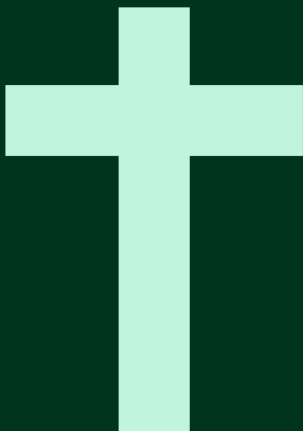

KAMIITHARI
ÑAANTSI

New Testament in Ajiñinka Apurucayali (PE:pc:Ajiñinka
Apurucayali)

KAMITHARI ÑAANTSI

New Testament in Ajiñinka Apurucayali (PE:cpc:Ajiñinka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajiñinka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajiñinka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajiñinka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 30 Dec 2021
f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5

Contents

MATEO	1
MARCOS	55
LUCAS	87
JUAN	143
JANTAYITAKIRI	183
ROMA-JATZIITI	234
1 CORINTO-JATZIITI	258
2 CORINTO-JATZIITI	283
GALACIA-JATZIITI	299
EFESO-JATZIITI	308
FILIPÓS-JATZIITI	316
COLOSAS-JATZIITI	322
1 TESALÓNICA-JATZIITI	328
2 TESALÓNICA-JATZIITI	333
1 TIMOTEO	336
2 TIMOTEO	343
TITO	348
FILEMÓN	351
HEBER-PAANTIRI	353
SANTIAGO	373
1 PEDRO	379
2 PEDRO	386
1 JUAN	390
2 JUAN	396
3 JUAN	397
JUDAS	398
JOÑAAGAITAKIRIRI	400

KAMIITHARI ÑAANTSÍ JOSANKINATAKIRI MATEO

Ichariniyitari Jesucristo (Lc. 3.23-38)

- ¹ Jiroka iwairopaini ikaatzi ichariniyitari Jesucristo. Tima iriitaki icharini David-ni, ipoña iijatzi Abraham-ni. ² Ikanta pairani Abraham-ni, itzimaki itomi jiiitakiri Isaac. Ikanta Isaac tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Judá. Tii apaani ikanta itomi Jacob, oyyiki itomipaini. ³ Ikanta Judá jowaiyantakaakiro Tamar, jiiitakiri Fares, iriima pashini jiiitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Aram.
- ⁴ Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Salmón. ⁵ Ikanta Salmón jowaiyantakaakiro Rahab, jiiitakiri Booz. Ikanta Booz jowaiyantakaakiro Rut, jiiitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Isaí. ⁶ Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri David. Iriitaki pinkatharitaantsiri. Ikanta pinkathari David jowaiyantakaakiro iina Urías, jiiitakiri Salomón. ⁷ Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Asa. ⁸ Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Uzías.
- ⁹ Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Jotam. Ikanta Jotam tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Acáz. Ikanta Acáz tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Ezequías. ¹⁰ Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Manasés. Ikanta Manasés tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Josías. ¹¹ Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Jeconías. Irojatzí itzimantanakari iririntzipaini iijatzi. Aripaiti ipokaiyakini owayiriiti poñaachari Babilonia, jaakiri maawoni inampiki.
- ¹² Okanta ipiyaiyaani jaantaitakariri maawoni Babilonia-ki. Tzimai itomi Jeconías irirori, jiiitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Zorobabel. ¹³ Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Abiud. Ikanta Abiud tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Azor. ¹⁴ Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Eliud. ¹⁵ Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Jacob.
- ¹⁶ Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri José. Iriitaki oiminthoritakari María. Jiroka María iro owayiantakiriri Jesús, irijatzi jiiitaitakiri Cristo.
- ¹⁷ Jirika ikaatzi icharinintayitakari. Jitanakawo itzimantakari Abraham-ni irojatzí itzimantakari David-ni, ikaataiyini 14. Ipoñaana David-ni irojatzí jaantaitakariri Babilonia-ki, ikaataiyini 14. Ipiyaiyaani jaantaitakariri Babilonia-ki, irojatzí itzimantakari Cristo, ikaataiyini 14 iijatzi.

Itzimantakari Jesucristo (Lc. 2.1-7)

¹⁸ Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi iinathori oita María. Ikajyaakawo iinatyawo. Tiimaita iñiuro intsipawaityaawo. Iro kantacha María motzitaki, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi. ¹⁹ Ikanta José, tampatzikashiri jinaki irirori, ikowaki jowajyaantiromi imananiiki, tii ikowi jowaripirotiro inkimakoitiro itzimashiwaitaka iintsiti. ²⁰ Ikanta ikinkishiriwaita José tsiniripaiti, jomishimpiyaakiri imaninkariti Pawa imayinikiini, ikantakiri: “José, icharini David-ni. ¿Iitama pikinkishiritantari powajyaantiro María? Payiro, tima Tasorintsinkantsi kantakaawori omotzitantakari. ²¹ Aririka intzimaki iintsi, piitiri JESÚS. Iriitaki owawijaakotairini ijininkapaini ikaaripiroshiriwaiwitaka”. ²² Ari okanta imonkaantakari maawoni josankinatakiri pairani Kamantantani, ikantaki: ²³ Ari owaiyantaki tsinani kaari ñiirini shirampari, intzimi otomi, Jiitaitiri Emanuel, akantziri añaaniki aaka: “Itsipatai Pawa”. ²⁴ Ikanta ikakitanaí José, jimatakiro okaatzi jinintakaakiriri Pawa, jinanatakawo. ²⁵ Tii jimaantzimaitawo irojatzí itzimantakari itanakawori otomi. Jiitaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotaniri iñiuri Jesús

¹ Itzimaki Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima itzimantakari Jesús, iri pinkathariwintantatsiri Herodes. Ari jariatakari nampitsiki Jerusalén yotzinkariiti ikinapaakiro ishitowapiintzi ooryaatsiri. ² Josampitapaakiri: “¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-mirinkaiti owakiraa tzimatsiri? Janta nonampiki nopoñaanaka, noñakiri impokiro niyotantakari tzimaki. Iro nopokantaiyarini nompinkathariti”. ³ Ikanta ikimawaki pinkathari Herodes, antawo ikinkishiryaanaka, ari ikimitakari iijatzi maawoni Jerusalén-jatzi. ⁴ Ipoña ikaimakaantakiri Herodes maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzí maawoni Yotzinkari, josampitakiri: “¿Tsika intzimika Cristo?” ⁵ Ikantaiyanakini irirori: “Intzimi janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea-ki, tima ari okantzi josankinari Kamantantani, ikantaki: ⁶ Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tikaatsi thainkironi. Ari impoñiiaari pinkatharipirori janta. Iriitaki jiwatairini Israel-mirinkaiti ikaatzi nashitaari naaka”. ⁷ Ipoña Herodes, ikaimakaantakiri pokayitaintsiri jiñiuri owakiraa tzimatsiri, josampitakiri: “¿Tsikapaiti piñaakiri impokiro piyotantakari tzimaki pinkathari?” ⁸ Ikamantakiri maawoni. Ipoña ikantanakiri irirori: “Kamiitha, pimatiro piyaati Belén-ki, paminiri tsika isaikajaantzi iintsi. Aririka piñaakiri, iijatzí pinkinapai jaka, pinkamantapaina. Niyaatiita iijatzí naaka, nompinkathatakitiri”. ⁹ Irojatzí jawijantanakari. Iijatzí jiñaanairi impokiro jiñaakiri chapinki. Jiñaashitakari jaatzinkapaaki, iro jiyotantapaakawori pankotsi isaiki iintsi. ¹⁰ Ikanta jiñaakiri, kimoshiri ikantaiyapaakani. ¹¹ Ariitaiyapaakani pankotsiki, jiñaapaakiri iintsi iijatzí inaanati María. Jotzirowashitapaakari, ipinkathatapaakiri. Jashitayaakotapaakiri jamakiniriri, ipapaakiri oro, ipakiri kasankayitatsiri, ipakiri iijatzí kasankaari kipijyaari. Ojyiki owinawo jirokapaini. ¹² Ikanta jimagaiyapaakini, jomishimpiyaakiri Pawa, ikantziri: “Iiro pipiyashitari Herodes. Pinkinanai pashiniki aatsi piyaatantaiyaari pipankoki”.

Jowamagaitaki iintsi

¹³ Aritaki piyaiyaani yotzinkariiti. Japiitairo imaninkariti Pawa jiñaanatziri José imishinikiini, ikantziri: “José, pishiyakairi iintsi iijatzí inaanati, piyaati nampitsiki Egipto. Ari pisaikiri janta irojatzí nonkantantaimiri: ‘Pimpiyai’. Aatsikitaki Herodes intsitokiri iintsi”.
¹⁴ Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro María, tsiniripaiti ishiyaka Egiptoki, jaanakiri iintsi. ¹⁵ Ari isaikakiri janta, irojatzí ikamantaari Herodes. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri kitziroini Kamantantaniri, ikantaki:

Isaikawitaka notomi nampitsiki Egipto, nokaimairi impiyaita iijatzí.

¹⁶ Ikanta Herodes, yotaki jamatawitakiri yotzinkariiti, tii ipiyashitaari. Otyaanakari imashirinka. Jotyaantaki jowayiriti, ikantakiri: “Piyaati janta Belén-ki, papirotiri powamairi iintsipaini, pinthonkiri owakiraa tzimatsiri, iijatzí tziimakotaintsiri apiti josarintsiti”. Tima ari ikamantakiri chapinki yotzinkariiti jiñaantakariri impokiro. ¹⁷ Irootaki iñaanitakari kitziroini Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikantaki:

¹⁸ Okaimapirotatzí Ramá-jato iragaiyani.

Ojyininkathori Raquel inatzí irakotakariri iintsitipaini.

Iro owashiriniintantakari jowamaitsiitakiro maawoni oryaaniiti.*

¹⁹ Okanta osamanitaki, kamai Herodes, irojatzí isaikaki José nampitsiki Egipto. Ari iñaanatairi imaninkariti Pawa imishinikiini, ²⁰ ikantairi: “José, kantatsi piyaatai pinampiki, paanairi piintsiti pintsipataanairo inaanati. Tima kamaki kowawitachari intsitokirimi”. ²¹ Ari ikantaka José, ipiyaawo inampiki Israel. ²² Iro jariiwitaa José inampiki, ikantaitawairi: “Iri pinkatharitaatsiri Arquelao Judea-ki. Ipoyaataari iwaapati Herodes”. Ari ikinkishiritanaka José, iiro ikinanai janta. Ari japiitaitziri ikan-taitziri imishinikiini: “Paamaiyaari Arquelao”. Irootaki ikinantanakari José Galilea-ki. ²³ Ikanta jiyaataki, isaiki nampitsiki Nazaret. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki: Nazaret-jatzí jiiitairi.

3

Ikamantantakiri Juan owiinkaantantaniri (Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Okanta pairani janta Judea-ki, ipokaki Juan owiinkaantantaniri, ikamantantzi otzishimashiki. ² Ikantantapaaki: “Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitaki, tima irootaintsi impinkathariwintanti Inkitijatzí”. ³ Irootaki iñaanitakari pairani Kamantantaniri iitachari Isaías, ikantaki:

Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi:

Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki.

Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.

⁴ Iithaaritakari pairani Juan, jontyagaitziro iwitzi camello, jowathakitakari mishinantsimashi. Jañaantari jowayitari kintori, imiritari iyaaki pitsi. ⁵ Ojyiki pokashitakiriri pairani Juan, Jerusalén-jatzí, Judea-jatzí, ipokashitakiri iijatzí nampiyitawori antawaaki jiña Jordán.

* **2:18** Jiroka Raquel irootaki iinani Jacob, iro jinintapirotani. Irooma Ramá nampitsi inatzí, saikatsiri iipatsitiki Israel-mirinkaiti. Iro ikinkithatakotzi Mateo okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikinkithatakotziro Raquel iijatzí Ramá-jatoiti oñaashitaiyawoni, tima athataatziro tsinaniiti Jerusalén-jatoiti oñaashitaiyani irooriiti jowamaitsiitakiro owayaniiti.

6 Ikinkithatakotapaakiro ikaaripiroshiriwaitaki, iro jowiinkaantantakariri jiñaaki Jordán.

7 Ari ipokaiyawitakani Fariseo-paini, iijatzi Saduceo-paini, ikowi jowiinkaatyaa. Ikisawakiri Juan, ikantakiri: “Tii pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi?”

8 Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkamiithashiritai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri. 9 Iiro pikantashiriwaitzi: ‘Aña naaka icharini Abraham-ni, tii okowapirota nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni’. 10 Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro.

11 Aririka jowajyaantairo atziri ikaaripiroshiriwita, ari nowiinkaantatyaari jiña. Iro kantzimitatza, aatsikitaki matzirori ipinkatharitz, nopinkathatsitakari naaka, tii onkantaajaiti inkimitakaantina jompiratani naantyaanariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaantatyimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.* 12 Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro. Atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikakiro kamiitha, owakoyitakiro. Ari inkimitaiyaari iijatzi pokaintsiri, jinashiyitaiyaari atziri, inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiritaki, intaantaiyaari paampari kaari tsiwakanitatsini”.

Jowiinkaata Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ipoña ipokai Jesús antawaaki jiña Jordán, ipoñaakawo Galilea-ki. Ipokashitakiri Juan jowiinkaatiri. 14 Tii ikowawita Juan jowiinkaatirimi Jesús, ikantawakiri: “¿Litama pipokashitantanari naaka nowiinkaatimi? Aña iiroka owiinkaatinanimi naaka”. 15 Jakanaki Jesús: “Nokowapirotatzi powiinkaatina. Irootaki ikowakaakinari Pawa”. Kowanaki Juan, ikantziri: “Aritaki nowiinkaatakimi”. 16 Jaanakiri, jowiinkaatakiri. Iro intonkaanaimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaankityaami inkiti, iñaatziiri ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki inkitikiki ikimitapaakari shiro. 17 Ikimaitatzi inkitikiki ikantaitanaki: “Notomi jinatzi jirika nitakopirotari, ojyiki nokimoshiriwintakiri”.

4

Inkaaripirotakaitirimi Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jatanaki otzishimashiki, ari ikowawitakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi. 2 Ojyiki kitijiyiri isaikaki, itzitakawo owanawontsi, owamaimatakiri itajyi. Okaatzi 40 kitijiyiri isaikawaitaki. 3 Ikanta kamaari, ipokashitakiri Jesús inkaaripiroshiritakairimi. Ikantapaakiri: “Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”. 4 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri: Tii apa onkowapirotya tanta oyaawo, aña iro kowapirotacha ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”.

* 3:11 Ikantakotziri Juan jaka: “Owanaa nopinkathatakiri naaka”. Ikantatzi: “Tii okantzi nayiniri i-zapato-ti”. Tima pairani iro jantapiintziri ompirataari jayiniri i-zapato-ti ompiratariri. Iro jolyakaawintziri jaka Juan: “Tima imapirotya Jesús janaakotantzi irirori, tikaatsi kimityaari, tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jompiratani”.

⁵ Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki tasorintsitsiri, isaikakaapaakiri jinoki otawantoki tasorintsipanko.* ⁶ Ikantapairi: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. Pinkinkishiritiro josankinaitakiri pairani okantzi:

Jotyantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini.

Iri thomaawakimini iiro pontajantapaaka mapikiki”.

⁷ Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Okantzi iijatzi josankinaitakiri pairani: Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.

⁸ Japiiwitakari kamaari jaanairi Jesús tonkaariki otzishi. Jaminakaakiri maawoni nampitsi ipinkatharitzii atziriiti, tima kamiitha okanta owaninkataka. ⁹ Ikantziri: “Piñaakiro okaatzi tzimatsiri. Aririka potzirowashitakina pimpinkathatina, ari nompakimiro maawoni”. ¹⁰ Jakanakiri Jesús, ikan-tanakiri: “Piyaatawiiti intaina. Satanás pinatzi iiroka. Tima josankinaitakiri pairani, kantatsiri:

Ampinkathatairi Awinkathariti, iri ankimisanti apaniroini”.

¹¹ Ari jintainaryaawitapainta kamaari. Pokaiyapaakini imaninkariti Pawa, jimitakotapaakiri Jesús.

Jitanakari jantziri Jesús

(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Ikanta Jesús ikimakotakiri Juan jomontyaitakiri. Iro ipiyantanaari irirori janta Galilea-ki. ¹³ Tii isaikapai Nazaret-ki, ikinanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi. Tima inkaarithapiyaaki osaiki Capernaum, tsika inampiwitawo Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti. ¹⁴ Ari okanta imonkaatantakari okaatzi ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniiri Isaías, ikantaki:

¹⁵ Osaiki inampitsiti Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti janta inkaarithapiyaaki,

Intatsikironta antawaaki jiña Jordán,

Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari ayyininkata.

¹⁶ Kimitakawori isaikaatyimi otsinirikitzi, iriitaki ñaayitairini ootamintotsi.

Otsimankakowitakari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.

Kimiwaitaa isaikaatyimi okitijyiinkatzi.

¹⁷ Ari jitanakawo Jesús ikamantapaakiri atziripaini, ikantapaakiri: “Powa-jyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi, pinkathariwintantai Inkitijatzi”. ¹⁸ Ipoña ishiritapiyaatanakawo inkaari saikatsiri Galilea, irojatzii iñaantapaariri Simón, jiiitatziri iijatzi Pedro, itsipatari iririntzi jiita Andrés, ishiryaaaiyini. Tima shiryaaatinkari jinatzi. ¹⁹ Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwait-yaawo iriimi atziri noshiryaaatakagaimi”. ²⁰ Ari joyaatanakiri, jooakanakiri ishiryaaaminto. ²¹ Iro jawijanakityiimi, iñaapaatziri Jacobo, itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishiryaaaminto itsipatakari iwaapati itachari Zebedeo. Jomiyaanakiri iijatzi irirori, ²² irojatzii jooakanakiri iwaapati ipitoki, joyaatanakiri Jesús.

²³ Ari okantaka, ithonkakiro janiitakiro Jesús Galilea, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatopiintaita, ikamantantakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori impinkathariwintantai Pawa. Joshinchaayitaki ojyiki mantsiyayitatsiri nampitsiki. ²⁴ Ikimakoitanakiri Jesús intaina. Ikimaki

* 4:5 Iro jiiitatzii Jerusalén nampitsi tasorintsitsiri.

ijjatzi Siria-jatzi, jamayitapaakiniri mantsiyayitatsiri iyyininka, joshinchi-iniri. Jamakiniri aayitziri kantashiwaitachari mantsiyarintsi, katsiwaitatsiri, kamimawaitatsiri, kisopookiwaitatsiri. Jamakiri iijatzii piyarishiriyitatsiri. Ari ithonkiri joshinchaawakiri Jesús. ²⁵ Joyaataiyakirini oyyiki Galilea-jatzi, Decápolis-jatzi, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, poñaayitanainchari iijatzii intatsikirona antawaakii jiña Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota kimoshiritaatsini (Lc. 6.20-23)

¹ Ikanta jiñaakiri Jesús oyyiki apatowintakariri, tonkaanaki otzishiki, ari isaikapaaki. Pokaiyapaakini jiyotaani, ipiyowintapaakari. ² Ari jiyotaayitakiri, ikantziri:

³ “Kimoshiri inkantaiya iintashiriri, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzii.

⁴ Kimoshiri inkantaiya iraaniiintawaitachari, iriitaki joimoshirinkaitairi.

⁵ Kimoshiri inkantaiya tsinampashiriri, iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikowakaitakiriri.

⁶ Kimoshiri inkantaiya kowironi inkamiithashiriti, aritaki iñiuro ikowiri.

⁷ Kimoshiri inkantaiya nishironkashiritantani, ari inishironkaitairi iijatzii irirori.

⁸ Kimoshiri inkantaiya kitishiriri, iriitaki ñagairini Pawa.

⁹ Kimoshiri inkantaiya ookakaantzirori kisaantsi, iriitaki intomitaiyaari Pawa.

¹⁰ Kimoshiri inkantaiya inkimaatsitakaityaari ikamiithashiritzi, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzii.

¹¹ Kimoshiri pinkantaiya imanintawaitaitimi, inkimaatsitakaitimi, inthiyakoitimi okantakaantziro pikimisaana. ¹² Thaaminta pinkantanatya, tima Pawa pinataimini inkitiki. Pinkinkishiritakotiro jiroka, ari ikimilitakiri pairani itayitakawori Kamantantaniri”.

Kimitawori tziwi

¹³ “Pikimitakawo iirokaiti tziwi. Aririka intsipataitiro tziwi tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaiyaawo. Ontzimatyii imanintaitiro, jookaitakiro isaawiki jaatzikawaitaitiro”.

Kimitariri ootamintotsi

¹⁴ “Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maawoni aririka ootya tsiniripaiti, tii imana nampitsi. Kitiiyyiinkatakotantaniri pinanaatzi iiroka iijatzii, iirokatakii yotaanairini maawoni atziri, iiro pimanimotziri okaatzi piyotanairi. ¹⁵ Ari okimitari iijatzii, aririka owaampatiri ootamintotsi, tii ashitakotziri kantzirinaki. Owakotziri jinoki inkitifiyatakotiri maawoni saikatsiri pankotsiki. ¹⁶ Ari pinkimitanaiyaari iijatzii iiroka, pisaikayitanai kamiitha iñaantimiri piyyininka okamiithatzi maawoni pantanairi. Iro impinkathatantaiyaariri irirori Ashitairi Inkitijatzii”.

Ikinkithatakotziro Jesús Ikantakaantaitani

¹⁷ “Iiro pikinkishiritashita iro nopokantari nowajyaantakaimiro pikimisantziro Ikantakaantaitani, iiro nowajyaantakaimiro iijatzii ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri. Aña iro nopokantari nimonkaatiro okaatzi ikinkithatakotakiri pairani. ¹⁸ Imapiro onthonkaiya paata kipatsi iijatzii inkiti, iiro othonkimaita Ikantakaantaitani, irojatzii imonkaantantaiyaari maawoni. ¹⁹ Iirorika pikimisantziro Ikantakaantaitani,

iirorika piyotaayitairi piyyininka inkimisantairo, iiro pinintagaawo impinkathariwintantai Inkijitzi. Iriima matakirori ikimisantairo, jiyotaantairo iijatzi, iriitaki ñaapirotaachani inkitiki. ²⁰ ¿Piñaajaantzima kamiithashiri ikantayita Yotzinkari iijatzi Fariseo? Aña tii. Tii jimnkaayitziro tyaaryoopiroini jinintakaawitariri Pawa. Iirorika panaakotairi iiroka pinkamiithashiritai, iiro piñiuro impinkathariwintantai Inkijitzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús kisaantsi
(Lc. 12.57-59)

²¹ “Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiriri pairani itakaantawori: Iiro pitsitokantzi. Aririka pitsitokantaki, jowasankitaitimi iiroka.

²² Jiroka nokantzi naaka: Iiro pikishiri piyyininka, jowasankitaitzimikari. Iiro pikantawaitziri iijatzi: ‘Tikaatsi piyomachiiti iiroka’. Ari jowasankitaitakimi pinkatharintsiki. Tii okamiithatzi iijatzi pinkisaniiintawaitiri piyyininka piitamasontziwaitiri, patsipitawokari pintagaiya sarinkawiniki. ²³ Tima paapiintzi pipira tasorintsipankoki, pintayiniri Pawa, aririka pinkinkishiritapaakiro tzimatsi ikantzimiri piyyininka, ²⁴ pookanakiri pipira, piyaatashitiri kisakimiri. Pinkantairi: ‘Ayyininká, thami aapatziyawakaiya’. Aririka paapatziyawakaiya kamiitha, pimpiyai tasorintsipankoki, pintaapainiri Pawa pipira. ²⁵ Aririka intzimi kijyimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki, pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantairi: ‘Iiro pikisawaita, thami aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkantaitakiri jimpiratani: ‘Paanakiri jirika’. Ari jagaitanakimi jomontyagaitimi. ²⁶ Iirorika pipinatashitari piriwitani, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús mayimpiritaantsi

²⁷ Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani, ikantaitzi: Iiro pimayimpiritzi.

²⁸ Jiroka nokantzi naaka: Pinkowashiritirorika piñiuro tsinani, matakimi, pimayimpirishiritakiro. ²⁹ Pinkimi nojyakaawintimiro: Iroorika pokipiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowi atsipitakagaimiro poki sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikapitonaakitai. ³⁰ Iroorika pakopiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowiro atsipitakagaimiro pako sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkithatakotziro Jesús ookawakaantsi

³¹ “Ikantaitaki iijatzi pairani: Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari.

³² Jiroka nokantzi naaka: Kaaripiroshiriri jinatzi ookashiwaitawori itsipatari. Tima aririka aawitaiya pashini oimi, omayimpiriwintakiri itawitari oimintari. Ari ikimitakari iijatzi agaironi, mayimpiritaki irirori. Tima ita okaaripirowita jookiromi atziri itsipatari, aririka iñiuro omayimpiritzimowaitiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús pairyaashiwaitariri Pawa

³³ “Piyotaiyironi iijatzi ikantaitakiriri pairani itakaantawori: Iiro pipairyaashiwaitari Pawa.

Apa pinkanti: ‘Jowasankitaina Nowinkathariti iirorika nimatziro nokantziri’. Aririka pinkantaki, ontzimatyii pimonkaantiro. ³⁴ Jiroka

nokantzi naaka: Tii okantzi pimpairyaashiwaityaari Pawa, pimatantyaawori pikantayitziri. Iiro pipairyaashiwaitawo inkiti, tima ari isaikiri Pawa janta. ³⁵ Iiro pipairyaashiwaitawo kipatsi, tima irojatzji jashitari Pawa, ari jowachintitapiinta. Iiro pipairyaashiwaitawo Jerusalén, tima ari ipinkathariwintantzi Pinkatharipirori. ³⁶ Iiro pipairyaashiwaitawo piito, pinkanti: 'Ilorika nimonkaatziro nokantziri, inthatzinkaitinawo noito'. Tiira iiroka matironi pijyookakairo pipai, pinkisaashitakagairo iijatzji. ³⁷ Iiro pamatawitantzi. Imapirorika pantiro pikantziri, ari pinkanti: 'Jii, nimatiro'. Ilorika pantziro, pinkanti: 'Iiro nimatziro'. Tima tii okamiithatzi pojyityiuro piñaani”.

Ikkithatakotziro Jesús inishironkaitziri kisaniantantsiri
(Lc. 6.27-36)

³⁸ “Piyotaiyironi ikantaitakiri pairani:

Aririka pinkithoryiitiri irooki pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari, inkithoryiitaitimiro poki iiroka.

Aririka pintsinkiryaakotiri pashini atziri, okamiithatzi impiyakowintaityaari intsinkiryaakoitimi iijatzji iiroka.

³⁹ Jiroka nokantzi naaka: Tii okamiithatzi pimpiyatyaari kisaniantzimiri. Aririka impajapootimi kajyitaniki, pishinitiniri iijatzji pashinipooki impajaitimi. ⁴⁰ Aririka inkowaiti jaapithaitimiro piithaari, pishinitiniri jaanakiro iijatzji pipiwiryaakotapiintari. ⁴¹ Aririka jompirataitimi paanakiro ajyaagawontsi pookiro niyanki aatsi, paanakiro ajyaagawontsi panaakairo ikan-taitakimi tsika pookiro. ⁴² Aririka inkantaitimi: ‘Pimpinawo’, kamiithatatsi pimpiri. Aririka inkantaitimi iijatzji: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, okamiithatzi pimpiri iiro pithañaapithatari.

⁴³ Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani:

Pinishironkatiri pijyininkapirori. Iriima atziri kijyimiri, pinkijyiri irirori.

⁴⁴ Jiroka nokantzi naaka: ‘Pitakotyaari kisayitzimiri. Pamanakotyaari inishironkatantyaariri Pawa irirori. Iiro pipiyatari kisaniantzimiri, paa-patziyaari’. ⁴⁵ Irootaki ikowakaitakiriri itomitaari Ashitairi Inkijatzji. Witsikakiriri ooryaatsiri, oorintakotziri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzji kaaripiroshiriri. Iriitaki witsikakirori iijatzji inkani, jowaryiiniri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzji kaaripiroshiriri. ⁴⁶ Pitakotashitaririka iikaatzji itakotzimiri iiroka, ¿piñaajaantzi ari impinataimi Pawa? Aña iiro, iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri kowakotziri iijyinka kiriiki.

⁴⁷ Pitakotyaaririka pijyininka, ¿aminaashiwaitaka? Tima iro jimatapiintakiri iijatzji kaari pijyininkata irirori. ⁴⁸ Kamiithashiri pinkantanaiya iiroka, pinkimitakotyaari Ashitairi Pawa, imapiro ikamiithashiripirotaki irirori”.

6

Ikkithatakotziro Jesús pashitantachari

¹ “Powajyaantairo powapiyimoyitari atziriiti pinkamiithashiritimi. Iinirorika piyaataty pantiro, tikaatsi impinataimiri Ashitairi Inkijatzji.

² Aririka pimpashitantya, tii okamiithatzi pinkantanti: ‘Nopashitantaka naaka’. Irootaki jamiyitari thiyinkari, ikowi irirori impinkathaitiri. Intzimakirika pinkathatakirini jaka, iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri. ³ Aririka pimitakotiri iiroka ashironkainkari, iiro pikamantziri pitsipaminthari,* ⁴ manaantsiini onkantakotya pipashitantakari. Jiyotaki Pawa irirori, iriitaki pinataimini”.

* 6:3 Pinkimitakaanitiro tii iyotzimi pampati tsika oita antakiri pakopirori.

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi
(Lc. 11.2-4)

⁵ “Aririka pamanamanaatyaari Pawa, tii opantawo pinkimitakotyaari kantakaapirowaitachari. Ikatziyapiinta irirori japatotapiintaita, ikatziya iijatzi niyankiniki nampitsi, iñaantyaariri ijiininka. Iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri. Imapiro. ⁶ Irooma iiroka, aririka pamanamanaatya, pashitakotya pipankoki pinkowakotiri Ashitairi tsipatakimiri. Iri ñiimiri apaniroini, ari inishironkatakimi, iriitaki iijatzi pinataimini.

⁷ Tima aririka pamanamanaatya, tii opantawo papiipiintiro okaatzi pikantakiri. Iro jamiyitari kaari ajjininkata aaka. Iñaajaantzi japiipiintziro ikantakiri ari inkimakiri Pawa. ⁸ Paamaakowintya pikimitakotarikari iiroka. Tikiraamintha pinkowakotiri Ashitairi kowityiimotzimiri, jiyotsitakawo maawoni irirori. ⁹ Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka: Ashitanari, nampitawori inkitiki, Tasorintsi pinatzi iiroka.

¹⁰ Pimpinkathariwintaina naaka.

Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka, Pinkimitakainari inkitiwiri, pantakairi irirori maawoni pinintakairiri.

¹¹ Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.

¹² Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,

Tima nimatakiro naaka, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.

¹³ Iiro pishinitana iñaantaityaana, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori.

Ari pinkantaityaani pimpinkathariwintanti. Ari pinkantaityaani ontzimi-motimi pishintsinka, iijatzi powaniinkawo. Ari onkantyaari.

¹⁴ Tima aririka pimpiyakotairi atziri kijyimiri, ari impiyakotaimi Ashitairi Inkitijatzi. ¹⁵ Irooma iirorika pipiyakotairi kijyimiri, iiro ipiyakotaimi iijatzi Ashitairi irirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

¹⁶ “Aririka pintziwintya pinkinkishiritakotiri Pawa, iiro pikamantantzi, pinkanti: ‘Notziwintatyaari Pawa’. Paamaiya iiroka pikimitarikari thiiyinkari. Itzitapiintawita irirori, mantsiyapoo ikantayita jiyotantatyaari itziwintatya. Iro impinkathawintamachiitiriri irirori. Imapiro.

¹⁷ Irooma iiroka aririka pintziwintyaari Pawa pinkinkishiritantyaariri, pinkiwapootya, ipoña pinkishitaya kamiitha, ¹⁸ iiro jiyotantaitzimi pitziwintatya. Apa jiyotimi Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki pinataimini”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi
(Lc. 12.32-34)

¹⁹ “Tii opantawo powaagaantashiwaitya jaka kipatsiki, owanaa othonkanita, ari ipiyotapaari iijatzi koshintzi. ²⁰ Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikantatyaari kamiitha inkitiki. Onkimiwaiyaawo powaagaantatya inkitiki tsika tii othonkanitapaa, tii itzimapai koshintzi. ²¹ Tsikarika powaagantaka, ari pinkinkishiritapiintiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús ootamintotsi
(Lc. 11.33-36)

²² “Kamiitharika onkantya poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo pinkoñiityaakotatyiimi.† ²³ Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka pintsinirikitakotatyiimi”.‡

Ikinkithatakotziro Jesús ajyaagawontsi
(Lc. 16.13)

²⁴ “Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaaarini”.

Ikinkithatakotziro Jesús kanzimoshiritaantsi
(Lc. 12.22-31)

²⁵ “Pinkimi nonkanti: Tii opantawo onkantzimoshiriwaitimi pinkanti: ‘¿litama noyaari, iitama nomirityaari, iitama nonkithaayaaari?’ Aña tzi-matsi pashini ankinkishiritapiintairi añaantariki, iro kowapirotacha, anaairo okaatzi owayitapiintari, akithaayitapiintari iijatzi. ²⁶ Thami ankinkishiritakotiri tsimiripaini. Tii jiyotzi impankiti joyaari, tii jiwitsiki ipanko jowantyaawori iwankiri. Iro kanzimaitacha Pawa, ipayitapiintakiri jowanawo. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa. ²⁷ Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi ¿arima pinkantakiro powawiniintawairo posarintsiti? ²⁸ Incha ankinkishiritakotiro inchatiyapaini, tii añiirro antawaitaniti, tii ontyaawinta onkithaayaaari. Tiimaaita okantzimoshiriwaitawo, onkanti: ‘¿litama nonkithaayaaari?’§ ²⁹ Owaniinkata kamiitha, anaairo jowaniinkawita Salomón, pinkathariwitachari pairani. ³⁰ Iriitaki Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichi añaawitawo owaniinkatapaaintya, iro osamani, tikaatsi ompantyaawoni aririka onkamatiyatanaki, tima inchikaitakiro, impona intaayitakiro. ¿liroma ikimpoyaawintzimi Pawa? Aritaki, iiro pikisoshiritzi. ³¹ Aritapaaki okantzimoshiriwaitzimi, pikantzi: ‘¿litama noyaari, iitama niriri, iitama nonkithaayaaari?’ ³² Apatziro okantzimoshiriwaitari kaari kimisantatsini. Irooma iirokapaini, jiyotakotzimi Ashitairi Inkitiyatzi iitarika kowityiimotzimiri. ³³ Iro kowapirotachari pinkowi impinkathariwintaimi, piñiirro iijatzi jowamiithashiritaimi, irojatzi impantaimirori okaatzi kowityiimotzimiri.

³⁴ Ari okanta, iiro okantzimoshiriwaitzimi oityaarika awijyimotimiri oñaatamani. Tima maawoni kitijiyiri piñiirro oitya awijyimotzimiri”.

7

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi
(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ “Tii opantawo ankantanti: ‘Kaaripiroshiri jinatzi nojyininka’. Aririka ankantantaki, ari jimaitai aaka, inkantayitai: ‘Kaaripiroshiriri pinatzi iiroka’. ² Aririka ankantakotiri ajyininka, ari inkantakotanakai iijatzi aaka. Ontzimatyii aamaia, aririka ontzimi antzimotantani, imapiroitaikari aaka paata impiyaitai. ³ Okimiwaitakawo aririka ontyaakitaimi antawo in-chapitoki okiki, ¿kantatsima aminiri pashini tyaakitachari kapichiini jokiki? ⁴ ¿Tiima iiro okantzi ankantiri: ‘Pimpoki, nagaimiro otyaakitakimiri pokiki?’

† 6:22 Ojyakaawintachari okitsi kamiithari, apaani pimantaniri kaari mashithatatsi, ñirori ikimathatairo jantakairiri Pawa. Tima isaikanaatzi okitijiyinkatzi. ‡ 6:23 Ojyakaawintachari iiorika opantawo oki, apaani mashithari, kaari ñirori inkimathatairo jantakairimi Pawa. Tima isaikatzi tsika otsinirikitzi. § 6:28 Iro ikantakoitzi jaka “inchatiyapaini” iitachari “lirio”.

Tima otyaakitakimi iiroka antawo inchapitoki. ⁵ Pikimitakari thiiyinkari. Pitawatyaaawo iiroka paawairo inchato otzikaakimiri, irojatzii paminan-tanaiyaari kamiitha paantaiyaanariri pashini otyaakitachari.

⁶ Tii ipaitaiintziri otsitsi wathatsi tasorintsitsiriri. Ari okimitari iijatzii tii ipaitziri chancho poriryaayitsiriri, ari joipatsitakiro jaatzikawaitakiro. Tii ipaitziri ikowawitiri, owanaa inkatsimati, ari jatsikantaki”.*

Ikinkithatakotziri Jesús amanapirotariri Pawa
(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ “Pinkamitanti, pinkowakotanti iijatzii, aritaki piñaakiro impaitimiro pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya pankotsi, pinkantapaakiri ashitawori: ‘Pashitaryiinawo’. Aritaki jashitaryaakimiro ipanko. ⁸ Aritaki impaitari kamitantatsiri. Inkaati kowakotantatsiri, ari joñaagaitairi. Aririka inkantaitiri: ‘Pashitaryiuro’. Aritaki jimatakiro. ⁹ Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapa, pimpina tanta’. ¿Arima pimpakiri mapi? ¹⁰ Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari? ¹¹ Piyotzi iiroka pitakotari pitomipaini, kaaripiroshiri pinawita. Iri owat-sipiro Ashitairi Inkitijatzii, jitakotari maawoni amanayitariri. ¹² Aririka pinkowi jitakotaitimi, pitawatyaaawo pitakotantya iiroka. Irootaki okan-takotziri Ikantakaantaitani, irojatzii ikantakiri pairani Kamantantaniri”.

Ikinkithatakoitziro aatsimanchaki
(Lc. 13.24)

¹³ “Aririka pinkowi pintyaapankotairi Pawa, pinkimitakaantiro pimpampithatatyiiromi aatsimanchaki. Tima tzimatsi pashini aatsipitatzii, kaari pomirintsitachani inkinantaiyaawo. Ojyiki pampithakiriri, jashironkaayitaiya sarinkawiniki. ¹⁴ Irooma aatsimanchaki, tii iijyikitzi kinantyaawoni, iriitaki ariitaachani Pawakinta, inkantaitatyaani jañagai janta”.

Ikinkithatakotziri Jesús thiiyachari
(Lc. 6.43-44)

¹⁵ “Pintyaaryootaiyini, jamatawizimikari ojjawitariri Kamantantaniri, inkimitakotapaatyaari ikanta ojyia tii ikatsimanitzi. Kaaripiroshiri jinay-itzi, ikimitakari piratsi katsimari. ¹⁶ Ontzimatyii ankimpoyiuro jantayitziri ayotantantyaari ikamiithashiritziri. ¿Añiroma uva onkithokitantyaawo owaato kitochii? Tii. ¿Imatziroma higo onkithokitantyaawo iroori? Tii imata iijatzii. ¹⁷ Inchato saankanatatsiri ojyooki, okithokitzi kamiitha. Irooma inchato kamaatotatsiri, tii onkithokiniti. ¹⁸ Tima inchato saankanatatsiri ojyooki, tii iñaitziro onkaaripiroti okithoki. Ari okimitari iijatzii inchato kamaatotatsiri, tii iñaitziro onkamiithati okithoki. ¹⁹ Tima itowaitziro inchato kaari kithokitatsini, jagaitziro intagaitiro. ²⁰ Pinkimpoyaakotairi yotaayitzimiri. Ikimitakaworika okithokitzi inchato saankanatatsiri ojy-ooki, pimatiro jiyotaayitzimiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús yotakopirotanairiri
(Lc. 13.25-27)

²¹ “Tzimawitacha ojyiki kantawitanari: ‘Nowinkathariti pinatzii iiroka, nopinkathaprotzimi’. Iromaita jiñairo impinkathariwintairi

* **7:6** Ikantaitziri jaka: “wathatsi tasorintsitsiriri” ipoña “poriryaatatsiriri”, iro ojyakaawintachari Kamiithari Ñaantsi tasorintsitsiriri. Tima iñaani Pawa, okimitari ikaatzii poriryaatatsiriri. Iriima otsitsi ipoña chancho, iri ojyakaawintacha, kaari kowironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, ojyiki ikisaniintakiri kamantanzirori. Iiro okantzi joñaashirinkaitiri, tiirika ikowiro inkimisanti.

Pawa. Apa jiñairo antanairori ikowakaantziri Ashitanari Inkitijatzi. ²² Aririka nompinkatharitari paata napatotairi maawoni atziri. Tzimatsi kantayitaatsini: 'Nowinkathariti, nopairyaapiintzimi nokinkithatakotzimi. Nopairyaakimi nowawijaakotziri piyarishiritatsiri. Nokantayitzi iijatzi nojyininka: Iro notasonkawintantari nopairyiri Jesús'. ²³ Nonkantzimaitanatyaaari naaka: 'Tii niyotzimi. Piyaatawiiti jantyaatsikiini, imapiro pikaaripiroshiritaki'".

Ikinkithatakoitziri owatzikirori ipanko
(Lc. 6.46-49)

²⁴ "Pinkimi, aririka pinkinkishiritiro maawoni nokantakimiri, aririka pinkimisantanakiro maawoni, ari okamiithatzi. Irootaki piyotanyaaari. Pinkimityaaari owatzikirori ipanko okisopathatzi kipatsi. ²⁵ Oparyaawita antawoiti inkani, amaaniwita. Otampiyawitaka shintsiini, ookantawitawo pankotsi, tii aawiyiro. Tima owatzikatya kamiitha okisopathatzi kipatsi. ²⁶ Ari okimitari iirorika pikinkishiritiro nokantayitakimiri, iirorika pinkimisantanairo, iiro piñiuro piyotanyaaawo. Pinkimitakotyaaari owatzikirori ipanko impanikipathatzi. ²⁷ Oparyaapaaki inkani, amaaniitapaaki. Ipoña otampiyatapaaki, ookantapaakawo, tyaanaki pankotsi, aanakiro. Tii jiñaitairo".

²⁸ Irootaki jiyotaayitakiriri Jesús ikaatzi apatowintakariri. Iyokitzi ikantanaka atziiriiti. ²⁹ Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janairi jiyotaantzi Yotzinkariiti.

8

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithataki tonkaariki otzishiki, jyaatairi oiyiki atziri. ² Ari ipokashitakiri imatziri pathaawontsi, jotzirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: "Pinkathari, pikowirika, poshinchagaina". ³ Iro jakotashitantanakariri, jotrotantakari kapichiini jako, ikantzi: "Nokowi, pishintsitai". Shitakotani ipathaawaiwita. ⁴ Ipoña Jesús ikantawitawaari: "Iiro pikinkithatakotana. Apatzirowanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatanyaaawori Ikantakaantani Moisés, pimpiri pashitakaariri Pawa, jiyotantaityaari ishitakotaimi".

Joshinchagairi Jesús jompiratani ijiwari owayiriiti
(Lc. 7.1-10)

⁵ Ikanta jawijanaki Jesús, ariitaiyakani nampitsiki Capernaum. Ari ipokakiri Roma-jatzi ijiwari owayiriiti, jiñiuro Jesús, ⁶ ikantapaakiri: "Nowinkathariti, tzimatsi nompiratani nopankoki, mapirokitaka imantsiyataki, kisopookitaki". ⁷ Jakanakiri, ikantziri: "Aritaki niyaataki noshinchagairi". ⁸ Ikantzimaitanakari irirori: "Oiyiki nopinkathatakimi iiroka, kaaripiro ninatzi naaka, niyotzi iiro okantzi pintyaapankotina. Apa nokowi pinkantakaantari, ishintsitai. Tima aritaki jimatatya pinkantiri.* ⁹ Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiripaini nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: 'Piyaati', aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti pashini: 'Pimpoki', aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: 'Pantiro jiroka', jimatziro jantziro". ¹⁰ Iyokitzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki jirika ijiwari owayiriiti. Ikantanakiri oyaataiyirini: "Iri matakirori

* **8:8** Jirika ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani apaani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri pashinijatzi kaari ijininkata.

jirika ikimisantzi, jaka Israel-ki tii itzimi ajyininka kimityaarini. Imapiro. ¹¹ Pinkimi, aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ari intzimaki oyyiki kaari ajyininkata poñaayitachari pashiniki nampitsi, nintaachani intsipataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni iijatzi Jacob-ni. ¹² Iiromaita itzimapirotai ajyininka saikaatsini janta. Iriitaki ikowakaawiitakari impinkathariwintairimi maawoni janta, oyyiki ipiyathawaitaka, irootaki jookantaiyaariri otsinirikitaki. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikwiwaya inkimaatsiwaitaiya”. ¹³ Ipithokashitanaari ijiwari owayiriiti, ikantziri: “Pimatairo pimpiyi pipankoki. Tima pimatakiro pikimisantzi iiroka, irootaki ishintsifantaiyaari pompiratani”. Aripaiti ishintsitanai jompiratani janta ipankoki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

¹⁴ Ikanta Jesús jataki ipankoki Pedro. Iñaapaakitziro riyoti, omaryaaka, imatatziro saawataantsi. ¹⁵ Jotirotantapaakawo kapichiini jako, shintsitanai. Piriintanaka, aminawakiniri oitarika ompawakiriri. ¹⁶ Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaaki oyyiki piyarishiritatsiri. Joshinchaayitairi, ikisawakiri iwiyarifi. Joshinchaayitairi iijatzi mantsiyayitatsiri. ¹⁷ Ari okanta imonkaatantakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Isaías, ikantaki:
Iri anakironi amantsiyari,
Irijatzi anakironi okaatzi akimaatsiyitari.

Oyaatirini Jesús
(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Ikanta jiñaakiri Jesús ijyikitapaaki atziri apatowintariri, ikantanakiri jiyotaani: “Thami amontyagai intatsikironta”. ¹⁹ Ikantawitawaari Yotzinkari: “Yotaanari, nokowi noyaatanakimi tsikarika pikinayitzi iiroka”. ²⁰ Jakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi imoo otsitsiniro jimaantapiintari, iijatzi tsimiripaini tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari irirori”. ²¹ Ari ikantanaki jiyotaani: “Yotaanari, nokowawitaka noyaatanakimi, tiimaita iroñaaka nokowatzi noñaanari nowaapatitari nonkitatanairi, ari noyaatimiri”. ²² Ipoña ikantanakiri Jesús: “Poyaatina. Tima ikaatzi kamashiriyitatsiri, ari inkitatairi irirori kaminkaripaini”.

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari jiyotaani. ²⁴ Ikanta imontyaakotanaki, maanaki Jesús pitotsiki. Iro jiwiyaaakotaiyakani niyantyaaniki, omapokashitaka otampiyatapaaki antawoiti, kitaatapaaka jiña pitotsiki, otamaryaanaki inkaari. ²⁵ Jiyaatashitanakiri Jesús, jowakiryaapaakiri, ikantapaakiri: “¡Yotaanari, ampiinkatyil! ¡Powawijaakotaina!” ²⁶ Ikantanakiri irirori: “¿Iitama pithaawantari? ¿Tikiraama pikimisantapirotziita?” Piriintanaka, jomairintziro tampiya iijatzi otamaryaanai inkaari, mairyaatanai kamiitha. ²⁷ Iyokitzi ikantaiyanakani jaminanakiri Jesús, antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani: “¿Iitama atzirritatsiri jirika? Jomairintziro tampiya, iijatzi inkaari”.

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Aritaki ariitaiyakani intatsikironta, aatakotaiyapaakani nampitsiki iitachari Gadara. Ari ishiyashitawakari apiti piyarishiritatsiri ipoñaakawo

kitataariki. Katsimaki ikantakaakari piyari, owanaa ithaawantaitakari, tii okantzi inkinaiti janta. ²⁹ Ikantawakiri: “Jesús, Itomi Pawa! ¿Irootaintsima powasankitaina? ¿Tsikama nokantakimika iiroka?” ³⁰ Ari itzimi janta ojyiki chancho, joshintagaiyini. ³¹ Ŋaawaitanaki iwiyariti, ikantanaki: “Aririka powawijaakotairi jirika nopiyarishiritakairi, potyaantina ipiyotaka chancho”. ³² Jakanakiri Jesús, ikantziri: “Piyaati piyari”. Matanaka. Jatanaki piyaripaini chancho-ki, iro ishiyantanakari impiitatzi otzishi, mitagaiya-paakini, apirotaka ipiinkaki maawoni inkaariki. ³³ Ikanta jiñaakiri aamaakowintariri, shiyaiyanakani. Jataki nampitsiki, ikamantapaakiri maawoni atziri okaatzi jiñaakiri. ³⁴ Iro jiyaatashiitantakariri Jesús, ikantaitapaakiri: “Tii nokowaiyini pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini”.

9

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanai, ipiyaawo inampiki. ² Ari jamaitakiniri kisopookiri, jinatakoitantakari jomaryaantapiintari. Jiyoshiritawakiri Jesús atziri natakotakiriri, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantawakiri: “Thaamintashiri pinkantanatya notomi, ari noshinchagaimi, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaiwitaka”. ³ Ikanta ikimawaki Yotaniriiti, ikantashiritanaki: “Ithainkatziiri Pawa jirikawi”. ⁴ Yotaki iijatzi Jesús iita ikantashiritakiri, josampitanakiri: “¿Litama okaaripirotantari pikantashiritziri? ⁵ ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: ‘Ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?’ ¿Irooma pikowi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, piyaatai?’ ⁶ Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari”. Ipthokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai pipankoki”. ⁷ Ari ikatziyanaka mantsiyawitachari, jatai ipankoki. ⁸ Jiñaakiri maawoni atziri apatotainchari, iyokitzi ikantaiyanakani jiñaawairi jiyaatai. Ikantaiyanakini: “Imapirotatziiri Pawa, iriitaki matakirori otzimimotantakariri ishintsinka Jesús”.

Jagaitanakiri Mateo (Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ikanta jawijanaki Jesús, irojatzi jiñaantapaakariri iitachari Mateo, kowakotziriri iyyininka kiriiki. Ikantapai: “Poyaatina”. Katziyanaka, joyaatanakiri. ¹⁰ Ipoña jaanakiri ipankoki jowakaiyaari, itsipataanakiri jiyotaani. Ojyiki jatanaintsiri kowakotziriri iyyininka kiriiki, jiyaataki iijatzi kaaripiroshiritatsiri. Ari itsipatakari Jesús jowaiyakani. ¹¹ Ikanta jiñaakiri Fariseo-paini, ikaimakiri jiyotaani Jesús, josampitakiri: “¿Litama itsipatantariri Jesús kowakotantatsiri kiriiki, itsipatakari iijatzi kaaripiroshiritatsiri? Tii okamiithatzi”. ¹² Ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi inkwo irirori. ¹³ Ontzimatyii pinkinkishiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri: Tii apa nonkowairi pamayitaina pipira pintayinari. Iro nokowapirotziri pinishironkatairi pijyininka. Tii apa nonpokashitiri kamiithashiriri nonkaimashiritairi, aña nopokashitatziri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita (Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Ipoña ipokaiyakini jiyotaani Juan, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Litama kaari itziwintanta piyotaani? Notziwintapiintaka naaka, ari ikimitari iijatzijiyotaani Fariseo-paini”. 15 Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaitya. 16 Apaani pajatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapiki owakiraari, ari osagaapirotanaki aririka aminthatanatyaarika owakiraari. 17 Iijatzi okimitari, tii okantzi pajatori mishinantsinaki jowantaityaawo iiryaari jimiritaitari. Aririka jowantaityaawo, ari intankanaki, apaawaitashitayta jimiriitari, iijatzimishinantsinaki. Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantaityaawo, iiro apaawaitanta apitiroiti”.

*Irishinto Jairo opoña tsinani otrotsitakiriri iithaari Jesús
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)*

18 Tikira ithonkiro jiñaawaiti Jesús, ariitapaaka jiwari, ipinkathatapaakiri, ikantapaakiri: “Kamaki nishinto, iro nopokantari piyaati nopankoki potirotantyaawo kapichiini pako, añagaita”. 19 Ari jiyaatanaki Jesús, iijatzijiyotaani joyaatanakiri. 20 Okanta mantsiyatsiri tsinani, ojyiki osarntsi osokaawaitaka, tzimakotaki 12 osarntsi, okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotaakiro opatziki iithaari. 21 Tima okantashiritakitzi: “Aririka notirotaakiro iithaari, ari noshintsitai”. 22 Ipthokashitanakawo Jesús, ikantziro: “Thaaminta pinkantanaiya nishinto, oshinchagaimi pawinta-gaana”. Apathakiro ishitanaki omantsiyanka tsinani. 23 Ikanta jariitapaaka Jesús ipankoki jiwari, jiñaapaatzi jyowiwintzirori kamaintsiri, ojyiki atziri kamiñiinkataintsiri. 24 Ikantapaakiri Jesús: “Pijyiki, tii okami piraakotaiyakarini, aña imakoryaatzi”. Thainka jowaitakiri Jesús. 25 Ipoña jomishitowapaakiri maawoni, tyaapaaki Jesús, jorikawakotapaakiro, piriintanaa iintsi. 26 Tii jimanakotanaka jantakiri Jesús, ikimakoitanakiri maawoni.

Joshinchagairi Jesús kaari okichaatsini

27 Ikanta jawijanaki Jesús, ipatzimatanakiri apiti kaari okichaatsini, ikaimotziri, ikantzi: “¿Icharini David-ni, pinishironkataina!” 28 Irojatzijaritantapaakari pankotsiki, iijatzikaari okichaatsiri irirori. Ipokashitapaakiri okaakiini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Pikinkishiryaama iiroka ari nowawijaakotaimi?” Ikantzi irirori: “Jii, aritaki pimatakiro nowinkathariti”. 29 Jakotanaki Jesús, ipampiyookitakiri, ikantziri: “Oshinchagaimi pikimisantaana”. 30 Apathakiro jaminanai kamiitha. Ishinchiinkatawairi, ikantziri: “Tii nokowi pinkinkithatakotina noshinchagaimi”. 31 Ikanta jiyaatai, ikamantantanaki, ithonka ikimakoitanakiri Jesús.

Iñaawaitakitziri masontzipaantiri

32 Ipoña jamaitapaakiniri Jesús piyarishiritatsiri, masontzipaanti ikantaka. 33 Ari joshinchaawakiri Jesús jirika, ñaawaitani imasontzipaantitakaawitari piyari, tima jotyaaantapithatakiri iwiyariti. maawoni jiyokitziwintanakiri Jesús, ikantashiritaitanaki: “Tii añaaipiintzi ojyariri jirika anampiki Israel-ki”. 34 Iriima Fariseo-paini ikantaiyini irirori: “Jimatakaatziiri ijiwari piyariiti joshinchaantariri piyarishiritatsiri”.

Sampainkatakiki pankirintsi

35 Ithonka jiyaayitaki Jesús maawoni nampitsiki, jiyotaantayitaki japato-tapiintaita. Ikinkithatakotapiintakiro Kamiithari Ñaantsi tsika onkantya impinkathariwintantai. Joshinchaayitakiri maawoni, tikaatsi mantsiyarintsi

pomirintsizimotyaaarini. ³⁶ Iñaayitzi oiyiki apatowintariri, antawo Jesús jitakoshiritakari, ikantaki: “Imapiro jashironkaayitaka jirika atziripaini. Ikimitakari ojya iirorika itzimi aamaakowintyaarini”.

³⁷ Iikiro ikantanakiziiri jiyotaani: “Ikimitakawo jirikapaini atziri, osampainkatzi pankirintsi, tiimaita itzimapirotzi atziri oyiipataironi.

³⁸ Pamañaari Awinkathariti jotyaauntiita oiyiki jatatsini atziriki, tima tzimatsi oiyiki kimisantayitaatsini”.

10

Jiyoshiitaki Jesús 12 Otyaantapirori (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ipoña jiyoshiitaki Jesús ikaatzi 12 jiyotaani, jimatanakiro irirori joshinchaayitairi mantsiyari, iijatzi ikaatzi piyarishiritatsiri, tima ipasapiyaakari itasonkawintantzi. ² Jirika ikaatzi 12 jiyoshiitakiri Jesús: Itanakawori Simón, jiiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari iririntzi Juan. ³ Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo kowakowitariri kiriiki ijyininka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, ⁴ ipoñaapaaka Simón, jiiitakiri iijatzi Kisakowintantani. Ipoñaapaaka iwiyaantapaakawori Judas Iscariote, iriitaki pithokashitantainchari.

Jotyaaantakiri kaataintsiri 12 (Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Ipoña jotyaaantakiri Jesús kaataintsiri 12, ikantawakiri: “Iiro pikini isaikayitzi atziri kaari ajyininkata aaka, iiro pikini iijatzi inampiki Samaria-jatziiti. ⁶ Iri pitapaintya piyaatashitiri ikaatzi icharinitari Israel-ni, kimitakariri ojya itzipinawaita. ⁷ Tsikarika pinkinayitaki pinkamantanti, pinkanti: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Inkitijatzi’. ⁸ Poshinchaayitairi maawoni mantsiyari, pañaakaayitairi kamawitachari, poshinchagairi pathaawaitatsiri, iijatzi piyarishiritatsiri. Timanishironkataari pinayitaki, iiro piini inkowakoitimi. Iro pimatanaari iiroka pinishironkayitantai iijatzi. ⁹ Iiro paanaki piiriikiti pithaatiki, ¹⁰ iiro paanaki iijatzi pithaati, iiro paanaki apiti piithaari, pi-zapato-ti, pikotzikiiro, tikaatsi paanaki. Timanikaantaitzi: Impinaaitiri antawaitatsiri.

¹¹ Aririka pariitya nampitsiki, paminapaaki aapatziyimini, iri pisaikimota-paaki, irojatzi pawijantatyaari pashiniki nampitsi. ¹² Ari pariitatyaaarika pankotsiki, piwithatapaatyaari ikaatzi saikatsiri. ¹³ Aririka jaawakimi kamiitha irirori, ari isaikai kamiitha okaatzi piwithatapaakari. Irooma iirorika jaawakimi kamiitha, aminaashitaka piwithatapaakari. ¹⁴ Iirorika jaapatziyaintzimi, iirorika ikimisantaizimi iijatzi, pawijapithatiri, potikanairo piipatsikiiti. ¹⁵ Timanikaantaitzi imapiroitiri paata jowasankitaitiri jirika, ari anaanakiro ikantaaitakiri Sodoma-jatzi ipoña Gomorra-jatzi. Imapiro”.

Inkimaatsitakaitatiimi paata

¹⁶ “Notyaantatiimi naaka. Pikimiwaitakari jotyaaantaitziri ojya ipiyota piratsi katsimari. Ontzimatyii pinkimitakotyaari kokiyantzi maanki. Ontzimatyii iijatzi pinkimityaari shiro tii ikatsimawaitzi. ¹⁷ Paamaakowintya. Timajaakaantaitatiimi jiwariipainiki impajatakaantaitimi japatotapiintaita. ¹⁸ Ompona jaayitanakimi pinkatharintsiki, okantakaantziro pawintaana ari pikinkithatakotaina, irojatzi inkimantaiyaari iriroriiti, iijatzi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata. ¹⁹ Aririka piñaakiro jaayitanakimi,

iuro pikantashiriwaitzi: ‘¿litama nonkantapaakiri?’ Tima tzimatsi yotashiritakaimini oita piñaanityaari. ²⁰ Iiro piyotashitanakawo oitya piñaanityaari, Tasorintsinkantsi poñaachari Ashitzimiriki, iri yotakaimironi oita pinkantayitapaakiri. ²¹ Ari iñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini itomi. Piñi tsitokakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri. ²² Ojyiki piñiuro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantana, ari pinkantaitatyiro pawintaiyaana, aritaki nowawijaakoshiritaimi. ²³ Aririka inkisaniintaitanakimi nampitsiki, pawijyi pashiniki nampitsi. Tima tikira pithonkiro pinkinayiti maawoni nampitsiki tsika isaikayitzi Israel-mirinkaiti, irojatzzi impiyantaiyaari jirika Itomi Atziri. Imapiro. ²⁴ Tii jñaitzi apaani yotaari janaakotiri yotairiri. Tii añai iijatzzi onampitaari janaakotiri onampitariri impinkathaitiri. ²⁵ Apa añiuro kantatsi yotaari inkimitakotaiyaari yotairiri pairani. Ari ikimitari iijatzzi onampitaari. Ikisaniintaitakina naaka iroñaaka, ikimitakaantaitakina naakami Beelzebú, iwkinkathariti piyari. Iiroka imapiroiti inkisaniintaitimi pikimisantana”.

¿litaka ampinkathatiri?
(Lc. 12.2-9)

²⁶ “Iiromaita pipinkashiwaitari jirikapaini. Ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. ²⁷ Apaniroini niyotakaayitaimiro iiroka jirokapaini, tii jiyotzimaitawo thainkantaniri, irokamaitaka kinkithatakaayitairini. ²⁸ Iiro pipinkashiwaitari tsitokimini, iiro jimatziro jotyaaantimi sarinkawiniki. Aña iri pimpinkathatai Pawa, iriitaki matzirori jotyaaantantzi sarinkawiniki. ²⁹ Pamini, tii ipinapirowita tsmiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti apaani.* ³⁰ Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi. ³¹ Piñaakiro, jaamaakotari Pawa tsmiripaini, iiroka jimapirotzi jaamaakotzimi. Iiro pipinkashiwaitari kisaniiintimiri. ³² Aririka pinkantiri pijyininka: ‘Nopinkathatairi Jesús’, aritaki nonkantairi Ashitanari Inkitiijatzi: ‘Paapá, ipinkathataana jirika, ajyininkataari’. ³³ Iirooma pinkantiririka pijyininka: ‘Tii nopinkathatzi Jesús’, ari nonkimitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: ‘Paapá, tii nonkimitsitaiyaari ipinkathatana jirika, tii ajyininkataari’ ”.

Ikinkithatakota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

³⁴ “Tii nokowi onkompitzimotimi. Tii apa nompoki jaapatziyawakaiya atziri. Aña iro nopokantari onkimiwaityaawo namatyiiimi owathaamintotsi jantaminthatawakaantyaari.

³⁵ Aña iro nopokantakari:
Inkisaniintantyaariri atziriiti iwaapatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani onaanatitari,
Onkisaniintantyaawori tsinani ayiro.

³⁶ Iri pithokashitawakaachani atziriiti inkisaniintawakaiya ikaatzi isaikapankotawakaiyani.

³⁷ Iro kamiithawitachari pitakoyityaari piwaapati, pinaanati, powaiyanipaini. Iro kantzimaitacha iirorika pimapirotanaki pitakoyityaari pijyininka, tiira pityaaryootzi pitakotaana naaka. ³⁸ Ontzimatyii pintyaaryoowintiro nokinkithatakotakimiri, onkantawitya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, tii pityaaryoowintziro pikimisantana.

³⁹ Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashitari, aritaki

* **10:29** Kantakotachari jaka “tii ipinapirowita tsmiripaini”, tima kantatsi jamanantaitantyaari apapintyakiroini kiriiki inkaati apiti tsmiri.

impiyashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri, aritaki jawijakoshiritai”.

Impinayitairi
(Mr. 9.41)

⁴⁰ “Iitarika aapatziyimini, naaka jaapatziyaka. Ari okimitari iijatzi, iitarika aapatziyoinani naaka, iri jaapatziyaka Ashitanari otyaantakinari jaka. ⁴¹ Iitarika yotimini kamantantaniri pinatzi, impoña jaapatziyanakimi, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. Ari okimitari iijatzi, iitarika yotakimini kamiithashiriri pikimisananai, ipoña jaawakimi kamiitha, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. ⁴² Aririka jiyoitimi iirokatakai niyotani, iro ipantzimiri pimiri, jiyotzi Pawa, iriitaki pinatairini itakotakimiri”.

11

Jotyaantziri Juan jiyotaani
(Lc. 7.18-35)

¹ Ithonkakiro Jesús jiyotaakiri 12 jiyotaani. Awijanaki inkamantanti maawoni nampitsiki.

² Ikanta Juan owiinkaatananiri jomontyaitakiri chapinki, ikimakotakiro jantayitakiri Cristo, jotyaantaki apiti jiyotaani, ³ josampitiri Jesús, inkantiri: “¿Iirokama jiiitaitziri, ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini pokatsini?” ⁴ Ikanta jariitaka jotyaantani Juan, josampitapaakiri Jesús. Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanai, pinkamantapaii Juan okaatzi pikimakiri, okaatzi piñaakiri nantayitakiri iijatzi. ⁵ Naminakaayitairi kaari okichaatsini, naniitakaayitairi kisopookiri, noshinchaayitairi pathaawaiwitachari, nokimakaayitairi ashikimpitari, nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakotainiri Kamiithari Naaantsi ashironkainkaripaini. ⁶ Inkimoshiriwintaina kaari kisoshiriwintinari”.

⁷ Ikanta ipiyanaa jiyotaani Juan, josampitanakiri Jesús apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantzi: “¿Litama pikinkishiritakotariri piñaakiri chapinki otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki ojjawori sawoo opiyonkatonkitakairo tampiya okantakaari tii ithaamintashirita? ⁸ ¿Piñaakirima jowani-inkataka ikithaata? Aña tii. Ikaatzi owaniinkatachari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharinti. ⁹ Piyaatashitakiri piyotaki kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro janaakiri Kamantantaniriiti. ¹⁰ Iriitaki josankinatakoiitaki pairani, jiñaanatziri Pawa Itomi, ikantziri: Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi, Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

¹¹ Pinkimi nonkanti naaka: Ojyiki atziri tzimawitainchari, tikaatsimaita anairini jiyotanitakariri Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi Inkitiijatzi, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan. Imapiro. ¹² Jitakawo pairani Juan ikinkithatakaakimi, tzimatsi ojyiki kowanakirori shintsini iñiuro impinkatharitai Inkitiijatzi. Antawoiti ikowanaki iñiuro ojyawaitakawo ishintsitaitzi jowayiritaitya. Irojatzii ikantaita iroñaaka. ¹³ Pairani tikira itzimi Juan, tzimawitacha Kamantantaniri opoña Ikantakaantaitani. ¹⁴ Iriima Juan, iriitaki ikinkithatakoiitakiri pairani, iriitaki Elías-tatsiri piyaatsini. ¹⁵ Kowirori inkimathatiro, inkimisantani. ¹⁶ Nokimitakaantakimiri naaka kojyikawairintzi iintsi aririka imaananiwaiti, ¹⁷ ikantayini: ‘Thami ajyowiwaiti amajjiitantyaaari’. Iiromaita ikowi. Ikantayini iijatzii: ‘Incha ampampithai owashiritantyaaari’. Tii ikowiro iijatzii. ¹⁸ Ari pikimitaiyakarini iirokaiti. Piñaawitawakari Juan

itzitapaakawo owanawontsi, tii jimiritawo kachori, pikantaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi, iro itziwaitantari’.¹⁹ Ipokawitaka Itomi Atziri, tii itziwitawo irirori owanawontsi, imiritawo kachori iijatzi. Pikantaiyakirini: ‘Kaaripirori jinatzi jirika, niyawairintzi, shinkiryaantzi jinatzi. Jaapatziyari kowakotziriri kiriki iyyininka, jaapatziyitari kaaripiroshiriri’. Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyotairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awijayitaatsini”.

Ikantamachiitzi kisoshiriri nampitsiitiki

(Lc. 10.13-16)

²⁰ Ipoña ikinkithatakotanakiri Jesús ikaatzi ñaayiwitakawori itasonkaw-intantaki nampitsiki, tiimaita jowajyaantziro ikaaripiroshiritaiyini. Ikantanaki: ²¹ “Ikantamachiitzi Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaiyini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi, jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.* ²² Aririka jaayitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitziri jowasankitaayitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyitai jowasankitaayitairi. ²³ Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyakani irirori jiyaatai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari. Iri ñaakironimi pairani Sodoma-jatzi okaatzi jiñaakiri Capernaum-jatzi, inkimisantaimi irirori, iiro japirotzirimi pairani Pawa saikaiyatsinimi iroñaaka. ²⁴ Aririka jaayitairi paata kamiithashiritaintsiri, iri jimapiroitairi jowasankitaapiroitairi Capernaum-jatzi, anaanakiro jowasankitagaitakiri pairani Sodoma-jatzi”.

Pimpokashitaina naaka, ari piñiuro nimakoryaakaayitaimi

(Lc. 10.21-22)

²⁵ Ipoña jamanamanaatanakari Jesús Ashitariri, ikantanakiri: “Paapá, iiroka pinkathariwintziriri maawoni inkitijatzzi, iijatzi maawoni kipatsijatzzi, oyyiki nopaasoonkitakimi. Tima iiroka yotakaayitairiri kimitakariri iintsi intsinampashiritai, kaari jiyotzi yotaniriiti. ²⁶ Tima irootaki inimotakimiri”. ²⁷ Ipoña ikantanakiri piyowintakariri: “Iri Ashitanari yotakaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta irirori jiyopiroтана naaka tima Itomi jowana. Ari nokimitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña jiyoyitairi inkaati niyotakaayitairi naaka. ²⁸ Aririka piñiuro pimakoshiriwaiti, piñiuro oitya pimpakoowaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainawo, aritaki nimakoryaakaayitaimi. ²⁹ Iiro pimanintziro pimpakoowaityaari, naakataki ompiratziimiri pantiro. Tzimatsi niyotaimiri, tii nowatsimaashiri-waitantzi naaka, tsinampashiri ninatzi. Ari piñiuro nimakoryaashiritakagaimi. ³⁰ Tima okaatzi nompiratantziro naaka, tii opomirintsipirota”.

12

Ikinkithatakotziro Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Okanta kitiijyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Tima itajyaiyatziini jiyotaani, joyiikitanaki okithoki pankirintsi joyaari. ² Jiñaakiri Fariseo-paini, ikantanakiri Jesús: “Paminiri piyotaani. Jiroka kitiijyiri jimakoryaantaitari inatzi, tii oshinitaantsitzi joyiikiwaiti”. ³ Jakanakiri

* **11:21** Tima jirikaiti Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzzi atziri jinayitatzzi, tii iyyininkatari Judá-mirinkaiti.

Jesús ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni, aantawitakariri itajyi itsipayitakari ikaataiyini? ⁴ Ityaaki tasorintsipankoki, jowakawo tasorintsitanta, jatyootakiri itsipayitakari. Tii oshinitaantsiwita, apa jowapiintawo Ompiratasorintsitaari. ⁵ Josankinawiitaka iijatzi pairani Ikantakaantaitani, okantzi: ‘Iiro pantawaitantawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari’. Iro kantzimaitacha jyaatapiintzi Ompiratasorintsitaari kitiiyyiriki jimakoryaantaitari tasorintsipankoki, jantawaitapiintzi. Tikaatsi kijyirini. ⁶ Nokantzi naaka, iinitatsi jaka impinkathapirooitiri, iri anairori tasorintsipanko. ⁷ Iro josankinaitantakari pairani, kantatsiri: Tii nokowi pamayitaina pipira pintayinari, Iro nokowapirotaki pitakotaiyaari pijyininka. Iro pinkimathatirimi iiroka jiroka, iiro pikijyimawaitziri jirikapaini, tima tii ikaaripiroshiritzi. ⁸ Jirika Itomi Atziri ipinkatharipiroitzi irirori, janairo kitiiyyiri jimakoryaantaitari”.

Atziri kisowakori

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ipoña jawijanai Jesús, ityaapai japatotapiintaita. ¹⁰ Ari isaikakiri kisowakotatsiri. Ikanta Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Kamithatatsima poshinchiiri kisowakori kitiiyyiri jimakoryaantaitari?” Iro josampitantariri inkini inkantakotiri. ¹¹ Ipoña jakanakiri irirori, ikantanakiri: “Tii paminashitari poiyyati aririka jotitya omoonaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, pitakotari, pinoshikiri. ¹² Iri jitakopiroita atziri, janairi oijya. Tima tii okaaripiroshiritakaantzi anishironkatanti kitiiyyiriki jimakoryaantaitari”. ¹³ Jiñaanatanakiri kisowakori, ikantziri: “Pinthaaryaawakotai”. Matanaka atziri, akotsitanai, okimitanaawo pashini jako. ¹⁴ Ari iki-saiyanakanani Fariseo-paini. Jataiyakini, ikinkithawaitaiyini, ikantzi: “¿Tsiika ankantakirika Jesús, ampiyakaantyaariri?”

Josankinatakoitsitakari pairani Jesús

¹⁵ Ikanta Jesús, yotaki ikowaitatzi intsitokaitiri, irootaki jawijantanaari. Ari joyaatanakiri oyyiki atziri, joshinchaaki oyyiki mantsiyari. ¹⁶ Ikantayiwitakari: “Iiro pikinkithatakotana”. ¹⁷ Ari imonkaatari josankinatakaayitakariri pairani Kamantantanari Isaías-ni, ikantzi:

¹⁸ Jirika nompiratani, iriitaki niyoyaakiri.

Nitakotani jinatzi, iri oimoshirinkanari.

Kiso jowiri Tasorintsinkantsi,

Ikinkithatakagairi kaari ajyininkata, ikamantairi tyaaryootatsiri.

¹⁹ Iiro ishinchiinkawintawaita apaniroini irirori,

Iiro ikimaitziri inchiraachiraati inkinkithatakotya,

²⁰ Iiro jimapirotziro irirori isataapirotziro sonkari sataawitainchari,

Iiro joitsiwakiri paampariminki kapichiwitainchari ipaampataki,

Irojatziri inkitsirinkantaiyaawori jiñaitairo tyaaryootatsiri.*

²¹ Iriitaki joyaakoniintairi kaari ajyininkata impairyagairi iwairo.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi

(Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

²² Ipoña jamaitakiniri Jesús piyarishiritatsiri, ikamampotaakitakaakiri, imasontzipaantitakaakiri iijatzi. Joshinchaawakiri, aminanai kamiitha,

* **12:20** Ojyakaawintachari sonkari ipoña paampariminki tsiwakimataintsiri, iriitaki atziiri kimisantawitachari kapichiini, ashironkaashiriyitachari, mantsiyashiriyitatsiri, shipitashiriyitatsiri, tima aritaki inishironkaitairi Jesús jirikaiti, iiro ishinitziri jashironkaayitaiya, aña aawiyaashiri inkantakaayitaiyaari, joshiripiroiyitaiya.

ñawaitanai iijatzi. ²³ Iyokitzi ikantanaka maawoni atziri, ikantaiyanakini: “¿Iriima jirika charinitariri David-ni?” ²⁴ Ikanta ikimaiyakini Fariseo, ikantaiyanakini irirori: “Jirika atziri joshinchaatziri ashitariri piyari itachari Beelzebú, irootaki jowawijaakotantariri ikaatzi ipiyarishiritaiyini”. ²⁵ Jiyotakotzimaitakari Jesús ikinkishiritakari, ikantanakiri: “Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri, ari jiñaakiro jowapintawakaiya. Iijatzi okimita aririka jantaminthatawakaayitaiya inampiki atziri, ari jiñaakiro jookawintawakaiya inampiki. Aririka jantaminthatawakaiya atziri ikaatzi isaikapankotawakaa, ari jiñaakiro jookawintawakaiya ipankoki. ²⁶ Ari inkantyaari iijatzi piyari aririkami jantaminthatawaiya. ¿Iiroma ithonka aririka jookawintawakaanatya? ²⁷ Iiriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani naaka, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawijaakotantariri kaaganiritatsiri? Aririka okanta pikinkithatakotatziri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri. ²⁸ Tima Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki oshinchaanari naaka nowawijaakotantariri piyarishiritatsiri. Irijatzi Pawa omapokakimiri iiroka ipinkathariwintantzi. ²⁹ Aririka inkowaiti inkoshiitiri shintsitatsiri kamiitha atziri, ontzimatyii jítaitawatyari joojotiri, onkantya iiro ikisakowintantawo jashiwitari aririka jayitsitiri. ³⁰ Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iritaki kisiiniintanari. Inkaati kaari imitakotinani joyiipatakotina, japaatakotatyaana. ³¹ Iro kantzimaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impiyakotairi Pawa inkaati kaaripiroshiritachani, ari inkimitagairi ñawaiwitawori kaaripirori ñaantsi. Iriima ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. ³² Ari okimitsitari iijatzi: Kantatsi impiyakotairi Pawa ookimowityaarini Itomi Atziri, iriima inkaati kijimatakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. ³³ Okimiwaitakawo aririka ñaitiro kamiithari chochoki, jiyotaitzi kamiithari inatzi owaato tsika opoñaaka chochoki. Ari okimitari iijatzi aririka ñaitiro chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripirori onatzi owaato tsika opoñaaka iroori. ³⁴ Pikimitakari maanki, kaaripiroshiri pikantaiyakani. Tikaatsi pinkinakairo piñaawaitiro kamiithari, tii opantawo pikinkishiritari, irootaki okaaripirotantakari piñaawaiyitziri. ³⁵ Apaani kamiithashiriri ikinkishiritawo kamiithari, irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiritatsiri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. ³⁶ Irootaki nokantantari naaka, aritaki jaminakoyiitairo paata okaatzi kaaripirori ñaaniyiitari. ³⁷ Kamiitharika okaatzi piñaaniyitari, ari jaapatziyaitaimi. Irooma tiirika okamiithatzi, inkantayitaimi: ‘Kaaripiroshiri pinatzi, ojyiki pinkimaatsitaiya’.”

Ikowawita kaaripiroshiriri intasonkawintantaiti
(Lc. 11.29-32)

³⁸ Ipoña jakanaki Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti ikantanaki: “Yotaanari, nokowi noñiimi pintasonkawintanti”. ³⁹ Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Kaaripiroshiriri pinaiyini iiroka, pithainkani powakiri Pawa, pikowaiyini piñiina nontasonkawintanti. Iiromaita noñaayimiro, apa piñiuro kimityaawoni awijyimotakiriri pairani Jonás, ⁴⁰ iniyantakariri kimitariri antari omani, tima mawa kitijiyiri isaikaki imotziki. Ari inkimityaari iijatzi Itomi Atziri inkitawitapaintya mawa kitijiyiri kipatsiki. ⁴¹ Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzi jantayitzi, ari jiyakowintaimi Nínive-jatzi, tima ikimisantairi pairani Jonás jowajyaantanairo ikaaripiroshiritaitayani. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Jonás. ⁴² Paata aririka

jaminakoyiitairo okaatzi jantayiitzi, ari iyakowintaimi tsinani pinkathar-itatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri yotaniri pinkathari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Salomón”.

Ipiyashitanta piyari
(Lc. 11.24-26)

⁴³ “Okimiwaitakawo isaikashiritantyaarimi piyari apaani atziri, ipankot-sititakawomi jañaantari. Aririka jookawiityaari, awijakowitaa atziri isaikantakari piyari. Ikinawaiwita otzishimashiki, iiro ifni tsika isaiki. ⁴⁴ Impoñaatya inkantashiritai piyari: ‘Nompiyai nopankoki tsika nopoñaaka’. Piyaa piyari, ifnaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka. ⁴⁵ Impoña jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritz, inkantakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotaiya jirika atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini. Ari pinkimitaiyaari iirokaiti”.

Ikinkithatakotziro Jesús inaanati ipoña iririntzi
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Iikiro ikinkithatakaatziiri Jesús apatowintakariri, ariitapaaka inaanati otsipatakari iririntzipaini, okatziyapaaka jikokiroki, okaimakaantapaakiri. ⁴⁷ Ikantawitakari: “Ari ariita pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi ofniimi”. ⁴⁸ Ari jakanaki ikantzi: “¿Tsika otzimikama pikinkishiritaiyarini iro nonaanatitari, iri nirintzitari?” ⁴⁹ Jookotanakiri ikaatzi jiyotaapiintakiri, ikantzi: “Jirikapaini iriitaki nokimitakaantairi nirintzi, irootaki nokimitakaantairi iijatzi nonaanati. ⁵⁰ Tima maawoni antanairori ikowiri Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki notsirotaari, irootaki nonaanati-taari”.

13

Jojoyakaawintziri Jesús pankiwairintzi
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Ipoña ishitowanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarithapiyaaki. Ari isaikapaaki. ² Ipiyowintapaari iijatzi oiyiki atziri. Ifnaaki othataka pitotsi, otitapaaka, saikapaaki. Katziyaiyakani atziri irirori inkaarithapiyaaki. ³ Jojoyakaawintatziiniri okaatzi ikinkithatakairiri, ikantzi: “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiti. ⁴ Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ipokapaaki tsmiri, jowapaakawo. ⁵ Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi, ari oyyookawitanakari thaankipiroini. Tii otontapathatatz, ⁶ sampiyashitanaki pankirintsi ishintsitapaaki ooryaatsiri, tii otyaapirotzi oparitha inthomainta. ⁷ Tzimatsi pashini ookakitapainchari kitochiimashiki, anaanakiro kitochii oyyookanaki, kamanaki pankirintsi. ⁸ Irooma pashini ookakitapainchari okamiithapathatzi kipatsi, saankana oyyookanaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitanai okithoki apaanipaini okaatzi jyookapaintsiri. Apaani jyookapaintsiri kithokipirotanaki, pashini oiyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.* ⁹ Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitayta inkimisanti”.

¿Litama jojoyakaawintantawori Jesús?
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

* **13:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 100 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 30 okithoki.

¹⁰ Ipoña josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama pojoyakaawintziri pikinkithatakairi atziripaini?” ¹¹ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Ishinitaitz-imi irokaiti piyotairo tsika ikanta ipinkathariwintantai Inkitijatz, iri-ima jirikaiti tii ishinitaitziniri irirori. ¹² Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimopirotaari ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro ifaatyiro iiro otzimimopirotaari.† ¹³ Irootaki nojoyakaawintantawori jiroka, onkantawitya jamini jirikaiti, kamampotaaki inkantya. Ari inkimawityaawo, matakimpita inkantayitya. ¹⁴ Iriitaki ikinkithatakotakiri pairani Isaias-ni, ikantaki:

Pinkimawitya, matakimpita pinkantya.
Paminawitya, kamampotaaki pinkantya.

¹⁵ Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.

Ashikimpita ikantaka.

Kamampotaaki ikantaka iijatz.

Irootaki kaari ifaantaawo,

Kaari ikimanta,

Kaari ikinkishiritanta.

Tii ikimisantzi, iiro nowawijaakotairi.

¹⁶ Irooma iiroka kimoshiri pinkantya, tima piñagairo, pikimayitairo iijatz. ¹⁷ Iro ikowawitakari pairani Kamantantaniriiti iijatz kamiithashiriri, ifiiromi okaatzi piñaakiri irokaiti. Ikowawitaka inkimiromi pikimakiri iiroka. Tima tii ifaatyina, tii ikimaiyanani iijatz. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús jojoyakaawintziri pankiwairintzi
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ “Pinkimi nonkinkithatakotimiro okaatzi nojoyakaawintakiri pankiwairintzi. ¹⁹ Tzimatsi kimirori nokinkithatakotziro impinkathariwintantai Pawa, tiimaita ikimathatziro. Ikanta ipokaki owaaripiroshiritantaniri jowajyaantakaapaakiri ikimisantawitanaa. Iriitaki kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari aatsiki. ²⁰ Tzimatsi iijatz thaamintawori noñaani, ikimisantzi thaankiini. Iri kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari omapipookitzi. ²¹ Tii jiyotakopirotziro ñaantsi, tii ikisashitawo ikimaatsiwintanakawo ikimisantzi, jowajyaantanakiro. Ikimitakawo pankirintzi sampishitaintsiri tii otyaapirotzzi oparitha inthomainta kipatsiki. ²² Tzimatsi iijatz kimawitawori noñaani, iro kantzimaitacha inintawaitziro inthaamintawitya, ikinkithashiritakotziro jajyaagawo, irootaki ipiyakotantakawori noñaani, tii ikimisantzi. Ikimitakawo pankirintsi ookakitapainchari kitochiimashiki, kaari kithokitatsini. ²³ Tzimatsi pashini kimirori noñaani, ikimisantanakiro. Ityaaryoowintanairo. Iri ojayakawori pankirintsi jyoookapaintsiri okamiithatzi kipatsi, ojyikipirotanaki okithoki, pashini ojyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.”‡

Ikinkithatakotziro Jesús pankitzirori trigo

²⁴ Ipoña japiitakiro Jesús jojoyakaawintziniri, ikantzi: “Jiroka ojyari iijatz ipinkathariwintantai Inkitijatz, ojyari atziri pankitzirori kamiithakiri trigo.

²⁵ Okanta tsiniripaiti imagayini jatziritipaini iijatz irirori, pokaki kisaniintziriri jamaki trigo-niro, ipankitakiro itsipataakiro trigo-pirori, piyanaka.

²⁶ Opoña ojyookanaki trigo-pirori, kithokitanaki. Ari okimitsitakari iijatz

† 13:12 Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro. ‡ 13:23 Paminiro kantakotachari janta versículo 13.8.

trigo-niro itsipataakirori. ²⁷ Ikanta jiyotaitakiro, jiyaatashiitakiri ashita-
 wori, ikantaitakiri: "Tii opantawo trigo apankitakiri powaniki, ¿itama ot-
 sipatantawori ojoyookaki trigo-niro?" ²⁸ Ikantanaki ashitawori jowani: "Iri
 pankitakirori kisaniintanari. Ikantzi jatziriti: '¿Pikowima nonthokayitairo
 trigo-niro?' ²⁹ Jakanaki, ikantzi: 'Iiro, aamaashitya, ari pinthokakotakiro
 trigo-pirori. ³⁰ Ari onkantawatyaaota ontsipatyaaowo ojoyooki, irojatzi osam-
 patantyaari trigo-pirori. Aripaiti nonkantimiri: Pinthatzinkiro trigo-niro,
 pintayiro. Poyiikitairo trigo-pirori, powayitairo'".

Jojoyakaawintaitziro okithoki oryaanikitatsiri

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Ipoña japiitakiro Jesús jojoyakaawintakiniri, ikantzi: "Jiroka oiyari iijatz
 ipinkathariwintantai Inkitijatz, okimiwaitakari pankitzirori oryaanikitat-
 siri okithoki pankirintsi. ³² Oryaani okantawita okithotyaaaniki, iro kantzi-
 maitacha aririka ojoyookanaki, anauro pashini pankirintsi, antawo ontiway-
 itanaki ari iminkoshityaaowo tsmiripaini otsimankatapishitaki".

Jojoyakaawintaitziro shiniyakairori tanta

(Lc. 13.20-21)

³³ Jiroka pashini jojoyakaawintakiri Jesús, ikantzi: "Aririka ipinkathariwin-
 tantai Inkitijatz, ojoyakotawo tsinani witsikirori tanta. Aakiro trigo-pani,
 otsipataakiro shiniyakairori. Aritaki oñaaki oshiniyi otantanipathati".

Oita jojoyakaawintantawori Jesús ikinkithatakoyitziri

(Mr. 4.33-34)

³⁴ Ari ikantapiintatya Jesús jojoyakaawintziri okaatzi jiyotaantziri. maa-
 woni jojoyakaawintakiro. ³⁵ Ari imonkaataakari ikinkithatakotakiri pairani
 Kamantantanari ikinkithatakotziro ikantakiri Pawa:
 Nojoyakaawintatyiiniri atziriiti onkaati nonkinkithatakotiniriri.
 Noñaawontainiri kaari jiyowita pairani owakiraa iwitsikantakari kipatsi
 irojatzi iroñaaka.

Joñaagantziro Jesús kimitawori trigo-niro

³⁶ Ipoña jawijanai Jesús, jookanairi apatowintakariri, jatanaki
 pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: "Piyotainawo okaatzi
 pojyakaawintakiri. ¿itama ojoyakaawintachari trigo-niro itsipatagaitakirori
 trigo-pirori?" ³⁷ Ikantzi Jesús: "Jirika Itomi Atziri iriitaki kimitakariri
 ashitawori jowani ipankiitakiro trigo-pirori. ³⁸ Jiroka owaantsi
 irootaki ojoyakaawintawori kipatsi asaikantayitari. Jiroka trigo-pirori
 iri ojoyakaawintacha ipinkathariwintairi Pawa. Irooma trigo-niro iri
 ojoyakaawintziri ikaatzi jashitaari Kaaripirori. ³⁹ Jirika kisaniintantatsiri
 pankitakirori trigo-niro iri ojoyakaawintacha kamaari. Kimityaawoni
 joiipataitziro okithoki trigo, ojoyakaawinta aririka onthonkaiya paata
 kipatsi. Jirikapaini oyiipayitakirori okithoki iri ojoyakaawintacha
 maninkariti. ⁴⁰ Pikimaki, japatotakaantaitakiro trigo-niro, itagaitakiro.
 Iro ojoyakaawintacha aririka onthonkaiya paata kipatsi. ⁴¹ Jirika Itomi
 Atziri jotyaaantakiri maninkariiti, japatotairi kaaripiroshiritatsiri, tima
 tii ikowi itsipataiyari ikaatzi kimisantakiriri. ⁴² Impoña intagairi
 kaaripiroshiriri, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya.
⁴³ Irima kamiithashiritatsiri, shipakiryaa inkantaiya inkimitaiyaari
 ooryaatsiri. Isaikimotairi Ashitairi tsika ipinkathariwintantzi irirori.
 Powakimpitayaawo".

§ 13:31 Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

Ikinkithatakotziri Jesús manachari kiriiki

⁴⁴ Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Jiroka pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi oiyiki kiriiki jimanaitziri owaantsiki. Ikanta apaani atziri ifñaakiri, tii okantzi jaanakiri, iijatzi imanairi, tikaatsi inkamanti, ikantashiritanaki irirori: ‘Ontzimatyii namanantiro jiroka kipatsi, ari onkanta nashitanta yaariri ikaatzi tzimatsiri janta’. Ipoña ipimantakiro okaatzi tzimimowitariri, jamanantakiro kipatsi. Kimoshiri ikantaka, tima jamanantakotakiri oiyiki kiriiki. Ari okimitari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzii”.

Ikinkithatakotziro Jesús poriryaari pinapirotachari

⁴⁵ Ikantzi iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzii, ikimitari apaani atziri kowatsini jamananti poriryaari.* ⁴⁶ Ifñaaki poriryaari, ikowapirotaki jayiri. Ipiyanaa inampiki, ipimantapaakiro okaatzi tzimimowitariri, jamanantakiro poriryaari”.

Ikinkithatakotziro Jesús shiryaamintotsi

⁴⁷ Ikantaki iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzii, ikimitari apaani shiryaawairintzi. Jaaki oiyiki nashiyitachari shima. ⁴⁸ Ipoña inoshikakotakiri othapiyaaki, jiyoshiiyitakiri kamiithatatsiri. Ikaatzi kaari kamiithatatsini, jookayitakiri. ⁴⁹ Ari onkimitaiyaari paata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokaki maninkariiti, jiyoshiitairi kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. ⁵⁰ Impoña intagaitari kaaripiroshiriri, ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaiya inkimaatsitaiya”.

Ikinkithatakotziro Jesús owakiraari ajaagawontsi iijatzi pajatori

⁵¹ Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathakiroma okaatzi nokantakiri?” Ikantaiyini jiyotaani: “Nokimathakiro”. ⁵² Ipoña ikantanaki Jesús: “Nojyakaawintiri iwaapatiitari, tzimatsiri jajaagawo pinayitachari. Jaapiintziro pajatori, jaapiintziro iijatzi owakiraari jajaagawo. Aritaki inkimitaiyaari iijatzi yotzinkariiti aririka impinkathariwintairi Inkitijatzii, jiyotaantairo itawori pairani, jiyotaantairo iijatzi owakiraataatsiri”.

Ipiyaa Jesús Nazaret-ki

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Ithonkakiro Jesús joyyakaawintakiro okaatzi ikinkithatakotakiri, ari jiyaatanai. ⁵⁴ Ikinanai inampiki. Jiyotaantayitapai japatotapiintaita. Iyokitzi jowiri ikaatzi kimiriri, ikantaiyini: “¿Iitama matakaakiriri jirika jiyotanantari, itasonkawintantzi iijatzi? ⁵⁵ ¿Kaarima jirika itomi kimitapintziri inchakota, otomintari María? ¿Kaarima iririntzipaini jirika: Jacobo, José, Simón, iijatzi Judas?† ⁵⁶ ¿Tiima ari akaatzi iritsiropaini anampitawo jaka, iitama pinkatharitakaakiriri?” ⁵⁷ Owanaa ithainkaitakiri, ikisaniintaitanakiri. Iro ikantantanakari Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori, tii ikimisantaitziri”. ⁵⁸ Owanaa ithainkimataitakiri Jesús inampiki, irootaki kaari itasonkawintanta.

14

Ikamantakari Juan owiinkaantantari

(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

* **13:45** Iro ikantakoitzi jaka poriryaari, okaayitzi poriryaayitatsiri kimitawori mapi jiiitaitziri “perla”, owanaa inintaitziro. Iro kanzimaitacha oiyiki owinawo. † **13:55** Jacobo, irijatzii jiiitaitziri Santiago.

¹ Ikanta pinkathari Herodes iitachari Tetrarca, ikimakotakiri Jesús.
² Ikantziri jimpirani: “Jirika Jesús iriitaki Juan owiinkaatananiri. Iri añagaatsiri, piñiiri otzimi ishintsinka”. ³ Tima iri Herodes aakaantakiriri Juan, joojotakaantakiri, jomontyaakaantakiri. Iro kantakaantakirori iinawitari iririntzi Felipe iitachari Herodías. ⁴ Tima ikaminaawitayari Juan jirika Herodes, ikantawitari: “Tii okantzi paapithantiro”. ⁵ Ari ikowawitaka intsitokakaantirimini, Iro kantzimaitacha oiyiki ipinkathatakiri Juan, jiyotaiyini Kamantantaniri jinatzi. Ithaawantanakari Herodes atziri, ikantashiritzi: “Aririka nontsitokaantakiri, ari inkisaniiintaitakina”. ⁶ Okanta imonkaataka kitiiyiri jomoshirinkawitawo itzimantari Herodes. Ipiyotaiyakani ijyininka, jomoshirinkaiyirini. Ari opokapaaki ishinto Herodías, amajyiitapaaki. Oiyiki okamiithatzimotakiri Herodes. ⁷ Ikantakiro: “Tzimatsirika oitya pinkamitinari, ari nompakimiro. Imapiro, jiyotzi Pawa iiro namatawitzimi”. ⁸ Ipoña okantziro onaanati: “Pinkantiri inthatzinkakaantari Juan”. Iro okantantakariri: “Nokowi pamakotakinawo iito Juan samantaki”. ⁹ Ari jowashiritanakari Herodes, tii ikowawita. Iro kantzimaitacha ikimaiyakirini ijyininka ikantakirori inkaanki. ¹⁰ Irootaki ikantantakariri inthatzinkaitiri Juan. ¹¹ Jamaitakiro iito, ipakoitakiro aanakiniro onaanati. ¹² Ikanta ipokaiyapaakini jiyotaani Juan, ikitatairi. Ari jiyaatashitanakiri Jesús, ikamantakiri.

Jowakaari Jesús 5000 atziri
 (Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Ikanta ikimaki Jesús kamaki Juan, otitanaka pitotsiki jiyaatiro otzishimashiki. Iro kantzimaitacha ikimakoitakiri tsika jiyaati, shiyaiyanakani ikinaitaki aatsiki, joyaatanakiri. ¹⁴ Iro jaatakotapaakityaami Jesús, iñaapaatzi oiyiki piyowintakariri. Jitakoshiritapaakari, joshinchaaki oiyiki mantsiyatatsirini. ¹⁵ Okanta otsiniriityaanaki, ikantzi jiyotaani Jesús: “Asaikatzi otzishimashiki, aritaki tsiniriityaaki. Pimpakairo pikinkithatzi, jiyaaita atziri nampitsiki jowapayai”. ¹⁶ Jakanakiri, ikantziri: “¿Iita jatsipitanyaa-wori jiyaayitai? Pimpiri iiroka jowanawo”. ¹⁷ Ikantanaki jiyotaani: “Tikaatsi nompiri naaka. Apa otzimi okaatzi 5 tanta ipoña apiti shima”. ¹⁸ Ikantzi Jesús: “Pamakinari jaka”. ¹⁹ Ikantakiri maawoni atziri: “Pisaikaiyini”. Saikaiyanakini atziriiiti. Ipoña jaakiro tanta, iijatzi shima, aminanaki jinokini inkitiki, jamananaka, ikantzi: “Paasonki Ashitanari, iirokatakiki pakinawori jiroka noyaari”. Ipoña ipitharyaakiro, ipakiri jiyotaani, jowawijaakiniri irirori atziripaini apatotainchari. ²⁰ Ari ikaatzi jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, jotiyitairo kantziriki, okaatzi 12 jaikitaatsiri. ²¹ Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariti owainchari. Tzimitacha tsinani iijatzi iintspaini owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
 (Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

²² Ipoña ikantari Jesús jiyotaani: “Thami pitaiyaawo pimontyagai intatsikirona”. Ikantakiri iijatzi piyowintakariri: “Kantatsi piyaayitai”. ²³ Iro ikinantanakari irirori tonkaariki, jamañaari Ashitariri. Okanta otsiniritanaki, saikaki apaniroini Jesús janta. ²⁴ Jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantaayaniki, antawo otamaryaani inkaari, oipiyapiyakotakiri tampiya.

²⁵ Okanta okitiijyitzimataki, pokai Jesús janiitantaawo inkaari.* ²⁶ Tii jiyotawairi, ithaawantawaari jiyotaani, ikaimaiyanakini: “¡Aatsikitaki shiritsiwi!” ²⁷ Iñaanatapairi irirori, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tontashiri pinkantya iiro pithaawawaitzi”. ²⁸ Ari ikantanaki Pedro: “Iiokama Nowinkathariti, pinintakainawo naniitantaawo naaka inkaari”. ²⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpokanaki”. Aniiwitanaka Pedro inkaariki jiyaatashitanakiri isaikaki. ³⁰ Iro kantzimaitacha ikinkishiritanakiro Pedro antawo otamaryaani inkaari, ithaawanaki, iro itsitsiyantanakari, ikaimanaki: “Pinkathariti paawaina”. ³¹ Jakotashitanakiri Jesús, jaawairi. Ipoña ikantziri: “Kapichimachiini pikimisantakina. ¿litama pikisoshiritantari?” ³² Ikanta jotitapaa pitotsiki, awijainkatanaki tampiya. ³³ Antawoiti ipinkathatanakiri jiyotaani, ikantanakiri: “Imapirotatya iirokatakati Itomi Pawa”.

Joshinchaantaki Jesús Genesaret-ki
(Mr. 6.53-56)

³⁴ Ikanta jariitaiyakani intatsikirona nampitsiki Genesaret. ³⁵ Iro jaatakotapaakityaami Jesús, jiyotaitawakiri. Ikamantaitakiri maawoni nampitawori janta, jamayitapaakiri mantsiyayitatsiri. ³⁶ Ikantaitakiri Jesús: “Pishinitiri mantsiyari jotirotawakiro kapichiini piithaari, ishintsitantaiaari”. Ari okantzimaitaka, ikaatzi otirotsitakiriri iithaari, shintsiyitai.

15

Owaaripiroshiritziriri atziri
(Mr. 7.1-23)

¹ Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti. Ipoñaayitaka nampitsiki Jerusalén. Ikantapaakiri Jesús: ² “Judá-mirinka anaaiyini. Iro amitaiyarini akiwaakota tikira owanatyaaata, ari okanta jiyotaakairi pairani achariniiti. ¿litama kaari jimatantawo piyotaani? Tii ikiwiro jako jowapiintaiyani”. ³ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irojatzii paakowintawo jiyotaayitairi pairani achariniiti, tiimaita pantziro jiyotaayitairi Pawa. ⁴ Jiroka ikantziri Pawa: Pimpinkathariri ashitzimiri. Ikantaki iijatzii:

Ontzimatyii jowamaitiri kijyimatziriri ashtariri.

⁵ Iro kantzimaitacha pikantapiintaki iiroka: ‘Kamiithatatsi ankantiri ashiyitairi: “Nokajyaakairi Pawa maawoni noiriikiti, iiro okantzi nonishironkatimi”.’ ⁶ Piyotaantashitakawo jamitaitari pairani, tii piyotaantziro ikowiri Pawa. Irootaki kaari jitakotantari ajyininka ashtariri. ⁷ Thiiyinkari pinaiyini. Iiroka ikinkithatakotaki pairani Isaías, ikantaki:

⁸ Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.

Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiitha.

⁹ Aminaashiwaita jotzirowashitana ipinkathawitana, Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori”.

¹⁰ Ikaimakiri Jesús maawoni piyowintakariri, ikantziri: “Pinkimisan-taiyini, pinkimathatantyaawori nonkinkithatakotiri: ¹¹ Ikaatzi owayitari tii jowaaripiroshiritantzi, irooma okaatzi añaawaiyiziri, iro matzirori

* **14:25** Kantakotachari jaka: “Iro okitiijyitzimataki”, irootaki ojaywori jamitari owayiriiti jaa-
maakowinta tsiniripaiti, iiro inkakiwaitanta apaani owayiri maawoni tsiniri, ontzimatyii intzimi
4 owayiri aamaakowintachani. Apaani jitanatyaawo owakiraa ontsiniriityaanaki, pashini tikira
oniyankiityimati, pashini oniyankiitpirotapaaki, pashini iro onkitiijyitzimataki. Ikantakoitziri jaka,
“okitiijyitzimataki, pokai Jesús” iriira kimitakariri 4-tapaintsiri owayiri kitiijyitakotatsiri jaa-
maakowintanta.

owaaripiroshiritantzi”.¹² Ipokashitapaakiri jiyotaani okaakiini, ikanta-paakiri: “Tii inimotziri Fariseo-paini ikimakimi pikantaki”.¹³ Ikantanaki Jesús: “Ashitanari Inkitiyatzi, ari inthonkairo kaari ipankitzi irirori.¹⁴ Piñaashityaari, tii jiyotaiyini irirori, jojakari kaari aminatsiri. Ikimitakotakari ikathatawaka kaari okichaatsini, tii jiyotzi tsika inkini, apitroiti imparyai omoonaki”.¹⁵ Ari ikantzi Pedro: “Poñaayinawo okaatzi pojyakaawintakiri”.¹⁶ Ikantzi Jesús: “¿Tikiraama otzimimotzimi iiroka piyotani? ¹⁷ ¿Tiima piyotzi okaatzi owayitapiintari okini ajiitoki, impoña omishitowairo? ¹⁸ Irooma añaawaitiro kaaripirori akinkishiriyitari, irootaki owaaripiroshiritantatsiri. ¹⁹ Tima ashiriki opoñaayita kaaripirori kinkishiritaantsi, tsitokaantsi, mayimpiritaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thiyakantaantsi, kijiyamataantsi. ²⁰ Irootaki jiroka owaaripiroshiritantatsiri. Irooma iirorika akiwaakota ankwirika oya, tii owaaripiroshiritantzi”.

Okimisantzi tsinani Canaán-jato

(Mr. 7.24-30)

²¹ Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro irojatzzi Sidón-ki. ²² Ari opokaki tsinani Canaán-jato, kaari Judá-mirinka iroori. Okantapaakiri: “Nowinkathariti, iiroka icharini pinkathari David-ni. Nokowi pinishironkainana oiyiki ashironkaawaitaka nishinto, opiyarishiritatzi”.²³ Ari imairitaki Jesús, tii jakiro. Ipoña ikantaiyini jiyotaani: “Potyaantairo iyaataita, owanaa oñaashirinkakai”.²⁴ Ikantanakiro Jesús: “Apa jotyaaantakina Ashitanari nonishironkairi nojyininka Israel-mirinkaiti, ikaatzi ojjakariri oijya ipiyaka”.²⁵ Ari otzirowanaka tsinani, okantanakiri: “Pinkathari, pinishironkainana naaka”.²⁶ Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Tima ikantaitaki pairani: ‘Tii aapithatziri jowanawo iintsiti ampiri otsitsi joyaawo’”.^{*} ²⁷ Akanakiri iroori, okantziri: “Imapiro pikantakiri Pinkathari. Iro kantzimaitacha, jowapiintamachiitawo otsitsi jowaryagaitzirowanawotzi otapinaki”.²⁸ Jakanairo Jesús, ikantziro: “Tsinani, imapiro pikimisantai iiroka. Irootaki nimatantyaawori pikowakotakinari”. Apathakiro awijakotanai ishinto.

Joshinchaaki Jesús oiyiki atziri

²⁹ Ipoña jawijaki Jesús ikinayitaki othapiyaaki inkaari Galilea. Irojatzzi itonkaantanakiri otzishiki, ari isaikapaakiri janta. ³⁰ Ari ipokashitakiri oiyiki atziri, jamayitakiri kantawaiyitachari imantsiyari: ithoriwaitatsiri, kaari okichaatsiri, masontzipaantiri, pijaponthokiri, maawoni. Ithonkiri joshinchaayitairi. ³¹ Iyokitzi jowaitanakiri Jesús inaitakiri jiñaawaitakagairi masontzipaantiri, janiitakaayitairi kisopookiri, ithoriwaitatsiri iijatzzi, jaminakaayitairi kaari okichaatsi. Ikantaiyini atziriiti: “Imapiro ikamiithataki Pawa, iriitaki pinkathariwintairi Israel-mirinkaiti”.

Jowakaari Jesús 4000 atziri

(Mr. 8.1-10)

³² Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Owanaa nitakotakari atziriiti, tima mawa kitijiyiri isaikaiyakini jaka ikimisantana, tikaantsi jowaiya. Aririka jiyaatashitaiya, ari aakiri itajyi iirorika jowanawo”.³³ Ikantaiyini jiyotaani: “Pamini, asaikatzi jaka otzishimashiki. ¿Tsikama ayika owakaiyariri? Oiyiki ikaataiyini”.³⁴ Ari josampitziri Jesús jiyotaani: “¿Tsikama okaatzi tanta tzimatsiri?” Ikantzi jiyotaani: “Tzimatsi okaatzi 7,

* **15:26** Iri jojjakaawintaitzi Judá-mirinkaiti ikimitari iintsii. Iriima kaari Judá-mirinkatsiri jojjari otsitsi.

tzimitacha iijatzzi shimaaniki”. ³⁵ Ipoña ikantaitakiri ikaatzzi piyotainchari: “Pisaikaiyini”. ³⁶ Jaakiro tanta itsipataakiri shimaaniki, ipaasoonkiwintakiri. Ipoña ipitoryaakiro tanta, ipayitakiri jiyotaani, jowawijaakiniri piyotainchari atziri. ³⁷ Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzmagaantapaintsiri, ijaikitai okaatzzi 7 kantziri. ³⁸ Kimitaka ikaatzzi 4000 shirampari owainchari. Tzimitacha tsinanipaini iijatzzi iintsipaini owainchari. ³⁹ Ipoña ikantanai Jesús: “Ari owaiyakani, kantatsi piyaayitai”. Ari jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanaki iipatsitiki Magdala-jatzzi.

16

Ikwakoitziri Jesús intasonkawintanti

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Saduceo, ikowawitaiyani inkompitakaiyaarimi Jesús inkini jiyakowintirimi. Ikantawitapaakari: “Incha pintasonkawintanti niyotantyaari imapiro opoñaawo pitasorinka inkitiki”. ² Jakanaki Jesús ikantzzi: “Pikantapiintaiyini iiroka aririka piñiuro onkiraityai otsiniriityaanai: ‘Osaryaamanaatyai oñaatamani’. ³ Irooma piñaamanairo minkori onkiraityai inkitiki, pikantzzi: ‘Omparyaatyai inkani’. Piyotakowitawo inkiti, piyotakotziro iijatzzi aririka omparyai inkani. Tii piyotzimaitawo piñaawitari jaka kipatsiki. ⁴ Tii pikamiithataiyini iiroka, thainka powakiri Pawa, irootaki pikowantaiyarini piñiina nontasonkawintanti, iroomaita noñaayimiro. Apa piñiuro ojyawoni awijyimotakiriri pairani Jonás”. Ari jiyataanai Jesús.

Shiniyakaawori itantani Fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ Ikanta jariitaka jiyotaani Jesús intatsikirona, tii jaanaki itantani, imaijantanakiro. ⁶ Ikantzzi Jesús: “Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzzi jashi Saduceo-paini”. ⁷ Ari josampitawakaanaka jiyotaani, ikantawakaiyani: “¿Litama ikantawawori jiroka? ¿Irooma ikantantari tii amaki tanta?” ⁸ Yotaki Jesús ikantawakaari jiyotaani, ikantzzi: “Tikira pikimisantapirotzi iirokaiti, irootaki pikantantari: ‘Tii amaki tanta’”. ⁹ ¿Tikiraama pikimathataiyironi? Chapinki otzimawita tanta okaatzzi 5, nowakaayitaka 5000 shirampari. Poyiitairo tzmagaantapaintsiri. ¿Tsikama okaatzzi kantziri poyiitairi? ¹⁰ Iijatzzi okimita tzimatsiri chapinki 7 tanta, nowakaaka 4000 shirampari. ¿Tsikama okaatzzi kantziri poyiitairi? ¹¹ ¿Litama kaari pikimathatantawo iiroka? Tii iro nonkinkithatakoti jowaitari tanta. Aña nokantazziimi: ‘Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzzi jashi Saduceo’”. ¹² Ari ikimathatanakiro jiyotaani, tii iro inkinkithatakoti Jesús shiniyakairori tanta, joyyakaawintazziro okaatzzi jiyotaantziri Fariseo iijatzzi Saduceo.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzzi jirika Jesús

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Ipoña ikinanaki Jesús janta Cesarea-ki, irootaki inampi Filipino. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantzzi: “¿Litama ikinkishiritakoitariri Itomi Atziri?” ¹⁴ Jakaiyanakini, ikantzzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan owiinkaantantani piriintaacha’. Ikantzzi pashini, ‘iri koñaataatsi Elías’. Ikantzzi pashini ‘iri Jeremías-ni’. Tzimatsi kantatsiri iijatzzi, pashini Kamantantani pinatzi”. ¹⁵ Ipoña ikantzzi jiyotaani: “Iiroka. ¿Tsikama pikantaiyinika?” ¹⁶ Jakanaki Simón Pedro, ikantzzi: “Iirokataka Cristo Itomi Pawa Kañaaniri”. ¹⁷ Ikantzzi Jesús: “Imapiro pikantaki Simón itomi Jonás,

kaari atziri yotakaimironi jiroka, iri Ashitanari Inkitijatzi yotakaakimirori. ¹⁸ Ari niitaimi naaka Pedro, iro mapi oiyakaawintacha piwairo. Tima mapi pinkimitaiya, ari niwitsikairo nopanko. Inkaati kimisantaatsini paata, iri oiyayityaawoni pankotsi. Iiro jimatziro impiyakaashitaiyaari nampitawori sarinkawini. ¹⁹ Iri pojyaari aamaakowintawori ashitakowo pankotsi, kantatsi jashitaryiuro, jashituro, jintsiriituro shintsini. Iro pankotsi oiyakaawintacha tsika impinkathariwintantai Inkitijatzi. Tima inkaati pishinitairi iiroka jaka, iriitaki ishinitaiti inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iiro ishinitaitziri iijatzi inkitiki”. ²⁰ Ipoña ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Paatara pikamantantzi, pinkanti: ‘Iriitaki Cristo jirika Jesús’”.

Ikkinkithatakotziro Jesús inkami
(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Ipoña Jesús ikamantakiri jiyotaani, ikantziri: “Irootantsi aati nampit-siki Jerusalén, antawoiti inkimaatsitakaina ijiwaripirori Ompiratasorintsi-taari, ijiwari Yotzinkariiti, ari intsitokakaantinari. Iro kantzimaitacha awi-jawitatya mawa kitiiyiri ari nañagai iijatzi”. ²² Ikanta Pedro, jaanakiri Jesús jantayatsikiini, ikantakiri: “Pinkathari, tii inmotana pikantziri, tii nokowi awijiyomotimi jiroka”. ²³ Ari ipithokanaka Jesús, ikantanakiri: “Piyaaati Sa-tanás. Tima tii poshiritawo iiroka ikowakaanari Pawa, apa pikowashitawo ikowapiintakiri atziriiti”.

²⁴ Ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Tzimatsirika kowatsiri intsiipatina, jowajyaantairo ikowashitari, onkantawitya impaikakoitirimi, intsiipatina. ²⁵ Iitarika itakowaitachari jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani jantayitanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawijakoshiritai. ²⁶ Tima aminaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ayaagawontsi jaka kipatsiki, ompoña jaminaashitaiyaawo añaamintotsi. ¿Kantatsima impinakowintaitya iiro iñaantaitawo impiyashitaitya? ²⁷ Ari impiyi paata jirika Itomi Atziri jamairo jowaniinkawo Ashitariri, intsiipataiyaari maninkariiti, iri pinatapaironi okaatzi jantaitakiri. ²⁸ Tyaaryoo, tzimatsi pikaatzi jaka, tikira pikamiita ari piñaakiri Itomi Atziri impinkathariwintantai”.

17

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Okanta awijaki okaatzi 6 kitiiyiri, ipoña Jesús jaanakiri Pedro, Ja-cobo, Juan iririntzi Jacobo. Itonkaiyanakini otzishiki. ² Ari ipashinitz-imotakiri jiyotaani, ishipakiryaanaki ipooki, joyanakari ooryaatsiri, ari okimitanakari iithaari kitamaaniki okantanaka. ³ Iñaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithawaitakairi Jesús. ⁴ Ikaimotanakiri Pedro, ikantzi: “Pinkathari, imapiro okamiithatzi pamakina jaka. Kamiitha niwitsikimi mawa panko-kyjyantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”. ⁵ Iñaawaiminthatzi, opamankapaakiri minkori, shipakiryaa okan-tapaaka. Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki, ikantaitzi: “Notomi ji-natzi jirika nitakokitakari, oiyiki nokimoshiriwintakiri. Pinkimisantairi”. ⁶ Ikanta ikimayakironi jiroka ñaantsi, oiyotaiyanakani isaawiki, anta-woiti ithaawaiyanakini. ⁷ Iro kantzimaitacha Jesús ipokashitapaiiri jiy-otaani, ipampitapaakiri, ikantziri: “Pinkatziyanai, iiro pithaawaiyini”. ⁸ Jaminawitanaa, tikaatsi iñaanaai, apaniroini ikatziyaka Jesús.

⁹ Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzji paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitayyaarika. ¹⁰ Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Litama ikantakotziri Yotzinkariiti ikantaiyini: ‘Aririka impokimataki Cristo, iri iiwatapaintsini Elías impoki?’ ” ¹¹ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Imapirotatya ikantziri, iriitaki iiwatapaintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¹² Pinkimi nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tiimaita jiyotaiyawakirini, oyyiki jowasankitaakiri. Ari inkimitaitiri iijatzji Itomi Atziri, oyyiki jowasankitaitiri”. ¹³ Ari jiyotaiyanakini jiyotaani iri ikinkithatakotzi Juan owiinkaantantani.

Jowawijaakotziri Jesús iwankari piyarishiritatsiri

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ikanta jariitaiyaani ipiyotaiyani atziri. Ari ipokakiri atziri. Jotzirowashitapaakari Jesús, ikantziri: ¹⁵ “Pinkathari, pitakotainari notomi oyyiki ikamimawaitaki, antawoiti ikimaatsiwaitaka, oyyiki itaawaitapiinta, ipiinkawaitzi jiñaaki. ¹⁶ Namawitakanari piyotaani, jowawijaakotainari. Tiimaita jimatzi”. ¹⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantzi iiroka, pikinashiwaitaka. ¿Tsikapaitima piyotai? Pamakinari iints”. ¹⁸ Ikisanakiri piyari, jatanaki. Ari ishintsitanairi iwankari. ¹⁹ Ikanta jiyotaani Jesús, josampitairi apaniroini, ikantairi: “¿Litama kaari nimatantari nowawijaakotiri?” ²⁰ Ikantzi Jesús: “Iro kaari pimatantari tima tikira pikimisantapirotzi. Pinkimi nonkanti: Aririka pinkimisantaniinti, kantatsi pinkantiro otzishi: ‘Pishirinki’. Ari oshirinkaki. Tikaatsi komptizimotimini aririka pinkimisantapiroti. Imapiro. ²¹ Iro kantacha pinkowirika poshinchiri oyyakariri jirika iwankari, ontzimatyii pamañaari tyaaryoopiroini Pawa, pintziwintyaari”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkami

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Ikanta isaiki Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakiri jiyotaani: “Irootantsi impithokashitaiyaari Itomi Atziri. ²³ Ari intsitokaitiri. Iro awijawitayya mawa kitijiyiri, aritaki jañagai iijatzji”. Antawoiti jowashiritanaka jiyotaani ikimakiri ikantaki.

Jashitakaitawori tasorintsipanko impinaitrori

²⁴ Ikanta jariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakiri kowakotantatsiri kiriiki jashitakaitawori tasorintsipanko, josampitapaakiri Pedro: “¿Ipinatziroma yotaimiri jashitakaitawori tasorintsipanko?” ²⁵ Ikantanaki Pedro: “Ipinatziro”. Ikanta ipiyapaa pankotsiki, iri thaawakotapainchari Jesús josampitawairi: “¿Litama pikinkishiritari iiroka Simón? ¿Litama ikowakotantzi pashinijatzji pinkathariiti? ¿Iriima ikowakoyitzi ijyininkapirori? ¿Iriima ikowakoyitzi ariitziinkari atziri kaari ijyininkata?” ²⁶ Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Iri ikowakotzi ariitziinkari”. Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tii okowapirota impinatiro ikaatzji ijyininkapiroitari. ²⁷ Tiimaita nokowi inkisaniintawaitya kowakotantatsiri kiriiki. Piyaaati pinkachaati inkaariki. Aririka pinoshikaki apaani, paminapaantitiri, ari piñiri kiriiki. Paanakiniri kowakotantatsiri, pimpiri. Iriitaki pimpinawintyaari iiroka iijatzji naaka”.

¹ Ikanta japatotairi jiyotaani Jesús, josampitakiri, ikantziri: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi. ¿Litama ñaapirotachani intsipatyaaari impinkathariti?” ² Ikaimaki Jesús apaani iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori. ³ Ikantzi Jesús: “Ilorika pawintaanaari Pawa, pojjakotaiyaari ikanta jirika iintsi, iiro piñiuro impinkathariwintantai Inkitijatzi. Imapiro. ⁴ Tima jirika iintsi tii jiyotzi jasagaawintawaitya. Iitarika ojjakotaiyaarini, iriitaki ñaapirotaachani impinkathatairi Inkitijatzi. ⁵ Iitarika pairyaanari ikimisantaana, jaawakimi kamiitha ojjariri jirika iintsi, naakataki jaawaki kamiitha”.

Ari jantakaantaitiro kaaripirori

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ “Iitarika antakaakirini kaaripirori kimitaariri jirika iintsi ikimisantaana, kamiithawaitakimi inthaitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri ochiinkaatzii inkaari.

⁷ Imapiro onkowiinkati jaka kipatsiki. Iñaiti ojjiki antayitironi kaaripirori. Iro kantacha ari jowasankitaitakiri inkaati antakaantakironi. ⁸ Iroorika pako, iroorika piitzi pantantakawori kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkakityiromi, tima iro kowapirotacha pawijakoponthokitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti pako, apiti piitzi, impoña patsipitaiyaawo paampari paata pintagaiya. ⁹ Iroorika poki pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyromi, iro kowapirotacha pawijakopityakitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti poki, impoña jookaitaimi paata opaampaporinthaatzi sarinkawiniki”.

Ikinkithatakotaitziri oijya piyachari

(Lc. 15.3-7)

¹⁰ “Paamaakowintya pimanintzirikari ojyanaariri jirika iintsi. Tima ikimpoyaawintziri maninkariiti nampitawori Ashitanariki Inkitijatzi. ¹¹ Iro ipokantakari Itomi Atziri jowawijaakoshiritairi ikaatzii piyawitainchari. ¹² Pinkimi nojjakaawintimiro. Tzimatsi piratachari ikaatzii 100 oijya. Impoña impiyagaantaka apaani, tzimanai 99 joiyyati. Ari jookanakiri pashini, jataki otzishimashiki jaminaminatairi piyainchari. ¹³ Aririka iñiiri antawoitii inthaamintya jagairi piyawitainchari. Antawoitii inkimoshiriti, anaakiro ikimoshiriwintziri kaawitachari 99 kaari piyachani. ¹⁴ Ari ikimitari iijatzii Ashitairi Inkitijatzi, tii ikowi impiyagaantawaitya apaani ojyanaariri jirika iintsi”.

Tsika okanta ipiyakotantaitzi

¹⁵ “Aririka piñiiri pijyininka jantzimotimiro kaaripirori, piyaatashitiri, pinkinkithawaitakairi apaniroini, poñaayiri okaatzii ikinakaashitakari. Aririka inkimisantakimi, pimatairi, pikimitakaantaari iriirikami pirintzipirori. ¹⁶ Irooma iiro ikimisantzimi, paanaki pashini kimisantzinkari, iiorika apiti, iri pintsipatyaaari pinkaminairi. Iro pimonkaatantyaawori ikantaitziri: Intzimirika iyakowintairi, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzii ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaitiri.

¹⁷ Ilorika ikimisantzimi, pinkamantiri ikaatzii apatotapiintachari. Ilorika ikimisantzi, pojjakaantiri kaari pijyininka, ikimitakofakari kowakotziriri kiriki iijyininka. ¹⁸ Iitarika pishinitairi iiroka jaka, irijatzii ishinitaitiri janta inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iriitaki kaari ishinitaitzi janta inkitiki. Imapiro. ¹⁹ Pinkimi nonkanti iijatzii: Aririka pinkaati

apiti, aririka ojoyawakaiya pikinkishiritani, ari pinkowakotiri Ashitairi Inkitijatzji, ari jimatakimiro. ²⁰ Tsikarika japatotaiya apiti atziri, iirorika mawa ipairyaana ikimisantaana, ari nosaikitari naaka janta notsipatari”.

²¹ Ari ipokapaaki Pedro, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Pinkathari, aririka ontzimi jantzimotinari nojyininika, ¿tsikama onkaati nompinyakotiri? ¿Arima onkaati 7?” ²² Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Iro okantzi pimpiyatantya. Tima tii apa pimpiyakotiri onkaati 7, oiyiki papiipiintiro”.*

Ikantakota apiti atziri iriiwitatsiri

²³ “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzji, iroowaitaki jantziri pinkathari ikowakotziri jompiratani impinatairi jiriiwitziri. ²⁴ Ikanta ikowakotziri iriiwitatsiri, ari ipokapaaki iriiwipirotsiri oiyiki kiriiki.† ²⁵ Tikaatsi jayi impinatairiri. Ari ikantanaki pinkathari: ‘Paanakiri jirika atziri, iina, itomipaini, iijatzji okaatzji tzmimotziriri, pimpinantiri. Nagaitaa kiriiki ikaatzji jiriiwitanari’. ²⁶ Ikanta ikimawaki ompiratairi, jotzirowashitanakari pinkathari, ikantanakiri: ‘Iro pipimantana, poyaakotawakina kapichiini, aritaki nompinataimi’. ²⁷ Ikanta jirika pinkathari inishironkatairi jompiratani, ikantzi: ‘Aritaki, tii piriwiitaana’. Ipiyakotairi okaatzji jiriiwitziri. ²⁸ Ikanta jiyaatai ompiratairi, itonkiyotakari aatsiki iriiwitziriri irirori kapichiini. Joirikakintsitawakiri, ikantziri: ‘Pimpinatina piriwitanari’.‡ ²⁹ Ari jotzirowashiwanakari, ikantziri: ‘Poyaawakina kapichiini aritaki nompinataimi’. ³⁰ Tii ikowi, jaanakiri, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinataina piriwitanana, ari nomishitowakaantaimi’. ³¹ Iro kantacha jiñaakiri ikaataiyini, tii inimotanakiri, jataki ikamantakiri pinkathari. ³² Ikanta pinkathari ikaimakaantakiri, ikantakiri: ‘Kaaripiroshiri pinatzi iiroka. Nopiyakotaimiro iiroka piriwitanari pikamitakina’. ³³ Ari pinkantantimi iiroka, pinishironkatanti. ³⁴ Antawo ikisanaka pinkathari, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinataina iiroka, ari nomishitowakaantaimi’. ³⁵ Iro jantairi iijatzji paata Ashitanari Inkitijatzji, iirorika pinishironkayitairi pijyininika”.

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ikanta ithonkanakiro Jesús jiyotaantzi Galilea-ki, jataki intatsikirona Jordán-ki irojatzji Judea-ki. ² Ipiyowintaitawaari. Joshinchaapai oiyiki mantsiyari janta.

³ Ari ipokashitakiri Fariseo-paini, ikowi inkompitakaiyaarimi, josampitapaakiri ikantziri: “¿Jesús, shinitaantsitatsima jookashiwaityaawo iina atziri?” ⁴ Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziro owakiraa jiwitsikantaitakari atziri? ¿Tiima jiwitsikaitakiri shirampari iijatzji tsinani?” ⁵ Ikantaitaki pairani:
Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,
Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

* **18:22** Ikantakoitziri jaka “oyiki onkaati papiipiintiro”, aririka apiitapiintakiro ampiyakotanti onkaati 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzji ariantantyaari onkaati 70. † **18:24** Ikantaitziri “iriiwipirotsiri”, iri oiyariri kaatatsiri 10 mil talento. Ari onkantawitya jantawaiti oiyiki osarintsii, iiro ipinakowinta. ‡ **18:28** Ikantakoitziri jaka “iriiwitziriri kapichiini” irijatzji ikantaitziri 100 denario.

⁶ Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya. ⁷ Ipoña josampitziri ikantzi: “¿litama josankinatantawori pairani Moisés, ikantaki:

Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari?”

⁸ Ikantzi Jesús: “Okantakaantziro tii pikimisanantzi, irootaki ishinitantz-imirori Moisés. Tii ari onkantya pairani owakiraa iwitsikantanakari maa-woni. ⁹ Pinkimi nonkanti naaka: Ikaatzi ookashiwaitawori iina impoña jagai pashini, imayimpiritaki. Irooma omayimpiritirika iinantaitari, kantatsi jookaitiro. Itzimirika ayirori tsinani ookaawo, imayimpiritaki irirori”.

¹⁰ Ipoña ikantzi jiyotaani: “Aririka okanta, tiitya okamiithatzi jagaiti iinantaitari”. ¹¹ Ari jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iriirika Pawa kowakaimironi, aritaki pinkimathatakiri. ¹² Tzimatsi kantachari iiro okantanta jaayiti iina atziri. Tzimatsi atziri owa itzimapaaiki ari ikantsita iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi pashini jaakithokitaitziri iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi iijatzi kowatsiri isaikashiwaitya, tima ityaaryoowintatziiri pinkathariwintantat-siri inkitiki. Kowatsiri jimatiro nokantakiri, jantiro”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Ipoña jamaitapaakiniri Jesús iintsipaini, ikantaitapaakiri: “Pamanakoti-nari niintsiti, potzimikapatziitotiri pintasonkawintiri”. Ari ikantzi jiyotaani Jesús: “Iiro poñaashirinkiri Awinkathariti”. ¹⁴ Ari ikantzi Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Inkitijatzzi”. ¹⁵ Ikanta Jesús jotiropatziitoytakiri iintsipaini, jatanai.

Ajyaagantachari mainari

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

¹⁶ Ari ipokaki mainari, josampitapaakiri Jesús, ikantzi: “Kamiithari yotaantaniri. ¿litama nantairi noñaantaiaawori kañaanimintotsi?” ¹⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿litama pikantantanari ‘kamiithari?’ Tikaatsi kami-ithatatsini jaka, apaniironi ikantakaawo Pawa ikamiithatzi. Pinkowirika piñagairo kañaanimintotsi, pimonkaatairo Ikantakaantaitani”. ¹⁸ Ikantzi irirori: “¿Otzimika?” Ari ikantzi Jesús:

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiiyakotanta.

¹⁹ Pimpinkathatiri ashitzimiri.

Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantairi pitakotapiinta iiroka.

²⁰ Ari ikantzi mainari: “Nimatakiro maawoni jirokapaini, irojatzi nitanakawo pairani iinta niryaaaitapaakiini. ¿litama kowityaachari iroñaaka?”

²¹ Ikantzi Jesús: “Pikowirika pinkamiithashiriti, piyaati pipankoki, pimpi-mantiro maawoni tzimimotzimiri, pimpayitiri ashironkainkari, inkitiki pinintaawaitaiya. Aririka pimatakiro pimpokanaki, poyaatina”. ²² Ikanta ikimaki mainari, owashiri ikanta ipiyanaawo, tima ajaagantzinkari jinatzzi.

²³ Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Antawoiti impomirintsityaawo ajyaagantachari impinkathariwintairi Inkitijatzzi. Imapiro”. ²⁴ Iikiro ikan-tatzzi: “Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro

ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.²⁵ Ikanta ikimaki jiyotaani, iyokitzi ikantanaka, ikantaiyini: “¿litatyaakama awijakoshiritaatsini?”²⁶ Jaminaminthananakiri Jesús, ikantziri: “Iirotya jimataajaitziro apaniroini atziri, iriima Pawa tikaatsi pomirintsitzimotyaarini”.²⁷ Ari jakanaki Pedro, ikantanaki: “Jirika nokaataiyakini nokowi noyaatimi, nookayitanakiro maawoni tzimimotanari. ¿litama impinayiitainari paata?”²⁸ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka owakiraatai paata kipatsi, impinkathariwintantai Itomi Atziri, inkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkat-achari isaikaminto. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iirokapaini pimpinkathariwintairi maawoni chariniyitayarini Israel-ni, ikaataiyini 12 jinashitaiyani. Imapiro.²⁹ Tima ikaatzi oyaatakinari, jookawintanakiro ipanko, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, iriintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaayitairo ontzimimotairi oiyiki, tima iriitaki pairyaayitanari. Irijatzi ñaayitaironi kañanimintotsi.³⁰ Tzimatsi itayitakawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitironi jitaiyaawo”.

20

Antawaitatsiri chochokimashiki

¹ “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatziri, iriwaitaki ikanta atziri tzi-matsiri ichochokimashiti. Jataki amaityaaki jamini antawaitatsini iwankirimashiki. ² Ikanta jiñaaki kowatsiri jantawaiti, ikantakiri: ‘Aririka pitanatyaawo pantawaiti iroñaaka irojatziri jyiitini, nompinatimi apaani kiriiki’. Ikantaiyini antawaitatsiri: ‘Kamiithataki’. Jatanaki jantawaiti pankirintsimashiki.* ³ Ikanta ijinokiityaapaaki ooryaatsiri, iijatzi ipiyanaa ashitarowori iwankirimashi. Iñaapai pashini saikashiwaitachari, ikatziyaiyani.† ⁴ Ikantapaakiri: ‘Aririka piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. Ari jiyataki jantawaiti. ⁵ Ari ikimitaakiro itampatzikatapaaki ooryaatsiri, iijatzi itainkanaki ooryaatsiri.‡ ⁶ Ari ikimitakiro iijatzi otsiniriityaanaki, iñaapai saikashiwaitachari atziri, josampitapaakiri: ‘¿Tikaatsima pantawaitiri pisaikashiwaitantari kitiiyiriki?’§ ⁷ Ari ikantaiyini: ‘Tikaatsi antawaitakainani’. Ikantzi irirori: ‘Piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. ⁸ Okanta otsiniritanaki, ashitarowori iwankirimashi, ikantakiri owiriri iriikiti: ‘Pinkaimiri maawoni antawaitatsiri pimpatiri. Iri pitawatya pimpatiri impoitapaintsiri jantawaitaki, irojatziri pimatantyaariri itakawori amaityaaki’. ⁹ Ikanta ipokaki impoitapaintsiri jantawaitzi, kapichiini jantawaitaki, iro kantacha ipinaaitakiri apaani kiriiki. ¹⁰ Ipokaiyakini itakawori amaityaaki jantawaitaki, iñaajaantzi impinapiroitiri irirori. Aña ti, apaanimachiini kiriiki ipinaaitakiri iijatzi. ¹¹ Ikanta ipinawiitakiri, ikisanakiri ashitarowori jantawaitiri, ¹² ikantanakiri: ‘Tii jantawaitiprotzi impoitapaintsiri, iro kantacha imonkaatakina pipinatanakiri, naaka kimaatsipirotakariri ooryaatsiri’. ¹³ Ari ikantzi ashitarowori iwankirimashi: ‘Ajininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tiima nokantsitakimi amaityaaki nompinatimi apaani kiriiki? ¹⁴ Jirika piiriikiti nompinatimiri, piyaatai pipankoki. Naaka nintashitacha nompinatiri apaani kiriiki impoitapaintsiri jantawaitzi, ¹⁵ ¿Iroma okantzi nompinatiri jirikapaini nonintashitari naaka? ¿Pikisaniintakotatyaanawoma nonishironkatantzi?’

* **20:2** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi jiiitatziri iijatzi “denario”. † **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3. ‡ **20:5** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, iijatzi ikantaitziri ooryaatsiri 9.

§ **20:6** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 11.

16 Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyitatsi, iri ñiironi jítaiyaawo”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro jowamaitiri
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ikanta itonkaanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, jaanakiri 12 jiyotaani ikinakaanairi aatsiki, ikantziri: 18 “Aaatzi Jerusalén-ki. Ari jaakaanaitiri Itomi Atziri, jayiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, intsipatayaari Yotzinkariti, iri yakawintirini intsitokaitiri. 19 Irootaki jaantanatyaariri atziri kaari ayyininkata. Ari impajawaitaitiri. Impoña impaikakotaitiri. Iro awijawitaya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatzi”.

Ikowiri Jacobo iijatzi Juan
(Mr. 10.35-45)

20 Okanta iina Zebedeo opokashitakiri Jesús, otsipatakari otomipaini: Jacobo iijatzi Juan. Otzirowashitapaakari, okantapaakiri: “Nokowi pinishironkatina”. 21 Ari josampitanakiro, ikantziri: “¿Iita pikowakotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti, nokowi intsipatimi notomi impinkathariwintanti, isaikimotimi apaani pakopiroriki, iri-ima pashini isaiki pampatiki”. 22 Ari ikantanaki Jesús: “Tiitya piyotziro oita pikowakotanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pojyatyana nonkami naaka?” Ari ikantayini: “Aritaki nimatakiro”.* 23 Ikantanaki Jesús: “Imapiro, irootaintsi pinkimiro onkaati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatina ampinkathariwintanti pisaiki apaani nakopiroriki, pashini nampatiki, tii naaka yotironi iita nontsipatyaari, apa jiyotzi Ashitanari iitarika ikajyaakaayitakiri”.† 24 Ikanta ikimaki pashini jiyotaani, ikisanakiri Juan iijatzi Jacobo. 25 Ari japatotairi Jesús jiyotaani, ikantziri: “Piyotayini iiroka tsika ikanta ipinkatharitzii kaari ayyininkata, owanaa jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori. 26 Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari. 27 Iroorika pinkowi pijiwatakaanti, iri pojyakotya ikanta ompirataari. 28 Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari joiyakotyaari ompirataari, inkamawintanti, iri pinakowintantatsini, jookaakowintairi mawoni”.

Jaminakaitairi apiti kaari okichaatsini
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ikanta jawijanaki Jericó-ki, ojyiki atziri oyaatanakiriri. 30 Ari isaikaki aatsinampiki apiti kaari okichaatsini. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinaapaaki Jesús jaka aatsiki”. Irootaki ikaimantanakari, ikantzi: “¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkatina naaka!” 31 Ojyiki ikisawiiitanakari. Tii imairitzii, iikiro ikaimanakitzi shintsii: “¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkatina naaka!” 32 Ari ikatziyapaaka Jesús, ikaimakiri, ikantziri: “¿Iita pikowiri nantzimotimiri?” 33 Ikantayini irirori: “Pinkathari, nokowi naminawaitai kamiitha”. 34 Antawoiti jinishironkatanakiri Jesús jirika kaari okichaatsini, ipampiyookitakiri irookiki. Aminawaitanai kamiitha, jooatanakiri Jesús.

* 20:22 Iro ikantakotzi Jesús jaka: “¿Arima pimatakiro iiroka piroo kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyatyana nompinkaati naaka aririka inkitaaitakina?” † 20:23 Iro ikantakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pinkimakiro niriri naaka, aritaki pinkimiatyaana nompinkaati naaka ikitaitakinar”.

21

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Ari okaakitzimatapaaki jariitantyaari Jerusalén-ki. Ariitaiyakani Betfagé-ki omontiminthatakari otzishi Olivo. Ari jotyaaantakiri Jesús apiti jiyotaani, ² ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthatakotya burro ontsipatatyaaari oryaaniti. Pinthataryaakotiro, pamakinawo. ³ Tzimatsirika osampitawakimini, pinkantiri iiroka: ‘Ikwatziro pinkathari. Aritaki joiipyaimiro’”. ⁴ Ari imonkaatari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

⁵ Pinkamantairi maawoni Jerusalén-jatzi:
Aatsikitaki Piwinkathariti ipokashitakimi,
Tsinampashiri ikantaka, ityaakaakari burro
Iwonkiri jinatzi burro, iintsiti piratsi jaakagaitziri tinari.

⁶ Ikanta jotyaaantakiri apiti jiyotaani, jimatakiro okaatzi ikantakiri Jesús. ⁷ Jamakiro burro otsipatakari oryaanitsiti. Jowankiitakiniri manthakinti imitziikaaki inkini intyaakaaityaawo. Ityaakaanakawo Jesús. ⁸ Ikanta atziri-paini piyotainchari janta, joomaankashitakiri imanthaki aatsiki tsika ink-inanaki. Tzimatsi pashini chikayitanaintsiri inchashi joomaankashitiriri iijatzi. ⁹ Ikaatzi atziri iwataintsiri, iijatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:

¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
¡Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri!
¡Aatsikitaki Awinkatharipirotyaari!

¹⁰ Irojatzii jariitantapaakari Jesús nampitsiki Jerusalén. Ari josampitawakaanaka nampitawori, ikantaiyini: “¿Iitaka jirika?” ¹¹ Tzimatsi atziri kantanaaintsiri: “Iriitaki Jesús Kamantantaniri, iri poñaachari Nazaret-ki saikatsiri Galilea-ki”.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Ikanta Jesús, tyaapaaki tasorintsipankoki. Jomishitowapaakiri piman-tayitatsiri iijatzi ikaatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowantay-itariri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowaitziri shiro. ¹³ Ikantapaakiri: “Okantzi osankinarinti, iñaawaitzi Pawa, ikantzi:
Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaityaanari.
Pamatawitantapiintaki iirokaiti pipimantayitzi, pikimitakaantakiro koshintzipanko”.

¹⁴ Ari ipokashitapaakiriri Jesús janta tasorintsipankoki ojyiki kaari okichaatsini, kisopookiri, joshinchaayitairi maawoni. ¹⁵ Tima owanaa okamiithataki jantakiri Jesús. Ikanta jiñaakiri iinchiiriki jantakiri, ikaimaiyanaki, ikantzi:

¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
Ikisaiyanakani ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkari-iti, tima tii inimotziri. ¹⁶ Ari josampitaitanakiri Jesús, ikantaitziri: “¿Piki-makirima ikantaiyirini iinchiiriki?” Ari ikantzi Jesús: “Nokimakiri. ¿Tiima piñaanatziro osankinarinti? kantatsiri:
Iri iwankariiti iijatzi iintsipaini thoyitzirori itini,
Pikantakaakari impinkathayitaimi”.

¹⁷ Ari ipiyanaka Jesús ikinanairo Betania-ki. Ari jimaapairi.

Jiyakatziro kaari kithokitatsi pankirintsi

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Okanta amaityaaki iijatzi ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itajyaa-paaki niyanki aatsi. ¹⁹ Jiñaapaaki aatsinampiki okatziya pankirintsi, jiyaatashitanakiro, jiñaatzi tii okithokitzi, iyoshiita oshi. Jiyakatanakiro, ikantziro: “Ari pashi powiro iiro pikithokitai”. Okanta pankirintsi, kamashitanaki.* ²⁰ Ikanta jiñaakiro jiyotaanipaini, iyokitzi ikantanaka, josampitanakiri: “¿Tsika okantaka okamashitananakari pankirintsi?” ²¹ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Imapiro nonkantimi, tyaaryoorika pawintaina, iiorika pikisoshiriwaitzi, ari pimatakiro iiroka, ari anaanakiro okanta piñaakiro pankirintsi. Kantatsi pinkantimi: ‘Oshirinki otzishi, ompiinki inkaariki’. Ari imataty. ²² Tima onkaati pinkowakotairiri Pawa, aririka pawintaapirotanatyaa, aritaki impakimiro”.

Ishintsinka Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Ikanta jariitaa Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai iijatzi. Ari ipoka-paaki ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiropaini, josampi-tapaakiri: “¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?” ²⁴ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Iijatzi naaka tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinawo, aritaki nonkantakimi iita otyaantakinari. ²⁵ Tima jowiinkaantantaki Juan-ni, ¿Iitaka otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?” Ipoña ikantawakaiyanakani: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakani: ‘¿Iitama kaari pikimisantantari?’ ²⁶ Aririka ankanti: ‘Atziri otyaantakiriri’, ari inkisanakani atziripaini”. Tima ikantaiyini atziri Kamantantani jinatzi Juan-ni. ²⁷ Ari ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ari ikantanaki iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

Ikinkithatakoitziri apiti itomintaitari

²⁸ Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: “¿Tsika okantzimotzimika iirokaiti jiroka? Tzimatsi atziri, tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaani kiti-ijyiri ikantakiri itomi: ‘Notomi, piyaati pantawaiti pankirintsimashiki’.” ²⁹ Ari jakanakiri itomi, ikantanakiri: ‘Tii nokowi’. Iro kantacha osamani-ityaaki, opiyimoshiritaari itomi, jataki jantawaitzi. ³⁰ Ipoña jiyaatashitakiri pashini itomi, ikantakiri iijatzi. Ikantanaki irirori: ‘Ari nimatakiro, Paapá’. Iro kantacha tii jiyaatzi. ³¹ ¿Itzimika itomi antakirori ikowakiri ashitariri?’ Ari jakaiyanakini, ikantzi: “Iri antakirori jompiratakiri kitziroini”. Ipoña ikantzi Jesús: “Iri ityaawoni janaakotimi impinkathari-wintairi Pawa ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijiyininka, iijatzi mayimpiroy-itatsiri. Imapiro. ³² Tima ipokaki pairani Juan owiinkaantantaniri, ikamantawitakimi tsika pinkantya pinkamiithashiritantaiyaarimi, iro kantacha tii pikimisantawakiri. Iriima ikaatzi kowakotziriri kiriiki ijiyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri, okimisantawakiri. Piñaawitawakiri iirokaiti, iro kantacha tii powajyaantziro tsika pikantaiyani, inkini pinkimisantawakiri”.

Kaariproshiriri antawaitatsiri

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ “Pinkimi pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi atziri pankitzirori chochokimashi, jotantotakotakiro maawoni othapaki, jiwitsikashitakiro jowironta owaaki paata, jiwitsikaki iijatzi pankojiyitantsi inkini jam-inakoitiro. Ipoña jaminaki atziri aminironi iwankirimashi. Jataki

* **21:19** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, iro jiiitatziri “higuera”.

irirori intaina. ³⁴ Okanta okithokipaititaki chochoki, jotyaaantaki jompiratani jaakiti. ³⁵ Ikanta antawaitatsiri aminirori pankirintsimashi, jiñaawakiri ipokaiyakini ompirataari, jaawakiri jompojawaki apaani, itisitokakiri pashini, jojyimiyanantakari mapi pashini. ³⁶ Ipoña jotyaaantaki pashini jompiratani, ojyiki ikaatayakini. Ari ikimitaawakiri iijatzi irirori. ³⁷ Iwiyaantapaakawori, jotyaaantakiri itomipirori irirori, ikantzi: ‘Ari-taikima ipinkathaitawakiri notomi naaka’. ³⁸ Ikanta jirikapaini antawaitatsiri, jiñaawakiri itomi, ikantawakaanaka: ‘Iri ashitaiyaawoni paata jiroka pankirintsimashi. Thami antsitokiri, ayiroota aaka’. ³⁹ Joirikawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ⁴⁰ Aririka impokanaki ashitawori iwankirimashi, ¿tsikatya inkantirika jirikapaini antawaitatsiri?’ ⁴¹ Ari jakaiyanakini, ikantzi: “Ontzimatyii jowamagaitiri jirikapaini kaaripirori, jaminai pashini kamiithari aminaironi pankirintsimashi, otyaantapiintiniriri okithoki iwankiri”.

⁴² Ipoña ikantzi Jesús: “Tima piñaanatziro okantziri Osankinarintsipirori: Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi, Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi. Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki, Irootaki ayokitziwintantakariri maawoni”.

⁴³ “Iro nokantantari: Iiro piñiuro impinkathariwintaimi Pawa, iri impinkathariwintai pashinijatzi atziri ikaatzi ojyawori pankirintsi okithokitzi ikimisantanaira. ⁴⁴ Jiroka okantakota mapi: Iitarika ontajyaawoni mapi iparyaantakawo, ari intankawaitaki. Iriima inkaati awitsinairi, ari ompichaakiri”.

⁴⁵ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini jiyotawakiro iriitaki jojyakaawintaitaki. ⁴⁶ Ikowawitanaka jaakaanakirimi, iro kantacha ojyiki ithaawantakari atziripaini. Tima ikantaiyini atziiriiti Kamantantaniri jinatzzi Jesús.

22

Joyyakaawintaitziri aawakaachari

¹ Ipoña japiitakiro Jesús joyyakaawintziro jiyotaantziri. Ikantzi: ² “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzzi, joyyakotakari pinkathari oimoshirinkiriri itomi jaawakaa. ³ Jotyaaantakiri jompiratani, inkamantiri inkaati pokatsini joimoshirintya. Iro kantacha jirikapaini, tii ipokaiyini. ⁴ Ipoña jotyaaantaki pashini jompiratani, ikantakiri: ‘Pinkantiri nokaimakaantani impoki joya, nowamaaki wathayitatsiri nopira, noimoshirinkatziiri notomi jaawakaiya’. ⁵ Iro kantacha iikiro jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jataki jowaniki, pashini ikinanaki ipimantayitzi. ⁶ Tzimatsi pashini owasankitaawakiriri ompirataari, itsitokakiri iijatzi. ⁷ Ikanta ikimaki pinkathari, jotyaaantaki jowayiriti, japirotakiri itsitokiri owamaantaintsiri, itaakiro inampitsiti. ⁸ Ipoña ikantairi pashini jimpiratani: ‘Aritaki witsikaka owanawontsi oimoshirintyaari, tii impokaiyini nokaimakaantawitakari. ⁹ Piyaati aatsiki ikinapiintaitzi, pinkantiri inkaati piñiiri impokiita oimoshirintya’. ¹⁰ Ikanta jiyaataki ompirataari, japatotakiri ikaatzi jiñaakiri: kamiithari iijatzi kaaripirori. Piyotaiyakani ojyiki oimoshirinkachani.

¹¹ Ari jiyaatanaki pinkathari jaminiri ikaatzi pokaintsiri. Jiñaatzzi osatikainchari apaani tii ikithaatashitapaakari aawakaachari.

¹² Ikantapaakiri: ‘Ajyininka, ¿tsika pikanta pityaantakari jaka tii

pikithaawintari notomi?’ Ari imairitaki, tii jaki. ¹³ Ipoña pinkathari inkantakiri jimpiratani: ‘Poojowakotiri, poojokiiitiri, pookiri otsinirikitaki, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya’. ¹⁴ Tima oyyiki inkaimaawitya, kapichiini inkaati jiyoshiitaitiri”.

Ikinkithatakoitziri kiriiki impinaaitiriri pinkathari

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Ari ipiyapaaka Fariseo-paini. Ikinkithawaitaiyakini, ikantawakaiyani: “¿Tsika ankinakairika ankompitakaantyaariri Jesús?” ¹⁶ Ipoña jotyaantaki jiyotaani irirori itsipatakari jaapatziyani Herodes, ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, okaatzi piyotaantziri imapiro inatzi. Aritaki jiyotakoitairi tyaaryoopiroini Pawa. Tima tikaatsi pinthaawakaiya. ¹⁷ Pinkantina iita pikinkishiritari: ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?” ¹⁸ Iro kantacha Jesús, jiyotawakiri ikinkishiritari, ikantziri: “Thi-iyinkari. ¿Iitama piñaantashiwaitantanari? ¹⁹ Poñaayinari kiriiki pipinatapi-intziriri Pinkathari”. Ari jamaitapaakiniri apaani kiriiki jiitaitziri “denario”. ²⁰ Ipoña josampitziri: “¿Iitaka ashitawori iwairo jaka? ¿Iitaka jirika oyyakaan-tainchari?” ²¹ Ikantayini: “Jashi César”. Ari ikantzi Jesús: “Tima iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri, pimpinatiri. Iriima ikaatzi jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaimiri irirori”. ²² Ikanta ikimaiyakini ikantaki Jesús, iyokitzi ikantaiyanakani, jowajyaantanakiri. Jataiyaini.

Josampitakowintaitziro jañagai kamayitatsiri

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Ikanta ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantapiintat-siri: “Iiro jañagai kamayitatsiri”. Josampitapaakiri Jesús, ²⁴ ikantapaakiri: “Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés, okantzi: ‘Aririka inkami atziri, iirorika jowaiyantakaanakiro iina, okamiithatzi jagairo iririntzi, jowaiyantakagairo. Ontzimatyii inkimitakaantairi iriirikami ashityaarini iririntzi kamaintsiri’. ²⁵ Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 irintzitawakaachari. Itawori itzimi jaaki iina, tikira jowaiyantakairo iina, ikamaki jagairo pashini iririntzi. ²⁶ Ari ikimitakari iijatzi apititanaintsiri iririntzi. Ipoñaapaaka pashini mawatanaintsiri. Ari ikimitakari maawoni ikaatzi 7. ²⁷ Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani. ²⁸ Aririkami jañaayitaimi paata kamayitatsiri, ¿iitama oimintapirotaiyaari tsinani? Tima maawoni ikaataki 7 iinantawitakawo”.

²⁹ Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: “Pikinakaashitakawo iiroka, tii piyotakotziro Osankinarintsipirori, tii piyotakotairo iijatzi ishintsinka Pawa. ³⁰ Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaayitaachani. Jojyapaiyaari imaninkariti Pawa Inkitijatzi. ³¹ ¿Tiima piñaanatakotiro tsika onkantya aririka jañaayitai kamayitatsiri? Tima ikantaki Pawa, iñaawaitzi:

³² Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob. Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri”. ³³ Ikanta ikimaitakiri Jesús ikantakiri, iyokitzi ikantaiyanakani, ikantzi: “Imapiro okamiithatzi jiyotaantziri”.

Ikinkithatakoitziro ikowakaapirotantziri Pawa

(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)

³⁴ Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tima ikimaki kamiitha jakakiri Saduceo josampitakiriri. ³⁵ Ikanta apaani, irijatzi yotakopirowitawori

Ikantakaantaitani, ipokashitakiri Jesús josampitiri, ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: ³⁶ “Yotaantanirí, ζotzimika Ikantakaantaitani anairori pashini?” ³⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Piwinkathariti jinatzi Pawa, ontzimatyii pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi. ³⁸ Irootaki itawori Ikantakaantaitani, iro ikowapiroitzi. ³⁹ Ari ojyawo apititanaintsiri: Ontzimatyii pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pinishironkatziro iiroka piwatha. ⁴⁰ Aririka pimonkaatakiro jiroka apitika, pimatakiro maawoni josankinatakiri Moisés-ni, iijatzi maawoni josankinatakiri Kamantantanirí”.

ζlitama charinitariri Cristo?

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Ipoña jimatanakiro irirori Jesús, josampitakiri Fariseo-paini itsipatakari japatotaiyani. ⁴² Ikantziri: “ζlitama pikinkishiritakotariri iiroka Cristo? ζlitama charinitariri?” Ikantaiyini Fariseo: “Icharini David-ni jinatzi”. ⁴³ Ipoña ikantzi Jesús: “ζlitama jiñaawaitakaantariri pairani David-ni Tasorintsinkantsi, okanta joyyakaantakariri Iwinkathariti? Tima ikantaki pairani:

⁴⁴ Iñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti: Pisaikapai Nakopiroriki ampinkathariwintanti, Irojatzii paata nowasankitaantaiyaariri kisaniintakimiri, Ari paatzikantaiyaari piitzi.

⁴⁵ Aña jimatsitataikawo David-ni ikantziri: ‘Nowinkathariti jinatzi’. ζTsikama inkini incharinityaari?” ⁴⁶ Ari jimairitaiyanakini tii jaki. Thawashiri ikantaiyanakani, tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

23

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti ipoña Fariseo-paini

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ipoña ikinkithatakaakiri Jesús ikaatzi apatowintakariri, iijatzi jiyotaanipaini, ikantzi: ² “Paminiri Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, iro jaakowinta jowaa-gakoyitziro okaatzi josankinatakiri pairani Moisés-ni. ³ Kamiithawitacha pinkimisantiri onkaati inkantimiri, tiimaita okamiithatzi pojyakotyaari okaatzi jantayitziro, tima tii jimonkaayitziro irirori. ⁴ Imapiro opomirintsita ikowakaimiri pimayitainiri. Tii jiñiimaitawo impomirintsiwintyaawo irirori jimayitiro. ⁵ Jantashiyitawo ikowiri onkantya jiñaantaityaari. Owanaa jinintziro mishinantimonki tsika jotitaitziro Osankinarintsipirori jon-tarikakotziro ijyimpaki, iijatzi itamakoki. Owanaa jowaniinkakaakitziro iithaari ishirikaki manthakintsi. ⁶ Iro ikowapiintaki josatikaitiri niyanki aririka jowaiyaani ijyininka. Ari ikimitari iijatzi aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita. ⁷ Pinkatha ikowi jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Ikowi iijatzi inkantaitiri: ‘jYotaanarí!’ ⁸ Tii okamiithatzi pimatiro iiroka, iiro pikowashita inkantaitimi: ‘jYotaanarí!’ Tima maawoni iirokaiti kimiwaitaka pirintzitawakaatya. Apaani ikanta yotaantatsiri, iriitaki Cristo, tikaatsi pashini. ⁹ Jaka kipatsiki, tii okamiithatzi pinkantashiwaityaari pijyininka: ‘jAshitanarí!’ Tima apaani ikanta Ashitzimiri Inkitijatzi. ¹⁰ Tii okamiithatzi iijatzi inkantaitimi: ‘jNowinkathariti!’ Tima apaani ikanta piwinkathariti, iriitaki Cristo. ¹¹ Inkaati kowatsini jiñaapirotya, joyyakotyaari ikanta ompiraari. ¹² Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathaitirimi, aritaki jiñaakiro intsinampashiritakaitairi. Iriima tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki impinkathayitairi.

13 ¡Ikantamachiitzi iiroka Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinaki! Owanaa potzikakiri kowatsiri impinkathariwintairi Pawa. Tima iiro piñi iiroka impinkathariwintairi, tii pikowi impinkathariwintiri pashini. 14 ¡Ikantamachiitzi iirokaiiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pathaagakawo kamatsiri oimi pashitawo opanko, iro posamaninkantawori pamanapiintawita iiro jiyotantaitzimi. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayitaimi. 15 ¡Ikantamachiitzi iirokaiiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Owanaa pipomirintsiwintakari atziriiti kaari ayyininkata joyyakotai aaka a-judá-mirinkatzi, piyotaaakiri inthiiyinkariti irirori. Iro ikimitakotantzimiri iiroka jatsipitaiyaawo sarinkawini.

16 ¡Ikantamachiitzi iirokaiiti, ogyariri kamampotaakiri ikathatawakaiyani! Tima aririka impairyaaashiitawo tasorintsipanko, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Tasorintsipankowiri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantaiyini iirokaiiti: 'Iirorika jimonkaataatziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri oro saikatsiri tasorintsipankoki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'. 17 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿litama kowapirotachari, iriima oro? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi tasorintsipanko otasorintsitakairi oro. 18 Ari okantari iijatzi aririka impairyaitiro taapirimintosi, ikantayitzi: 'Jowasankitaina Ataapintziniri iirorika nimonkaatziro nokantziri'. Iro kantacha pikantapiintaiyakini iirokaiiti: 'Iirorika jimonkaataatziro, tikaatsi oitya'. Irooma aririka impairyaitiri piratsi itaayitzi taapirimintosiki, pikantapiintaki: 'Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri'. 19 ¡Masontzishiriri, kamampotaakishiriri! ¿litama kowapirotachari, iriima piratsi? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi taapirimintosi otasorintsitakairi itaayitzi. 20 Ikaatzi paariyirori taapirimintosi, ari okaatzi ipairyaaakiro maawoni itaayitzi janta. 21 Iijatzi joyyari ikaatzi paariyirori tasorintsipanko, ari okaatzi ipairyaaakiro ikaatzi tzimantawori. 22 Ikaatzi paariyirori inkiti, ipairyaaakiro maawoni isaikinta Pawa, ikimitakaantakawo iriimi Pawa impairyaaiki.

23 ¡Ikantamachiitzi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pinashitapiintanari pashitakariri Pawa, pipayitapiintziri inchajyaaniki. Tiimaita pantayitzi kowapirotachari ikowakaimiri: Pinkamiithashiriyiti, pinishironkashiritanti, pawintaashiritaiyaari. Irootaki kowapirotachari pantayitairo, iiro powajyaantzimaitawo pantiniri pashini.* 24 ¡Kamampotaakiri, kathatawakaachari! Pikimitakari pankinatariri shikiryaaaniki iiro jirakotantari, jirakotzimaitakari antari piratsi.†

25 ¡Ikantamachiitzi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitakotakawo iraaamintosi iijatzi owamintosi, okitiwita jikokiroki kamiitha, tompinakitaki inthomainta. Ari pikantayitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi pinatzi, pikowapiintakiro apaniroini pinintaawaitya. 26 ¡Kamampotaakiri Fariseo! Pinkimitakaantya pojyitapiintiro piraaminto iijatzi powaminto inthomainta, onkantantyaari onkititai jikokiroki iijatzi.

27 ¡Ikantamachiitzi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pojyakawo okitamaawita jowantaitariri kaminkari, owaniinka okantawita jñokiini. Iro kantacha shityiinka okantaka inthomainta, ari isaikaki itonkipooki kaminkari. 28 Ari pikimiyitakari iiroka, jiñaaawitakimi atziri pantakiro kamiithari, iro kantzimaitacha kaaripiroshiritakimi inthomainta, thiiyinkari pinatzi.

* 23:23 Iro ikantaitzi jaka inchajyaaniki: menta, eneldo, comino. † 23:24 Kantakotachari jaka "antari piratsi", iri iitachari "camello".

²⁹ ¡Ikantamachiitizi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Iitama piwitsikapiritantawori ikitaitziri Kamantantaniri, powaniinkayitziro inkini inkinkishiritakotaiintiiri, inkantaiti: ‘Kamiiithashiri jinataki jirika’.

³⁰ Pikantaiyini iijatzi: ‘Arimi nontzimitatyaami pairani iirotya nowamaayitziirimi, iiro nojyakotari nocharinini owamaakiriri Kamantantaniri’.

³¹ Iirokatakiki kinkithatakotacha apaniroini, iri pojyakoyita iiroka picharinini ikaatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri.

³² ¡Incha pothotyiro iiroka kaaripirori jitakaantakari pairani pichariniiti!

³³ ¡Tima pojyakari pijyininkatyaarimi maanki! Kaaripiroshiri pikantaka. ¿Tsikama pinkantaiyaaka pishiyapithatantyaawori pashironkaiya sarinkawiniki?

³⁴ Irootaki notyaantantzimiriri pairani Kamantantaniri, yotaniri, iijatzi yotzinkari. Iriitaki powamaagaantakiri apawopaini, pimpaikakotakaantiri. Iriima pashini, pimpajatakaantawaitiri tsika japatotapiintaita, ojyiki powasankitaayitiri maawoni nampitsiki.

³⁵ Iro piñaantyaawori iiroka jowasankitaawintaitimiri ikaatzi kamayitaintsiri pairani, jitanakawo kamiiithashiriri Abel irojatzzi Zacarías itomini Berequías. Iriitaki jowamaitaki pairani jiyaatimiri taapirimintotsiki ipoñaanakawo tesorintsipankoki.

³⁶ Imapiro nokantzimi ari jowasankitaawintaitakimiri jirikapaini nojyininka”.

Jiraaniintakotawo Jesús Jerusalén
(Lc. 13.34-35)

³⁷ “¡Jerusalén-jatzzi! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyayitakiri ikaatzi jotyaaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini.

³⁸ Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni, kaankiityaa onkantaiya.

³⁹ Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzzi paata pinkantantaiyaari: Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri”.

24

Ikinkithatakotziro Jesús impookaitiro tesorintsipanko
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ipoña ishitowanaki Jesús ipoñaanakawo tesorintsipankoki, irootaki jiyataai. Ari ikantzi jiyotaani: “Paminiro tsika okanta jiwitsikaitziro tesorintsipanko”.

² Jakanakiri irirori, ikantanakiri: “maawoni piñaakiri, iiro piñiuro paata tsika okanta opiwiryayita mapi, iro japiroitiro impookaitiro. Imapiro nokantzimi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

³ Ikanta itonkaanaki otzishiki Olivo, ari isaikapaaki. Ari josampitziri jiyotaani, ikantziri: “Incha pinkantina, ¿tsikapaitima imonkaatya pikantakiri? Aririka pimpiyimatai, aripaitima onthonkimantaiyaari, ¿tsika onkantya niyontantyaawori?”

⁴ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Ontzimatyii paa-maakowintya jamatawitaitzimikari.

⁵ Tima ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi naaka’.

⁶ Tima ari pinkimakoyitakiro owayiritaantsi, paamaiya ominthaawashiritzimikari. Ontzimatyii awijayiti jirokapaini, tima tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni.

⁷ Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaaantiri pinkathariyitatsiri. Jiñaiti mantsiyarintsi, tajyitsi, ontziñaayitya kipatsi tsikarikapaini.

⁸ Irootaki itanatyaaawoni inkimaatsitaityaawo jirokapaini.

⁹ Impoña jaakaantanakimi iiroka, jimaamanitaitimi irojatzii jowamaantakimiri. Ojyiki inkisaniintanakimi atziri okantakaantziro pipairyana pawintaana. ¹⁰ Ari jiñaitaki atsipitashitawori ikimisantawitaka, jiñaiti kisaniiintawakaachani, jiñaiti iijatzii aakaantawakaachani. ¹¹ Ojyiki pokapaintsini jojyawitapaatyarimi Kamantantaniri, jamatawitapaakiri inkaati kimisantawakirini. ¹² Jantapiroitiro kaaripirori, iiro inishironkatawakaanaa atziri. ¹³ Iriima tyaaryootanaintsini, iriitaki awijakoshiritaatsini. ¹⁴ Aririka othotyaatya inkimaitairo maawoni kipatsiki Kamiithari Naantsi kinkithatakotzirori ipinkathariwintantai Pawa, aripaiti imonkaataiya onthonkantaiaaari maawoni.

¹⁵ Iro kantacha ari piñaakiri jiiitatziri 'Pinkaari Apirotantaniri', ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel, isaikapaaki otasorintsizi. (maawoni ñaanatironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.) ¹⁶ Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki. ¹⁷ Pisaikirika jikokiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanaaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati tsikarika oitya. ¹⁸ Powanikirika pisaiki, pishiyanaaki tsika pikanta, iiro paapanaatziro piithaari. ¹⁹ Inkantamachiitiro paata motyaatatsini, iijatzii onkaati tzymayitatsini iintsii iinta ithoytzi! ²⁰ Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyanaaki, iiro pitonkiyotantawo tyaawontsi, iiro pishiyanta kitiiyiriki jimakoryaantaitari. ²¹ Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatzii iroñaaka, tii jiñaitziro ojaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo ojaawori. ²² Iiromi ishintsitaitzi jomairintaitiro jiroka ashironkaantsi, tikaatsimi awijakotaatsini. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitaitakiri, awintaariri Pawa, irootaki jomairintantaitakawori thaankiini jiroka ashironkaantsi. ²³ Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Jirika Cristo'. Pashini kantatsini: 'Jirinta Cristo', iiro pikimisantziri. ²⁴ Tima impokayitapaaki ojakotyaaarini Cristo, ojakotyaaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantashitapaatya, inkowawitya jamatawitimi jiyoshiitakiri Pawa. ²⁵ Aritaki nokamantsitakimiro. ²⁶ Impoña inkantaitimi: 'Ariitaka otzishimashiki'. Iiromaita piyaatashitziri. Inkantaiti iijatzii: 'Ari isaiki inthomainta pankotsiki'. Iiromaita pikimisantziri. ²⁷ Tima aririka impiyi Itomi Atziri, jojyapayaawo ookathawontsi. Itanatyawo omporikanaki ishitowapiintzi ooryaatsiri, irojatzii tsika ityaapiintzi. ²⁸ Tsikarika isaiki shitziwari, ari impiyowintari amimpori".*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

²⁹ "Aririka onkaatapaaki paata jashironkaita antawo, ari intsiwakaki ooryaatsiri, iiro joorinta kashiri iijatzii. Intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni ikaatzii oorintayitachari inkitiki inthontya impookayiti iijatzii. ³⁰ Aripaiti inkoñaatapai Itomi Atziri inkitiki. Antawo inthaawaiyanakini atziri jaka kipatsiki. Tima jiñaitawairo jowaniinkawo iijatzii ishintsinka, inkinantapayaawo minkori. ³¹ Intyootapaaki shintsiiini maninkariiti, japatopairi ikaatzii jiyoshiiyitakiri nampitawori maawoni tsikarikapaini jaka kipatsiki, irojatzii tsika ochimpitapaa.

* **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzii aririka añaayitakiro okaatzii ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai.

³² Okimita aririka piñaapiintziro iirishiyitai pankirintsi, piyotzi irootaatsi osarintsitzimatai.† ³³ Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitakiro nokantayitakimiri, okaakitizimataana. ³⁴ Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatz jifñaantatyaawori nokamantayitakimiri. ³⁵ Iiro okantaitatyaani piñiuro inkiti iijatz kipatsi, irooma okaatz noñaaniyitakari imapirotaatyaani iroori.

³⁶ Iro kantacha tikaatsi yotatsini tsikapaiti, iri owatsipiro inkitiwiri, tii jiyotzi. Tima apaniironi ikantakaawo Ashitanari jiyotziro irirori. ³⁷ Ari ojyaawo pairani isaikantawitari Noé, ari onkantaiyaari iijatz aririka impiyi Itomi Atziri. ³⁸ Tima pairani tikira ariita onkawo, inimowaitziri atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini, pashini aayitatsiri iina. Irojatz jotitantanakari Noé shintsipaaki. ³⁹ Tikaatsi inkinkishiritakoti, irojatz omapokantakariri onkawo, ari japirotakari maawoni. Ari onkimitaiyaari aririka impiyi Itomi Atziri. ⁴⁰ Tima isaiki apiti antawaitatsiri jowaniki, apaani jaayiitanai inkitiki. Iriima pashini jookaitanairi. ⁴¹ Osaiki apiti tsinani otoonkawaitzi, apaani jaayiitanai inkitiki. Irooma pashini tsinani, jookaitanairo. ⁴² Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Piwinkathariti. ⁴³ Pinkinkishiritakoti atziri, aririkami jiyoti impokatyi koshintzi tsiniri, arimi jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi ipankoki. ⁴⁴ Ari onkantaari, ontzimatyii paamaakowintaiya iijatz iiroka. Tima tikaatsi yotatsini tsikapaiti impiyi Itomi Atziri.

⁴⁵ Pojyakotyaari ompirataari kamiithashiriri, kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: 'Pamininari ikaatz saikatsiri pankotsiki'. ⁴⁶ Kimoshiri inkantaiya jirika ompirataari, aririka impiyi ompiratariri, tima jifñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri. ⁴⁷ Aritaki ishinitakiniri jaamaakowintyaanari maawoni okaatz jashitari. ⁴⁸ Iriima kaaripiroshiriri ompirataari, ikantzi: 'Iiro ipiyita ompiratanari'. ⁴⁹ Impoña jantawaitakiri pashini ompirataari. Jataki intspayityaari shinkiryaaantzi. ⁵⁰ Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. ⁵¹ Imapiroitiri jowasankitaapairi, jookapairi tsika ikajyaakaitakiri thiiyinkari. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya".

25

Ikinkithatakoitziro 10 mainawo

¹ "Aririka impinkathariwintantai Inkitijatz, ojyatyaawo 10 mainawo jatatsiri tsiniri ontonkiyotyaari aawakaachani. Aayitanaki ootamintopaini. ² Tzimatsi okaatz 5 mainawo kiyoshiritantsiri, tzimatsi iijatz okaatz 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini. ³ Jirokapaini 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini aawitanakari ootaminto, iro kantacha kapichi aanaki iyaaki. ⁴ Irooma pashini kiyoshiritantsiri, aayitanaki iroori ootaminto, aanaki ojyiki iyaaki. ⁵ Tii ipokita thaankiini aawakaachani, ayimatapaakiro owochokini, magariyanakini. ⁶ Okanta niyankiiti tsiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: 'jAatsikitaki aawakaachani, pintonkiyotawatyaari!' ⁷ Kakiyyanakini mainawo, ojaikiyitanairi iyaaki ootamintopaini. ⁸ Mainawopaini kaari kiyoshiritatsini, okantawitanakawo kiyoshiritantsiri: 'Pimpina iyaaki pootaminto, irootaintsi intsiwaki nootaminto naaka'. ⁹ Ari okantanaki: 'Iiro nopimi, ari inkowityiimotakina naaka, piyaati pamanantapainti'. ¹⁰ Iyaaminthaitapaintzi amanantzi,

† 24:32 Ikantakoitziri jaka "pankirintsi" higuera inatzi.

ariitapaaka aawakaachani. Jirokapaini aamagainchari, otonkiyotawakari, jaanakiro tsika joimoshirinkaitiri. Jashitaitanakiro ashitakowontsi. ¹¹ Okanta opiyawitapaaka jatatsiri amanantzi, oiyiki okaimawitapaaka, okantapaaki: ‘iPashitaryiinawo naaka!’ ¹² Okimatzi jakaitanakiro, okantaitziro: ‘Tiitya niyotzimi. Imapiro’. ¹³ Ontzimatyii paamaakowintaiya iiroka. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Itomi Atziri”.

Ikinkithatakoitziri kiriiki
(Lc. 19.11-27)

¹⁴ “Tima aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, joiyakotari atziri kowatsiri jiyaati intaina, japatotakiri jompiratani, ipanakiri jashitari jaa-maakowintayaanari. ¹⁵ Ipakiri apawopaini jompiratani iiriikiti. Iriima kinkishiritachari kamiitha, impanakiri ikaatzi 5 kiriiki, pashini yotatsiri kapichiini ipanakiri ikaatzi apiti, iriima pashini iwiyaantapaakawori impanakiri apaani. Jataki intaina. ¹⁶ Ikanta jirika ipanakiri 5 kiriiki, jantawait-akaakiri, jojiñaakiri jagai ikaatzi iijatzi 5. ¹⁷ Ari ikimitakari ipanakiri apiti, jojiñaakiri irirori, jagai ikaatzi iijatzi apiti. ¹⁸ Iriima pashini ipaitakiri apaani, jaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki. ¹⁹ Ikanta osamanitaki piyaa ashitariri kiriiki, ikaimakaantapairi jompiratani jiyoti iita jantantakari iiriikiti. ²⁰ Ari ipokapaaki ipaitakiri 5 kiriiki, joñaagapairi pashini 5 kiriiki jojiñaakiri, ikantapaaki: ‘Pinkathari, 5 kiriiki pipakina pairani, jirika pashini 5 nojiñaagairi’. ²¹ Ikantzi Pinkathari: ‘Ariwi nompiratani, kamiithashiri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaaakina, ari pinkimpoyagai pashini oiyiki. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya’. ²² Ipoña jariitapaaka ipaitakiri apiti kiriiki, ikantapaaki: ‘Pinkathari, apiti kiriiki pipakina, jirika pashini apiti nojiñaagairi’. ²³ Ari ikantzi Pinkathari: ‘Ariwi nompiratani, kamiithashiriri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaaakina, ari pinkimpoyagai oiyiki pashini. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya’. ²⁴ Ipoña jariitapaaka ipayitakiri apaani kiriiki, ikantapaaki: ‘Pinkathari, niyotzi naaka mashiryaantzi pinatzi, piñaakatsimatantzi pantawaitakaantziri piiriikiti, okanta pojiñaantariri. ²⁵ Iro nothaawantakari, naakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Jirika namaimiri’. ²⁶ Ari jakanakiri ikantziri: ‘Kaaripiroshiri pinatzi owanaa pipiranita. Piyowitaka ari nonkisakimi iirorika pojiñaanari kiriiki, ²⁷ piñaawitaka iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakaimirini, ari iyyinitakimi, ari pimpawainarimi nopiyaa’. ²⁸ Ikantaitakiri ikaatzi saikantsiri: ‘Paapithatiri kiriiki, pimpairi pashini ojiñaakiriri 10 kiriiki’. ²⁹ Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimotairi oiyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaatatyi iiro otzimimopirotairi. ³⁰ Paanakiri jirika kaaripiroshiriri, pookiri tsika otsinirikitzi. Ari jiraawaityaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya”.

Ikinkithatakoitziro yakawintaantsi

³¹ “Aririka impiyi Itomi Atziri pinkatha jowaitairi. Intsipataiyaari maawoni maninkariiti, inkimitaiyaari ikanta pairani pinkathari isaikantawo owaniinkatachari isaikaminto. ³² Japatotairi maawoni atziri tsikarika isaikai irirori. Jinashiyitaiyaari joosaikayitairi. Joiyakotyaaari atziri nashitariri ipira tii inkowakairi intsipataayitiri. ³³ Joosaikairi ikowapirotziri jakopiroriki, iriima imanintayitzi jampatiki joosaikiri.* ³⁴ Jiñaawaitanaki Pinkathari, iñaanatziri jinashitakari jakopiroriki,

* **25:33** Iri ikantakoitzi jaka oijya, iriitaki piratsi ikowapiroitakiri joosaikaitakiri akotsipiroriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintayitakiri joosaikaitakiri ampatintsiki.

inkantiri: ‘Pimpoki maawoni, oiyiki inthaamintakagaimi Ashitanari, pinampitaiyaawo tsika ipinkathariwintantzi irirori, tima ari jiwitsikitakimi pairani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi. ³⁵ Tima piñaana pairani owamaawitana notajyi, pipakina nowanawo. Piñaana ayimatana nomiri, pipakina nomiri. Piñaakina nariita pinampiki, pinishironkatakina pipankoki. ³⁶ Piñaana nosagaakowaitzi, pipakina nokithaatari. Piñaana nomantsiyataki, pimitakotakina noshintsitantaari. Jomontyaaitakina, pipokashitakina piñaana’. ³⁷ Inkantaiyini kamiithashiriri: ‘Pinkathari. ¿Tsikapaiti noñiimi pitajyaaniintzi, nopantzimiri powanawo? ¿Tsika noñiimi pimiriiniintzi, nopantzimiri pimiri? ³⁸ ¿Tsikapaiti noñiimi, naantzimiri kamiitha nopankoki? ¿Tsika noñiimi pisagaakowaitzi, nopantzimiri piithaari? ³⁹ ¿Tsikapaiti noñiimi pimantsiyatzi, jomontyaaitzimi, niyaatashitakimi noñiimi?’ ⁴⁰ Ari jakanaki Pinkathari, ikantzi: ‘Tima pinishironkatakiri ikaatzi awintaayitanari nokimittakaantziri iyiki, aña naakataki pinishironkatakiri. Imapiro’. ⁴¹ Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari jampatiki, ikantziri: ‘Kaaripirori, piyaati iiroka pinkimaatsitaiyaari paampari kaari tsiwakanitaatsini, ikajyaakaitakari kamaari intsipataiyaari maawoni imaninkariti irirori. ⁴² Aña piñaawitakina notajyaaniintzi, tii pipana noyaari. Ayimatakina nomiri, tii pipana nomirityaari. ⁴³ Piñaawitana nariita pinampiki, tii pinishironkatana pipankoki. Piñaawitana nosagaakowaitzi, tii pipana nonkithaatyari. Piñaawitana nomantsiyatzi, jomontyaakaantaitakina, tii pariitaajaitina’. ⁴⁴ Ari jakanaki kaaripiroshiriri, ikantzi: ‘Nowinkathariti, ¿tsikapaiti noñaawitizimi pitajyaaniintzi, pimiriiniintzi, pariitana, pisagaakowaitzi, pimantsiyawaitzi, jomontyaaitzimi, tiimaita nonishironkatzimi?’ ⁴⁵ Ari ikantzi Pinkathari: ‘Tii pinishironkayitantzi, onkantawitayta iintsi jinayitzi, naakataki pantzimotaki. Imapiro’. ⁴⁶ Irootaki jatsipitantaityaawori kantaitachani ashironkaantsi. Iriima inkaati kamiithashiritaintsini, inkantaitaatyironi jañaayitai’.

26

Ikamantawakaita jaakaantiri Jesús (Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ikanta ithonkanakiro Jesús okaatzi ikinkithatakotakiri, ikantanakiri jiyotaani: ² “Piyotaiyini iiroka kaatapaaki apiti kitiiyiri jomoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri impaikakoitiri”.

³ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, iijatziri Antaripiroriiti, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. ⁴ Ari ikamantawakaiyakani, ikantaki: “Thami amatawitiri Jesús ayiri antsitokakaantiri. ⁵ Iromaita amaamanitziri kitiiyiri jomoshirinkaita, ikisawintzirikari atziripaini”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. ⁷ Ari ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi iitachari “alabastro”, oiyiki owinawo. Osaitantapaakari iitoki Jesús isaikai jowaiyani. ⁸ Ikisaiyanakani jiyotaani jiñaakiro, ikan-taiyanakini: “¿litama apaawaitantawori? ⁹ Aririkami ompimantya, jagaitimi oiyiki kiriiki impaitirimi ashironkainkari”. ¹⁰ Jiyotakotakiri Jesús, ikantziri: “¿litama pikisantawori jiroka tsinani? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri.

11 Ari inkantaitatyaani ashironkainkari pintsipatyaari, irooma naaka iiro piñiuro pintsipatapiintaina. 12 Tima iiwatatzii osaitantanawo kasankaari ojanyaawintatyaana aririka inkitaikaina. 13 Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkanya joshiritanta-ityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishiryá Judas jaakaantiri Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ikanta Judas Iscariote kaawitachari 12 jiyotaani Jesús, jiyaatashitakiri jiiwari Ompiratasorintsitaari. 15 Ikantapaakiri: “¿Litama pimpinari aririka namakimiri?” Ari jofñaagaitanakiri ikaatzii 30 ipiwiryaaaka kiriiki. 16 Aripaiti ikowanaki Judas tsikapaiti jaakaantiri.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Ariitapaaka itawori kitiiyjiri jowantapiintaitawori tantaponka, pokaiyapaakini jiyotaani Jesús, josampitziri: “¿Tsika onkotsitakaantika oyaari kitiiyjiriki Anankoryaantsi?” 18 Ari ikantanakiri: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri, pinkantiri: ‘Ikantzi yotaanari: “Monkaatapaaka, niyaatantyaari pipankoki noimoshirinkiro kitiiyjiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanipaini” ’ ”. 19 Ari jimatakiro jiyotaani okaatzii ikantakiriri Jesús. Jonkotsitakaantaki joyaari kitiiyjiriki Anankoryaantsiki.

20 Aritaki tsiniriityaanaki jariitapaaka Jesús, saikapaaki jowaiyaani itsipatapaakari jiyotaani ikaataiyakini 12. 21 Ikanta jowaiyani, ikantaki Jesús: “Pinkimi nonkanti, pikaataiyini iiroka jaka, tzimatsi apaani pithokashitani. Imapiro”. 22 Owashiri ikantaiyanakani. Apaaniipaini josampitanakiri: “¿Naakama pinkathari?” 23 Ari jakanakiri, ikantzi: “Tsikarika itzimi atyootakinari, iriitaki pithokashitani. 24 Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitzi pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori”. 25 Ari jiñaawaitanaki Judas pithokashityaarini, ikantzi: “¿Naakama yotaanari?” Ikantzi Jesús: “Irootaki pikantakiri”.

26 Iinta jowaiyani jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Jiroka, poyawo, nowatha inatzi”. 27 Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantziri: “Piraiyini maawoni, 28 tima niraani inatzi jiroka, irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, iro shitowatsini impiyakotantaityaarini ikaaripiro-witaka. 29 Pinkimi nonkanti, iiro niritaawo jiroka irojatzii paata aririka impinkathariwintantai Ashitanari, ari apiitairo iijatzii”.

Ikinkithatakotakiro Jesús jookawintanti Pedro

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo. 31 Ikantziri Jesús jiyotaani: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniri. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

32 Aririka nañagai, Galilea-ki noyaawintapaimi”. 33 Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Aritaima jookawintakimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”.

34 Ikantzi Jesús: “Pinkimi nonkantimi, iroñaaka tsiniri tikira jiñiita tyoopi, mawajatzii pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”. 35 Ari ikantzi Pedro: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikantaiyakini iijatzii maawoni jiyotaani.

*Jamana Jesús Getsemaní-ki**(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Ikanta Jesús itsipatakari jiyotaani, ariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri: “Ari pisaikawaki jaka, niyaaniintawaki naaka, namaña”. ³⁷ Apa jaanakiri Pedro itsipataanakiri apiti itomi Zebedeo. Ari jiraashiritakotapaaka antawoiti Jesús. ³⁸ Ikantziri: “Owamaimatatyana nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, thami anakimpiti”. ³⁹ Awijaniintanaki kapichiini irirori. Otzirowapaaka, amanapaaka. Ikantzi: “Ashitanari, pishinitanarika iiroka, pimatinao onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanao okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari”. ⁴⁰ Ipiyashitapaakari jiyotaani, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “¿Tiima pinkisashityaawo piwochokini pintsipatina anakimpiti? ⁴¹ Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, oyyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”. ⁴² Iijatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi: “Ashitanari, iiro pimatanao onkaati nonkimaatsityaari, pimatinao oita pikowakaakinari iiroka”. ⁴³ Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawoiti okantaka iwochokini. ⁴⁴ Ipiyapithatanaari, mawataki ipiyaka jamana. Irojatzi japiitapai ikantayitakiri inkaanki. ⁴⁵ Ari ipiyashitapaakari jiyotaani, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitanakiri kaariproshiririki atziri. ⁴⁶ Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzi-matapaaki pithokashitinani”.

*Jagaitakiri Jesús**(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)*

⁴⁷ Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Oyyiki itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaaantani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, iijatzi jashi Antaripiroriiti. ⁴⁸ Tima Judas pithokashitananari, ikantsitakari kitziroini jamanivo: “Iitarika nothopootapaaki, iriitaki, poirikiri”. ⁴⁹ Ikanta jariitapaaka Judas, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanari”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari. ⁵⁰ Ari josampitantzi Jesús, ikantzi: “Ajyininká, ¿litama pipokashitziri?” Ari joirikaitapaakiri Jesús, jaantaitanantyaariri jiyakawintaitiri. ⁵¹ Ikanta apaani tsipatakari okaaikiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. ⁵² Ari ikantanaki Jesús: “Powairo piyotsiroti, ipiyaitzimikari. Tima ikaatzi wijantatsiri, iwijaitziri irirori. ⁵³ Tima piyotzi kantatsimi namañaari Ashitanari, aritakimi jotyaaantakina oyyiki maninkariiti piyakowintinani.* ⁵⁴ Ari onkantzimaitya imonkaatantyaari josankinatakoiitakinari pairani”. ⁵⁵ Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaatzi pokashitakiriri, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitananari powathaaminto, pipajaminto? ¿Tiima piñaapiintana niyotaantzi tasorintspankoki, kaarima paantana janta? ⁵⁶ Ari onkantyaari, irootaki imonkaatantyaari okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri”. Aripaiti ishiyayitanaka jiyotaani, jookawintaitanakiri Jesús apaniroini.

*Japatowintaitari Jesús**(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)*

* **26:53** Iro ikantaitzi jaka “oyyiki maninkariiti”, 12 legión ikaatzi. Ikantakoitziri jaka “legión”, iri Roma-jatzi ijyikipirori owayiriiti. Aririka inkaati 3,000, tiirika 6,000 owayiriiti, iriitaki jiaitaitziri “legión”.

57 Ikanta jagaitanakiri Jesús ipankoki Caifás, ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ari japatotaiyakani maawoni Yotzinkariiti itsipatakari Antaripiroripaini. 58 Noshikacha iintsikiryoini Pedro joyaatakowintziri Jesús, irojatz jariatantapaakari ipankoki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Iro inyantaapaatyaaarimi pankotsiki itsipatapaakari kimpoyaawintaniri, ikowi Pedro inkimakowintiri tsika inkantaitiri Jesús. 59 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatz apatotainchari, jaminawitaiyakani iitya thiiyakotyaaarini Jesús inkini intsitokakaantiri. 60 Tii jiñiimaita, okantawitaka ipokayiwitaka oyyiki kowatsiri inthiiyakotyaaarimi. Ipoña ikatziyanaka apiti thiiyakotanakariri, 61 ikantanaki: “Nokimiri naaka chapinki jiñaawaitzi ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, iro awijawitaty mawa kitiiyyiri, nonthonkairo niwitsikairo’ ”. 62 Ari ikatziyanaka ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ikantanakiri Jesús: “¿Litama kaari pakanta? ¿Tiima pinkimiri okaatz ikantakotzimiri?” 63 Irojatz jimairitaki, tii jaki. Ari ishintsithatanakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri Kañaaniri Pawa, onkanya niyopirotantyaari tyaryoorika onkaati pinkantinari. ¿Iirokama Cristo Itomi Pawa?” 64 Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri. Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri isaikai jakopiroriki Pawa impinkatharitai. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”. 65 Ikanta ikimawaki jiwapirori, isagaanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki: “Ñaakiro, ipairyaashitakari Pawa. Tikaatsi pashini ankowiri ankantakotiri. Pikimaiyakini iiroka okaatz ithainkakiri Pawa. 66 ¿Litama pikantaiyirini iiroka?” Ari jakaiyanakini: “¡Tzimaki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!” 67 Ipoña jiiwapoowaitaitanakiri. Tzimatsi pashini kapojapoowaitanikiriri. Tzimatsi iijatz pajapoowaitanikiriri. 68 Josampitzimaitaitari ikantaitziri: “Cristo, ¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha pinkantina iita pajawaitzimiri?”

*Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)*

69 Ari isaikaki Pedro jikokiroki, iro oñaantapaakariri otzikataawo, okantapaakiri: “¿Tiima iiroka itsipata pairani Jesús jirika Galilea-jatz?” 70 Iro kantacha oyyiki ñaakiriri Pedro jotukanakiro, ikantaki: “Tiitya, tii niyotziri iita pikantanari”. 71 Ari ishitowaniintanaki Pedro jikokiroki. Ari oñaapairi pashini otzikataawo, okantapaakiri itsipatakari: “Irijatz jirika itsipata pairani Jesús Nazaret-jatz”. 72 Ari japiitanakiro Pedro jotikanakiro, ikantanaki: “Apa jiyotzi Pawa, tii niyotziri naaka pikantanari”. 73 Tikira osamanitzi, japiitakiri itsipatakari ikantziri: “Iirokatakai itsipatapiintari Jesús, tima Galilea-jatz pinatzi, iriwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”. 74 Ikantanakiri: “Ti-iwi, tii niyotziri jirika pikantanari. Jiyotzi Pawa nothiiyarika, jowasankitainaata”. Aripaiti jiñaanaki tyoopi. 75 Ari ikinkishiritanairo Pedro ikantakiri pairani Jesús: “Tikira jiñiita tyoopi, mawajatz potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Shitowanaki Pedro, antawoiti jiraawaitanaka.

27

*Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)*

1 Okanta okitiiyyitamanai, apatotamanaa jiwariiti itsipatakari Antaripiroripaini, ikamantawakaiyakani intsitokiri Jesús. 2 Ipoña

joojotaitanakiri Jesús, jaitanakiri isaiki Poncio Pilato, jiwaripirori jinatzi jirika.

Ikamantakari Judas

³ Ikanta Judas aakaantaniri, jiyotanaki jowamaakaantashitakari Jesús. Antawoiti ikinkishiritanaka, jataki joipiyainiri 30 kiriiki ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti, ⁴ ikantapairi: “Jirika piirikiti. Tii okamiithatzi okaatzi nantakiri. Tikaatsi janti Jesús naakaantashitakari”. Ikantaiyanakini irirori: “Intaanitya, piyotziro iiroka”. ⁵ Jookanakiri kiriiki janta tatorintsipankoki, ishiyapirotanakitya ipiyanaka, irojatzi ishirikanta-paakari. ⁶ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, jagairi kiriiki, ikantaiyini: “Tii okamiithatzi ankimpoyagairi kiriiki, iriitaki apinatakiriri intsitokantaityaariri”. ⁷ Ari josampitawakaiyani: “¿Tsika ankantrika aaka jirika kiriiki?” Ipoña ikantaiyini: “Thami amanantantyaawo pitzitharipathatsiri kipatsi, inkitaairi aririka inkamayiti kaari ajyininkata”. ⁸ Irojatzi iroñaaka jiyiitziro jiroka kipatsi: “Iraantsipatha”. ⁹ Ari imonkaatakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri Jeremías, ikantaki: Jagaitakiri 30 ipiwirya kiriiki, Okaatzi ikowaiyakirini icharinipaini Israel impinatiri, ¹⁰ Iri jamanantaitantakawori pitzitharipatha, Irootaki ikowakaakinari Pinkathari namanantiro.

Pilato josampitzi Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Aritaki ariitaka Jesús isaiki jiwaripirori, josampitawakiri, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. ¹² Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipayitakari Antaripiroriiti, oyyiki ikantakowitapaakari Jesús. Tii jakimaita irirori. ¹³ Ikantzi Pilato: “¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoitzimiri?” ¹⁴ Iiniro jimairitaki, tii jaki. Jotzikanaminthatanakari Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ Tzimatsi jamitapiintari jiwaripirori: maawoni osarintsi aririka joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi ijyininka jaakaantaitziri itzimirika inkowaiyakirini. ¹⁶ Tzimatsi apaani Judá-mirinka jaakaantaitziri jiita Barrabás, ikimakoitani jinatzi jirika jantakiro kowiinkatatsiri. ¹⁷ Ikanta japatotaiyakani atziiriiti, josampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Iitaka pikowiri nomishitowakaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikowi Jesús jiiitaitziri Cristo?” ¹⁸ Jiyotaki Pilato ikisaniintashitaitari Jesús, irootaki jaakaantaitantakariri. ¹⁹ Tima inkaanki, okantakaantakiri iina Pilato, okantaki: “Iiro pimaamaniwaitziri iiroka kamiithashiriri. Owanaa jomishimpiyaakaantakina tsiniripaiti jariitashiryaakina”. ²⁰ Iri kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antarikonapaini, jowatsimaakiri atziiriiti, inkantaiyini: “Iro kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás, iriima Jesús intsitokaitiri”. ²¹ Ipoña japiitanakiro jiwaripirori josampitantzi: “¿Iitaka pikowiri nomishitowakaantairi?” Ari ikantaiyini maawoni: “¡Iri Barrabás!” ²² Ari ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkantrika Jesús jiiitaitziri Cristo?” Jakaiyini atziri: “¡Pimpaikakotakaantiri!” ²³ Ari ikantzi jiwaripirori: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?” Iikiro ishintsitazi ikaimaiyini atziiriiti, ikantzi: “¡Pimpaikakotakaantiri!”

24 Ari jiyotanaki Pilato aminaashiwaita josampitantzi, owanaa ikatsimashiritaki atziripaini. Ikaimakaantaki jiŋaa, jiŋaitakiri maawoni ikiwaakotanaka, ikantanaki: “Tii naaka kowatsini nontsitokakaantiri jirika kamiithashiriri. Pikowaiyirinka, iiroka yotaiyironi”. 25 Ikantaiyanakini iriroriiti: “Nokowaiyini, naakataki jookantaita oityaarika awijatsini, jookantaityaari iijatzii nowaiyanipaini”. 26 Ari jomishitowakaantaitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipajatakaantaitanakiri, jiyakawintakiri impaikakoitiri.

27 Ikanta owayiriiti, ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato jiitaitziro “Pretorio”. Ari japatowintakiri maawoni owayiri. 28 Jaatonkoryaakiri Jesús, ikithaataitakiri kithaarintsi pitzirishimawotatsiri ojoyawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri. 29 Jamathaitantakiri kitochiitapo iitoki, joirikakaitakiri jakopiroriki sawookaaki. Ipoña jotzirowashitari Jesús ithainkimawaitziri, ikantaiyini: “iPaapatziyawatyaaari iwinkathariti Judá-mirinkaiti!”* 30 Oyjiki jiiwapoowaitakiri, jompojainawaitantakiri sawookaaki. 31 Ikanta jishitakiro ishirontaminthawaitakiri. Jaatonkoryagainiri ikithaatakiriri inkaanki, ikithaatairi iithaari, jaanakiri impaikakoitiri.

*Ipaikakoitzi Jesús irojatzii ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)*

32 Ikanta jiyaataiyanakini, itonkiyotakiri Simón poñaachari Cirene, ish-tsiwintaitakiri jinatanakiro impaikakotaitantaaari Jesús. 33 Irojatzii jariiantakiri tonkaariki oita Gólgota (akantziro aaka: Atziriiitoni.) 34 Ari ipakowintakiri Jesús imiri itsipataitakiro iyipitintsi, ikanta ithowitawakawo pakichiini, tiimata jiriro.† 35 Ari ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jaakiro ikithaayitari Jesús, ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiŋaaritaita iro jiy-otantaaari iitarika ayironi. Ari imonkaatakiri ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki: Iŋaariwintaitakawo noithaari, Ipawakaayitakawo.

36 Ari isaikawintaiyirini, jaamaakowintari. 37 Ipoña josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: JIRIKA JESÚS, IRITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. Jontarikakoitakiniri ipatziitoki. 38 Ari itsipataitakiri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki. 39 Ithainkimatakiriri ikaatzi awijayitatsiri janta, jotikayinata,‡ 40 ikantaitziri: “Aña iiroka pookirori tasorintsiipanko, iro awijaki mawa kitijiyiri piwitsikairo iijatzii. Iirokami Itomi Pawa ¿litama kaari payiitanta ipaikakoitakimi? Powawijaakotaiya”. 41 Irojatzii ikantakiri iijatzii ijiwari Ompirasorintsitaari itsipatakiri Yotzinkariiti, Fariseo-paini, iijatzii Antaripiroriiti, ikantaiyini: 42 “Jowawijaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawijaakotyaa irirori, iriimi iwinkathariti Isra-el-mirinkaiti? ¿Arimi jowawijaakotatyaa ipaikakoitakiri, aritaki ankimisantakirimi? 43 Jawintaawitakiri Pawa, incha aŋiiri imapirorika jitakotari ari jowawijaakotairi. Tima ikantapiintzi: ‘Naaka Itomi Pawa’ ”. 44 Jimatsitakawo koshintzipaini itsipatakiri ipaikakota, ithainkawaitakiri.

* 27:29 Tima irooyitaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaitawo poriyaaatsiri, joirikapiintziro iijatzii jakopiroriki ashirokaaki. † 27:34 Irootaki joitaitziriri atziri iiro ikimaatsiwaitanta aririka jowasankitagaitiri. ‡ 27:39 Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata aririka ithainkashiritanti. Iro ojoyawori amitaiyarini aakapaini, aririka oookotiri atziri anthainkashiritiri, ankanti: “iPiŋaakirol iPikimakirol!”

⁴⁵ Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatz jyiitiini ithapirotanaka ooryaatsiri. ⁴⁶ Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “¡Pawá! ¡Pawá! ¿litama pookawintantakinari?”) ⁴⁷ Ikanta ikaatzi saikawintakiriri, ikimawitawakari ikaimanaki, ikantaiyini: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”. ⁴⁸ Ipoña ishiyapainta apaani, jomitsitsiyapaintzi manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatawakiromi. ⁴⁹ Ikantaiyini pashini: “Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayitairi”. ⁵⁰ Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, piyakotanaka.

⁵¹ Okanta tesorintsipankoki, sagaanaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitzirori, apikota okantanaka, opoñaanaka jinoki irojatz isaawiki. Antawoiti ontziñaanaka tankayitanaki mapi. ⁵² Ithonka ipookakoyitanaki kaminkari, añaayitai ojyiki kamiithashiriri kamayitaintsiri. ⁵³ Tima jañagai pairani Jesús, ikaatzi añaayitanaatsiri ishitowanairo omooki jiyaatai iriroriiti nampitsiki tesorintsitsatsiri, joñaagayitanta.* ⁵⁴ Ikanta ijiwari owayiriiti itsipayitakari ikaatzi katziyawintakariri Jesús, jiñaakiro ontziñaanaka, jiñaakiro okaatzi awijayitaintsiri, antawoiti ithaawanaki, ikantanaki: “¿Imapirowitayaama Itomitari Pawa jirika?”

⁵⁵ Tzimatsi iijatz janta tsinanipaini aminakotakiriri, irootaki poñainchari Galilea-ki oyaatakiriri Jesús, ojyiki amitakoyitakiri. ⁵⁶ Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, María inaanati Jacobo iijatz José, ari osaikaki iijatz inaanati itomipaini Zebedeo.

Ikitaikiri Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ikanta otsiniriityaanaki, ari ipokaki ajaagantachari poñaachari Ari-matea, jiita José. Irijatz jiyotaapiintakiri Jesús. ⁵⁸ Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”. Ikanta Pilato ikantakaan-taki jaanairi inkitatairi. ⁵⁹ Ikanta José iponatantakari Jesús manthakintsi kititatsiri. ⁶⁰ Jowakotakiri owakiraanataki jimoontashiitziri kaminkari-paini shirantaaki, joipinaakaantaki antawoiti mapi, jojiypitakotantakari. Piyanaka José. ⁶¹ Okanta María Magdala-jato, iijatz pashini María, osaikawintapaintziri tsika ikitaitakiri.

Aamaakowintawitariri tsika ikitaitakiri

⁶² Okanta awijanaki jiwitsikawintapiintaitawo kitijiyiri jimakoryaan-taitari, ari jiyaataki ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini janta ipankoki Pilato, ⁶³ ikantapaakiri: “Pinkathari, chapinki iiniro jañaawita amatawitantaniri, nokimiri inkantzi: ‘Aririka nonkamawitaya, iro mawat-apaintsini kitijiyiri, aritaki nañagai’”. ⁶⁴ Nokowi potyaanti aamaakow-intyaarinini irojatz imonkaatatantayaari mawa kitijiyiri. Aamaashitya jiyaataki tsiniri jiyotaanipaini, jagaatiri. Impoña inkanti: ‘¡Añagai Jesús!’ Aririka jimatakiro, ari owatspirotatya jamatawitanti”. ⁶⁵ Ari ikantanaki Pilato: “Jirika owayiriiti, paanakiri, pinkantiri jaamaakowintyaari tsika okaatzi pikowiri iiroka”. ⁶⁶ Ari jiyaataiyanakini, jiwichaakotapaakiri omooki. Ari isaikawintaiyirini.

§ 27:45 Iro ikantaiyitzi pairani: jiwiyaanaka ooryaatsiri 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatz jiwiyaanaka ooryaatsiri 9. * 27:53 Iro jiiitatz Jerusalem nampitsi tesorintsitsatsiri.

28

*Jañaantaari Jesús**(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Okanta awijanaki kitiijiyiri jimakoryaantaitari, aritaki kitiijiyitamanai itapiintawori kitiijiyiri. Ari iyaatamanai María Magdala-jato otsipatanakawo pashini María aminairo tsika ikitaitakiri Jesús. ² Ari ontziñaanakari shintsiiini kipatsi, tima jayiitapaakitzi inkitiwiri maninkariiti jotainkapaakiro mapi jashitantaikawori omoo, isaikantapaakawo. ³ Shipakiryaa ikantapaaka ikimitapaakawo ookathawontsi. Kitamaaniki okantaka iithaari kimiwaitaka jiriniki. ⁴ Ikanta owayiriiti aamaakowintawitariri, jiñaawakiri, antawo ithaawaiyanakini, kimiwaitaka inkamanakityiimi. ⁵ Ikanta maninkariiti, ikantanakiro tsinanipaini: “Iiro pithaawaiyini iiroka. Niyotaki iri pipokashitzi Jesús ipaikakowiitakari. ⁶ Tii añiiri jaka, añagai. Tima ari ikantsitaka pairani. Pimpoki, paminiro tsika jowawiiitakari Awinkathariti. ⁷ Pimpiyanaki, pinkamantairi jiyotaanipaini, pinkantiri: ‘Añagai Jesús, piyaatai Galilea-ki, ari piñaayitairi’. Aritaki ikamantsitakimi kitziroini”. ⁸ Okanta opiyanaaki iyokitzi okantayitanaka. Iro kantacha antawoiti okimoshiritanaki, oshiyashitanakari jiyotaani onkamantayitiri. Oshiyaminthaita iyaati onkamantanti, ⁹ ari joñaagakawo Jesús, jiwithatawakawo. Iyaatashitanakiri okaakiini, otzirowashitapaakari, awithakitiri iitziiki. ¹⁰ Ipoña ikantziro Jesús: “Iiro pithaawi, piyaati pinkamantayitairi nirintziitairi, jiyaaatai Galilea-ki, ari jiñaayitainari”.

Ikantayitzi owayiri

¹¹ Okanta opiyaiyanaka tsinani onkamantanti, jatanaki iijatzi owayiriiti nampitsiki, ikamantapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari okaatzi awi-jaintsiri. ¹² Ari japatotaiyanakani Antaripiroriiti, ikantawakaiyani: “¿Tsika ankantyaaka omanakotantyaariri?” Ikaimaitakiri owayiri, ikantziri: “Jirika ojiyiki nompinatimiri, ¹³ pinkantayitiri atziriiti: ‘Niyankiiti tsiniri, no-maanaki. Aamaa ari ipokaiyakini jiyotaani, jaanairi’. ¹⁴ Aririka inkimaki jiwari, naakataki kantakowintimini iiro jowasankitaantzimi”. ¹⁵ Ari jimatakiro owayiriiti, jaakiri ipinaitakiriri, jantakiro okaatzi ikantaitakiriri. Irootaki jantitaari maawoni Judá-mirinkaiti jiroka, irojatzii iroñaaka.

*Jotyaantziri Jesús jiyotaani**(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)*

¹⁶ Ikanta 11 jiyotaani Jesús, jataiyakini Galilea-ki osaiki otzishi ikantakiri pairani Jesús ari jiñiiri. ¹⁷ Ikanta jiñaawairi, jotzirowashitawaari. Tzi-mayitatsi iijatzi kisoshiriwintawairiri. ¹⁸ Ikanta itsipatapaari Jesús, ikantapairi: “Impinkathapiroitaina inkitikii iijatzi kipatsiki. ¹⁹ Irootaki nokantantzimiri: Piyaatiro maawoni nampitsi, pinkimisantakaayitairi atziri-paini, pothotyairo maawoni. Aririka inkimisantayitai, powiinkaayitairi, pimpairyagairi Ashitairi, Itomi, iijatzi Tasorintsinkantsi. ²⁰ Piyotaayitairi atziri-paini jantayitairo okaatzi nokamantayitakimiri. Ari nontsipatapiintaimi naaka, kiso nowimi irojatzii paata onthonkantayiaari kipatsi”. Ari onkantayiaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MARCOS

*Ikamantantakiri Juan owiinkaatananiri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)*

¹ Jiroka okanta opoñaantanakari Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Itomi Pawa, iitachari Jesucristo. ² Pairani tzimatsi Kamantantaniri jiita Isaías. Josankinatakotakiri Pawa ikamantziriri Itomi, ikantziriri:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkamantakotimi, Iriitaki witsikaantimini.

³ Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi: Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki. Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.

⁴ Ari okantzimaitaka, monkaataka ikinkithatakoitakiri. Kinkithataki pairani Juan otzishimashiki, ikinkithatakotapaakiro owiinkaantaantsi, ikantantapaaki: “Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo kaaripirori, aritaki impiyakotaimiro pikaaripiroshiriwaitzi”. ⁵ Ojyiki pokashitakiriri Juan, Judea-jatzi ipoña Jerusalén-jatzi. Ikamantakoyitapaakiro ikaaripiroshiriwaitzi, irootaki jowiinkaatanakariri jiñaaki Jordán. ⁶ Iithaari Juan, jontyaitziro iwitzi camello. Jowathakitari mishinantsimashi. Jañaantari jowari kintori, jimiritari iyaaki pitsi. ⁷ Jiroka ikantaki Juan ikinkithatzi: “Aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitaitakari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina jimpiratani onkantya noiyotashitanyaariri nonothopaisitiri izapatoti. ⁸ Iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatanatayairimi Tasorintsinkantsi. Naakamachiini nowiinkaatanantawo jiña”.

*Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)*

⁹ Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Nazaret saikatsiri Galilea. Jowiinkaatawakiri Juan antawaaki jiña Jordán. ¹⁰ Iro intonkaimatimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityiiaami inkiti, iñaawakiri iyaawiinkashitapaakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki jojyapaakari shiro. ¹¹ Ikimaitatzi jinoki ikantaitanaki: “Irokataki Notomi nitakopirotoni. Ojyiki nokimoshiriwintakimi”.

*Inkaaripiroshiritakaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)*

¹² Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki. ¹³ Ari ikowawitakari Satanás inkaaripiroshiritakairimi. Tima ojyiki kitijiyiri isaikawaitzi janta itzimira kowiinkari piratsi, okaatzi 40 kitijiyiri. Iro ipokantapaakari maninkariiti jimitakotapaakiri.

*Jitanakari jantayitzi Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)*

¹⁴ Ipoña ikinanaki Jesús Galilea-ki ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa impinkathawintantai. Aritaki jomontyaitakiri Juan irirori. ¹⁵ Ikantantapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaatapaaka jiñiitantaawori impinkathawintantai Pawa, pinkimisantairo Kamiithari Ñaantsi. Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi”.

Jaantaitanakariri 4 shiryaatzinkari

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Okanta pashini kitijiyiri ikinanaki Jesús inkaarithapiyaaki Galilea, jiñaapaakitziiri iitachari Simón itsipatakari iririntzi Andrés ishryaataiyini. Tima shryaatzinkari jinaiyini. ¹⁷ Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwait-yaawo iroñaaka iriimi atziri noshryaatakagaimi”. ¹⁸ Aripaiti joyaatanakiri, jookanakiro ishryaaminto. ¹⁹ Iro jiyaatanakiziiimi kapichiini, iñaapaakitziiri itomipaini Zebedeo iitachari Jacobo itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishryaaminto. ²⁰ Jaanakiri iijatz. Iiniro isaikanaki iwaapati itsipatanaari jatziritipaini.

Atziri piyarishiritatsiri

(Lc. 4.31-37)

²¹ Aritaki ariitaiyakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta kitijiyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantapaaki japatotapiintaita. ²² Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janaanakiri Yotzinkariiti, iyokitzi ikantaiyanakani. ²³ Ari isaikitsitakari janta atziri piyarishiritatsiri, kaimanaki irirori, ²⁴ ikantzi: “Jesús, Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka, iirokatakai itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papiroyitaina”. ²⁵ Ikantanaki Jesús: “iPimairiti piyari! iPiyataai!” ²⁶ Ikaimanaki shintsiiini atziri, jompitatakaawaitanakari iwiyariti, jookanakirira. ²⁷ Ikantawakaanaka atziriiti: “Piñaataitiri jirika, ikitsirinkiri jowawisaakotziri piyarishiritatsiri”. Iyokitzi jowapiroitanakiri. ²⁸ Thaankiini ikimakoitanakiri Jesús janta Galilea-ki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Ikanta ishitowanai Jesús japatotapiintaita, jaanakiri Juan ipoña Jacobo, ikinaiyanakini ipankoki Simón, isaiki iijatz Andrés iririntzi Simón. ³⁰ Iro jariitapaakityaami, ikantaitawakiri: “Okatsinkaakiwaitziti riyoti Simón”. ³¹ Iikiro ipithokashitawo, ikathawakotakiro, joosaikakiro. Kaatanaki okatsinkaakiwaiwita. Piriintanaka aminayitawakiniri oita ompawakiriri.

Joshinchaaytziri Jesús mantsiyari

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús oiyiki mantsiyari, jamaitakiniri iijatz oiyiki piyarishiritatsiri. ³³ Ipiyowintapaakari pankotsiki. ³⁴ Joshinchaayitairi maawoni. Tiira ishiniti apaani piyari iñaawaiti joshinchaaytziri ikaatzi piyarishiritatsiri. Tima jiyotzi piyari irirori tsika jiita Jesús.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki

(Lc. 4.42-44)

³⁵ Okanta oñaatamani, ananinkanaki Jesús jamana otzishimashiki. ³⁶ Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi joyaataiyirini, jaminaminatairi. ³⁷ Ikanta jiñaapairi, ikantapairi: “Yotaanari, jaminaminaitatziimi”. ³⁸ Jakanakiri irirori ikantzi: “Thami aati, tiira iro nompokantyaari nosaiki jaka, ontzimatyii niyotaantayiti iijatz pashiniki nampitsi”. ³⁹ Ari okantzimaitaka, ithonkakiro Jesús janiitakiro Galilea-ki, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, joshinchaayitairi oiyiki piyarishiriyitatsiri.

Joshinchagaitziri imatziri pathaawontsi

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Ipoña ipokaki imatziri pathaawontsi, jotzirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: “Pikowirika, poshinchagaina”. ⁴¹ Jaminanakiri Jesús, jítakoshiritanakari. Jotirotantakari irako, ikantziri: “¡Nokowi, pishintsitai!” ⁴² Shintsitanai ipathaawaiwita. ⁴³ Ikantawitawaari jyaataira inampiki, ⁴⁴ ikantziri: “Iiro pithawitakotana. Tampatzika piyaatashitanakiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatairo ikantakaantakiri pairani Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, iroora jiyoyiitaintaimini ishítakotaimi”. ⁴⁵ Iro kantzimaitacha pathaawaiwitachari, ikamantantanaki nampitsiki tsika okanta ishintsitantaari. Iro kaari okantantanaa isaikanai Jesús nampitsiki ijyikitapaakira atziri. Jataki otzishimashiki, ari isaikakiri. Aritzimaitaka jyaashitziri ogyiki atziri.

2

Joshinchagairi Jesús kisopookiri

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Awisaki tsika okaatzí kitiiyyiri, iijatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum. Ikimayitawai atziripaini, ikantaitzi: “Ariitaa Jesús”. ² Ipiyowintawaari iijatzi, tii jimonkaatapaakawo pankotsi. Jiyotaayitapai maawoni. ³ Tzimatsi ⁴ atziri pokashítakiriri Jesús jinatakotakiri kisopookitatsiri. ⁴ Tii okantzi jiñiiri, jotzikakiri atziriiti piyotainchari. Atiitanaki jinoki pankotsiki, jimoon-takiro ikatziyakara Jesús, jowayitakotakiniri mantsiyari. ⁵ Ikanta Jesús, jiyotakotawakiri jawintaashiritatyaaari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: “Notomí, jiyokoitaimiro pikaaripiroshiriwaitaki”. ⁶ Kimaki Yotzinkariiti, ikantashiritanaki irirori: ⁷ “Ithainkakiri Pawa jirika. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniro ikanta Pawa ipiyakotantziro”. ⁸ Yotaki Jesús ikinkishiritari, ari josampitziri, ikantzi: “¿Oitama pikinkishiriwaitantawori jiroka? ⁹ ¿Tiima okamiithatzimotzimi nokantakiri kisopookiri: ‘Ipiyokoitaimiro piyaaripiroshirinka?’ ¿Irooma pikowi nonkantari: ‘Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ¹⁰ Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri tzimatsi ishintsinka, ipiyakotziri kaaripiroshiririiti”. Ipithokashitanakari kisopookiri, ikantanakiri: ¹¹ “¡Pinkatziyi! Paanairo pomaryaaminto. Piyaatai”. ¹² Katziyanaka mantsiyari, jaanairo jomaryaaminto, shitowanaki. maawoni atziri jiñaaawakiri. Iyokitzi ikantaiyanakani jiñaaayitawairira. Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: “Imapiro okamiithataki jiroka. Tii añaapiintziro ogyawori”.

Jaantanakariri Jesús iitachari Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Ipoña japiitapairo Jesús jiyotaayitapairo atziri inkaarithapiyaaki. Ari ipiyowintapaari iijatzi.* ¹⁴ Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, awisanaki. Irojatzí jiñaanatapaakariri itomi Alfeo iitachari Leví, isaiki irirori ikowakoyitziri kiriiki ijyininkapaini. Ikantapaakiri: “¡Poyaatina!” Katziyanaka, jyaatanakiri. ¹⁵ Ipoña Leví irirori, jaanakiri Jesús jowakaiyaari ipankoki. Ari jyaatsitakari iijatzi jiyotaani, itsipatapaakari kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, ipoña kaaripiroshiririiti. Ogyiki piyotainchari jowaiyani. ¹⁶ Ikanta Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti, josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “¿Oitama itsipatantariri yotaimiri kaaripiroshiririiti, itsipatsitakari iijatzi kowakotziri ijyininka?” ¹⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri

* **2:13** Jiroka wairontsi Leví, irojatzí pashini iwairo Mateo.

aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsiri tikaatsi inkowi irirori. Tii apa nompokashitiri kamiithashiririiti nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziri kaaripiroshiririiti nonkaimashiriyitairi iijatzii”.

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi
(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Tzimatsi pokashitakiriri Jesús, josampitapaakiri ikantziri: “Itzitapiintakawo jiyotaani Juan jowanawo, ari ikimitsitari jiyotaani Fariseo-paini. ¿Oitama kaari itzitantawo piyotaani iiroka?” ¹⁹ Jakanaki Jesús, ikantziri: “Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿Arima jowashiriniintawaitatya? Kimitaka iiro, aña kimoshiri ikantaiyani jowaiyani. ²⁰ Irooma paata, aririka jagaitakiri jiiimintaitari, aripaiti intziwaitaiya. ²¹ Aririka jowapatankaitantyaawo owakiraari osapiki pajatori ikithaataitari, arira osapiryaapirotanaki amithatanatyaarika owakiraari. ²² Iroora kamiithatatsiri owantyaawo iiryaari jimiritaitari owakiraanakiriki mishinantsinaki. Irooma jowantashiiatyaawo pajatonaki, ari osanaryaakotanaki, apitiroiti aapatashiwaitatya”.

Ikinkithatakotziro Jesús kitiiyyiri jimakoryaantaitari
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Okanta kitiiyyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Ari joiyikitanakiri jiyotaani okithoki pankirintsi. ²⁴ Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantanakiri: “¿Oitama joiyikitantawori piyotaani? ¿Tiima jiyotzi tii oshinintaantsitzi kitiiyyiriki jimakoryaantaitari?” ²⁵ Jakanaki Jesús ikantzi: “¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota Davidni itsipatanakariri ikaataiyini ikamantawitakiri itajyi? ²⁶ Ityaaki tasorintsipankoki ipinkathariwitara Abiatar-ni, jowakawo tasorintsianta, ipakiri iijatzi itsipayitakiri. Tiira oshinintaantsiwiita, apa jowapiintawitawo Ompiratasorintsitaari”. ²⁷ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iriira atziriiti kantakaantzirori jiwitsikantaitakanariri kitiiyyiri jimakoryaantaitari. Kaari kitiiyyiri jimakoryaantaitari kantakaantzirori jiwitsikantaitakariri atziripaini. ²⁸ Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotzii irirori, janairo jiroka kitiiyyiri”.

3

Atziri kisowakori
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Ipoña ityaapai iijatzii Jesús japatotapiintaita. Ari isaikitsitakari atziri kisowakori. ² Ikowaitatziira jiiñitiri joshinchaayitairi mantsiyari kitiiyyiriki jimakoryaantaitari. Kimpoyaa jowaitanakiri, onkanta inthawitakotantyaariri. ³ Ipoña Jesús ikaimakiri mantsiyari, ikantziri: “Pimpoki, posatitya niyanki”. ⁴ Josampitakiri piyowintakariri: “¿Otzimika shinintaantsitatsiri antiri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari? ¿Tiima okamiithatzi anishironkatanti, irooma kamiithatatsiri owamaanti? ¿Tiima okamiithatzi antiro iroopirotatsiri, irooma kamiithatatsiri ankaaripirowaiti?” Tikaatsi akanaintsini. ⁵ Jotsikanatanakari Jesús piyowintakariri, owatsimaashiritanakiri jiiñaakiri tii jinishironkayitantzi, ikantanakiri mantsiyari: “¡Pintharyaawakotai!” Matanaka, akotsitanai kamiithaini atziri. ⁶ Ikanta Fariseo-paini, jataki inkinkithawaitakairi aapatziyariri Herodes jamini tsika inkantiri jowamaakaantantyaariri Jesús.

Ipiyotaiyani inkaarithapiyaaki

⁷ Ipoña ishitowanaki Jesús, ikinanai inkaarithapiyaaki itsipatanaari jiyotaani. Joyaatani jowanakiri Galilea-jatzi, Judea-jatzi, ⁸ Jerusalén-jatzi, Idumea-jatzi, maawoni nampiyitawori intatsikironta antawaaki jiñaa Jordán. Ikimakotakiri iijatzi Tiro-jatzi, Sidón-jatzi, ikantaitzi: “Ojyiki ita-sonkawintantaki Jesús, jantaki ojyiki kaari jiñaaapiintaitzi”. Pokaiyapaakini iriroriiti jiñiiri. ⁹ Irootaki Jesús ikantantanakariri jiyotaani jamakiniri pitotsi, iiro jawitsinagaitantari. ¹⁰ Jimatakiro Jesús, joshinchaayitaki ojyiki. Otatsinkapirinikitawakaanaka mantsiyari ikowi jotirotantawatyaari jako. ¹¹ Ipokayitzi piyarishiritatsiri, jotzirowashitari Jesús, ikaimimaita shintsini, ikantzi: “Jiñiroka Itomi Pawa, niyotzimi naaka!” ¹² Onkantya iiro jiyotsitantaitari Jesús, ikisayitanakiri.

Jiyoshiitaki Jesús 12 jotyaaantapiroriti

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki. Arira ikaimakaantapaakiri ikaatzi kamiithatzi motakiriri. Jataiyakini ikaatzi ikaimakaantakiri. ¹⁴ Aripaiti jiyoshiitakiri 12 intsipatapiintyaari, iriitaki jotyaaantiri inkinkithatakaantayiti. ¹⁵ Ipasapiyaakari joshinchaayitairi irirori mantsiyari, ikaatzi piyarishiriyitatsiri. ¹⁶ Jirika ikaatzi jiyoshiitakiri: Simón, jiitairi Pedro. ¹⁷ Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipataakiri Juan, irijatzi iririntzi Jacobo. Jiitairi “Boanerges”, (akantziri añaaniki aaka: “Otomi ookathawontsi”.) ¹⁸ Ipoñaapaaka iijatzi Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, iijatzi Simón iitachari “Kisakowintantaniri”, ¹⁹ ipoñaapaaka Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

²⁰ Ipoña ipokaiyaini Jesús pankotsiki. Ari ipiyowintawaari ojyiki atziripaini, tii okantzi jiyaatapainti jowaiya Jesús. ²¹ Tzimatsi kantayitanantsiri: “Shinkiwintaka Jesús”. Iro ipokantawitakari ijiyininkathoriiti, jaanairimi. ²² Ariitaiyapaakani iijatzi Yotzinkariiti ipoñaayitaka Jerusalénki, ikantapaaki irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari ‘Beelzebú’, irootaki joshinchaantariri piyarishiriyitatsiri”. ²³ Ikanta ikimaki Jesús, japatotaiyakirini, joyakaawintatziiniri, ikantziri: “¿Tzimatsima piyari kaminaawakaachari iiro jaagantanta?” ²⁴ Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintantzi nampitsiki, jookawintawakaa. ²⁵ Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri ikaatzi isaikaiyini ipankoki, jookawintawakaa. ²⁶ Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiya, jookawintawakaa, iiro iñiiri ishintsitai, ari japirotaiyaari. ²⁷ Atziri ñaapirotachari kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri tzimimotziriri irirori. Irooma aririka joojoitakiri, aritaki jimataki.

²⁸ Pinkimi nonkantimi: kantatsi Pawa impiyakotairi kaaripiroshiriwaitatsiri, onkantawitayia jookimowaiwityaari. ²⁹ Iriima ookimowaitziriri Tasorintsinkantsi, jashi jowairo, iiro ipiyakoitairi”. ³⁰ Irootaki ikantantakariri Jesús, tima ikantaitatziiri: “Kamaari jinatzi”.

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Ariitapaaka inaanati Jesús otsipatakariri iririntzipaini, okaimakaantapaakiri, okatziyapaaka jikokiroki. ³² Ikantawitakari apatowintakariri: “Ari opoki pinaanati otsipatakariri pirintzipaini, okowi oñiimi”. ³³ Ikantanaki

Jesús: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka iro nonaanatitari, iri nirintzitari?”
³⁴ Ipithokashitanakari apatowintakariri, ikantzi: “Jirika, iriiyitaki nokimikaantaari nirintzi, nokimitakaantaari nonaanati. ³⁵ Ikaatzi antanairori ikowayitzi Pawa, iriitaki nirintzitaari, notsirotaari, irojatzí nonaanati-aari”.

4

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

¹ Ipoña ipiyanaa iijatzí Jesús inkaarithapiyaaki, jiyotaantapai. Ipiyowintaitawaari. Otitanaka pitotsiki, saikakotaki niyanki kapichiini, katziyaiyachani atziriiti othapiyaaki ikimisantziri. ² maawoni jiyotaayitziiriri, jójyakaawintatziiniri, ikantzi: ³ “Tzimatsi pankiwaitatsiri, jataki ipankiwaitzi. ⁴ Okanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki. Ipokaiyapaakini tsmiri, jowapaakawo. ⁵ Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi. Thaankipiroini ojoyokawitanaka. Tiira otontapatapirotatzi kipatsi, ⁶ sampishitanaki pankirintsi jooryaapaakira ooryaa. Tima tii ontyaapiroti oparitha inthomainta. ⁷ Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi, anaanakiro iroori ojoyokanaki. Tii okithokitzi. ⁸ Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana ojoyokapaaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitaki okithoki apanipaini okaatzí jyookaintsiri. Apaani jyookapaintsiri, kapichiini okithokitanaki, pashini ojiyikini okanta, pashini ojiyikirotanai okithoki”.* ⁹ Iikiro ikan-tanakitzi Jesús: “Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitayá inkimisanti”.

¹⁰ Aritaki jataiyaini maawoni atziri, apa isaikaki Jesús itsipayitanaari oyaayitapiintakiriri, ipoña 12 jiyotaani. Ari josampitaiyakirini Jesús, ikantzi: “¿Oitaka pojyakaawintakinari inkaanki?” ¹¹ Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iroñaaka nonkamantimiro kaari piyowitaiyani, aritaki piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathawintantzi. Iriima pashinipaini, iiro nokamantsitari irirori, apa nojyakaawintashityaanari, ¹² onkantya iiro ikimathatantawo ikimawitakari. Onkantawitayá inkimisanti, iiro ikimathatziro, iiro ipashinishiritai, iiro ipiyakoitairi irirori”. ¹³ Ipoña Jesús josampitanakiri, ikantzi: “¿Tiima piyotawakiro nojyakaawintakiri? Aririka napiitakimiro nojyakaawintimiro, ¿tsikatya pinkantya piyotantyaawori? ¹⁴ Tima jirika atziri ookakitakirori iwankiri, iriira oiyakaawintachari kinkithatziirori iñaani Pawa. ¹⁵ Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ipoka-paaki Satanás, imaijantakaapaakiri. Iriiyitaki oiyakaawintziri ookakitapainchari aatsiki. ¹⁶ Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ikimisantawita thaankiini. Jójyakowitakawo ookakitapainchari omapipookitzi, ojoyokawitanaka thaankiini. ¹⁷ Tiira jiyotakopirotatyiiro ñaantsi, tii inkisashityaawo ikimaat-sikowintawo ikimisantawitawo ñaantsi, jowajyaantanakiro. Jójyakotakawo pankirintsi sampishitanaintsiri, tii ontyaapirotatyi oparitha inthomainta kipatsiki. ¹⁸ Tzimatsi pashini kimawitawori ñaantsi, oiyakaawintakiri ookakitapainchari kitochiimashiki. ¹⁹ Okantakaantziro jamatawiwaita apaniroini, ikinkishiryaakotawo jajyaagantya, iro ikowapirotakiri ontz-imimotairi maawoni. Anaanakiro ñaantsi ikimawitawakari, jójyakawo pankirintsi kaari kithokitatsini. ²⁰ Tzimatsi kimawakirori ñaantsi, oiyakaaw-intakiri ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi. Ikimisantanai,

* **4:8** Kantakotachari jaka “okaatzí jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzí 30 okithoki, pashini okaatzí 60 okithoki, pashini okaatzí 100 okithoki.

jojakotanaawo apaani jyookapaintsiri, tzimaintsiri kapichiini okithokitanaki, pashini oyyiki okantanaka, pashini oyyikipirotanaki okithoki”.†

Onkoñaatakoyitai manakoyiwitachari
(Lc. 8.16-18)

²¹ Ipoña ikantaki iijatzi: “Akowirika ootyaari ootamintotsi, ¿arima antakotakiri kowitzinakiki? ¿Owakotzirima otapinaki? Tiira. Iro akowi onkoñiityi maawoni aminawaitantyaari. ²² Ari onkantyaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. ²³ Kowirori inkimathatairo, inkimisanti”. ²⁴ Ikantanakiri iijatzi: “Paamaiyaawo okaatzi pikimakiri. Otzimikari pantzimotantani, jimapiroitaimikari iiroka apaata.‡ ²⁵ Itzimirika otzimimotakiri, iikirora ontzimopirotanakityiiri. Iriima kaari otzimimotzi, iikirora jiyaatatyijiiñiro iiro ontzimimopirotairi”.§

Joyakaawintziro Jesús oyyooki pankirintsi

²⁶ Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tzimatsi oyyari ipinkathawintantai Pawa. Ojyatyari pankiwairintzi, ²⁷ jimayi tsiniripaiti, inkakitamanai. Tiimaita jiyotzi tsika okanta oyyookantanakari iwankiri. ²⁸ Apaniro oyyookawaitzi, itanatyawo oshitowanaki oryaani oshi, ompoña ompowainkatanaki, tzimanaki oyyiki okithoki. ²⁹ Onkantya osampatanaki, monkaapaitapaaka joyiipatanatyaawori”.

Joyakaawintaitziro oryaanikitatsiri okithoki incható
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Ikantanaki iijatzi Jesús: “¿Oitama oyyari iijatzi ipinkathawintantai Pawa? ¿Oitama nojyakaawintimirori? ³¹ Ojyatyawo aririka ampankitiro oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi. Okantawita oryaani onawita,* ³² aririka ampankitakiro, oyyookanaki, anaanakiro pashini pankirintsi, antawo onkantayitya otiwa, ari iminkoshitantyaawo tsimiri otsimankatapishitakira”.

¿Oitama joyakaawintantawori Jesús ikinkithatakotziri?
(Mt. 13.34-35)

³³ Ari ikantapiintatya Jesús joyyakaawintziniri atziri okaatzi jiyotaayitziiriri. Kapichiinirika ikimathatawakiro atziripaini, kapichiinira jiyotairi. Oyyikirika inkimathatawakiro atziripaini, oyyikira jiyotaapirotairi. ³⁴ Okaatzi ikinkithatakaantziri, joyyakaawintatziro maawoni, tii jooñaawontziniri. Iriima jiyotaani, ikimathatakaakiri maawoni irirori.

Jomairintziro Jesús tampiya
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Okanta otsiniriityaanaki, ikantanairi jiyotaani: “Thami amontyaakotai intatsikironta”. ³⁶ Aritaki jatanai maawoni piyowintakariri. Arira isaikitsitakari irirori pitotsiki montyaakotaiyanaini. Tzimatsi oyaatanakiriri ikinakoyitanaki pashiniki pitotsi. ³⁷ Ari omapokapaakiri antawoitampi, otamaryaanaki antawo, kitaatapaaka jiña

† 4:20 Paminiro kantakotachari janta versículo 4.8. ‡ 4:24 Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, oyyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro. § 4:25 Jiroka okantakotziri okaatzi ikinkithatakotziri jaka: Ikaatzi yotawakirori niyotakiriri, iikiro niyotakaapirotanakityiiri. Iriima kaari kimisantawakironi niyotawitakariri, imapirotya iiro jiyotairo.

* 4:31 Iro ikantakotziri jaka “okitho iryaanikitatsiri pankirintsi” iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

pitotsiki, irootaintsi intsitsiyakoti. ³⁸ Jowakiryaitanakiri jimayira opataki pitotsi, jotziitotaka, ikantaitziri: “¡Yotaanari! ¡Antsitsiyakotaty!” ³⁹ Piriintanaka Jesús, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampiyatzi!” Ikantsitanakawo inkaariki iijatzzi: “¡Pimairyaaati!” Awisanaki tampiya, mairyaaatanaki inkaariki. ⁴⁰ Ikantziri jiyotaani: “¿Oitama pithaawashitanakiri? ¿Tikiraama pawintaarita Pawa?” ⁴¹ Ojyiki ipinkathathanakiri, ikantawakaiyanakani ithaawankakiini: “¿Iitatyakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintsitakawo iijatzzi inkaariki?”

5

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri (Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Ariitapaaka Jesús intatsikirona inkaariki, inampiki Gadara-jatzi. ² Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki, ³ ari isaikawaitziri irirori. Tii jaawiyaitziri joojowiitantari ashirotha. ⁴ Itzimpijyiro joojowiitantari iitziki iijatzzi jakoki. Tikaatsira kitsirinkirini. ⁵ Ari ikantaitatyaani maawoni kitiiyjiriki iijatzzi tsiniripaiti, ikinayitzi otzishiki, kitataariki, ikaimawaitzi, itotakaayitawo mapijiyatapai. ⁶ Ikanta iñaawakiri ipokaki Jesús, ishiyashitawakari, jotzirowashitapaakari. ⁷ Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri, tiira nonkowi powashironkaina! ¿Tsikama pinkantaitainaka?” ⁸ Tima ikisapaakitziiri Jesús, ikantapaakiri: “¡Piyaati piyari!” ⁹ Ipoña Josampitanakiri: “¿Tsikama piitaka?” Ari jakanaki piyari, ikantzi: “Noita ‘Jyikiyantzi’, tima ojyiki nokaataiyini”. ¹⁰ Iikiro ikantanakitzi piyari: “Tii nokowi potyaantina pashiniki nampitsi”. ¹¹ Ari ipiyotaka tyonkaarikiini ojyiki chancho josh-intagaiyini. ¹² Ikantaiyini piyari: “Potyaantina janta chancho-ki”. ¹³ Ari ikantzi Jesús: “Pantiro”. Ari ishiyaiyanakani chancho impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini inkaariki, ari japirota ipiinkaki. Ikaataiyini 2000 chancho.

¹⁴ Ithaawaiyanakini aamaakowintariri, shiyaiyanakani inkamantanti nampitsiki, ikamantakiri iijatzzi maawoni saikayitatsiri jowaniki. Pokaiyanakini jaminiro awisaintsiri. ¹⁵ Ipokashiitanakiri Jesús, iñaitapaakitziiri piyarishiriwitachari. Isaikaki, ikithaataa, kamiitha ikantanaa. Ithaawantapaakari iñaapaakiri. ¹⁶ Ikaatzi ñaakiriri inkaanki ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantzi: “Piñaakiri jirika, iriitaki Jesús owawisaakotairi. Jowiinkakaantaki ojyiki chancho”. ¹⁷ Ikantaitanakiri Jesús: “Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina”. ¹⁸ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki. Ikantawitawaari jowawisaakotakiri: “Nokowi noyaatanakimi”. ¹⁹ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiro poyaataana, piyaatai pijyininkaki. Pinkamantapairi, pinkantiri: ‘Jinishironkataana Pinkathari’”. ²⁰ Ikanta jirika piyarishiriwitachari, jatai inampiki iitachari Decápolis ikamantapairi maawoni atziri, ikantapairi: “Jowawisaakotaana Jesús”. Iyokitzi ikantaita ikamaitziri ikantayitapairi.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Ikanta ipiya Jesús ipoñagaawo intatsikirona. Ipiyowintawaari ojyiki atziri inkaarithapiyaaki. ²² Ari jariitapaaka pinkatharitatsiri japatotapiintaita jiita Jairo. Jiñaapaakiri Jesús, jotzirowashitapaakari, ²³ ikantapaakiri: “Onkamaty nishinto. Nokowi piyaati potirotyaawo pako, oshintsitaita”.

* 5:9 Jiroka wairontsi ‘Jyikiyantzi’, irojatzzi ikantsitaitari ‘legión’.

²⁴ Ari jiyaaatanaki Jesús, iro kantzimaitacha joyaatanakiri ojyiki atziri, jawitsinaimatanakiri.

²⁵ Okanta tsinani osokaawaitachari, tzimakotaki 12 osarinti omantsiyawaitzi, ²⁶ ojyiki jaawintawiitakawo, othonkakiro tzimimowitawori opinakowinta. Aminaashiwaitaka, iikiro iyaatatzi omantsiyatzi. ²⁷ Okimaki iroori ikinkithatakoitziri Jesús, ikantaitzi: “Oshinchaantaniri jinatzi Jesús”. Osatikantanakari atziri okinashitanakiri itaapiiki, otirotsitawakiri iithaari. ²⁸ Tima okantashiritanakitzi iroori: “Aririka notirotsitawakiri iithaari, ari noshintsitai”. ²⁹ Apathakiro oshintsitanai osokaawita. ³⁰ Jiyotsitanaka Jesús tzimatsi oshinchaashitakari ishintsinka, josampitanakiri oyaayitakiriri, ikantziri: “¿Litama otirotsitakinawori noithaari?” ³¹ Jakanakiri jiyotaani, ikantzi: “¿Tiima piñiiri jawitsinaimatanakimi atziriiti? Iikiro pikantatzi: ‘¿Litama otirotsitakinawori noithaari?’ ” ³² Iikiro jaminaminatanakitziiri Jesús, jiñiiri otirotsitakiriri iithaari. ³³ Okanta tsinani opinkathatanakiri Jesús, okawaitanaka. Tima iro joshinchagai. Iyaatashitanakiri, otzirowashitapaakari, okamantakotapaaka. ³⁴ Ikantanakiro irirori: “Tsinani, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya, aritaki shintsitaimi”.

³⁵ Tikira inthonkiro Jesús iñaanatziro, ariitaiyapaakani poñainchari ipankoki Jairo. Ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. Iiro poñaashirinkashiwaitari yotaantaniri” ³⁶ Ikanta ikimawakira Jesús ikantaitapaakiri, ikantanakiri Jairo: “Iiro powashirita, pawintagaina naaka”. ³⁷ Tikaatsi ishiniti joyaatanakiri. Apa jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan. Iriitaki Juan iririntzi Jacobo. ³⁸ Ikanta jiyaaatanaki, ariitaka ipankoki Jairo. Ikimapaatziiri ikamiñinkataki atziriiti, jiraakoiyawoni. ³⁹ Tyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: “¿Oitama piraantaiyarini? Tii okami, imakoryaatzi”. ⁴⁰ Thainkashiri jowaitanakiri Jesús. Jomishitowapaakiri maawoni. Apa isaikanaki ashitawori, iijatzi jiyotaani. Ityaashitanakiro jomaryaitakiro iintsi. ⁴¹ Joirikawakotapaakiro, iñaanzimaitawo, ikantziro: “¡Talita cumi!” (akantziri apaantiki aaka: “Iintsi, pimpiriinti”).[†] ⁴² Piriintanaka iintsi, aniitana. Tima tzimakotaki 12 osarintsiti, irootaki aniiwaidantanaari. Iyokitzi ikantanaka ikaatzi ñaakirori. ⁴³ Ikantzi Jesús: “Pimpiroota owanawo”. Ikantanakiri iijatzi: “Tiira nokowi pinkamantayitiri atziriiti”.

6

Ipiyaa Jesús Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Ikanta Jesús ipiyaa inampiki, ari joyaatairi maawoni jiyotaani. ² Okanta kitijiyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantaki Jesús japatotapiintaita. Iyokitzi ikantaitakiri. Ikantayitzi ikimaitziri: “¿Litama jiyotanitantakari jirika? ¿Litama antakairiri kaari jiñaapiintaitzi? ³ ¿Kaarima jirika añaaapiintziri ikim-itziro inchakota? ¿Iriitaki otomi María? ¿Añiiri Jacobo, José, Judas, Simón, iriitaki iririntzipaini? ¿Kaarima iritsiro atspayitari anampitawo jaka?” Ari opoña tii ikimisantaitziri.* ⁴ Ikantanaki Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori isaikayitzi iyyininka, tii ikimisantaitziri”. ⁵ Irootaki kaari okantanta Jesús joñaagantiro ishintsinka inampiki. Tii ijyikipirotzi mantsiyari joshinchaaki

[†] 5:41 Irootaki iñaawaitakiri Jesús, tima Aram-paanti jiñaawaitziri irirori.

* 6:3 Jacobo, irijatzira

ikantaitsitari iijatzi Santiago.

jotirotantari jako. ⁶ Antawo jowashiritakotakari ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, kaari kowatsini inkimisantai. Iro ikinantanakari jiyotaantayitzi pashiniki nampitsi tzimayitatsiri janta.

Jotyaantaitziri iyotaari
(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani. Ipasapiyaakiri ishintsinka inkit-sirinkantyaariri irirori piyari. Jotyaantakiri, intsipatawakaanatyá inkaati apiti. ⁸ Ikantawakiri: “Tiro paanaki pithaati, powanawo, iijatzi piirikiti, apa paanaki pikotzi. ⁹ Iiro paanaki pashini piithaari. Apa pinyaan-tanatyá pi-zapato-ti”. ¹⁰ Ikantsitawakari iijatzi: “Pariitatyarika pankot-siki, ari pimaapiintatyi, irojatzí pawisantanatyaaari pashiniki nampitsi. ¹¹ Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawisapi-thatanakiri. Potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantaityaari tii ikimisantziri Pawa. Iriira jimapiroitai jowasankitaitiri paata, anaanakiro jowasanki-taitakiri Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi. Imapirotya”. ¹² Ikanta jiyaa-yitakira jiyotaani Jesús ikamantakiri atziriiti jowajyaantairo ikaariproshiri-waitzi. ¹³ Jowawisaakoyitaki piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi iijatzi ojyiki mantsiyari itziritantari yiinkantsi.

Ikamantakari Juan owiinkaantantaniiri
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Ariitakotakari pinkathari Herodes okaatzi jantayitakiri Jesús. Tima ikantaitaki: “Añagaira Juan owiinkaantantaniiri. Piñiuro otzimi ishintsinka”. ¹⁵ Pashini kantayitatsiri: “Elias jinatzi”. Ikantayitzi iijatzi: “Kimitaka iriitaki pashini Kamantantaniiri”. ¹⁶ Ikanta ikimaki Herodes ikantayitakiri, ikantanaki irirori: “Iriitaki añagaatsiri Juan nothatzinkakaantakiri”. ¹⁷ Opoñaantari kitziroini Herodes jomontyaakaantziri Juan, okantakaantziro Herodías, iinantawitari Felipe iririntzi Herodes. Irootaki jünantaari Herodes irirori. ¹⁸ Tima ikaminaantawitatyá Juan, ikantawitari Herodes: “Tii okamiithatzi piinantyaawo iina pirintzi”. ¹⁹ Iro opoñaantakari okisaniintziri Herodías, okowawitaka owamaakaantiri. ²⁰ Irootaki jomontyaantakariri kitziroini Herodes. Iro kantzimaitacha Herodes antawoiti ipinkathatakiri Juan, jiyotzi kamiithashiriri jinatzi, kitishiri ikanta. Tiira ishiniwitari intsitokakaantiri. Okaatzi ikaminaawitariri, okompitzimoshiritakiri Herodes. Ari jishiwintawitawo ikimisantziri. ²¹ Okanta pashini kitijiyiri, joimoshirinkawitawo Herodes itzimantakari pairani. Ipokaiyakini iwinkatharintsiti, ipokaki ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, ipokaki jiywayitatsiri Galilea-ki. Owaiyakani. ²² Ari otyaapaaki ishinto Herodías jowaiyani, amajyiitapaaki, okamiithatzimotanakiri Herodes amajyiitani, okamiithatzimotanakiri iijatzi itsipatakari jowaiyani. Ikantanakiro Herodes: “Ari nompakimi oitarika pinkamitinari. ²³ Iiro namatawitzimi, jiyotzi Pawa tyaaryoo nokantzi. Iroorika pikowi okaatzi nopinkathariwintziri, arityaami onkantaki nompimi kajyitani”. ²⁴ Iyaatashitanakiro onaanati, okantapaakiro: “¿Oitama nonkamitiriri?” Okantanaki iroori: “Pinkamitiri iito Juan owiinkaantantaniiri”. ²⁵ Piyapaaka mainawo, okantapaakiri: “Nokowi pimpinawo iito Juan, powakinawo samantanakiki”. ²⁶ Antawoiti jowashiritanaka pinkathari. Tima maawoni ikimaitakiri inkaanki, ikantakirori mainawo, tikaatsi inkinakaanairo, ontzimatyii impiro okowakotakiriri. ²⁷ Jotyaantaki owayiri jamakiniri iito Juan. ²⁸ Jatanaki owayiri jomontyaitziri Juan, ithatzinkapaakiri,

jamakotakiro iito samantanakiki. Ipakoitakiro mainawo, aanakiniro onaanati. ²⁹ Ikanta ikimaiyakini jiyotaani Juan-ni. Pokaiyai, ikitatairi.

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Ariiyitaa jiyotaani jotyaaantakiri, apatotapaa maawoni isaikira Jesús, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri. ³¹ Ikiro ipokaminthananakitzi atziri, piyayitacha pashini. Tii onkantapainti jiyaataiyaini Jesús jowaiya. Irootaki ikantantanakiri Jesús jiyotaani: “Thami aati otzishimashiki, amakoryaawakiita kapichiini”. ³² Otitaiyanakani pitotsiki, jataiyaini. ³³ Iro kantzimaitacha, oiyiki aminakotawakiriri jiyaatanaki, jiyoitawakiri. Shiyaiyanakani ikinaiyanaki aatsiki, ipoñaanakawo nampitsiki. Iri itaiyakawoni jariita, apatotaiyapaakani. ³⁴ Ikanta jariitapaaka Jesús, jiñaapaakitziiri ipiyotaiyakani. Jitakoshiryaapaakari. Ikimiwaitakari oijya iirorika itzimi aamaakowintyaarini. Jiyotaayitapairi iijatzi. ³⁵ Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri jiyotaani, ikantapaakiri: “Yotaanari, asaikatziira otzishimashiki. ³⁶ Pimpakairo piyotaantzi, jiyaaita atziripaini nampitsiki jamananti joyaari”. ³⁷ Ikantanaki Jesús: “Pimpiri iiroka joyaari”. Ikantzi jiyotaani: “¿Pikowatziiima niyaati namanantakifi nowakaiyaariri? Oiyiki owanawontsi, iiro jimonkaata kiriiki inkaati 200 ompinatyaari, nowakaantyaariri maawoni”.[†] ³⁸ Ikantzi Jesús: “¿Okaatzika tanta jamakiri atziriiti? Piyaati paminakitiro”. Ikanta jaminakitziro, ikantziri: “Tzimatsi 5 tanta, ipoña apiti shima”. ³⁹ Ikantzi Jesús: “Poosaikiri maawoni atziri onatsiryaataki katawoshimashi, pinashiyityaari poosaikayitiri”. ⁴⁰ Jimatakiri. Tzimatsi nashiyitainchari isaikayitaki ikaatzi 100 atziri, jimatsitakiri iijatziri pashini ikaatzi 50 atziri. Joosaikakiri maawoni. ⁴¹ Ipoña Jesús, jaakotanakiro 5 tanta itsipataakiri apiti shima, aminanaki inkitiki, ipaasoonkiwintakiro. Ipitoryaakiro tanta, ipakiri jiyotaani, jowawisaakiniri irirori atziripaini. Ari ikimitaakiri iijatziri shima, jantitakiri maawoni. ⁴² Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. ⁴³ Ijaikiyitairi 12 kantziri okaatzi jowagaantakari. ⁴⁴ Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

⁴⁵ Ikantanairi Jesús jiyotaani: “Thamira, pitaiyaawo pimontyaakotai nampitsiki Betsaida”. Ikantanakiri piyotawintakariri: “Kantatsi piyaayitai pipankoki”. ⁴⁶ Ikanta jiyaatanai maawoni atziri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaata. ⁴⁷ Aritaki tsiniriityaanaki, jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki inkaari jimontyaakotaiyini. Apaniro isaikanaki Jesús otzishiki, ⁴⁸ jaminakotakiri jiyotaani, shintsiiini ikomataiyini oipiyapiyatakotziri tampiya. Okanta okitiijyitzimatiki, jiyaatashitairi, janiitanta-naawo inkaari, ikinashitapairi itaapiiki, iro jawijyimatirimi.[‡] ⁴⁹ Ikanta jiñaawairi, joyakaatziiri shiritsi jinatzi, kaimaiyanakini, ⁵⁰ tima maawoni jariitashiryaanakari jiñaakiri. Ikantapaakiri Jesús: “Naakataki pokatsiri, iiro pithaawawaitzi, tontashiri pinkantaiyaani”. ⁵¹ Otitapaa pitotsiki, awisainkatanaki tampiya. Iyokitzi ikantawintanakari. ⁵² Tima tikiraata jiyothatziroota jojiñaantakawori Jesús tanta, iro kantakaantzirori ikisoshiri-waitaiyini.

[†] 6:37 Ikantakoitziri jaka “kiriiki” irijatziri ikantaitziri iijatziri pashiniki ñaantsi “denario”. [‡] 6:48 Paminiro Mt. 14.25.

*Joshinchaantzi Jesús Genesaret-ki
(Mt. 14.34-36)*

⁵³ Irojatzí jariitantaipyapaakarini inampiki Genesaret-jatzi. ⁵⁴ Iro jaatakopapaakityaami, thaankipiroini jiyoitawakiri Jesús. ⁵⁵ Ikamantawakaanaka maawoni nampitawori janta, jamakoitakiniri mantsiyari jomaryamintoki. Tsikarika isaiki Jesús, ari jamakoitziniriri. ⁵⁶ Imataka ikinayitzi oryaaniki nampitsi, nampitsiki antawo, iijatzí owaantsiki, jowakoitziniri mantsiyari aatsiki, ikantayitzi: “Pishinitawakiniri jotirokawakiro piithaari”. maawoni otirotakirori iithaari shintsiyitai.

7

*Owaaripiroshiritziri atziri
(Mt. 15.1-20)*

¹ Ipoña ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkari, ipoñaakawo Jerusalén-ki. Japatowintapaakari Jesús. ² Jiñaapaakiri jiyotaani Jesús tii jantziro jamitapiintaiyarini ikiwaakota jowaiyani. Ikiyyimatapaakiri. ³ Okaatzi jantapiintziri Fariseo-paini, iirorika ikiwaakota, iiro jowaa. Irootaki jantapiintakarini pairani ichariniiti: Aririka inkowi joya, ontzimatyii inkiwaakotawatya, inkitiwathatantyaari. ⁴ Aririka jariitaiya jamanantzi, tiki-raata jowapaiyaata, inkiwaakopirotwatya. Tiira apaani onkantya jamiyitari, ikiwayitsitawo jiraaminto, iyowiti, jonkotsiminto, imaaminto, maawoni. ⁵ Irootaki josampitantakarini Jesús, ikantziri: “¿Oitakama imaijantantaawori piyotaani jiyotaayitairi pairani achariniiti? Noñaapaakiri jowaiyani, tii inkiwaakotya”. ⁶ Jakanaki Jesús, ikantziri: “Amatawitantaniri pinayitzi. Irokataki josankinatakotaki pairani Isaías-ni, ikantaki:

Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.

Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiithaini.

⁷ Aminaashiwaita jotzirowashitana ipinkathawitana, jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori.

⁸ Pimajantakiro iiroka Ikantakaantani Pawa, pantashitakawo jamiyitari atziriiti. Pikiwayitziro piyowiti, piraaminto. Oyjiki okaatzi pantashiyitakari”.

⁹ Ikantziri iijatzí: “Iroora pantapirotakiri pamiyitari, pithainkanakiro Ikantakaantani Pawa. ¹⁰ Jiroka rosankinari Moisés-ni, ikantziri: Pimpinkathatiri piwaapati iijatzí pinaanati.

Ikantzí iijatzí:

Ontzimatyii jowamaitiri kiyimawaitziriri iwaapati iijatzí inaanati.

¹¹ Iro kanzimaitacha iiroka pikantapiintzi: ‘Ankajyaakairirika Pawa airiikiiti, ontzimatyii ampiri. Onkantawitayya añiiri jashironkaawaitya awaapati iijatzí anaanati’. ¹² Ari pikantakarini iiroka, piyotaashiwaitakari atziripaini, tii inshironkatairi iwaapati iijatzí inaanati. ¹³ Apa pantashiwaitakawo jamiyitari pairani pichariniiti, irootaki pithainkantakawori iñaani Pawa. Ari pikantapiintatya pantayitziro kimitakawori jiroka”.

¹⁴ Ari ikaimakiri Jesús maawoni apatotainchari, ikantziri: “Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkantiri. ¹⁵ Okaatzi jowayitiri, tii owaaripiroshiritantzi. Irooma omishitowayitziro poñaachari inthomainta, irootaki owaaripiroshiritantziri. ¹⁶ Powakimpitayyaawo jiroka”. ¹⁷ Ikanta jiyaataiyaini atziri, tyaapai Jesús pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oita pojyakaawintakiri?” ¹⁸ Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Iijatzima iiroka, tima pinkimathatawakiro? ¿Tiima piyotzi iiroka tii owaaripiroshiritantzi okaatzi jowayitiri?” ¹⁹ Tikaatsi okantziri

ashiri, apa okiniro ajyitoki, irojatzi oshitowantaiyaari”. Iro jiyotaantakiri Jesús, tii okaaripirodzi okaatzi jowayiitari. ²⁰ Ipoña ikantanaki iijatzi: “Aririka ankinkishiriwaitya antakairi ajyininka kaaripirori, irootaki owaaripiroshiritantsiri. ²¹ Tima inthomainta ashiriki opoñaayita: kaaripirori kinkishiritaantsi, kaari kinataantsi, mayimpiritaantsi, tsitokaantsi, ²² koshitaantsi, mashithataantsi, kaaripiroshiritaantsi, amatawitaantsi, mayimpiryookitaantsi, samakoniintaantsi, kijyimataantsi, asagaawintaantsi, tzimaityaashiryaantsi. ²³ Okaatzi ikinkishiritapiintakari atziriiiti kaaripirori onatzi, irootaki iñaantawori owaaripiroshiriwaitziri. Tima inthomainta ishiritiki opoñaayitaka jirokapaini”.

Awintaari Pawa Sirofenicia-jato

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Opoñaashitaka ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro, irojatzi Sidón-ki. Ari isaikapaaki pankotsiki, tii ikowawita inkimakoitirimí. Tiimaita jimanakota. ²⁵ Tima janta tzimatsi tsinani, piyarishiritatsiri ishinto. Okimakotawakiri iroori Jesús, iyaatashitanakiri, otzirowashitapaakari. ²⁶ Kaari Judá-mirinka jiroka tsinani, opoñaatya iroori pashiniki nampitsi oita Sirofenicia. Okantapaakiri: “Jesús, poshinchagainawo nishinto, opiyarishiritatzi”. ²⁷ Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Ikantaitakiranki: Tii jaapithaitziri jowanawo iintsi ampiri otsitsi joyaawo, apaniro jowawaita iintsi irojatzi inkimaniintantatyaari”.* ²⁸ Ari akanaki tsinani, okantziri: “Imapirotatya pinkathari pikantakiri. Iro kantacha ikatziyapiinta otsitsi jantyaatsikiini, jowayitawo owanawontsi jookagaantayitzi iinchaaniki”. ²⁹ Ikantziri Jesús: “Ari okanta, imapirotatya pikantakiri. Kantatsi piyaatai, ari piñaapairo pishinto, shintsitai iroori”. ³⁰ Okanta iyaatai tsinani opankoki, oñaapairo ishinto omaryaaka omaamintoki, shintsitai.

Ikimakagairi Jesús ashikimpitawitachari

³¹ Ipoña jiyaatanai Jesús isaikawitapaakara nampitsiki Tiro, ikinanairo Sidón-ki, Decápolis-ki irojatzi jariitantaari Galilea-ki. ³² Ari jamaitakiniri atziri ashikimpitatachari, kaari ñaawaitatsiri iijatzi. Ikantaitapaakiri: “Jesús, potirotantawatyaari pako”. ³³ Ipoña Jesús jaanakiri jantyaatsikiini, josagaantantakari jakoimpiki ikimpitaki, itziritantakari jiiwari ininiki. ³⁴ Aminanaki inkitiki, ikisashiritanaka, ikantziri: “¡Efata!” (akantziri apaantiki aaka: “piwitaryagaiya”) ³⁵ Iwitaryaanaka ikimpita, ñaawaitanai kamiitha. ³⁶ Ikantawitawaari Jesús: “Iirora pikamantakotana”. Iro kantacha ipiyathatakari, ikamantakiri maawoni atziri. ³⁷ Iyokitzi jowaitanakiri Jesús, ikantaitzi: “¿Oitaka okamiithatantari jantziri jirika? Ikimakagairi ashikimpitawitachari, iñaawaitakagairi iijatzi kaari ñaawaiwitachani”.

8

Jowakaari Jesús 4000 shirampariiti

(Mt. 15.32-39)

¹ Ikanta japatotaiyani ogyiki atziri, thonkapaaka owanawontsi. Ikaimakiri Jesús jiyotaani ikantziri: ² “Antawoití nitakoshiritakari atziripaini. Mawataki kitiiyyiri itsipatakina jaka, tikaatsitapaaki jowaiyaari. ³ Aririka notyaantairi, ari owamaakiri itajyi aatsiki, tzimayitatsi poñaachari intaina”. ⁴ Jakanaki jiyotaani, ikantziri: “¿Tsiika ayika owakaiyaariri jaka

* **7:27** Iriira joyyakaawintayitziiri Judá-mirinkaiti, ikimitari iinchaaniki. Iriima kaari Judá-mirinkatatsini ikimiwaitakari otsitsi.

otzishimashiki?” ⁵ Ari josampitziri Jesús, ikantziri: “¿Tsika okaatzika tanta tzimatsiri?” Ikantaiyanakini irirori: “Tzimatsi 7”. ⁶ Ari joosaikakaantakiri Jesús maawoni atziri kipatsiki. Jaakiro 7 tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipakiri jiyotaani jowawisaakiniri atziripaini irirori. ⁷ Tzimitacha iijatzi shimaaniki. Ipaasoonkiwintakiri iijatzi, ipayitakiri atziripaini. ⁸ Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ijaikitauro okaatzi tzmagaantapaintsiri 7 kantziri. ⁹ maawoni owainchari ikaatzi 4000 shirampariiti. Ari jotyaantairi maawoni. ¹⁰ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, montyaakotanai intatsikirona oita Dalmanuta.

Ikwokowiitari Jesús intasonkawintanti
(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Ipoña ipokaiyapaakini Fariseo, ifaanaminthatapaakiri Jesús, ikowi jiñiiri intasonkawintanti, jiyotantyaariri imapirotatya opoña itasorinka inkiki, tima ifaanatyaari. ¹² Ikisashiritanaka Jesús, ikantzi: “¿Oitama ikowantari jiñiina nontasonkawintanti jirikapaini? Iiro noñaayimaitari. Imapirotatya”. ¹³ Piyana Jesús, montyaakotanai.

Shinyakairori itantani Fariseo
(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ari imaijantanakiro jiyotaani jaantanatyaami tanta, apaanimachini tanta jaanaki ipitoki. ¹⁵ Ari ikantzi Jesús: “Ontzimatyii paamawintyaawo shinyakaawori itantani Fariseo iijatzi rashi Herodes”. ¹⁶ Ari jiñaanaminthatawakaiyakani jiyotaani, ikantawakaa: “Kaarima amantanaka tanta”. ¹⁷ Ikanta Jesús jiyotakiri ikantawakaaari jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama pikantawakaantari: ‘Kaari amantanaka tanta?’ ¿Tiima pikimi? Kisoshiri pikantaka. ¹⁸ Tzimawitacha poki tii piñaantzi, tzimawitacha pikimpita tii pikimi. ¿Tiima pikinkishiritzuro nojjiñaantakawori tanta? ¹⁹ Tima 5 tanta tzmawitachari, jowimaitaka 5000 shirampariiti. Poyiitairo okaatzi tzmagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?” Ikantaiyini: “12 kantziri”. ²⁰ “Iijatzi nokantakiro, kaawitachari 7 tanta, jowaiyakani 4000 atziriiiti. Poyiitairo tzmagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?” Ikantaiyini: “7 kantziri”. ²¹ Ari ikantziri: “¿Tikiraama pikimathatzi-roota?”

Jaminakaitziri kaari aminatsiri

²² Aritaka Jesús nampitsiki Betsaida. Jamaitakiniri kaari aminatsiri, ikantaitapaakiri: “Potirotantawatyaari pako”. ²³ Ipoña Jesús, ikathawakotanakiri. Jaanakiri othapiki nampitsi. Jiiwaakitakiri, jotirotantanakiri jako. Josampitzimaitari: “¿Kantatsi pamini?” ²⁴ Ari jaminanaki, ikantzi: “Aminawitaana, noñaawitaari atziri janiitaiyini, tiimaita ikoñaapirotozi, joyyashitakawo inchato”. ²⁵ Ipoña japiitakiri jotirotakiri irookiki, ikantairi: Paminai iijatzi. Aminanai, kofaatanai jamini intaina, jiñaanairo maawoni. ²⁶ Jotyaantairi, ikantawairi: “Iiro pikinanai nampitsiki, tii nokowi pinkamantakotina”.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Ipoña jawisanai Jesús itsipatanaari jiyotaani ikantanaawo nampitsiki saikatsiri Cesarea-ki inampiitiki Filipino. Okanta niyanki aatsi josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama ikinkishiritakotanari atziripaini?” ²⁸ Ari jakanaki jiyotaani ikantzi: “Ikantaitzimi Juan-ni owiinkaantantaniri pinatzi, ikantaitzimi iijatzi Elías pinatzi. Tzimatsi kantayitzimiri iijatzi pashini,

Kamantantaniri piriintaachari”. ²⁹ Ipoña josampitanakiri irirori, ikantziri: “¿Oita pikinkishiritakotanari iiroka?” Ari jakanaki Pedro: “¡Cristo pinatzi!”
³⁰ Ikantzi Jesús: “Iiro pikamantakotsitana”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri
 (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Ari jitanakawo Jesús ikamantziri jiyotaani onkaati awijiyomotirini, tima iri iitapiintachari Itomi Atziri. Ikantziri: “Ojyiki nonkimaatsikowintaimi. Ojyiki inkisaniintina pinkatharipaini, ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Jowamaakaantina. Iro awisawitaya mawa kitijiyiri, añaagaana”. ³² Ari ikantakiriri, tii jimaniro. Ipoña Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikowawitaka inkaminairimi. ³³ Ipithokapithatanakari, jaminanakiri jiyotaani, ikisanakiri Pedro, ikantziri: “¡Piyaaati Satanás! Tii poshiritawo iiroka ikowakaantziri Pawa, poshiritashitakawo ikowayitziri atzirriiti”. ³⁴ Ikaimakiri Jesús piyowintakariri, ikaimakiri iijatzi jiyotaani, ikantakiri: “Tzimatsirika kowatsiri intsipataina jowajyaantairo ikowawaitashitari jantiri. Onkantawitaya impaikakoitirimi, intsipataina naaka. ³⁵ Ikaatzi antashiwaitawori ikowashiriyitziri, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani, okantakaantziro ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi, aritaki jawasakoshiriyitai. ³⁶ Aminaaawaitashita iñaitziro otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, impoña iñairo impiyashitaiyaawo añaamintotsi. ³⁷ ¿Kantatsima impinatakowintaitya iiro iñaantaawo impiyashitaiya? ³⁸ Tima ikaatzi kaaniwintanari naaka inkinkithatakotina kaaripiroshiririki atziri, ari nonkantsitaiyaari naaka iijatzi nonkaaniwintairi paata aririka nompiyi namairo jowaniinkawo Ashitanari nontsipataiyaari maninkariiti, tima naaka Itomi Atziri”.

9

¹ Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tyaaryoowa, tzimayitatsi pikaatzi jaka, tikiraamintha pikamiita, ari piñaakiro ishintsinka Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai”.

Ishipakiryiimotakiri Jesús jiyotaani
 (Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² Okanta awisanaki 6 kitijiyiri. Tonkaanaki Jesús otzishiki, jaanakiri Pedro, Juan, Jacobo. Ari ishipakiryiimotakiri. ³ Kitamaa okantanaka iithaari, tikaatsi oiyakairi okitamaatanakira. ⁴ Iñaatziiri Elías itsipatapaakari Moisés, ikinkithawaitakaapaakiri Jesús. ⁵ Iñaawaitashiwaitanaka Pedro, ikantanakiri Jesús: “Yotaanari, imapiro okamiithatzi pamaiyakina jaka. Kamiitha niwitsikaiyimini mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”. ⁶ Tima ithaawaiyanakitziini, irootaki iñaawaitashiwaitantanakari. ⁷ Opoña opokapaaki minkori otsimankakotapaakiri. Ikimaitatzi ikantaatzi: “Nitakokitani jinatzi jirika notomi, pinkimisantiri”. ⁸ Ipoña jaminapirowitanaka, tikaatsi iñaanai, apa Jesús.

⁹ Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzi paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitaya. ¹⁰ Jimatakiro tii ikamantakotziri, iro kantacha ojyiki josampitawakaiyanakani oita iiro ithawitakotantari Jesús, ari jañagai inkamawitaya. ¹¹ Ipoña josampitaiyakirini, ikantziri: “¿Oitaka ithawitakotziri yotzinkariiti iri iwatapaintsini Elías impoki?” ¹² Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Imapirotatya, iriitakira iwatapaintsini Elías impoki,

jotampatzikatantapaaki. ¿Tsikama okantzika josankinatakoitakina pairani? Tima okantzi: ‘Jirika Itomi Atziri, oiyiki inthainkawaitaitiri’. ¹³ Pinkimi, aritaki pokaki Elías. Oiyiki imaamanitaitawakiri, jimonkaatakiro okaatzi josankinatakoitakiriri”.

Jowawisaakotziri Jesús iintsi piyarishiritatsiri

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ikanta jariitaa Jesús jookanakiri jiyotaani, iñaapaatziiri ipiyowintakari oiyiki atziri itsipatakari Yotzinkariiti iñaanaminthatziri. ¹⁵ Ikanta iñaawairi ipokai Jesús, jiyokitziwintawairi, ishiyanaka jiwithatawaiyaari. ¹⁶ Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Litama piñaanaminthatantariri?” ¹⁷ Akanaki apaani, ikantanaki: “Yotaanari, namatziimiri notomi piyarishiritatsiri, tii okantzi iñaawaitai. ¹⁸ Impokashitapairirika, owanaa jompojakaawaitari kipatsiki. Ishimoripaantiwaitakairi, jatsikaikiwaita, ikisotakairi. Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri”. ¹⁹ Jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantaiyini iiroka. ¿Tsikapaitima piyotika? Pamakiri jaka iintsi”. ²⁰ Jamaitapaakiniri. Ikanta piyari iñaapaakiri Jesús, jompitatakanakari shintsiiini iintsi, tyaanaki, ipinaawaita kipatsiki, ishimoripaantiwaitanaki. ²¹ Josampitanakiri Jesús iwaapati iintsi, ikantziri: “¿Tsikapaitima jitanaka piintsiti?” Ikantzi: “Ari ikantsita owakiraa jryaanitzi. ²² Itaakaawaiwitakari paampariki, ipiinkawaitzi iijatzi jiñaaki, ikowi jowamairimi. Kantatsirika pinishironkatina, pantiro”. ²³ Ikantzi Jesús: “¿Oitama pikantantawori ‘Kantatsirika...?’ Aririka pinkimisantai, aritaki antatya maawoni”. ²⁴ Ipoña ikaimanaki shintsiiini iwaapati iintsi, ikantanaki: “Kimisantawitachana, tiirika nokimisantapirotzi, pinkimisantakaapirotaina iiroka”. ²⁵ Iikiro iñaatzi Jesús ipokaiyapaakini atziri, ikisanakiri piyari, ikantanakiri: “Pintainaryiyyaari iintsi, iiro pipiyashitaari iijatzi”. ²⁶ Ikaimanaki shintsiiini piyari. Ikamimatakanakiri iintsi. Oiyiki kantanaintsiri: “Kamaki iintsi”. ²⁷ Ipoña ikathawakotanakiri Jesús, jowatziyakiri. Añaana. ²⁸ Ikanta ityaapaakira Jesús pankotsiki, ari josampitakiri jiyotaani apaniroini, ikantziri: “¿Kaari nokantantari naaka nowawisaakotiri?” ²⁹ Ikantzi Jesús: “Imapirotatya ishintsitzi jirika piyari, okowapirotatya aakowintyaawo amaña, antziwintyaari iijatzi”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro inkamimotanti

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰ Ipoña jawisanaki Jesús, ikinayitanai Galilea-ki. Tiira ikowi inkimkotiri atziiriiti. ³¹ Tima jiyotaayitatziiiri jiyotaani, ikantayitziiri: “Irootaintsira jaakaantaitiri Itomi Atziri, jowamaitiri. Awisawatya, mawa kitiiyyiri, aritaki jañagai iijatzi”. ³² Iro kantzimaitacha tii jiyotaiyawakironi okaatzi ikamantawitariri. Tikaatsi kowatsini josampitiri.

Tsika itzimi ñaapirotachari

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³ Ariitaiyaani Capernaum-ki. Ikanta isaikaiyapaini pankotsiki, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama pikantawakaari inkaanki aatsiki?” ³⁴ Ari imairitaiyakini irirori. Tima ikantaminthatawakaatya inkaanki aatsiki itzimika ñaapirotachari. ³⁵ Saikanaki Jesús, japatotakiri 12 jiyotaani, ikantziri: “Aririka pinkowi piñaapirotatya, poiyakotyaaari ikanta ompirataani, tii iñaapirowaita irirori”. ³⁶ Jamaki iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori, ikantzi Jesús: ³⁷ “Ikaatzi pairyirori nowairo ikimisantaana, impoña jaawakiri kamiitha kimitakariri jirika iintsi,

naaka jaaki kamiitha. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyaina naaka, kimipirowaitaka iriira jaapatziyaka otyaantakinari jaka”.

Ari atsipatari kaari kisaniiintairi
(Lc. 9.49-50)

³⁸ Ari ikantanaki Juan: “Yotaanari, noñaaki chapinki atziri pairyirori piwairo, jowawisaakotzimaitari piyarishiritatsiri. Tiira añiiri antsipatyaari jaka, nowajyaantakaakiri”. ³⁹ Ikantzi Jesús: “Iiro powajyaantakairimi. Tima ikaatzi tasonkawintantsiri ipairyiuro nowairo, iiro ikijyimataana osamaniityaaki. ⁴⁰ Tima ari atsipatari kaari kisaniiintaini. ⁴¹ Aririka jitaakitaimi impairyaitiro nowairo, inkantaiti: ‘Nompakotiri jiña jashitaari Cristo’. Iri impinaaitairi paata. Imapiro”.

Iiro pantakaantziro kaaripirori
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² “Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ojayakariri jirika jaka, ari jowasankitaayitairi. Iro kamiithatatsimi inthayitini mapi ikintsiki, jowiinkaitiri inkaariki. ⁴³ Iroorika pako pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi pako. Irojatz piyaaponthokitantyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti pako ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁴ tsika tii ikaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari. ⁴⁵ Iroorika piitzi pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi piitzi. Irojatz piyaaponthokitantyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti piitzi ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁶ tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatz. ⁴⁷ Iroorika poki pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantyaari, pinkimitakaantiromi pinkithoryaatyiiromi poki. Irojatz piyaapityakitantyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti poki ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁸ tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatz. ⁴⁹ Tima paampariki jiñaantayitaimi maawoni, inkimitakaantaitimiro iijatz okanta tziwi okatyotzi. ⁵⁰ Kamiitha okanta tziwi okatyotzi, aririka inkonowaitiro tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Pinkimitakotaityaawo iiroka tziwipirori, paapatziyawakaiya, tima tii opantawo pintzimawintawakaiya”.

10

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ikanta jawisanai Jesús jiyaatairo Judea, ikinanakiro intatsikironta Jordán. Japatowintawaari ojyiki atziri. Jitapaawo jiyotaayitapairi ikimitapiintziro.

² Ari ipokakiri Fariseo, josampitapaakiri Jesús ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: “¿Shiniantatsitsima atziri jookiro iina?”

³ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “¿Oitama ikantakaantziro Moisés-ni?” ⁴ Ikantayini irirori: “Ishinitaantziro Moisés-ni ookiro aina aririka impayitairo osankinatakota ookawakaantsi”. ⁵ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Okantakaantziro tii pikimisanantzi, irootaki

ishinitantakimirori jiroka. ⁶ Pairani itantanakari jiwitsikantzi Pawa, jiwitsikakiri shirampari, jiwitsikitsitakawo iijatzi tsinani.

⁷ Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

⁸ Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakarira Pawa, ⁹ tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya”.

¹⁰ Ikanta isaikaiyini pankotsiki, josampitairi jiyotaani okaatzi ikantakiri, ¹¹ ikantanaki Jesús: “Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro iinawitari kitziroini. ¹² Ari okimita tsinani aririka ookiri oimi, agairika pashini shirampari, omayimpiriwintakiri oimiwitari kitziroini”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Ari jamaitakiniri Jesús iintsipaini, ikowaitzi jotzimikapatziiototantawatyaari jako. Ikanta jiyotaani Jesús ikisawakiri amayitziriri iintsi.

¹⁴ Tii inimotanakiri Jesús jiñaakiri, ikantziri: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñagaironi ipinkathariwintantai Pawa. ¹⁵ Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai”.

¹⁶ Ithomaawakiri iintsipaini, jotzimikapatziiotoyitakiri, itasonkawintayitakiri.

Mainari ajyaagantachari
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷ Iro jawisantanaiyaarimi Jesús, ishiyashitakari mainari, jotzirowashitapaakari, josampitapaakiri: “Kamiithari Yotaanari, ¿oitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?” ¹⁸ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama pikantantanari: ‘Kamiithari pinatzi?’ Apaniro ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini. ¹⁹ Aritakima piyotakotakiro Ikantakaantaitziri:

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiiyakotanta.

Iiro pamatawitantzi.

Pimpinkathatiri ashitzimiri”.

²⁰ Jakanaki mainari, ikantziri: “Yotaanari, nothotyaakiro maawoni irojatzinitanakawo pairani iinro niryaanitziri”. ²¹ Ipoña Jesús jaminanakiri, jitakotanakiri, ikantziri: “Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari pantziri.

Piyaati pipankoki, pimpimantiro maawoni pashitari, pimpashityaari ashironkaachari. Ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpoki, poyaatina”. ²² Ikanta ikimawaki, okantzimoniintanakari. Owashiri ikanta ipiyanaa, tima ajyaagantzinkari jinatzi.

²³ Ipoña Jesús, jaminanaki maawoni onaminaki, ikantziri jiyotaani: “¿Owanaa opomirintsizimotari ajyaagantzinkari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa!” ²⁴ Jiyokitziitanaki jiyotaani ikimakiri ikantakiri. Japitanakiro ikantziri: “Notomiiti. ¿Owanaa ompomirintsizimotyaaari jiyaatai ipinkathariwintantzi Pawa awintaawori jaiyaagawo! ²⁵ Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”.

²⁶ Iikiro jiyokitziitanakitzi jiyotaani, ikantashiriyitanaki: “¿Tsikama iityaaka awisakoshiritaatsini?”

²⁷ Jaminanakiri Jesús, ikantziri: “Irowa jantziro apaniroini atziri, iriitaki

Pawa antakairini. Tikaatsi pomirintsizimotyaa-rini irirori”.²⁸ Ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini maawoni, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”.²⁹ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Imapirotatya, tzi-matsi kimisantanairori Kamiithari Ñaantsi, kinkithatakotanairori iijatz, ari okanta jookawintantawori inampi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, jiintsiti, jowani,³⁰ iriitaki ñagaironi onkaati impairiri Pawa. Ojyiki onkaati pankotsi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, jiintsiti, jowani. Onkantawitayya ojyiki inkisani-intawaitaitiri, tima iiro osamanitzi iñi-roo kañaanimintotsi.³¹ Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoi-yitai. Tzimayitatsi impoi-yitatsiri, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo ikinkithatakota Jesús jowamagaitiri

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Ikanta itonkaaiyini ipampithatziro aatsi jiyaatiro Jerusalén-ki. Iriitaki iawatatsi Jesús janiitaiyini. Iyokitzi ikantaiyani jiyotaani, thaawashiri ikan-taiyani joyaatziri. Ipoña japiitakiro Jesús japatotziri 12 jiyotaani, ikaman-takiri awijyimotirini, ikantakiri: ³³ “Aatatziiira Jerusalén-ki. Ari jaitiri Itomi Atziri jaakaan-tiri ijiwari Ompiratasorintsitaari intsipatyaari Yotzinkari-iti, jiyakawintiri jowamaitiri, jaayitnanakiri atziriki kaari ajyininkata,³⁴ ishiron-taminthaityaari, impajawaitaitiri, jiiwawaitaitiri, jowamaitakiri. Iro awisawitayya mawa kitiijyiri, ari jañagai iijatz”.

Ikwiri Jacobo itsipatari Juan

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Ikanta Jacobo itsipatakari Juan, itomipaini Zebedeo, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantakiri: “Yotaanari, nokowi pantainawo nonkamitimiri”.³⁶ Josampitanakiri irirori: “¿Iitama pikowiri nantimiri?”³⁷ Ikantaiyini: “Tima irootaintsi pimpinkathariwintanti, pishinitina nosaikanampitimi pakopiroriki nontsipatimi ampinkathariwintanti”.³⁸ Ikantanakiri Jesús: “Tii piyotziro oita pikamitanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pinkimitatyaana nonkami naaka?”*³⁹ Ikantaiyini irirori: “Aritaki nantakiro”. Ikantzi Jesús: “Imapiro, irootaintsi pantiro onkaati nonkimaatsityaari,[†] ⁴⁰ irooma pisaikanampitina nakopiroriki pintsipatina ampinkathariwintanti, iiro okantzi naaka noshinitaimiro, jashi ikajyaakaitakiri kitziroini”.⁴¹ Ikanta ikimaiyakini pashini jiyotaani, ikisanakiri Jacobo iijatz Juan.⁴² Ipoña japatotanairi iijatz, ikantziri: “Piyotaiyirini iiroka pinkathariyitatsiri jaka, jompiratanta. Ari ikimitari iijatz ñaapiro-tachari ipinkathaitziri irirori.⁴³ Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, iri pinkimitakoty ompirataari.⁴⁴ Iroorika pinkowi piwatakaanti, iri pinkimitakoty ikanta ompirataari.⁴⁵ Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari inkimitakotyari ompirataari irojatz inkamawintantyaari, iri pinatakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

Jaminakagaitairi kamiitha Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Ikanta Jesús jariitaka nampitsiki Jericó. Jawisanai itsipatanaari jiyotaani iijatz ikaatz apatowintakariri. Okanta aatsinampiki, jiñaapaakiri

* **10:38** Iro ithawitakotzi Jesús jaka: “¿Arima pantakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyakotakina jowiinkaaitina naaka inkitaikakina?”[†] **10:39** Iro ithawitakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pantakiro piriro niriri naaka, aritaki pojyakotakina jowiinkaaitina naaka inkitaikakina”.

atziri iitachari Bartimeo, itomi Timeo, ikowakotantzi impashitaityaari. ⁴⁷ Ikanta ikimaki irirori, iriitaki Jesús poñaachari Nazaret, ikaimotawakiri, ikantziri: “¡Jesús, icharini David-ni, pinishironkataina!” ⁴⁸ Ikisawiitanakari imairitantyaari, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!” ⁴⁹ Katziyapaaka Jesús, ikantzi: “Pinkaiminari”. Ari ikaimaitakiri ikantaitziri: “Pinkatziyi, ikaimatziimi, thaaminta pinkantanatya”. ⁵⁰ Jookanakiro ipiwiryaaominto, katziyanaka, ishiyashitanakari Jesús. ⁵¹ Josampitawakiri, ikantziri: “¿Litama pikowakotanari? ¿Tsika nonkantaimika?” Jakanaki irirori, ikantzi: “Yotaanari, nokowi naminawaitai kamiitha”. ⁵² Ikantanaki Jesús: “Kantatsi piyaatai, oshinchagaimi pawintaana”. Apathakiro jaminanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

11

Ariitaka Jesús Jerusalén-ki (Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Irootaintsi jariitya Jesús Jerusalén-ki, jiwiyaaaka osaiki nampitsi Betfagé otsipatakawo Betania, omontitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaaantakiri apiti jiyotaani, ² ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakiri. Ari piñaaki iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pinthataryaaokotiri, pamakinari. ³ Aririka ikantaitawakimi: ‘¿Pinkantirika pithataryaaokotantariri burro?’ Pinkantanakiri iiroka: ‘Ikowatziiri Pinkathari. Ari joiipiyaimiri iijatzi’”. ⁴ Jataiyakini, iñaakiri ithatakotaka iwonkiri burro pankotsinampiki. Ithataryaaokotapaakiri. ⁵ Tzimatsi atziri ñaawakiriri, ikaimotawakiri: “¿Pinkantirika pithataryaaokotantariri burro?” ⁶ Ikantanakiri irirori okaatzi ikantawakiriri Jesús. Ishinitawakiniri jaanakiri burro. ⁷ Jamaitakiniri Jesús. Jowaitakiniri manthakintsi imitzikaaki burro, ityaakaanakiri Jesús. ⁸ Tzimatsi oomaankashitanakiriri manthakintsi, pashini chikanaintsiri inchashi ishitashitantyaari owaniinkatantyaari tsika ikinanaki. ⁹ Atziripaini iwataintsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki Awinkatharitiwi!

Tasonkawintaari jinatzi, Pinkathari aitziri otyaaantakiriri.

¹⁰ Aapatziyaari impoyaatyaarini acharini David-ni.

¡Aatsikitataiki Awinkatharipirotyaari!

¹¹ Ariitapaaka Jesús Jerusalén-ki, tyaapaaki tasorintsipankoki, jaminayitapaakiro maawoni. Tima aritaki tsiniriityaanaki, piyanaka Betania-ki itsipantaanari 12 jiyotaani.

Jiyakatziro Jesús pankirintsi kaari kithokitatsi (Mt. 21.18-19)

¹² Okanta okitijiyitamanai, piyaa Jesús ipoñaagaawo Betania-ki, itajyaapaaki niyanki aatsi. ¹³ Jaminaki jantó jiñaaki okatziya pankirintsi, owaniinka okanta oshi. Jiyaatashitanakiro, jaminiro tzimatsirika okithoki. Tikaatsimaita, iyoshuuta oshi, tima tikira okithokipaitaita.* ¹⁴ Jiyakatanakiro pankirintsi, ikantzi: “Ari pashi powaatyiiro iiro pikithokitai”. Iki-maiyakirini maawoni jiyotaani.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

* **11:13** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzira jiyiitzi “higuera”.

¹⁵ Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki. Tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro jowayitziri kirriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowayitziri shiro. ¹⁶ Tiira ishinitanai jawisakairo jajyaagawo osaikira tasorintsipanko. ¹⁷ Ari jiyotaantanaki, ikantzi: “Pairani josankinaikairo, kantatsiri: ‘Nopankoinatzi jiroka, ari jamanapiiintinari poñaayitachari nampitsiki’. Iro kantzimaitacha pamatawitantapiintaki iirokapaini pipimantayitzira, pikimitakaantakiro koshintzipanko”. ¹⁸ Ikanta ikimaiyakini Yotzinkariiti, itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jaminaiyakironi tsika inkinakairo jowamaakaantiri. Iro kantzimaitacha ithaawantaitakari Jesús, tima iyokitzi ikantayitaka atziri jiñiiri kamiitha okanta jiyotaantayitziri. ¹⁹ Tima aritaki tsiniriityaaki, piyanaa Jesús.

Sampishitanaki pankirintsi jiyakatakari
(Mt. 21.19-22)

²⁰ Ikanta ikinamanai osaiki pankirintsi, jiñaapiro sampishitanaki, kamanaki maawoni oparithaki. ²¹ Ikinkishiryaanairo Pedro jiyakatakiro chapinki Jesús. Ikantziri: “Yotaanari, paminiro pankirintsi piyakatanakari, sampishitanaki”. ²² Jakanaki Jesús, ikantzi: “Pawintaiyaari iiroka Pawa. ²³ Tima aririkami pinkowakotirimi Pawa joshirinkiro mi otzishi jookiro inkaariki, iirorika pikisoshiriwaitanaki, iri pawintaanatya, aritaki jantakimiro. Imapiro. ²⁴ Iro nokamantantzimiro jiroka, tima aririka pamañaari Pawa pinkamitiri oityaarika, pawintaanatyaaririka, aritaki jantakimiro pikowakotiziri. ²⁵ Aririka pamañaari Pawa, pimpiyakotairo kaari inimotzimiri jantzimotaitzimiri iiroka, onkantantyaari Ashitairi Inkitijatzi impiyakotaimi iiroka pikinakaashitakari. ²⁶ Iirorika pipiyakotairo jantzimotaitzimiri iiroka kaari inimotimini, ari inkimityaari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, iiro ipiyakotsitaimi iiroka pantakiro kaaripirori”.

Ishintsinka Jesús
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki, aniiwaitapai Jesús tasorintsi-pankoki. Ipokashitapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki iijatzi Antaripiroriiti. ²⁸ Josampitapaakiri, ikantziri: “¿Litaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?” ²⁹ Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi iijatzi naaka nosampitimiri, aririka pakakina ari nonkamantakimiro iita otyaantakinari. ³⁰ Tima jowiinkaantantaki Juan-ni, ¿lita otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima? Pakaiyiniitya”. ³¹ Ipoña ikantawakaanaka: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantziriri, ari inkantanakai: ‘¿Oitama kaari pikimisantantari?’ ³² Aririka ankanti: ‘Atziri otyaantakiriri’, ari inkisanakai atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiiti, Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”. ³³ Ari jakaiyanakini, ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ikantsitanaka iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

12

Kaaripiroshiriri antawairintzi
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ Ari jitanaawo Jesús joiyakaawintziro jiyotaantayitziri, ikantzi: “Ipankiki shirampari chochokimashi, jotantotakotakiro, jiwitsikashitakiro jowironta paata owaaki, jiwitsikaki pankojyitantsi inkini jaminakoitiro pankirintsimashi. Ipoña jaminaki aminironi iwankirimashi, jataki

irirori intaina. ² Okanta irakapaititaki iwankiri, joty aantawitaka jompiratani jagaatimi okithoki. ³ Ikanta jiñaawakiri antawaitatsiri, jaawakiri ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai. ⁴ Joty aantawita iijatzi pashini jompiratani. Itsitokainawaitawakiri, ikawiyawaitakiri, joipiyakiri. ⁵ Joty aantaki iijatzi pashini, jowamaitakiri. Ojyiki ikaatzi joty aantawitakiri, tzimayitatsi ipajawaitakiri, jowamaitakiri pashinipaini. ⁶ Apaani ikantapaaka itomi irirori, jitakopirotari, joty aantakiri, ikantashiritzi: 'Jirikarika notomi naaka ari impinkathaitakiri'. ⁷ Iro kanzimaitacha jirikapaini aminirori pankirintsimashi, ikantawakaa: 'Jirikataa ashitayaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka'. ⁸ Jaawakiri, jowamaakiri. Jookakiri othapikitapaa pankirintsimashi. ⁹ ¿Litama jantiri ashitawori pankirintsimashi? ¿Tiima ari impokanaki irirori, jowamairi aamaakowintawori iwankirimashi, jaminai pashini? ¹⁰ ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? Kantatsiri: Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi, Iro kanzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.

¹¹ Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki, Irootaki ayokitziwintantakariri maawoni".

¹² Ari ikowaiyanakini jaakaantaanakirimi Jesús, jiyotawakiro iriitaki ikantakotziri. Tii okantzi, tima ithaawantatyaari atziri piyowintakariri. Jowajyaantanakiri, jiyaapithatairi.

Kamiithama impinaitiri pinkathari
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Ipoña joty aantaitaki Fariseo itsipatakari aapatziyariri Herodes, ikowaiyini inkompitakaiyaarimi Jesús. ¹⁴ Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri: "Yotaantaniri, okaatzi piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaashitani atziri. Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini inintakaantziro Pawa. ¿Kamiithatatsima ampiri kiriiki ikowakotantziro Pinkathari César?" ¹⁵ Jiyotawakiri Jesús, ikowatzi jamatawitirimi osampitakiriri, ikantanakiri: "¿Litama piñaantashiwaitantanari? Pamakinari kiriiki, naminawakiriita". ¹⁶ Jamaitapaakiniri. Ikantzi Jesús: "¿Litama ashitawori jojyakaawo jaka? ¿Litama ashitawori iwairo?" Ikantaiyini irirori: "Jashi César". ¹⁷ Ikantanaki Jesús: "Tima iri César ashitariri, pantatyaanari ikowakaimiri pimpinatiri. Irooma maawoni jashitari Pawa, pantatyaanari ikowakaimiri irirori". Iyokitzi ikimpoyaanakiri Jesús.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri iiro jañagai kamayitatsiri. Josampitapaakiri: ¹⁹ "Yotaantaniri, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri: Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, kamiithatatsi jiinataiyyaawo iririntzi. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitanaa iriirikami ashityaarini oimi kitziroini kamaintsiri. ²⁰ Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinaiyatziini. Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina. ²¹ Ipoña jaawitawo pashini iririntzi apitatsiri itzimi. Ari ikimitakariri irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo. Ipoñaawitapaaka mawatatsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. ²² Ari ikantakari maawoni ikaataiyini 7 iririntzi. Tikaatsi owaiyantakaironi. Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani.

²³ Aririka jañaayitaimi paata ikamawitaka, ¿Itzimikama oimipirotaiyaari tsi-nani? Tima maawoni ikaatzi 7 iinantawitakawo”.

²⁴ Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pikimathatantawo osankinar-intsipirori? ¿Oitama kaari piyotantawo ishintsinka Pawa? ²⁵ Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaachani. Joypaiyaari maninkariiti saikayitatsiri inkitiki. ²⁶ ¿Tiima piñaanziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanantantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri: Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.

²⁷ Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri. ¿Ñakiro? Pikinakaashitakawo iiroka”.

Iñaawintakoitziro ikowakaapirotairi Pawa
(Mt. 22.34-40)

²⁸ Ari ipokapaaki Yotzinkari, ikimapaakiri jiñaanatawakaa. Yotapaaki kami-itha Jesús jiyotaakiri Saduceo, josampitapaakiri irirori: “¿Oitama itawori kowapirotachari Ikantakaantaitani?” ²⁹ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Jiroka kowapirotachari, okantzi:

Pinkimi Israel-mirinkaiti, jirika Awinkathariti Pawa, Pinkathari apaniroini ikanta irirori.

³⁰ Pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi.

Iro kowapirotachari Ikantakaantaitani. ³¹ Ari okimitawo apititanaintsiri, okantzi:

Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka. Tikaatsi pashini Ikantakaantaitani anaironi jirokapaini”. ³² Ikantanaki Yotzinkari: “Kamiithataki, Yotaantaniri, imapirotatya pikantakiri: Apaani jinatzi Pawa tikaatsi pashini. ³³ Owanaa okamiithataki atakopirotaiyaari, atakoshiritaiyaari, atakoshintsitaiyaari, pampithashiri owanairi. Iijatzi ankimitawakaanaiya aaka, atakotawakaiya. Iro ikowakaapirotairi Pawa, anairo maawoni itagaitziniriri Pawa jashitakaitari iijatzi”. ³⁴ Ikanta Jesús, jiñaakiri kamiitha okaatzi ikantakiri, ikantanakiri: “Irootaintsimi piñi iro pimpinkathatairi Pawa, impinkathariwintantaimiri irirori”. Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi Jesús.

¿Iitya charinitariri Cristo?
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Ipoña jiyotaantaki Jesús tasorintsipankoki, ikantzi: “¿Oitama pikink-ishiritari iiroka, aririka pinkimiri Yotzinkariiti, ikantzi: ‘Jirika Cristo-tatsiri icharini jinatatzi David-ni?’ ³⁶ Tima Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiri pairani David-ni, ikantaki:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:

Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,

Irojatz paata nowasankitaantyaariri kisanitayitakimiri, ari pimako-ryaakiitairi.

³⁷ Ikantsitaka kitziroini David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzi Cristo’. ¿Tsikama inkini incharinityaari?” Ikanta maawoni atziri piyotainchari, inimoyitakiri ikimiri ikantayitziri Jesús.

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa ikowiro jowaniinkatya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanthanaa. Ikowi jiwithatapiintaityaari jiñaitiririka. ³⁹ Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijyininka, ikowapiintzi josatitya. ⁴⁰ Jathaagakawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithatziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayitairi”.

Ashironkainkawo tsinani
(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Ikanta Jesús isaikapaaki jaminakotziri otiyitziriri iiriikiti. Ipokaiyakini ajaagantzinkari jotipiroyitzi irirori iiriikiti. ⁴² Ari opokapaaki tsinani kamatsiri oimi, ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakitiini kiriki, tikaatsi monkaatchani amanantantyaari. ⁴³ Ikantanakiri Jesús jiyotaani: “Anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi otipirowitainchari. Imapiro. ⁴⁴ Tima ikaatzi otiyiwitainchari oiyiki, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka ashironkainkawo, apintziyaaakiri otitakiri amanantantyaarimi okowayitzi”.

13

Ikinkithatakiziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ikanta ishitowanai Jesús tasorintsipankoki, ikantzi apaani jiyotaani: “Yotaanari, paminirotya mapi jiwitsikantaitawori, antawo inatzi, owani-inkawaitaka pankotsi”. ² Ikantzi Jesús: “maawoni pankotsi piñaakiri, irootaintsi impookaitiro, iiro jiñagaitairo piwiryaawitachari mapi”.

Iñagaitairi aririka othonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki Olivo, jimontitapaakawo tasorintsipanko. Ari isaikapaaki. Ikanta Pedro, Juan, Jacobo itsipatakari Andrés, josampitakiri jantyaatsikiini, ikantziri: ⁴ “Pinkamantina: ¿Tsikapaitika omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka niyotantyaari?” ⁵ Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari. ⁶ Ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi naaka’. ⁷ Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, paamaiyaawo ominthaawashitzimikari, tima ontzimatyii imonkaatyaia jirokapaini, tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni. ⁸ Jantaminthatawakaayitya maawoni nampitsiki jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri. Jiñaitiro ojyiki ontziñiia, jiñaitiro ojyiki tajyinkataantsi. Irootaki itanatyaaowori inkimaatsitaiyaawo jirokapaini.

⁹ Ontzimatyii paamaakowintaiya. Tima jaakaanaitatyiimi jiwariipainiki impajawaititimi pankotsiki papatotapiinta. Impoña jaayitanakimi isaikayitzi pinkatharipirori okantakaantziro pawintaana, ari pinkinkithatakotainari janta. ¹⁰ Iro kowapirotachari jityaawo atziripaini inkimakotairo Kamiithari Ñaantsi maawoni nampitsiki. ¹¹ Aririka jaayitanakimi, iiro pikantashiritzi: “¿Oitama nonkantiriri?” Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi oita pinkantiri, tii iiroka ñaawaitashitachani. ¹² Ari jiñaitaki aakaanirini iririntzi jowamaakaaniri. Piñi aakaanirini itomi. Piñi owamaakaanirini ashitariri ikisaniintanakiri. ¹³ Owanaa piñi iro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantaana,

iro kantzimaitacha aririka pikantaitanakityiuro pawintaiyaana, aritaki nowawisaakotaimi.

¹⁴ Aririka piñaakiri jiitaitziri 'Pinkaari Apirotantaniri' isaikapaaki tsika tii inintakaitziri, inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki. Tima iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel-ni". (maawoni ñaanataironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.)

¹⁵ "Pisaikirika jikokiroki pipankoki, ari pimpoñaatya pishiyanaiki, iiro pityaapanaatzi paapanaati oitya. ¹⁶ Powanikirika pisaiki, iiro paapanaatziro pithaari. ¹⁷ jInkantamachiitiro paata onkaati motyaatatsiri, onkaati tzimatsini iintsiti iinuro ithotzi! ¹⁸ Pamañaari Pawa, onkanta aririka pishiyayitaki, iiro otonkiyotantzimi tyaawontsi. ¹⁹ Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatz iroñaaka tii jiñaitziro kimityaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo kimityaawoni. ²⁰ Iiromi ishintsitaki Awinkathariti jomairintziro ashironkaantsi, tikaatsi awisakotaatsinimi. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitairi irirori, awintaayitaiyaarini, irootaki jomairintantakawori ashironkaantsi. ²¹ Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Jirika Cristo'. Pashini kantimini: 'Jirinta Cristo', iiro pikimisantziri. ²² Tima impokayitapaaki ojyaarini Cristo, ojyaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantayitapaaki, inkowawitya jamatawitirimi jiyoshiitairi Pawa. ²³ Paamaakowintaiya iiroka, aritaki nokamantsitakimiro kitziroini".

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴ "Paata, aririka onkaatapaaki jashironkaita antawo, ari intsiwakanaki ooryaa, iiro joorintanaa kashiri, ²⁵ intziroyaayiti impokiro inkitiki, maawoni oorintayitachari inkitiki impookayiti iijatz. ²⁶ Aripaiti impokai Itomi Atziri inkinantapaiyaawo minkori, jiñaitawairo ishintsinka iijatz jowaninkawo. ²⁷ Impoña jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi ikaatz jiyoshiitakiri nampiyitawori maawoni tsikarikapaini kipatsiki, irojatz tsika ochimpitapaa.

²⁸ Ari okimitawo piñaapiintziro iirishitzi pankirintsi, piyotzi irootaintsi osarintsitzimatai. * ²⁹ Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitairo nokamantayitakimiri, pokimataana. ³⁰ Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininikapaini, irojatz jiñaanatyaawori nokamantayitakimiri. ³¹ Iiro okantaitatyaani piñiuro inkiti iijatz kipatsi, iirooma okaatz noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iiroi.

³² Tima apaniroini ikantakaawo Ashitairi jiyotziro tsikapaiti imonkaataiya. Tii jiyotziro Itomi, iri owatsipiro maninkariiti saikatsiri inkitiki. ³³ Paamaakowintya, aminapiinta pinkantya, pamaña. Tii piyotzi tsikapaiti imonkaatantyaari. ³⁴ Ojyatyawo aririka jiyaati atziri intaina. Jookanakiro ipanko, inkantanakiri maawoni jompiratani oitarika jantiriniri. Iijatz ikimitaakiri aamaakowintawori pankotsi, inkantanakiri: 'Paamagaina'. ³⁵ Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi ashitawori ipanko, tsiniriitini, niyankiitipaiti, iñiimataki tyoopi, onkitiijyitzimataki, ³⁶ aririka jomapokaimi impiyi, iiro jiñaapaimi pimayi. ³⁷ Okaatz nokantayitzimiri iiroka, irojatz nokantsitariri iijatz maawoni: 'Paamaiya'".

* **13:28** Kantakotachari jaka "pankirintsi", irojatz ikantayitziro "higuera", iro jyookatsiri pashiniki nampitsi.

14

Ikamantawakaita kitziroini jaakaantiri Jesús (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ari kaatapaaki apiti kitiiyyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi, jowantapiintaitawori iijatzi tantaponka. Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami amatwitiri Jesús ayiri, owamaakaantiri. ² Iro kantacha iiro amaamanitziri kitiiyyiri joimoshirinkaita, ipiyakowintarikari atziiriiti”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. Ari isaikaki jowaiyani. Ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari. Iyoshiita owaaki inchatiya iitachari “nardo”, oiyiki owinawo, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi oita “alabastro”. Osataakotakiro opatziki, osaitantakari ipatziitoki Jesús. ⁴ Kisanaka ikaatzi ñaakirori, ikantawakaanaka: “¿Oitama apaatantawori kasankaari? ⁵ Aririkami ompimantya, jagaitimi oiyiki kiriiki inkaatimi 300, iri ampashityaarimi ashironkainkari”. Ikisanakiro tsinani. ⁶ Ari ikantzi Jesús: “Piñaashityaawo, ¿Oitama pikisantawori? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri. ⁷ Ari inkantaitatyaani ashironkainkari piñiiri pintsiptayaari, pikowirika pitakotyaari, ari pimpashitayaari. Irooma naaka, iiro okantaitatyaani piñiina pintsiptaina. ⁸ Jiroka tsinani antatziro aawiyiri iroori, iiwataki osaitantanawo kasankaari oiyakaawintatyaana aririka inkitaitakina. ⁹ Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Ikanta Judas Iscariote, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari impimantiri Jesús. Iriiwitaka kaawitachari 12 jiyotaani. ¹¹ Antawo ikimoshiritaiyanakini jiwari, ishinitakiri impiri kiriiki. Jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaantiri Jesús.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani (Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Ariitapaaka itanainchari kitiiyyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri jowaitari kitiiyyiriki Anankoryaantsi. Ari josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “Yotaanari, ¿Tsikama onkotsitakaantika aaka?” ¹³ Ari ikantanakiri apiti jiyotaani: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri jaakotziro ijiñaati kowityaaniki. Poyaatzishitanakiri, ¹⁴ tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika jowakaiyaari jiyotaani’. ¹⁵ Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro maawoni inkini jowaiyani. Ari ponkotsitakaantiri oyaari”. ¹⁶ Jataki jiyotaani ariitaka nampitsiki. Jiñaakiro ikantakiriri, ari jonkotsitakaantakiri joyaari.

¹⁷ Okanta otsiniriityaanaki ariitapaaka Jesús, itsipatapaakari iijatzi 12 jiyotaani. ¹⁸ Ikanta jowaiyani, ikantzi Jesús: “Pikaataki patyootana, tzi-matsi apaani pithokashitinani. Imapiro”. ¹⁹ Owashiri ikantaiyanakani.

* **14:5** Ikantakoitziro jaka “oiyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

Josampiyitanakiri, ikantziri: “¿Naakama pithokashitimini?” Pashini osampitziri: “¿Naakama?”²⁰ Ikantzi Jesús: “Iriitaki apaani pikaataki patyootakina.²¹ Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitzi pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori”.

²² Iinta jowaiyani, jaakiro Jesús tanta. Ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi”.²³ Ipoña jaatakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, jirayitaki maawoni.²⁴ Ikantziri: “Niraani inatzi, iro shitowatsini jawisakoshiritantaiaaari ojyiki. Irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakiaaari.²⁵ Iiro niritaawo, irojatzzi paata aririka impinkathariwintantai Pawa, ari napiitairo. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶ Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziro Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo.²⁷ Ikantzi Jesús: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniripaiti. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

Nowamairi aamaakowintariri ojya, ari inthontya impookanaki ipira.

²⁸ Iro kantacha, aririka nañagai, Galilea-ki noyaapaimi”.²⁹ Ipoña ikantzi Pedro: “Aritaikima jookawintaimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”.

³⁰ Ikantzi Jesús: “Iroñaaka tsiniripaiti, tikiraata japiitziro jiñi tyoopi, mawajatzzi pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”.³¹ Iikiro ishintsitatzzi Pedro, ikantzi: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikan-taiyakini iijatzzi maawoni.

Jamana Jesús Getsemaní-ki

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³² Ikanta jariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri jiyotaani: “Ari pisaikawaki jaka, namanamanaatawatya”.³³ Iri itsipatanaka Pedro, Jacobo iijatzzi Juan. Antawo jiraashiritakotapaaka.³⁴ Ikantziri: “Owaimaimatatyina nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, pinkakimpiti”.

³⁵ Jawisaniintanaki kapichiini irirori. Otzirowapaaka kipatsiki, jamana-paaka, iiro ikimaatsitantawo awijyimotirini.³⁶ Ikantziri: “Ashitanari, tikaatsi pomirintsizimotimini iiroka. Nokowawita pookakaawintinami onkaati nonkimaatsityaari. Iro kantacha iiro pantanawo nokowawitakari naaka, iro panti oita pikowakaakinari iiroka”.

³⁷ Ipoña ipiyapaaka, jiñaapaatzziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “Simón, ¿Oita pimaantari? ¿Tiima pikisashitawo piwochokini?”³⁸ Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, ojyiki inawita kamiithatsiri pikowawitari pantirimi”.

³⁹ Iijatzzi ipiyanaa, amanapaa iijatzzi. Irojatzzi japiitapai ikantayitakiri inkaanki.⁴⁰ Ikanta ipiyapaa, iijatzzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawo okantaka iwochokini. Ikaaniwaitzzi jiyotaani, tii jiyotzi oita inkantiri.⁴¹ Iro mawatanaintsiri ipiyapaaka, ikantapaakiri: “¿Irojatzzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitiri kaaripiroshiriki atziri.⁴² Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitziimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani jinatzi pinkathariiti apatowintariri Jesús: Ijiwari Ompiratasorintsitaari,

Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti. ⁴⁴ Tima Judas, pithokashitantachani, ikantsitakari kitziroini jamaniwo: “Tsika itzimi nonthopootapaakiri, iritaki, poojotiri, paanakiri”. ⁴⁵ Ikanta jariitapaaka, jontsitokapaakari okaakini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanari”. Ithopootapaakiri jiwihatapaakari. ⁴⁶ Joirikaitapaakiri Jesús, joojoitapaakiri. ⁴⁷ Ikanta tsipatakari okaakini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. ⁴⁸ Ipoña ikantzi Jesús: “¿Naakama koshintzi, pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ⁴⁹ Tima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki ¿Kaarima paantana janta? Ari onkantya, iro imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”. ⁵⁰ Shiyaiyanakani jiyotaani, jookawintaitanakiri apaniroini.

Mainari shiyainchari

⁵¹ Tzimatsi mainari oyaatakowintanagiriri Jesús. Ikithaawitaka. Iro kantzimaitacha joirikawitakari irirori, ⁵² jaatonkoryaanakiro iithaari ithañaanaka, ishiyamirikitashitanaka.

Japatowintaitari Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Ipoña jagaitanakiri Jesús ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari japatotaiyakani maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. ⁵⁴ Ikanta Pedro noshikaka irirori ipoki iintsikiryoini, joyaatakowintakiri Jesús, irojatzi jariitantapaaka osaiki ipanko ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari ikatziyapaakari itsipatapaakari jompiratanipaini, jakitsitaiyani paampariki. ⁵⁵ Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzii apatotainchari, jaminawitaka iitya thiiyakotyaaarini Jesús onkantantyaari jowamaakaantiri. ⁵⁶ Tzimawitaka oiyiki thiiyakowitapaakariri, tiimaita imonkaatawakaa ikantawitakari pashinipaini. ⁵⁷ Opoña ikatziyanaka apanipaini, ithiiyakotanakiri Jesús, ikantzi: ⁵⁸ “Nokimiri naaka chapinki jirika, ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, jiwitsikani atziri, iro awisawitaty mawa kitijiyiri nonthonkairo niwitsikainiri pashini, kaari ipomirintsiwinta atziri jiwitsikiro’”. ⁵⁹ Tima jinashiyitakawo okaatzii ikantawitakari pashini. ⁶⁰ Ipoña ikatziyanaka ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari, josampitanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pakanta? ¿Tiima pikimi okaatzii ikantakoitzimiri?” ⁶¹ Irojatzii jimairitaki, tii jaki. Japiitziri josampitziri: “¿Iirokama Cristo, Itomi Tasorintsitatsiri?” ⁶² Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naakataki. Irootaintsi piñiiri Itomi Atziri intsipataiyaari jakopiroriki Pawa impinkathariti. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”. ⁶³ Ikanta ikimaki ijiwaripiroritiki, jaanakiro iithaari isagaanakiro ikisanaka, ikantzi: “¿Iitama pashini ankwiri inkinkithakoitiri?” ⁶⁴ Pikimaiyakirini maawoni ithainkakiri Pawa. ¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?” Ikantzi maawoni: “¡Tzimataiki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!” ⁶⁵ Tzimatsi apanipaini iwapootanakiriri. Tzimatsi pashini otzimikapootakiriri, ipoña ikapojawaitziri, ikantzimaitari: “¿Incha piyoti Kamantantiriri?” Jimatsitakawo iijatzi jompiratani ijiwaripiroritiki, ipajawoowaitakiri.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Isaikaki Pedro jikokiroki, shitowapaaki tsinani jompiratani ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. ⁶⁷ Oñaapaakiri Pedro jakitsita

paampariki, okantziri: “¿Tiima iiroka itsipatapiintari Jesús Nazaret-jatzi?”
⁶⁸ Jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tiitya, tii niyotzi iita pikantanari”.
 Shtowanaki kapichiini. Irojatzi jiñaantanakari tyoopi. ⁶⁹ Okanta
 osamaniityaaki, oñagairi iijatz, okamantakiri akitsitachari, okantziri:
 “Irijatziita jirika”. ⁷⁰ Japiitanakiro Pedro jotikiro. Tikira osamanitzi,
 japiitanakiro ikaatzi saikaintsiri josampitziri, ikantziri: “Iirokatak
 itsipatapiinta Jesús, tima Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro
 jiñaawaitzi”. ⁷¹ Ikantzi: “Tii niyotziri pikantanari. Jiyotzi Pawa imapiro
 nokantzi, nothiiyarika, jowasankitainaaata”. ⁷² Ari japiitanakiro jiñaanaki
 tyoopi, kantanaka apiti japiitakiro. Ikinkishiryaanakiro Pedro ikantakiriri
 Jesús: “Tikira apititanaki jiñi tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri
 Jesús’”. Iraanaka ikinkishiryaanakiro.

15

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Okanta okitiiyitamanai, japatotaiyaani maawoni pinkathariiti: iji-
 wari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, Yotzinkariiti, oiyiki
 ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joojoitanakiri, jagaitanakiri isaiki Pilato.
² Josampitawakiri Pilato, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?”
 Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. ³ Ikanta ijiwari Ompirata-
 sorintsitaari, ikisaniintanaki, ithiiyakowintanakari. ⁴ Japiitanakiri Pilato
 josampitziri: “¿Tikaatsima pinkantiri iiroka? ¿Tiima pikimi okaatzi ikan-
 takoyiitziimiri?” ⁵ Tii jaki Jesús. Jotzikanaminthatanakiri Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ Tzimatsi jantapiintziri Pilato: maawoni osarintsiki joimoshirinkaiyaani
 Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi iyyininka jaakaantaitziri ikowiri.
⁷ Tzimatsi iitachari Barrabás, jomontyaitziri itsipayitakari ikaataiyini
 jowamaantaki, jowayiritari iwinkathariti. ⁸ Ikanta ipokaiyapaakini
 atziri, ikowakotapaakiri Pilato jantiro jamitapiintari. ⁹ Jakanaki
 Pilato, ikantzi: “¿Iriima pikowi nomishitowakaantiri jiiitaitziri
 ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?’ ” ¹⁰ Jiyotzi Pilato, ikisatya ijiwari
 Ompiratasorintsitaari jaakaantantakariri Jesús. ¹¹ Iro kantzimaitacha
 ijiwari Ompiratasorintsitaari, jowatsimaakiri atziriiti inkantaiyini:
 “Iri kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás”. ¹² Japiitanakiri Pilato
 josampitziri: “Jirika jiiitaitziri ‘Iwinkathariti Judá-mirinka’, ¿Tsikama
 nonkantirika?” ¹³ Ikantzi ikaimaiyini atziri: “iPimpaikakotakaantiriwi!”
¹⁴ Ikantzi Pilato: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?” Iikiro ishintsitatz
 ikaimaiyini ikantzi: “iPimpaikakotakaantiriwi!” ¹⁵ Ikwonaki Pilato
 jantiniiri ikowakiri atziripaini, jomishitowakaantakiri Barrabás. Iri
 ipajatakaantanaki Jesús, jagaitanakiri impaikakoitiri.

¹⁶ Ikanta owayiriiti ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato, jiiitaitziro “Pre-
 torio”. Ari japatotakiri maawoni owayiri. ¹⁷ Ikithaatapaakiri kithaarints
 pitzirishimawopiroatsiri kimitawori ikithaatapiintari pinkathariiyatsiri.
 Ipoña jamathaitantakiri kitochiitapo. ¹⁸ Iro jantantawori jiroka, tima
 ithainkimawaitatziiri. Ikaimotzimaitari, ikantzi: “iJirikataa iwinkathar-
 iti Judá-mirinkaiti!” ¹⁹ Ipoña jompojainatantari sawoo. Jiiwapootakiri.

Jotzirowashitzimaitari impinkathatirimi ikantzi. ²⁰ Ari jishitakiro ishi-rontaminthatari. Jaatonkoryagairi, ikithaatairi iithaari irirori. Jaanakiri impaikakotiri.

Jowamaitakiri Cristo ipaikakoitziri
(Mt. 27.32-56; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

²¹ Ikanta Simón, poñaachari Cirene, iwaapati Alejandro itsipatakari Rufo, itonkiyotakari jariita nampitsiki, ishintsiwintanakiri jinatanakiro impaikakoitanyaariri Jesús. ²² Jagaitanakiri tonkaariki oita “Gólgota” (akantziri aaka: “Atziriitoni”). ²³ Ipakoitapaakiri imiri itsipataitakiro kipijyaari, tii jiriro.* ²⁴ Ipoña ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jowawisaawaawo ikithaayitari Jesús, ikimitakaantakiro jiñaarita jiyotantyaari intzimi ayironi. ²⁵ Aritaki jinokiityaapaaki ooryaatsiri, ipaikakoitakiri Jesús.† ²⁶ Josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. ²⁷ Ari itsipataitakiri ipaikakoitziri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki. ²⁸ Ari imonkaatakari osankinainchari pairani, okantzi: Itsipataitakiri kaaripiroshiritatsiri.

²⁹ Ithainkimawaitakiri ikaatzi awisayitatsiri janta, jotikayinata, ikantziri: “Aña iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awisawitaya mawa kitijyiri piwitsikairo iijatzi.‡ ³⁰ ¿Oitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi powawisaakotaiya?” ³¹ Irojatzii ikantsitakiri iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, jowashiyawintari, ikantawakaiyani: “Jowawisaakotziri pashini, ¿Kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori? ³² ¡Incha jayiiti Cristo-witachari jiiitatziri ‘Iwinkathariti Israel-mirinkaiti’, ankimisantanyaariri!” Jimatsitanakawo itsipatakari ipaikakota, ithainkimawaitakiri.

³³ Okanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsinir-itanaki, irojatzii jyiitiini itainkanaki ooryaa.§ ³⁴ Ari ikaimanaki Jesús shintsiiini, ikantanaki: “¡Eloi! ¡Eloi! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Pawa, Pawa, ¿iitama pookawintantakinari?”) ³⁵ Ikanta jirika-paini saikawintakiriri Jesús, ikimawitawakari ikaimanaki. Ikantanaki: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”. ³⁶ Ishiyapainta apaani, jomitsitsiyakiro manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatiro, ikantzi: “Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayitiri”. ³⁷ Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiiini, tii jañiinkatanai. ³⁸ Okanta janta tasorintsipankoki, sagaanaki niyankiniki tontamawotatsiri ithatashitizirori, opoñaanaka jinoki irojatzii isaawiki, apikota okantanaka. ³⁹ Ikanta ijiwari owayiriiti katziyawintakariri Jesús, jiñaakiri ikaimanaki shintsiiini ikamantanakari, ikantanaki irirori: “Imapirotatyaama Itomintari Pawa jirika”.

⁴⁰ Tzimatsi iijatzii tsinani aminaintsiri jantyaatsikiini. Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, Salomé, María inaanati iyaapitsi Jacobo iijatzii José. ⁴¹ Jirokapaini tsinani irootaki tsipatakariri pairani Jesús Galilea-ki, oiyiki

* **15:23** Jiroka kipijyaari oita “mirra”. Iro joitaitziri atziri, ijampawathatantyaari, iiro ikimaat-siwaitantawo aririka jowasankaittiri. † **15:25** Iro ikantaitziri pairani: jijiwaaka ooryaa 3. ‡ **15:29** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata, aririka ithainkashiryaaanti. Iro kimitawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookoti atziri anthainkimatiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!”

§ **15:33** Iro ikantaitziri pairani: jijiwaanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzii jijiwaanaka ooryaa 9.

imitakoyitakiri. Otsipatakawo iijatzi pashini tsinanipaini oyaatapaakiriri Jesús ipokaki Jerusalén-ki.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Aritaki tsiniriityaanaki. Irootaki kitiiyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamanai, kitiiyiri jimakoryaantaitari. ⁴³ Ikanta José poñaachari Arimatea-ki, ikaatapiintziri japatota jiwariiti, irijatzu oyaawintariri Pawa impinkathariwintantai. Tii ithaawi jiyaatashitanakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”. ⁴⁴ Tima jomapokapaakiri Pilato, tii jiyowita kamaki Jesús. Ikaimakaantakiri ijiwari owayiriiti, josampitakiri imapirorika ikamaki Jesús. ⁴⁵ Ikamantaitakiri Pilato, ishinitainiri José jaanairi. ⁴⁶ Jamanantashitakiri kithaarintsi jintamawotatsiri. Ikintaryaakotairi, iponatakiri. Jowakotakiri imoontashuiziri kaminkaripaini shirantaaki, joipinakaantaki mapi, jojiyipitakotantakari. ⁴⁷ Okanta María Magdala-jato otsipatakawo María inaanati José, aminaiyakini iroori tsika jowaitakiri.

16

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Awisanaki kitiiyiri jimakoryaantaitari. Ari amanantaiyakini kasankaari María Magdala-jato, otsipatakawo pashini María inaanati Jacobo, iijatzu Salomé, jataki ontziritantaiyaari Jesús. ² Okanta okitiiyyitamanai domingo, ananinkamanaki iyaati omooki jowakoitakiri Jesús. Aritaki ishitowimatapaaki ooryaatsiri ariitizimatapaaka janta. ³ Okantawakaiyani: “¿Iityaaka otainkironi mapi jomontyaintantakariri?” ⁴ Iro aminawitapaaka, oñaatzi otainkaki mapi, tima antawo mapi inatzi. ⁵ Tyaapaaki omooki jowawiitakari. Oñaapaakiri mainari isaikaki akopiroriki, okitamaanikitaki iithaari. Othaawaiyanakini. ⁶ Ipoña ikantanakiro irirori: “Iiro pithaawawaitzi. Iriima pipokashiwita Jesús Nazaret-jatzi, ipaikakoitakiri chapinki. Añagai, tii isaiki jaka. Paminiro jowawiitakari. ⁷ Pimpiyanaki, pinkamantayitairi jiyotaani, pinkantairi Pedro ari jiyaatai Jesús Galilea-ki, ari piñaayitairi. Aritaki ikamantsitakimi”. ⁸ Oshiyapithatanakawo omoona, ompitawaitanaka. Tikaatsi pashini atziri onkamantanaki, tima othaawanakitzi.

Joñaagaawo María Magdala-jato

(Jn. 20.11-18)

⁹ Aritaki añagai Jesús amaityaaki domingo, iro jitanaa joñaagaawo María Magdala-jato joshinchagairi pairani jaagawitawo kaatatsiri 7 piyari. ¹⁰ Irojatzu iyaatashitantanakariri itsipayitakari pairani Jesús, oñaapaatziiri jiraawaitaiyani, okamantapaakiri oñagairi. ¹¹ Ikanta ikimawitawakawo oñagairi Jesús jañagai, tii ikimisantaitziro.

Joñaagaari Jesús apiti jiyotaani

(Lc. 24.13-35)

¹² Ikanta Jesús, joñaagaari apiti jiyotaani jiyaataiyini aatsiki, pashinipootapai kapichiini. ¹³ Ari ipiyaiyanakani irirori, ikamantawitapaakari ikaataiyini. Ari ikimitsitakari iijatzu, tii ikimisantaitziri.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Ikanta jowawaita 11 jiyotaani, ari joñaagaari Jesús, ikaminaapairi, jiñaakiri kisoshiri ikantaiyakani, tii ikimisantziri ikaatzi ñaayitairiri jañagai. ¹⁵ Ikantapairi: “Piyaati pothotyiro maawoni kipatsi. Pinkinkithatainiri atziripaini Kamiithari Ñaantsi. ¹⁶ Itzimirika kimisantawakironi, owiinkaatanachani, iriitaki awisakoshiritaatsini. Iriima kaari kimisantawakironi, jowasankitaayiitairi. ¹⁷ Jiroka inkantanaiya kimisantanaatsini: joshinchaayitairi piyarishiritatsiri impairyiina naaka. Jiñaawaiyitairo pashinitatsiri ñaantsi. ¹⁸ Aririka joirikawityaari maanki, aririka jirawityaawo piyantatsiri, tikaatsi onkantiri, iiro ikami. Ari joshinchaayitairi mantsiyaripaini iijatzi”.

Tzinagaa Jesús inkitiki

(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Ithonkakiro Awinkathariti ikamantayitakiri, irojatzit itzinaantanaari inkitiki, itsipatapaari Pawa ipinkathariwintantapai. Isaikimotapairi jakopiroriki. ²⁰ Ikanta jiyaataiyanakini jiyotaani, ikamantantaki maawoni nampitsiki. Awinkathariti antakaayitakiriri, jantakaayitakiri kaari jiñaapiintaitzi, ari onkantya jiyotantaityaari imapirotatya ikamantantziri. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI LUCAS

Jiwithaitari Teófilo

1 Ojyiki kowawitainchari josankinatiromi okaatzi awijyimotakairi. 2 Ikowaitaki jothotyitiro okaatzi jiyotaayitakairi ñaayitajaantakirori owakiraini tsika itzimi kamantakairori ñaantsi. 3 Ari nokimitakari iijatzi naaka Teófilo. Tima naakowintakawo iintsikiryoini tsika okanta opoñaantanakari, irootaki nosankinatantzimirori iiroka okaatzi awisayitaintsiri. 4 Ari onkantya piyotakotantyaawori tyaaryoopiroini okaatzi jiyotaawitaitakimiri.

Ikinkithakoitziro itzimantakari Juan

5 Pairani, ipinkatharitantari Herodes janta Judea-ki, ari isaiki Ompiratasorintsitaari jiita Zacarías, icharini Abías-ni jinatzi. Irooma iina oita Elisabet, isawo Aarón-ni inatzi iroori. 6 Kamiithashiri ikantaiyani apitiroiti ipinkathatziri Pawa. Imonkaatziniri okaatzi ikowakairiri, tikaatsi inkinakaashitapaintya. 7 Tii itzimimaita jowaiyani, tima maanirothaki inatzi Elisabet. Jantaripirotashitapaaka apitiroiti. 8 Okanta pashini kitijiyiri, monkaataa jantapiintantawori Zacarías jompiratasorintsitantari. 9 Tima iro jamitapiintaiyarini Ompiratasorintsitaari, ikimitakaantziro iñaarita, ari iñaaitakiro iri Zacarías tyaatsini tasorintsipankoki intainiri Pawa kasankainkari. 10 Piyotaiyachani atziri jikokiroki jamanaiyani, itagaitzirowa kasankainkari. 11 Ari joñaagakari Zacarias imaninkariti Awinkathariti, ikatziyimotapaakari jakopiroriki itayirowa kasankainkari. 12 Antawoiti ithaawanaki, iyokitzi ikantanaka jiñaawakirira. 13 Ipoña iñaawaitanaki maninkari, ikantzi: “Zacarías, iiro pithaawi. Tima ikimaitakimiro pamanani. Ari piñaakiro piina Elisabet, owaiyanti. Iri piitiri Juan. 14 Aririka intzimaki pitomi, owanaa pinkimoshiriwintiri, ari inkimitsityaari iijatzi atziripaini. 15 Tima ñaapirori inkantakaiyaari Pawa. Iiro poitziri kachoyitatsiri ishinkiiitari. Tima inampishiritantakari kitziroini Tasorintsinkantsi intzimakirika. 16 Inkinkishiritakaiyaari Israel-mirinkaiti inkimisantairi Awinkathariti Pawa. 17 Iriitaki iiwatapaakirini Awinkathariti. Inkantakaatyaari ishintsinkani Elías, ari jaapatziyashiritakaiyaari owaiyantzinkariiti maawoni jowaiyaniiti. Ari jowamiithashiriyitairi katsimashiriri, ari onkantya jiwitsikashiritantaityaari inkimisantaitiri Awinkathariti”. 18 Jakanakiri Zacarías maninkari, ikantziri: “¡Ari! ¿Tsikama onkantya niyotantyaawori jiroka? Tima antaripirotapaakina naaka, iijatzi okimitsitakari noina”. 19 Ikantzi maninkari: “Naakataki Gabriel, poñaachari Pawaki. Jotyaaantakina nonkamantimiro Kamiithari Ñaantsi. 20 Iro kanzimaitacha, okantakaantziro pithainkañaanitakina, kisopaanti pinkantya iroñaaka, irojatzi imonkaatantatyaari okaatzi nokantakimiri”. 21 Saikaiyatsini pashini jikokiroki joyaawintaiyarini Zacarías, ipoña ikantawakaiyani: “¿litama josamanitantari Zacarías tasorintsipankoki?” 22 Ikanta ishitowawitapaa Zacarías, tii okantzi iñaawaitapai, jookojookowaitashitapaaka. Ari jiyotaitanakiri tzimatsi jiñaakiri tasorintsipankoki. Jashi jowanakiro ikisopaantitanaki. 23 Irojatzi

imonkaatantawori kitiiyyiri jantawaitzi tasorintsipankoki, jatai ipankoki irirori.

²⁴ Okanta Elisabet iina Zacarías, motzitaki. Antawoitni okinkishiritaka, tii oshitowai opankoki ikaatzi 5 kashiri omairintaka, okantashiriwaitzi: ²⁵ “Irootaki inintakaakinari Pinkathari naaka, ari onkanta iiro iman-tawaitaitantana”.

Ikinkithatakoitziro intzimantyaari Jesús

²⁶ Okanta, awisanaki 6 kashiri, jotyaantairi Pawa maninkari Gabriel nampitsi iitachari Nazaret saikatsiri Galilea-ki, ²⁷ iñiuro mainawo kaari ñiirini shirampari, iitachari María, tima irootaki inantyaari iitachari José, icharinini David. ²⁸ Ikanta ityaapaaki maninkari osaikira María, ichantapaakiro: “¡María! Niwithatzimi. Itsipataimi iiroka Awinkathariti. Panaakoyitakiro pashini tsinaniyitatsiri inishironkapirotaimi Pawa”. ²⁹ Okanta oñaawakiri maninkari, iyokitzi okanta okimiri ikantapaakirori jiwihatapaakawo. ³⁰ Ipoña ikantziro maninkari: “María, iiro pithaawi, tima inishironkataimi Pawa. ³¹ Ari piñaakiro pimotoziti, intzimi piintsiti. Iri piitiri JESÚS. ³² Iriitaki matironi iñaapirotya, jiiyiitiri Itomi Jinokijatzi. Tima Pawa Awinkathariti, iriitaki pinkatharitakairini ikimitaakiri pairani icharinini David ipinkatharitakaakiri. ³³ Irijatzi pinkathariwintairini ikaatzi ichariniiyitari Jacob-ni, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantairirori”. ³⁴ Ari osampitanakiri María, okantziri: “¿Tsikama onkini nomotziti, tii noñiiri shirampari?” ³⁵ Jakanakiro maninkari, ikantziro: “Iriira kantakaiyaawoni Tasorintsinkantsi. Tima ipamankantakimiro ishintsinka Jinokijatzi, ojyapaatyaawomi opamankantzi aamparyaantsi. Irootaki jii-tantyaari powaiyani Tasorintsi Itomi Pawa. ³⁶ Ari okimitsitakari iijatzii pir-intothori Elisabet, jiiwiitari maanirothaki, okantawitaka antawopirowitaka iroori, motzitari. Tzimakotaki 6 kashiri. ³⁷ Tima tikaatsi kompitzi motyaarini Pawa”. ³⁸ Opoña okantanaki María: “Naakataki jompiratani Pinkathari, jantinawo okaatzi pikantakinari”. Irojatzii ipiyantanakari maninkari.

Iyaataki María ariityaawo Elisabet

³⁹ Opoña pashini kitiiyyiri, shintsiiini iyaatanaki María, jataki tonkaariki Judea-ki osaiki nampitsi, ⁴⁰ irojatzii ariitantakari ipankoki Zacarías, iwihatapaakawo Elisabet. ⁴¹ Okanta okimawakiro Elisabet iwihatapaakawo María, ijyiwatanaka omotzitakiri. Tima ikantakaanakityaawo Elisabet Tasorintsinkantsi, ⁴² oñaawaitanaki shintsiiini iroori, okantanaki: “Irokataki anairori pashini tsinaniyitatsiri itasonkawintaimi. Ari inkimityaari iijatzii powaiyani. ⁴³ ¿Oitama pipokashitantanari inaanatityaari Nowinkathariti? ⁴⁴ Tima nokimawakimi piwithatapaakina, ijyiwatanaka nomotzitakiri naaka, ikimoshiritanaki. ⁴⁵ Kimoshiri pinkantaiya iijatzii iiroka pikimisan-taki, tima aritaki imonkaataiya okaatzi ikowakaakimiri Awinkathariti”.

⁴⁶ Opoña okantanaki María:

Antawoitni nowishiryaawointaiyaari Nowinkathariti,

⁴⁷ Kimoshiri nonkantawintaiyaari Pawa tsika itzimi owawisaakoshiritainani.

⁴⁸ Tima iñaakiro jompiratani ashironkaawaitaka, Aripaiti inkantayitai: Antawoitni itasonkawintaitakiro.

⁴⁹ Tima antawoitni jantzimotakinari matzirori otzimi ishintsinka.

¡Tasorintsi inatzi iwairo!

⁵⁰ Ari inkantaitatyiyaani inishironkayitairi inkaati inchariniyitaiyaari paata,

Tsikaatika inkaati pinkathayitairini.

⁵¹ Iro ishintsinka imatantayitakari.

Japirotsitairi ikinkishiriwitari jantirimi kantakaapirowaitachari.

⁵² Ikaatzi pinkathariwitachari, ikantakaantakiro Pawa iiro jiyaatakaantawo impinkathariti,

Iri jiñaapirotakaiya ikaatzi tsinampashiryaawitachari.

⁵³ Jajyaagantakaayitaari ikaatzi tajaaniintawitachari,

Iriima ikaatzi ajyaagantawitachari jaapithayitairi tzimimowitariri jomishitowakiri.

⁵⁴ Inshironkatairi Israel-mirinkaiti, tima jompiratani jinayitaki.

Tii ipiyakotziri inshironkayitziri,

⁵⁵ Tima iro ikantayitakiriri pairani achariniyitakari,

Jitakari Abraham-ni irojatzi inkaati inchariniyitaiyaari.

⁵⁶ Ari osaikimowaitapaintziro María jiroka Elisabet ikaatzi mawa kashiri, irojatzi opiyantaari opankoki iroori.

Itzimantakari Juan owiinkaantantani

⁵⁷ Ikanta imonkaataka ontzimaanintayiaari Elisabet, tzimaki otomi. ⁵⁸ Ari ipokaiyakinii ojyininkapaini ikimoshiriwintaiyironi, tima jiyotaiyakinii antawoiti inshironkatakiro Pawa. ⁵⁹ Aritaki maakotapaaki 8 kitijiyiri iintsi, jagaitanakiri intomishinataanitiri, ari ikowawitaka jiitaitirimi Zacarias, tima iwairo inatzi iwaapati. ⁶⁰ Irojatzi okantantanakari inaanati: “Iiro jiita Zacarias, jiitya Juan”. ⁶¹ Ari ikantaitanakiro: “¿Iitaka? Tima tikaatsi piyyininka iitachani Juan”. ⁶² Ipoña jookotaitakiri iwaapati josampiitziri, tsika inintzi jiitiri. ⁶³ Jookotaki Zacarias inchakota jamaitiniri, ari josankinatakiri, okantzi: “Juan jiitya”. Iyokitzi ikantanaka jaminanakiri ikaatzi osampitakiriri. ⁶⁴ Jomapokashitanaa iñaawaitanai Zacarias. Antawoiti ipinkathatanakiri Pawa, ipaasoonkitanakiri. ⁶⁵ Pagaanka ikantaiyanakani ijyininkapaini Zacarias. Tima ithonka ikimakoitakiro tonkaariki Judea-ki okaatzi awisaintsiri. ⁶⁶ Pampithashiri ikantaiyanakani ikaatzi kimakowintakiriri, ikantaiyini: “¿Tzikama jiityaaka paata jirika? Tima kimpoyaawinta jowanakiri Awinkathariti jirika iintsi”.

Ikamantantakiri Zacarias

⁶⁷ Ikanta Zacarias, ashitakariri iintsi, ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, ikamantantanaki, ikantzi:

⁶⁸ Kamiitha jinaki Awinkathariti Pawa, Iwawanitari Israel-mirinkaiti, Ipokaki impinakowintayitai.

⁶⁹ Jotyaaantakairi matzirori jowawisaakoshiritantzi, Iriitaki icharinitakari David-ni, jompiratani.

⁷⁰ Iro iñaawaitakaakiriri pairani tasorintsitatsiri Kamantantaniri.

⁷¹ Iri owawisaakoyitaini itzimawita kisaniiintawitairi.

⁷² Tima inshironkatairi ikaatzi achariniyitakari, Iiro imaijantairo tasorintsitatsiri ikajyaakaawakaakari.

⁷³ Irootaki jiroka ikajyaakaakiriri pairani acharinini Abraham, Onkaati jantzimotairi.

⁷⁴ Jookakaawintai itzimawita kisaniiintayitairi, Tikaatsi anthaawantaiya ankimisantairi.

⁷⁵ Kitishiri ankantayitaiya.

Kamiithashiri ankantawintaiyaari kitijiyiriki.

⁷⁶ Irooma iiroka notomi, jiiyiitimi iyamantaniriti Jinokijatzi.

Tima iirokatakai iwatirini Pinkathari, piwitsikaantiri tsika inkinayitanaki.

77 Iiroka kamantairini ajyininkapaini, iro jiyotantyaari iriitaki owaw-
isaakotantaniri.

Iri piyaakotairini ikaaripiroshiriwaiwitaka.

78 Tima antawoiti okantaka inishironkatai Pawa,

Jotyaaantakairi poñaachari inkitiki ikimitakotapaakawo okantaranki owaki-
raa okitiijyitamanai.

79 Ikitainkatakotairi ikaatzi saikayitatsiri otsinirikitzi.

Ikitainkatakotairi otsimankakowitari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.

Iri oñaagantaironi tsika ikantaita isaikaitzi kamiitha.

80 Kamiitha ikimotatzi iintsi, ñaapiroshiri ikanta. Ari inintziro isaikawaitzi
otzishimashiki, irojatzi imonkaatantakari joñaagayyaari Israel-mirinkaiti.

2

Itzimantakari Jesús

(Mt. 1.18-25)

¹ Ikanta Pinkathari César Augusto, ikantakaantaki josankinatakotya maa-
woni atziri. ² Aripaiti omapokaka josankinatakoitya ijiwatantari Cirenio
janta Siria-ki. ³ maawoni atziri jiyaataiyakini josankinatakotya inampiki
tsika ipoñaayita pairani icharinini. ⁴ Irojatzi itonkaantanakari José irirori,
ipoñaanaka Nazaret saikatsiri janta Galilea, jiyaatiro nampitsiki tsika itzi-
maki pairani Pinkathari David, oita Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima
jirika José icharini jinatzi David-ni. ⁵ Ari josankinatakotyaari irirori intsi-
patyaawo iinathori María, tsika otzimi ikajyaakari jayiro. Aritzimaitaka
motzitaki iroori. ⁶ Ikanta jariitaiyakani Belén-ki, irootaintsi ontzimaaniti
María. ⁷ Ari itzimakiri itanakawori otomi. Oponatakiri, omaryaakiri
jowamintoki piratsi, tima tii oñaapaaki tsika omaapaaki.

Maninkariiti ipoña aamaakowintariri oijya

⁸ Okanta jantyaatsikiini nampitsi, tzimatsi kakiwintziriri tsiniripaiti
joiyyati jaamaakowintari. ⁹ Ari joñaagakari imaninkariti Awinkathar-
iti. Okitiijyiinkatakotapaakiri jowaniinkawo Awinkathariti, antawoiti
ithaawaiyanakini. ¹⁰ Inaanatapaakiri, ikantziri: “Iiro pithaawashiwaita. Tima
namatziimi Kamiithari Ñaantsi, iro oimoshirinkairini atziriiti. ¹¹ Tzimataiki
iroñaaka owawisaakotantaniri inampiki pairani pinkathari David-ni, iriitaki
Cristo Awinkathariti. ¹² Jiroka piyotantyaariri: Ari piñaakiri imponaitiri
iinchaaniki jomaryaitakiri jowamintoki piratsi”. ¹³ Inaitatzi ikoñaatapaaki
ojyiki inkitiwiri itsipatapaakari maninkari, ipampithaawintapaakiri Pawa,
ikantaiyini:

¹⁴ ¡Iro kamiithapirotsiri otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori
ojinokipirotsi inkiti!

¡Isaikayitai kamiitha inishironkataniiti kipatsiki!

¹⁵ Ikanta ipiyaiyanaani maninkariiti inkitiki, ikantawakaanaka
aamaakowintariri joiyyati: “Thami aati Belén-ki, aminakitiro
oita awisaintsiri. Ari añiuro ikamantajaantakairi Awinkathariti”.

¹⁶ Shiyaiyanakani, irojatzi jiñaantapaakawori María otsipatakari José,
omaryaakiri iinchaanikiti jowamintoki piratsi. ¹⁷ Ikanta jiñaapaakiri,
ikamantantapaakiro okaatzi ikantakiriri inkaanki maninkari. ¹⁸ Iyokitzi
ikanta jaminaitziri aamaakowintariri oijya ikimaitziri ikinkithawaitzi.

¹⁹ Irooma María, antawo okinkishiritakotawo okaatzi ikantaitapaakirori.

²⁰ Ipoña ipiyaiyanaani aamaakowintariri oijya, thaaminta ikanta

ipampithaawintanairi Pawa, tima jiñaayitakiro okaatzi ikamantaitakiriri inkaanki.

Jagaitanakiri Jesús tasorintsipankoki

²¹ Ari maakotapaaki 8 kitiiyyiri iinchaaniki, jagaitanakiri intomishitaaniritiri. Irojatzii jiiitaitantakariri JESÚS tima ari jiiisitakari maninkari tiki-raamintha omotzitiriita María.

²² Okanta jimonkaatakiro kitiiyyiri jomairintaiyani onkantantyaari inki-tiwathayitai, tima iro ikantakaantakiri Moisés-ni. Ari jagaitanakiri Jesús Jerusalén-ki jashitakaiyaari Awinkathariti. ²³ Iro jimonkaatantyaawori Osankinarintsipirori ikantakaantziri Awinkathariti, kantatsiri:

Iriirika shirampari omapokani tsinani,
Jashitakaiyaari Pinkathari, itasorintsiti jinatyi.

²⁴ Imatantyaawori jimonkaatiro ikantakaantani Pinkathari, ontzimatyii in-tainiri Pawa:

Apiti konthawo, iirorika apiti iryaani shiro.

²⁵ Tzimatsi janta Jerusalén-ki shirampari jiita Simeón. Tampatzikashiri jinatzii jirika shirampari, pinkathatasorintsitaniri jinatzii, tima iri inamp-ishiritantakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki oyaawintawori inkimoshiritakaitairi Israel-mirinkaiti. ²⁶ Jiyoshiritakaakiri Simeón Tasorintsinkantsi, iiro ikamita irirori irojatzii jiñaantatyaariri Isaipatziitotani Awinkathariti.

²⁷ Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, pokaki tasorintsipankoki. Ipoña ashtariri Jesús jaanakari tasorintsipankoki jimonkaatantyaawori ikantakaantaitani, ²⁸ ithomaawakiri Simeón jirika iinchaaniki, ipaasoonki-tanakiri Pawa, ikantzi:

²⁹ Monkaatapaaka Pinkathari okaatzi pishinitakinari,
Pishinitaina iroñaaka nonkami, tima pompiratani powakina.

³⁰ Tima noñaakiri owawisaakotantaniri.

³¹ Iriitaki potyaantakiri owawisaakotairini atziripaini.

³² Iri kitainkatakoyitairini atziri kaari ajyininkata.

Iri kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri Israel-mirinkaiti.

³³ Iyokitzi ikanta ashtariri, ikimakowintziri jiñaantsikowintaitziri Jesús.

³⁴ Ikanta Simeón itasonkawintakiri, ikantanakiro inaanati Jesús: “Jirika iinchaaniki iri kantakaiyaawoni jaminaashiwaitantaiyaari ojyiki ajyininka Israel-mirinkaiti, kimiwaitaka imparyaatyiimi. Iri kantakaiyaawoni iijatzii jawisakoshiritantaiyaari ojyiki, kimiwaitaka intzinagaatyimi iparyawaitaka. Tima ojyiki inkantaiti: ‘Kaari iroopirori ñaantsi iñaaniyitakari’.” ³⁵ Tima jirika iinchaaniki iri oñaagantironi okaatzi inkinkishiritaityaari. (Iro kantz-imaitcha antawoiti powashiritanatya iiroka kimiwaitakimi jowathagai-tatyimi.)”

³⁶ Ari osaiki iijatzii tsinani iitachari Ana, kamantantaniro inatzi iroori, irishinto Fanel ichearinitanakari Aser. Antawokipirotaki iroori. Aitsi-witaka oimi owakiraa omainawotapaaki, 7 osarintsi otsipawitakari oimi.

³⁷ Ikamakira oimi, tzimakotaki okaatzi 84 osarintsiti. Ari ashi owatziiro osaiki tasorintsipankoki, aakowintawo kitiiyyiri iijatzii tsiniripaiti amana, otzi-wintakawo iijatzii. ³⁸ Ari opokapaakiri jiroka tsinani, opaasoonkitapaakiri Pawa. Opoña okinkithatakotanakiri iinchaaniki, irojatzii ikimantaiyakarini ikaatzi oyaawintawori impinakowintaitiri Jerusalén-jatzi.

³⁹ Aritaki jimonkaatakiro okaatzi ikantakaantziri Pinkathari, piyaa Galilea-ki osaikira inampi Nazaret. ⁴⁰ Thaaminta ikanta ikimotatzi iinchaaniki, iikiro jiyaatatzi ishintsitzi, yotaniri ikanta. Aamaakowinta jowakiri Pawa.

Isaiki Jesús tazorintsipankoki

⁴¹ Ari ikantapiintatya osarintsiki ashitariri Jesús jiyaatzi Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi. ⁴² Ikanta Jesús aritaki tzimakotaki 12 josarintsiti, jataiyakini Jerusalén-ki tima iro jamitapiintari joimoshirintya. ⁴³ Aritaki kaataki joimoshirinkaiyani, piyaiyaani ashitariri, irojatzisi isaikanaki Jesús Jerusalén-ki, tii jiyotzi ashitariri. ⁴⁴ Iñaajaantaki iiwataki Jesús itsipatanaari ikaataiyini. Anitaki apaani kitiiyyiri, ari ikowawitaari, josampiwitakari ijyininkapaini ikaatzi jiyaataiyini. ⁴⁵ Tii jiñiiri, ipiyaa Jerusalén-ki jaminaminatakiri. ⁴⁶ Mawa kitiiyyiri jiñaantaariri isaiki tazorintsipankoki, ikinkithawaitakaayitzi yotakotziori Ikantakaantaitani, josatikaitakiri niyanki, josampiminthatziri. ⁴⁷ Iyokitzi ikanta jaminaitziri jiñaitakiri imapiro jiyotanitzi, jakayitakiro kamiitha okaatzi josampitakiriri. ⁴⁸ Ikanta jiñaapairi ashitariri, iyokitzi jaminapaakiri, okantapaakiri inaanati: “Notomí, ¿tsikama pinkantinaka? Ojyiki naminaminatakimi notsipatari piwaapati, antawoiti pominthawaniintakina”. ⁴⁹ Ipoña jakanaki irirori, ikantanaki: “¿Litama paminaminatanani? ¿Tiima piyotzi iro kowapirotachari nantiniri ikowakaanari Ashitanari?” ⁵⁰ Iro kantacha tii ikimathatziro ashitariri okaatzi ikantakiriri. ⁵¹ Jaanairi, jataiyaini Nazaret-ki. Jantziro maawoni okaatzi jompiratariri iwaapati. Iro kantacha pampithashiri owakotoni inaanati.

⁵² Iikiro ithaamintatya Jesús ikimotatzi, yotani ikanta. Kimpoyaawinta jowiri Pawa. Ari ikimitsitari iijatzisi atziripaini inishironkatani jowiri.

3

Ikamantanziri Juan owiinkaatananiri (Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ Aritaki monkaataka 15 osarinti ipinkathariwintantzi Tiberio César. Ari ijiwatzi Ponce Pilato janta Judea-ki. Iriima Herodes ijiwatzi Galilea-ki. Iriima Felipe iririntzi Herodes, ijiwatzi Iturea-ki iijatzisi Traconite-ki. Ipoña Lisaniás, ijiwatzi Abilinia-ki. ² Iriima Anás itsipatakari Caifás ijiwatzi Ompiratasorintsitaari. Aripaiti iñaanashiritakiri Pawa itomi Zacariás iitachari Juan janta otzishimashiki. ³ Irojatzisi ikinantanakari Juan intatsikironta Jordán, ikinkithatakotziro owiinkaataantsi, ikantzi: “Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo pantayitziro kaaripirori, ari impiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwawitaka”. ⁴ Tima iro josankinatakiri pairani Isaías Kamantantaniri, ikantaki: Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi: Powamiithataniiri Pinkathari tsika inkinapaaki, Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.

⁵ Onkamiithapathayitai otinkanaayitzi, Owintiniyitai otzishi.

Tampatzika onkantayitaiya aatsi okaatzi tzipiwitachari, Mamiripankaa onkantaiya.

⁶ Ari jiñiiri maawoni atziri tsika ikanta Pawa jowawisaakotantzi.

⁷ Ikantayitawakiri atziri pokayitaintsiri jowiinkaatyaa: “Tii pikamiithashiritaiyini iiroka, pikimifashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi

iiro jowasankitaitzimi? ⁸ Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani, pinkamiithashiriyitai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri. Iiro pikantashiriwaitashita: ‘Aña naaka icharinini Abraham, tii okowapirotzi nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni.’ ⁹ Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsi ponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro”.

¹⁰ Ikanta atziripaini josampitanakiri, ikantziri: “¿Iitama nantairi?” ¹¹ Ari jakanakiri, ikantzi: “Tzimatsirika apiti piithaari, pimpiri apaani kaari otzimimotzi. Tzimatsirika powanawo, ari pinkimitaakiro iijatzi”. ¹² Ipoña ipokaiyakini kowakotziriri ijiyininka kiriki ikowi jowiinkaatyia, ikanta-paakiri: “Pinkathari, ¿iitama nantairi naaka?” ¹³ Ikantakiri: “Iiro panaakairo ikantaitakimiri onkaati pikowakotantziri”. ¹⁴ Ikanta owayiriiti Roma-jatzi, josampitakiri iijatzi, ikantziri: “Naaka, ¿iitama nantairi?” Jakanakiri, ikantzi: “Iiro pasaryimatanta, iiro pithiyyakotantzi iijatzi onkantya paapithatantyaariri atziri tsikarika oitya. Pinkimoshiriwintiri ikaatzi ipinayitzi-iriri iiroka”.

¹⁵ Ojyiki atziri aamaakowintakariri Juan, ikantashiritaiyini: “¿Kaarima jirika Cristo?” ¹⁶ Ari ikantanakiri Juan maawoni atziri: “Naaka apa nowiinkaantantawo jiña. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitaakaanina naaka jimpiratani onkantya nonothopaitsitanyaariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaanitroni jowiinkaantantatyimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari. ¹⁷ Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro, ompoña atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro, owakoyitakiro. Ari inkimitagairi Awinkathariti iijatzi, jinashiyitaiyaari atziri. Inishironkayitairi inkaati kimisantanaarini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiriwaitzi, intagairi paampariki kaari tsiwakanitatsiri”.

¹⁸ Ojyiki ikaminaantaki Juan ikinkithatakotziniri atziripaini Kamiithari Ñaantsi. ¹⁹ Ari ikimitaakiri iijatzi Herodes pinkatharitatsiri, ikisawitakari, jaakiro Herodías iinawitari Felipe iririntzi. Tima tzimatsi iijatzi ojyiki pashini kaaripirori jantayitakiri. ²⁰ Iro owatsipirotakirori jantakiri Herodes jomontyaakaantakiri Juan.

Jowiinkaata Jesús (Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Ikanta jowiinkaayitziiri Juan ojyiki atziri, ari jowiinkaatakari Jesús irirori. Jamanamintahita Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityaami inkiti, ²² iñaitatzi ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Ikimaitatzi inkitikiki ikantaitanaki: “Irokataki Notomi nitakopirotoni. Owanaa nokimoshiriwintakimi”.

Ichariniyitari Jesús (Mt. 1.1-17)

²³ Jitantanakawori Jesús jantayitakiri, ari tzimaki 30 josarintsiti. Ikantayitziiri iri tomintakariri José. Tomintanakariri José jiita Eli, ²⁴ tomintanakariri Eli jiita Matat, tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Jana, tomintanakariri Jana jiita José, ²⁵ tomintanakariri José jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Amós, tomintanakariri Amós jiita Nahum, tomintanakariri Nahum

jiita Esli, tomintanakariri Esli jiita Nagai, ²⁶ tomintanakariri Nagai jiita Maat, tomintanakariri Maat jiita Matatías, tomintanakariri Matatías jiita Semei, tomintanakariri Semei jiita José, tomintanakariri José jiita Judá, ²⁷ tomintanakariri Judá jiita Joana, tomintanakariri Joana jiita Resa, tomintanakariri Resa jiita Zorobabel, tomintanakariri Zorobabel jiita Salatiel, tomintanakariri Salatiel jiita Neri, ²⁸ tomintanakariri Neri jiita Melqui, tomintanakariri Melqui jiita Adi, tomintanakariri Adi jiita Cosam, tomintanakariri Cosam jiita Elmodam, tomintanakariri Elmodam jiita Er, ²⁹ tomintanakariri Er jiita Josué, tomintanakariri Josué jiita Eliezer, tomintanakariri Eliezer jiita Jorim, tomintanakariri Jorim jiita Matat, ³⁰ tomintanakariri Matat jiita Leví, tomintanakariri Leví jiita Simeón, tomintanakariri Simeón jiita Judá, tomintanakariri Judá jiita José, tomintanakariri José jiita Jonán, tomintanakariri Jonán jiita Eli-aquim, ³¹ tomintanakariri Eliaquim jiita Melea, tomintanakariri Melea jiita Mainán, tomintanakariri Mainán jiita Matata, tomintanakariri Matata jiita Natán, ³² tomintanakariri Natán jiita David, tomintanakariri David jiita Isai, tomintanakariri Isai jiita Obed, tomintanakariri Obed jiita Booz, tomintanakariri Booz jiita Salmón, tomintanakariri Salmón jiita Naasón, ³³ tomintanakariri Naasón jiita Aminadab, tomintanakariri Aminadab jiita Aram, tomintanakariri Aram jiita Esrom, tomintanakariri Esrom jiita Fares, tomintanakariri Fares jiita Judá, ³⁴ tomintanakariri Judá jiita Jacob, tomintanakariri Jacob jiita Isaac, tomintanakariri Isaac jiita Abraham, tomintanakariri Abraham jiita Taré, tomintanakariri Taré jiita Nacor, ³⁵ tomintanakariri Nacor jiita Serug, tomintanakariri Serug jiita Ragau, tomintanakariri Ragau jiita Peleg, tomintanakariri Peleg jiita Heber, tomintanakariri Heber jiita Sala, ³⁶ tomintanakariri Sala jiita Cainán, tomintanakariri Cainán jiita Arfaxad, tomintanakariri Arfaxad jiita Sem, tomintanakariri Sem jiita Noé, tomintanakariri Noé jiita Lamec, ³⁷ tomintanakariri Lamec jiita Matusalén, tomintanakariri Matusalén jiita Enoc, tomintanakariri Enoc jiita Jared, tomintanakariri Jared jiita Mahalaleel, tomintanakariri Mahalaleel jiita Cainán, ³⁸ tomintanakariri Cainán jiita Enós, tomintanakariri Enós jiita Set, tomintanakariri Set jiita Adán, tomintanakariri Adán iriitaki Pawa.

4

Inkaaripiroshiritaitirimi Jesús (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Ikanta ipiyaa Jesús ipoñagaawo Jordán, isaikashiritantakari Tasorintsinkantsi. Ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki. ² Ari isaikakiri okaatzí 40 kitiijyiri, irojatzi ikowawitantakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi. Tima tikaatsi jowaiya janta, owamaimatakiri itajyi. ³ Pokaki kamaari, ikantawitapaakari: “Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”. ⁴ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri: Tii apaniro okowityiimotari atziri joyaawo tanta, iro kowapirotajaantachari ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”. ⁵ Ipoña kamaari jaanakiri Jesús tonkaariki otzishiki, jookotakiniri okoñaatapaintzi maawoni nampitsi ipinkathariyitzi atziriiti. ⁶ Ikantziri: “Ari nonkantakaatyaawo impinkathayitaimi maawoni piñaayitakiri, ari nompakimiro iijatzi jowaniinkawo. Tima irootaki jashitakaitakinari

naaka maawoni, ari onkantaki nompiri itzimirika nokowiri. ⁷ Aririka potzirowashitakina pimpinkathatina, maawoni okaatzi piñaakiri, iirokara ashitanaiyaarini”. ⁸ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:

Ampinkathatiri Awinkathariti Pawa, iri ankimisanti apaniroini”.

⁹ Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki Jerusalén, isaikakaakiri jinoki otawan-toki tasorintsipanko, ikantapai: “Imapirorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. ¹⁰ Tima tzimatsi osankinarintsi, kantatsiri:

Jotyaaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini,

¹¹ Iri thomaawakimini,

Iiro pontajantapaaka mapiki”.

¹² Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki ikantaitaki pairani:

Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.

¹³ Ikanta kamaari tii ikitsirinkashitari Jesús inkaaripiroshiritakairi, jintainaryaapaintari.

Jitanakari jantayitzi Jesús

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Ikanta ipiyaa Jesús Galilea-ki, otyaantanakari ishintsinka Tasorintsinkantisi. Othonka ikimakoitanakiri maawoni. ¹⁵ Jiyotaantayitaki maawoni tsika japatotapiintaita. Thaaaminta ikantawintaitari maawoni.

Ipiyaa Jesús Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Ikanta Jesús piyaa inampiki Nazaret tsika jantaritaki. Okanta kiti-ijyiri jimakoryaantaitari, jataki Jesús japatotapiintaita, tima iro jamitapiintakari irirori. Ari ikatziyanakari iñaanatiro osankinarintsi. ¹⁷ Ipayiitakiri josankinari Kamantantaniri Isaias-ni. Ikanta japinairyaakiro osankinarintsi, iñaatziro josankinaitakiro, kantatsiri:

¹⁸ Isaikantana naaka Itasorinka Awinkathariti,

Tima iri saipatziitotakinari okantantari nokinkithatakotainiri ashironkainkari Kamiithari Ñaantsi.

Irijatzi otyaantakinari nowawisaakoyitairi okantzimoniintashiriwaitari.

Nonkamantayitairi jaakaantaitziri tsika inkantaiya jookakaawintaitziri.

Impoña naminakaayitairi kaari aminatsiri,

Nosaikakaashiwaitaiyaari ikaatzi jompirayitairi.

¹⁹ Nokinkithatakoyitairo tsikapaiti jaapatziyantai Awinkathariti.

²⁰ Ipoña japinaitanairo Jesús osankinarintsi, ipanairi kinkithatakaantapiintatsiri, saikanaki. Iyokitzi ikanta jaminanaki maawoni atziri ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita. ²¹ Ari jitanakawo ikantanakiri: “Imonkaatzimoyitakimi iroñaaka jiroka osankinarintsi okaatzi pikimakiri”.

²² Iyokitzi ikanta jaminaitanakiri Jesús, tima kamiitha okanta ikinkithatakoyitzi. Oyjiki kinkithatakoyitanakiriri kamiithaini. Ikantayitzi iijatzi: “¿Kaarima jirika itomi José?”

²³ Irojatziki ikantantanakariri: “Kimitaka ari pinkantakina: ‘Incha aawintantzinkari paawintya iiroka. Tima oyjiki nokimakowintakimi pantayitakiri Capernaum, incha pantapairo iijatzi pinampiki’ ”.

²⁴ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Imapirotya nonkantimiri, ‘jashi jowatziro kamantantaniri tii ipinkathaitziri inampiki tsika isaikayitzi iyyininka’.

²⁵ Tima imapirotya jiroka, pairani iinta isaikawitani Elías, tii omparyaagairanki

inkani Israel-ki anaaniintanakiro mawa osarintsi, antawoiti itajyaaniintaitaki. Ojyiki kamatsiri oimi tzimawitachari janta,* ²⁶ iro kantzimaitacha, tii jotyaaantaitziri Elías-ni jiyaatashitiro kamatsiri oimi, apa jotyaaantaitakiri nampitsiki Sarepta saikatsiri Sidón-ki, osaikiranki tsinani kamatsiri oimi kaari ijyininkata. ²⁷ Ari okimitakari ijatzi iinta isaikawita Kamantan-taniri Eliseo, tzimawitacharanki Israel-ki ojyiki mantsiyari pathaawaitat-siri. Iro kantzimaitacha tii jotyaaantaitziri Eliseo joshinchagai apaani, apa jotyaaantaitakiri isaiki Naamán kaari ijyininkata poñaachari nampitsiki Siria, joshinchagairi". ²⁸ Ikanta ikimaiyakini ikaatzi saikaintsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisaiyanakani. ²⁹ Ikatziyaiyanakani, jagaitanakiri Jesús iwiyaathapita nampitsi, ikinakagaitanakiri tsika osaiki impiita jotziryaitirimi. ³⁰ Iro kantzimaitacha Jesús, ishiyapithatanakari josatikantanakari niyankiniki, jatai.

Atziri piyarishitatsiri
(Mr. 1.21-28)

³¹ Ikanta Jesús oirinkanaa nampitsiki Capernaum saikatsiri Galilea. Jiyotaantayitapai kitijiyiriki jimakoryaantaitari. ³² Tima tii omaanta ish-intsinka jiyoaantzi, iyokitzi ikanta atziriiiti. ³³ Okanta janta tsika japatotapiintaita, ari isaikakiri atziri piyashiritatsiri, kaimanaki shintsiiini irirori, ³⁴ ikantzi: "Piñaashitina Jesús Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka iirokataka itasor-intsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papirotaiyinani". ³⁵ Ikisanakiri Jesús, ikantanakiri: "¡Pimairiti piyari, piyaatai! Tyaanaki atziri jintainaryaanakari iwi-yariti, tii jomantsiyiimaitari". ³⁶ Iyokitzi ikantaiyanakani, ikantawakaiyani: "¿Iitayaaakama jirika? Jointsinampairi jomishiyiri piyari jiñaashinchiinkatakiri". ³⁷ Ari ithonka ikimakoyiitanakiri Jesús maawoni nampitsiki okaatzi saikat-siri janta.

Jesús joshinchagairo riyoti Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Ipoña ishitowanaki Jesús japatotapiintaita, tyaapaaki ipankoki Simón. Okanta iroori riyoti Simón, imatakiro antawoiti saawakitaantsi. Ikwakoitakiri Jesús joshinchaapairo. ³⁹ Joiyotashitanakawo omaryaaka, kimiwaitaka iñaashinchiinkatatyiiromi saawakitaantsi. Kaatakotanaki osaawawita, piriintanaka aminayitawakiniri oitarika ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyaripaini
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)

⁴⁰ Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús ojyiki atziri kantashi-waiyitachari imantsiyari. Ikanta iñaawakiri Jesús, apa jotirotantawakari kapichiiini jako, shintsiyitanai. ⁴¹ Ojyiki jomishitowitakiri ijatzi iwiyariti, antawoiti ikaimayitzi piyari, ikantzi: "¡Itomi Pawa pinatzi!" Iro kantzi-maitacha Jesús, ikisayitakiri piyari, tii ishinitziri iñaawaiti, tima jiyotzi irirori piyari iriitaki Cristo.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki
(Mr. 1.35-39)

⁴² Okanta okitijiyitamanai, ananinkanaki Jesús apaniroini ikinakani otzishimashiki. Ojyiki aminaminatairiri tsikarika ikinaki. Ikanta jiñiitairi tsika isaiki, tii ishiniitzi jiyaatai. ⁴³ Irojatzii ikantantanakari Jesús: "Ontzimatyii inkimaitiro ijatzi pashiniki nampitsi Kamiithari Naantsi

* 4:25 Kantakotachari jaka 'anaaniintanakiro mawa osarintsi' irojatzii ikantaitziri mawa osarintsi ipoña awisaniintaki 6 kashiri.

kinkithatakotziriri ipinkathariwintantai Pawa. Tima irootaki nopokantakari naaka jaka”. ⁴⁴ Iikiro jiyaatakaanakitziro Jesús ikinkithatanaki pankotsiitiki japatotapiintaita okaatzi saikatsiri Galilea-ki.

5

Kaari jiñaitapiintzi shiryaaantsi (Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Okanta kitiiyyiri, isaiki Jesús inkaarithapiyaaki Genesaret. Jawitsinaimatakiri atziri ikaatzi piyowintakariri ikimisanziro iñaani Pawa. ² Ari jiñaaki Jesús apiti pitotsi opiryaatakotaki opaayaaki. Tikaatsi otitanyaa-woni, tima ikiwaiyaziironi ishiryaaaminto. ³ Otitapaaka Jesús pitotsiki. Tima iri ashitawori Simón jiroka pitotsi, ikantakiri jotyaantiro kapichi-ni niyanki. Ari isaikantanakawo Jesús pitotsi, jitanaawo jiyotaayitanairi atziri. ⁴ Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, ikantzi: “Simón, paanakiro pipito niyanki inkaari, ari pishiryaatiri”. ⁵ Ari jakanaki Simón, ikantzi: “Ari noshiryaawitaka tsiniripaiti, tikaatsi nayiri. Iiroka kantanari, aritaki ni-matakiro”. ⁶ Jimatakiro ishiryaaatzi, jaaki oyyiki shima, irootaki onthaty-iimatimi ishiryaaaminto. ⁷ Ikaimawakotairi itsipatapiintari ishiryaaapiintzi jimitakotiri. Ikanta jiyaatashitanakiri, ikinakotaiyakini pashiniki pitotsi, ijaakitakiro apitiroiti, iroowitainchami intsitsiyakotaiyini. ⁸ Ikanta jiñaakiro Simón Pedro awisaintsiri, jotzirowashitanakari Jesús, ikantanakiri: “Pin-tainkapithatina pinkathari, kaaripiroshiriri ninatzi naaka”. ⁹ Tima anta-woiti ithaawanaki Simón jiñaaki jaaki oyyiki shima. Ari ikimitakari ii-jatzi maawoni itsipataiyarini. ¹⁰ Jimatsitanakawo Jacobo iijatzi Juan, it-omipaini Zebedeo, tima iri itsipatakari Simón. Iro kantzimaitacha Jesús ikantanakiri Simón: “Iiro pithaawashiwaita, onkimitaiyaawo iroñaaka iri-mi atziri noshiryaataakagaimiri”. ¹¹ Ikanta jaatakotaiyapaani, jookawin-tanakiro maawoni, jyaataiyanakirini Jesús.

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi (Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹² Okanta pashini kitiiyyiri jariitaka Jesús nampitsiki, ari ipokakiri imatziri pathaawontsi. Ikanta jiñaapaakiri Jesús, jotzirowashitapaakari, ikanta-paakiri: “Pinkathari, pikowirika, poshinchagaina”. ¹³ Ipoña jakotanaki Jesús, jantantakari kapichiini jako, ikantzi: “Nokowi, pishintsitai”. Ishi-takotanaki ipathaawita. ¹⁴ Ari ikantzi: “Tii nokowi pinkinkithatakotina. Apatziro powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatiro josankinatakiri Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, onkantya jiy-otantaiyaari shintsitaimi”. ¹⁵ Iro kantzimaitacha ikimakoyiitanakiri in-taina Jesús. Oyyiki atziri piyowintakariri ikimisanziri. Ikowaiyini joshin-chaayitainiri iijatzi imantsiyaritipaini. ¹⁶ Iro kantacha Jesús joshitaapiin-taka irirori otzishimashiki, ari jamanari.

Joshinchagairi Jesús kisopookiri (Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷ Okanta pashini kitiiyyiri jiyotaantzi Jesús, ari isaikaiyakini Fariseo itsipayitakariri Yotzinkariiti, poñaayitachari nampitsiki Galilea, Judea, iijatzi Jerusalén-ki. Tima otyaantakari Jesús ishintsinka Awinkathariti, kantatsi joshinchaayitiri mantsiyari. ¹⁸ Ipoña jariitaiyapaakani atziri jinatakotakiri shitashintsiki apaani kisopookiri. Ikowawitaiyakani intyaakaapaakirimi pankotsiki, jomaryaakotirimini isaikaki Jesús. ¹⁹ Tii okantatzi intyaakairi,

tima oiyiki atziri piyotaincha. Jatiitakaanakiri jinoki pankotsiki, jimoontakiro pankotsi, jowayiitakotakiri mantsiyari josatikantanakari piyowintakariri Jesús. ²⁰ Ikanta Jesús jiyotakoshiritawakiri oiyiki jawintaakari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: “Ajyininká, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka”. ²¹ Ikanta ikimawaki Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, ikantashiritaiyanakini: “Ithainkatziiri Pawa jirikawí. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniroini ikantakaawo Pawa”. ²² Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakotakiri, ari josampitziri: “¿litama pikinkishiriwaitashitantari?” ²³ ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: ‘Ipiyaakoitaimiro pikaaripiroshiriwitaka?’ Irooma pikowiri nonkanti: ‘Pinkatziyi, piyaatai’. ²⁴ Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari”. Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziyi, paanairo pishitashi, piyaatai”. ²⁵ Piriintanaka kisopookiri, jaanairo ishitashi jomaryaantawitari. Inaitawairi jiyaatai ipankoki, kimoshiri ikantawintanakari Pawa. ²⁶ maawoni atziripaini iyokitzi ikantaiyanakani, ikimoshiriwintanakiri iriroriiti Pawa. Ithaawankakiini ikantaiyini: “Tii añaapiintziro kimityaawoni jiroka”.

Jaantaitanakariri Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ikanta ishitowanai Jesús, jiñaapaakiri iitachari Leví isaiki irirori ikowakotziri kiriiki iyyininka, ikantapaakiri: “Poyaatina”. ²⁸ Katziyanaka Leví, jookanakiro maawoni, joyaatanakiri.

²⁹ Ipoñaashitaka Leví, jaanakiri Jesús joimoshirintya ipankoki itsipataanakari jiyotaani. Ari jiyaatsitakari iijatzii oiyiki kowakotziriri kiriiki iyyininka, oiyiki jatayitaintsiri pashini. Ari ikaataiyakini jowaiyani. ³⁰ Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, jiñaanaminthatakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “¿litama pitsipatantariri powaiyani kaaripiroshiriri, kowakotziriri kiriiki iyyininka?” ³¹ Ipoña jakanaki Jesús irirori, ikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri, ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi inkowi irirori. ³² Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri naaka nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ipoña josampiitakiri Jesús, ikantaitziri: “¿litama kaari itziwintanta piyotaani? Iriima jashi Juan, ipoña jashi Fariseo-paini, owanaa itziwintapiintaiyani irirori, jamanaiyani iijatzii. Noñiiri piyotaani iiroka, tii itziwintanita, owawaiyitacha, irawaitatsi imiri”. ³⁴ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka intsipataiyaari aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? ³⁵ Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaitya”.* ³⁶ Ipoña joiyakaawintanakiniri Jesús, ikantziri: “Apaani pajjatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapi owakiraari, ari imapirotanatyagaanaki aririka amithatanatyaga owakiraari. Tii okamiithapirotakairo pajjatori ikithaataitari jowapatankaitantyaawomi owakiraari. ³⁷ Tii inkamiithati iijatzii pajjatori mishinantsinaki jowantayiiyaawo iiryaaatatsiri imiritaitari.

* 5:35 Iriitaki Jesús oiyakaawintachari jaka. Iriitaki kimitakariri jaawakaayita atziri. Kantakotachari iijatzii jaka, aririka jaayitakiri iimintaitari, irijatzii kantakotacha aririka jowamaayitakiri, oiyiki jowashiriwaitanatyaga jiyotaanipaini.

Aririka jowantayiyitayaawo, ari isanaryaanaki, apaawaitashitanatya imiritaitari, iijatzi inkimitatya mishinantsinaki irirori. ³⁸ Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantayiyiwaawo iiryaari imirititari. Iro iiro japaawaitanta apitiroiti. ³⁹ Ikaatzi amitawori imiritawo poitatsiri, iiro jamiitaawo imiritaiyaawo iiryaari. Inkantapiinti: 'Iro kamiithatatsi amirityaawo poiri' ”.

6

Ikinkithatakotziro Jesús kitijiyiri jimakoryaantaitari

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Okanta kitijiyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús pankirintsimashiki. Ikanta jiyotaanipaini joyiikitanaki okithoki, jamirokakitakiro onkini joyaawo. ² Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri ikantziri: “¿Litama poyiikitantawori? ¿Tiima piyotzi tii oshinintaantsitzi kitijiyiriki jimakoryaantaitari?” ³ Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: “¿Tiima piñaanatakotziri iiroka ikanta pairani David-ni itsipayitakari ikaataiyini owamaimawitantakariri itajyi? ⁴ Ityaaki tasorintsipankoki, jaakiro tasorintsitanta, jowakawo irirori, ipayitakiri iijatzi ikaatzi itsipayitakari. Tima tii oshinintaantsiwita jowaityaawo, apa jowapiintayitawo Ompiratasorintsitaari”. ⁵ Ipoña ikantaki iijatzi: “Jirika Itomi Atziri ipinkatharipiroitzi irirori, janairo jiroka kitijiyiri”.

Atziri kisowakori

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Okanta pashini kitijiyiri jimakoryaantaitari, ityaaki Jesús japatotapiintaita, jiyotaantapai iijatzi. Ari isaikakiri atziri kisowakotatsiri jakopiroriki. ⁷ Ikanta Yotzinkariiti itsipayitakari Fariseo, aamaani jowakiri Jesús jiñiiri aririka joshinchagairi mantsiyari kitijiyiriki jimakoryaantaitari, onkantantayari inkantakotiri. ⁸ Iro kantzimaitacha Jesús, jiyotaki irirori iita ikinkishiriyitakari. Ikaimakiri atziri kisowakori, ikantziri: “Pimpoki, posatitya niyanki”. Pokapaaki kisowakori, ikatziyapaaka. ⁹ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi nosampitayimini: ¿Otzimikama shinitaantsitatsiri antiri kitijiyiri jimakoryaantaitari? ¿Tiima okantzi anishironkatanti, irooma kamiithatatsi owamaanti? ¿Iroma okantzi antiro kamiithari, irooma kamiithatatsi ankaariprowaiti?” ¹⁰ Ikipoyaanakiri piyowintakariri, ipoña jiñaanatanakiri mantsiyari, ikantziri: “Pinthaaryaawakotai”. Matanaka, akotsitanai kamiitha. ¹¹ Iro kantzimaitacha jirikapaini, antawoiti ikisaiyanakani. Ikinkithawaitaiyakini tsika inkantiri Jesús.

Jiyoshiitaki Jesús 12 Jotyaantapirotani

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² Ipoña itonkaanaki otzishiki jamañaari Pawa. Ari jaakowintakawo maawoni tsiniripaiti jamana. ¹³ Okanta okitijiyitamanai, japatotakiri maawoni jiyotaani. Ari jiyoyaaki ikaatzi 12, iriitaki jiyitakiri Otyaantapiroiti. ¹⁴ Jirika ikaatzi jiyoyaakiri: Simón, iri jiiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés iririntzi Simón. Ipoñaapaaka Jacobo itsipataakiri Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Ipoñaapaaka Simón jiiitatziri kisakowintantani, ¹⁶ ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo. Ipoñaapaaka iijatzi Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini paata.

Ikinkithatakairi Jesús ojyiki atziri

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Ipoña joirinkaiyaani Jesús itsipataari jiyotaani. Ari isaikaiyapaakini owintinipathatzi. Ojyiki atziri piyowintapaakariri, Judea-jatzi,

Jerusalén-jatzi, Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Ipokaiyakini jirikapaini inkimiro ikinkithatakotziri Jesús, ikowaiyatziini iijatzi joshinchaayitairi imantsiyaritipaini. ¹⁸ Tima ikaatzí piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi. ¹⁹ Ikowaiyakini atziri jantantawatyaaari kapichiini jako, tima otzimimotziri Jesús itasorinka, joshinchaayitakiri maawoni.

Ikinkithatakoitziri kimoshiritaatsini iijatzi ashironkaachani

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri jiyotaani, ikantziri: “Kimoshiri pinkantaiya ashironkainkari, tima iirokatakí ñagaironi impinkathariwintantai Pawa.

²¹ Kimoshiri pinkantaiya piñaawitawo iroñaaka pitajyaaniintawaitzi, tima irootaintsi piñiuro pinkimaniintaiya. Kimoshiri pinkantaiya piñaayiwitawo piraaniintawaita iroñaaka, tima irootaintsi piñiuro pishirontawaitaiya.

²² Kimoshiri pinkantaiya onkantawitayta piñaawitawo iroñaaka inkisani-intayitimi, jookathaitimi, inkawiyawaitaitimi, imanintawaitaitimi, okantakaantziro poshiritaaari Itomi Atziri. ²³ Thaaminta pinkantayitaiya, pinkimoshiriyitai, tima Pawa pinayitaimini inkitiki. Pinkinkishiritakotyaaowo tsika ikantayitakiri pairani itayitakawori Kamantantaniri, irootaki awijy-imotimini iijatzi iiroka iroñaaka.

²⁴ ¡Inkantamachiitiri ayaagantzinkariiti! Tima aritaki iñaayitakiro iroñaaka inintaawaiytaka.

²⁵ ¡Inkantamachiitiri ikaatzí ñiirori iroñaaka ikimaniintayita! Tima ari iñiuro paata irirori intajyaaniintai. ¡Inkantamachiitiri ikaatzí ñaayitziro iroñaaka ishironawaita! Ari iñiuro paata inkimaatsiwaitaiya, ari jiraawaitaiyaari iijatzi.

²⁶ ¡Inkantamachiitiri ikaatzí jasagaawintaitari iroñaaka! Tima ari ikimi-taawitakari pairani kimitakowitariri Kamantantaniriiti”.

Pitakotyaaari kisanintayitzimiri

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Iro kantzimaitacha pinkimi nokantzi naaka: Pitakotaiyaari ikaatzí kisanintayitzimiri, paapatziyaiyaari. ²⁸ Iiro pipiyatari kiyjimaawaitzimiri.

Pamanakoyitaiyaari thiiyakowintzimiri. ²⁹ Aririka impajaitimi kajyitapooki, pishinityaari japitiroryaapootimi impajatimi. Aririka inkowaiti jagaitiro piithaari posaawantapiintari, pishinitiniri jaanakiro pikithaatakari iijatzi. ³⁰ Aririka inkantayitimi: ‘Pimpina’, kamiithatatsi pimpimantaniti. Aririka jayitaimiro pashitari, kamiithatatsi iiro pikiñaanikowintziro.

³¹ Pikowirika jitakoyitimi, pitawatyaaowo iiroka pitakotantya.

³² Iriirika pitakotashitayta ikaatzí itakoyitzimiri iiroka, ¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri. ³³ Iriirika paapatziyashitaytaari ikaatzí aapatziyimiri iiroka ¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri. ³⁴ Aririka inkantaitimi: ‘Pimpawakinawo, ari noipiyaimi’, impoña pimpawakiri tima piyotzi ari jimataimi iiroka paata. ¿Kamiithatakima jiroka? Aña tii, tima iro jimatapiintziri kaaripiroshiriri. ³⁵ Pitakoyitaiyaari iiroka kisayitzimiri, iiro pipiyatari. Pimpimantaniti aririka inkantayitimi, iiro poyaawinta jimayitaimi iiroka. Antawoití impinayitimi, itomitaimi jinokijatzí. Imapiro jitakoyitakari irirori maawoni kaaripiroshiripaini. ³⁶ Ikimita Ashitairi jitakotanta, ari pinkimitanaiyaari iiroka”.

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi

(Mt. 7.1-5)

³⁷ “Iiro pookimotantzi, jimaitzimikari iiroka paata. Iiro piyakowintantzi, jimaitzimikari iiroka paata. Aririka pimpiyakotanti, ari jimayiitaimi iiroka paata. ³⁸ Pimpimantanitai, tima ari jimayiitaimi iiroka paata, janaakaayitaimiro iiroka okaatzi pipimantakiri. Tzimatsirika pantakiri, ari inkimiyiitaimi paata iiroka”.

³⁹ Ipoña jojyakaawintanakiniri Jesús, ikantzi: “¿Kantatsima inkathatawakaiya kaari aminatsini? ¿Tiima ari imparyaaki apitiroiti omoonakiki? ⁴⁰ Tii ñaitzi apaani iiniro jiyotaitziri janaakotiri yotairiri. Irooma paata aririka jiyotaapirotakiri ari inkimitaiyaari yotairiri pairani. ⁴¹ ¿Litama pikowantari pamininiri pashini tyaakitachari jokiki? Pitawatyaawo iiroka paawairo antawo inchapitoki tyaakitakimiri. ⁴² Tima iiro okantzi pinkantiri pijyininka: ‘Pimpoki, nayimiro tyaakitakimiri pokiki’. Aña tzimataitatsi pokiki iiroka antawo inchapitoki tyaakitakimiri. ¡Thiiyinkari! Pitawaiyaawo paawairo iiroka tyaakitakimiri pokiki, inkini pamininiri pijyininka tyaakitainchari kapichiini jokiki”.

Ari jiyoitzirori onkithokitanakirika
(Mt. 7.15-20)

⁴³ “Inchato saankanatatsiri ojyooki, tii ñaitziro onkaaripiroti okithoki. Irooma inchato sampiyashitatsiri, tii kamiithaini ñaitiro onkithokiti. ⁴⁴ Tima okaatzi kamiithayitatsiri chochoki, tii okamiithawaitashita apaniroini, aña iro kantakaawori owaato okamiithatzi iroori. ¿Añiiroma higo onkithokitantyaawo owaato kitochii? ¿Kantatsima uva okithokitantawo kitochii iijatzi? ⁴⁵ Ari ikimiyitanaari kamiithashiriri ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okamiithantantari jantayitzi. Iriima kaaripiroshiriri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaariprotantari jantayitzi. Tima okaatzi ikinkishiriyitari, irootaki ñaaniyitari iijatzi”.

Ikinkithatakoitzi apiti owatzikirori ipanko
(Mt. 7.24-29)

⁴⁶ “¿Litama ikantantayitanari: ‘Pinkathari, pinkathari?’ Tiimaita jantaitanawo okaatzi nokantayitzi. ⁴⁷ Tzimayitatsi matanairori okaatzi nokantayitzi. Jiroka ikimiyitanaari: ⁴⁸ Ikimitakari atziri witsikat-siri ipanko, ikiyashitakiro itzinkami okisopathatzi kipatsi, jowatzikakiro. Opoña opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsini pankotsi, tii iiwokiro. Tima jowatzikaitakiziiro kamiithaini okisopathatzi kipatsi. ⁴⁹ Iriima piyakotzirori nokantayitzi, kaari antanaironi. Ikimitakari atziri witsikawitachari ipanko, tiimaita ikiyashitziro inthomainta. Okanta opokaki antawoiti amaani, ookantapaakawo shintsini, tyaanaki. Tii jñaitairo”.

7

Joshinchagairi Jesús jotzikatani ijiwari owayiriiti
(Mt. 8.5-13)

¹ Aritaki ithonkanakiro Jesús ikinkithatakari atziripaini, jatai nampit-siki Capernaum. ² Ikanta imantsiyataki jitakoprotantari jotzikatani ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, irootaintsi inkamimi. ³ Ari ikimakowintakiri Jesús, jotyaaantaki jantarikipiroti Judá-mirinkaiti, inkaimiri Jesús, joshinchagairiita jotzikatani. ⁴ Ikanta jiyaatashitakiri Jesús, ikantapaakiri: “Okowapirotatya pimitakotiri ijiwari owayiriiti, ⁵ tima jaapatziyapiintakina, jiwitsikakina

pankotsi tsika napatotapiinta". ⁶ Ikanta Jesús, jonyaatanakiri. Iro jari-
 itantyaarimi ipankoki, itonkiyotakari ijyininkathori ijiwari owayiri, iri-
 itaki pashini jotyaaantakiri, ikantapaakiri irirori: "Jesús, ikantakaantzimi
 jiwari, ikantzi: 'Kaaripirori ninatzi naaka, iiro pityaapankotana.*' ⁷ Irootaki
 kaari niyaatashitantzimi noñiimi naaka. Apa nokowi piñaani pinkan-
 takaantawakiri nompiratani, aritaki ishintsitai. ⁸ Tima tzimatsi ompirata-
 nari naaka, tzimatsi iijatzí owayiri nompiratari naaka. Aririka nonkantiri:
 "Piyaati", aritaki jyyaataki. Aririka nonkanti pashini: "Pimpoki", aritaki im-
 pokaki. Aririka nonkantiri nonampiri: "Pantiro jiroka", jimatziro jantziro".
⁹ Ikimawakiri Jesús, iyokítzi ikantanaka, ikantanakiri itsipatakari: "Iriitaki
 matakirori jirika ikimisantzi, tii itzimi jaka Israel-ki ajyininka kimityaarini
 jirika. Imapiro". ¹⁰ Ikanta ipiyaiyani pankotsiki jotyaaantaitakiri, iñaapaatziiri
 jotzikatani, shintsitai imantsiyawita.

Jañaakaqairi Jesús iintsiti kamatsiri oimi

¹¹ Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Naín, iri itsipayitaka jiyotaani.
 Ojyiki iijatzí atziripaini. ¹² Iro jariitzimataka nampitsiki, itonkiyotakotan-
 taka jagaitziri kaminkari inkitaítiri, apintzi jinatzi otomitari tsinani ka-
 matsiri oimi. Ojyiki atziri oyaatakirori jiroka tsinani. ¹³ Ikanta Jesús
 iñaawakiro tsinani, antawoiti jítakoshiritanakawo. Ikantziro: "Aritapaaki
 piraawaitaka". ¹⁴ Ipokapaaki okaakiini, jotirotpaakiro jowantaitakariri.
 Katziyaiyapaakani natakotziriri. Ikantzi Jesús: "Iwankarí, iiroka noñaanatzi,
 pimpiriintai". ¹⁵ Piriintanaa kamawitainchari ñaawaitanai. Ikathatanairi
 Jesús irojatzí inaanatiki. ¹⁶ Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzí ñaakiriri.
 Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: "Pokataiki ñaapirori Kaman-
 tantaniri". Ipoña ikantaiyini iijatzí: "Pokataiki Pawa iri nishironkayitaini
 aaka". ¹⁷ Ithonka ikimakoyiitanakiro jantakiri Jesús maawoni Judea-ki,
 iijatzí pashiniki nampitsi okaatzí saikanampitatsiri janta.

Jotyaaantakiri Juan jiyotaani (Mt. 11.2-19)

¹⁸ Ikanta Juan ikimaki irirori okaatzí awisaintsiri, ikamantakiri jiyotaa-
 nipaini. Ari jiyoshiitaki apiti jiyotaani, ¹⁹ jotyaaantakiri josampitiri Jesús,
 inkantiri: "¿Irokama jiiitatziri 'Pokatsini?' Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima
 pashini naamaiyaari?" ²⁰ Ikanta ipokaiyakini, iñaapaakiri Jesús, ikanta-
 paakiri: "Jotyaaantakina Juan owiinkaantantani nosampitimi: ¿Irokama
 jiiitatzí 'Pokatsini?' Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini naamaiyaari?"
²¹ Tima iikiro joshinchaayitatzí Jesús kantawaiyitachari mantsiyari, ikaatzí
 piyarishiritatsiri, jokiryaakaayitai ojyiki kaari aminatsini iijatzí. ²² Irojatzí
 ikantantanakariri pokaintsiri: "Aririka piyaatai, pinkamantapairi Juan
 maawoni okaatzí piñaayitakiri iiroka nantakiri, okaatzí pikimakinari iijatzí.
 Tima naminakaayitairi kaari aminatsini, naniitakaayitairi kisopookiri,
 nokimakaayitairi ashikimpitari, noshinchaayitairi imatziri pathaawontsi,
 nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakooyitainiri ashironkainkari Kami-
 ithari Ñaantsi. ²³ Irootaki inkimoshiritantaiyaari inkaati kaari kisoshiriwin-
 tainani".

* **7:6** Jirika ijiwari owayiri kaari Judá-mirinka, pashinijatzí atziri jinatzi. Tima pairani Judá-mirinka,
 tii ityaapankotziri kaari ijyininkata.

²⁴ Ikanta ipiyaiyanaani jotyaantani Juan, josampitanakiri Jesús ikaatzi apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantziri: “¿Litama pikinkishiritakotariri piñaakiri chapinki janta otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki apaani kimitawori sawoo owiwatonkitaakaawo tampiya okantakaantziro tii ithaamintashirita? ²⁵ ¿Piñaakirima jowaniinkatya ikithaataka? Tima maa-woni ikaatzi nintaawaitachari, owaniinkapirowaitachari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharinsi. ²⁶ Aña iro piyaatashitantakariri piyotaiyakini Kamantantaniri jinatz. Tima jimapirotatziro irirori janaakiri Kamantantaniripaini. ²⁷ Iriitaki josankinatakoyiitaki pairani, iñaanatziro Pawa itomi, ikantzi:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkinkithatakotimi, Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

²⁸ Nokantzi naaka: Atziriiti ikaatzi tzmawitainchari, tikaatsi apaani Kamantantaniri anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimitacha inkaati ipinkathariwintari Pawa inkitiki, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan”. ²⁹ Jirika atziriiti jowiinkaayitakiri Juan itsipataakiri kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, jiyotanairi tampatzikashiriri jinatz. ³⁰ Iriima Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti tii jishinita jowiinkaayitiri Juan, ari japaatziro okaatzi jantzimotantiri Pawa.

³¹ Ipoña ikantzi Pinkathari Jesús: “¿Litama nonkimitakaantiriri jirikaiti? ³² Nonkimitakaantiri owajyaantawairintzi iintsi aririka joyyakaantawaiti ikaatzi jiryaanitaiyini, inkantawakaiyaani: ‘Thami ajyowiwaiti amajyitiantyaari’. Iiromaita ikowi. Impoña inkantawitya iijatzi: ‘Incha amampaawaitya owashiritantyaari’. Iiro ikowimaita iijatzi. ³³ Iro jimayitakiri jirikaiti. Jiñaawitakari Juan, itzitapaakawo irirori owanawontsi, tii jimiritawo kachori, iro kantzimitacha ikantakotaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi’. ³⁴ Ipoña ipokaki Itomi Atziri, tii itziwaitapaakawo irirori owanawontsi, imiritawo kachori. Ikantakotaiyakiri: ‘Kaaripirori jinatz, niyawairintzi jinatz, shinkiryantzi, jaapatziyari kowakotziriri kiriiki ijyininka, jaapatziyari iijatzi kaaripiroshiriri’. ³⁵ Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyotairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awisayitaatsini”.

Jariitari Jesús Fariseo iitachari Simón

³⁶ Ikanta Fariseo jaanakiri Jesús jowakaiyaari. Ariitaiyakani ipankoki, saikapaaki Jesús jowapiintaita. ³⁷ Okanta apaani kaaripiroshiriri tsinani nampitawori janta, okimakowintakiri Jesús ipokaki ipankoki Fariseo jowaiyaani, jataki iroori aakotanaki kasankaari owantawo onaki jiwit-sikaitziro mapinaki.† ³⁸ Okatziyimotapaakari iitzikontaki Jesús, iraimotapaakari. Othaatanaka oyaaki okiki ajyitakiri iitziiki, ojyitantzimaitari oishi. Ipoña onintaakiwaitanakiri, osaitantanakari kasankaari. ³⁹ Ikanta jirika Fariseo amakiriri Jesús, ikantashiritanaki: “Imapirotatyirimi jirika ikamantansiriz, ari jiyotakiro tsiika okantawaita jiroka tsinani otrotakiriri, tima kaaripiroshiri inatz”. ⁴⁰ Ipoña Jesús ikantanakiri Fariseo: “Simón, tzmatsi nokowiri nonkantimiri”. Ari ikantzi: “Incha pinkantinawo yotaa-nari”. ⁴¹ Ipoña ikantzi: “Apaani atziri, ipakiri iiriikiiti pashini apiti atziri. Apaani ipaki 500 kiriiki, iriima pashini ipakiri 50.‡ ⁴² Okanta osamanitaki, tii okantzi jirika apiti atziri joipiyairi kiriiki, ipiyakoitairi jiriwitani apitiroiti. Incha pinkantina, ¿Itzimikama itakopirotantachani?” ⁴³ Ikantzi

† 7:37 Iro ikantakoitzi jaka mapinaki, jiitaitziri pashiniki nampitsi “alabastro”. ‡ 7:41 Ikan-takoitziro jaka “kiriiki”, iriitaki ikantaitziri pairani “Denario”.

Simón: “Nokantzi naaka iri itakopirotantacha atziri ipiyakopiroitakiri jiri-
iwitani”. Ari ikantzi Jesús: “Ari pimatakiro pikantakiri”. ⁴⁴ Jaminanakiro
Jesús osaikaki tsinani, ikantziri Simón: “¿Piñaakiro antakiri jiroka tsinani?
Notyaapankotakimi iiroka, tiimaita pipana jiña nonkiwakiitapaatyaari.
Irooma jiroka tsinani, okiwakiitantakinawo oyaaki shitowanaintsiri okiki,
opoña ojyitantakinawo oishi. ⁴⁵ Tii pinintapootawakina piwithatawak-
ina iiroka, irooma jiroka tsinani ojyiki onintaakiitakina. ⁴⁶ Tii pi-
saipatziitotantinari iiroka yiinkantsi pimpinkathatina, irooma jiroka tsi-
nani, osaitantakinawo kasankaari noitziki. ⁴⁷ Ojyiki okaaripiroshiriwitaka
jiroka tsinani, ipiyakoitainiro tima ojyiki itakotakina. Iriima tsika itzimi
ipiyakoitziri kapichiini, kapichiini jitakotanta”. ⁴⁸ Ipoña ikantanakiro tsi-
nani: “Ipiyakoitaimiro okaatzi pikaaripiroshiriwitaka”. ⁴⁹ Ikantaiyanakini
ikaatzi itsipataiyarini: “¿litatyaama jirika imatantyaawori impiyakotantiro
kaaripirori?” ⁵⁰ Iikiro Jesús ikantanakitziro tsinani: “Piyatai kamiitha,
tima iro pawisakoshiritantaari pikimisantani”.

8

Tsinani imitakoyitakiriri Jesús

¹ Ikanta Jesús itsipayitakari 12 jiyotaani, ithonkakiro nampitsi
ikinkithataki, ikinkithatakotakiri Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai.
² Ari itsipatakawo iijatzi tsinaniiti okaatzi joshinchaayitairi
opiyarishiriwitaka, iijatzi okaatzi mantsiyawitachari. Jiroka okaatzi
oyaatakiriri: María jiyiitzi iijatzi Magdala-jato ñiiriri ikaatzi 7 piyari,
³ opoñaapaaka Juana iina Chuza jompiratani Herodes, opoñaapaaka Susana.
Ari itsipatakawo iijatzi pashinipaini tsinani okaatzi papiintakiriri kiriiki
Jesús.

Jojoyakaawintziri Jesús pankiwairintzi (Mt. 13.1-15, 18-23; Mr. 4.1-20)

⁴ Ipoña ipiyowintapaakari Jesús ojyiki atziri poñaayitachari pashiniki
nampitsi. Jojoyakaawintatziiniri okaatzi jiyotaayitziiriri, ikantziri:
⁵ “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri impankiwaiti. Ikanta jookakitakiro
iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ithonka jaatzikakiitakiro,
ipoña ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo. ⁶ Tzimatsi pashini
ookakitapainchari omapiipookitzi kipatsi. Okanta ojyookawitanaka
pankirintsi, sampiyashitanaki, tima tii irinkapathataty kamiithaini
kipatsi. ⁷ Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi. Okanta
ojyookawitanaka, kamanaki anaanakiro kitochiimashi. ⁸ Tzimatsi
pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana okanta
ojyookapaaki, kithokitanaki. Apaanipaini jyookapaintsiri kamiitha
tizamayitai 100 okithokiki”. Ipoña ikantanaki Jesús: “Kowirori inkimathatiro,
jowakimpitaty inkimisanti”.

⁹ Ikanta jiyotaani Jesús josampitakiri iita ojyakaawintari okaatzi jiy-
otaantakiri. ¹⁰ Jakanakiri Jesús, ikantziri: “Iirokaiti nonkamanti kaari
piyowitaiyani, ontzimatyii piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathariwin-
tantai. Iriima pashinipaini, iiro nokamantziri irirori, apa nojyakaaw-
intiniri. Ari onkanta jaminawitya jirikaiti, iiro jiñiimaitawo. Ari inki-
mawityaawo, iiro ikimathatawakiro nokantawitariri. ¹¹ Jiroka ojyakaaw-
intachari: Jiroka okithoki ipankiitakiri, iñaanira Pawa ojyakaawintachari.
¹² Okaatzi ookakitapainchari aatsiki, ojyakaawintari kimawitawori ñaantsi,

ipokapaaki kamaari imaijantakaapaakiri, tima tii ikimisantzi, iiro jaw-isakoshiritai. ¹³ Ari okimita ookakitapainchari omapipookitzi, oiyakaaw-intari kimawitawori ñaantsi thaankipiroini ikimisantawitanaka. Tii jiyotakopiroatyiuro ñaantsi, jowajyaantanakiro ikimisantzi. Tii ikisashitawo jantakaaitiri kaaripirori, ikimiwaitakawo pankirintsi kaari tyaapirotatsini oparitha inthomainta kipatsiki. ¹⁴ Ari okimita ookakitapainchari okitochi-imashitzi, oiyakaawintari kimawitawori ñaantsi. Okantakaantziro okantzi-moshiriwaitari, ikinkishiritakotawo jajyaagantya, inintawaitziro inthaam-intawaitya. Iro anaanakiro ñaantsi ikimawitakari, ikimitakawo pankirintsi kaari kithokitatsini. ¹⁵ Irooma okithoki ookakitapainchari okamiithawan-itzi kipatsi, oiyakaawintziri kimisantanaorori ñaantsi, kamiithashiri ikan-tanaa, jowyakotanaawo pankirintsi saankana ijyookanaki, oiyiki okithoki-tanaki”.

Onkoñaatakoyitai manakowitainchari

(Mr. 4.21-25)

¹⁶ Ipoña ikantaki iijatzi: “Ankowirika ootyaari ootaminto, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Amanakotzirima otapinaki? Aña tii. Owakotziri jinoki inkini inkoñiinkatakoti akaataiyini. ¹⁷ Ari onkimityaari iijatzi, ontzi-matyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawi-ita parani. ¹⁸ Paamaakowintyaawo okaatzi pikimakiri. Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairei oiyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaataty iñiuro iiro otzimimopirotairei”.*

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Okanta opokashitakiri inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini oñiiri. Tiimaita okantzi oñiiri jotzikaakiro atziri piyowintakariri. ²⁰ Ipoña ikantaitakiri: “Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”. ²¹ Ikantanaki irirori: “Ikaatzi kimanairori iñaani Pawa, jantanairo okaatzi ikowakairiri, iriitaki nirintzitari, iro nonaanatitari”.

Jomairintziro Jesús tampiya

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, ikantanairi: “Thami amontyi intatsikironta”. Jataiyakini. ²³ Ikanta jimontyaakotaiyini, maanaki Jesús. Ari omapokapaakari antawoiti tampiya, antawo otamaryaatanaki inkaari, kitaatapaaka jiñaan pitotsiki, iroowitaincha intsitsiyakotaiyini. ²⁴ Ari jowakiryaitanakiri Jesús, ikantaitziri: “¡Yotaanar! ¡Antsitsiyakotatyi!” Piriintanaka, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampiyatzi!” Ipoña ikantziro inkaari iijatzi: “¡Pimairyaaati!” Awisanaki tampiya, mairyaaatani. ²⁵ Ipoña ipithokashitari jiyotaani, ikantziro: “¿Tsiikama okinaki pawintaani?” Antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani jiyotaani ithaawankakiini: “¿Iitatyaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintziro iijatzi inkaari?”

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Ikanta jimontyaanakawo Jesús intatsikironta inkaari Galilea, ariitaka inampiki Gadara-jatzi. ²⁷ Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri. Pairanitaki ipiyarishiritaki tii ikithaataa, tii jamitaiya

* **8:18** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: “Kapichiinirika pikimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, oiyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakiyimiuro”.

isaikai pankotsiki, ari isaikawaitzi kitataarimashiki. ²⁸ Ikanta jiñaawakiri jariitapaaka Jesús, ishiyapaaka, jotzirowashitapaakari. Kaimanaki shintsiini, ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri! ¿Tsikama pinkantataitinaka? Tii nokowi powashironkaina”. ²⁹ (Tima ikisawitawakityaari piyari jowajyaantairiita shirampari. Pairanitaki ipiyarishiritakaawitakari. Ojyiki joojowitantantari ashirotha, ithatyiuro. Ishiyashiyawaita otzishimashiki ikantakaari piyari.) ³⁰ Ipoña Jesús josampitakiri piyari, ikantziri: “¿Tsikama piitaka?” Jakanaki piyari, ikantzi: “Noita ‘Jyikiyantzi’”. Tima ojyiki ikaataiyini.† ³¹ Iikiro ikantanakitzi piyari: “Tii nokowi papirotaiyinani”. ³² Ari ipiyotaiyani ojyiki chancho joshintagaayini. Ikantaiyini piyari: “Potyaantina janta chancho-ki”. Ipoña ikantzi Jesús: “Pimatiro”. ³³ Ikanta jyikiyantzi, jatanaki ipiyota chancho. Irojatzzi ishiyantanakari tsika impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini, ari ithonka ipiinkaki inkaariki.

³⁴ Ithaawaiyanakini aamaakowintariri chancho-paini, shiyaiyanakani ikamantantapaaki nampitsiki, ikamantakiri iijatzzi maawoni saikayitatsiri jowaniki. ³⁵ Pokaiyapaakini atziri jaminiro okaatzzi awisaintsiri. Ipoña jiyaatashiitanakiri Jesús. Iñaitapaatzziiri piyarishiriwitachari isaikaki itsipatakari, ikithaataka, kamiitha ikantanaa. Antawoiti ithaawaiyanakini. ³⁶ Ikaatzzi ñaakirori inkaanki awisaintsiri, ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantziri: “Piñiiri piyarishiriwitachari, iriitaki Jesús owawisaakotairiri”. ³⁷ Ikanta maawoni Gadara-jatzzi, ikantakiri Jesús: “Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina”. Iro ikantantari, tima antawoiti ithaawantanakari. Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, jatai. ³⁸ Ari ikantawitawaari jowawisaakotairi: “Nokowi noyaatanakimi”. Jakanaki Jesús, ikantanakiri: ³⁹ “Iiro poyaataana, piyaatai piyininakiki pinkamantapairi, pinkantiri: ‘Jowawisaako-taana Pawa’”. Ari Jimatakiro shirampari, jatai ikamantantapairo okaatzzi jowawisaakotairi Jesús.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús
(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ikanta ipiyaa Jesús, thaaminta ipiyowintawaari atziri, tima iri joyaakoniintakiri. ⁴¹ Tzimatsi shirampari jiita Jairo, iriitaki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita. Ari iñaapaakiri Jesús, jotzirowashitapaakari, ikantapaakiri: “Nokowi piyaati nopankoki”. ⁴² Tima okamimatatzzi japintoti irishinto. Ari tzimaki 12 osarintsiti. Ikanta joyaatzzi atziripaini jirika Jesús, jawitsinaimatanakiri.

⁴³ Tzimatsi iijatzzi tsinani kimaatsiwaitachari osokaata, tzimakotaki 12 osarintsiti ashironkaawaitaka, apirotakiro opimantziro tzimimowitawori opinantantari aawintantzinkari, tikaatsimaita kantironi joshinchiuro.

⁴⁴ Okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotsitakiri kapichiini opatziki iithaari. Apathakiro ishitanaki osokaawaita iraani. ⁴⁵ Ipoña josampitantanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka otirotakenawori noithaari?” Tikaatsi kamantatsini iita otirotakeniriri. Ipoña Pedro itsipatakari ikaataiyini, ikantzi: “Yotaanarí, tima piñiiri jawitsinaimatakimi ojyiki atziri, iikiro pikantatzzi: “¿Iitaka otirotsitakinawori noithaari?””

⁴⁶ Iikiro ishintsitanakitzi Jesús ikantzi: “Tzimatsi otirotsitakinawori noithaari. Tima nokimawakiro noshintsinka tzimatsi oshinchaashitakiri”.

⁴⁷ Okanta oñaakiro jiroka tsinani tii imanakota okaatzzi antakiri, antawoiti othaawanaki, opokashitapaakiri Jesús, otzirowashitapaakari, maawoni ikimaitakiro okinkithatakota, ikimaitakiro iijatzzi tsika okanta

† 8:30 Jiroka wairontsi “Jyikiyantzi”, irojatzzi ikantsitairi “legión”.

omapokanaka oshintsitai osokaawaiwita. ⁴⁸ Ikantanakiro Jesús irirori: “Tsinani, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya”.

⁴⁹ Tikiraamintha ithonkiro Jesús jiñaanatziro tsinani, ariitapaaka poñainchari ipankoki jiwatakaantatsiri japatotapiintaita, ikantapaakiri: “Kamaki pishinto, aritapaaki poñaashirinkiri yotaantaniri”. ⁵⁰ Ikanta ikimakiri Jesús ariitapainchari, ikantanaki irirori: “Iiro pithaawashiwaita. Pawintaiyaana, aritaki oshintsitai”. ⁵¹ Ikanta jariitaiyapaakani pankotsiki, tikaatsi ishiniti intyaapaaki, apa Pedro, Jacobo, Juan, ashitawori irishinto, onaanati. ⁵² Ojyiki irakotaiyawoni kamaintsiri. Ikantapaaki Jesús: “Iiro piragaiyani, tii okami iintsi, imakoryaati”. ⁵³ Thainkashiri jowawiitakari Jesús, tima imapiro iñaitakiro kamaki iintsi. ⁵⁴ Ikanta Jesús joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo shintsiiini ikantziro: “¡Tsinani, pimpiiriinti!” ⁵⁵ Piyashiritapaaka iintsi, piriintanaa. Ari ikantzi Jesús: “Pimpuro oyaari”. ⁵⁶ Iyokitzi ikantanaka ashitawori iintsi. Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Tii nokowi pinkamantantiro okaatzi piñaakiri”.

9

Jotyaantaitziri 12 yotaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani ipasapiyaakari ishintsinka onkantya inkitsirinkantyaariri piyari iijatzi mantsiyarintsi. ² Jotyaantakiri inkamantantiro tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai, joshinchaayitiri mantsiyariiti. ³ Ikantawakiri: “Iiro paanaki tsika oitya, iiro paanaki pikotzi, pithaati, powanawo, piirikiti, iiro okantzi paanaki iijatzi apiti piithaari. ⁴ Aririka pariitayya pankotsiki, ari pimaapiintatyi irojatzi pawisantanatyaari. ⁵ Iirorika jaapatziyaitzimi janta, pawisapithatiri, potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantyaari tii ikimisantzi”. ⁶ Ikanta jiyataiyakini jiyotaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki Kamiithari Nnaantsi, ojyiki mantsiyari joshinchaayitaki.

Ikamantakari Juan owiinkaantantaniro (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Ikanta pinkathari Herodes jiiitaitziri iijatzi Tetrarca ikimakowintakiri Jesús okaatzi jantayitzi, okantzimoshiritanakari, tima tzmatsi kantatsiri: “Añagai Juan owiinkaantantaniro”. ⁸ Pashini kantatsiri: “Elías jinatzi”. Ikan-tayitzi iijatzi: “Aamaa pashini Kamantantaniro piriintaachari”. ⁹ Irojatzi ikantantanakari Herodes: “Aña nothatzinkakaantakiri Juan-ni. ¿Tsikama itzimi nokimakowintziri iroñaaka?” Ojyiki ikowaki iñiirimi Jesús.

Jowaiyani 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Ikanta ipiyayitaa otyaantaari, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri. Ipoña japatotawairi maawoni, jaanakiri nampitsiki jiiitaitziro Betsaida. ¹¹ Iro kantacha yotaiyakini atziri tsika ikinaki joyaatzishitanakiri. Ikanta Jesús jaawakiri kamiitha, ikamantakiri tsika ikanta Pawa impinkathari-wintantai, joshinchaayitakiri mantsiyayitatsiri. ¹² Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri 12 jiyotaani, ikantapaakiri: “Potyaantairi atziripaini, jamini tsika jimayi, tsika joyaa iijatzi, tima asaikatzi jaka otzishimashiki”. ¹³ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pimpuri iiroka joyaari”. Ari ikantaiyini: “Tikaatsi nompiriri, apa otzimi 5 tanta, apiti shuma. ¿Pikowima niyaati

namanantakiniri jonyaari maawoni atziriri?" ¹⁴ Kimitaka ikaataiyini 5000 shirampariiti apatotainchari. Ikantziri jiyotaani: "Papatoyitiri inkaati 50 atziri poosaikayitiri, ari pinkimitakiri maawoni". ¹⁵ Ari ikantakiro, joo-saikakiri maawoni atziri. ¹⁶ Jaakiro Jesú 5 tanta, apiti shima, jamananaki inkitikiri, ipaasoonkiwintakiro owanawontsi, ipitoryaakiro ipakiri jiyotaani impayitiri maawoni atziri apatotainchari. ¹⁷ Jowaiyakani maawoni, kimani-intaiyakani shintsiiini. Ijaikitai 12 kantziri okaatzi tzimagaantapaintsiri.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi Jesús

(Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)

¹⁸ Ikanta isaiki Jesú jamanamanaata itsipatari jiyotaani. Ari josampitakiri ikantziri: "¿Litama ikinkishiritakotanari atziripaini?" ¹⁹ Ari jakaiyanakini: "Ikantayitzi Juan-ni owiinkaatananiri pinatzi, ikantayitzi iijatzi Elías-ni pinatzi. Tzimatsi kantatsiri iijatzi: 'Iri pashini piriintaacha itawori Kamantantaniri' ". ²⁰ Ipoña ikantzi Jesú: "¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?" Ari jakanaki Pedro, ikantzi: "Iirokatakiki Cristo poñaachari Pawaki".

Ikinkithatakotziro Jesús inkami

(Mt. 16.21-28; Mr. 8.31-9.1)

²¹ Ari ikantanakiri Jesú jiyotaani: "Iiro pikinkithatakotana". ²² Iikiro ikantanakitzi: "Ojyiki inkimaatsitakaityaari jirika Itomi Atziri, imapiro inkisaniintina ijiwari Antaripoririiti, ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Ari jowamaakaantakina. Iro kantacha awisawitaya mawa kitijiyiri, ari nañagai".

²³ Ipoña ikantanakiri maawoni: "Tzimatsirika kowatsiri intsipatina, jowajyaantiro ikowashiwaiyitari jantiri, onkantawitaya impaikakotaitiri-imi joshiritaana, intsipatapiintaina kitijiyiriki. ²⁴ Tima ikaatzi itakowaitachani apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari impiyaashitaiya. Irima inkaati kamawintinani okantakaantziro ikimisantana, aritaki jawisakoshiritai. ²⁵ Aminaashiwaita otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, impoña iñaitairo impiyashitaiya, apaniroini japirowaita. ²⁶ Tima inkaati kaaniwintinari naaka, iijatzi noñaaniyitakari, ari jimatapairi Itomi Atziri inkaaniwintapairi paata aririka impiyi jamaairo jowaniinkawo, jashi Ashitariri, jashi maninkariiti tasorintsitsitiri". ²⁷ Ipoña ikantanakiri iijatzi Jesú: "Tyaaryoo, tzimatsi pikaataki jaka, tikira ikamiita ari iñaanairo tsika inkantya Pawa impinkathariwintanti".

Ishipakiryimotziri Jesús jiyotaani

(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Okanta awisaki 8 kitijiyiri, tonkaanaki Jesú otzishiki jamanamanaatya, ari itsipatanakari Pedro, Jacobo ipoña Juan. ²⁹ Ikanta jamanamanaata, ari ipashinipootanaki Jesú, kitamaa okantanaka iithaari oshipakiryaanaki. ³⁰ Iñaitatzi apiti katziyapainchari itsipatapaakari Jesú, Moisés jinatzi itsipatakari Elías. ³¹ Ari ikatziyaiyapaakani otapotakiri jowaniinkawo, ikinkithatakotziro tsika inkantya Jesú impiyakaityaari Jerusalén-ki. ³² Ayimatakiri iwochokini Pedro iijatzi ikaatzi itsipatakari. Okanta awijiyimotanakiri iwochokini, iñaatziro jowaniinkawo Jesú itsipatakari apiti koñaatapaintsiri. ³³ Iro ipiyimatanaa apiti tsipatapaintariri Jesú, ikantzi Pedro: "¡Yotaanari, kamiithawaitaki asaiki jaka! Ari niwtsikimiri mawa pankojyitansi pashi iiroka, jashitya Moisés, jashitaya Elías". Iñaawaitashitanaka Pedro, tii jiyotzi oita ikantziri. ³⁴ Iñaawaiminthaizti Pedro, opamankapaakiri minkori, ithaawanaki. ³⁵ Ikimatzi iñaawaitaitanaki minkoriki ikantaizti: "Notomi nitakokitani jinatzi jirika, iriitaki

pinkimisantiri”. ³⁶ Okaatapaaki ñaantsi iñaawaitaitakiri, iñaitatzi apaniroini ikantanaa Jesús ikatziya. Tiira ikamantantsitawo jiyotaani tsika ikanta jiñaakiri, jimanani jowakiro.

Joshinchiiri Jesús iintsi piyarishiritatsiri

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Okanta okitiijiyamanai, oirinkaiyaani Jesús ipoñagaawo tonkaariki otzishiki, ojyiki pokaintsiri intonkiyotawaiyaari. ³⁸ Ari josatikaka shirampari, kaimanaki shintsiini ikantzi: “Jesús, nokowi pamininari napintziti notomi! ³⁹ Ipiyarishiritatzi, owanaa ikaimakaawaitziri, ishimoripaantitakairi ikamimawaitzi, jompojakaawaitari, tii jowajyaantziri kapichiini. ⁴⁰ Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri”. ⁴¹ Jakanaki Jesús ikantanaki: “Tiitya pikimanitzi iiroka. ¿Tsikama onkaati nosaikimotanaimi, noñiuro namawitakotimiro? Pamakinari”. ⁴² Ikanta jamaitapaakiri iintsi, ishinkiwintakaanakari piyari, tyaanaki isaawiki, antawoiti jompitawaitanaka. Ipoña Jesús ikisakiri piyari, shintsitanai iintsi, jaanairi ashitariri. ⁴³ Iyokitzi ikantaiyanakani atziri jiñaakiro ishintsinka Pawa.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkamimotanti

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoña japiitakiro Jesús ikantziri jiyotaani: ⁴⁴ “Powakimpitatyaawo iiroka jiroka ñaantsi, iiro pipiyakotairo. Tima jirika Itomi Atziri impithokashiiatyaari jaakaantaitiri”. ⁴⁵ Iro kantzimaitacha tii ikimathatayironi okaatzi ikantawitariri, tima jimanapithaitziiri iiro ikimathatantawo. Iro ithaawantayakarini tikaatsi osampitirini oita ikinkithatakotziri.

Tsika itzimi ñaapirotachani

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Ikanta jiyotaani Jesús ikantawakaawintakawo iitakarika ñaapirotachani. ⁴⁷ Iro kantzimaitacha Jesús jiyoshiritakiri ikinkishiritari. Jaaki iintsi, itsipatapaakari irirori. ⁴⁸ Ipoña ikantzi: “Ikaatzi aapatziyariri kimitariri jirika iintsi okantakaantziro ipairyuro nowairo, kimiwaitaka naakami jaapatziya. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyina naaka, kimiwaipirotanaka iri jaapatziyaka tsika itzimi otyaantakinari jaka. Ikaatzi kaari ñaapirotachani ironaaka jaka, iri ñaapirotaachani paata”.

Ari akaatziri kaari kisaniiintairi

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Ipoña ikantanaki Juan: “Yotaanari, noñaaki chapinki atziri pairyirori piwairo, joshinchaakiri piyarishiritatsiri. Tii añiiri ankaatiri jaka, nowajyaantakaakiri”. ⁵⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Iiro powajyaantakairimi, tima ari akaatziri kaari kisaniiintairi”.

Ikisaitakiri Jacobo ipoña Juan

⁵¹ Aritaki monkaatzimatapaaka intzinaantaiyaari Jesús, tontashiri ikan-tanaka jiyaatzi Jerusalén-ki. ⁵² Jotyaantaki iitya aminaantirini janta Samaria-ki. ⁵³ Iro kantzimaitacha tii ikowaiyini Samaria-jatzi inkini-motiri, tima jiyotaiyini jiyaatati Jerusalén-ki. ⁵⁴ Ipoña Jacobo itsipatakari Juan, ikantanakiri Jesús: “Pinkathari, thami ankaimakaanti paampari inkitiki, ikimitaakiro pairani Elías, japirotyaata intaiya maawoni”. ⁵⁵ Ari ipithokashitanakari Jesús, ikisanakiri, ikantziri: “Tiitya pikamiithashiritzi iiroka. ⁵⁶ Tii iro ipokantakari Itomi Atziri jaka impiyashiwaitaiya

atziri, ontzimatyii jowawisaakoyitairi”. Irojatzii ikinantanakari pashiniki nampitsi.

*Kowawitachari jonyaatirimi Jesús
(Mt. 8.18-22)*

⁵⁷ Ikanta jyaatanai Jesús, ikantawiiitawaari aatsiki: “Pinkathari, nokowi noyaatimi tsikarika pinkinayiti iiroka”. ⁵⁸ Jakanakiri Jesús ikantziri: “Apaani otsitsiniro tzimatsi imoo tsika imaapiintzi, iijatzii ikimitari tsimiri tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi ipanko jimaan-tapiintyaari”. ⁵⁹ Ipoña Jesús ikantanakiri pashini: “Poyaatina iiroka”. Ari ikantzii irirori: “Pinkathari, nokowawitaka noyaatanakimi, iro kantzimaitacha nokowi noñaanakiro nonkitatiri nowaapatitari, ari noyaatimiri”. ⁶⁰ Ikantanakiri Jesús: “Poyaatina, pishinitiri ikaatzi kamashiriyatitsiri inkitatairi irirori kamayitatsiri. Ontzimatyii pikinkithatakotairo iiroka tsika inkantya Pawa impinkathariwintantai”. ⁶¹ Ari ikantanaki pashini: “Pinkathari, nokowi naaka noyaatimi, iro kantzimaitacha pishinitina niwithatapanaatyaari nojyininka nonampiki”. ⁶² Jakanaki Jesús, ikantziri: “Apatziro paminapiintziro pikiyashitziro piwankiri, tikaatsi paminayitanai pashini. Ari ikimitari kaari owajyaantaironi jantayitapiintziri, tii opan-tapirotari iñiuro impinkathariwintairi Pawa”.

10

Jotyaantaitakiri ikaatzi 70

¹ Ipoña Jesús jiyoshiitaki pashini ikaatzi 70, apitipaini jotyaantakiri, jiiwatiri nampitsiki tsika inkinanaki irirori. ² Ikantayitziri: “Ikimitakawo atziripaini pankirintsi osampainkatzi, iro kantacha tii itzimapirotzi iitya oyiipataironi. Pamanamanaatyaari iiroka Pinkathari jotyaantiita jatatsini atziriki, tima kowityaacha ojyiki kimisantayitaatsini. ³ Notyaantaiyatyiimini, nonkimitakaantimi jotyaantaitziri oijya tsika ipiyota piratsi katsimari. ⁴ Iiro paanaki pithaati, piiriikiti, pi-zapato-ti. Iiro piwithatantanaka, iiro pinkinkithawaitakairi inkaati piñaanakiri aatsiki posamanitzikari. ⁵ Aririka pariyyitayata pankotsiki, piwithatapaatyaari saikatsiri. Pinkantapaakiri: ‘Inkamintha pisaikawaiti kamiitha pipankoki’. ⁶ Tzimatsirika iitya aawakimini kamiitha, aritaki iñaakiro isaikai kamiitha. Irooma iirorika jaapatziyaitzimi, aminaashita piwithatapaakari. ⁷ Aritaki pimaapiintayati pankotsiki tsika pariitaka, iiro paminaminatzi pashini pankotsi. Ari poyaari, piuro onkaati impayitimiri. Timapaani antawaitatsiri ipinayitzi. ⁸ Aririka aawakimi kamiitha nampitsiki, poyaawo onkaati impayitimiri janta. ⁹ Poshinchaayitiri janta mantsiyari, pinkantari: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’. ¹⁰ Irooma pariitayitayata nampitsiki, iirorika jaawakimi kamiitha, pawisapithatiri, pinkantanaki: ¹¹ ‘Notikanairo noipatsikiiti jaka, iro piyotantyaari tii pikimisantzi. Iro kantzimaitacha ontzimatyii piyoti irootaintsi impinkathariwintantai Pawa’. ¹² Timapaani imapirotari paata jowasankitaitiri, anaanakiro inkantayitairi Sodoma-jatzi. Imapiroira”.

*Ikantamachiitzi kisoshiriri nampitsiitiki
(Mt. 11.20-24)*

¹³ “Ikantamachiitzi Corazín-jatzi, iijatzii Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantayini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzii Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi,

jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.* ¹⁴ Aririka jaayitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitzi jowasankitaayitairi Tiro-jatzi ijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, ijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayitairi. ¹⁵ Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyani irirori jijaayitai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jijaayitai ikinayitzi kaminkari.

¹⁶ Tzimatsirika kimisantimini, naakataki ikimisantaki. Itzimirika manintashiritakimini, naaka imanintashiritaki. Itzimirika manintashiritakinari naaka, imanintakiri otyaantakinari jaka”.

Ipiyaayitaa jotyaaantaitakiri kaatatsiri 70

¹⁷ Kimoshiri ipiyaiyaani jotyaaantaitakiri 70, ikantayitapai: “Pinkathari, nopairyiro piwairo, nimatantakiri piyari”. ¹⁸ Ikantzi Jesús: “Noñiitsitaitakiri pairani Satanás jowaryaitakiri inkitiki ikimiwaitakawo ookathawontsi. ¹⁹ Tima naaka pakimirori shintsinkantsi, ari onkantaki posatikantyaari maanki ijatzi kitoniropaini. Ari poitsinampaakiri piyari kisaniiintzimiri, tikaatsimaita awijyomotimini. ²⁰ Iiro pikimoshiriwintashitawo pimatakiri piyari. Iro pinkimoshiriwinti josankinayiitairo piwairo inkitiki”.

Ikimoshiritzi Jesús (Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Irojatzi ikimoshiritantanakari Jesús, ikantanaki: “Ashitanari, iirokatakiki pinkathariwintziriri inkitiwiri, ijatzi kipatsijatzzi, antawoiti nopaasoonkitakimi. Tima iirokatakiki yotakaayitairiri tsinampashiriri kaari jiyoyitzi yotaniiriiti jaka. Ari okantzimaita Ashitanari, irootaki inimotzimiri iiroka”.

²² Ikantzi Jesús: “Iri Ashitanari pasapiyaakinawori maawoni. Apaniroini ikanta irirori jiyopirotona naaka tima itomi jowana. Ari nokimitsitakiri ijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña inkaati niyotakaayitairi naaka ari jiyoyitairi Pawa”.

²³ Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, jaanakiri jantyaatsikiini, ikantakiri: “Kimoshiri inkantaiya inkaati ñaayitaironi okaatzzi piñaayitairi iiroka. ²⁴ Tima tzimawitacha oiyiki Kamantantaniri, ijatzi pinkathariiti kowawitainchari iñiromi okaatzzi piñaakiri iiroka, iro kantacha tii okantzi iñiuro, tii ikimayitairo ijatzi”.

Aawakiri kamiitha Samaria-jatzi

²⁵ Ari isaikakiri yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikowaki inkompitakaiyaari Jesús, ikantaki irirori: “Yotaanari, ¿itama nantiri naaka noñaantaiyaawori kantaitachari añaamintotsi?” ²⁶ Ikantanaki Jesús: “¿Itama okantziri Ikantakaantaitani? ¿Tsikama okantzi piyotakotziro iiroka?” ²⁷ Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Pitakoshiritaiyaari Awinkathariti Pawa, pitakopirotonaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi. Ari okimitari ijatzi: Ontzimatyii atakotawakaiya maawoni, akimaita anishironkatziro awatha, ari ankimitanairi ajyininka”. ²⁸ Ipoña ikantzi Jesús: “Imapiro pikantakiri. Pantiro jiroka, aritaki pawisakoshiritai”.

²⁹ Iro kantzimaitacha jirika, ikowajaantzi jotzikaakowintanatyaa, josampitzi Jesús: “¿Itama nonkimitakaantiri nojyininka?” ³⁰ Ipoña ikantanaki Jesús: “Tzimatsi ajyininka poñaachari Jerusalén-ki ikowi jijaatiro nampitsiki Jericó. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakiri koshintzi, itsitokawaitakiri, jookanakiri aatsinampiki ikamimataki.

* **10:13** Tima ikaatzzi Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzzi atziri jinayitzi tii ijininkatari Judá-mirinkaiti.

³¹ Ikanta pokaki Ompiratasorintsitaari, jiñaawitapaakari jomaryaaaka, jawisapithatanakiri. ³² Ari ikimitsitakari iijatzi Leví-mirinka, jiñaawitapaakari jomaryaa, jawisapithatanakiri. ³³ Ipoña ipokaki Samaria-jatzi, jiñaapaakiri jomaryaa, inishironkatapaakiri irirori. ³⁴ Jaawintapaakiri itziritantakari yiinkantsi, ipoña ityaakaanakari imoraniki, jaanakiri nampitsiki. Iriitaki aamaakowintariri. ³⁵ Okanta pashini kitiijyiri, jaaki apiti kiriiki, ipinakowintanakiri, ikantanaki: ‘Paamaakowintyaanari jirika, aritaki nompinatapaimi iijatzi aririka nompiyaki’.”[†] ³⁶ Ari ikantzi Jesús: “Mawa ikaatzi ñaakiriri ikoshiitzi. ¿Tsiakatya itzimi kimitakaantakariri iyyininka?” ³⁷ Jakanaki yotakotzirori Ikantakaantaitani, ikantzi: “Iri matapaakiriri nishironkatakiriri”. Ipoña ikantzi Jesús: “Piyaatai, irojatzi pimatiri iiroka”.

Jariitawo Jesús opankoki Marta opoña María

³⁸ Ikanta jawisanaki Jesús ariitaka pashiniki nampitsi. Ari osaikiri tsinani iitachari Marta, iro isaikimotapaaki opankoki. ³⁹ Jiroka tsinani tzi-matsi irinto oita María. Iro tsiyatawakariri okaakiini Jesús okimisantziri ikinkithawaitzi. ⁴⁰ Iro kantzimaitacha Marta owanaa okantzimotakawo aminaminawaitzi oitya ompawakiriri Jesús. Irojatzi opokashitantakariri, okantapaakiri: “Pinkathari, ookawintakina nirinto. ¿Pinkantinawo amitakotawakina?” ⁴¹ Ikantzi Jesús: “Marta, ¿iitama okantzimoshiritanzimiri okaatzi pantayitiri?” ⁴² Pinkimi nonkantimi: Apaani okanta kowapirotachari, irootaki okowakiri María tima tikaatsi kantironi jaapithaitairo”.

11

Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ipoña Jesús jiyaataki jamanamanaatya. Ikanta apaani jiyotaani, ikantakiri: “Pinkathari, piyotainawo jamanamanaataita, ikimitairo Juan-ni jiyotaantziro amanamanaataantsi”. ² Ari ikantzi Jesús: “Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:

Ashitanari, inkitijatzi,

Tasorinti pinatzi iiroka.

Pimpinkathariwintaina naaka.

Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaanari iiroka.

Pinkimitakainari saikatsiri inkitiki, jantayitziro okaatzi pinintakairiri.

³ Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.

⁴ Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki,

Tima nimatakiro naaka iijatzi, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.

Iiro pishinitana iñaantaitina, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori”.

⁵ Ipoña ikantanakiri iijatzi: “Aririka intzimi pitsipaminthari, impokaki niyankiiti, inkantimi: ‘Pimpawakina mawa tanta, ⁶ tima tzi-matsi ariitachari nopankoki, tikaatsi tzi-matsini nompawakiriri’.” ⁷ Impoña pinkantawityaari: ‘Iiro poñaashirinkana nomaakaatziiri niintsitipaini, aritaki nashitanairo nopanko, irootaki iiro okantanta nompimi’.” ⁸ Kimiwaitaka iiro pikowawita pimpiri onkantawitya iriimi pitsipaminthari. Iro kantacha iikiro ishintsitatzi ikamitzimi, ari pishiwintanakiro pimpiriinti, pimpawakiri okaatzi ikowiri”. ⁹ Ikantzi Jesús: “Pinkamitanti, paminaminatiro, aritaki piñaakiro impayitimiro pikowiri. Pinkimitakaantiro pariitya

[†] 10:35 Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

pankotsiki, pishintsiwintapaakiri, pinkantiri: ‘Pashitaryiinawo. Aritaki jashitaryaitakimiro’. ¹⁰ Ari impayitairi kamitantayitatsiri. Inkaati aminaminatironi ari joñaagaitairi. Aritaki jashitaryaitainiri inkaati shintsishintsitatsini inkaimi. ¹¹ Tima aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapá, pimpina tanta’. ¿Arima pimpakiri mapi? Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari? ¹² Aririka inkantimi: ‘Pimpina iithoki’. ¿Arima pimpakiri kitoniro? ¹³ Tima piyotzi pitakatari pitomipaini iiroka, kaaripirori pinawita. Iri mapirotzirori Ashitairi saikatsiri inkitiki, jitakatari irirori ikaatzi amanayitapiintariri, inampishiritakaayitari Tasorintsinkantsi”.

Maamanitawakaachari pankotsiki
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

¹⁴ Ipoña Jesús jowawisaakotakiri apaani kisopaantitatsiri piyarishiritatsiri. Ikanta joshinchagairi, ñawaitanai kisopaantiwitachari. Antawoitzi jiyokitziwintaitanakiri Jesús. ¹⁵ Tzimatsi kantayitanaintsiri: “Ipasapiyaatyaari jirika ashitariri piyari, jiitaitziri ‘Beelzebú’, irootaki jimatantawori jowawisaakotziri ikaatzi piyarishiritatsiri”. ¹⁶ Tzimatsi pashini kowatsiri iñiuro intasonkawintanti Jesús, iro jiyotantaityaari imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantaitatyaari. ¹⁷ Ikanta Jesús jiyotaki okaatzi ikinkishiritari atziriti, ikantanaki: “Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri nampitsiki, iñiuro jookawintawakaa. Aririka jantaminthatawakaiya iijatzi atziri isaikapankotawakaiyani, ari iñaakiro jookawintawakaiya. ¹⁸ Ari ikantari iijatzi piyari aririka jantaminthatawakaiyaami, ari jookawintawakaatya iiro iñiuro ishintsiti, ari inthontyaari. ¿litama pikantantari iri oshinchaanari Beelzebú? ¹⁹ Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawisaakotantariri jaagayitziri? Aririka okanta, pikinkithatakotatziri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri. ²⁰ Tima iriitaki Pawa kantakaawori noshinchaayitantariri piyarishiritatsiri, tima jomapokakimi Pawa iiroka ipinkathariwintantzi. ²¹ Atziri ñaapirori kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri okaatzi jashitari. ²² Irooma impokashitakiri pashini atziri anairiri ishintsitzi, jaapithatakiri jawintaawitari, jaapithatakiri jashitari, jantitayaawo. ²³ Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniantanari. Inkaati kaari amitakotinari joyiipatakotina, japaatakotatyaanawo”.

Ipiyashitanta piyari
(Mt. 12.43-45)

²⁴ “Kimiwaitaka piyari inampishiritantatyaarimi atziri, ipankotsitayaa-womi jañaantari. Aririka jookawiitattyaaari, awisakowita atziri isaikantari piyari. Jataki inkinawaiti otzishimashiki, iuro iñi tsika isaiki. Im-poña inkanti piyari: ‘Nompipi nopankoki tsika nopoñaaka’. ²⁵ Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka. ²⁶ Im-poña piyari jiyaatashitakiri mapirotzirori ipiyaritzi, inkantapaakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotyaari atziri, iuro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichi-ni ikanta”.

Mapirotironi inkimoshiritai

²⁷ Tikira ithonkiro iñaawaitzi Jesús, okaimanaki tsinani osatikainchari piyotaka atziri, okantzi: “Thaaminta inatyi tsinani owaiyantakimiri, antaritakaakimiri othotaimi”. ²⁸ Ipoña jakanakiro Jesús, ikantzi: “Iri thaamintapirotaachani inkaati mataironi inkimisantairo iñaani Pawa”.

Ikowaiyakini kaaripiroshiriri intasonkawintanti Jesús
(Mt. 12.38-42)

²⁹ Ikanta ipiyotapaaka oiyiki atziri, ikantanaki Jesús: “¿Litama ikowantari iñiina kaaripiroshiriri nontasonkawintanti? Iiro noñaayimaitari, apa iñiuro kimitawori jiñaakiri pairani Jonás. ³⁰ Tima ikanta pairani Jonás jiñagaiyakirini Nínive-jatzi, ari inkimitaiyaari iijatzí Itomi Atziri jifñiiri jirikaiti. ³¹ Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzí jantayiiitzi, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri iroori yotaniri iitachari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka, janairi Salomón. ³² Iijatzí okimitari ari jiyakowintaimi paata Nínive-jatzi, tima ikimisantaiyakirini irirori pairani Jonás, jowajyaantanakiro jamiyiwitari. Jirika saikimotakimiri iroñaaka iiroka jaka, janairi Jonás”.

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi
(Mt. 6.22-23)

³³ “Tima anintirika ootya ootaminto, ¿arima owakotakiri otapinaki? Aña owakotziri jinoki inkini onkoñiinkati maawoni. ³⁴ Kamiitharika poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo pinkoñiityaakotatyiimi. Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka pintsinirikitakotatyiimi.* ³⁵ Paamaakopirowintya poitsiwakirikari ootamintotsi saikantakimiri. ³⁶ Imapirotarika isaikantakimi ootamintotsi, tiirika pantanairo kaaripirori, aritaki poñaagantairo iroopirori kamiithari, pinkimitanaiyaari apaani ootamintotsi jootantzi”.

Ikinkithatakota yotaanzirori Ikantakaantaitani
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Ikanta ithonkapaakiro ikinkithataki Jesús, ipokashitapaakiri Fariseo jijaatakairi ipankoki joya. Ikanta jariitaka Jesús pankotsiki, saikapaaki jowapiintaita. ³⁸ Owanaa okompitzimotakari Fariseo jiñaakiri Jesús tii jimonkaatziro jamitapiintari, inkiwaakotapaatya jowantyaari. ³⁹ Iro kantzimaitacha Jesús, ikantanakiri: “Pikimitakotakawo piraaminto iijatzí powaminto okitiwita kamiitha jikokiroki, irooma inthomainta, kipatsi okantaka. Ari pikimiyitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi kaaripiroshiriri pinatzi. ⁴⁰ Masontzi. Tima tzimatsi witsikakimiri piwathaki koñaayitatsiri, ¿kaarima witsikashiritakimiri iijatzí inthomainta pañaantariki? ⁴¹ Okowapirotatya pimpashitantaiyaawo tziimoshiritzimiri inthomainta pañaantariki, ari onkantya pinkitishiripirotanaiyaari.

⁴² ¡kamtamachiitzi Fariseo! Pashitakaapiintari Pawa inchashimpoki. Iro kantacha tii pantanitiro ikowiri: Ontzimatyii pinkamiithashiritai, pitakoshiritaiyaari iijatzí. Tima iro kowapirowitachari pantayitiroimi jiroka, iiro powajyaantzimaitawo pashini.† ⁴³ ¡kamtamachiitzi Fariseo!

* **11:34** Ojyakaawintachari oki kamiithari, apaani pimantaniri (kaari jyampitsitsini), iri ñiironi inkimathatairo okaatzí jantakairiri Pawa, tima isaikanaatzí okitiijiinkatzi. Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani jyampitsi, kaari ñiironi inkimathatairo okaatzí jantakairiri Pawa, tima isaikatzi otsinirikitzi. † **11:42** Iro ikantaitziri jaka inchashimpoki: Menta, ruda, maawoni okaatzí iwankiritari. Irootaki kimitawori pinitsi.

Owanaa pikowapiintziro posatitya niyankiniki japatotapiintaita, ari pikimitsitawo iijatzi pikowi pinkatha jiwithatapiintaitimi aririka jiñaitimi. ⁴⁴ jikantamachiitzi Yotzinkariiti ipoña Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitashitakawo kaari jiyotzi ari ikitaitziri kaminkari, tii jiyotzi atziri jaatzikakotatziiri kaminkari”.

⁴⁵ Ari jakanaki apaani yotaantzirori Ikantakaantaitani, ikantanakiri Jesús: “Yotaanari, pikimakaakinawo iijatzi naakaiti okaatzi pikantakiri”.

⁴⁶ Jakanaki Jesús, ikantzi: “jikantamachiitzi iijatzi iiroka yotaantzirori Ikantakaantaitani! ¿litama piñaatinatakaanariri atziriiti? Tii piñiimaitawo iiroka pinkimatinatyaawo. ⁴⁷ jikantamachiitzi iiroka, iitama piwitsikapiriy-
itantawori owaniinkatachari tsika ikitayitakiri itayitakawori Kamantan-
taniri! Iriitajaantaki jowamaayitakiri pairani piwaijatziiitini. ⁴⁸ Tima iirokatakiki witsikashiyitakiriri tsika inkitayiiitiri, ari okoñaatziri pakako-
tatziiiri okaatzi jantayitakiri piwaijatziiiti. ⁴⁹ Tima yotani jiñaawaitaki
Pawa, ikantaki: ‘Ari notyaantaki Kamantanantiri intsipayitaiyaari otyaan-
taari. Apaanipaini imaamaniiti, jowamaaitakiri pashini’. ⁵⁰ Ari onkantya
jowasankitaantaitimiri iiroka, okantakaantziro powamaayitakiri Kaman-
tantaniri itajaantanakawori pairani. ⁵¹ Iiroka atsipitaiyaawoni iroñaaka
ikantakaantziro jowamaakaantaitakiri pairani, jitanakawo Abel-ni irojatzii
Zacarias-niki jowamaaitakiri ipiyawitanaawo tasorintsipankoki intaapainiri
Pawa. ⁵² jikantamachiitzi yotaantzirori Ikantakaantaitani! Tii pimataa-
jaitziro iiroka piyotanitya, ari pikinakaakiro iiroka kaari ikimathatantawo
pashinipaini”.

⁵³ Ikanta Jesús ithonkakiro ikantayitakiri. Ari jitanakawo Fariseo itsipay-
itapaakari Yotzinkariiti, japatowintaari Jesús ikowaki inkompitakaiyaari
onkantya inkimantyaariri oita inkantiri. ⁵⁴ Ishintsifñaaniwaitakiri, ikowi
jiñaawaitakiri kaaripirori onkantya inkinkithatakotantyaariri.

12

Shiniyakairori itantani Fariseo

¹ Ipoña ipiyowintaitapaakari Jesús, awitsinaapirinikiwaitanaka atziriiti. Irojatzii ikantanakariki jiyotaani: “Ontzimatyii paamaakowintyaawo shiniyakaawori itantani Fariseo, jamatawiminto inatzi. ² Tima ontzimatyii onkoñaatakoyitai okaatzi imanakowitainchari, onkoñaatakoyitai kaari ikimathawiita pairani. ³ Okaatzi pimanakaawitari, ari onkoñaatakoyitai. Okaatzi piñaawaitziri apaniroini pipankoki, ari inkimakoyiitairo inkinkithatakoitiro shintsiiini”.

¿Itzimikama ampinkathatiri? (Mt. 10.26-31)

⁴ Ikantzi Jesús: “Ajyininká, iiro pipinkawaitashitari matironi intsitokimi, tima ari iwiyaapaakari jaawiyiri irirori. ⁵ Jirika pimpinkiri: Iri pimpinkiri Pawa matzirori jowamaantzi, impoña jotyaaantimi sarinkawiniki. Apa pimpinkathatairi apaniroini. ⁶ Tima tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantz-
imaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti, tikaatsi imaakiti apaani.*
⁷ Jiyotziro Pawa okaatzi tzimayitairi aishi. Tima piñaakiro jaamaakotari tsimiripaini, iirokara jimapirotzi jaamaakotzimi, iiro pipinkantashiiwait-
ari”.

Inkaati kinkithatakotainani atziriiti

* **12:6** Kantakotachari jaka “tii ipinapirowita tsimiri”, irojatzii kantakotachari jamanantamachiitanta-
itari apiti kiriiki inkaati 5 tsimiri.

⁸ “Itzimirika kantirini ijyininka: ‘Jashitaana Jesús’. Iijatzi inkimitaiya Itomi Atziri inkantairi imaninkariti Pawa: ‘Nashitaari jirika’. ⁹ Iriima kantairini ijyininka: ‘Tii jashitana Jesús’. Ari inkimiitairi irirori, inkantaitiri imaninkariti Pawa: ‘Tii nashitaari jirika’. ¹⁰ Tskarika intzimi ookimotakirini Itomi Atziri, kantatsi impiyakoitairi. Iriima intzimi ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro iñiuro impiyakoitairi. ¹¹ Aririka jaayitimi japatopapiintaita isaikayitzi pinkatharintsi, iiro okantzimoshiriwaitzimi, pinkanti: ‘¿Iitama nonkantiriri?’ ¹² Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi iitarika piñaawaitiri janta”.

Ikkinkithatakoitziri masontzitsiri ajaagantzinkari

¹³ Ipoña jiñaawaitanaki apaani piyowintakariri, ikantzi: “Yotaanari, pinkantinari nirintzi impainaata kajyitani jookanairi nowaapatini”. ¹⁴ Ikantzi Jesús: “Ajyininká, tii naaka aminakoyitironi tzimawintawakaantsi nonkantantyaariri pirintzi”. ¹⁵ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Paamaakowintya pinintayitzirokarí ajaagawontsi. Tii iro añaakaashiritimini”. ¹⁶ Ipoña joyakaawintanakiniri, ikantzi: “Tzimatsi ajaagantzinkari kithokitaintsiri iwankiwairi jowaniki. ¹⁷ Ikinkishiriwaitaka, ikantzi: ‘¿Tskatya nowiroka ojjykitaintsiri nowankiri?’ ¹⁸ Ikantashiritanaki: ‘Jiroka nantiri. Notantoryiuro nowantapiintari nowankiri. Niwitsikakaanti antawoiti, ari nowiro okaatzi nowankiritari, iijatzi najyaagawo. ¹⁹ Ari inimotinari, tima ojyiki nowaantakari. Ojyiki osarintsi nimakoryaawaiti, nowapirowaitya, nirawaiti nomiri, noimoshirinkawaitya’. ²⁰ Iro kantzimaitachari, ikantzi Pawa: ‘Masontzi, iroñaaka tsiniri jaashiritaitimi, tii piyotzi iitya agaironi okaatzi pashitari’. ²¹ Ari ikantakotari ojyiñaawaitashitawori jajaagawo, tii joiyiñiimaitawo okaatzi jashitari Pawa”.

Ikkinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi (Mt. 6.25-34)

²² Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Pinkimi nonkanti: Tii okamiithatzi onkantzimoshiriwaitimi, pinkanti: ‘¿Oita noyaari, oita nomirityaari, oita nonkithatyaari?’ ²³ Tima tzimatsi ankinkishiritakotapiintiri añaantariki, iro kowapirotacha anairo owayitapiintari, okaatzi akithaapapiintari iijatzi. ²⁴ Pinkinkishiritakotiri tsimiri. Tii jiyotzi impankitaantya joyaari, tii jiwitsiki ipanko jowaantyaari iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa, ipayitapiintakiri jowayitari. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa. ²⁵ Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi, ¿arima pinkantakaatyaawo powawini-ntawairo posarintsiti kapichiini? ²⁶ Tii okantzi powawiniintiro kapichiini, ¿iitama okantzimoshiriwaitantzimiri? ²⁷ Pinkinkishiritakotiro inchatiya, tii añiuro antawainiti, tii ontyaawinta onkithaatyaari. Iro kantzimaitacha tii okantzimoshiriwaitawo, onkanti: ‘¿Oita nonkithaatyaari?’ Aña owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón pinkathariwintachari pairani. ²⁸ Iriitaki Pawa owaniinkatzirori, okantawitaka kapichi añaawitawo owaniinkatapainta, iro osamani, tikaatsi opantanaiyaawoni aririka onkamatiyatanaki, tima inchikayitakiro, intaayitakiro. Iiroka jimapirotzi inkimpoyaawintimi Pawa, aritaki, iiro pikisoshiriwaitzi. ²⁹ Aritapaaki okantzimoshiriwaitakimi iiroka, pikantzi: ‘¿Oita noyaari, oita niriri?’ ³⁰ Apatziro okantzimoshiriwaitari ikaatzi kaari kimisantatsini. Irooma iiroka, jiyotakotzimiro Ashitairi oitarika kowityiimoyitzimiri. ³¹ Iro kowapirotacha paminaminatairi impinkathashiriwintaimi, piñaayitairo impayitaimiro okaatzi kowityiimotzimiri”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajiyaagawontsi

(Mt. 6.19-21)

³² “Iirokaiiti kimitakariri nopira, iiro pithaawashitaiyani, tima iriitaki Pawa kowaintsiri impinkathariwintaimi. ³³ Pimpimantayitiro tzmimotzimiri, pimpashitantyaawo. Iro kamiithatatsi pantayitairo jiroka piñaantaiyaawori pisaikai kamiitha inkitiki. Kimitawaitaka powaagaantatyiiyaami inkitiki tsika tii opathaanitapai, tsika tii itzimapai koshintzi. ³⁴ Tima janta tsika powaagaantaka, ari poshiritapiintyaawo iijatzi”.

Ompirataari aamaakowintantachari

³⁵ “Powathakitanatyaawo piithaari. Poonthoyitiri pootaminto. ³⁶ Pinkimityaari ompirataari oyaawintariri jariitaiya iwinkathariti jomoshirinka, inkiñi jantawainiri thaankiini jompiratapaiyaariri. ³⁷ Kimoshiri inkantaiya apaani ompirataari itzimi iñaapai iwinkathariti aamaakowinta ikantaka. Imapiro nonkanti, aritaki joosaikairi jowapiintaita iriitaki oyiitainirini jowanawo. ³⁸ Kimoshiri inkantayitya, intzimi iñaitapai aamaakowinta ikanta, onkantawitya tii jiyotzi tsikapaiti jariitya, niyankiiti tiirika okitiiyitzimataki. ³⁹ Pinkimiro jiroka. Aririkami jiyoti owaiyantzinkari impokatyi koshitirini, ari jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi. ⁴⁰ Iro piyotiri iirokaiiti, ontzimatyii paamaakowintayitya. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyantaiyaari Itomi Atziri”.

Kaaripirori ompirataari

(Mt. 24.45-51)

⁴¹ Ari ikantanaki Pedro: “Pinkathari. ¿Arima nokaatziri maawoni atziri pojyakaawintakina?” ⁴² Ikantzi Jesús: “Pinkimitakotyaari ompirataari kamiithashiriri kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzi saikatsiri pankotsiki’. ⁴³ Kimoshiri inkantya jirika ompirataari, aririka impiyi iwinkathariti jiñaapai imonkatakiro ikantanakiriri. ⁴⁴ Aritaki ishinitaakiniri jaamaakowintyaanari okaatzi jashitari. ⁴⁵ Irooma inkantashiritakimi ompirataari: ‘Iiro ipiyita nowinkathariti’. Jantawaitakiri ikaatzi jompiraitari, ari ikimitaakiro tsinani jompirataitari. Jataki jowapirowaitya, ishinkiwaitya. ⁴⁶ Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. Imapirotiri jowasankitapai, jookapai ikajyaakaitakiri kisoshiriri. ⁴⁷ Tima jirika ompirataari jiyowitakawo okaatzi inintakaawitariri iwinkathariti, tiimaita jaamawintaaari impiyi. Irootaki impajapiroitantyaariri. ⁴⁸ Iriima itzimi kaari yotakotironi okaatzi inintakairiri, iiro ipajapiroitairi. Ikaatzi ishinitaitziri jantapiroyitiromi ikowaitziri, oiyiki jompiraityaari. Intzimirika jawintaitari oiyiki, inkowakoitiri oiyiki irirori”.

Ikinkithatakota Jesús

(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ “Iro nopokantari nowasankitairi kaaripiroshiriri, okimiwaitakawo iriimi paampari namakimi kipatsiki. Owanaa nokowataikimi itataitya jowasankitaayiti, apirotaiyaami kaaripirori. ⁵⁰ Iro kantacha ontzimatyii nitanatyaawo nonkimaatsitanatya, irojatzi nimonkaatanatyaawori. ⁵¹ Piñaajaantaki iro nopokantari iñaamachiitairo atziri isaiki kamiitha. Aña nopokaki, namatziiro antaminthatawakagaantsi. ⁵² Iroñaaka iñaitiro jantaminthatawakaitya isaikapankotawakaiyani, apiti atziri

jantaminthatiri pashini atziri kaatatsiri mawa. ⁵³ Mainari ari impithokashitayaari iwaapati, impiyatsityaari iijatzii iwaapati inkisaniintiri itomi. Ompithokashityaawo tsinani ishinto, ompiyatsityaawo iijatzii onaanati. Ompithokashityaawo tsinani ayiro, ompiyatsityaawo iijatzii iwatairo”.

*¿Tima piyotziro kantainchari?
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)*

⁵⁴ Ipoña Jesús ikantziri atziri piyowintakariri: “Tima aririka piñiuro minkori ityaapiintzi ooryaatsiri, pikantapiintzi: ‘Omparyaaty iinkani’. Mataka pikantakiri. ⁵⁵ Tima aririka pinkimiro tampiya ompoñiia katonka, pikantapiintzi: ‘Osaryaaty kamiitha jiroka kitiiyiri’. Mataka okaatzi pikantziri. ⁵⁶ ¡Thiiyinkari! Piyowitawo iiroka okanta piñaayitapiintziro inkiti, iijatzii kipatsi. ¿Litama kaari piyotakotantawo okaatzi kantachari iroñaaka?”

*Paapatziyaiyaari kisaniintzimiri
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ “¿Litama kaari paminantawo iiroka kamiithatsiri? ⁵⁸ Aririka intzimi kijimini, impoña jaanakimi pinkatharintsiki, pinthaawakoti iiroka aatsiki, pinkantiri: ‘Iiro pikisawaita, thami aapatziyawakaiya’. Tima aririka jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkantaitakiri aamaakowintaniri: ‘Paanakiri jirika’. Irojatzii jaantaitanakimiri jomontyaitzimi. ⁵⁹ Tima iirorika pipinatashitari okaatzi piriwiwiziri, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi. Imapiro”.

13

Iirorika powajyaantairo pamiyitari, ari pimpiyaashitaiya

¹ Ari ipokaiyakini kamantziriri Jesús, tima Pilato jowamaakaantaki Galilea-jatzii janta itaapiintaitziniri Pawa piratsi. ² Ikantanaki Jesús: “¿Piñaajaantzima iro jantantakawori jiroka tsika ikantaitakiri jowamaitakiri, janaakitziiri ikaaripiroshiritzi pashini Galilea-jatzii? ³ Nokantzi naaka: Tii ari onkanya. Iirorika powajyaantziro pamiyitari iiroka, ari pinkimitakotaiyaari irirori. ⁴ Ari ikimitakari kaatatsiri 18 kamaintsiri awitsinaakiri pankotsi janta Siloé, ¿piñaajaantzima iri mapirotzirori ikaaripiroshiritzi janairi pashini Jerusalén-jatzii? ⁵ Nokantzi naaka: Tii ari onkanya. Tima iirorika powajyaantziro pamiyitari, ari pinkimitakotaiyaari”.

Joyakaawintaitziro pankirintsi kaari kithokitatsini

⁶ Ipoña Jesús joyakaawintanakiro, ikantzi: “Otzimi atziri iwankiri jowaniki. Okanta apaani kitiiyiri jiyaataki jaminiro tzimakirika okithoki, tiimaita iñaapaaki. ⁷ Ikantakiri aamaakowintanariri: ‘Tzimaki mawa osarintsi nopokawita naminiro nowankiri onkithokiti, tiimaita noñi. Pinchikiro, aminaashiwaita okatziya jaka’. ⁸ Ari jakanakiri irirori, ikantzi: ‘Iiro nowinkathariti, añaawairo jiroka osarintsi iirorika okithokitzi, nonkiyashitawairo oponkitziki notyaakitiro onkithokitantyaari. ⁹ Aririka onkithokitai, kamiitha inatzi. Irooma iirorika, aripaiti pintowakaantiro’”.

Jowawisaakotziro Jesús tsinani kitiiyiri jimakoryaantaitari

¹⁰ Ikanta jiyotaantzi Jesús kitiiyiri jimakoryaantaitari janta japatotapiintaita, ¹¹ ari osaiki tsinani tzimakotaintsiri 18 osarintsi opiyarishiritzi. Tsiyamitsitaki, tii okantzi onkatziyi kamiitha. ¹² Ikanta jiñaapaakiro Jesús, ikaimapaakiro, ikantziro: “Tsinani, shintsitaimi pimantsiyawita”. ¹³ Jotirotakiro kapichiini otsiyamitzitaki. Tampatzikatanani kamiitha. Ojyiki

othaamintawintanakari Pawa. ¹⁴ Iro kanzimaitacha tii inimotziri jiwatatsiri japatotapiintaita, antawoiti ikisanaka, jiñaakiri joshinchaantaki Jesús kitiijyiri jimakoryaantaitari. Ikantanakiri atzirriiti: “Tzimatsi 6 kitiijyiri jantawaitantari, ari pimpokiri inkini joshinchagaitimi. Tii oshinaitantsitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari”. ¹⁵ Irojatzji jakantanakari Jesús, ikantzi: “¡Thiyyinkarí! Kitiijyiriki jimakoryaantaitari pithataryaakotapiintziri pipira pashitakoyitziri pirakairi imiri.* ¹⁶ Tima jiroka tsinani ajyininka inatzi, iro isawotari Abraham-ni tzimakotaki 18 osarintsi ikimaatsitakaakawo piyari. ¿Tiima okamiithatzi oshinchiuro kitiijyiri jimakoryaantaitari?” ¹⁷ Ikantanaki Jesús, antawoiti ikaaniwintanaka ikaatzi kisanaintziriri. Iro kanzimaitacha kimoshiri ikantaiyanakani atziri ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús.

Joyakaawintaitziro okithoki inchato oryaanikitatsiri
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Ipoña ikantanaki Jesús: “¿litama oiyari ipinkathariwintantai Pawa? ¿litama nojyakaawintimirori? ¹⁹ Aña oiyatyaawo aririka impankiitiro okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi. Tima tzimatsi atziri pankitakirori jowaniki, anaanakiro pashini pankirintsi, antawo otiwayitanaki, ari iminkoshiyitari tsimiri otsimankatapishitaki”.†

Joyakaawintaitziro shiniyakairori tanta
(Mt. 13.33)

²⁰ Ipoña japiitakiro ikantzi Jesús: “¿litama nojyakaawintimirori ipinkathariwintantai Pawa? ²¹ Aña okimitatyaawo shiniyakaawori tanta. Tzimatsi apaani tsinani, aakiro kapichiini, otsipataakiro tantapatha, tikira osamanitzi, shiniyanaki maawoni”.

Ikinkithatakoitziro oryaanityinkakiini ityaapiintaitzi
(Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Ithonka ikinayitaki Jesús nampitsiki jiyotaantayitzi. Irojatzji ikinantanakari Jerusalén-ki. ²³ Ari josampitaitakiri, ikantaitziri: “Pinkathari, ¿kapichima awisakotaatsini?” Ipoña ikantzi Jesús: ²⁴ “Ontzimatyii piñaashintsitya pinkimitakaantyaawo pintyagaatyimi oryaanityinkakiiniki ityaapiintaitzi. Tima oiyiki kowawitachani intyaantaityaawo, iromaita jimatziro. ²⁵ Aririka jashitanakiro ipanko ashitawori, irojatzirika pisaikaki jikokiroki, pinkantawitya: ‘Pinkathari, pashitaryiinawo’. Impoña jakanaki irirori, inkanti: ‘Tii niyotzimi tsika pipoña iiroka’. ²⁶ Impoña pinkantawitanatya iiroka: ‘¿Tiima piyotina akaatziranki owaiyani, akaatziranki arawaitaiyini? Piyotaantapiintakina nonampiki’. ²⁷ Inkanti irirori: ‘Imapiro, tii niyotzimi tsika pipoña. Piyaatawiiti aakowintawori kaaripirori’. ²⁸ Ari piraawaityaari, patsikaikiwaitya, aririka piñaayitari Abraham, Isaac, Jacob intspatayaari ikaatzi Kamantantaniiriiti isaiki ipinkathariwintantai Pawa. Irooma iiroka jikokiroki pisaikai. ²⁹ Tima inkaati awisakoshiritaatsini impoñaayitaya tsikarika iwiyaapaa kipatsi, isaikayitai jatyooyitairi Pawa tsika ipinkathariwintantai. ³⁰ Tima tzimatsi itayitawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyyitai. Tzimayitatsi iijatzji impoiyyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitaironi jitaityaawo”.

* **13:15** Iri ipirayitari janta: buey ipoña asno. † **13:19** Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi iitachari mostaza, iro jyookatsi inampiki pashini atziri.

Jiraaniintakotawo Jesús nampitsi Jerusalén
(Mt. 23.37-39)

³¹ Ari jariiyitapaaka Fariseo, ikantapaakiri Jesús: “Piyaatai, aatsiki-taintsi Herodes ikowi intsitokimi”. ³² Ikantzi Jesús: “Piyaati, pimpiyanaki, pinkantiri sagaritatsiri, noshinchaaytziri piyarishiritatsiri, noshinchaay-tziri mantsiyari. Apa okaatapaaki mawa kituijyiri nonkaatakaantyaawori nantziri.” ³³ Iro kantzimaitacha, iikiro niyaataty irojatzi mawatapaintsini kituijyiri, tima iro kamiithatatsi intsitokayiitiri maawoni Kamantantaniri-iti Jerusalén-ki. ³⁴ ¡Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyyatiki ikaatzi jotyaaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni no-tomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini. ³⁵ Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jñaitai iitya nampitaiyaawoni. Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari: Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharints aitziri otyaantakiriri”.

14

Joshinchagairi Jesús iiniyawaitatsiri

¹ Okanta kituijyiri jimakoryaantaitari, ikinaki Jesús ipankoki ijiwari Fariseo joya. Ojyiki kimpoyaaakiriri oita jantiri. ² Ari isaikakiri janta apaani mantsiyari iiniyawaitatsiri. ³ Ipoña Jesús josampitakiri yotaan-tayitzirori Ikantakaantaitani itsipataakiri Fariseo, ikantziri: “Kituijyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, ¿tiima oshinitaantsiti oshinchaanti?” ⁴ Tii jakaiyini, irojatzi jimairitaiyakini. Jaakiri Jesús mantsiyari, joshincha-gairi, jotyaaantairi. ⁵ Iphithokashitanakari jirikapaini, ikantziri: “Aririka jotitya pipira omooki kituijyiri jimakoryaantaitari, ¿tiima ari pinoshikairi thaankipiroini?”* ⁶ Tima tikaatsi inkanti jakanakiri.

Oimoshirinkachari aawakagaantsiki

⁷ Ari isaiki Jesús ikimpoyiiri inkaati atyootirini ijiwari Fariseo, thaawako ikantaiyani ikowi josatikayitya intsipatantyaariri jiwari joya. Ipoña Jesús jolyakaawintanakiniri, ikantanaki: ⁸ “Aririka inkaimayitimi poimoshirintya aawakagaantsiki, iiro pikowashita posatikasatikawaita pinkowi pintsi-patyaari jiwari, tima tzimatsi pashini pokatsini anaakotzimiri iñaapirota irirori. ⁹ Aririka jariitapaatya kaimakaantzimiri, inkantapaakimi: ‘Iiro posatikasatikata iiroka, piyaati pisaiki jantyaatsikiini’. Antawoiti pinkaani-wintanatya. ¹⁰ Aña iro kamiithatatsi aririka piyaati iiro posatikasatikawaita, pisaikapaaki jantyaatsikiini. Ompoña impokaki kaimakimiri, inkantimi: ‘Ajyininka, pimpoki posatitya iiroka janta’. Aripaiti impinkathayitimi. ¹¹ Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathayitirimi, aritaki iñaakiro intsinnampashiritakagaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki ñiironi ipinkathayitairi”.

¹² Ipoña ipithokashitanakari Jesús aanakiriri jowakaiyaari, ikantziri: “Aririka pinkaimi atziri powakaiyaari, iiro pikaimashitari pijyininkapiro-tari iiroka, pirintzi, ipoña ikaatzi ajaagantachari, tima ari onkantaki impiyataimi iiroka jatyootaimi. ¹³ Aririka poimoshirintya, iri pinkaimay-iti ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthokiyitatsiri. ¹⁴ Ari piñiuro

† 13:32 Ikantakoitziri jaka “sagaritatsiri”, iriitaki joyyakaawintaitzi Herodes. Jirika Herodes owanaa jiyotzi tsika inkinakairo jantayitziro kaaripirori, joyyakotari sagari jiyotzi jamatawiyaatantzi tii ikaamanitzi aririka intsitokawiiyaari. * 14:5 Iri ipirayitiri janta: buey ipoña asno.

pinkimoshiritai, tima jirikapaini, iiro okantzi impiyataimi paata joimoshir-intya. Iro kantzimaitacha ari impinayiitaimi pantakiri aririka jañaayitai kamiithashiriri”.

Joyyakaawintaitziro antawoiti jatyootawakaita

15 Ikanta ikimawaki ikaatzi isaiki jowaiyani, ikantanaki: “Kimoshiri inkantya inkaati owaachani impinkatharitanakirika Pawa”.¹⁶ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi atziri, jiwitsikakaantzi antawoiti oimoshirinkaantsi, ari jowaiyaani. Ithonka ikaimakiri ikaataiyini.¹⁷ Ikanta imonkaatapaaka jowantyaari jotyaaantakiri jompiratani inkamantiri ikaatzi ikaimakaan-takiri, tima irootaintsi jowaiyaani.¹⁸ Tii ikowi impokaiyini ikaatzi ikaimakaanawitakiri. Jitanakawo apaani, ikantzi: ‘Iiro okantzi niyaati, niyaatatyi naminiro owaantsi namanantakiri. Irootaki iiro okantanta niyaati’.¹⁹ Ikantaki pashini: ‘Niyaatatyi noñaantyaariri namanantakiri nopirapaini, irootaki iiro okantanta niyaati’.[†] 20 Ari ikantaki pashini ii-jatzi: ‘Iiro okantzi niyaati, tima owakiraa naawakaaka’.²¹ Ipoña ipiya ompirataari, ikamantapairi iwinkathariti. Antawoiti owatsimaanakiri, ikantanakiri jompiratani: ‘Piyaati, paniitiro tsika iwiyaanampitsi, pa-makiri ashironkainkari, kaari aminatsiri, pisaponthoriiti inkaati piñiiri janta’.²² Ari imatakiro jompiratani. Ipoña ikantairi iwinkathariti: ‘Ni-matakiro okaatzi pikantakinari. Iro kantzimaitacha iiniro okaankitzi pankotsi’.²³ Ipoña ikantziri jompiratani: ‘Pinthonkiro paniitiro aatsi, piyaayiti tsikarika, pishintsiwintiri inkaati piñiiri janta, impokiita ijaikitiita nopankoki.²⁴ Pinkimi nonkanti: Ojyiki nitawitakiri nokaimakaanztziri, iiro maita iñaajaitziro joya kapichiini niwitsikakaantakiri owanawontsi’”.

Pomirintsitachari ankimitakotyaari Cristo

25 Ojyiki ikaatzi oyaatakiriri Jesús. Ipoña ipithokashitanakari, ikantziri: 26 “Aña iro inimotzimiri pitakoyitari piwaapati, pinaanati, piina, pitomi, pirintzi, pitsiro, pitakota iijatzi apaniroini iiroka. Iro kantacha iirorika pimapirotziro pitakotina naaka, tii pityaaryootzi pinkimisantaina.²⁷ Ontzimatyii pinytaaryoowintiro nokinkithatakoyitakimiri, onkantaw-itaya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, iiro nokimitakaanztzimi iiroka niyotaani.²⁸ Apaani kowatsiri jiwitsiki pankotsipinthakii, jitawatyaawo inkinkishiritya tzimatsirika imatantyaawori jiwitsikiro.²⁹ Ari onkantya inthonkatyaawori jitanatyaawo jiwitsikiro, tima aririka jookawintakiro ari ishironawintatyaari inkaati ñiirini.³⁰ Inkantaiyini: ‘Piñaamachiitiri jirika, tii jaawiyiro, jookashitakawo’.³¹ Ari ikimitari iijatzi, apaani pinkathari tzimatsiri 10 mil jowayiriti, jashiminthatyaawo jowayirityaari pashini pinkathari tzimatsiri 20 mil jowayiriti. Ontzimatyii jitawatyaawo inkinkishiritawatya, aririka inkitsirinkakiri.³² Iñaakirorika iiro ikitsirinkiri, iiniro jiwiyaa intaina pashini pinkathari pokatsiri jowayirityaari, jotyaaantaki kantirini: ‘¿Tsikama ankantyaaka iiro owayiritawakaanta?’³³ Ari okimitari iijatzi ontzimatyii pitawatyaawo pinkinkishiritawatya iirokaiiti, tima iirorika powajyaantziro pitakoyitawo okaatzi pashiyitari, iiro nokimitakaanztzimi niyotaani”.

Kimitawori tziwi kaari katyotatsini (Mt. 5.13; Mr. 9.50)

† 14:19 Iri kantakotachari jaka nopirapaini, kaatatsiri 5 buey.

34 “Tima kamiitha okanta tziwi okatyotzi. Iro kantacha aririka intsi-pataitiro tsika oitya, iiro opantaawo inkatyokantaityaawo. 35 Tikaatsi opantaiyaawoni tziwi, iiro okantaajaitzi iijatzzi isaiponkitzitantaityaawo pankirintsi, ontzimatyii jookaitiro. Kowirori inkimathatiro jiroka, jowakimpitayta inkimisanti”.

15

Ikinkithatakoitziri oijya piyawitachari (Mt. 18.10-14)

1 Ojyiki kowakotziriri kiriiki ijyininka itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, ikimisantzi jiyotaantzi Jesús. 2 Ikanta Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti, ikinkithatakotanakiri Jesús, ikantzi: “Paminiri jirika, itsipatakari atziri kaaripiroshiriri, itsipatari jowapiintaiyani”.

3 Ipoña Jesús jojyakaawintanakiniri, ikantanaki: 4 “Tzimatsi piratachari ikaatzi 100 joiyyati. Okanta apaani kitiiyyiri, ipiyaka joiyyati, jookanakiri pashini 99 oijya otzishimashiki, jataki jaminaminatairi piyainchari. ¿Tiiima pimatziro iiroka jiroka? 5 Ikanta iñaapairi joiyyati, kimoshiri ikanta jinatapairi. 6 Tima jariita ipankoki, japatotapairi ijyininka, ikantapairi: ‘Pimp-poki pintsipatina oimoshirintya, tima noñagairi noijyati piyawitainchari’ ”. 7 Iikiro ikantatzi Jesús: “Ari onkimitagaiya inkitiki, antawoiti inkimoshiri-wintaitiri atziri owajyaantairori ikaaripiroshiriwita. Janaanakiri 99 kamiithashiritatsiri”.

Jojyakaawintaitziri kiriiki piyawitachari

8 Ipoña ikantzi: “Apaani tsinani tzimatsi 10 oiriikiti. Okanta apaani kitiiyyiri ipiyapithatakawo oiriikiti, owaampataki ootaminto, opishitakiro maawoni opanko aminaminatairi oiriikiti.* 9 Okanta oñagairi, okaimakiri ojyininka, okantakiri: ‘Pimp-poki, pintsipatina noimoshirintya, tima noñagairi noiriikiti piyawitainchari’ ”. 10 Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari inkimitagaiya imaninkariti Pawa antawoiti inkimoshiriyitai iñaakirika atziri jowajyaantairo ikaaripiroshiriwaitzi”.

Ikinkithatakoitziri itomiitari apaawaitatsiri

11 Ipoña ikantanaki iijatzzi Jesús: “Apaani atziri tzimatsiri apiti itomi. 12 Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakiri iwaapati: ‘Paapá, pimpinawo onkaati pookanaari nashitaiyaari pinkamakirika’. Ari ikantakiro, ipayitakiri itomi onkaati jashitakaiyaariri paata. 13 Tikira osamanitzi, jataki iyaapitsi itomi intaina pashiniki nampitsi. Ari japaawaitakiri iiriikiti. 14 Ikanta ithonkatakiri japaatakiri maawoni, iñaitaki antawoiti tajyitsi janta nampitsiki. Ari ikowityaanakiri ikaatzi japaawaitakiri. 15 Ipoña jiyaatashitakiri nampitawori janta ikowi antawairintsi, jotyaaantaitakiri jaamaakowintyaari chancho. 16 Antawoiti itajyaaki, ikowaki jatyootiri chancho, tima tikaatsi pirini joyaari. 17 Ipoña ikantashiritanaki mainari: ‘Owanaa inintaawaita jowapirowaita antawaitatsiri ipankoki nowaapati, ¿iiitama nashironkaawaitantari naaka jaka notajyaaniintzi? 18 Ontzimatyii niyaatai ashitanariki, nonkantapairi: ‘Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzi-motakimiri, iijatzzi nokimitaakiri Inkitijatzzi. 19 Tii okantzi pinkimitakaan-taina pitomi, apa nokowi pinkimitakaaninari ikaatzi antawaitzimiri’.”

* 15:8 Ikantakoitziri jaka “kiriiki”, irijatzzi jiiitatziri “dracma”, kiriiki jinatzzi jashiyitari Grecia-jatzzi. Iriitaki ipinatantairiri antawaitatsiri apaani kitiiyyiriki.

²⁰ Ari ipoña ikatziyanaka, pokai ashitaririki. Ikanta ashitariri, aminawookitatsi irirori iñaawairi ipokai, ishiyashitawaari, jawithakitawairi, ithopootawairi. ²¹ Ikantapaaki itomi: 'Paapá, tzimatsi kaaripirori nantzimotakimiri, iijatzi nokimitaakiri Inkitiijatzi. Tii okantzi pinkimitakaan-taina pitomi'. ²² Iro kantzimaitacha ashitariri, ikantakiri jimpiratani: 'Pamaki iroopirori kithaarintsi, pinkithaatawairi notomi. Powiniri jakoki poriryaatatsiri, pintyaantakairi iijatzi zapato. ²³ Impoña paminaki iwonkiri vaca kamiitha iwathati, powamairi. Nokowi oimoshirintya. ²⁴ Tima jirika notomi kamawitaka, iro kantzimaitacha aňagai iroñaaka. Pairani ipiyaka, iňaitairi iroñaaka'. Ari jitanakawo joimoshirinkaiyani.

²⁵ Ikanta jantartiti iririntzi saikotzi jantawaitzi owaantsiki. Pokai pankot-siki, ikimapaatzi joimoshirinkaiyani. ²⁶ Josampitapaaki apaani jompiratani jiita ikimoshiritantaitari. ²⁷ Ari ikantanakiri: 'Ariita pirintzi, irootaki jowamaakaantantakari piwaapati iwonkiri vaca, tima kamiitha jariita pirintzi tikaatsi awijyimotirini'. ²⁸ Ari ikisapaaka, tii ikowi intyaapai pankotsiki. Ipoña jiyaatashitakiri iwaapati, owanaa jowomirinchaakiri intsipatantyaariri joimoshirinka. ²⁹ Irojatzi ikantantanakiri iwaapati: 'Piñaawitana naaka osamani nosaikimotzimi, tikaatsi nantzimotimiri. Ti-itya pipaajaitana piratsi noimoshirintya.' ³⁰ Iro kantzimaitacha ipokai iyi thonkitakimiriri piiriikiti ipiro mayimpro, iri powamainiri wathatsiri poimoshirinkawairi'. ³¹ Ari jakanaki iwaapati, ikantziri: 'Notomi, ari pashi powiro pisaikimotakina iiroka, maawoni okaatzi nashitari, iiroka ashitawo maawoni. ³² Irootaki ankimoshiritantyaari iroñaaka, tima jirika pirintzi, kamawitaka, iro kantacha aňagai iroñaaka. Ipiyawitaka iňaitairi iijatzi'".

16

Joyyakaawintaitziri kaaripirori ompirataari

¹ Ipoña Jesús ikantakiri iijatzi jiyotaani: "Tzimatsi atziri ajaagantachari. Itzimi irirori jompiratanipaini. Okanta apaani kitiiyiiri tzimatsi pokaintsiri, ikantaitakiri ajaagantachari: 'Jirika ijiwari pompiratani, japaatakimiro pajyaagawo'. ² Ikanta jirika ajaagantaniri ikaimakiri jompiratani, josampitakiri: '¿Iitama pantakiri? Nokimaki ikantaitana. Nokowi poñaayinawo okaatzi pantawaitakinari. Tima ari okaatapaaki pijiwatzi nompiratanipaini'. ³ Ari ikantashiritanaki jirika ompirataari: '¿Tzikatya nonkantyaaka iroñaaka? Jomishitowatyina ompiratanari. Tii okantzi nompankiwaiti, aririka nonkamitanti impashitaitina, owanaa nonkaaniwintya'. ⁴ Ipoña ikantashiritzi: 'Niyotaki iita nantiri jaapatziyantaitinari pankotsiki aririka jomishitowaitakina'. ⁵ Japatotakiri ikaatzi iriiwiztiri iwinkathariti, ikantakiri itakawori: '¿Tzikama ikaatzi piriwiztiri nowinkathariti?' ⁶ Ikantzi irirori: 'Niriiwiztiri ikaatzi 100 inchatonaa jowaitzi yiinkantsi'. Ipoña ikantziri: 'Jiroka piriwiri, thaanki posankinati, apa inkaatai 50 inchatonaa piriwiztiri'. ⁷ Ipoña josampitakiri pashini ikantziri: '¿Jiroka tsikama ikaatzi piriwiztiri?' Ikantziri: 'Niriiwiztiri okaatzi 100 ipiyotakoitziro trigo'. Ipoña ikantziri iijatzi: 'Jiroka piriwiri, posankinati, apa onkaatai 80 ipiyotakoitziro'. ⁸ Ikanta jirika pinkathari, joñaagantakiri jompiratani tima iñaakiri imapiro jiyotzi tsika inkinakairo kantainchari. Ari ikantayitari atziripaini iroñaaka, imataty jiyotzi tsika inkinakairo jaapatziyantyaariri iyyininka, janairi tsika ikanta kimisanzinkariiti'. ⁹ Irojatzi ikantantanakari Jesús: "Ontzimatyii piyoti paapatziyantyaawo pajyaagantayitari iroñaaka

† 15:29 Ikantakoitzii jaka "piratsi", iriitaki cabra.

onkantawitya tii opantapirotawo, iro onkantantaiyaari jaapatziyaitaimi paata iiroka janta inkitikii.

¹⁰ Itzimirika tyaaryootaintsiri kapichiini, iriitaki tyaaryoopirotaatsini. Itzimirika kaaripiroshiritatsiri kapichiini, iriitaki mapirotaironi inkaaripirotai. ¹¹ Tiirika pityaaryoowintziro ajyaagawontsi kaari opantapirotawo jaka, tikaatsi amiintimini iroopiroriki. ¹² Tiirika pityaaryoowintziro ashinintsi, tikaatsi pimini pashityaari iiroka. ¹³ Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantani. Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantzi irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaa'riini".

¹⁴ Ari ikaatzi ikimaiyakini Fariseo, tima irijatzi ashiminthatawori ajyaagawontsi, ishirontaminthatawori Jesús ikimiri ikantayitakiri. ¹⁵ Ipoña ikan-tanakiri: "Piyotzi potzikaawintaiyani iiroka iiro jiyotantzimi atziri, iro kantzimaitacha jiyotzimiro Pawa okaatzi pikinkishiritari. Tima okaatzi iroopirotzimotziriri atziri, ipinkimatziro Pawa".

Ikantakaantaitani ipoña ipinkathariwintantai Pawa

¹⁶ "Tima pairani ikinkithatakoitakiro Ikantakaantaitani ipoña josankinari Kamantantaniriiti. Ipoña ikinkithataki iijatzi Juan. Ikimatziro iroñaaka atziriiti Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta ipinkathariwintai Pawa. Antawoiti ikowi iñiuro okimitawo ishintsitaitzi aririka jowayiritaitya. ¹⁷ Tii opomir-irintsita apirotaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iro kantzimaitacha iiro apirotz-imaata Ikantakaantaitani".

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: "tii opantawo pookiro piina"

¹⁸ "Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiri-wintakiro itawitawori. Ari ikimitari iijatzi agaironi tsinani jookiri oimi, imayimpiritaki irirori".

Ajyaagantachari ipoña Lázaro

¹⁹ "Tzimatsi atziri ajyaagantachari, owaniinka ikithaatapiinta. Jaakow-intawo kitiiyyiriki jomoshirinka owaniinka jowapirowaita.* ²⁰ Tzimitacha iijatzi apaani ashironkaawaitachari jiita Lázaro, ithonka ipathaawaitaki jirika. Ari jomaryaapiinta jakakiroki ipankoki ajyaagantzinkari. ²¹ Iriitaki kowatsiri jaayitiro jowaryaayitzi jowanawo ajyaagantachari. Pokatsi otsitsi ithotziniri iwathaawo. ²² Ikanta paata kamaki ashironkainkari, jaanakiri imaninkariti Pawa, jataki isaiki Abraham. Ipoña kamitaka i-jatzi ajyaagantachari, ikitaitakiri. ²³ Ikanta janta sarinkawiniki, oyyiki iki-maatsiwaitaka jirika ajyaagantawitachari. Jaminakotakiri intaina iñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro. ²⁴ Ari ikaimanaki irirori, ikantzi: 'Charini, Abraham, pinishironkatina. Potyaantiri Lázaro jamaajaitakina kapichi-ni jiña nomiritawatyaa'ri, tima itaaniintatyaana shintsini paampari'. ²⁵ Ikantanaki Abraham: 'Nocharini, poshirityawo pajyaagawo pairani, i-jatzi ikimita Lázaro joshiritawo jashironkaawaitakari. Iro kantzimaitachari kimoshiri ikanta irirori jaka, irooma iiroka ontzimatyii pinkimaatsiwait-aiya. ²⁶ Tikaatsi pinkini pimpoki, tzimatsi antawoiti impiita otzikakairi, iiro okantzi iijatzi niyaatashitimi iiroka'. ²⁷ Iikiro ikantawitaty irirori: 'Pinkimi nokantzimi charini, potyaanti jatatsini isaiki nowaapati. ²⁸ Tzimatsi

* **16:19** Iro ikantakoitziro jaka "owaniinka", kithaarintsi pitzirishimawotatsiri. Oyyiki owinawo jiroka. Apa ikithaayitawo ajyaagantachari.

janta ikaatzi 5 nirintzi, pinkamantiri iiro ipokanta irirori jaka, oiyiki jashironkaita'. ²⁹ Ari ikantzi Abraham: 'Tzimatsi Ikantakaantakiri Moisés, tzimatsi iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iro inkimisantiri'. ³⁰ Ipoña ikantzi iijatzi: 'Iirotyaami, Chariní, Abraham. Tzimatsirika apaani kamatsiri kamantairini añaatsiri atziri, ari jowajyaantairo kaaripirori jamiyitari'. ³¹ Iikiro ikantanakitzi Abraham: 'Tima ti ikimisantziro ikantayiwitari Moisés iijatzi ikantayitakiri Kamantantaniri, iirotya ikimisantaajaitziri inkamantawityaari kaminkari'".

17

Iiro pantakaantziro kaaripirori

¹ Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: "Ari intzimapiintatyi antakaantironi kaaripirori. Inkantamachiitiri jirika. ² Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, ari jowasankitaayitairi. Iro kamiithatatsimi inthayitineri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri inkaariki, ari onkantya iiro ikaaripirotaantzimi. ³ Ontzimatyii paamaakowintya iiroka. Tima intzimirika antzimotimini kaaripirori, pinkaminairi. Aririka jowajyaantairo jantayiwitakiri, pimpiyakotiro jantzimowitakimiri. ⁴ Ari okimitari iijatzi. Tzimatsirika atziri oiyiki jantzimotapiintakimiri, okimiwitatyaawo onkaati 7 japiipiintiro kitijiyiriki, ontzimatyii papiipiintiri pimpiyakotiri aririka impokashitapiintakimi inkowakotimi pimpiyakotairi".

Pawintaapirotakaina

⁵ Ikanta Otyaantapiroriiti, ikantanakiri Jesús: "Nokowi poshiritakapirotina". ⁶ Ipoña ikantzi Awinkathariti: "Onkantawitatyia iiro antawoititzi poshiritaina, onkimityaawo okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, aritaki pimatakiro antawoititzi inchato katziyainchari, pinkantiro: 'Pishirinki, piyaati pinkatziyi janta inkaariki'. Nonkanti, ari imatatyia".*

Jantayitairi jompiraitari

⁷ "Aririka intzimi pompiratani, piñaawairi jariitaiya jojiywawaitzi powaniki, jaamaakowintari pipira ¿arima pinkantawairi: 'Patyootapaina?' ⁸ Aña iiro, apa pinkantawairi: 'Ponkotsitapai owanawontsi. Powathakitya inkini poyiitina, irojatzi nowantatyaari, niraki nomiri iijatzi. Impoña pimpoiti iiroka powaiya'. ⁹ ¿Arima pimpaasoonkitakiri okaatzi jantakiri pompiratani? Aña iiro. ¹⁰ Ari pinkimityaari iijatzi iiroka, aririka pimónkaatakiro okaatzi inintakimiri Pawa, ompoña pinkanti: 'Iiro asagaawintawaita jompirayitai, tima apa amonkaamachiitiro okaatzi ikowakaitakairi antiro'".

Joshinchaitziri 10 pathaawaitatsiri

¹¹ Ipoña jawisanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, ikinanakiro Samaria-ki ipoñaanakawo Galilea-ki. ¹² Ikanta jariitapaaka nampitsiki, ari itonkiyotawakari 10 shirampari pathaawaitatsiri, intaina ikatziyaiya-paakani. ¹³ Ikaimaiyini, ikantzi: "¡Yotaanari Jesús, pinishironkataina naaka!" ¹⁴ Ari jaminanakiri irirori, iñaatziiri ikatziyaiyani, ikantziri: "Piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari jaminawakimiro pipathaawo". Ikanta jiyataaianakini, omapokashitaka opiyanaka iwathaawo, shintsiyitanai.

* **17:6** Iro ikantakoitzi jaka "okithoki iryaanikitatsiri pankirintsi", iitachari "mostaza", iro jyookatsiri inampiki pashini atziri. Iro ikantakoitzi jaka "antawoititzi inchato", iitachari "sícomoro", irojatzi jyookatsiri pashiniki inampi atziri.

¹⁵ Ikanta apaani jiñaakiro jishitakotanai ipathaawaitzi, thaaminta ipiyaa irirori, ikimoshiriwintanakiri antawoiti Pawa. ¹⁶ Jotzirowashitapaakari iitziki Jesús, ipaasoonkitapaakari. Jirika piyaachari Samaria-jatzi jinatzi. ¹⁷ Ipoña ikantzi Jesús: “¿Tiima 10 ikaatzi shintsitaatsiri, tsikama ikinakika pashini? ¹⁸ Tikaatsi nojyininka piyaatsini inkimoshiriwintairi Pawa impaasoonkitiri, apa ipiya pashinijatzi atziri”. ¹⁹ Ari ikantanakiri Jesús pathaawaiwachari: “Pinkatziyi, piyaatai. Iro oshinchagaimiri poshritaana”.

Itanatyaa wori impinkathariwintantaiti
(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ipoña Fariseo josampitakiri Jesús, ikantziri: “Tsikapaiti itanatyaa wori impinkathariwintantaiti Pawa”. Ari jakanaki irirori: “Omapokashitaiya impinkathariwintantaiti Pawa. ²¹ Iiro ikantaitzi: ‘Jiroka jaka. Jironta janta’. Tima aritaki pinkatharishiriwintantaiti Pawa”. ²² Ipoña ipithokashitanakari jiyotaani, ikantziri: “Ari pinkowawitaiya paata piñiirimi kapichiini jirika Itomi Atziri, iiro okantzimaita. ²³ Ari pinkimaki inkantaiti: ‘Jirika jaka’. Pashini kantatsini: ‘Jirinta janta’. Iiro piyaatashitziri, iiro poyaatziri iijatzi. ²⁴ Aririka impiyi Itomi Atziri, inkimitapaiyaawo oporiki ookathawontsi, ompoñaanatyaa tsika iwiya kipatsi irojatzi othapitapaa. ²⁵ Aña itawatya iñiitawakiro inkimaatsitaiya antawoiti, inkisaniintawaitaitiri jirikaiti atziri-iti tziyayitsiri iroñaaka. ²⁶ Tima onkimityaawo tsika okanta pairani iiniro isaikawita Noé. Ari onkimitsitaiya iijatzi aririka impokimatai Itomi Atziri. ²⁷ Inimotziri atziri jowawaiyita, jirawaitaiyini, jaawakaayita iijatzi. Irojatzi ityaantanakari Noé shintsipaaki jiwitsikakiri. Okanta oonkanaka kipatsiki, apirotaka maawoni atziri ipiinkaki. ²⁸ Ari onkimityaawo iiniro isaikawita pairani Lot. Inimotziri atziri jowaiyani, jirawaitaiyini, jiyomparitaiyani, ipankiwaitaiyini, jiwitsikaiyini ipanko iijatzi. ²⁹ Iro kantzimaitacha imonkaatapaaka kitijiyiri ishitowantanakari Lot nampitiki Sodoma, omapokashitaka iparyaapaaki antawoiti paampari, ari japirotakari maawoni atziri itaga. ³⁰ Aritaki onkimitagaiyaari iijatzi aririka impiyi Itomi Atziri. ³¹ Tzimatsirika saikatsiri jikokiroki ipanko, ari impoñaanatyaa ishiiyi, iiro ityaapanaatzi jaapanaati tsika oitya. Itzimirika saikatsini jowaniki, ishiiyi tsika ikanta, iiro ipiyapanaata. ³² Pinkinkishiritakotiro okaatzi awijiyimotakirori iina pairani Lot. ³³ Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashiyitari, ari impiyaashitaiya. Iriima inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawisakoshiritai”. ³⁴ Ikiro ikantatzi Jesús: “Tzimatsi tsipatawakaachani imayi. Jagaitai apaani inkitiki, iriima pashini jookaitanairi. ³⁵ Tzimatsi apiti tsinani tsipatawakaachani otoonkawaitzi. Jagaitai apaani inkitiki, irooma pashini jookaitanairo. ³⁶ Isaiki apiti atziri jowaniki. Jaagaitai apaani inkitiki, iriima pashini jookaitanairi”. ³⁷ Ipoña josampitanakiri ikantzi: “¿Tsikatya janta Pinkathari?” Ikantzi Jesús: “Tsikarika isaiki kaminkari, ari impiyowintyaari amimpori”.†

18

Ikinkithatakoitziro kamatsiri oimi ipoña kaaripirori pinkathari

† 17:37 Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai.

¹ Ipoña joyyakaawintanakiro Jesús onkantya jamanaitantyaariri kitiijyiriki, iiro jowajyaantantaitawo. ² Ikantzi: “Tzimatsi apaani nampitsi, ari isaikiri kaaripirori pinkathari, tii ipinkathatziri irirori Pawa, iri owat-sipiro tii ipinkathatziri atziri. ³ Ari osaikiri iijatzii tsinani kamatsiri oimi. Opokashitakiri kaaripirori pinkathari, okantziri: ‘Nokowi pinkaiminari kisaniiintanari, piwitsikainawo awijyimotanari’. ⁴ Tii ikowawita pinkathari. Ipoña ikantashiritanaki: ‘Tii nopinkathatziri Pawa, iijatzii nokimitairi atziri. ⁵ Iro kantacha jiroka kamatsiri oimi, ontzimatyii nantiiro kamiithari okowiri. Nosamawokari aririka oñaashirinkina ompiyapiyatashitina’”. ⁶ Ikantzi Jesús: “Piñaakiro ikantashiritakiri kaaripirori pinkathari. ⁷ Iri mapirotzirori Pawa irirori, iiro iijyinkaa jantainiri kamiithari jiyoshiitairi, aakowintanaawori jamanari kitiijyiriki”. ⁸ Iikiro ikantatzii Jesús: “Iiro iijyinkaita jantantaityaawori kamiithari. Iro kantacha aririka impiyapaaki Itomi Atziri, ¿iikiroma jiñaapaakityi awintaapiintyaarini kipatsiki?”

Joyyakaawintaitziri Fariseo ipoña kowakotziriri kiriiki iijyinkaa

⁹ Tzimayitatsi kinkishiritachari kamiithashiri jinatzii. Ipoña imanintashiriwaitziri pashini atziri. Irootaki joyyakaawintantanakariri Jesús, ikantziri: ¹⁰ “Tzimatsi apiti atziri jiyaataki tasorintsipankoki jamaña. Fariseo jinatzii, iriima pashini iri kowakotziriri kiriiki iijyinkaa. ¹¹ Ikanta ikatziyapaaka Fariseo jamana, ikantzi: ‘Pawa, antawoiti nopaasoonkitzimi, tima tii nokimitari naaka pashini atziri, koshintzi jinatzii, tzipinashiri ikanta, mayimpiri jinatzii, ari ikimitakiri jirika kowakotziriri kiriiki iijyinkaa. ¹² Apiitijatzii notzitapiintawo nowanawo awisayitzi kitiijyiri jimakoryaantaitari, nookapiintzi kiriiki ikaatzii ipinaitanari’. ¹³ Ipoña irirori kowakotziriri kiriiki iijyinkaa, ikatziyapaaka jantyaatsikiini, oiyotapaaka jamana. Tima okatsitzimoshiryaanakiri, ikantzi: ‘Pawa, pinishironkataan naaka, kaaripiroshiri ninatzii’”.* ¹⁴ Ikantzi Jesús: “Iriitaki jaayitakiri kamiitha jirika, kamiithashiri ikanta jiyaatai ipankoki, tii ikimitari pashini. Tima tsikarika itzimi ñaapirowaitachari iroñaaka, ari intsinampashiritakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashiriwaitatsiri iroñaaka, ari iñiuro iñaapirotakagaitairi”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini

(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Ipoña jamayitapaakiniri Jesús iinchaaniki, ikowaitzi jotirotanta-watyaari kapichiini jako. Iro kantacha jiyotaani Jesús, ikisawakiri amayitziriri iintsi. ¹⁶ Irojatzii ikantantanakari Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa. ¹⁷ Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora iñaitairo ipinkatharitai”.

Mainari ajaagantachari

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Ikanta apaani pinkathari josampitakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari Yotaanari, ¿iitama nantiri noñaantaiyaawori kantaitachani kañaanimintotsi?” ¹⁹ Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iitaka pikantantanari: ‘kamiithari pinatzii?’ Apaniironi ikantakaawo Pawa ikamiithatzii, tikaatsi pashini. ²⁰ Piyotakotakiroma Ikantakaantaitani, kantatsiri:

* **18:13** Kantakotachari jaka “okatsitzimoshiryaanakiri”, iro kantakotajaantachari jompojashipani-iyita jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitatya.

Iro pitsitokantzi.
Iro pimayimpirizti.
Iro pikoshitzi.
Iro pithiiyakotanta.
Iro pamatawitantzi.
Pimpinkathatiri ashitzimiri”.

²¹ Ari jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanari, nothotyaakiro maawoni iro-jatzi nitanakawo pairani iinro niryaanitapaaki”. ²² Ikanta ikimakiri, ikantzi Jesús: “Tzimatsi apaani kowityaapaanchari kaari panti. Pimpimantiro okaatzi pashitari, pimpashiyityaari ashironkaachari. Tima ari piñagairo pinintagaiya inkitiki. Pimpokanaki, poyaatina”. ²³ Ikanta iki-mawaki, owashiri ikantanaka, tima ajaagantzinkari jinatzi. ²⁴ Tima iñaakiri Jesús antawoiti jowashiritanaka, ikantanaki: “¡Imapiro opomirintsita jyyatai ajaagantzinkari impinkatharitai Pawa! ²⁵ Tima iro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”. ²⁶ Ikantayitanaki ikaatzi kimakiriri ikantaki Jesús: “¿Iitayakama awisakoshiritaatsini?” ²⁷ Ipoña ikantzi Jesús: “Tzimatsi oitayita pomirintsitzimotyaaarini atziri, iriima Pawa tii opomirintsitzimotari”. ²⁸ Ari ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini naaka, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”. ²⁹ Ikantanaki Jesús: “Imapiro, tzimatsirika kowanairori impinkathariwintairi Pawa, irootaki jookawintantanakawori ipanko, ashitariri, iririntzi, iina, ipoña jowaiyaniiti, ³⁰ tima ojyiki impayitairiri Pawa jirika, ari anaanakiro okaatzi jookawintanakiri. Ari inkimitagairi iijatzi paata aririka iñiuro añaanimintotsi”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota jowamagaitiri
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹ Ipoña Jesús japatotairi kaatatsiri 12 jiyotaani, ikantziri: “Aataty iroñaaka Jerusalén-ki. Ari imonkaatyaaari onkaati awijyimotirini Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiriri pairani Kamantanari. ³² Ari jaakaan-taitiri, jayiri atziri kaari ajyininkata. Antawoiti ishirontaminthawaitaityaari, inkimaatsitakaityaari, jiiwapoowaitaitiri. ³³ Aririka onkaataki impajawaitaitiri, ari jowamagaitiri. Iro awisawitaty mawa kitiiyiri, ari jañagai iijatzi”. ³⁴ Iro kantzimaitacha, tii ikimathatzyro jirikapaini ikaatzi kimawitainchari, tima tii ikowaitzi inkimathatakaitiri.

Jaminakaitairi Jericó-jatzi
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵ Ikanta Jesús ariitzimataka nampitsiki Jericó. Ari isaiki kaari aminatsiri aatsinampiki ikamitantzi impashiityaari. ³⁶ Ikimaki kaari aminatsini, josampitakiri awisayitatsiri atziri, ikantziri: “¿Iita pokatsiri?” ³⁷ Ikantaitanakiri: “Ipokatzi Jesús, jiiitaitziri Nazaret-jatzi”. ³⁸ Irojatzi ikaimantanakiri, ikantzi: “Jesús, icharinitari David-ni, pinishironkatinana naaka!” ³⁹ Ojyiki ikisawiitanakari jimairitanyaaari. Iikiro ikaimanakitzi shintsiini, ikantzi: “¡Icharinitari David-ni, pinishironkatinana naaka!” ⁴⁰ Ari ikatziyapaaka Jesús, ikantzi: “Pamakinari jaka”. Ikanta jamaitapaakiniri, josampitawakiri. ⁴¹ Ikantziri: “¿Tsikama pikowi nonkantaimi?” Jakanaki kaari aminatsiri, ikantzi: “Nokowi nokiryagai, Pinkathari”. ⁴² Ikantzi Jesús: “Kantatsi pokiryagai, iro oshinchagaimi pawintaana”. ⁴³ Omapokashitanaka jaminanai, joyaatanakiri Jesús, kimoshiri ikantawintanakari Pawa. Ikanta atziriiti jiñaakiro okaatzi jantakiri Jesús, jimatanakiro iriroriiti ithaamintawintanakari Pawa.

19

Jesús ipoña Zaqueo

¹ Ikanta jariitapaaka Jesús Jericó, janiitapaakiro nampitsi. ² Ikanta apaani shirampari ijiwari kowakotziriri kiriiki ijyininka jiita Zaqueo. Ajyaa-gantzinkari jinatzi. ³ Ikwapirotaki irirori jiñiiri Jesús. Iro kantacha tii okantzi tima oyyiki atziri otzikakiriri, ikaaporityakitziini iijatz. ⁴ Ipoña jiwatanaki Zaqueo, atiitapaaki inchatoki inkini iñiiri Jesús, tima ari inki-napaakiri.* ⁵ Ikanta jariitapaaka jatiitaki, jaminapaaki jinoki, jiñaapaakiri, ikantziri: “Zaqueo, payiitanaki thaankiini, tima ari noshiritawo nomay-imotimi pipankoki”. ⁶ Thaankipiroini jayiitanaki Zaqueo. Kimoshiri jaanakiri ipankoki. ⁷ Ikanta jiñaitakiri, ñaawaitanaki atziriiti ikantz: “¿Litama ityaapankotantariri Jesús kaaripiroshiritatsiri?” ⁸ Ari ikantaki Zaqueo: “Pinkathari, kantatsi nompri ashironkainkari kajyitani najyaagawo. Tzi-matsirika iita namatawitakiri nokoshitziri, ari noipiyainiri onkaati 4 nay-itakiriri”. ⁹ Ikantanaki Jesús: “Iroñaaka piñiuro pawisakoshiritai. Tima pimatanairo pikimitakotanaari Abraham-mirinkaitipirori. ¹⁰ Tima iro ipokantakari Itomi Atziri jaminaminayitairi ikaatzi piyaashiwitainchari jowawisaakoshiriyitairi”.

Joyyakaawintaitziri 10 kiriiki

¹¹ Irojatz. ikimisantayakini atziriiti ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joyyakaawintanakiniri, tima iñaajaantaki atziriiti koñaawoini impinkathari-wintantai Pawa, tima jiñaakiro irootaintsi jariitzimataiyaani Jerusalénki. ¹² Ikantanaki: “Tzimatsi apaani jiwari jiyaataki pashiniki nampitsi, impinkatharitakaitiri, impoña impiyi. ¹³ Japatotanakiri 10 jompiratani, ipanakiri 10 kiriiki, ikantayitanakiri: ‘Pantawaitakairi kiriiki nopanakimiri, irojatz nompityantapaatyaari’.” ¹⁴ Iro kantacha tzimatsi kaari kowirini impinkathariwintanti. Jotyaaantaitaki kantatsini: ‘Tii nokowaiyini impinkathariti’. ¹⁵ Ikanta ipiya, aritaki ipinkatharitakaitakiri. Japatotapairi jompiratani ipayitanakiri kiriiki, ikow iñiiri tsika ikanta jantawaitakaakiri iriikiti. ¹⁶ Jitapaakawo ipokaki apaani, ikantapaaki: ‘Pinkathari, no-jiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 10’. ¹⁷ Ikantanaki irirori: ‘Kamithataki nompiratani, kapichi pityaaryootaki, aritaki piñaakiro pijiwawin-tiro onkaati 10 nampitsi’. ¹⁸ Ari ipokapaaki pashini jompiratani, ikantapaaki: ‘Pinkathari, nojiñaakiri piiriikiti, nagai pashini ikaatzi 5’. ¹⁹ Iijatz ikantanakiri irirori: ‘Ari pinkimityaari iiroka, ari piñaaki pijiwawinti onkaati 5 nampitsi’. ²⁰ Ipokapaaki pashini, ikantapaaki: ‘Pinkathari, jirika piiriikiti kamiitha noponatakimiri. ²¹ Tima antawoiti nothaawantakimi imapirotatziimi pimashirinkatzi, tii piñaakonita pojyiñaantariri piiriikiti’. ²² Ikantanaki irirori: ‘Kaaripirori nompiratani pinatzi. Iiroka apishityaawoni okaatzi pikantakinari. Piyowitaka owanaa nomashirinkatzi, tii noñaakonita nojiñaantariri noiiriikiti. ²³ Piñaawita iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakairinimi noiiriikiti, ari ijyikinintakimi iroñaaka, iri pimpawainarimi nopiyaa’. ²⁴ Ari ikantziri atziri piyotainchari: ‘Payiri kiriiki, pimpiri ojyiñaakiriri ikaatzi 10’. ²⁵ Ikantayanakini atziri: ‘Pinkathari, ¿itama impantaityaariri, tima tzimaki irirori 10 kiriiki pipakiriri inkaanki?’

* **19:4** Kantakotachari jaka inchatu, irootaki jiitaitziri pashiniki nampitsi sicómoro. † **19:13** Ikantakoitziri jaka kiriiki, iri jiitaitziri pairani “mina”. Iñaantaityaari irayyitiri mina, ontzimatyii jantawintaitiri inkaati mawa kashiri.

26 Iikiro ikantatzi ashitariri iiriikiti: 'Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimi-motakiri ojyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaataty iñiuro iiro otz-imimoproyitairi'. 27 Ikantaki iijatzi: 'Pamakiri ikaatzi kisaniiintanari kaari kowatsini nompinkathariwintiri, nokowi noñiri powamairi'".

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ithonkanakiro ikantakiri Jesús, iiwatanaki jiyaatiro Jerusalén-ki. 29 Ikanta jariitzimatata nampitsiki Betfagé otsipatakawo Betania omontinampitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaaantakiri Jesús apiti jiyotaani. 30 Ikantakiri: "Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñiiri iwonkiri burro inthatakotya, tikira ityaakaitariita. Pintharyaakotiri, pamakinari jaka. 31 Aririka josampiitawakimi: '¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?' Pinkantanakiri iiroka: 'Ikwatziiri Pinkathari' ". 32 Jataiyanakini jotyaaantaitakiri, jiñaakiro okaatzi ikantaitakiriri. 33 Ithataryaakotapaakiri burro. Josampitakiri ashitariri, ikantziri: "¿Pinkantirika pithataryaakotantariri?" 34 Ikantanaki irirori: "Ikwatziiri Pinkathari". 35 Irojatzii jamantanariri. Jowankitaitakiniri manthakintsi imitzikaaki, ityaakotanakari Jesús jirika burro. 36 Ikanta janiitakaanakiri Jesús burro, joomaankashiitanakiri manthakintsi aatsiki tsika inkinanaki. 37 Ikanta jiyotaapiintakiri Jesús, oirinkimatata otzishiki Olivo, ikaimaiyini ithaamintawintanakari Pawa, tima iñaayitapiintakiro itasonkawintantaki Jesús. 38 Ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki awinkathariti! Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari jii-taitziri otyaantakiriri.

¡Isaikaayitairi kamiitha nampitawori inkitiki!

¡Iro kamiithatataitatsi otzimimotziri jowaniinkawo Pawa nampitawori ojii-nokitajaantzi inkiti!

39 Ikanta Fariseo saikayitaintsiri iijatzi janta, ikantakiri Jesús: "Yotaantaniri, pinkijyiri piyotaani". 40 Jakanaki Jesús, ikantzi: "Aririka nomairyaakiri ikaatzi kaimayitaintsiri, kimitaka ari onkaimanakimi mapi iroori".

41 Ipoña jariitzimatapaka Jesús Jerusalén-ki, jiraakotapaakawo jiñaapaakiro. 42 Ikantzi: "¡Owa onkamiithatimi pinkimathataajitawakiro iroñaaka, iroora kitiiyyiri piñaantaiyaawori pisaiki kamiitha! Iro kantzimaitacha iiro okantzi tima tzimatsi ikantakagaitakimi kimiwaitaka pisoryaakitayimi. 43 Tima irootaintsi impoki kisaniintzimiri, jiwitsikashitapaakimi japirotantimiri. Inthonka jotzikapaakimi iwiyaara potanto, iiro piñiuro tsika pinkini pishiyyi. 44 Ari impookakoitakimi, jashiryaitimi maawoni. Iiro jiñaitairo mapipaini okaatzi piwiryaayitachari iroñaaka, okantakaantziro tii piyotawakiri pokashitakimiri".

Jomishitowiri Jesús pimantayitsiri tasorintsipankoki

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Ipoña ityaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantayitsiri iijatzi ikaatzi amanantayitsiri. 46 Ikantayitziri: "Pairani josankinaaitakiro kantatsiri: 'Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaitinari'. Iro kantzimaitachari iiroka pamatawitantapiintaki janta pipimantayitzi, pikimantakaantakiro koshintzipanko". 47 Ari ikantapiintatya Jesús jiyotaantzi kitiiyyiriki tasorintsipankoki. Iro kantacha jiiwari Empiratasorintsitari, itsipatakari Yotzinkariiti ipoña Antaripiroriiti, jaminaminatanakiro tsika inkinakairi intsitokakaantiri. 48 Tii okantzimaita iñiuro tsika inkinakairo, tima owakimpita ikantaiyakani atziriiti ikimisantziri Jesús.

20

*Ishintsinka Jesús**(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)*

¹ Ikanta Jesús jiyotaayitakiri atziri tasorintsipankoki, ikinkithatakairi Kamiithari N̄aantsi. Irojatzji ipokantapaakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki Antaripiroriiti iijatzi. ² Josampitapaakari Jesús, ikantziri: “Pinkantina, ¿iitama otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?” ³ Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi iijatzi nosampitimiri naaka, ontzimatyii pakina. ⁴ Tima jowwiinkaantantaki Juan-ni, ¿iitama otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Iriima otyaantakiri atziri?” ⁵ Ari ikantawakaiyanakani irirori: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakai: ‘¿Iitama kaari pikimisantantari?’ ⁶ Irooma ankantari: ‘Atzirimachiini otyaantakiri’, ari impichaitakai. Tima maawoni atziriiiti ikantaiyini Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”. ⁷ Irojatzji ikantantaiyakani: “Tii niyotzi iita otyaantakiriri”. ⁸ Ari ikantsitanakari Jesús irirori: “Iijatzi naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

*Kaaripiroshiriri antawairintzi**(Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)*

⁹ Ipoña Jesús joyyakaawintanakiniri atziriiiti, ikantzi: “Tzimatsi apaani pankitzirori chochokimashi. Ipoña jaminaki iitya aminironi iwankirimashi, jataki irirori intaina, osamani isaikaki. ¹⁰ Ipoñaashitaka jotyaaantai jompiratani jagaatimi okithoki iwankiri. Ikanta jiñaawakiri antawairintzi, ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai. ¹¹ Jotyaaantaki pashini. Ari ikimitaakiri, ikisawaitawakiri, itsitokawaitakiri, joipiyairi iijatzi tikaatsi jaanai. ¹² Ipoña jotyaaantaki mawatanansiri jompiratani. Ari ikimitaitakiri iijatzi, jantawaitawakiri, joipiyakiri. ¹³ Ikantzi ashitawori iwankirimashi: ‘¿Tsikaty nonkanyaaka? Iriirika notyaantaki nitakotani notomi naaka, ari impinkathatakiri’. ¹⁴ Ikanta antawairintzi jiñaawakiri itomi ipokaki, ikantawakaiyani: ‘Jirika ipokaki ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka’. ¹⁵ Jaawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ¿Iitama jantiri ashitawori iwankirimashi? ¹⁶ Tima ipokanaki irirori, intsitokakiri maawoni aamaakowintawori jowani, jaminai pashini atziri”. Ikanta jirikaiti ikaatzji kimakirori ikantakiri Jesús, ikantaiyanakini: “¿Onkamintha iiro imata!” ¹⁷ Ipoña Jesús ikimpoyaanakiri atziriiiti, ikantanakiri: “¿Iitama okantziri osankinatainchari? Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi, Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi”.

¹⁸ Jiroka okantakota mapi: Intzimirika paryaatsini osaiki iroori, ari jiñaakiro intankawaiti. Iriima inkaati awitsinagaári, ari jiñaakiro ompichiiri.

*Ikinkithatakota kiriki impayitiriri pinkathari**(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)*

¹⁹ Ari ikowawitaka ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti jaakaantirimi Jesús, tima jiyotaki iriitaki ikinkithatakotzi. Tiimaita okantzi, owanaa ithaawantakari atziri piyotainchari. ²⁰ Ipoña jotyaaantaitaki amawinawairintzi, inkimitapaatyaaari atziri kamiithashiriri, ikowaiyawitani inkompitakaiyaarimi Jesús, inthawitakotzimaityaari pinkathariki. ²¹ Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri Jesús: “Yotaantanirí, okaatzji piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaantashitari atziri. Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini jinintakaantziri Pawa.

²² ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?” ²³ Iro kantzimaitacha Jesús jiyotawaki ikowatzi jamatawitiri osampitakiriri, ikantanakiri irirori: “¿Litama piñaantashiwaitantanari? ²⁴ Incha poñaayinari kiriiki. ¿Litama ashitawori ipoo oiyakaawintainchari? ¿Litama ashitawori iwairo iijatzi?” Ikantayini: “Jashi César”. ²⁵ Ikiro ikantatzi Jesús: “Tama iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri. Irooma jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaayitzimiri irirori”. ²⁶ Tii ikitsirinkiri inkomptakayaari, iyokitzi ikanta ikimakiri, tikaatsi inkantanaki.

Josampitakowintaitziro aririka jañagai kamayitatsiri
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

²⁷ Ipoña ipokayakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayit-siri iiro jañagai kamayitaintsiri. Josampitapaakiri Jesús, ²⁸ ikantapaakiri: “Yotaantaniri, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri: ‘Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, okamiithatzi jagairo iririntzi iinantaayaawo irirori. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitaka iririkami ashityaarini oimi kamaintsiri’. ²⁹ Thami oiyakaaw-intawakiro: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinayitatzii. Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina. ³⁰ Ipoña jaawitawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitsitakari irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo. ³¹ Ipoñaawitapaaka mawatanaintsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. Ari ikantakari maawoni ikaatayakini 7 iririntzi. Tikaatsi apaani owaiyantakaironi tsinani. ³² Okanta osamanitaki kamai iijatzi iiroori. ³³ Aririkami jañaaayitaimi paata ikamayitaki, ¿Litama oimiprotari tsinani? Tima ari ikaatzi 7 iinantawitakawo”.

³⁴ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Apa jaayitzi iina atziriiti añaayitzi iroñaaka jaka, jaakaawakaayitawo iina iijatzi. ³⁵ Iriima inkaati kitsirinkaironi jañaaayitai paata ikamawitaka, iiro jaayitai iina, iiro jaakaawakaayitaa iina iijatzi. ³⁶ Tima iiro jiñaapairo inkaamanitapai janta, inkimitapayaari maninkariiti, tima itomi Pawa jinayitaatzi jañaaayitai. ³⁷ Irooma ikantakota jañaaayitai kamayitaintsiri, ¿Litama piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:

Moisés, Naaka Pawa, ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.

³⁸ Ari ayotziri, añaayitatsi irirori, tima tii jimatziro kaminkari impinkathatiri Pawa, apa ipinkathatziri añaayitatsini. ¿Ñaakiro? Tima ikaatzi kamayit-witachari, iroatzi jañaimotziri Pawa”. ³⁹ Ari ikantanaki Yotzinkari: “Yotaan-taniri, ari pimatajaantakiro”. ⁴⁰ Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi.

¿Litata charinitariri Cristo?
(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: “¿Litama ikantantaitari, ‘jirika Cristo-tatsini icharini jinaty David-ni?’ ⁴² Aña iri David-ni osankinatakiro kantat-siri:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti, ikantziri: Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,

⁴³ Iroatzi paata nowasankitaantayaariri ikaatzi kisanintayitakimiri, Ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.

⁴⁴ Ñaakiro, ikantsitaita David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzi Cristo’. ¿Tsikama inkini incharinityaari?”

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ maawoni atziriiti ikimaiyakirini Jesús ikantakiri jiyotaani: ⁴⁶ “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa jinintziro jowaniinkapirowaitya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithananaa. Ikowi pinkatha jiwithatapiintaitaari aririka jiñaitiri. Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani ijininka, ikowapiintzi josatitya. ⁴⁷ Jathaagayitawo iijatzi kamatsiri oimi jaapithayitziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanayitapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha oiyikira jowasankitaayiitairi”.

21

Ashironkainkawo tsinani

(Mr. 12.41-44)

¹ Ari jaminaminthatziri Jesús ajaagantzinkari jotiyitziiri iiriikiti jotiyitziiri. ² Opoña opokapaaki tsinani kamatsiri oimi ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakiini kiriiki. ³ Ikantzi Jesús: “Imapiro anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzi otiwitainchari. ⁴ Tima ikaatzi otiwitainchari oiyiki ikajyaakaawitariri Pawa, jotitashitakari tzmagaantat-siri iiriikiti. Irooma jiroka kamatsiri oimi, apintziryaakiri otitakiri oiriikiti amanantayairimi owanawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Tzimatsi kantayitaintsiri: “Kamiitha inatzi mapi jiwitsikantaitawori tasorintsipanko, owaniinka okanta”. Ipoña ikantanaki Jesús: ⁶ “Okaatzi piñiiri witsikayitainchari, irootaintsi japiroitiro impookaitiro, iiro inägaitairo piwiryaawitainchari mapi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Ipoña josampitaitanakiri, ikantaitziri: “Yotaanari, ¿tsikapaitama omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka jiyotantaitaari?” ⁸ Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari. Tima oiyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyaapaakiro nowairo, inkanti: ‘Irootaintsi imonkaatzimatya, Naakataki Cristo’. Iiro poyaatziri. ⁹ Ari pinkimaktakiro owayiritaantsi, maamanitawakaantsi, paamaiya omapokimikari, tima ontzimatyii imonkaayitya jiroka, iro kantacha iikiro iyaatatyi.

¹⁰ Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri. ¹¹ Jiñaitiro oiyiki ontziñaaayitya kipatsi, intajyaaniintayiti, imantsiyayiiti. Jiñaiti iijatzi oiyiki inthaawantaitaari, jiñaiti inkitiki kaari jiñaitapiintzi. ¹² Iro itanatyawoni jaakaantawaitanaki atziri, jimaamaniwaitanakimi. Ompoña impajatakaantawaitimi japatotapiintaita, jomontyaakaantawaitimi. Jaayitanakimi isaikayitzi pinkatharintsipirori okantakaantziro pipairyaana pikimisantaana. ¹³ Iro imayitantaari jiroka onkantya pinkinkithatakotantayanari janta. ¹⁴ Ontzimatyii pawintaina naaka, iiro pipimirintsawaitashitawo oitya pinkantapaakiriri. ¹⁵ Tima naaka yotakimironi, ari onkantya iiro piñaantawo impiyatimi onkaati pinkantiriri. ¹⁶ Ari piñaaki jaakaantimi piwaapati, jaakaantimi pirintzi, jaakaantimi pijyininkathori iijatzi. Tzimayitatsi jowamaakaantaiti. ¹⁷ Oiyiki

piñiuro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantaana. 18 Iro kantzimaitacha iiro opiyagaanta piishi. 19 Aririka pamawitiro, iro piñaantaiyaawori pawisakoshiriyitai.

20 Aririka piñaaki jotzikapaakiro owayiriiti Jerusalén, ari piyoti monkaatapaaka japiroitantaawori. 21 Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai otzishiki. Inkaati saikatsini nampitsiki, ari impoñiia ishiyanaki. Inkaati saikatsini jowaniki, iiro ipiyapanaata ipankoki. 22 Tima ipiyakowintaitatyaari jirikaiti, ari imonkaayityaari okaatzi josankinayitakiri pairani. 23 Inkantamachiitiro paata onkaati motyaayitatsini, ijatzi onkaati tzmamayitatsini iintsiti iinuro ithoyitzi! Tima antawo onkanta jashironkaitya aririka jowasankitaayitairi. 24 Japiroiyitairimi Jerusalén-jatzi. Jompiratani jowayitairi atziri poñaayitachari pashiniki nampitsi. Iri oipatsitakirori nampitsi Jerusalén kaari ajyininkata, irojatzi imonkaatan-taiyaari okaatzi ikowakaakiriri Pawa jirikaiti”.

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 “Ari jiñaitaki paata kaari jiñaitapiintzi inkitiki, impashiniyitai ooryaatsiri, kashiri, ijatzi impokiro. Ari onkimityaari kipatsiki, antawoiti jashironkaayitaiya atziriiti, iiro jiyotai oitya jantayitairi onkantakaantiro oyamininka otamaryaani inkaari. 26 Ari owamaimatakiri ithaawanka atziriiti inkinkishiritakotiro onkaati awisatsini jaka kipatsiki. Ari jimatsitayaawo iijatzi inkitiwiri otzimimoyitzi ishintsinka, oiyiki inkantakantanatya. 27 Aripaiti impokai Itomi Atziri, inkinapai minkoriki, jiñaitawairo ishintsinka, iijatzi jowaniinkawo. 28 Aririka piñaayitakiro itanatyawoni kantayitachani, tzi-naapanka pinkantya pamini jinoki tima irootaintsi jowawisaakoyiitaimi”.

29 Ipoña jojyakaawintanakiniri, ikantzi: “Pinkinkishiritakotiro tsika okanta piñaayitapiintziro inchatopaini.* 30 Aririka piñaakiro iirishiyitzi, piyotzi irootaintsi osarintsitai. 31 Iro piyotiri iirokaiti, aririka piñaayitakiro nokamantayitakimiri, irootaintsira impinkathariwintantai Pawa. 32 Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri. 33 Iiro okantaitatyaani piñiuro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakiri imapiroitaatyaani iroori.

34 Aamaakowinta pinkantaiya iirokaiti, iiro otyiimi piyaaripironka, ayimawaitimi iijatzi pishinkitya, onkantzimowaiyitimi. Ñaa jomapokaitzimikari. 35 Inkimitaityaawo iwirintsiti. Ari jiwitaiyaari ikaatzi saikayitatsiri kipatsiki. 36 Paamaiya, aakowinta pinkantya pamaña, pinkanti: ‘Pookaakowintina iiro nokimaatsitantawo kinkithatakotainchari. Piwit-sikashiritakaayitaina nontonkiyotantawaiyaariri Itomi Atziri’”.

37 Tima kitiiyyiriki jiyotaantzi Jesús tasorintsipankoki. Irooma tsiniri, jiyaatzi otzishiki Olivo, ari jimayiri. 38 Ananinkayitaki oiyiki atziri ikimisantziri Jesús jiyotaantzi tasorintsipankoki.

22

Ikamantawakaita jaakaantaitiri Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-15; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Irootaatsi joimoshirinkaitairo jowantapiintaitawori tantaponka jiitaitziro kitiiyyiri Anankoryaantsi. 2 Ari ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaityani: “Thami

* 21:29 Iro ikantaitziri jaka piñaayitapiintziro inchatopaini, pankrintsi higuera jyookatsiri pashiniki nampitsi.

owamaakaanitiri Jesús”. Iro kantzimaitacha antawoititithaawantayitakari atziriiti.

³ Ikanta Judas jiiitaitziri iijatzit Iscariote ikaawitapiintari 12 jiyotaani Jesús, ikamaarishiritakaanakiri Satanás. ⁴ Jiyaatashitakiri ijiwari Ompirasor-intsitaari, iijatzit ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ikinithawait-akaakiri tsikapaiti jaakaanitiri Jesús. ⁵ Antawoitit ikimoshiritaiyanakini jiwari, ikamantawakaiyakani impiri kiriiki. ⁶ Aripaiti jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaanitiri, iiro jiyotzimaita atziriiti.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Ari imonkaatapaakari kitiiyyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri iijatzit oijya jowaitari kitiiyyiriki Anankoryaantsi. ⁸ Ipoña Jesús jotyaantakiri Pedro itsipatanakari Juan, ikantakiri: “Piyaati ponkot-sitakaanti oyaari kitiiyyiri Anankoryaantsiki”. ⁹ Ikantaiyini irirori: “¿Tsika janta pikowika nonkotsitakaanti?” ¹⁰ Ikantzi Jesús: “Aririka pariitziimatya nampitsiki, ari pintonkiyotyaari atziri aakotzirori ijiñaati kowityaanikiki. Poyaatzishitanakiri irojazti pankotsiki tsika intyaapaaki. ¹¹ Tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika janta jowakaiyaari jiyotaani, joimoshirinkiro kitiiyyiri Anankoryaantsi’. ¹² Ari joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro inkini jowaitya. Ari ponkotsitakaanitiri janta”. ¹³ Jataiyakini jiyotaani, jiñaakiro okaatzit ikantakiriri, ari jonkotsitakaanitiri joyaari.

¹⁴ Okanta imonkaataka jowantyaari, saikapaaki Jesús itsipatakari jiyotaani. ¹⁵ Ipoña ikantakiri: “Tima irootaintsi noñiio inkimaatsitakaitina, antawoitit nokimoshiritzi owaiyani iroñaaka kitiiyyiri Anankoryaantsiki. ¹⁶ Tima iiro nowitaawo jiroka, irojazti paata imonkaatantaiyaari impinkathariwintantai Pawa, aripaiti napiitapairo”. ¹⁷ Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Piro jiroka, pantitaiyaawo pikaataiyini. ¹⁸ Tima iiro niritaawo naaka, irojazti paata aririka imonkaataya impinkathariwintantai Pawa”. ¹⁹ Ipoña jaanakiro tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi, tima iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantinani”. ²⁰ Ari ithonkakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiriitari, ikantziri: “Niraani inatzi, irootaki shitowatsini onkantya jawisakotantaiyaari ojyiki atziri. Irootaki oñaagantaironi owakiraari anka-jyaakaawakaiyaari. ²¹ Imapiro nokantziri: Pikaataiyakini patyootana, tzi-matsi apaani pithokashitinani jaakaantina. ²² Tima imapiro impiyakotya Itomi Atziri, ari matzimaitaka ikowaitakiri pairani. Iro kantacha. ¡Inkantamachiitiri aakaanitirini!” ²³ Ipoña jiñaanatawakaiyanakani jiyotaani, ikantziri: “¿Litakama matironi?”

Iita ñaapirotachani

²⁴ Ipoña jiñaanatawakaiyakani jiyotaani, ikantziri: “¿Litama ñaapirotachani paata?” ²⁵ Ipoña ikantanaki Jesús: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta pinkathar-itatsiri jaka, jompiratanta. Tima ñaapiro ikanta ipashitantayita ikojyika jompiratantantyaari. ²⁶ Iiro pimatziro iirokaiti aririka piñaapiroyitya iroñaaka, aña pinkimitakotyari iwiyaantawori itzimi. Aririka pijiwatakaanti, pinkimitakotyari ompiraatari. ²⁷ ¿Litama ñaapirotachari? ¿Tima iriitaki ñaapirotacha kimitariri oyaawintachari jantawaitaitirini? Irooma naaka nokimitakaanta pantawaitakaanimi powina.

28 Irooma iirokaiti tsipatapiintakinari, noñaayitzirowa okaatzi pomirintsitzimoyitakinari. 29 Irootaki noshinitantzimirori pimpinkathariwintanti, ikimitaakinawo Ashitanari naaka ishinitakinawo. 30 Ari piñiuro ankaati owaiya, arawaitai tsika nompinkatharitari. Ari pinkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkakitachari isaikaminto, pimpinkathariwintairi maawoni incharinintayityaari Israel, kaatatsiri 12 jinashiyitawo”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Simón, ikamitantakimi Satanás jiñaantashiritimi, inkimitakaantimi jotikakityiimimi.* 32 Iro kantzimaitacha ojyiki namanakowintakimi iiro powajyaantantawo pikimisantanai. Tima aririka pimpiyashiritapaaki, iirokatakai aawiyashiritakaapaakirini pijyininka”. 33 Ari jakanaki Simón ikantanaki: “Aña ayimatakina Pinkathari ankaati monyayiti, aritaki ankaati iijatzijowamagaitai”. 34 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Pedro, nonkantimi, iroñaaka tsiniri, tikiraata jiñiita tyoopi, mawajatzijowamagaitai”. 35 Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Pedro, nonkantimi, iroñaaka tsiniri, tikiraata jiñiita tyoopi, mawajatzijowamagaitai”. Tii noñiiri Jesús”.

Thaatintsi ipoña osataamintotsi

35 Ipoña josampitanakiri Jesús ikaatzi jiyotaani, ikantziri: “Chapinki notyaantantzimiri tii paanaki pithaati, tii paanaki pi-zapato-ti. ¿Oitama kowityiimotakimiri?” Ikantaiyini irirori: “Tikaatsitya”. 36 Ipoña ikantziri iijatzijowamagaitai: “Kamiihathatsi iroñaaka payiro pithaati. Iriima kaari tzimatsini josataaminto, impimantiro iithaari, jamanantantyaari. 37 Tima imapiro imonkaatya okaatzi josankinatakoitakinari pairani, kantatsiri: Ari intsipataitakiri kaaripiroshiriri. Iiro okantashita jiroka, ontzimatyii imonkaatya”. 38 Ikaimaiyanakini jiyotaani: “Pinkathari, tzimatsi jaka apiti osataamintotsi”. Ikantzi Jesús: “Aritapaaki”.

Jamana Jesús Getsemani-ki
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Ipoña ikinanai Jesús otzishiki Olivo ikimitapiintziro, ari itsipatakari jiyotaaniiti. 40 Ikanta jariitaiyakani janta, ikantapaakiri jiyotaani: “Pamanaiyaani iiroka jaka inkimpoyaaawintantaitimiri otzimikari inkinakaashitakaitimiri”. 41 Ari jawisaniintanaka irirori. Otzirowapaaka kipatsiki, amanapaaka.† 42 Ikantzi jamana: “Ashitanari, iirorika pikowakaanari, paawiyakainawo pookakaawintinarimi nonkimaatsityaari. Iiro pantanawo nokowawitari naaka, aña iro pantiri okaatzi pikowakaakinari iiroka”. 43 Ari jomapokapaaka maninkari poñaachari inkitiki, ishintsishiritakaapaakiri. 44 Tima antawoiti okantzimoshiritanakari, jamanapirotanaka. Iro oshitowantanakari imajawinka okimiwaitanakawo irantsi opitinkapaaka kipatsiki. 45 Ikanta jamanaka, piyapaaka, jiñaapaatziiri jiyotaani jimagaiyini okantakaawo jowashiritaiyani. 46 Ikantapaakiri: “¿litama pimaantari?”

* 22:31 Ikantakoitziro jaka jotikakityiimimi, ari ikimitaitzirori trigo-pani jotikakiitziro. Tima aririka jotikakiitziro, iyoshiitanatya opintakiiriki kaari ompantyaawoni. Irootaki joyakaawintantantari jiyotaaniiti ikimitakotawo jotikakiitziro trigo-pani. Tima ari jiñaitziri tii jimatziro inkamiihathiriti. † 22:41 Kantakotachari jaka jawisaniintanaka, tima jawisanaki kapichi Jesús, tii osamani jiyaati, okimiwaitakawo iwiyaa osanthatziranki aririkami jookaitiro mapi.

Pinkakitaiyini, pamaña iiroka inkimpoyawintantaitimini otzimikari inkinaaashitakaitimiri”.

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Jiñaawaiminthaizi Jesús, jiñaashitakari pokaiyaintsiri. Iri iiwatapaiintsiri Judas ikaawitapiintari 12 jiyotaani. Jontsitokapaakari Jesús inthopootiri. ⁴⁸ Ipoña Jesús ikantawakiri: “Judas, ¿Arima pipithokashitari Itomi Atziri pithopootapaakiri?” ⁴⁹ Ikanta jiñaawakiro ikaatzi itsipatakari Jesús, ikantanakiri: “Pinkathari, thami ampiyatantyaari osataaminto”. ⁵⁰ Akotanaki, itotsitakiri ikimpita saikatsiri jakopiroki jompiratani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. ⁵¹ Ari ikantzi Jesús: “Aritapaaki, iiro pimaamanitziri”. Ipampitsitairi ikimpita, ishitakotanai itowitakari. ⁵² Ipoña Jesús ikantanakiri ikaatzi pokashitakiriri, ijiwari Ompiratasorintsitaari, aamaakowintawori tasorintsipanko, Antaripiroriiti, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari posataaminto, pipajaminto? ⁵³ ¿Tiima piñaawitapiintana tasorintsipankoki niyotaantzi? ¿Kaarima paantana janta? Aritaki onkantya, tima aripaiti jimatakaaimiro iroñaaka tsiniriwiri kaari pantzi pairani”.

Ikantzi Pedro: “Tii noñiiri Jesús”

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Ikanta joojoitanakiri Jesús, jagaitanakiri isaiki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Impoitatsi Pedro irirori joyaatakowintziri jantyaatsikiini Jesús. ⁵⁵ Ipoña jowaampataitaki paampari pankotsinampiki, jakitsitaiyani. Ari isaikitapaaka iijatzi Pedro jakitsita. ⁵⁶ Okanta tsinani ompirataawo, oñaapaakiri Pedro isaiki jakitsita. Okimpoyapaakiri, ari okantzi: “¿Tiima irijatzi jirika itsipatapiintakari Jesús?” ⁵⁷ Ikantanaki Pedro irirori: “Tii noñiiri”. ⁵⁸ Okanta osamaniityaaki, ikinapai pashini, ikantapairi Pedro: “¿Tiima iijatzi iiroka ari pikaatziri Jesús?” Ikantanai Pedro: “Tii naaka”. ⁵⁹ Iro osamani iijatzi, tzimatsi pashini kantapaakiriri Pedro: “Imapirotya iirokatakiri tsipatariri Jesús chapinki, tima Galilea-jatzi pinatzi”. ⁶⁰ Ipoña ikantanai Pedro: “Tii niyotziri pikantanari”. Aripaiti jiñaanaki tyoopi. ⁶¹ Ari ipithokapainta Jesús, jaminapaintziri Pedro. Irojatziri ikinkishiritantanakari Pedro ikantakiranki: “Tikira jiñiita tyoopi, mawajatziri pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’”. ⁶² Shitowanaki jikokiroki, antawoiti jiraawaitanaka.

Ipajawaitziri Jesús

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ikanta jirikaiti ikaatzi aamaakowintakotariri Jesús, ishiromtaminthawaitakari, ipoña ipajawaitziri. ⁶⁴ Jotzimikapootakiri, jompojapoawaitzimaitari, ikantziri: “¿Tiima Kamantantaniri pinatzi, incha piyoti iita ompojapootakimiri?” ⁶⁵ Tzimatsi oiyiki oita ikantawaitziriri kaaripirori ñaantsi.

Japatowintatari Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Ikanta okitijiyitamanai, apatotaiyakani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, ipoña Yotzinkariiti. Ari jamaitakiri Jesús, josampiiitakiri, ikantantziri: ⁶⁷ “Pinkantina, ¿lirokatakima Cristo?” Ari ikantzi irirori: “Aririka nonkantakimi, iiro pikimisantana. ⁶⁸ Aririka nosampitimi, tima iiro pakana, iiro pipakaana iijatzi. ⁶⁹ Iro kantzimaitacha itanatyawo iroñaaka, ari jiñiiri Itomi Atziri isaiki jakopiroriki Pawa joñaagantairo ishintsinka”. ⁷⁰ Ipoña ikantaiyanakini ikaatzi apatowintakariri: “¿lirokatakima

Itomi Pawa?” Ari ikantzi Jesús: “Irokataki kantatsi naakataki”. ⁷¹ Irojatzki ikantantaiyanakarini: “¿litama ankwowiri iroñaaka? Aakataki kimakiriri ikan-takiri”.

23

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Ipoña ikatziyaiyanaani ikaatzi apatotainchari, jaanakiri Jesús Pilato-ki. ² Ikantapaakiri Pilato: “Jirika atziri ojyiki jowaaripirotakiro nampitsi, ikaminaakiri atzirriiti iiro ipantaari kiriiki pinkathari César, ikantaki iijatzki Cristo jinatzi iri pinkatharitatsiri”. ³ Ipoña Pilato, josampitanakiri irirori, ikantziri: “¿Irokama iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Ari jakanakiri ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. ⁴ Ikantziri Pilato Ompiratasorintsitaari, iijatzki maawoni atzirriiti: “Tikaatsitya noñi oitya inkinakaashitatyaaari jirika”. ⁵ Iikiro ishintsitanakitzki jjiwaripaini ikantzi: “Ojyiki ikaminaantaki jirika imaaman-itantzi atzirriiti nampitsiki, jitanakawo Galilea-ki irojatzki iroñaaka jaka Judea-ki”.

Jowawisaitakiri Jesús janta Herodes-ki

⁶ Ikanta ikimawaki Pilato ikaminaantaki Galilea-ki, josampitakowin-tanakiri Jesús iriirika Galilea-jatzki. ⁷ Ikimatzki ikantaitzi iriitaki. Jowaw-isaakiri Herodes-ki ipoki irirori jariita Jerusalén-ki. ⁸ Ikanta Herodes jjiñaawakiri Jesús, antawoiti ikimoshiritanaki, tima ojyiki ikowawitapiintaka jjiñiri, ojyiki ikimakowintakiri iijatzki okaatzki jantayitakiri, ikowapirotaki jjiñiri irirori intasonkawintanti. ⁹ Ojyiki josampitawakiriri. Tii jakimaita Jesús. ¹⁰ Ari isaikitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotan-taniriiti, ojyiki ikantakowitakariri. ¹¹ Ikanta Herodes itsipatakari jowayir-iti irirori, imanintashiritanakiri, ikawiyawaitanakiri. Ikithaantantakariri iroopirori kithaarintsi, joipiyairi isaiki Pilato. ¹² Aripaiti jaapatziyanakari Herodes jirika Pilato, tima pairani owanaa ikisaniintawakaawitaka.

Jiyakowintaitziri Jesús

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

¹³ Ipoña Pilato japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipataakiri ikaatzi jiwatakaantatsiri nampitsiki, iijatzki maawoni atzirriiti. ¹⁴ Ikantakiri: “Aña pamawitakinari jirika atziri owaaripirotonimi nampitsi, nosamp-ismampiwitakari, tii noñiironkaaripiroti okaatzki jantakiri ikantakoyiitziriri. ¹⁵ Ari ikimitaka iijatzki Herodes, tima notyaantawitakanari irirori. Tikaat-sitya janti jirika atziri inkini owamaakaan-tiri. ¹⁶ Apa nompajatakaantakiri naaka, nompakagairi”. ¹⁷ Iro jamitapiintari Pilato joimishitowakaantzi apaani aakaantaari kitijiyiriki joimoshirinkaita.

¹⁸ Iro kantzimaitacha ikantaiyanakini atzirriiti: “¡Tii nokowiri jirika! ¡Iri poimishitowakaanti Barrabás!” ¹⁹ Jirika Barrabás iri jomontyaitziri okantakaantziro itsitokantaki imaamanitakiri pinkatharitatsiri nampit-siki. ²⁰ Ipoña japiiwitakari Pilato tima ikowawitatyaaari irirori impakaakaan-tirimiri Jesús. ²¹ Japiitzimaitanakawo atzirriiti ikaimaiyini: “¡Pimpaikako-takaan-tiri, pimpaikakotakaan-tiri!” ²² Iro mawajatzki japiiwitakawo Pilato josampitantzi: “¿litama kaaripirori jantakiri jirika? Tikaatsitya oitya jan-tiri, iiro okantzi owamaakaan-tashityaaari. Apa nompajatakaantashityaaari, jyaataita”. ²³ Iikiro ishintsitatzi atzirriiti ikaimaiyini, ikowi impaikakoitiri

Jesús. Iro japiipiintanakiri ikaimaiyini iijatzí ijiwari Ompiratasorintsitaari, jimatakari. ²⁴ Irojatzi jantantakawori Pilato okaatzí ikowakiri. ²⁵ Jomishitowakaantakiri tsitokantzinkari maamanitziriri jiwatakaantatsiri nampitsiki, tima iri ikowaiyakirini atziríiti. Ishinitakiniri inkantawaitiri Jesús ikowakiri iriroriiti.

Ipaikakoitakiri Jesús

(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

²⁶ Ikanta jagaitanakiri Jesús, itonkiyotaitakari iitachari Simón poñaachari Cirene, ari jariita irirori ipoñagaawo jowaniki, ishintsiwintaitakiri inatanakiro impaikakoitanyaariri Jesús. ²⁷ Ojyiki atziri oyaatakowintanakiriri Jesús. Tzimatsi tsinani irakotanakariri. ²⁸ Ari jaminapaintziro Jesús okaatzí tsinani irakotakariri, ikantziro: “Jerusalén-jato, iiro piraakowaitashitana naaka, aña piraakotaiya iiroka, iijatzí powaiyaniiti. ²⁹ Tima irootaatsi piñiuro inkantanyiitai: ‘Kimoshiri inatyí tsinani kaari owaiyantatsiri, othotaawaitashitantakari. ³⁰ Impoña inkaimayiitai, inkantaiti: ‘Pintaankashitina otzishi, pinkitatinaata.’ ³¹ Tima piñaakiro tsika ikantaitakiro inchato añaankawo, aña iro jowatsipiroiti kaminkawo”.

³² Ari jagaitanaki iijatzí apiti kaaripiroshiriri itsipataitanakiri Jesús intsitokaitiri. ³³ Ikanta jariitakaitapaakari jiitaitziro atziríitoni, ari ipaikakoitakiri. Jowatzikakoitaki apaani kaaripiroshiriri jampatiki, iriima pashini jakopiroriki. ³⁴ Ari ikantzí Jesús: “Ashitanari, tii jiyotzi oita jantziri kimaatsitakaakinari, pimpiyakotiri”. Ipoña jagaitakiro iithaari Jesús ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiñaaritaita. ³⁵ Irojatzi jaminaiyakini atziríiti. Jimatsitakawo jiwatakaantatsiri nampitsiki, joitsinampaawaitakiri Jesús, ikantziri: “Jowawisaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori? Aña iriimi Cristo jiyoshiitani Pawa, ari jimatakiromi”. ³⁶ Ari jimatsitakawo iijatzí owayiriiti, ithainkakiri Jesús, jamakotakiniri kipijyaari. ³⁷ Ikantapaakiri: “Incha powawisaakotya, imapirorika iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti”. ³⁸ Tzimatsi osankinarintsi ikintakoitakiri jiñokiini ipatziitoki, iñaaniki Judá-mirinka, iñaaniki Roma-jatzi, iñaaniki iijatzí Grecia-jatzi, okantzí: “TWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”.

³⁹ Ari jimatsitakawo iijatzí jiñaanaminthatziri apaani kaaripiroshiriri tsipatakariri ipaikakota, ikantziri: “Iirokatakirika Cristo, powawisaakotya, powawisaakotsitaina naaka iijatzí”. ⁴⁰ Irojatzi jakantanakari pashini kaaripiroshiriri, ikisanakiri ñaanatakiriri Jesús, ikantziri: “Pimatsitawoma iiroka tii pipinkathatziri Pawa, ari akaatakiri jowasankitaayitai. ⁴¹ Tima tzimatsi antakiri aaka añaantakawori jowasankitaayitai. Iriima jirika jowasankitaashiitakari, tikaatsi kaaripirori janti”. ⁴² Ipoña jaminanakiri Jesús, ikantziri: “Pinkathari, iiro pimajantana paata aririka pimpiyi pimpinkathariwintantai”. ⁴³ Jakanaki Jesús, ikantzí: “Imapiro nonkantimi, aritaki pintsipatapaiyaana iroñaaka iiroka janta tsika ikimoshiriitapai”.

⁴⁴ Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaa.* ⁴⁵ Ari itsiwakanakiri ooryaatsiri. Okanta janta tasorintsipankoki, saganaki niyanki tontamawotatsiri ithatashiitziro. ⁴⁶ Irojatzi ikaimantanakari Jesús shintsiini, ikantzí: “Ashitanari, paawakinawo noshiri”. Ithonka jiñaawaitanakiro jiroka, kamanaki. ⁴⁷ Ikanta ijiwari owayiri katziyawintakariri jiñaakiro

* **23:44** Iro ikantaitziri pairani: jiwiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaaka otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaa 9.

okaatzi awisaintsiri, antawoiti ithaamintawintanakari Pawa, ikantanaki: “Imapirotatyaama ikamiithashiritzi jirika shirampari”.⁴⁸ Iijatzi ikaatzi ñaayitakirori awisaintsiri, okatsitzimoniintanakiri jiyaayitai.[†] ⁴⁹ Iriima ikaatzi ñaapiintakiriri, iijatzi tsinanipaini, tsipatarariri ipoñaantakari Galilea-ki, intaina ikatziyaiyakani jaminakotakiri oita awisaintsiri.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Ikanta José poñaachari nampitsiki Arimatea saikatsiri Judea-ki, kamiithashiri jinatzi jirika, iriitaki itsipatapiintari japatota jiwariiti Judá-mirinka, ⁵¹ tiimaita inimotziri okaatzi ikantawaitaitakiri Jesús, tima oiyiki joyaawintakari irirori Pawa impinkathariwintantai. ⁵² Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari Jesús, nonkitatairi”. ⁵³ Ipoña ikintakoryaakotairi, iponatantakari manthakintsi, ikitatakiri ikiyaitziro impiitanaki, kaari ikitatantaita kaminkari. ⁵⁴ Tima irootaki kitiiyyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamani kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ⁵⁵ Okanta tsinanipaini tsipatarariri ipoñaantakari Jesús Galilea-ki, oyaatakowintanakiri, oñaakiro tsika ikanta jomaryaitapaintziri ikitaitakiri. ⁵⁶ Okanta opiyaiyapaakani iwitsikayitakiniri kasankaari. Imakoryiyakini, tima iro kitiiyyiri ikantakaantaitziri jimakoryaantaityaawo.

24

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Okanta okitiiyyitamanai domingo, ananinkamanai tsinani iyaati impiitamooki tsika jomontyaakoitakiri Jesús, aanakiro kasankaari iwitsikakiri chapinki. Ari okaatakiri iijatzi pashinipaini tsinani. ² Okanta aminawitapaaka, oñaatzi otainkanaki mapi jashitantaitakawori omoona. ³ Tyaapaaki inthomainta, tii oñaapairi tsika jowakowiitakari. ⁴ Oiyiki othaawanaki. Oñaashitakari ikatziyimotapaakawo apiti mainari, shipakiryaa okantaka iithaari. ⁵ Tima othaawanakitzi, otziirowashitanakari. Ari ikantziro: “¿Litama paminaminatantariri añaagatsiri kaminkarimooki? ⁶ Tii isaiki jaka, aritaki añagai. Pinkinkishiritiro okaatzi ikantakiri isaikantawitari Galilea-ki. ⁷ Ikantziranki: ‘Irootaintsi jaakaantaitiri Itomi Atziri, impaikakotiri kaaripiroshiriri atziri. Awisawitaya mawa kitiiyyiri, aritaki jañagai iijatzi’ ”. ⁸ Ari okinkishiritaiyanakironi iroori okaatzi ikantakiri Jesús. ⁹ Opiyapithanakawo omoona, okamantapaakiri 11 jiyotaani Jesús iijatzi pashinipaini. ¹⁰ Jiroka okaatzi tsinani: María Magdala-jato, Juana, María inaanati Jacobo opoña pashinipaini tsinani, irootaki kamantapaakiriri otyaantapiroriiti. ¹¹ Iro kantzimaitacha ikaatzi okamantawitapaakari, tii ikimisanziro, jiñaajaantaki okantashiwaita jirokaiti tsinani. ¹² Ikanta Pedro, jatanaki omoonakiki irirori, ishiyapirotanakitya. Jaminawitapaaka inthomainta omoonaki, jiñaapaatziro omaryaaka manthakintsi iponatantakariri. Iyokitzi ikanta jiñaapaakiro, piyaa pankotsiki.

Aatsi jatachari Emaús-ki

(Mr. 16.12-13)

[†] 23:48 Kantakotachari jaka “okatsitzimoniintanakiri”, iro kantakotajaantachari jompojashipani-itanakitya jirika atziri. Tima irootaki jamiyitari Judá-mirinkaiti aririka onkatsitzimoshiritiri tsikarika oitya. Inashita okaatzi amitari aakapaini aririka ampojashipaniitya, tima asagaawintawaitaya.

13 Tikira osamanitzi, janiitaiyini apiti jiyotaani Jesús jiyaaairo nampitsiki iitachari Emaús. Tii osamanipirodzi osaiki Jerusalén okaatzi 11 kilómetro.* 14 Iro ikinkithatakotaiyini janiitzi okaatzi awisaintsiri. 15 Ikinkithawaiminthatzi janiitaiyini, pokapaaki Jesús irirori itsipatapaaakari janiitzi. 16 Iro kantzimaitacha jirika jiyotaani, kimiwaitaka jotzimikaitaiyirimi jokiki, iiro jiyotantawari. 17 Ikantapaakiri: “¿litama pikinkithatakotziri paniitaiyini? ¿litama powashiriniintantari?” 18 Ari jakanaki apaani jiiitaitziri Cleofas, ikantanaki: “¿lirokama apintzi kaari yotakotironi okaatzi awisaintsiri Jerusalén-ki?” 19 Ikantzi: “¿litama awisaintsiri?” Ari ikantaiyini jiyotaani: “Iri Jesús jiiitaitziri Nazaret-jatzi, tsika itzimi jotyaaantakiri Pawa, inkamantaniriti, iri jiyotawaki atziriiti. Tima okaatzi jantayitakiri, okaatzi ikantayitakiri iijatzi, ari joñaagantziro ishintsinka. 20 Iro kantzimaitacha jaakaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari pinkathariiti, jowamaakaantakiri janta ipaikakoitakiri. 21 Aña noñaajaantawitaka naakaiti iri ookawintairini maawoni ajyininka. Irootaki mawatatsiri iroñaaka kitiiyiri jowamaantaitakiri. 22 Tzimayitatsi tsinani nokaatapiintziri omapokashitakinari, ananinkamanai omoonakiki. 23 Tii oñaapairi jowakowiitakari Jesús, opiyaa okamantantapai, okantzi: ‘Noñaaki maninkari, ikantakina: “Añagai Jesús”.’ 24 Ari jiyataayanakini nokaatayini janta omoonaki, jiñaapaakiro okaatzi okantayakirini tsinani, tii jiñiimaitapaari Jesús”. 25 Ari jakanakiri irirori, ikantanakiri: “¡Tiitya piyotanitzi iirokaiti, ojyiki pithainkashiritakiro okaatzi ikamantantayitakiri Kamantantaniriti! 26 Aña iro kowapirotacha awijyimotiri Cristo jirokapaini, isaikai jowaniinkawoki”. 27 Ari jitanakawo joñaayiniri okaatzi osankinayitainchari tsika ikinkithatakoitziri Cristo, opoñaanakawo josankinariki Moisés japirotakiniri okaatzi josankinayitakiri maawoni Kamantantaniriti. 28 Ariitayakani nampitsiki tsika joshiritawo. Ari ikowi Jesús jawisanakimi irirori kimiwaitaka jiyaatatyimi intaina. 29 Ikantayirini jirika apiti: “Iiro pawijyi, ari pisaikanaki. Tima tsiniriityaaki”. Irojatzi isaikantanakari Jesús pankotsiki isaikapaaki. 30 Ipoñaashitaka isaikaiyini jowaiyaani, jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri. 31 Aripaiti jiyotakaayiitanairi iriitaki Jesús. Iro kantzimaitacha Jesús ipiyashitanaka, tii jiñaawairi tsika ikinaki. 32 Ikantawakayani: “¿Tiima thaamintashiri pikanta ikinkithawaitakai aatsiki, ikinkithatakotairo osankinarintsi iijatzi?” 33 Tii isaikanaki, piyanaka Jerusalén-ki. Jiñaapaatziiri ikaatzira 11 jiyotaani japatotaiyani, itsipayitakari ikaatapiintaiyini. 34 Ikantaiyini: “Imapiro jañagai Awinkathariti. Tima joñaagaari Simón”. 35 Ikamantantapaakiro irirori okaatzi awijyimotakiriri aatsiki, tsika okanta jiyotantaariri ipaasoonkiwin-tapairo tanta.

Jesús joñaagari jiyotaani

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ikinkithawaiminthatzi jiyotaani, osatikapaaka Jesús, jiwithatapaakari ikantziri: “Pisaikaita kamiitha”. 37 Antawoiti ithaawaiyanakini, jiñaajaantaki iri shiritsi ñaanatziriri. 38 Ipoña ikantanakiri iijatzi: “¿litama pithaawan-tari? ¿litama pikisoshiriwintantanari? 39 Pamininawo nako, iijatzi noitzi,

* 24:13 Iro ikantakoitziri jaka 11 kilómetro, ikantaitziro pairani 60 estadio.

naakataki. Potirotina, pimpampoyiina. Tima shiritsi tii otzimi iwatha, tii otzimi itonki. Irooma naaka tzimatsi”. ⁴⁰ Joñaayimaitari jako iijatzi iitzi. ⁴¹ Okantakaakari ithaamintanaka tii ikinkishirita aña iriiwitaka Jesús. Iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: “¿Tzimatsima oyaari?” ⁴² Ipatakiri tzmagaantatsiri shima itsipataitakiniri iyaaki pitsi. ⁴³ Jaawakiri Jesús, jiñaakiri ikaatzi jiyotaani jowakari.

⁴⁴ Ari ikantzi: “Irootaki nokantsitakimiri iiniro notsipayitzimi. Ontzimatyii imonkaayitya okaatzi josankinatakoyitakinari Moisés-ni, Kamantantaniriiti, ipoña Salmo”. ⁴⁵ Ikimathatakaakiri Jesús okaatzi osankinatakoyitainchari. ⁴⁶ Ikantziri: “Irootaki josankinaitakiri. Ontzimatyii inkimaatsitakaityaari Cristo, iro awisawitaty mawa kitiiyyiri aritaki jañagai. ⁴⁷ Ontzimatyii inkinkithatakoitairo nowairo maawoniki kipatsi, ari jitaitanatyawo Jerusalén-ki. Ari onkanya jowajyaantantaityawori kaaripirori jantayitziiri, impiyakoitairi iijatzi. ⁴⁸ Iirokataka ñaayitironi jiroka. ⁴⁹ Ari piñaakiri notyaantimiri ikajyaakaakimiri Ashitanari. Ari pisaikaiyawakini jaka Jerusalén-ki, irojatzii ishintsitakaantimiri poñaachari inkitiki”.

Itzinaantanaari Jesús inkitiki
(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Ipoña Jesús jaanakiri jiyotaaniiti janta Betania-ki. Ari itzinaawakotanaka, itasonkawintanairi. ⁵¹ Ikanta itasonkawintakiri, jomapokashita itzinaana inkitiki. ⁵² Ikanta ipinkathataiyanakirini jiyotaani, piyaiyaani Jerusalén-ki, antawoiti ikimoshiritaiyanakini. ⁵³ Ari ikantaitanakityaani ithaamintawintanakari Pawa janta tasorintsipankoki. Ari onkanyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI JUAN

Jatziritaki jiitaitziri “Ñaantsi”

¹ Owakiraa itantanakari jiwitsikantaitzi pairani, aritaki tzimaki jiitaitziri “Ñaantsi”. Ari itsipatari Pawa. Tima Pawa jinatzi irirori. ² Iriitaki itsipatakari pairani Pawa owakiraa itantanakari. ³ Iriitaki witsikajaantakirori maawoni tzimayitatsiri. Tikaatsi apaani tzimayitatsiri kaari jiwitsikajaanti irirori. ⁴ Ikimitakowaitakari kitainkari ikitainkatakotairi atziiriiti onkanta inkañaanitantiyaari. ⁵ Ikimitakotapaakari kitiiyyiinkatakotantatsiri otsinirikitzi. Tiimaita ikitsirinkiri joitsiwakawakiri kimitakotakawori tsinirikiri.

⁶ Pairani jotyaaantaki Pawa shirampari, jiita Juan. ⁷ Iriitaki kinkithakotapaakirini jiitaitziri “Kitainkari”, ari onkanta inkimisantaitantyaawori maawoni jiyotaantiri. ⁸ Jirika Juan kaari jiitaitziri “Kitainkari”. Aña iriitaki pokaintsini ikinkithatakotakiri.

⁹ Tima aritaki pokataiki jaka kipatsiki mapirotzirori ikimitakotari kitainkari, iriitaki kitiiyyiinkatakotairini atziiriiti. ¹⁰ Isaikapaintzi kipatsiki. Tima iriitaki witsikakirori kipatsi. Iro kantzimaitacha tii jiyotawakiri atziiriiti. ¹¹ Isaikimowitapaintari iyyininkamirinkaiti. Iro kantacha tii jaawakiri kamiitha. ¹² Iriima ikaatzi aawakiriri kamiitha, pairyaapiintanairiri ikimisantairi, iriitaki ishinitaki Pawa intomitiyaari. ¹³ Itomi jowaajaantairi Pawa. Tiimaita ojoyawo itomitantapiinta atziiriiti, inintakaanikiini, ikowi jowaiyantawaiti. Aña iri Pawa kowashitainchari intomitantya.

¹⁴ Jirika jiitaitziri “Ñaantsi”, jatziritaki, isaikimotapaintai. Nishironkapirowaitantaniri jinatzi. Tyaaryoori inatzi iñaanitari. (Naakaiti ñaajaantakirori itasorinka, ari okimitajaantakawo itasorinka japintziti itomi Ashitariri.) ¹⁵ Iriitaki ikaimakaimawintapaakiri pairani Juan, ikantapaaki: “Jirika nokinkithatakotakiri pairani, nokantaki: ‘Aatsikitaki poyaatapaakinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itakawo pairani tikiraamintha notzimi naaka’”. ¹⁶ Tima kamiithapirowaitaki irirori, irootaki añaantayitaawori maawoni inishironkapirowaitapiintai. ¹⁷ Pairani, iri Moisés-ni josankinatakaawitakari Ikantakaantaitani. Iriima Jesucristo iriitajaantaki nishironkayitairi, irijatzi ñaawaitapiintairori tyaaryoori. ¹⁸ Tikaatsi matironi jiñiiri Pawa. Iriima japintziti itomi Ashitairi, saikimotajaantairiri, iriitaki kamantairi aakaiti ayotantaari tsika ikanta irirori.

Ikamantantakiri Juan owiinkaatananiri (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Ikanta Judá-mirinkaiti nampitawori Jerusalén-ki, jotyaaantaki Ompiratasorintsitaariiti itsipataakiri Leví-mirinkaiti, jiyaati josampitiri Juan, inkantapaakiri: “¿Tsika piitaka iiroka?” ²⁰ Tii jimanakota Juan, ikamantantaki, ikantzi: “Tii naaka Cristo”. ²¹ Ipoña japiitaitziri josampiitzi, ikantaitziri: “¿Tsikama piitantyaaka? ¿Irokama Elías-ni?” Ikantzi Juan: “Tii naaka”. Iikiro ishintsitaitatzi josampiitzi: “¿Irokama Kamantantaniri noyaakoniintani?” Ikantzi: “Tii”. ²² Ari ikantaitziri: “¿Tsikama piitaka iiroka? Pinkamantina, inkini nonkamantapaiiri

otyaantakinari. Incha pinkinkithatakotya”.²³ Japiitanakiro Juan, ikantzi: “Naakataki kaima-kaimatapaintsiri otzishimashiki, nokantantaki: ‘Powamiithatainiri Awinkathariti tsika inkinapaaki, pinkimitakaantiro jotampatzikaiziro aatsi’. Irootajaantaki ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniri Isaías-ni”.

²⁴ Ikanta jotyaantaniiti Fariseo-paini, ²⁵ iikiro josampitanakitziiri, ikantziri: “Tii Cristo pinaty iiroka, tii iiroka Elías, tii Kamantantaniri pinaty iijatzi. ¿Iitama powiinkaantantantari?” ²⁶ Ari ikantzi Juan: “Apa nowiinkaamachiitantawo naaka jiña. Iro kantzimaitacha tzimatsi pitsipatakari, kaari piyotaiyini, ²⁷ iriitaki poyaatapaakinani. Tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani nonothopaitsitantaariri i-zapato-ti.” ²⁸ maawoni jiroka, iro awijaintsiri pairani jiiitaitziro Betábara, intatsikirona jiña Jordán jowiinkaantantzi pairani Juan.

Joiyyati Pawa

²⁹ Okanta okitiiyyitamanai jiñaawairi Juan ikinapai Jesús, ikantzi: “Jirika joiyyati Pawa, iri piyakotaironi iyaaripironka atziriiti. ³⁰ Iriitaki nokinkithatakotsitakari nokantaki: ‘Aatsikitaki shirampari poyaatinani, janaakowaitakina naaka, tima iri itataikawori pairani tikiraamintha notzimi naaka’. ³¹ Tii niyowitari naaka. Aña iro nopokantakari nowiinkaantanti, jiyotantyaariri Israel-mirinkaiti”. ³² Jiroka ikantanaki iijatzi Juan: “Noñaataikiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki ikimitapaakari shiro. Jookantapaakari. ³³ Tii niyowitari naaka. Iro kantacha otyaantakinari nowiinkaantanti, ikantakina: ‘Aririka piñaaki iyyaawiinkashitakirini Tasorintsinkantsi jookantapaatyaari iitoki, iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaantantatyaarimi Tasorintsinkantsi’. ³⁴ Naakajaantaki ñaakiriri, iro nokinkithatakotantariri tima Itomi Pawa jinatzi”.

Itanakawori jiyotaani Jesús

³⁵ Okanta okitiiyyitamanai ari isaiki Juan itsipatakari apiti jiyotaani. ³⁶ Ikanta jiñaawairi Jesús ikinapai, ikantzi Juan: “Jirinta joiyyati Pawa”. ³⁷ Ikimawaki apiti jiyotaani Juan, joyaatanakiri Jesús. ³⁸ Ari ipithokanaka Jesús, jiñaatziiri joyaataiyakirini, ari ikantziri: “¿Tsiika piyaatika?” Ikan-taiyini irirori: “Rabí (Iro ikantaitziri ‘Yotaanarí’), ¿tsika pinampitawoka?” ³⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpoki piñiuro”. Ikanta joyaatanakiri, jiñaakiro tsika inampitawo. Ari jimayimotapaintziri tima aritaki tsiniriityaanaki.* ⁴⁰ Jirika kimakiriri Juan, oyaatanakiriri Jesús, iriitaki Andrés iririntzi Simón Pedro. ⁴¹ Ikanta Andrés, apatziro jiyaatashitanakiri iririntzi, jirika Simón, ikanta-paakiri: “Noñaataikiri Mesías (iro ikantaitziri iijatzi, ‘Cristo’).” ⁴² Ipoña Andrés jaanakiri Simón isaikira Jesús. Ikanta Jesús jiñaawakiri iririntzi Andrés, ikantawakiri: “Iiroka Simón, itomi Jonás. Iroñaaka piitaiya ‘Cefas’”. (Iro ikantaitziri iijatzi, Pedro.)†

Ikaimaitakiri Felipe ipoña Natanael

⁴³ Okanta okitiiyyitamanai, jataki Jesús Galilea-ki. Ari jiñaakiri Felipe, ikan-tapaakiri: “Poyaatina”. ⁴⁴ Jirika Felipe, Betsaida-jatzi jinatzi, irojatzi inampi

* **1:39** Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ojoyawori ikantaitziri pairani “jiwiyaaka ooryaatsiri 10”. † **1:42** Ikantaitziri “Cefas” jiñaaniki Aram-jatziiti, irootaki “Mapi”.

Andrés ijatzi Pedro. ⁴⁵ Ikanta Felipe, jiyaatashitanakiri Natanael, ikan-tapaakiri: “Noñaataikiri josankinatakotakiri Moisés-ni janta Ikantakaantaitaniki, josankinatakotsitakiri ijatzi Kamantantaniriiti. Iriitaki itomi José, Nazaret-jatzi”. ⁴⁶ Ari ikantzi Natanael: “¿Tzimatsima kamiithashiriri janta Nazaret-ki?” Ikantzi Felipe: “Pimpoki, piñiiri”. ⁴⁷ Ikanta Jesús jiñaawakiri ipokaki Natanael, ikantzi: “Aatsikitataiki jirika Israel-mirinkapirori, tii ithiyanita”. ⁴⁸ Ari ikantzi Natanael: “¿Tsika janta piñaanaka piyotantakinari?” Ikantzi Jesús: “Noñaakimitya tikiraamintha ikaimimi Felipe pisaiki pankirintsitapishiki”.[‡] ⁴⁹ Ikantanaki Natanael: “Rabí, jlirokataki Itomi Pawa, irokataki Iwinkathariti Israel-mirinkaiti!” ⁵⁰ Ikantzi Jesús: “Iro pikimisan-tamachiitantanakiri nokantakimi ‘noñaakimi pisaiki pankirintsitapishiki’. Iro kantacha, arimaikata piñaaki pashini anaironi jiroka”. ⁵¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Ari piñaakiro ashitaryagaiya inkiti. Ari impiyapiyataiyini maninkariiti jayiitashitiri Itomi Atziri”.[§]

2

Aawakaantsi Caná-ki

¹ Okanta mawatapaintsiri kitiiyyiri, ari jaawakaitari nampitsiki iitachari Caná, saikatsiri Galilea-ki. Ari osaikakiri ijatzi inaanati Jesús janta. ² Ari ikaimakaantaitakiri ijatzi Jesús itsipatakari jiyotaanipaini. ³ Ikanta joimoshirinkaiyani, thaatapaaka imiritaiyarini. Opoña inaanati Jesús, okantanakiri otomi: “Thaatapaaka amiri”.^{*} ⁴ Ikantzi irirori: “Tsinaní, ¿Iitama pikantantanari naaka? Aña tikira imonkaapaitita noñaagantantya”. ⁵ Okantanakiri iroori ikaatzi pakotantatsiri: “Pantiro onkaati inkantimiri notomi”. ⁶ Ari owaka janta 6 kowitzi mapinakitatsiri, iro jowantapiintari Judá-mirinkaiti jiñaa ikiwayitantari inkitiwathatantyaari. Jiroka kowitzi, tzimayitatsi antitachari 50 litro jiñaa, pashini 60 litro.[†] ⁷ Ikantanakiri Jesús ikaatzi pakotantatsiri: “Pijaikitiro jiñaa maawoni kowitziki”. Ijaikipiroyitakiro kowitziki. ⁸ Ipoña ikantzi Jesús: “Pinkitanaki kapichiini, paanakiniri aminakaantzirori oimoshirinkaantsi”. Ari ikantaiyakironi. ⁹ Ikanta aminakaantzirori oimoshirinkaantsi jirawaki kapichiini jimiriitari piyanainchari ojiñaawita, tii jiyotzi tsika okinapaaki iroopirori imiriitari. Apa jiyotaiyini pakotantatsiri, tima iriitaki jaikitakirori jiñaa. Ipoña aminakaantzirori oimoshirinkaantsi, ikaimakiri aawakaachari, ¹⁰ ikantziri: “Iro jamitari atziriiti jitapiintawo ipakotantziro tontaari jimiriitari, aririka inkimaniintaiyatyaani oimoshirinkachari, ari ipakotantziro jintaari. Irooma iiroka powaantakawo iroopirori jimiriitari irojatzi iroñaaka”. ¹¹ Jiroka jantakiri Jesús nampitsiki Caná saikatsiri Galilea-ki, iro itanakawori itasonkawintantzi ari joñaagantziro ishintsinka. Ari ikimisantapirotanakiri jiyotaanipaini.

¹² Okanta okaatapaaki jiroka, jatanaki Capernaum, itsipatanakawo inaanati, iririntzipaini, ijatzi jiyotaanipaini. Tii osamani isaikapainti janta.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki (Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

[‡] **1:48** Iitachari jaka “pankirintsitapishi”, irootaki ikantaitziri “higuera”. **§ 1:51** Ojyakaaw-intachari jaka “ashitaryagaiya inkiti”, tima aritaki onkantaki jiñaayitairi inkitiwiri, kaari kantaw-itachani jiñiitapiintiri. ^{*} **2:3** Kantakotachari jaka jimiritaitari, irootaki “vino”. [†] **2:6** Kantakotachari jaka 50 litro pashini 60 litro jiñaa, irojatzi ojyawori ikantaitziri pairani 2 cántaro pashini 3 cántaro.

13 Irootzimatai joimoshirinkapiintantawori Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi. Jataki Jesús Jerusalén-ki. 14 Iñaapaakiri tasorintsipankoki yomparitariri ipirapaini, iijatzi ishironipaini. Ari isaikayitakiri iijatzi yomparitariri kiriiki. § 15 Ikanta jiñaapaakiri, jaminthataki Jesús ipajaminto, jomishitowakiri maawoni yomparitachari tasorintsipankoki, itsipataakiri ipirapaini. Josokitakiri iiriikiti ikaatzi yomparitariri kiriiki, jotatsinkitsitakiri isaikamintopaini. 16 Ikantakiri Jesús yomparitariri ishironi: “¡Paanairi pipira! ¡Tii okantzi pinkimitakaantiro ipanko Ashitanari iyomparintsipanko!” 17 Ari ikinkithashiritanakiro jiyotaani okaatzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Antawoiti nonkisakowintyaawo pipanko.

18 Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Incha poñaayina pintasonkawintanti noñaantimiri imapiro otzimi pishintsinka pimatantawori jiroka”.

19 Ikantzi Jesús: “Pimpookiro jiroka tasorintsipanko, ari awijawitaty mawa kitijiyiri, ari nontzinagairo iijatzi”. 20 Ikantaiyini Judá-mirinkaiti: “Aña okaatzi 46 osarintsi jantawaitaitzi jiwitsikaitantakawori jiroka tasorintsipanko, ¿ompoña pintzinagairo iiroka onkaati mawa kitijiyiri?”

21 Jiroka “tasorintsipanko” ikinkithatakotakiri Jesús, iro ikantakotzi iwatha irirori. 22 Ikanta itzinagaa pairani Jesús, ikinkithashiritanairo jiyotaaniiti ikinkithatakotsitakari. Irootaki ikimisantapirotantanakawori Osankinarintsipirori, iijatzi okaatzi ikantayitakiri Jesús.

maawoni jiyoshiritziri Jesús

23 Iinta isaiki Jesús Jerusalén-ki joimoshirinkaitziri Anankoryaantsi, oiyiki kimisantanakiriri jiñaayitakiri itasonkawintantaki. 24 Iro kantacha Jesús, tii jawintaari jirikaiti, tima jiyoshiritziri maawoni. 25 Tii ikowaajaitzi Jesús inkamantañtiri tsika ikantashiriyitzi atziriiti, aña jiyoshiritziri irirori.

3

Jesús ipoña Nicodemo

1 Tzimatsi Fariseo jiita Nicodemo, iriipirori Judá-mirinka jinatzi. 2 Ikanta jirika jataki tsiniri jiñiiri Jesús. Ikantapaakiri: “Rabí, niyotaiyini iri Pawa otyaantakimiri piyotaayitina, tikaatsi kantironi jantiro poñaagantakiri iiroka, tiirika itsipashiritari Pawa”. 3 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Incha pinkimisantawakina. Itzimirika kaari apiitaironi intzimai, iiro jiñairo impinkathariwintantai Pawa. Imapiro”. 4 Ikantzi Nicodemo: “¿Kantatsima japiitairo intzimai shirampari antaripirotantsiri? ¿Arima onkantaki intyagai omoziki inaanati, inkini japiitairo intzimai?” 5 Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Itzimirika kaari tzimantaiyaawoni jiña, kaaririka intzimakaashiriyitairi Tasorintsinkantsi, iiro jiñairo ipinkathariwintantai Pawa.* 6 Ikaatzi jowaiyantziri atziriiti, atziri jinatzi. Iriima ikaatzi tzimantaariri Tasorintsinkantsi, tasorintsishiri ikantanaa. 7 Iiro okompizimotzimi nokantakimi: ‘Ontzimatyii papiitairo pintzimayitai’. 8 Okimita tampiyainka

‡ 2:14 Kantakotachari jaka ipirapaini iriitaki buey ipoña ojija. § 2:14 Ikaatzi pokayitatsiri Jerusalén-ki, jamayitzi iiriikiti ipoñaakaayitari inampiitiki irirori. Iro ikowantari jiyomparityaari iiriikitiki Jerusalén-ki, onkanta jamanantantyaari piratsipaini intainiriri Pawa. * 3:5 Okaatzi kinkithatakotachari jaka “intzimantaiyaawo jiña”, tzimatsi ojyakaawintachari: Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha owiinkaatanachari jowajyaantanairo kaaripirori. (2) Tzimatsi kantatsiri iro kinkithatakotacha itzimaari iinchaaniki. (3) Tzimatsi kantatsiri iri kinkithatakotacha Tasorintsinkantsi, tima añaakotapiintakiri Tasorintsinkantsi joyyakaawintaitziri jiña.

otasonkantapiintzi tsika okowakaawo. Pikimawitawo oyamininka, timaita piyotzi tsikarika okinapaaki, tsikarika iyaatziro. Ari ikimiyitari iijatz ikaatzi itzimakaayitairi Tasorintsinkantsi".⁹ Japiitanakiro Nicodemo josampitziri: "¿Tsikama okantakotaka jiroka?"¹⁰ Ikantzi Jesús: "¿Jiroka, yotaapiintziriiri Israel-mirinkaiti, tiima piyotzi tsika okantakota jiroka?"¹¹ Nokinkithatakotayimironi okaatzi niyotakotziri. Nokinkithatakotzimiro okaatzi nokitapiintaiyarini. Iro kantzimaitacha tii pikimisantaiyini iirokaiti nokantayitzimiri. Imapiro.¹² Tii pikimisantana nokinkithatakotzimiro isaawijato, iro owatsipiro iiro pikimisantana aririka nonkinkithatakotimiro inkitiijato.¹³ Tikaatsi apaani jataintsini inkitiki, apa jirika poñainchari inkitiki. Iri akinkithatakotziri, Itomi Atziri.[†]¹⁴ Tima pairani Moisés-ni jowatzikakotakiri maanki otzishimashiki, ari inkimitaitiri iijatz Itomi Atziri, ontzimatyii jowatzikakoitiri irirori,¹⁵ inkañaaniantaiyaari inkaati kimisantairini".

Jitakotaari Pawa maawoni isaawijatz

¹⁶ "Tima jitakopirotaari Pawa isaawijatz, ishinitakiri japintziti Itomi inkamawintiri, iiro ikaamaniyitai inkaati kimisantairini, aña inkañaaniiyitai.¹⁷ Tima Pawa tii iro jotyaaantayaariri Itomi jaka kipatsiki jiyakawintairi isaawijatz, aña jowawijaakoshiritaatyiri.¹⁸ Ikaatzi kimisantairini Itomi Pawa, iiro jiyakawintaitziri. Iriima kaari kimisantayitaatsini, aritaki jiyakawintairi, okantakaantziro tii ikimisantairi japintziti Itomi Pawa.¹⁹ maawoni kaari kimisantatsini, aritaki jiyakawintairi, tima jantapiintatziro kaaripirori. Tima ipokawitapainta pairani kipatsiki jiitaitziri 'Kitainkari', iro ikowapirotajaantanakiri tsinirikiri, jimanintawakiri 'Kitainkari'.²⁰ maawoni antayitzirori kaaripirori ikisaniiintatziiri jiitaitziri 'Kitainkari'. Ikoimintawaita onkantya iiro jiyotakoyitantawo jantayitziro kaaripirori.²¹ Iriima matapiintanairori tyaaryoori, jawintaapirotari 'Kitainkari', iro jiñaitantyaawori jantawaipirotaatyiiniri Pawa".

Jaapatziyaminthari iimintaitari

²² Ikanta okaatapaaki jiroka, jatanai Jesús Judea-ki itsipayitanaari jiyotaani, ari itsipatakari jowiinkaantantzi.²³ Iijatz Juan jowiinkaantantzi irirori Enón-ki, okaakitapai Salim, tima janta ari otzimapirotzi jiñaa. Ikaatzi jatatsiri janta, jowiinkaayitawakiri.²⁴ Tima tikira jaakaantaitziriita Juan jomontyaitiri.

²⁵ Ikanta kiyopayipaini jiyotaani Juan jiñaanaminthakiri Judá-mirinka tsika onkantya inkitiwathatantyaari.²⁶ Ipoña jiyaaaiyakini isaiki Juan, ikantapaakiri: "Rabí, jirintaranki tsipatakimiri intatsikirona jiñaa Jordán, pikinkithatakotakinari, jowiinkaantantzi iroñaaka irirori, oiyiki atziriiti pokashitziriri".²⁷ Ari jakanaki Juan, ikantzi: "Tsika ikanta piñaakiri jirika, tii opoñaashiwaita, aña iri Pawa ñaapirotakaariri.²⁸ Iirokayitaki kimaajantakinari nokantaki pairani: 'Tii naaka Cristo, apa jotyaaantaitakina niwatapaakiri nonkinkithatakotiri'.²⁹ Thami nojyakaantimiro: aririka jaawakaitya, iri aapiintzirori tsinani iimintaitari. Iriima itsipaminthari, iiro jiñaaapirowaita irirori, apa inkimoshiritanaki inkimaki jiñaaawaitanaki jimitaitari. Ari nokimitsitakari naaka iroñaaka, tii noñaapirowaita, iro kantzimaitacha, antawo nokimoshiritaki.³⁰ Iikiro jiyaataty inkimakoitiri jirika, iroima naaka ari nosantzikoityaakoti".

Poñainchari jinoki

[†] 3:13 Tzimatsi osankinarints kantatsiri Itomi Atziri saikatsiri inkitiki.

³¹ “Janairi maawoni poñainchari jinoki. Iriima nampitawori kipatsiki, isaawijatzí jinatzí, ikinkithatakotashitapiintawo isaawijato. Iriima poñainchari inkítiki janairi maawoni, ³² ikinkithatakotziro okaatzí jñiiri, okaatzí ikimíri. Iro kantzímaitacha iiro ikimísantaitziro ikinkithatakotziro. ³³ Iro kantacha inkaati kímísantanairini, ari jímátanatyá irirori ikinkithatakotanairi Pawa tyaaryoori jinatzí. ³⁴ Ikaatzí jotyáantzíri Pawa, jññaani Pawa ikinkithatakotzi. Tíma Pawa jothotyíiro jínampishiritakaantantawo Itasorínka. ³⁵ Jíríka Ashítairi jítakotari Itomi, jímátakaakíri ípinkathariwintairo maawoni tzmáyitatsíri.

³⁶ Inkaati kímísantanairini Itomi, ari inkaññaanítai. Iriima kaari kímísantairini Itomi, iiro íkaññaanítai, apa jatsípítaiyaawo jowasankítágairi Pawa”.

4

Jesús ipoña Samaria-jato

¹ Ikanta Fariseo-paini ikimíyakini, íkantaitzi: “Tzmákí ojyíkí jiyotaani Jesús, jowíínkaatakí ojyíkí atzíripaini, jánaanakíri Juan”. Jiyotákí Jesús ikimíyakini Fariseo. ² (Kaarímachiini Jesús owíínkaatantatsíni, añá jiyotaani owíínkaatantatsíri.) ³ Irootákí Jesús íshitowantanakári Judea-ki, ípiyaawo Galílea-ki. ⁴ Ari íntathakítzírí inkinanairo ípatsítíkí Samaria-jatzí. ⁵ Irojatzí jariántakári nampítsíkí saíkatsírí Samaria-ki oíta Sícár, iro tsípanampítaworí ípatsítí pairani Jacob-ní ípanairírí ítomí, José. ⁶ Ari osaíkakírí jññaá íiyakotani Jacob-ní. Tíma jímakokítákí Jesús janíitákí, ísaíkímotapaakíro jññaá, jíwíyaaka tampatzíka ooryaa.*

⁷ Ari opokákí Samaria-jato onkái jññaá. Íkantziro Jesús: “Pímpína jññaá nírawákí”. ⁸ Tíma jíyaatáyatzíini jiyotaani nampítsíkí jamanántí owanawontsí. ⁹ maawoni Judá-mírínkápíroríití tii jaapatzíyári kámíitháini Samaria-jatzíití. Ari akanakíri tsínani okantanakírí: “¿Tsíká pínkínakáiroka íiroka, Judá-mírínka pínatzí, ípoña píkamítána naaka Samaria-jato nompímí jññaá?” ¹⁰ Ari jakanakíro Jesús, íkantziro: “Arimí píyotí íita ípantzírí Pawa, ari píyotírímí kamítákímírí jññaá, íiroka kámítínánímí naaka. Arítákí nompakímíro jññaá aññaakaantatsírí”. ¹¹ Okantanákí tsínani: “Pínkatharí, tíkaatsí pínkítantyaarí jññaá, ínthomáinta okantáká omoo, ¿tsíkátýa payíroka pímpínarí jññaá aññaakaantatsírí? ¹² Iri ácharíníití Jacob-ní panáirorí pairaní jíroka jññaá, írootákí jímiríyítájáantakári irirorí, írojatzí jímiríyítáká ítomípáini, jímiríyítsítakáwo íjatzí ípíráití. ¿Panáiríma íiroka?” ¹³ Jakanakíro Jesús, íkantanakíro: “maawoní mírítaworí jíroka jññaá, íiro opíya ímírí. ¹⁴ Iriima mírítatýaawoní jññaá nompírírí naaka, íiro jímiríyítái. Tíma jíñaatatsírí nopantzírí naaka ari óshítowaashírítantáyáarí onkímíwáitýaawo óshítowaatantýaarímí jññaá aññaakaantatsírí”. ¹⁵ Okantzí tsínani: “Pínkatharí, pímpínawo naaka jíroka jññaatatsírí, íiro náplítántaawo nomíríyítái, íiro nopíyápíyáwaitánta jáka nonkái jññaá”.

¹⁶ Ari íkantziro Jesús: “Píyaatí, pínkáímírí píímí, ompoña pímpíyákí jáka”. ¹⁷ Okantzí tsínani: “Tíkaatsí noímí”. Íkantziro Jesús: “Kámíitha píkantákí, tii ítzímí píímí, ¹⁸ tíma tzmáwítáká pairaní íkaatzí 5 píímí. Iriima pítsípatakári íroññaaka, kaari píímí. Ímapíro okaatzí píkantakírí”. ¹⁹ Okímawákí íkantanakí, okantanakí tsínani: “Pínkatharí, níyotánakímí naaka kámántánírí pínatzí. ²⁰ Pairaní nocharíníití Samaria-jatzíití ípinkathatápíintzírí

* ^{4:6} Íkantáitzírí jáka “tampatzíka ooryaa”, írojatzí íkantáitzírí pairaní jíwíyaaka ooryaatsírí 6.

Pawa jaka otzishiki. Iro kantzimateacha iirokaiti Judá-mirinkapirori pikan-taiyini janta Jerusalén-ki, ari ampinkathatapiintairi”. ²¹ Ikantanakiro Jesús: “Pinkimsantawaki tsinani, irootaintsi pimpinkathatairi iirokaiti Ashitairi, iiro okowajaanta pimpoki jaka otzishiki, iiro okowajaanta piyaati iijatzi Jerusalén-ki. ²² Imapirowitayta, tii piyotaiyirini iirokaiti iita pipinkathatapi-intziri. Irooma naakaiti niyotziri itzimi nopinkathatzi. Tima jirika owaw-ijaakotantatsini, Judá-mirinka jinaty. ²³ Iro kantacha, irootzimataints. Iriitaki pinkathatajaantziriri Ashitairi pinkathashiritakairi. Tima iriitaki ikowiri Ashitairi pinkathayitairini. ²⁴ Pawa irijatzi Tasorintsinkantsi, kaari koñaatatsini. Inkaati pinkathayitairini, ontzimatyii impinkathashiritaitiri, tii okowajaanta jantayitairo koñaayitatsiri”. ²⁵ Okantzi tsinani: “Niyotzi naaka, ari impokaki Mesías, jiiitaziri Cristo. Aririka jariitayta irirori, ari inka-mantapaakairo maawoni tsika okantakota”. ²⁶ Ikantzi Jesús: “Naakataki, ñaanatajaantakimiri”.

²⁷ Ari jariitaiyapaani jiyotaani. Iyokitzi jowapaakiri jiñaapaakiri ikinkithawaitakairo tsinani. Iro kantzimateacha tikaatsi osampitapaakirini oita okowiri tsinani, tsikarika oita ikinkithawaitakairori. ²⁸ Ari ookanakiro tsinani oyowitinaki, jataki nampitsiki, okantapaakiri atziriiti: ²⁹ “Pimpokaiyini piñiiri shirampari yotakinawori maawoni nantayitakiri pairani. ¿Kaarima Cristo?” ³⁰ Ikanta ishutowaiyanakini atziriiti nampitsiki, pokaiyanakini isaikinta Jesús.

³¹ Ari ipankinataiyarini jiyotaani, ikantziri: “¡Rabí, poya!” ³² Ikantzi Jesús: “Tzimatsi iita nowari naaka, tii piñagayironi iiroka”. ³³ Ari josampitawakaiyanakani jiyotaani: “¿Tzimatsima iita amakiniriri jowanawo?” ³⁴ Iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Nokimitakaantawo nowanawo naaka nantziro ikowiri otyaantakinari, ontzimatyii nonthonkiro antawairintsi ipakinari. ³⁵ Jiroka pikantapiintaiyini iiroka: ‘Yotapaaka 4 kashiri osampatantyaari pankirintsi’. Iro kantacha nonkantimi naaka paminii pankirintsimashiki, aritaki sampainkataki ontzimatyii oyiipatya. ³⁶ Inkaati antawaitatsini joyiipatiro pankirintsi ari impinayitairi. Okaatzi pankirintsi joyiipayitairi iriitaki oiyakaawintacha inkaati kañaanitatsini. Iro inkimoshiritantayaari pankitakirori intsipatayaari oyiipatakirori. ³⁷ Tima imapirotatya jiroka joyyakaawintaitakiri, ikantaitzi: ‘Tzimatsi apaani pankitakirori, tzimatsi pashini oyiipatakironi’. ³⁸ Notyaantakimi naaka piyaati iirokaiti poyiipayitairo kaari pipimirintsiwinta pantawaiwintiro. Tima tzimayitatsi pashini pankinatawori jantawaiwintakiro. Iirokayitaki nintagayyaawoni jantawaitani jirikaiti”.

³⁹ Tima oiyiki Samaria-jatzi saikaintsiri nampitsiki kimisantawakiriri Jesús okantakaantziro tsinani okantantapaaki: “Jiyotakinawo maawoni nantayitakiri pairani”. ⁴⁰ Ikanta Samaria-jatziiti, jariitaiyapaakani ipankinatapaakari Jesús isaikimotanakiri inampiki. Ari jimatakiro Jesús, apiti kitiiyiri isaikanaki, ⁴¹ oiyiki pashini kimisantantantsiri ikimajaantakiri iriroriiti okaatzi ikantayitzi Jesús. ⁴² Ari ikantaitanakiro tsinani: “Kimisan-tayitaana naaka iroñaaka, tii iro nonkimisantantayaari pikamantapaakina, aña naaka kimajaantairi ikantayitzi. Niyotai iijatzi imapirotatya jowawi-jaakoshiritantai kipatsiki, iriitaki Cristo”.

⁴³ Okanta imonkaataka apiti kitiiyyiri isaikapaaki Jesús Samaria-ki, aw-
 jjanaki jiyaatiro Galilea-ki. ⁴⁴ Tima iri Jesús kantaintsiri: “Apaani ka-
 mantantaniri tii ipinkathaitziri inampiproki”. ⁴⁵ Ikanta jariitaa Galilea-ki,
 oyyiki aawairiri kamiitha janta, tima aritaki jiñiitsitakari Jerusalén-ki okaatzi
 jantayitakiri Jesús joimoshirinkiro Anankoryaantsi.

⁴⁶ Ari jariitaari Jesús janta Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyakiro jiñaa
 okimiwaitanakawo jimiriitari. Tzimatsi janta iriipirori jiwari, mantsiy-
 ataintsiri itomi janta Capernaum-ki. ⁴⁷ Ikanta jirika jiwari ikimako-
 takiri Jesús ari jariitaari Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki, jiyaatashitanakiri
 jiñiiri. Ipankinatapaakari, jiyaati ipankoki, joshinchagairi itomi, irootaintsi
 inkami. ⁴⁸ Ari ikantanaki Jesús: “¿Litama kaari pikimisantanana iirokaiti?
 Pikowajantzi noñaayimiro kaari piñaapiintzi pairani, pikowajaantzi non-
 tasonkawintantawaki”. ⁴⁹ Iro kantacha jiwari ikantanakiri: “Pinkathari,
 thamiita iroñaaka, tikira ikamanakiita notomi”. ⁵⁰ Ipoña ikantzi Jesús:
 “Pimpiyi pipankoki. Shintsitai pitomi”. Ikimisantanaki shirampari okaatzi
 ikantakiriri Jesús, piyanaka. ⁵¹ Ipiyaminthaita ipankoki, itonkiyotawaari
 jompirataniiti, ikantawairi: “¡Shintsitai pitomi!” ⁵² Josampitanakiri tsika
 jiwiyaa ooryaatsiri ikantakoniintantanaari itomi, ikantaiyini jimpiratani:
 “Chapinki, itainkanaki ooryaatsiri, ari awijanaki isaawawaitzi”.[†] ⁵³ Ari
 ikinkishiritanakiro ashitariri aritaki jiwiyaaakari ooryaatsiri chapinki ikan-
 takiri Jesús: “Shintsitai pitomi”. Iro ikimisantanakari irirori, ari ikimitsi-
 tanakari iijatzi maawoni ijyininkamirinkaiti irirori ikimisantanakiri Jesús.
⁵⁴ Irootaki apititanaintsiri joñaagantziro Jesús itasonkawintantzi jariitaa
 Galilea-ki ipoñagaawo Judea-ki.

5

Kisopookiri Betesda-jatzi

¹ Okanta othonkapaaka jiroka, japiitairo joimoshirinkaiyani Judá-mirinka
 Jerusalén-ki. Ari jiyaatsitakari iijatzi Jesús.

² Janta Jerusalén-ki, ari osaikiri ikaawoshiminto jiitaitziri iñaniki
 Heber-mirinka “Betesda”. Tzimatsi okaatzi 5 opankochaantiki. Ari
 otsipanampitawo ashitakowontsi jiitaitziro “Oijya”. ³ Ari ipiyotakari
 oyyiki mantsiyari, kaari aminatsini, kisopookiri, thoriwaitatsiri
 jomaryaayitaka kipatsiki joyaawintawo oyyiwaatya jiñaa. ⁴ Tima
 ikantaitzi: Jinatzi ipokapiintzi maninkariiti jiyiwaatakaairo jiñaa, intzimirika
 itanatyaaawoni impiinkaantantyaawo jiñaa oyyiwaata, aritaki ishintsitanai
 imantsiyawaitzi. ⁵ Tzimatsi mantsiyari tzimakotaintsiri 38 osarintsi
 imantsiyawaitaki. ⁶ Ikanta Jesús jiñaaapaakiri jomaryaaka, jiyotapaaki
 osamani jimantsiyawaitaki jirika, josampitapaakiri, ikantziri: “¿Pikowima
 pishintsitai?” ⁷ Ari jakanaki mantsiyari: “Pinkathari, tii itzimi iitya
 owiinkaantinani aririka oyyiwaapaititya jiñaa. Tima nokowawitapiinta
 nompiinkaatimi naaka, janaakotana pashini ipiinkaataki irirori”. ⁸ Ari
 ikantzi Jesús: “Pintzinai, paanairo pomaryaaminto, piyaatai”. ⁹ Apathakiro
 ishintsitanai jirika, jaanairo jomaryaaminto, anitanai. Iro kantacha,
 tima kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, ¹⁰ ikantakiri Judá-mirinkaiti jirika
 shirampari shintsitaatsiri: “Kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi iroñaaka, tii
 oshinitaantsitzi paanairo pomaryaaminto”. ¹¹ Jakanaki jirika shirampari,
 ikantzi: “Ikantakina oshinchagaanari: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai’

[†] 4:52 Kantakotachari jaka “itainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “hora 7”.

”. ¹² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “¿Litaka kantakimiri: ‘Paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ” ¹³ Iro kantacha jirika shirampari tii jiyotziri iita oshinchagairiri, tii jiñaawairi Jesús tsika ikinanaki, ipiyotaiyakani atziiriiti janta. ¹⁴ Ipoña Jesús jiñagairi shirampari janta tatorintsipankoki, ari ikantziri: “Pinkimi, aritaki shintsitaimi iroñaaka, iiro papiitairo pantairo kaaripirori, ari onkanta yiro awijyimotantaimi kowiinkapirotatsiri”. ¹⁵ Ikanta jirika shirampari jatanaki, ikamantakiri Judá-mirinkaiti iriitaki Jesús oshinchagairiri. ¹⁶ Iro opoñaantari ikowi Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima joshinchaantaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ¹⁷ Iro kantzimaitacha, ikantanaki Jesús: “Ari ikantaitatyaani jantawaitzi Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzi naaka nantawaitzi”. ¹⁸ Irootaki, ikowapirotantanakari Judá-mirinkaiti intsitokiri Jesús, tima tii apa jantawaitantakawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari, aña jojyakotakari Pawa, ikantakira Jesús iriitaki Pawa iwaapaütajaantari irirori.

Ishintsinka Itomi Pawa

¹⁹ Ipoña Jesús jakanakiri, ikantziri: “Jirika Itomitari Pawa tikaatsi jantashiwayita ikowakaanikiini. Apa jantziro okaatzi jiñaakotziriri Ashitariri. Okaatzi jantziri Ashitariri, irojatzji jantziri Itomi. Imapiro. ²⁰ Tima jita kotari Ashitariri jirika Itomitari, joñaayiri maawoni jantayitziri irirori. Iikiro joñaagatyiri oitarika antawoitatsiri, iyokitzi powiri iirokaiti. ²¹ Tima ikimita Ashitariri jañaakaayitziri kaminkari, ikañaanitakairi, ari ikimitari iijatzi Itomitari, jañaakaayitiri inkowiri irirori. ²² Tii jiyakawintantzi Ashitariri, aña iri Itomi ishinitaki jiyakawintantzi, ²³ ari onkanta maawoni impinkathaitantyaariri Itomi ikimitaitziri Ashitariri. Kaari pinkathaitarini Itomitari, tii ipinkathatsitari Ashitariri, otyaantakiriri.

²⁴ Itzimirika owakimpitatyaawoni nokantayitziri, impoña inkimisantanairi otyaantakinari, aritaki inkañaanishiriyitai. Iiro jowasankitaawaitaitziri, tima kaatapaaki ikamaniwaitzi, kañaani ikantayitaa. Imapiro. ²⁵ Irootzimatainsi imonkaatya, iroñaaka, inkimapaityairo kamashiririiti iñaani Itomi Pawa. Inkaati kimawaironi, aritaki jañaashiriyitai. Imapiro. ²⁶ Tima ikimita Ashitariri jañaakaantzi, iro ishinitakiniri iijatzi Itomi jañaakaanti irirori, ²⁷ ishinitakiniri iijatzi jiyakawintantzi, tima iriitaki Itomi Atziri. ²⁸ Iiro piyokitziwintashitawo jiroka. Tima irootzimatainsi imonkaatya inkimantayaawoni kaminkariiti iñaani, ²⁹ ari impiriintayitanaki tsika ikitayitaka. Ikaatzi antayitakirori kamiithari, ari inkañaaniyitai. Iriima ikaatzi antapiintakirori kaaripirori, jañaawitaiya jowasankitaitiri”.

Ñajaantakiriri Cristo

³⁰ “Tii nantashiwaitawo nokowashitari, iri Ashitanari shinitanawori niyakawintantzi. Okaatzi nokantakowintantziri tampatzika okantaka, tima tii nantashiwaitawo nokowiri naaka, aña iro ikowiri Ashitanari otyaantakinari. ³¹ Naakami kinkithatakowaitashitachani apaniroini, tii opantawo nokinkithatakowaiwitaka. ³² Iro kantzimaitacha tzimatsi kinkithatakotakinari, niyotzi irootaki tyaaropyirotatsiri ikinkithatakotakinari irirori. ³³ Imapiro taya ikinkithatakotakina Juan potyaantantakari pairani josampitaitiri. Tima okaatzi ikinkithatakotawakinari imapirotatya. ³⁴ Iro kantacha tii iro nonkinkithatakomachiiti okaatzi ikinkithatakotakinari atziri kimitaririri Juan. Aña iro nokinkithatakotzi matzirori owawijaakoshiritaimi.

³⁵ Tima Juan iri kimitakariri ootamintotsi kitijiyiinkatapaintsiri. Iro pikowapaintziri iirokaiti pinintaawatyawo ikimitari kitainkari. ³⁶ Iro kantacha tzimatsi kinkithatakotanari naaka, anairiri Juan. Okaatzi nantziri naaka, irootaki ikantanari Ashitanari nantiro, iro oñaagantzirori iri Ashitanari otyaantakinari. ³⁷ Ari ikimitakariri Ashitanari, otyaantakinari, ikinkithatakotakina irirori, tiimaita pikimisantziro iñaani. Tii piñaapootanitziri. ³⁸ Tii otyaantaajaitzimi iñaani, tima tii pikimisantziri jotyaaantani. ³⁹ Amatsinka pikantawita piñaanatziro Osankinarintsipirori, poyaakoniintawo piñaayitairo pinkañaanitai. Aña naakawitaka okinkithatakotzi Osankinarintsipirori, ⁴⁰ tiimaita pikowaiyini iiroka pawintaayitaina pinkañaanitantaayaari. ⁴¹ Tii naminaminatashitawo naaka inthaamintawaitina atziriiti. ⁴² Aña niyotsitaitaikimi tsika pikantaiyani iiroka, niyotsitzimi iijatzii tii pitakotari Pawa. ⁴³ Naakataki jowaki Ashitanari nopairyagairo iwairo. Tiimaita pagaiyawakinani kamiitha iirokaiti. Irooma aririka impoki pashini pairyaashiwaitaapaatyaawoni iwairo irirori, iri paayitawakiri kamiitha. ⁴⁴ ¿Tsikama pinkini pinkimisantziro, iiroka thaamintashiwaitawakaacha, tii paminaminantziro pinthaamintawintaiyaari Pawapirotatsiri? ⁴⁵ Iiro pikinkishiriwaitashita naaka thawitakotimini Ashitanariki. Iri thawitakotajaantaimini Moisés-ni, pawintaapiintari iirokaiti. ⁴⁶ Arimi pinkimisantaajaitakirimi Moisés-ni, ari pinkimisantawakinami naaka, tima naakataki josankinatakotaki Moisés-ni. ⁴⁷ Irooma tii pikimisantziro okaatzi josankinatakiri, ¿tsikama pinkini pinkimisantiro nonkantayitimiri naaka?”

6

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti (Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Ikanta othonkapaaka jiroka, montyaanaki Jesús intatsikirona inkaari saikatsiri Galilea-ki, irojatzii jiiitatziri Tiberias. ² Ojyiki atziri oyaatakiriri, tima jiñaakitziiri itasonkawintantaki joshinchaayitairi mantsiyariiti. ³ Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki, ari isaikapaaki itsipayitakari jiyotaani. ⁴ Irootaki ariitzimataiya kitijiyiri Anankoryaantsi, ari joimoshirinkapiintari Judá-mirinkaiti. ⁵ Ikanta jaminapaaki Jesús, jiñaatzi ojyiki atziri oyaatakiriri, ikantanakiri Felipe: “¿Tsikama amanantika owanawontsi owakaiyaariri maawoni jirika atziri?” ⁶ Aña josampitashitari Felipe jiñaantyaariri tsika inkanti, tima jiyotajaantaki Jesús oita jantiri. ⁷ Ari jakanaki Felipe, ikantanaki: “Iiro jantita 200 kiriiki amanantimi owanawontsi, aña iipichokiini jowamatsitya jirikaiti”.* ⁸ Ipoña ikantanaki Andrés, iriitaki pashini jiyotaani, iririntzi Simón Pedro, ikantzi: ⁹ “Jirika jaka iintsi amaintsiri 5 tanta, apiti shima. Iro kantacha, ¿arima jantitatyaaari ojyiki atziri?”† ¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pinkantiri isaikaiyini maawoni”. Okatawoshimashitazi janta, ari isaikaiyakini. Ikaatziyini 5000 shirampariiti. ¹¹ Ari jaakotanakiro Jesús tanta, ithonkakiro ipaasoonkitakiri Pawa, jinashiyitakari ikaatzi saiyitaintsiri. Ari ikimitaakiri shima, ipayitakiri maawoni kowatsiri. ¹² Ikanta ikimaniintaiyapaakani maawoni, ikantairi Jesús jiyotaani: “Paayitairo opitoki okaatzi tzimagaantapaintsiri, iiro apaawaitanta”. ¹³ Joyiitairo jiyotaaniiti, ijaikiyitai 12 kantziri opitoki tzimagaantapaintsiri kaawitachari 5 tanta. ¹⁴ Jirikaiti atziri, jiñaakiro

* **6:7** Ikantakoitziri jaka “200 kiriiki” irijatzii ikantaitziri pairani “200 denario”. † **6:9** Ikantaitziri jaka jiroka tanta, irootaki jiwitsikaitaki cebada.

itasonkawintakiro Jesús owanawontsi, ikantaiyanakini: “Imapirotatya, iriitaki jirika Kamantantaniri ikajyaakagaitakiri impoki jaka kipatsiki”.

¹⁵ Iro kantacha Jesús jiyotaki ishintsiwintaitatyiiri jaayitanakiri impinkathariwintiri atziriiti, iijatzi itonkaanai otzishiki, inkini isaikawaiti apaniroini.

Janiitawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Ikanta otsiniriityaanaki, oirinkaiyaani inkaariki jiyotaani Jesús, ¹⁷ otitaiyapaani pitotsiki, montyaakotaiyaini jiyatairo Capernaum-ki. Aritaki tsiniripirotanaki, tikira ipiyaata irirori Jesús. ¹⁸ Ari otampiyatapaaki, antawoiti otamaryaakotanaki inkaari. ¹⁹ Aritaki santhataki jimontyaakotaiyini, jiñaatziiri Jesús ipokashitairi janiitantaawo inkaari. Antawo ithaawaiyanakini jiyotaani.‡ ²⁰ Ikantapai Jesús: “¡Naakataki, iiro pithaawaiyini!” ²¹ Kimoshiri ikantaiyani jotitawairi pitotsiki, tikira osamanitzi, aatakotaiyapaakani tsika ikowiro jariitya.

Ojyiki atziriiti aminaminatakiriri Jesús

²² Okanta okitiijyitamanai, irojatzi isaikaiyakini atziriiti intatsikironta, jiyotaiyakini apinto inatzi pitotsi jimontyaantanakari yotaariiti, tii itsipatanaari Jesús. ²³ Ariitakotantapaaka pashini pitotsi poñainchari Tiberias-ki, aataiyapaakani okaakitzi jowaiyakani tanta chapinki ipaasonkiwin-takiri Awinkathariti. ²⁴ Ikanta jiñaakiri tii isaiki Jesús, iijatzi jiyotaaniiti, otitaiyanakani atziriiti pitotsiki, jataki Capernaum-ki jamina-minatairi.

Jiitaitziri Jesús “owanawontsi añakaantanari”

²⁵ Ikanta jariitaiyapaakani intatsikironta, jiñaapairi Jesús, josampitapaakiri: “Rabí, ¿tsikapaitima pipokaki iiroka jaka?”

²⁶ Ikantanakiri Jesús: “Irootaki pamina-minatantanari iirokaiti tima pikimaniintaiyakani chapinki powaiyakani, aña tii iro pamina-minatantinarini pikimathatanakiro notasonkawintantaki. Imapiro. ²⁷ Tii opantawo piñaashintsiwintashiwaityaawo owanawontsi thonkanitachari, aña iro piñaashintsiwintya initsisiri, kañaanitakaimini. Iro owanawontsi ipantziri Itomi Atziri, tima Pawa, Ashitariri, iriitaki jookotakiri”.

²⁸ Ipoña josampiitanakiri, ikantaitziri: “¿Tsikama nonkantyaaka noñaashintsiwintantyaawori ikowiri Pawa?” ²⁹ Jakanaki Jesús: “Ikowiri Pawa pinkimisantairi jirika jotyaaantakiri”.

³⁰ Ipoña josampiitanakiri iijatzi: “¿Incha pintasonkawintantini nonkimisantimiri? ¿Iitama pantayitakiri? ³¹ Pairani achariniiti jowaitakawo otzishimashiki jiitaitziri ‘maná’, irootaki okantziri Osankinarintsi:

Pawa pakiri owanawontsi paryaintsiri inkitiki”.§

³² Jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzii owanawontsi pirotatsiri poñaachari inkitiki, kaari Moisés-ni pantironi. Aña iri Ashitanari payitimironi. Imapiro.

³³ Tima jirika owanawontsi ipantziri Pawa, iriitaki poñaachari inkitiki, iri kañaanitakaayitairini isaawijatziiiti”. ³⁴ Ari ikantaitanakiri: “Pinkatharí, pim-papiintinawo jiroka owanawontsi”.

‡ **6:19** Kantakotachari jaka “santhataki jimontyaakotaiyani”, irojatzi ikantaitziri “5 tiirika 6 kilómetro”, ikantaitziri iijatzi pairani “25 tiirika 30 estadio”. § **6:31** Jaka kantakotacha “owanawontsi”, irootaki ikantaitziri pairani “tanta”. Ari okimitari iijatzi, ikinkithatakoitziro pairani tanta, iro ikinkithatakoitzi maawoni owanawontsi. Iroowaitaki akantapiintaiyini aakaiti: “Poya kaniri”, tii apa ankinkithatakotiro kaniri, aña tzimatsi iijatzi wathatsi oyaari.

³⁵ Ikantzi Jesús: “Naakataki owanawontsi kañaanitakaantaniri. Inkaati tsipatainani naaka, iiro itajyaawaitai. Inkaati kimisantainani, iiro jimiriwaitai. ³⁶ Aritaki nokantaiyakimini, tiimaita pikimisantaiyanani okantawitaka piñaawitakina. ³⁷ Ikaatzi itsipashiritakaakinari Ashitanari, iriyyitaki tsipashiripirotainani, iiro nomanintawakiri naaka. ³⁸ Tima tii iro nompokantatyaari nopoñaaka inkitiki nantayitiro nokowashiwaitari naaka, aña iro nantapiinti ikowiri Ashitanari, otyaantakinari. ³⁹ Jiroka ikowiri Ashitanari otyaantakinari, iiro nopiyakaantawaitzi apaani ikaatzi itsipashiritakaakinari, aña ontzimatyii nowiriintayitairi iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri. ⁴⁰ Tima ikowi Ashitanari iijatz, maawoni kowakowatairini Itomi Pawa, inkaati kimisantairini, aritaki inkañaanitakaayitairi. Naakajaantaki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiiyyiri”.

⁴¹ Iro ipoñaantanakari Judá-mirinkaiti ikijyimawaitanakiri Jesús, tima ikimiki ikantaki: “Naakataki owanawontsi poñaachari inkitiki”. ⁴² Ari ikantawakaiyanakani: “¿Kaarima jirika Jesús, itomi José? Niyotziri naaka ashtariri. ¿litama ikantantari: ‘Nopoñaatya inkitiki?’ ” ⁴³ Ikantanaki Jesús: “Aritapaaki pikijyimawaitana. ⁴⁴ Tikaatsi tsipashiriwaitinani, iirorika jamashiritairi Ashitanari otyaantakinari. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiiyyiri. ⁴⁵ Josankinariki Kamantantairiiti, ikantaki: Iri Pawa yotagairini maawoni.

maawoni kimairiri Ashitanari, yotairiri irirori, itsipashiritaana naaka. ⁴⁶ Tii nokantzi tzimatsi ñaapootakirini Ashitanari, aña apaniroini jiñaapootziri poñaachari Pawaki. ⁴⁷ Itzimirika kimisantainani naaka, aritaki inkañaanitai. Imapiro. ⁴⁸ Naakataki owanawontsi añaakaanitari. ⁴⁹ Jowawitakawo pichariniiti ‘maná’ otzishimashiki, kamayitzimaitaka. ⁵⁰ Iriima oiyakawori owanawontsi nokinkithatakotziri naaka ipoñaatya inkitiki. Itzimirika owaiyaarini jirika, iiro ikaamanitai. ⁵¹ Naakataki kañaaniri owanawontsi poñaachari inkitiki. Intzimirika owatyaawoni jiroka owanawontsi, ari inkañaanitai. Jiroka owanawontsi nopantziri naaka, nowathapiro inatzi. Iri noshinitakowinta isaawijatziiiti inkañaanitantaiyaari”.

⁵² Ari ikantawakaiyani Judá-mirinka: “¿Tsika inkinakairoka jirika jowakaantairori iwatha?” ⁵³ Ikantanaki Jesús: “Iirorika powawo iwatha Itomi Atziri, iirorika piriro iriraani, iiro pikañaanitai. Imapiro. ⁵⁴ Itzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, ari inkañaanitai. Naakataki owiriintairini imonkaatapaatyaarika kitiiyyiri. ⁵⁵ Tima jiroka nowatha owanawontsipirori inatzi, jiroka niraani iro imiripiroitari. ⁵⁶ Intzimirika owatyaawoni nowatha, irakironi niraani, itsipashiritaatyaana naaka, iijatz naaka notsipashiritatyaari irirori. ⁵⁷ Tima jirika Ashitanari otyaantakinari, kañaaniri jinatzi, iriitaki añaakaanari naaka. Ari okimitsitari iijatz, intzimirika owaiyaanari naaka, iriitaki nañaakaayitairi. ⁵⁸ Nokinkithatakotatziro owanawontsi poñaachari inkitiki. Jiroka owanawontsi tii oiyawo ‘maná’ jowayitakari pairani pichariniiti iiroka, okantawitaka jowawitakawo, ikamayitaki. Iriima inkaati owatyaarini jirika oiyawori owanawontsi, ari inkañaanitai”. ⁵⁹ Irooyitaki jiyotaantakiri Jesús ipiyotaiyakani janta japatotapiintaita saikatsiri Capernaum-ki.

Ikinkithatakoitziro kañaanitaantsi

⁶⁰ Ikanta ikimaitakiro jiroka yotaantsi, jirikaiti ikaatzi oyaatziriri Jesús, ikantaiyanakini: “Jiroka ikantayitakiri Jesús pomirintsi akantyaawori. ¿litama kimisantamachiitirini?” ⁶¹ Ikanta Jesús, jiyotaki okaatzi ikijyimawaitziriri, josampitanakiri: “¿Tiima inimotzimi

jiroka? ⁶² ¿Litama awijatsini, aririka piñiiri Itomi Atziri intzinagaiya ipoñaaka pairani? ⁶³ Okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro kantakotacha añaashiritakaantatsiri, kaari awathapirori nokinkithatakotzi, tikaatsi oitapirotya awatha. Aña iro nokinkithatakotzi awintaashirinkantsi kaari koñaanitatsi, kañaanitakaantatsiri. ⁶⁴ Iro kantacha iinitatsi iirokaiti kaari kimisantatsini”. Tima jiyoshiritakiri Jesús kaari kimisantatsini, inkaati pithokashitirini. ⁶⁵ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iro nokantsitakimiri: ‘tikaatsi tspashiriwaitinani naaka: iirorika ishinishiritaanari Ashitanari””.

⁶⁶ Aripaiti, ipiyapithatanakari Jesús oiyiki oyaawitapiintariri. ⁶⁷ Ipoña josampitanakiri Jesús 12 jiyotaani: “¿Pikowima iirokaiti piyaayitai?” ⁶⁸ Ari jakanaki Simón Pedro: “Pinkathari, ¿litama niyaatashitiri? Aña iirokatakiki kinkithatakotakirori añaamintotsi. ⁶⁹ Aritakiki nokimisantaiyakimini. Niyotaiyini iirokatakiki Cristo, Itomi Pawa Kañaaniri”. ⁷⁰ Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Kaarima naaka iyoshiitakimiri pikaataki 12? Iro kantzimaitacha, tzi-matsi apaani pikaataki kamaarishiryaaki”. ⁷¹ Jiñaawaitakiro jiroka Jesús, ikinkithatakotatziiri Judas, Itomi Simón Iscariote. Tima iriitaki Judas pithokashityaarini, iriitwataka itsipatapiintari 12 jiyotaani.

7

Irintzipaini Jesús tii ikimisantaayirini

¹ Ikanta othonkapaaka jirokapaini, jariitantawaita Jesús janta Galileaki. Tii ikowi isaikanai Judea-ki, tima jaminaminatziiri Judá-mirinkaiti intsitokiri. ² Iro kantacha monkaatzimataa kitiijyiri ikimoshiriwintapiintziro Judá-mirinkaiti jütaitziri “pankojyitantsi”. ³ Ithainkitanakari, iririntzi okaakiini, ikantanakiri: “Iro pimanawaita jaka, piyaati Judeaki jiñaantimiri piyotaniiti onkaati pantayitiri. ⁴ Tima ikaatzi kowatsiri jasagaawintaityaari, tii imanakaawo jantayitzi. Pantayitziro iiroka oiyyitarika, poñaagantiro tsika ipiyotaiyani atziriiti”. ⁵ Tiitya ikimisantaajaitziri iijatzi iririntzipaini. ⁶ Ari ikantanaki Jesús: “Aña tikira imonkaapaitaata noñaagantanya naaka, irooma iirokaiti inimowaitzimi maawoni kitiijyiriki. ⁷ Tii ikisaniiintzimi iirokaiti isaawijatziiiti. Irooma naaka owanaa ikisaniintana, tima koñaawo nokantziro naaka, okaatzi jantayitzi kaaripirori inatzi. ⁸ Piyaataiyini iiroka joimoshirinkaita, iiro niyaatsita naaka, tima tikira imonkaapaita noñaagantya”. ⁹ Ikantakiro jiroka, irojatzii isaikanaki Galileaki.

Joimoshirinkiro Jesús jütaitziri “pankojyitantsi”

¹⁰ Ari jatayakini iririntzipaini, jatanaki iijatzii Jesús joimoshirinkaita tii joñaagantajaanta, imananiikiini ikantaka. ¹¹ Jaminaminatakiri Judá-mirinkaiti janta joimoshirinkaita, ikantayini: “¿Tsikama isaikaajaitzika shirampari?” ¹² Oiyiki atziriiti kinkithatakotakiriri Jesús. Tzimatsi kantayitatsiri: “Kamiithari jinatzi shirampari”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Tii ikamithatzi, aña jamatawitakiri atziriiti”. ¹³ Iro kantzimaitacha, manaantsikiini ikinkithatakotiziri Jesús, tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti.

¹⁴ Okanta oniyankitakiki joimoshirinkaita, tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai. ¹⁵ Iyokitzi ikantawakaiyanakani Judá-mirinka, ikantayini: “¿Tsikama jiyotanitantari jirika, tii ityaapirowita tsika jiyotaantaitzi?” ¹⁶ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Okaatzi niyotantziri tii naaka yotashityaawoni, aña iri yotakaanawori otyaantakinari. ¹⁷ Inkaati kowapirotaironi ikowiri Pawa, ari jiyotairo iri Pawa yotakaanawori

okaatzi niyotaantziri, tima tii naaka yotashiwaityaawoni. ¹⁸ Tima ikaatzi yotaantzirori jiyotashiwaitari, jaminaminatatzii impinkathaitiri. Iriima kowakowatzirori ipinkathaitari otyaantakiriri, iri ñaawaitzirori iroopirori. Tii itzipishiriwaitzi irirori. ¹⁹ ¿Tiima josankinawitakimi pairani Moisés-ni Ikantakaaitani? Iro kantacha, tii pimonkaatayironi. ¿Litama pasaryiimatantani pintsitokina?" ²⁰ Ari ikantaiyanakini atziiri: "¡Kamaari! ¿Litama asaryimatzimiri intsitokimi?" ²¹ Ikantzi Jesús: "maawoni iirokaii owanaa iyokitzii pikantayitaka piñaakina nantakiri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari. ²² Iro kantzimaitacha, ikantakaantaki Moisés-ni pintomishitanapiintani. (Okantawitaka kaari Moisés-ni poñaakaantyaawoni jiroka, aña iri poñaakaantanakawori achariniiti tikiraamintha itzimi Moisés-ni.) Iro opoñaantari pitomishitantapiintaki iirokaii, kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ²³ Piñaakiro, pimonkaatantyaawori iirokaii Ikantakaantani Moisés-ni pitomishitantapiintaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ¿Litama pikisaniintantanari naaka noshinchagairi atziri maawoni iwathaki kitiiyyiriki jimakoryaantaitari? ²⁴ Paamaakowintya owapiyomotzimikari aririka piyakawintanti. Aña tampatzikashiripiro pinkantya piyakawintanti".

¿Iriitakima jirika Cristo?

²⁵ Tzimayitatsi Jerusalén-jatzi, osampitantanaintsiri, ikantzi: "¿Kaarima jirika jaminaminaitziri intsitokaitiri? ²⁶ Jirinta isaikaki, maawoni jiñaitziri ikinkithawaitzi. Tikaatsitya akotashitirini. ¿Jiyotatziiima jiwariti imapirotatya Cristo jinatzii jirika shirampari? ²⁷ Iro kantacha ayotaiyyirini jirika tsika ipoñaawo. Irooma paata aririka impokaki mapirotzirori jiita Cristo, tikaatsi yotatsini tsika ipoñaawo". ²⁸ Ikanta ikimaki Jesús, isaiki jiyotaantzi tasorintsipankoki, shinchiinka ikantanaki: "¡Arima, piyotaiyyinima tsika nopoñaawo! Tii naaka nintakaashityaawoni nompoki, aña jotyaaantani nintatzi jawintaapiroitari. Kaari piyotaiyyini iirokaii. ²⁹ Niyotziri naaka tima iri notsipatari, iriitaki otyaantakinari". ³⁰ Ari ikowawitanaka jaakaantirimi, iro kantacha tikaatsi akotashitirini, tima tikira imonkaapatitaata. ³¹ Ojyiki kimisantanakiriri Jesús, ikantaiyyini: "Kaaririka jirika Cristo pokatsini, iirotya itasonkawintantzimi, ñaakiro".

Jotyaantaki Fariseo oirikirini Jesús

³² Ikanta Fariseo-paini ikimakiri atziiriiti ikinkithatakotziri Jesús, jaa-patziyanakari ijiwari Ompirasorintsitaari, jotyaantaki aamaakowintawori tasorintsipanko jotiyiri. ³³ Ari ikantzi Jesús: "Kapichiini nosaikimotanaimi iirokaii, irootaintsi niyaatai isaiki otyaantakinari. ³⁴ Ojyiki paminawitana, iiro piñagaana, iiro pitsipatana tsika nosaikapai naaka". ³⁵ Ari josampitawakaanaka Judá-mirinkaiti: "¿Tsika jiyaamachiitika jirika iiro añaantari? ¿Jiyaatayiiima pashiniki nampitsi ikinayitaki ajyininkapaini, inkini jiyotaayitairi kaari ajyininkata? ³⁶ ¿Litama ikantakotziri: 'Paminawitana, iromaita piñagaana, iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka?' "

Jiñaa kañaanitakaantatsiri

³⁷ Ikanta iwiyaantapaakawori kitiiyyiri ari joimoshirinkapiroitari. Ari ikatziyanaka Jesús, shintsiiini jiñaawaitanaki, ikantzi: "Itzimirika mirini-intawaitatsini, intsipashiritaina naaka, jimiriwaitaiya. ³⁸ Tima okantzi Osankinarintsipirori: Inkaati kimisantainani naaka, onkimitaiyaawo oshiyaashiritantyaarimi jiñaa kañaanitakaantatsiri".

³⁹ Iri jojyakaawintzi Jesús inkaati kimisantairini inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi. Okantawitaka tikiraata jotyaantiriita Tasorintsinkantsi, tima tikiraata itzinaashitaawo Jesús jowaniinkawo.

Ipookaiyanakini atziriiiti

⁴⁰ Tzimatsi kimakiriri Jesús ikantaki, ikantaiyanakini: “Imapirotatzi-iri jirika shirampari Kamantantaniri jinatzi”. ⁴¹ Tzimatsi pashini kantanaintsiri: “Cristo jinatzi jirika”. Ikantzi pashini: “Kaari, tima Cristo iiro ipoñaawo Galilea-ki. ⁴² Tima okantzi Osankinarintsipirori:

Impoñiiaawo Cristo-tatsiri janta Belén-ki, inampiki pairani pinkathari David-ni. Iriitaki icharini David-ni”.

⁴³ Ari itzimawintawakaawintanakari atziriiiti jirika Jesús. ⁴⁴ Tzimatsi kowawitanainchari jaakaanirimi, tikaatsimaita akotashitirini.

Tii jiñaitzi kimityaarini jiñaawaitzi

⁴⁵ Ikanta aamaakowintawori tasorintsipanko jataiyaini isaiki Fariseo-paini itsipayitakari ijwari Ompiratasorintsitaari, josampitawari, ikantziri: “¿Iitama kaari pamantakari?” ⁴⁶ Ari ikantaiyini irirori: “iTii jiñaitzi kimityaarini jirika jiñaawaitzi!” ⁴⁷ Ikantanaki Fariseo: “¿Pimatsitakawoma jamatawiitakimi iirokaiti? ⁴⁸ ¿Tzimatsima ajiwariti kimisantakiriri jirika shirampari? ¿Tzimatsima nokaatziri Fariseo kimisantakiriri? ⁴⁹ Apa ikimisan-tamachiitzi atziriiiti kaari yotakotironi Ikantakaantaitani, owasankitagaari jinayiti”. ⁵⁰ Ikanta Nicodemo, Fariseo-tatsiri pokaintsiri pairani jiñiiri Jesús, ikantanaki: ⁵¹ “Okantzi Ikantakaantaitani, tii oshinitaantsitzi ayakawintanti tiirika akimajaantzi oita jantakiri”. ⁵² Ari ikantaiyanakini irirori: “¿Iirokatakima iijatzi Galilea-jatzi? Piñaanapirotiro Osankinarintsipirori, ari piñaakiro tikaatsi Kamantantaniri poñaachani Galilea-ki”.

Tsinani mayimpuro

⁵³ Ipoña jiyaataiyaini ipankopainiki.

8

¹ Ipoña irirori Jesús tonkaanaki otzishiki Olivo. ² Ikanta okitiiyyitamanai, ipiyaa tasorintsipankoki. Ojyiki atziri piyowintawaariri, saikapai Jesús jiyotaapairi atziriiiti. ³ Ikanta Yotzinkariitzi itsipayitakari Fariseo-paini jamakiniri tsinani jiñaitziri omayimpirotzi. Jowatziyapaakiro niyanikiniki ipiyotaiyani. ⁴ Ikantapaakiri Jesús: “Yotaantaniri, jiroka tsinani jiñaitakiro omayimpirotzi. ⁵ Ikantakaantaki pairani Moisés-ni intsitokaitiro, mayimpirotatsiri tsinani. ¿Tzikama pikantzika iiroka?” ⁶ Iro josampitantariri ikowi inkompitakaiyaari, ontzimantyaari oita inkantakotiriri. Oiyotanaka Jesús kipatsiki josankinawaitantawo jako. ⁷ Iikiro josampitatzi-iri, ari ikatziyanaka joiyotaka, ikantanakiri: “Tiirika pikaaripiroshiritaiyini iirokaiti, pitakaantyaawo pintsitokantyaawo mapi jiroka tsinani”. ⁸ Iijatzi joiyotanaa kipatsiki, japiitanairo josankinawaitzi. ⁹ Ikanta ikimawakiro ikantakiri Jesús, piyaiyanakani, ikinkishiritakotanaka tsika ikantayita iriroriiti. Iri itanakawo ipiyanaka Antaripiroriiti. Ikanta isaikanaki Jesús itsipatakawo tsinani jamaitakiri, ¹⁰ ikatziyanaa joiyotaka, josampitziro ikantziro: “Tsinani, ¿Tsika ikinaiyanakinika? ¿Tikaatsima yakawintimini?” ¹¹ Akanakiri iroori okantziri: “Tikaatsitya, Nowinkathariti”. Ikantzi Jesús: “Iijatzi naaka iiro niyakawintzimi. Piyaatai, iiro papiitairo pinkaaripiroshiriwaitai”.

Jesús ikitiiyyinkatakotziri isaawijatzi

¹² Ipoña japiitanakiro Jesús jiyotairi atzirriiti, ikantziri: “Naakataki ki-tiiyyiinkatakotziriri isaawijatziiiti. Itzimirika tsipashiritaiyaanani naaka, aritaki nonkitiiyyiinkatakotairi, onkimiwaityaawo tii ikinawaitzi otsinirik-itakiti”. ¹³ Ari ikantaiyanakini Fariseo-paini: “Powakowintawaitashita pikinkithatakota apaniroini, tii opantawo pikinkithatakowitaka”. ¹⁴ Ari jakanaki Jesús: “Kamiithataki okaatzi nokinkithatziri naaka, okantawitaka nokinkithatakowitaka apaniroini. Tima niyotzi tsika nopoñaakawo, tsika janta niyaatai. Tii piyotaiyini iirokaiiti. ¹⁵ Iro pamitapiintaka pojyakotari atzirriiti jiyakawintantzi. Irooma naaka tikaatsi niyakawinti. ¹⁶ Irooma aririka niyakawintanti naaka, iroopirori inatzi noñaani, tima tii apaniroini niyakawintanti, ari notsipatari Ashitanari otyaantakinari. ¹⁷ Jiroka okantzi Ikantakaantaitani ipaitakimiri iirokaiiti: Intzimirika apiti kinkithatakotantatsini ari ojoyawakaa inkantayitakiri, imapirotatya ikinkithatziri.

¹⁸ Naakajaantaki kinkithatakotaincha. Iijatzi Ashitanari otyaantakinari irijatzi pashini kinkithatakotani. Apiti nokaatzi nokinkithatakotaka”. ¹⁹ Ari josampitanakiri: “¿Tsikama isaikiri Ashitzimiri?” Ikantzi Jesús: “Tii piyotaiyanani iirokaiiti, iijatzi pikimitaakiri Ashitanari. Ari piyotinami naaka, ari piyotakirimiri iijatzi Ashitanari”. ²⁰ Ari ikinkithatakiro Jesús jirokapaini tasoritsipankoki, tsika jowaitapiintziri kirikiiki jashitakaifariri Pawa. Tikaatsimaita aakaantirini, tima tikira imonkaapaita.

Tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiiti

²¹ Ipoña japiitanakiro Jesús ikantzi: “Aririka niyaatai, owanaa paminawitainá iirokaiiti, iro kantzimaitacha ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima tsika niyaatai naaka, iiro pariyyitaa iirokaiiti”. ²² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiiti: “Ishiniwaitatya jirika. Iro ikantantari iiro ariita aakaiti tsika jiyaati irirori”. ²³ Ikantanaki Jesús: “Isaawijatzi pinayitzi iiroka, irooma naaka jinokijatzi ninatzi. Ari pinampitawo iirokaiiti kipatsiki, irooma naaka tii nonampityaawo. ²⁴ Irootaki nokantanzimiri: ‘Ari pinkamakoyitairo piyaaripironka. Tima iirorika pikimisantairo nokinkithatakowitaka, ari pinkamakotairo piyaaripironka’”. ²⁵ Ipoña josampitanakiri: “¿Litaka iiroka?” Ari jakanaki Jesús: “Aritaki nokamantsitakimi owakiraini. ²⁶ Tzimatsi oyyiki nonkantimiri, ari niyakawintaimi iijatzi. Tima okaatzi iñaawaitziri otyaantakinari iroopirori inatzi. Irootaki nokamantzimiri iirokaiiti isaawijatziiiti, okaatzi ikamantanari irirori”. ²⁷ Iro kantacha jirikaiiti kimakiriri Jesús, tii ikimathatawakiri ikinkithatakotatziri Ashitairi. ²⁸ Irootaki ikantantanakari Jesús: “Aririka pimpaikakotakaantiri Itomi Atziri, aripaiti piyotoni naakataki. Tii naaka antashiwaityaawoni nokowakaari. Apa niyotaantziro okaatzi jiyotaanari Ashitanari. ²⁹ Itzimi otyaantakinari ari itspashiritana naaka. Tii jookawintana Ashitanari, tima nantapiintziniri okaatzi kamiithatzimotziriri”. ³⁰ Ikanta ikinkithatakoyitakiro Jesús jiroka, oyyiki kimisantanakiriri.

Iroopirori inatzi isaikakaashiwaitaimi

³¹ Ipoña Jesús ikantanakiri Judá-mirinkaiiti ikaatzi kimisantakiriri: “Aririka poisokirotanatyaawo noñaani, iirokatakati tyaaryoori niyotaani. ³² Aritaki piyotairo tyaaryoori, iro saikakaashiwaitaimini”. ³³ Jakaiyanakini jirikaiiti: “Ichariniiti Abraham-ni ninayitzi naakaiti. Tikaatsi ompirawaityaanani. ¿Litama pikantantanari iiroka: ‘Ari pisaikashiwaitaiya?’ ”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Ikaatzi antapiintzirori kaaripirori, kimiwaitaka ompiratatyaarimi. Imapiro. ³⁵ Apaani ompirataari kantatsi

jomishitowaitiri, iriima itomiitari ikantaitatyaani iyyininkamirinkaitari. ³⁶ Aririka isaikakaashiwaitaimi Itomiitari, iikiro pisaikashipirowaitanaatyi. ³⁷ Niyotaiyimini ichariniiti Abraham-ni pinatzi. Iro kantzimaitacha pikowaiyakini pintsitokina, tima tii okamiithatzimotzimi noñaaniyitari. ³⁸ Iro nokinkithatakotzi naaka okaatzi joñaaganari Ashitanari. Irooma iirokaiti pantashitawo pikimakotairi ashitzimiri iiroka”.

Iri ashitariri kamaari

³⁹ Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Aña iri Abraham-ni jüitaitziri Ashitanari, iriitaki nochariniiti!” Ipoña ikantzi Jesús: “Irokami charinityaarinimi Abraham-ni, ari pantakiromi okaatzi jantayitakiri irirori. ⁴⁰ Iro kantacha, okantawitaka nokinkithatakaawitakimiro jiyotakaakinari Pawa, pikowaiyakini pintsitokina. ¡Tii jimataajaitziro Abraham-ni kantachari! ⁴¹ Irojatzii pantapiintakiri okaatzi jantakiri pairani pichariniiti”. Ari ikantaiyanakini iriroriiti: “¡Tii naaka jowaiyantani thainkatasorintsiwaitaniri. Apaani ikanta Ashitanari, iriitaki Pawa!”* ⁴² Ari jakanakiri Jesús: “Imapiromi iri Pawa ashitimini, ari pitakotatyaanami, tima Pawaki nopoñaakawo naaka. Tii naaka pokawaitashitachani nonintakaanikiini, aña iri Pawa otyaantakinari. ⁴³ ¿Oitama kaari pikimathatantana iirokaiti? Iro kantakaantzirori tii pikowaiyini pinkimisantiro noñaani. ⁴⁴ Iriitaki ashitakimiri kamaari, pantapiintakiniri okaatzi ikowiri. Ari jashi jowakiro kamaari owakiraa itantanakawori, jowamaashiritantzi. Thiiyinkari jinatzi, tii jiñaawaitziro tyaaryoori. Aririka inkowi jamatawitanti, jiñaawaitziro thiiyaantsi. Iwaapatii thiiyinkari jinatzi. ⁴⁵ Irooma naaka noñaawaitziro tyaaryoori ñaantsi, tiimaita pikimisantaiyanani iirokaiti. ⁴⁶ ¿Tzimatsima apaani pikaataiyakini yopirotzirori ikantzi: ‘Kaaripiroshiriri jinatzi Jesús?’ Tima iroopirori inatzi okaatzi noñaawaitziri ¿oitama kaari pikimisantantana? ⁴⁷ Itzimirika jashitari Pawa, ikimisantziro iñaani Pawa. Irooma iirokaiti tii jashitzimi Pawa, tii pikowi pinkimisantaiyini”.

Itzimitaika Cristo

⁴⁸ Ikanta Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Imapirotatya nokantaiyakinimi Samaria-jatzi pinatzi, tima kamaari pinatzi”. ⁴⁹ Ari jakanaki Jesús: “Tii nokamaaritzii, nopinkathatziiri naaka Ashitanari. Irooma iirokaiti, tii pipinkathatana. ⁵⁰ Tii naaka kowashitachani pimpinkathatina, aña tzimatsi pashini kowatsiri impinkathaitana, iriitaki yakawintantsini. ⁵¹ Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamaniyitai. Imapiro”. ⁵² Ari ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Ari niyotaiyini imapiro pikamaaritzii. Tima kamaki Abraham-ni, ari ikimitakari Kamantantaniriiti, kamayitaki mawoni. Opoña pikantzi iiroka: ‘Itzimirika kimisantaironi noñaani, iiro ikaamanitai’”. ⁵³ ¿Panairima iiroka nocharinini Abraham-ni? Kamaki irirori, ari ikimiyitakari Kamantantaniriiti ijatzii. ¿Tsikama piitamachiityaaka iiroka?” ⁵⁴ Jakanaki Jesús: “Naakami kowashitachani impinkathaitinami, tikaatsi opantyaawoni. Iri pinkathatakaanari Ashitanari. Iriitaki pikantapiintawitari iirokaiti ‘Nowawani’”. ⁵⁵ Tiimaita piyotairi iirokaiti. Irooma naaka noñiiri. Aririkami nonkanti ‘tii noñiiri’, thiiyinkari ninaki nokimitakotakimiro iirokaiti. Aña imapiro noñiiri. Nokimisantziro iñaani. ⁵⁶ Pairani

* **8:41** Ikantakoitziri jaka “thainkatasorintsiwaitaniri”, irijatzii ikantaitziri mayimpiriiti. Tima joyyakaawintapiintakiri pairani Judá-mirinkaiti, tii ikinatanitari Pawa, jantayitziro kaaripirori.

Abraham-ni, picharinitanakari iirokaiti, ikimoshiritaki jiñiuro nompoka-paititi. Aritaki jiñimaitakina, antawoiti ikimoshiritaki”.⁵⁷ Ipoña Judá-mirinkaiti ikantanakiri Jesús: “Tikiraamintha otzimi iiroka 50 posarintsiti. ¿Ipoña pikantzi piñiiri Abraham-ni?”⁵⁸ Ari jakanaki Jesús: “Tikiraamintha itzimiita Abraham-ni. ‘Naakatsitaka’. Imapiro”.†⁵⁹ Ikanta jirikaiti jaiyawitanakani mapi ikowi intsitokirimi. Iro kantzimaitacha Jesús, ipiyapithatanakari. Shitowanaki tazorintsipankoki.

9

Joshinchairi Jesús kaari okichaatsini

¹ Ikanta ikinayitzi Jesús, jiñaaki kaari okichaatsini, jashi jowatziro owakiraa itzimapaaki. ² Ikanta jiyotaani josampitakiri, ikantziri: “Rabi, ¿Oitama kaari jokichaatanta owakiraa itzimaki jirika shirampari? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka ashitariri? ¿Irooma kantakaantzirori iyaaripironka irirori?” ³ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tii iro kantakaantironi iyaaripironka, tii okantakaantziro iijatzi iyaaripironka iwaapatii. Iro imatantari jiroka, onkantya jiñaitantyaawori ishintsinka Pawa. ⁴ Iinta okitijiyitzi, ontzimatyii antiro jantawairi otyaantakinari. Tima aririka ontsiniritanaki, tikaatsi kantironi jantawaiti. ⁵ Iinta nosaiki naaka jaka kipatsiki, naakataki kitijiyiinkatakotziriri isaawijatzi”. ⁶ Ithonkakiro jiñaawaitaki Jesús, jiiwatanaki kipatsiki, jamirokaki kapichiini kipatsipitha jakoki, itziriyookitakiri kaari okichaatsini. ⁷ Ipoña jiñaanatziri ikantziri: “Piyaati pinkiwaakitya owaankanaata jiiitaitziri Siloé”. Ari ikinanaki kaari okichaatsini, ikiwaakitapaaka. Ikanta ipiyapaaka, kantanai jamini kamiitha.* ⁸ Ikanta ijiyininkapaini, ikaatzi ñaayitapiintziriri ikamitantzi impashiityaari, josampitawakaayaite, ikantzi: “¿Kaarima jirika saikapiintatsiri ikowakotantzi impashiityaari?” ⁹ Tzimatsi kantatsiri: “Iriitaki”. Pashini kantatsi: “Aña kaari, iriawaiwitaka”. Iro kantzimaitacha, ikantzi irirori: “Naakataki”. ¹⁰ Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama pikantairoka paminantaari kamiitha?” ¹¹ Ari ikantanaki irirori: “Jirinta shirampari iitachari Jesús, iriitaki matakinawori, tzimatsi itziritakinari nokiki, ipoña ikantakina: ‘Piyaati owaankanaataka Siloé. Ari pinkiwaakityaari’. Okanta niyaatanaki, ari nokiwaakitapaaka, aminaana kamiitha”. ¹² Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama iroñaaka jirika shirampari?” Ari ikantzi irirori: “Tii niyotzi”.

Fariseo-paini josampitziri kaari okichaawitacha

¹³ Ipoña jaayitianakiri kaari okichaawitachari isaikayitzi Fariseo-paini. ¹⁴ Tima kitijiyiri jimakoryaantaitari inatzi, itziriyookitantakariri Jesús kaari okichaawitachani, iro jaminantaari kamiitha. ¹⁵ Ari josampitakiri Fariseo-paini tsika okanta jaminantaari kamiitha. Ikantanaki irirori: “Itziriyookitantakinawo nokiki kapichiini kipatsi, opoña nokiwaakitaka. Aminaana iroñaaka kamiitha”. ¹⁶ Ari ikantayitzi Fariseo: “Itzimika antakirori jiroka kaari jashitari Pawa, tima tii ipinkathatziro kitijiyiri jimakoryaantaitari”. Iro kantacha ikantayini pashini: “Kaaripiroshiriri jinatyimi, iiro jantaa-jaitziromi jiroka”. Tii jaapatziyawakaawintawo ikantayakirini Fariseo.

† 8:58 Ipaaryaapiintaka Jesús ikantzi: “Naakatsitaka”, ari oiyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani, jiñaanatanantakariri Moisés-ni. Tima pairani Moisés-ni josampitakiri pairani Pawa, ikantziri: “Tsikama piitaka”. Ari jakanaki: “Naakatsitaka”. Iro jiyotantayarinii Judá-mirinkaiti jiñaawaitaki Jesús, ikowatziji monkaatayari Pawa. * 9:7 Jiroka iitachari “Siloé”, irojatzi jiiitaitziri: “Otyaantaari”.

¹⁷ Ari japiitakiri josampitziri kaari okichaawitachani: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, iitaka aminakagaimiri kamiitha?” Ikantzi irirori: “Kamantantantari jinatzi”.

¹⁸ Kantai iroñaaka jaminawaitai kamiitha, tii ikimisantsi Judá-mirinkaiti kaari okichaawitachani jirika. Irojatzii ikaimantakariri iwaapati, ¹⁹ josampitwakiri, ikantziri: “¿Iriima pitomi jirika? ¿Pinkantinatya ari ikantatya tii jokichaatzii owakiraa itzimapaaki? ¿Tsikama okantaka jaminantaari iroñaaka kamiitha?” ²⁰ Ikantanaki ashitariri: “Niyotaiyini iriitaki nowaiyani, ari ikantatya tii jokichaatzii owakiraa itzimapaaki. ²¹ Iro kantacha tii niyotzi tsika okanta jaminantaari kamiitha iroñaaka, tii niyotzi iijatzii iita aminakagairiri kamiitha. Posampitiri irirori, antari jinaki, iriitaki kamantimini”. ²² Iro ikantantari iwaapati tima ithaawatzii, ikantaiyakini Judá-mirinkaiti: “Intzimirika kantaintsini Cristo jinatzi jirika Jesús, iiro noshinitairi intyagai apatotapiintaiyani”. ²³ Irootaki ikantantakariri iwaapati: “Posampitiri irirori, antari jinaki notomi”.

²⁴ Japiitakiro Judá-mirinkaiti ikaimairi kaari okichaawitachani, ikantziri: “Pimpinkathatiri Pawa, pinkamantina tyaaryoopiroini, iiro pipinkathawaitashitari jirika shirampari kaaripiroshiriri jinatzi”. ²⁵ Ari ikantanaki irirori: “Tii niyotzi naaka kaaripiroshiriri jinatzi. Apa niyotzi naaka tii nokichaawita. Iro kantacha aminaana kamiitha”. ²⁶ Japiitakiri josampitziri: “¿Tsikatyaa ikantakimika? ¿Iita jantakiri jaminakaantaimiri?” ²⁷ Ari jakanairi: “Aritaki nokantakimi, iro kantacha tii pikimisantsi. ¿Oitama pikowantari napiitimiro? ¿Pikowatziiima pinkimisantaiyirini iirokaiti?” ²⁸ Ari jitanakari ikawiyawaitanakiri, ikantaiyini: “Pinkimisantiri iiroka jirika shirampari, irooma naakaiti nonkimisantiro Ikantakaantani Moisés-ni. ²⁹ Niyotaiyini naakaiti jiñaanatakiri Pawa pairani Moisés-ni. Iriima jirika, tikaatsi yotirini tsika ipoñaaka”. ³⁰ Ari jakanaki okichaataatsiri, ikantzi: “¿Tsikama okantatyaaka jiroka! Aña jaminakagaana naaka kamiithaini, tii piyotziri iirokaiti tsika ipoñaaka. ³¹ Ayotaiyini maawoni tii ikimiri Pawa kaaripiroshiriri. Apa ikimiro jamanamanaatani pinkathatziriri, antanairori ikowakairiri. ³² Tikaatsi ankimakowintapiinti tzimatsi aminakagairini kaari okichaataatsini itzimapaaki. ³³ Iiromi ipoñaakawo jirika shirampari janta Pawakinta, iirotya jimataajaitziromi jiroka”. ³⁴ Ari ikantanakiri: “Piyaaripironka pitzimakaaki iiroka. ¿Pikowima piyotayitaina naaka?” Jomishifowakaantaitakiri.

Kaari okichaashiritatsini

³⁵ Yotaki Jesús jomishitowakaantaitakiri okichaataatsiri. Ikanta jiñagairi paata, josampitairi: “¿Pikimisantzirima iiroka Itomi Atziri?” ³⁶ Ari ikantzi irirori: “Pinkathari, pinkantina tsika itzimi, inkini nonkimisantiri”. ³⁷ Ikantzi Jesús: “Aritaki piñaakiri, naakataki pikinkithawaitakaaki”. ³⁸ Ikanta jirika okichaataatsiri jotzirowashitanakari Jesús ipinkathatanakiri, ikantziri: “Nokimisantzimi Pinkathari”. ³⁹ Ipoña ikantzi Jesús: “Nopokaki naaka jaka kipatsiki niyakawintantai, ari onkantya jaminantaiyaari kaari okichaataatsini. Iriima ikaatzii aminawitachari, iiro jokichaatai irirori”. ⁴⁰ Tzimayitatsi Fariseo tsipatakari Jesús, ikimakiri ikantakiri, josampitanakiri: “¿Pikimitakaantatyaanarima naakaiti kaari okichaataatsini?” ⁴¹ Ikantanaki Jesús: “Imapiromi pinkimityaari kaari okichaashiritatsini iirokaiti, tikaatsi iyakawintimironi piyaaripiroshirinka. Irooma pikantaiyini tii pikimitari kaari okichaashiritatsini, irootaki piñaantaiyaawori jiyakawintaitimiro piyiyathatakina”.

10

Jojyakaawintaitziro oijyatanto

¹ Ipoña ikantanaki Jesús: “Itzimirika kaari tyaatsini omoopiroki oijyatanto, intyaashitayaarika onaminatantoki, koshintzi jinatzi, kaaripirori. Imapiro. ² Iriima tyaatsiri omoopiroki, iriitaki aamaakowintapiintariri oijya. ³ Iiriirika ashitaryaajaantironi aamaakowintawori ashitakowontsi, impoña intyaapaaki, impairyayitapaakiri oijya inkamayitapai, ari jiyopaantitawairi. Iri omishitowajaantirini aamaakowintapiintari oijya. ⁴ Aririka jomishitowakiri jikokiroki maawoni, iri iiwatirini aamaakowintariri, joyaatzimaityaari oijya tima jiyopaantiziri iri aamaakowintariri. ⁵ Iro kantacha tii joyaatziri kaari jiñaapiintziri, owanaa ishiyapithatari, tima tii jiyopaantiziri”. ⁶ Ari ikantaki Jesús jolyakaawintziniri, tiimaita ikimathaitayirini jirikaiti ita ikantziri.

Ikimitari Jesús kamiithari aamaakowintantani

⁷ Ipoña japiitanakiro Jesús ikantziri: “Naakatajaantaki oiyawori omoopiro oijyatanto. Imapiro. ⁸ Ikaatzi kaaripiroriiti itakawori ipokaki tikiraamintha nopoki naaka, jolyashitakari koshintzi. Irootaki kaari ikimisantantayirini oijya. ⁹ Naakatajaantaki oiyawori omoopiro. Intzimirika tyagaatsini noiyakawo omoopirori, aritaki jawijakoshiritai. Ari jolyakotaiyaari oijya ipiyapiyata ityaapiintzi, ishitowapiintzi iijatzii. Tii okowityiimotari jowanawo. ¹⁰ Iriima koshintzi apa ipoki inkoshiti, intsitokanti, japirotanti. Irooma naaka nopokaki nañaakaapiroshiritantai. ¹¹ Naakataki oiyari kamiithari aamaakowintariri oijya. Tima apaani kamiithari aamaakowintariri oijya, ishiniwintari joiyyati. ¹² Tima ikaatzi ipinaatziri jaamaakowintari oijyanintsi, aririka jiñaawakiri owaminthatariri, jookawintziri, jowaitapaatyari oijya ishiyanakara aamaakowintariri, tzimpooka inkantayitanatya pashini. ¹³ Iro ishiyantari aamaakowintawitariri, tima apa ikowi impinaatiri. Tii iri oijya inkowapiroti jaamaakowintyaari. ¹⁴ Naakataki kamiithari aamaakowintariri oijya. Niyoyitziri noiyyati. Jiyoyitana iijatzii irirori. ¹⁵ Ikimita jiyopirotana Ashitanari, ari nokimitsitari iijatzii naaka niyopirotziri irirori. Noshiniwintakotari noiyyati. ¹⁶ Iinitatsi iijatzii pashini noiyyati kaari saikatsini jaka. Ontzimatyii namayitairi jaka. Aritaki inkimisantayitaina irirori. Apaani inkantya impiyotaiya. Apaani inkantya aamaakowintaiyaarini. ¹⁷ Jitakotana Ashitanari tima noshinitakiro nañaantari inkini nañagai iijatzii. ¹⁸ Tikaatsi shintsiwintinani, aña naakataki shinitashitaincha. Oztzimimotana noshintsinko noshinitantari, iro nañaantaari iijatzii. Irootaki ikowakiri Ashitanari nantiro”.

¹⁹ Ikanta ikimawakiro Judá-mirinkaiti jiroka ñaantsi, japiitanakiro tii jaapatziyawakaanaa. ²⁰ Tzimatsi oiyiki kantayitanaintsiri: “¿Litama pikimisantantariiri? Ikamaaritatzii, iro ishinkiwintantakari”. ²¹ Iro kantacha pashini kantatsi: “Tikaatsi kamaari matironi jiñaawaitiro jiroka ñaantsi. ¿Kantatsima kamaari jaminakagairi kaari okichaawitachani?”

Ikisaniintanakiri Judá-mirinkaiti jirika Jesús

²² Aritaki tyaawontsipaititai. Okanta janta Jerusalén-ki, joimoshirinkaitziro tasiiritsipanko. ²³ Ari isaikitakari Jesús tasiiritsipankoki, janiwaitziii awijatapishziii jiitaitziro “Salomón-tapishi”. ²⁴ Ipoña Judá-mirinkaiti ipiyowintapaakari, josampitziri: “¿Tsikapaitima onkaati pinkisoshiritakaayitina? Iirokarika Cristo, incha pooñaawontinawo”. ²⁵ Jakanaki Jesús ikantzii: “Aritaki nokamantayitakimi,

tiimaita pikimisantana. Okaatzi jimatakaayitakinari ishintsinka Ashitanari, oñaagantapirowaitakiro kamiithaini. ²⁶ Iro kantacha iirokaiti tii pikimisantaiyini, tima tii pikimitakaanta iirokami noiyyati. ²⁷ Ikaatzi kimitakaantaachari noiyyati jiyopaantitana, niyotsitari iijatzi naaka. Joyaayitana iriroriiti. ²⁸ Naakataki kañaanitakaayitairini. Iiro ipiyawaita, tikaatsi aapithatarinani. ²⁹ Ikaatzi jashitakaakinari Ashitanari, tikaatsi aapithatarinani, tima iri matzirori jantaritzi anaakopirotantatsiri maawoni. ³⁰ Tima itsipashiritana Ashitanari, kimiwaitaka apaanimi nonkantya”.

³¹ Ikanta Judá-mirinkaiti jaawitanaa mapi ikowi intsitokirimi, ³² iro kantacha Jesús, ikantanakiri: “Iro ishintsinka Ashitanari antakaayitakinawori kamiithayitatsiri okaatzi piñaakotakinari iirokaiti. ¿Oitama pintsitokawintinari?” ³³ Ari ikantaiyanakini Judá-mirinka: “Tii iro nontsitokawintimi kamiithari okaatzi pantayitakiri, aña iro nontsitokawintimi pithankatasorintsitakiri Pawa. Tikaatsi piimachiitya iiroka, atziri pinatzi, iro kantacha pikimitakaantashiwaitaka Pawami pinaty”. ³⁴ Ikantzi Jesús: “Jiroka osankinata Ikantakaantaitani,

Naaka kantatsi: ‘Pawaiti pinaiyini iirokaiti’.

³⁵ Ari ayotaiyironi Osankinarintsipirori, iiro okantzi anthainkañaanitiro. Iriitajantakiri Pawa iitakiriri atziriri ‘Pawaiti’ itzimi jiyotakaayitakiri iñaani.

³⁶ ¿Oitama pikijyimatantanari iirokaiti pikantaiyini nothainkatasorintsitakiri nokantakiri: naaka Itomi Pawa? Aña naakatataiki jookotaki, jotyaaantakina nompoki kipatsiki. ³⁷ Iiro nantziromi okaatzi jantziri Ashitanari, iirotya pikimisantaiyini. ³⁸ Aña aritaki nantakiro. Onkantawitya iiro pikimisantana naaka, iro pinkimisantani okaatzi notasonkawintantayitakiri, iro piyopirotyaari ari notsipashiritari Ashitanari, itsipashiritana iijatzi irirori”. ³⁹ Ari ikowawitaiyani jaakaantirimi iijatzi, iro kantacha Jesús ishiyapithatanakari.

⁴⁰ Piyanaa Jesús katonkaki jiña Jordán. Ari isaikapai tsika jowiinkaantantzi pairani Juan-ni. ⁴¹ Ojyiki atziri jatashitakiriri jiñuri Jesús. Ikantaiyini: “Tii itasonkawintantawita Juan-ni irirori, iro kantacha okaatzi ikinkithatakotakiriri jirika shirampari tyaaryoori inatzi”. ⁴² Ojyiki kimisantanakiriri Jesús.

11

Ikamantakari Lázaro

¹ Tzimatsi mantsiyari shirampari jiita Lázaro, Betania-jatzi jinatzi, ari onampitawori iijatzi María otsipatawo irinto Marta. ² (Jiroka María, iritsiro Lázaro, iro saitantakariri kasankaari itziki Awinkathariti ojyitantzimaitari oishi.) ³ Okanta jiroka apiti iritsiro Lázaro, okaimakaantakiri Jesús, okantakiri: “Pinkathari, imantsiyatatzii paapatziyani”. ⁴ Ikanta ikimawaki Jesús, ikantzi: “Jiroka mantsiyarintsi tii owamaantzi, aña ari jiñaitiro ishintsinka Pawa, iijatzi ishintsinka Itomi”.

⁵ Owanaa jitakowitakawo Jesús jiroka Marta, iijatzi irinto, ipoña Lázaro, ⁶ ikimawitaka ikamantaitakiri jimantsiyatatzii Lázaro, iikiro isaikawaitanakitzi apiti kitijiyanti janta. ⁷ Ipoña ikantanairi jiyotaani: “Thami ampiyi Judea-ki”. ⁸ Ari ikantaiyini jiyotaani: “Rabí, owakiraa ikowaiyini Judá-mirinkaiti intsitokimi janta. ¿Iijatzima pikowi pimpiyanai?” ⁹ Ikantzi Jesús: “¿Imapiroma osamanitzi apaani kitijiyiri? Itzimirika aniitatsiri kitijiyipaitiki,

tii jantziwawaita, tima jiñaakiri kitiijiinkari jaka kipatsiki.* 10 Iriima aniitatsiri tsiniripaiti, jantziwawaita, tima ikowityaatyanta janta kitainkari". 11 Iikiro ikantanakitzi Jesús: "Makoryaaki aapatziyani Lázaro, ontzimatyii niyaati nowiriintairi". 12 Ari ikantaiyanakini jiyotaani: "Pinkathari, kim-itaka ari amataakoninanta, tima iro jimakoryaantari". 13 Jiñaajaantaiyini jiyotaani Jesús iro ikinkithakatotzi makoryaanti, ikantakira: "Jimakoryaantzi Lázaro". 14 Ipoña jooñaawontanakiniri, ikantziri: "Kamaki Lázaro. 15 Owanaa nokimoshiritaki tii nosaiki janta, iro pinkimisantapirotantyaari, thami aati aminiri". 16 Ikanta Tomás jiiitatziri "Tsipari", ikantanakiri ikaatayini jiyotaanitari: "Thami oyaawitanantyaari, añaamachiiti iirorika jowamaayitai aaka".†

Iri Jesús, owiriintantaniri, añaakaantaniri

17 Ikanta jariitzimatapaaka Jesús, ikimapaaki tzimakotaki Lázaro 4 kitiijyiri ikitaitantakariri. 18 Tii intainapirotzi Betania osaiki Jerusalén,‡ 19 iro jiyaatashitantakawori Judá-mirinkaiti jiroka Marta otsipatakawo María, inkimoshiritakaaantaiyaawori ikamaki iyaariri. 20 Okanta iyotaki Marta iro jariitzimatya Jesús, jatanaki otonkiyotawatyaari. Iro saikanaintsi María pankotsiki. 21 Okantawakiri Jesús: "Pinkathari, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri. 22 Iro kantacha niyotzi naaka aririka pinkamitiri Pawa oitya rantimiri, aritaki jimatakimiro". 23 Ari jakanakiro Jesús: "Aritaki jañagai piyaariri". 24 Okantzi Marta: "Niyotzi aritaki impiriintai paata iwiyaantapaatyawoni kitiijyiri impiriintantaiyaari kamayitatsiri". 25 Ipoña ikantanakiro Jesús: "Naakataki owiriintantatsiri, naakataki añaakaantaniri. Iitarika kimisantainani naaka, onkantawitatyanta inkami, ari jañagai. 26 Ikaatzii añaayitatsiri iroñaaka, kimisantainani, iiro ikaamaniyitai. ¿Pikimisantziroma jiroka?" 27 Okantzi iroori: "Nokimisantzimi Pinkathari, iirokatakaki Cristo Itomi Pawa ikajyaakaakiriri impoki jaka kipatsiki".

Jiraapaaka Jesús ikitaitakiri Lázaro

28 Ithonkakiro Jesús ikantayitakiro Marta, jatanaki okaimiro irinto María, okamantathatapaakiro, okantziro: "Ariitapaaka yotaantaniri, ikaimimi". 29 Okanta okimawaki María, katziyanaka, jatanaki oñiiri Jesús. 30 Tikiraata jariita Jesús nampitsiki, irojatzii isaikaki otonkiyotawakari Marta. 31 Ikanta Judá-mirinkaiti tsipatakawori opankoki joimoshirinkiro jiñaakiro oshiyana María, joyaatanakiro jiñaajaantaki irawaitatyiiya kitataariki. 32 Okanta ariitapaaka María isaikaki Jesús, otziurwashitapaakari okantziri: "Pinkathari, ari pisaikimi iiroka jaka, iiro ikamimi niyaariri". 33 Ikanta Jesús, jiñaakiro María iraimotapaakari, ari ikimitapaakari iijatzii Judá-mirinkaiti oyaatapaakirori, antawoitii jowashiritanaka, okatsitzi-moshiritanakiri, 34 josampitanakiro: "¿Tsikama janta pikitatakirika?" Ari

* 11:9 Ojyakaawintachari jaka "apaani kitiijyiri", jañaantari inatzi Jesús, iro kimitakawori kitiijyiri. Tima jiñaawaitakiro Jesús jiroka, jiyotzi tikira imonkaapaitita jowamaantaiyaariri. Jiroka ikantakiri: "Pinkinkishiritakotiro oita awijatsiri aririka aniiti kitiijypaiti. Tima aririka aniiti kitiijypaiti, kamiitha okoñaatzi, iiro antziwawaita, añaairo tsika ankini iiro aminaashiwaita tsikarika aati. Irooma aniitirika tsiniripaiti, ojyiki antziwatya, aminaashitya tsikarika aati. Irootaki aniitanyaaari tsika inintakairo Pawa, iiro aminaashiwaita aati. Iirorika aatzi tsikarika ikowakairo Pawa, aritaki aminaashiwaitatyanta tsika aati. Tima iriitaki Pawa ojyawori kitiijyiinkari, tsikarika aati, iiro aminashiwaita".

† 11:16 Ikantakoitziri jaka "Tsipari", irijatzii jiiitatziri "Dídimo". ‡ 11:18 Kantakotachari jaka "tii intainapirotzi", iro ojyawori ikantaitzi 3 kilómetro, irojatzii ikantaitziri pairani 15 estadio.

ikantaitanakiri: “Pimpoki Pinkathari, piñiiri”. ³⁵ Ari jiraapaakari irirori Jesús. ³⁶ Ikantaiyini Judá-mirinka: “¡Paminiri antawoiti jitakotakari!” ³⁷ Tzimimaitacha pashini kantanaintsiri: “Iriiwitaka jirika aminakairiri kaari okichaatsini, ¿kaari jaminanta tsika inkinakairo iiro ikamanta Lázaro?”

Ipiriintaa Lázaro

³⁸ Apiitanakiri Jesús okatsitzimoshiritanakiri, jiyaatashitanakiri okaakini kitataari. Omoona inatzi, iro mapi joypiyiyiitantakari. ³⁹ Ikantanaki Jesús: “Potainkiro mapi”. Ari okantanaki Marta iritsiro kamaintsiri: “Pinkathari, kimitaka ari sankainkatakari, tima tzimaki 4 kitiiyiri ikamantakari”. ⁴⁰ Ari jakanaki Jesús: “¿Nokantakimi, pinkimisantarika, ari piñaakiro ishintsinka Pawa?” ⁴¹ Jotainkairo mapi. Ipoña jaminanaki Jesús inkitiki, ikantanaki: “Ashitanari, nopaasonkitzimi iiroka, tima pikimana. ⁴² Niyotzi ari pinkantapiintatya pikimana. Iro nokantanzimiri inkimantyaari atziriiiti saikaintsiri jaka, iro inkimisantantyaari iirokatakari otyaantakinari”. ⁴³ Ithonkairo jiñaawaitakiro jiroka, ikaimanaki: “¡Lázaro, pishitowi!” ⁴⁴ Shitowapai kaminkari, jankowitakawo manthakintsi jakoki iijatzi iitzi, irojatz iponapootakawo jankowitantaitawakariri. Ari ikantzi Jesús: “Pankowiryakotiri, jiyaaita”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Jesús (Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Irootaki ikimisantantanakiri oiyiki Judá-mirinkaiti ikaatzi jataintsiri itsipatawo Maria, ikaatzi ñaakirori jantakiri Jesús. ⁴⁶ Iro kantacha tzi-matsi jatashitanakiriri Fariseo-paini. Ikamantapaakiri okaatzi jantakiri Jesús. ⁴⁷ Ikanta Fariseo-paini itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, japatotakiri jiwariiti, ikantaiyini: “¿Oitama antiri? Jirika shirampari oiyiki itasonkawintantaki. ⁴⁸ Aririka ñaashiminthatyaari, maawoni inkimisantaitiri. Ari impokaki ijiwaripaini Roma-jatzi, impookakaantakiro tasorintsipanko, japirotakaantakiro anampitsiti”. ⁴⁹ Iro kantacha, iinitatsi itsipatakari, iitachari Caifás, iriitaki Ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, ikantanaki irirori: “Tii piyotaiyini iiroka. ⁵⁰ Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai, iiro japiroitantai anampiki”. ⁵¹ Jirika Caifás, Ompiratasorintsipirori jini, jiñaawaitakaakiri Pawa. Okantawitaka tii jiyotzi, iri Jesús ikinkithatakotaki inkamawintiri ijiyininkapaini. ⁵² Tii apa inkamawintiri ijiyininkapaini, ña inkamawintairi maawoni itomiiti Pawa tzim-pookaintsiri, jiwithaawakaantyaari jashitaari. ⁵³ Aripaiti ikowaki ijiwari Judá-mirinkaiti jowamairi Jesús.

⁵⁴ Irootaki kaari ikowantanaa Jesús intsipatanaiyaari Judá-mirinkaiti. Aña shitowanaki isaiki Judea-ki, jataki otzishimashiki osaiki nampitsi iitachari Efraín. Ari isaikakaapairi jiyotaani.

⁵⁵ Irootaintsi joimoshirinkapaitaitairo Judá-mirinkaiti Anankoryaantsi, oiyiki atziri jatatsiri Jerusalén-ki jiwitsikashiriyitya. ⁵⁶ Ari jaminaminaitakiri Jesús, josampitawakaiyani tasorintsipankoki: “¿Tsikama pikantaiyini iiroka? ¿Ari impokaki joimoshirinkaita?” ⁵⁷ Ikanta Fariseo-paini itsipayitakari Ompiratasorintsipiroriiti, ikantantayitaki: “Iitarika yotaintsini tsika isaiki Jesús, inkamanti, naakaantiriita”.

12

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Aritaki yotapaaka 6 kitijiyiri joimoshirinkantyaawori Anankoryaantsi, jataki Jesús Betania-ki, inampiki Lázaro jowiriintairi pairani. ² Ari joimoshirinkaitakiri Jesús. Iro Marta oyiitantatsi. Ari isaikitakiri iijatzi Lázaro itsipatakari Jesús jowaiyani. ³ Amakotapaaki María kasankaari. Ojyiki owinawoni jiroka. Osaitantapaakari iitziiki Jesús. Ojyitantzimaitari oishi. Kasankainka okantanaka maawoni pankotsiki.* ⁴ Ikanta Judas Iscariote, jiyotaani Jesús pithokashityaarini paata, ikantanaki: ⁵ “¿litama kaari ipimantantaitawo jiroka kasankaari? Ari aantatyaami ojyiki kiriiki, iri anishironkatantyaaririmi ashironkainkari?”† ⁶ Tii iro ikantantakari Judas jikotatyaari ashironkaariiti, aña koshintzi jinatzi. Iriitaki jowaitakiri inkimpoyiiri kiriiki, iro kantacha ikoshitapiintzi kapichiini. ⁷ Ari ikantanaki Jesús: “Piñaashiminthatyaawo, aña iroowitaka okajyaakaakinari, inkitaitakarika.‡ ⁸ Iriima ashironkainkariiti ari inkantaitatyaani isaikimotimi, irooma naaka iiro nokantaitatyaani nosaikimotimi”.

Ikamantawakaita intsitokaitiri Lázaro

⁹ Jiyotaiyakini Judá-mirinkaiti ari isaiki Jesús Betania-ki. Jiyaataiyakini janta, tii apa jaminiri Jesús aña iijatzi Lázaro, jowiriintairi pairani Jesús. ¹⁰ Ikamantawakaayitaka Ompiratasorintsipiroriiti intsitokiri iijatzi Lázaro. ¹¹ Tima iriitaki Lázaro kantakaantakirori kaari jaapatziyaitantanaari Judá-mirinkaiti ikimisantaitanakiri Jesús.

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Ojyiki atziri jataintsiri Jerusalén-ki joimoshirinkiro Anankoryaantsi. Okanta okitijiyitamanai, ikimaiyakini ari impokiri Jesús nampitsiki. ¹³ Ipoña ichikaiyanakini ojyawori kompiroshi. Jataiyanakini intonkiyotawatyaari, ikaimaiyini ikantzi:

¡Aatsikitataiki awinkathariti!

Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri otyaantakiriri.

¡Iriitaki Awinkatharipiroitaiyaari aakaiti Israel-mirinkaiti!

¹⁴ Ari jiñaapaaki Jesús iwonkiri burro, ityaakaanakari, tima okinkithatakotsitakari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

¹⁵ Sion-jatoiti, iiro pithaawaiyini,

Pokataiki Piwinkathariti,

Ityaakaakari iwonkiri burro.

¹⁶ Owakiraini, tii ikimathataiyironi jiyotaani jiroka. Iro kantacha itzi-naashitaawo Jesús jowaniinkawo, aripaiti ikinkishiritanaka iriitaki Jesús josankinatakoiitzi. ¹⁷ Tima ikaatzi tsipatakariri Jesús jowiriintairi Lázaro, ikinkithatakoyitairo okaatzi jiñaakiri. ¹⁸ Iro jiyaatantanakari atziriiti itonkiyotawakari Jesús, tima ikimakotakiri jowiriintantaki. ¹⁹ Iriima Fariseo-paini ikantawakaiyani iriroriiti: “Piñaakiro, kimitaka iiro akitsirinkiri. Pamini, iro jiyaatashitiri maawoni”.

* **12:3** Jiroka kasankaari kinkithatakotchari jaka, iro jiwitsikaiziti inchatiyaki iitachari “nardo”. Okaatzi otinatzi apaani libra, irojatzi ikantaitziri iijatzi 300 gramo. † **12:5** Kantakotchari jaka “ojyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitziri pairani “300 denario”. Iri ipinaiziriri antawaiyaantzi, aririka jimonkaatakiro apaani osarints jantawaitaki. ‡ **12:7** Tzimatsi jamitaitari pairani. Aririka inkamakaantaiti, isaitantari kasankaari, inkini inkitaitiri.

Jaminaminatziri Jesús Grecia-paantiri

²⁰ Tzimayitatsi Grecia-paantiri tsipatakariri atziriiti jataintsiri joimoshirinkaiyani. ²¹ Ikanta Felipe Betsaida-jatzi, ipokashitapaakiri Grecia-paantiri. (Jiroka Betsaida nampitsi inatzi saikatsiri Galilea-ki.) Ikantapaakiri: “Pinkathari, nokowi noñiiri Jesús”. ²² Ari jiyaatanaki Felipe, ikamantapaakiri Andrés. Apitiroiti jiyaataiyanakini, ikamantakiri Jesús. ²³ Ari ikantanaki Jesús: “Monkaapaititapaaka itzinaashitantaiyaawori jowaniinkawo Itomi Atziri. ²⁴ Apaani okithoki kaari ipankiitzi, ari ashi owamachiitiro onkanya apakithowoini. Irooma aririka ompathaakitanaki ojyookanaki ipankiitakiro, ari jiñaitakiro onkithokitai. Imapiro. ²⁵ Iitarika itakowaitashitachani jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima manintanakironi jantashiwaiyitari jaka kipatsiki, ikamawintanaatziro inkañaaniyitai. ²⁶ Tzimatsirika kowatsiri nonkimitakaantiri nompiratani, inkimitakotinawo naaka. Tsikarika nosaikai naaka, ari isaikitaiya iijatzi nompiratani. Iitarika nokimitakaari nompiratani, iri Ashitanari kantakaiyaawoni impinkathaitantyaariri paata”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

²⁷ “¡Antawoiti okatsitzimoshiritakina iroñaaka! ¿Tsikama nonkantika? ¿Nonkantima: ‘Ashitanari, powatsinaryaakoshiritaina?’ ¡Aña irootaki nopokantakari, nimonkaatairo! ²⁸ Ashitanari, poñaagantiro powaniinkawo”. Ikimaitatzi ñaawaitanaintsiri inkitiki, ikantaitzi: “Aritaki noñaagantakiro, iroñaaka napiitiro”. ²⁹ Atziriiti piyotainchari ikaatzi kimawakirori, ikantaiyanakini: “Ookathawontsi inatzi”. Iro kantacha ikantayitzi pashini: “Maninkari ñanatakiri”. ³⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Tii apa naaka jiñaanayitzi, aña iirokaiiti jiñaawaiwintaki. ³¹ Irootaintsi jiñaitiri jowasankitaitiri okantakaantziro iyaaripironka isaawijatziiiti, joitsinampagaitairi iijatzi pinkathariwaitashitachari. ³² Iro kantacha aririka jowatzikakotakina jaka kipatsiki, aritaki nonkaimashiritanairi maawoni”. ³³ Ari jooñaawontziro Jesús tsika onkanya aririka jowamaitakiri. ³⁴ Ari jakaiyanakini atziriiti: “Ayotaiyini okantzi Ikantakaantaitani: ‘Kañaaniri jinatzi Cristo’. ¿Litama pikantantari iiroka ontzimatyii jowatzikakotaitiri Itomi Atziri? ¿Litakama Itomi Atziri?” ³⁵ Ikantzi Jesús: “Iinta isaikimotanaimi jiitaitziri ‘Kitainkari’, apa isaikanai kapichiini. Pinkimitakaantiro paniitayiiimi okitiiyyiinkatzi, ari onkanya iiro omapokantzimi kimitawori tsinirikiri. Tima ikaatzi anitatsiri otsinirikitzi, tii jiñiuro tsika ikini. ³⁶ Pinkimisantairi jiitaitziri ‘Kitainkari’ iinta isaikimoyitzi, pinkimitakotyaaari irirori”.

Tii ikimisantaiyini Judá-mirinkaiti

Ithonkanakiro jiñawaitanakiro jiroka, shitowanaki Jesús. Tii joñaagantanaa. ³⁷ Okantawitaka Jesús ojyiki itasonkawintantawitaka inampiitiki jirikaiti, tii ikimisantaiyini. ³⁸ Ontzimatyii imonkaatya josankinatakiri Kamantantairi Isaiás-ni, kantatsiri: Pinkathari, ¿litaka kimisantironi añaani? ¿litaka joñaagaitakiri ishintsinka Pinkathari? ³⁹ Jiroka pashini josankinatakiri Isaiás-ni, irootaki kaari ikimisantantaita, ikantaki pairani: ⁴⁰ Iri Pawa kaari okichaatakairini, Imasontzitakaayitakiri, Ari onkanya iiro jokichaantana

Iiro ikimathawainitanta.

Ari onkantya iiro ipiyashitantaana naaka, Nowawijaakotantaiyaariri.

⁴¹ Iro jiñaawaitantakawori jiroka Isaías-ni tima iñaampiyakityaawo jowani-inkawo Jesús, irootaki ikinkithatakotantakariri. ⁴² Iro kantacha, oiyiki Judá-mirinkaiti kimisantansiriri Jesús, ari jimatsitanakawo ñaapiroriiti. Iro kantacha tii joñaagantziro, tima ithaawantatyaari Fariseo-paini, iiro ishinitairi intyaayitai japatotapiintaiyani. ⁴³ Ari okantzimaitaka. Iri ikowapirotanaki Fariseo-paini jaapatziyaminthatyaari, iriima Pawa, tii.

Jesús yakawintairini atziriri

⁴⁴ Ari jiñaawaitanaki shintsiini Jesús, ikantanaki: “Iitarika kimisantainani naaka, tii apaniroini ikimisantana, aña ikimisantsitakari otyaantakinari. ⁴⁵ Ikaatzi okitaanari naaka, okimiwaitakawo iriimi jokityaami otyaantakinari. ⁴⁶ Irootaki nopokantakari naaka, nonkimitaiyaari ‘Kitainkari’, ari onkantya nonkitiijiinkatakotantyaariri isaawijatzi. Iiro isaikayitai otsinirikitzi inkaati kimisantainani. ⁴⁷ Tima tii iro nompokantyaari naaka kipatsiki nowasankitaanti, iro nopokantakari nowawijaakotanti. Ikaatzi kimayiwitawori noñaani, tiimaita ikimisantzi, kaari naaka owasankitairini. ⁴⁸ Iitarika manintakinari, kaari kimisantaaironi noñaani, tzimaki iitya owasankitairini. Kimiwaitaka jiroka ñaantsipaini okaatzi noñaawaitakiri atziri inatyiimi, iro owasankitaantaatsini paata, ipiyathapaantiwaitakina. ⁴⁹ Tima naaka tii noñaawaitashiwaita nonintakaanikiini. Ashitanari, itzimi otyaantakinari, iriitaki kantakinawori okaatzi nokantayitakiri, niyotaantayitakiri iijatzi. ⁵⁰ Niyotzi naaka okaatzi ikantakaantziri Ashitanari iro kañaanitakaanatsiri. Ari okantari, okaatzi nokantayitakiri naaka, nothotyaatziro okaatzi ikantajaantakinari Ashitanari”.

13

Jesús ikiwakiitzi jiyotaaniiti

¹ Ari kaatapaaki kitiijiri jomoshirinkaitawo Anankoryaantsi. Jiyotaki Jesús monkaatapaaka jookawintantyaawori kipatsi, iro jyaatai intsipatapayaari Ashitariri. Antawoiti jitakoyitakari ikaatzi kimisantakiriri, ari ikantapiintatya jitakotari irojatzi iwiyaantapaakawori. ² Ikanta isaikaiyini jowaiyani, aritaki kamaarishiritanaki Judas Iscariote, itomi Simón, iri pithokashityaarini Jesús. ³ Jiyotaki Jesús tima ipoñaatyaawo irirori Pawaki, aritaki impiyi janta. Iriitaki shintsitakaapirotakariri Ashitariri. ⁴ Ari ikatziyanaka isaikaki jowaiyani, jaatonkoryaanakiro iwiwiryakowo, jowathakitanakawo manthakintsi. ⁵ Jaakiro jiña isaikiro kiwaakomintotsiki. Ikiwakiitakiri jiyotaani, joiyikiitanti manthakintsi jowathakitakari.* ⁶ Iro inkiwakiitantyaaririmi Simón Pedro, ikantanaki irirori: “Pinkathari, ¿iirrokama kiwakiitinani naaka?” ⁷ Ari ikantzi Jesús: “Tii pikimathatziro okaatzi nantiri, irooma paata, ari pinkimathatairo”. ⁸ Ikantanaki Pedro: “¡Iiro noshinitzimi pojyaari ompirataari pinkiwakiitina!” Jakanaki Jesús: “Iirorika

* **13:5** Iro jamiyitari Judá-mirinkaiti ikiwakiitapiinta intyaapiintantyaari ipankoki. Jiroka antawairinti, apa jantapiintziro ompirataari. Tima apaani ñaapirori atziri, iiro okantzi inkiwakiitanti. Irootaki kaari okamiithatziimotantari ikiwakiitakiri pairani Jesús jiyotaani. Iro jantantakawori jiroka Jesús, onkantya jiyotaantyaariri jiyotaani, onkantawitya jiwarimi jinatatyi atziri, ontzimatiyi jaapatziyaari pashini, inkimitakotyaari ikanta ompiratari, tsinampashiri inkantya.

nokiwakiitizimi, tii paapatziyana".⁹ Ikantzi Simón Pedro: "¡Pínkatharí, iirotya pikiwakiitashitana, aña pinkiwina maawoni nakoki iijatzi noitoki!"¹⁰ Iro kantacha Jesús, jakanairi: "Owakiraa kaawoshitainchari, apa okowajaanta inkiwakiitya tima kititaki maawoni. Ari kititaiyakimini iirokaiti, okantawitaka tii maawoni pinkitishiritaiyini".¹¹ Tima jiyotakiri Jesús itzimi pithokashityaarini, irootaki ikantantakari: "Tii maawoni pinkitishiritaiyini".

¹² Aritaki ithonkakiro ikiwakiitakiri, ikithaataanaawo Jesús iwí-wiryaaakowo, saikanai iijatzi tsika jowaiyani, ari ikantzi: "¿Píkimathatakiroma okaatzi nantakiri?"¹³ Pikantapiintaiyakini iirokaiti 'Yotaanari, Pínkathari'. Imapirowitayya pikantanari, tima naakataki.¹⁴ Naaka 'Yotaaniri', naaka 'Jiwari'. Iro kantacha, nojyakotakari ompirataari nokiwakiitayitakimi, ari pinkimityaari iirokaiti pinkiwakiitawakaayitya.¹⁵ Naakataki oñaagakimiro, pinkimitakotantinari iirokaiti tsika nokantakimi.¹⁶ Tii ipínkathaitziri ompirataari janaakotziri ompiratariri. Tikaatsi iijatzi apaani otyaantaari anaakotirini otyaantakiriri. Imapiro.¹⁷ Aririka pinkimathatanairo jiroka, pantanairo iijatzi, aritaki pinkimoshiritai.¹⁸ Jiroka nonkantimiri, tii maawoni nonkinkithatakotaiyimini. Niyotziri naaka ikaatzi niyoshiitakiri. Ari imonkaatyaari Osankinarintsipirori, kantatsiri:

Tzimatsi atyootakinari, iriitaki pithokashityaanani.

¹⁹ Aririka imonkaatayya jiroka, iro pinkimisantapirotantyaanari 'Naakatsitaka'. Irootaki nitantawori nokamantzimiro.[†]²⁰ Iitarika aapatziyaarini notyaantani, naakatajaantaki jaapatziyaka iijatzi. Iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka otyaantakinari".

Ikamantzi Jesús iri pithokashitirini Judas
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ari ithonkanakiro jiñaawaitakiro jiroka, antawoiti okatsitzimoshiritanakiri Jesús. Iikiro joñaagantanakitziro ikinkithatakotakiri, ikantzi: "Píkaataki iirokaiti jaka tzimatsi apaani pithokashitini. Imapiro".²² Ari jaminawakaanaka jiyotaani, tii jiyotzi iita ikinkithatakotziri.²³ Ikanta apaani jiyotaani, jitakopirotoni Jesús, saikimotakiriri okaakiini jowaiyani,²⁴ jiñaakiri Simón Pedro jiñaanachiratziri, ikantziri: "Posampitiri iita ikinkithatakotziri".²⁵ Ikanta irirori, jontsitokanakari okaakiini, josampitakiri: "Pínkathari, ¿iitaka?"²⁶ Ari ikantzi Jesús: "Piñiina najyiti kapichiini tanta, iitarika nompaki, iriitaki". Jajyitaki kapichiini tanta, ipakiri Judas Iscariote, itomi Simón.²⁷ Ikanta jowawakawo Judas tanta. Aripaiti ikamaaritanaki. Ari ikantziri Jesús: "Pantiroota thaankiini pikinkishiritapiintakari".[‡]²⁸ Ikanta ikaatzi jowaiyani tikaatsi kimathatawakironi oita ikantantariri.²⁹ Tima Judas iriitaki kimpoyiiriri kiriiki, jiñaajaantzi ikantatziiri Jesús jiyaatiita jamananti tsika oitya joimoshirintyaari, jiñaajaantaki iijatzi jamanantaty impayitiriri ashironkainkariiti.³⁰ Aritaki jowawakawo Judas tanta, jatanaki. Aritaki tsiniritanaki.

Owakiraari Ikantakaantaitani

[†] 13:19 Jiitapiintaka Jesús ikantzi "Naakatsitaka", ari oiyakawo jiñaawaitaki Pawa pairani. Paminiro iijatzí Jn. 8.58. [‡] 13:27 Kantakotachari jaka "aripaiti ikamaaritanaki", tii iro kantakaantirini jowawakawo Judas tanta, okanta ikamaaritanakari, aña iri kantakaashitakawori ikamaaritanakari.

³¹ Ari jatanaki Judas, ikantzi Jesús: “Monkaatapaaka itzinaashitanyaa-
wori jowaniinkawo Itomi Atziri. Iro jiñaitanyaa-wori jowaniinkawo Pawa.
³² Tima ari okantari, iriitaki Pawa oñaagantironi jowaniinkawo. Iroñaaka
jantiro. ³³ Notomiiti, kapichitapaaki nosaikimotanaimi. Ojyiki pami-
naminawitaina iirokaiiti, iro kantacha iiro piñaagana. Irojatzí nokantsi-
takariri ajyininkapaini Judá-mirinka, irojatzí napüitsizimiri nokantzimiro
iirokaiiti, tima iiro pitsipataana tsika nosaikapai naaka. ³⁴ Jiroka owaki-
raari nokantakaantani: Ontzimatyii pitakotawakaiya. Nokimita naaka ni-
takoyitzimi, ari pinkimitanaiyaari iirokaiiti, pitakotawakaanaiya. ³⁵ Aririka
pitakotawakaanaiya iirokaiiti, ari jiyoyitaimi maawoni iirokatakai niy-
otaani”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Ikanta Simón Pedro josampitanakiri Jesús: “Pinkathari, ¿tsikama
piyaatika?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Tsika janta niyaati naaka,
iuro okantzi poyaatina iirokaiiti, irooma paata ari onkantaki poyaatina”.
³⁷ Ikantanaki Pedro: “Pinkathari, ¿iitama iuro okantanta noyaatimi? ¿Ari-
taki noshiniwintakimi!” ³⁸ Jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Imapiroma pishini-
wintina? Aña tikiraamintha iñiita tyoopi, mawajatzí pinkanti: ‘Tii niyotziri
Jesús’. Imapiro”.

14

Iri Jesús ojyawori aatsi jariitantaitari Ashitairiki

¹ “Iuro powashiriwaitaa. Pawintaiyaari Pawa, pawintaiyaana iijatzí
naaka. ² Janta ipankoki Ashitanari tzimatsi ojyiki anampitapaiyaawo.
Iromi otzimi, iuro nokantzimi niyaatai niwitsikapaimi tsika pinampita-
paiyaawo. ³ Aririka niyaatai, niwitsikayitai tsika pisaikai, ompoña nom-
piyashitaimi naayitaimi, ari pintsipatapaina iirokaiiti tsika nosaikai naaka.
⁴ Piyotaiyironi iirokaiiti aatsi jiyaatantaitari tsika nosaikai”. ⁵ Ari ikantanaki
Tomás: “Pinkathari, tii niyotzi tsika piyaati. ¿Tsikama nonkantyaaka niy-
otantyaawori aatsi?” ⁶ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naaka ‘Aatsi’, ‘Tyaaryoori’,
‘Añaamintotsi’. Apa impampithawokitaitina naaka, ari jariitaiya Ashita-
nariki. ⁷ Arimi piyopirotainami, ari piyotairimi iijatzí Ashitanari. Ari
piyotakiri iroñaaka, iriitaki piñaapiintakiri”.

⁸ Ikantanaki Felipe: “Pinkathari, incha poñaayinari Ashitzimiri, tikaatsi
pashini nonkowiri”. ⁹ Ari ikantanaki Jesús: “Felipe, osamanitaki
notsipatakimi iirokaiiti, ¿tikiraama piyotana? Ikaatzi ñaakinari naaka,
jiñaakiri Ashitanari. ¿Iitama pikantantari? ¹⁰ ¿Tiima pikimisantana ari
nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori? Okaatzi nokantayitziri, tii
naaka nintakaashiwaityaawoni nonkinkithatakotimiro. Iri Ashitanari
tsipashiritanari, iriitaki antakaanawori jantawaitani. ¹¹ Pinkimisantina ari
nokaatziri Ashitanari, ari ikaatana irirori. Okompitzimotzimirika jiroka,
iuro pikimisantaajitziro nontasonkawintanti.

¹² Inkaati kimisantainani naaka, ari intasonkawintantai irirori. Ari
jimapirotanakiro intasonkawintanti, anaanakiro okaatzi jiñaakoitakinari,
tima iro niyaatzimatai naaka nontsipatapaiyaari Ashitanari. Imapiro.
¹³ Maawoni pairyagainani naaka inkowakotina jamanamaanaatina, ari-
taki nimatakiniri. Ari onkantya inthaamintayairiri Ashitanari, okan-
takaantziro jantzimotantakiri Itomi. ¹⁴ Iitarika pinkowakotainari pim-
pairyagaina naaka, aritaki nimatakimiro”.

Ikajyaakagaitakiriri Tasorintsinkantsi

¹⁵ “Aririka pitakotaina, aritaki pinkimisantairo nokantakaantani. ¹⁶ Ari nonkamitairi Ashitanari jotyaantimi pashini Ookaakowintimini, ¹⁷ Tasorintsipirori jinatyi, iriitaki tsipashiritapiintaimini. Iriima isaawijatziiiti iiro isaikimotziri, tima tii okantzi jiñiiri tii jiyotziri iijatzii. Irooma iirokaiti piyotaiyirini, tima isaikimotakimi, iri nampishiritantaimini.

¹⁸ Iiro pikimitari miritzi jookawintaitziri, ari nompishitaimi. ¹⁹ Irootaintsi, iiro jiñaaayitana isaawijatziiiti. Irooma iirokaiti ari piñaaayitana, kañaaniri pinkantaiya tima kañaaniri ninatzi naaka. ²⁰ Aripaiti piyoyitai notsipashiritari Ashitanari, iijatzii iirokaiti pitsipashiritana, ari nokimitari naaka notsipashiritaimi iirokaiti. ²¹ Inkaati kimisantapaantitainani, joñaagantziro tyaaryoopiroini jitakotana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari, iijatzii naaka ari nitakotaiyaari, ari noñaagaiyaari”. ²² Ikanta Judas (kaari Iscariote) josampitanakiri: “Pinkathari, ¿litama poñaagantaiyaanari naakaiti, iiro poñaagaari pashiniiti?” ²³ Jakanaki Jesús: “Ikaatzi itakotanari naaka, ikimisantapaantitana. Irootaki jitakotantaiyaariri Ashitanari. Ari nokaatairi Ashitanari nontsipashiritaiyaari jirikaiti. ²⁴ Iriima kaari itakotinani, ipiyathapaantitakina. Tii naaka yotashiwaitaawoni okaatzi nokantakimiri, aña Ashitanari otyaantakinari iri yotakaanawori.

²⁵ Nokamantatziimiro maawoni jirokapaini iinta nosaikimotzimi. ²⁶ Iriima Tasorintsinkantsi, Ookaakowintimini, jotyaantimiri Ashitanari poyaantinani, iri yotaapaakimironi maawoni, inkinkishiritakaimiro okaatzi nokantayitakimiri. ²⁷ Kamiitha pisaikayitai. Tii iro nonkinkithatakotashitya tsika okanta isaikakaantzi isaawijatziiiti. Aña naaka matzirori pisaikantaiyaari kamiithapiroini. Iiro powashiriwaitashita, iiro pithaawawaitashita iijatzii. ²⁸ Aritaki pikimakina nokantaki: ‘Iro niyaatai, ompoña nompipi ari ankaatai asaikayitai’. Ari pitakopirotainami, iiro powashiriwaitami nookayitanaimi, aña pinkimoshiriwintinami piyotaki niyaataty Ashitanariki, anaataikinari natziripaintzi. ²⁹ Nokamantatziimiro jiroka, pinkinkishiritantaiyaari paata, imonkaatapaatyaarika. ³⁰ Iiro nokinkithawaitsitakaimi, tima aatsikitaki pinkathariwintantawitachari kipatsiki. Okantawitaka tii ipinkathariwintana naaka. ³¹ Aritaki onkantya, iiro jiyotantaiyaari isaawijatziiiti nitakotari naaka Ashitanari, nantziniri okaatzi ikantanari irirori. Pinkatziyaiyini. Thami aati”.

15

Ikimitawo Jesús oponkitzitha pankirintsi

¹ Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Naaka kimitawori oponkitzithapiro pankirintsi. Iriima Ashitanari iri kimitakariri pankitzirori. ² Iiorrika okithokitzi nochiwatha, ichikachiwathatziro ashitawori. Irooma otzimi kithokitatsiri, jowamiithachiwatziro, jowaankiityaakotziro onkini onkithokipiroti. ³ Kimitaka aritaki kaankiityaakotakimi iirokaiti, okantakaimi ñaantsipaini nokamantayitakimiri. ⁴ Apaani ochiwatha pankirintsi chootaryaathataintsiri iiro okithokitai, aña ontzimatyii ojyookantyaawo oponkitzitha. Ari okimitari iijatzii iiorrika poisokirotona, iiro okantzi pantairo kamiithari. ⁵ Naakataki kimitakawori oponkitzitha pankirintsi, irooma iirokaiti pikimitakawo nochiwatha pinayitzi. Ikaatzi oisokirotonari naaka ari nokimitsitakari irirori, kimiwaitaka ojyikimi inkithokipirotai. Iiorrika pitsipashiriyyitana, tikaatsi pantayitai. ⁶ Ikaatzi kaari oisokirotonari naaka, ari nookawintairi. Ari

inkimitaiyaawo okamachiwathatzi pankirintsi, jagaitziro intagaitiro. ⁷ Oisokirorika powayitaina, pinyaaryoowintairo okaatzi niyotaakimiri, pinkowakotairi Ashitanari oitarika pikowiri, aritaki jimatakimiro. ⁸ Aririka pimatanairo joyyakaawintaitakiri kithokipirotsiri pankirintsi, aritaki jiyotaimi imapiro niyotaanitaimi. Iro impinkathaitanyaariri Ashitanari. ⁹ Antawoiti nitakotaimi, noyyakari Ashitanari jitakotana naaka. Pinintaawaityaawo nitakotaimi. ¹⁰ Iikirorika pinkimisantanakityiuro nokantakaantani, ari pinintaawaitaiyaawo nitakotanka, nokimitairo naaka nokimisantapaantiziri Ashitanari nonintaawaitawo jitakotanka. ¹¹ Iro nokamantanzimiri jiroka inkini ankimoshiriti, irootaki pinkimoshiripirotantyaari iiroka.

¹² Jiroka nokantakaantani: Pitakotawakaiya nokimitairo naaka nitakotaimi iirokaiti. ¹³ Iitarika shiniwintariri inkamawintiri jaapatziyani, joñaagantatziuro jitakopirotanki. ¹⁴ Naapatziyani pinatzi iirokaiti aririka pantanauro nokantzimiri. ¹⁵ Aritapaaki nokimitakaantzimi ompirataari, tima apaani ompirataari tii jiyotzi okaatzi jantayitzi ompiratariri. Aña nokimantakaantzimi naapatziyani, tima nokamantaimiro maawoni ikananari Ashitanari. ¹⁶ Tii iiroka iyoshiitakinani, aña naaka yoshiitaimi iirokaiti. Naakataki otyaantimini piyaati tsikarika, pinkimitakotaiyaawo pankirintsi kithokipirotsiri, ari pinkantapiintanakitya. Ari onkanta jimatantaimironi Ashitanari oityaarika pinkowakotiriri pimpairyayitaina. ¹⁷ Jirokataka nokantakaantzimiri: Pitakotawakaiya”.

Inkisaniintimi isaawijatzii

¹⁸ “Aririka piñaakiro inkisaniintanakimi isaawijatzii, pinkinkishiritiro ari ikantaitakina naaka ikisaniintaitakina. ¹⁹ Irojatzii pojyakotyaarimi isaawijatzii, ari jitakotakimimi, ikimitawakaa irirori jitakotawakaiyani. Irooma niyoshiitaimi naaka, pitsipawitari isaawijatzii, irootaki ikisaniintanzimiri. Kimiwaitaka kaarimi iiroka isaawijatzii. ²⁰ Pinkinkishiritiro nokantsitakimiri: Tii ipinkathaitziri ompirataari janaakotiri ompiratariri. Ari inkimitaitimiri iirokaiti inkowaiti intsitokaitimi, inkimitaitina naaka. Iitarika kimisantapaantitakinani naaka, aritaki inkimisantaitakimi iirokaiti. ²¹ Iro inkowaitantyaari intsitokaitimi, naakataki intsitokawintaiti, okantakaantziro tii jiyotaina iri Pawa otyaantakinari. ²² Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iromi nopoki niyotayitairi. Iro kantacha iiro okantai jimanakotairo iyaaripironka. ²³ Ikaatzi kisaniintakinari naaka, ikisaniintakiri iijatzii Ashitanari. ²⁴ Iiro otzimaajaitzimi ikinakaashitani, iromi notasonkawintaki jiñaantakawori kaari jiñaapiintaitzi. Okantawitaka jiñaayitakiro jirokapaini, iikiro ikisaniintatyaana, ikisaniintakiri iijatzii Ashitanari. ²⁵ Ari okantzimaita, tima ontzimatyii imonkaatya osankinarintsi, kantatsiri: Ikisaniintashiwaitakina. ²⁶ Aririka impokaki ‘Ookaakowintaniri’, Tasorintsipirotatsiri, notyaantapaimiri nontsipatyaari Ashitanari, iriitaki yotashiritakaimini piyotantinari naaka. ²⁷ Impona pinkinkithatakotaina iirokaiti, aritaki pitsipatsitakina owakiraini atantanakawori”.

16

¹ “Iro nokantanzimirori jirokapaini, iiro powajyaantantawo pawin-taashiritaina. ² Ari piñaakiro iiro ishinitaimi pinyaagai tsika japatotapiintaita. Ari piñaakiro iijatzii intsitokaitimi, jiñaajaantaiti jantatziiniri Pawa kami-thari. ³ Iro jimatantyaawori jiroka, tima tii jiyotziri Ashitanari, tii jiyotana

ijatzu naaka. ⁴ Aririka imonkaataty jiroka, iro pinkinkishiritantyaawori nokantakimiri. Irootaki nitantzimirori nokamantzimiro”.

Jantakaantziri Tasorintsinkantsi

“Tii nokamantsitzimiro owakiraini jiroka, tima irojatzu notsipayitzimi. ⁵ Irootaintsi niyaatai nontsipatapaiyaari otyaantakinari. Tikaatsimaita osampitakowintironi tsika niyaatai, ⁶ apa powashiritaiyani pikimakina nokantakimiro jirokapaini. ⁷ Pinkimi nonkantimiro tyaaryoori. Iro kamiithatzimotimini iirokaiti niyaatai. Tima iirorika niyaatai, iiro ipoki iitachari ‘Ookaakowintaniri’ intsipashiritaimi. Irooma aririka niyaatai, naaka otyaantapairini. ⁸ Aririka impokapaaki Tasorintsinkantsi, iro oñaawontapaakinirini ikinkishiriwaitari isaawijatzii, tima ikinakaashiwaitakawo ikinkishiritakotziro kaaripirokantsi, kamiithashirinkantsi, yakawintaantsi. ⁹ Ari jiyotakaayitairi iro kaaripirokantsi iirorika ikimisantaitana naaka. ¹⁰ Ari jiyotakaayitairi iro kamiithashirinkantsi, nimatziro naaka nowamiithashiritantzi, tima niyaatairika Ashitanariki iiro jokitaitaana. ¹¹ Ari jiyotakaayitairi iita jiyakawintaitakiri, iriitaki pinkathariwintakiriri isaawijatzii.

¹² Iinirotatsi ojyiki nonkantimiri, kimitaka aritaki anaanakimi nokantakimiri. ¹³ Aririka impokaki Tasorintspirori, iriitaki yotaapaakimironi maawoni tyaaryoori. Tima iiro jiñaawaitashitawo ikowashitari irirori, aña inkamantantiro ikimakiri. Ari jiyotakaimiro onkaati awijatsini paata. ¹⁴ Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti, ari onkantya jiyotanaityaawori nowainkawo. ¹⁵ Tima okaatzi jiyotanitari Ashitanari, irojatzu niyotanitari naaka. Irootaki nokantantakari: ‘Iri kimainani noñaawaitiro, jowawijaañaanitimiro iirokaiti’”.

Onkantawitya powashiritya, aritaki pinkimoshiritai

¹⁶ “Kapichitapaaki iiro piñaana, iro osamaniwitaty ari piñiina ijatzu. Tima niyaataaty Ashitanariki”. ¹⁷ Ikanta jiyotaani josampitawakaanaka: “¿Litama ikantakotziri? Ikantakai kapichitapaaki iiro añaayitairi, iro osamaniwitaty ari añaagari ijatzu, tima jiyaataty Ashitaririki. ¹⁸ ¿Litama ikantakotziri ‘kapichitapaaki?’ Tii akimathatziro iita ikinkithatakotziri”. ¹⁹ Ari jiyotaki Jesús ikowaiyatziini josampitiri, ikantanakiri: “Nokantayakimini: ‘Kapichitapaaki, iiro piñaana, iro osamaniwitaty ari piñiina ijatzu’. ¿Irooma posampitawakaari? ²⁰ Ari piñaairo piraawaitaiya, owashiri pinkantaiya, piñaaminthariri isaawijatzii ikimoshiritaiyini. Onkantawitya powashiriwaitya, aritaki piñiuro pinkimoshiriti. Imapiro. ²¹ Aririka ontzimaaniti tsinani, okimaatsiwaita. Aririka intzimaki owaiyani, ompiyakotanakiro okimaatsiwaitaka okimoshiriwintanakitziiri iinchaanikiti. ²² Ari onkimityaari ijatzu, ontzimatyii powashiriwaitya iirokaiti. Aririka piñaawaina, ojyiki pinkimoshiritanai, tikaatsi owashiritakaimini. ²³ Paata tikaatsi posampitainari. Iri Ashitanari mataimironi oitarika pinkowakotinari pimpairyayaitaina. ²⁴ Pamanapiintari Ashitanari pikowakotziri oitarika, pikamiminthawaitashitari. Irooma aririka pinkowakotairi, ontzimatyii pimpairyapiintaina naaka. Aririka pinkantya pinkowakotapiintairi, ari-taki jiyotakimiro, irootaki pinkimoshiritantaiyaari”.

Noitsinampaakiro naaka isaawijato

²⁵ “Nojyakaawintatzimiro maawoni nokinkithatakotakimiri. Iro kantacha irootaintsi imonkaaty iiro nojyakaawintaimiro, aña koñaawoini nonkinkithatakotaimiri Ashitairi. ²⁶ Paata, ari piñaayitairo iirokaiti pimpairyagaina pinkowakotairi Ashitanari. Tii naaka kamitakowintaimini.

²⁷ Iriitaki Ashitairi itakoyitaimiri iirokaiiti. Iro jitakotantzimiri, tima pitakoyitana naaka, pikimisantakina nopoñaakawo naaka Pawaki. ²⁸ Nopoñaanaka Ashitairiki nopokantakari jaka kipatsiki. Iro nookawintanairo kipatsi iro nompivi Ashitairiki”.

²⁹ Ipoña ikantanaki jiyotaani: “Koñaatanaki piñaawaitziri, tii pojyakaawintawaitziro. ³⁰ Noñaakimi piyotziro maawoni tsikarika oiyita, tii okowajaanta intzimi osampitimini, aña piyotziro iitarika ikinkishiritari. Irootaki nokimisantantari imapiro pipoñaaka Pawaki”. ³¹ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Arima, kimisantaimi iroñaaka? ³² Monkaatapaaka. Irootantsi, piñaayitiro pintzimpooki pinkinayiti tsikarika, ari pookawintanakina apaniroini. Iro kantacha tiimaita nosaiki apaniroini, aña Ashitanari tsipatanari. ³³ Nokamantayitzimiro maawoni jiroka onkantya piñaantyaawori kamiitha pisaiki pintsipatina naaka. Jaka isaawiki, oiyiki piñaashiwaiyaawo. Iro kantacha, pishintsishiriyiti. Tima noitsinampaakiro naaka isaawijato”.

17

Jesús jamanakotari jiyotaani

¹ Ikanta ithonkakiro ikantakiro jirokapaini, aminanaki Jesús inkitikiki, ikantanaki: “Ashitanari, monkaapaititapaaka. Poñaagantairo jowaniinkawo pitomi, iroñaagantsityaawo iijatzi pitomi powaniinkawo iiroka. ² Irokataki owakiriri ipinkathariwintantariri maawoni atziri, inkañaanitakaantyaariri ikaatzi pashitakaakariri. ³ Aririka jiyoitaimi apaniroini Pipawapirotzi iiroka, jiyoitairi Jesucristo potyaantakiri, ari inkañaanitakairi. ⁴ Noñaagantakimiro powaniinkawo jaka kipatsiki, nothotyaakimiro pikantakinari nantiro. ⁵ Pishinitina nontsipataimi, Ashitanari, ari ankaati añaayitairo owaniinkawo akimita kitziroini tikiraamintha awitsikiro kipatsi.

⁶ Jirikaiti piyoshuitairi pashitakaanari, niyotaayitairi iitarika iiroka. Irokataki ashitsitariri, ipoña pashitakaayitanaari naaka. Nokimisantakaayitaimiri piñaani. ⁷ Ikinkishirita, okaatzi niyotanitari naaka, irokataki yotakaanawori. ⁸ Niyotaayitairi okaatzi piyotakaanari, ikimisanakiro jirikaiti. Ikinkishiritanaa tyaaryoo nokaatzimi iiroka, ikimisananai irokataki otyaantakinari. ⁹ Naakataki kamitakowintziriri jirikaiti. Tii iri nonkamitakowinti nampitashiwaitawori kipatsiki, aña nokamitakowintatziiri pashitakaanari. ¹⁰ maawoni nashitari naaka irijatzi pashitari iiroka. Ikaatzi pashitari iiroka irijatzi nashitari naaka. Tima iriitaki oñaagantaironi nowaniinkawo. ¹¹ Iro nosaikanai jaka isaawiki, niyaatai nontsipatapaimi iiroka, irooma jirikaiti iikiro isaikanakityi. Ashitanari Tasorintsi, pinkimpoyaawintiri impairyapiintantimini, iro jiwithaawakaantyaari, akim-itawakaa aaka. ¹² Iinta nontsipayitari jaka isaawiki, naamaakowintari, nokimpoyaawintiri ipairyapiintantzimiri. Iro itzimayitai piyashiwaitaachani, apatziro inkantakaiyaawo juitaitziri ‘Otomi piyashiwaitaantsi’, ari imonkaatyaari okinkithatakotakiri Osankinarintsipirori. ¹³ Iro niyaatai pisaikinta iiroka. Irootaki nokantantawori jirokapaini iinta nosaiki isaawiki, inkimitantyaanari naaka inkimoshiritaiyini kamiithaini jirikaiti. ¹⁴ Niyotaakiri piñaani, owanaa ikisaniiintaitanakiri, tima tii ikimitanaari isaawijatziiti, nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi. ¹⁵ Tii nokowakotzimi paayitairi isaiki jaka isaawiki, apa pinkimpoyaawintairi ikaariprotakaitzirikari. ¹⁶ Nokimita naaka tii isaawijatzi ninatyi, iijatzi jirikaiti tii

jojyanaari isaawijatziiiti. ¹⁷ Pintasorintsishiritakairi jaakowintanaiyaawo tyaaryoori. Tima tyaaryoori inatzi piñaanitari iiroka. ¹⁸ Pikimitaakina naaka potyaantakina nosaikimotiri isaawijatziiiti, ari nonkimitairi iijatzi iriroriiti notyaantairi isaikimotairi. ¹⁹ Okowapirotya nontasorintsishiritai noshiniwintaiyaari jirikaiti, onkanta ya intasorintsishiritantaiyaari iijatzzi irirori.

²⁰ Tii apa nonkamitakowintiri jirikaiti, aña nokamitakowintsitari inkaati kimisantainani aririka inkinkithatakaayitairi jirikaiti. ²¹ Namanakowintari maawoni jirikaiti onkanta jiwithaawakaantaiyaari, apaani inkantaiya jiwithaanaimi iiroka. Ashitanari, akimita aaka awithaawakaa, ari inkim-itaiyaari iijatzzi iriroriiti jiwithaawakaapirotaiya, onkanta inkimisan-tantaiyaari isaawijatziiiti iirokatakai otyaantakinari. ²² Jiroka nowani-inkawo, okaatzi poñaagakinari, irojatzzi nimatairi naaka noñaagairi iriroriiti. Ari onkanta jiwithaawakaantaiyaari, akimitawakaa aaka. ²³ Tima pitsi-pashiritana iiroka, ari nokimitsitari iijatzzi naaka notsipashiritari irirori-iti, ari onkanta jiwithaawakaantaiyaari. Iro inkinkishiritantaiyaari isaaw-ijatzziiti iirokatakai otyaantakinari, antawoiti pitakotakari pikimitaakina naaka antawoiti pitakotakina. ²⁴ Ashitanari, iirokatakai ashitakaakinari jirikaiti, nokowi intsipatina tsika nosaikai naaka, jiñaantaiyaawori nowani-inkawo. Iirokatakai owaniinkatakaakinari, tima pitakotsitakina kitziroini tikiraamintha iwitsikaata kipatsi. ²⁵ Ashitanari tampatzkashiriri, tii jiy-otaimi isaawijatzziiti. Iro kantacha naaka niyotzimi, iijatzzi jirikaiti jiy-otzi iirokatakai otyaantakinari. ²⁶ Niyotaayitairi iitarika iiroka, iikiro niyaatakaatyiiro niyotairi, tima notsipashiritaari, nitakoyitaari pikimitaak-ina naaka pitakotakina”.

18

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Aritaki ithonkanakiro ikantayitakiro jiroka, shitowanaki Jesús itsi-patanaari jiyotaani jiyaatiro intatsikironta owaryiinkariti jiiitziro “Ce-drón”. Ari otzimiri pankirintsimashi, tsika janta isaikapaaki Jesús itsi-payitakari jiyotaani. ² Jiñitawo iijatzzi Judas jirika pithokashitantachani, tima ari isaikakaapiintziri Jesús jiyotaani janta. ³ Ari jariitapaaka Judas itsipatapaakari owayiriiti, itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaantakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, jotyaantani iijatzzi Fariseo-paini. Joirikayitapaakiro itsitokaminto, jamaki iijatzzi jootaminto. ⁴ Iro kan-tacha Jesús jiyotsitakawo maawoni awijiyimotirini, ishitowashitanakiri, josampitawakiri: “¿Iitama paminaminatziri?” ⁵ Ikantayini jirikaiti: “Nami-naminatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. Ari ikantzi Jesús: “Naakataki”. Jirika Judas pithokashitaniri ari itsipatakari jirikaiti. ⁶ Jiñaawaitanaki Jesús, ipiyapon-thotaiyanakani itaapiiki, tyagaiyanakini. ⁷ Japiitanakiri Jesús, josampitziri: “¿Iitama paminaminatziri?” Japiitanakiro irirori, ikantzi: “Naminami-natatziiri Jesús Nazaret-jatzi”. ⁸ Ari japiitanakiri Jesús, ikantziri: “Aritaki nokantakimi naakataki. Naakarika paminaminatzzi, potyaantairi notsipayitakari, jiyaataita”. ⁹ Ari imonkaatari ikantsitakari Jesús: “Ashitanari, ikaatzzi pashitakaakinari, iiro ipiyakaantawaita apaani”. ¹⁰ Ikanta Simón Pedro, otz-imimotziri irirori josataaminto, jinoshikanakiro, itotsitakiri ikimpitapiron-ampi iitachari Malco, jotsikatani Ompiratasorintsipirori. ¹¹ Ipoña Jesús,

ikantanakiri Pedro: “Powairo posataaminto. Iri Ashitanari shinitakinari nonkimaatsiwaityaawo jiroka, ¿iiroma okantzi nimonkaatiniri?”*

Jaitanakiri Jesús Ompiratasorintsipiroriki
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Ikanta owayiriiti itsipatakari ijiwari, iijatzi ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko jotyaaantani Judá-mirinkaiti, joirikanakiri Jesús, joojotanakiri. ¹³ Ari jitapaintawo ikinakaanakiri ipankoki Anás. Iriitaki rikonkiri Caifás Ompiratasorintsipirotsiri. ¹⁴ Jirika Caifás iriitaki kantakiriri kitziroini Judá-mirinkaiti: “Iro kamiithatatsi ashiniti apaani atziri inkamawintai”.

Ityaaki Pedro iniyankiitiritiki Anás
(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, joyaatakowintanakiri Jesús. Jirika pashini yotaari, iñaapiintani jinatzi Ompiratasorintsipirori, irootaki ityaantapaakari joyaatakowintakiri Jesús. ¹⁶ Iriima Pedro ari ikatziyapaakari jantakironta otantotsiki. Jirika yotaari iñaapiintani Ompiratasorintsipirori, ikinkithawaitakaakiro aamaakowintawori ashitakowontsi, iro omontyaantakariri iijatzi Pedro. ¹⁷ Okanta aamaakowintawori ashitakowontsi, osampitakiri Pedro: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Tii naaka”. ¹⁸ Tima okatsinkaityaatzi, jirikaiti ompirataari itsipatakari aamaakowintawori tasorintsipanko jowaampataiyakini paampari. Ari isaiki jakitsitaiyani. Ari itsipatakari iijatzi Pedro jakitsitaiyani paampariki.

Anás josampitziri Jesús
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Ikanta Ompiratasorintsipirori jitanakiri Jesús josampikowintziri jiyotaanipaini, iijatzi okaatzi jiyotaantakiri. ²⁰ Ari ikantanaki Jesús: “Nokinkithatakaapiintakiri maawoni atziriiti. Niyotaantapiintakiri japatotapiintaita iijatzi tasorintsipankoki, japatotaiyani maawoni Judá-mirinkaiti. Tii nimanakaawo okaatzi nokinkithayitziri. ²¹ ¿Iitama posampitantanari naaka? Posampitiri okaatzi kimayitakinari. Iriiyitaki yotzirori okaatzi nokantayitakiriri”. ²² Jakakiri Jesús, apaani aamaakowintawori tasorintsipanko ipajapootanakiri, ikantziri: “¿Arima pinkantiri pakiri Ompiratasorintsipirori?” ²³ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsirika kaaripirori noñaawaitakiri, pinkantinawo tsika otzimi. Aña okaatzi noñaawaitakiri kamiitha inatzi. ¿Iitama pipajapootantanari?” ²⁴ Ikanta Anás jotyaaantakiri isaiki Caifás Ompiratasorintsipirotsiri, joojotaka.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Irojatzi ikatziyaka Pedro jakitsiwaita paampariki. Ari josampiitakiri: “¿Kaarima iiroka jiyotaani jirika atziri?” Ari jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tii naaka”. ²⁶ Ikanta osamaniityaaki josampitairi iijatzi jompiratanari Ompiratasorintsipirori, iriitaki ijiyininkathori itotsitakiri inkaanki ikimpita, ikantziri: “¿Kaarima iiroka noñaaki itsipatzimi pankirintsimashiki?” ²⁷ Ari japiitanakiro Pedro jotikañaanitantzi, aripaiti jinaanaki tyoopi.

* **18:11** Jiroka ikantakotakiri jaka Jesús: “Iri Ashitanari shinitakinawori nonkimaatsiwaityaawo jiroka”. Irojatzi ojyawori inkantimi: “Iri Ashitanari shinitakinawori nomirityaawo kipijyaari”. Iro ojyakaawintacha aririka inkimaatsiwaitaiya, okimiwaitawo jimiriyyitawo kipijyaari.

Jaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2, 11-31; Mr. 15.1-20; Lc. 23.1-5, 13-25)

²⁸ Aritaki kitijiyitzimatanaki, jomishitowaitanairi Jesús ipankoki Caifás, jaitanakiri isaikinta Pilato ijiwariti Roma-jatzi. Tii ityayapaakini Judá-mirinka ipankoki Pilato, tima aririka intyaaapankotakiri ipiyathatakawo Ikantakaantaitani ikitiwathatantaitari, iiro okantzi joimoshirinkiro kiti-ijyiri Anankoryaantsi. ²⁹ Irootaki ishitowantapaakari Pilato, ikinkithawaitakairi, ikantziri: “¿Iitama jantakiri jirika atziri?” ³⁰ Ikantaiyini irirori: “Iiromi ikaaripirotzimi jirika, iirotya namirimi jaka”. ³¹ Ikantzi Pilato: “Paanairi iirokaiti, powasankitairi tsika okantzi ikantakaantaitzimiri”. Ikantaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Aña tii pishinitapiintina nashiryaantya naaka”. ³² Ari imonkaatakari ikantsitakari Jesús tsika onkantya jowamaitiri.

³³ Ipoña ipiyanaka Pilato ityaapaintzi inthomainta ipankoki, ikaima-paakiri Jesús, josampitakiri: “¿Iirokatakima Iwinkathariti Judá-mirinkaiti?”

³⁴ Ari ikantzi Jesús: “¿Piyotashitawoma posampitanari? Kimitaka tzimatsi iita kantakimiri iitarika naaka”. ³⁵ Jakanaki Pilato: “¿Naakama Judá-mirinka? Aña iri piyyininkaiti amakimiri jaka itsipayitakari ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¿Iitama pantakiri?” ³⁶ Ari ikantzi Jesús: “Tii nopinkathariwintantzi naaka jaka isaawiki. Ari onkantyaami, aritakimi piñaakimi oiyiki nowayiriti piyakowintinani, iiro jaakaantantana Judá-mirinkaiti. Tii ari nompinkathariwintanti jaka”. ³⁷ Japiitanakiri Pilato josampitanakiri: “¿Arima, iirokatakani Pinkathari?” Ari ikantzi Jesús: “Iirokatakani kantaintsiri. Irootaki notziman-takari, irootaki nopokantakari jaka kipatsiki nokinkithatakotairo tyaaryoori. Tima ikaatzii kamaitanaawori tyaaryoori, ikimisantapaantitana”.

³⁸ Ari ikantzi Pilato: “Irojatzitawiitacha, tyaaryoori”. Ikantanakiri, shitowanaka ipiyotaiyakani Judá-mirinkaiti, ikantapairi: “Tiitya noñi iro itya inkinakaashityaari jirika atziri.

³⁹ Poimoshirinkapiintziro Anankoryaantsi, pamitaiyawoni nomishitowi apaani jaakaantaitziri. ¿Nomishitowakaantairima jiiitaitziri ‘Piwinkathariti?’ ”

⁴⁰ Ari ikaimaiyanakini maawoni, ikantaiyini: “¡Iiro pomishitowiri jirika! ¡Iri pomishitowi Barrabás!” Jirika Barrabás, koshintzi jinatzi.

19

¹ Ikanta Pilato ipajatakaantakiri Jesús. ² Ikanta owayiriiti jimpitatapotaki kitochii ikimitakaantakiro amathairintsi, jamathaitakiri Jesús. Ipoña ikithaantakari pitzirishimawotatsiri kithaarintsi.* ³ Ari ipiyowintapaakari, ishirontaminthawaitari ikantaiyirini: “¡Jirikatá Iwinkathariti Judá-mirinkaiti!” Ipatapootzimaitari. ⁴ Iijatzi ishitowapai Pilato, ikantapairi Judá-mirinkaiti: “Paminiri, jirika nomishitowakiri piyotantyaari tii noñi oita ikinakaashitakari jirika”. ⁵ Ishitowapaaki Jesús jamathaitakawo kitochitapo, ikithaatakawo iijatzii pitzirishimawotatsiri kithaarintsi. Ikantzi Pilato: “¡Jirika atziri!” ⁶ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatzii aamaakowintawori tasorintsipanko, ikaimaiyanakini, ikantaiyini: “¡Piipaikakotakaantiri! ¡Piipaikakotakaantiri!” Ikantzi Pilato: “Jirika paanakiri iirokaiti piipaikakotiri, tii noñi naaka oita inkinakaashityaari jirika”. ⁷ Jakaiyanakini Judá-mirinkaiti: “Tzimatsi Ikantakaantaitanari, ontzimatyii jowamagaitiri jirika, ikimitakaantashiwaitaka Itomi Pawa”. ⁸ Ikimawaki Pilato ikantaiyakini ikimitakaanta Itomi Pawa jinatzi, owanaa ithaawanaki. ⁹ Iijatzii

* **19:2** Tima irootaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaiytawo poriryaatatsiri, ikithaaiytawo iijatzii kithaarintsi pitzirishimawotatsiri.

ipiyanaa inthomainta ipankoki, josampitapaakiri Jesús: “¿Tsi kama pipoñaaka iiroka?” Tiimaita jaki Jesús. ¹⁰ Ikantzi Pilato: “¿Iiroma pakana? ¿Tiima piyotzi pinkatharipirori ninatzi naaka, ari onkantaki nompai kakotakaantimi, ari onkantaki iijatzino nomishitowakaantimi?” ¹¹ Ipoña jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiromi ikantakaawo Jinokijatzi, iirotya pipinkatharipiroztzimi. Iroowa nonkantimiri naaka, iri mapirotakirori ikaaripirotzzi amakinari jaka, anaanakiro piyaaripironka iiroka”.

¹² Ari ikowitanaka Pilato jomishitowakaantairimi Jesús, iro kantacha iikiro ikaimotaiyatziirini Judá-mirinkaiti ikantaiyini: “¡Ari rika pomishitowakaantairi jirika, tii paapatziyari piwinkatharipirori César! ¡Iitarika ojjakotyaarini jirika atziri, ikimitakaantawaita pinkatharimi jinatyi, ikisanüintatziiri César!” ¹³ Ikanta ikimawaki Pilato, jamakaantakiri Jesús, jagaitanairi ipiyowintaitakari, josaikapaakiri tsika jaminakotapiintziri iyakawintaari, jiiitatziro “Mapipankaa”, iro jiiitatziri iijatzzi iñaaniki Heber-paantiri “Gabata”. ¹⁴ Ikanta jiwitsikawintaitawo Anankoryaantsi jomoshirinkaitiro, ari tampatzikatapaaki ooryaatsiri. Ikantziri Pilato jirikaiti Judá-mirinka: “¡Jirika Piwinkathariti!” ¹⁵ Iikiro ikaimaiyatziini jirikaiti, ikantzi: “¡Inkami! ¡Inkami! ¡Pimpaikakotakaantiri!” Ari ikantzi Pilato: “¿Kantatsima nompai kakotakaantiri piwinkathariti?” Ari jakaiyanakini ijiwari Ompiratasorintsitaari, ikantaiyini: “¡Iri César nowinkathariti, tikaatsi pashini!” ¹⁶ Ikanta Pilato, joi piyai ri Jesús jaanairi Judá-mirinkaiti impai kakotiri. Ari jaanakiri.

Ipaikakoitakiri Jesús irojatzzi ikamantakari
(Mt. 27.32-50; Mr. 15.21-37; Lc. 23.26-49)

¹⁷ Iriitaki natanakirori Jesús inchakota impai kakoitantyaariri, jataki jiiitatziro “Atziriitoni”, irojatzzi jiiitatziri iñaaniki Heber-paantiri “Gólgota”. ¹⁸ Ari ipai kakoitakiri, itsipatsitakiri apiti atziri, apaani jowatzikakoitaki jakopiroriki, jowatzikakoitakiri pashini jampatiki. ¹⁹ Ikanta Pilato jon-tarikakaantaki ipai kakoitakiri Jesús osankinarintsi, kantatsiri: “JESÚS NAZARET-JATZI, IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI”. ²⁰ Oyjiki Judá-mirinkaiti iñaanatakirori osankinarintsi, tima tii intainapirotzzi osaiki namptsii, tsika ipai kakoitakiri Jesús. Tima josankinaitakiro jiroka osankinarintsi iñaaniki Heber-paantiri, iñaaniki Grecia-paantiri, iñaaniki Roma-jatzi. ²¹ Irootaki jiyaatantakari ijiwari Ompiratasorintsitaari jiiñiiri Pilato, ikantakiri: “Iiro posankinatziro: ‘Iwinkathariti Judá-mirinkaiti’. Aña onkantatyiimi posankinatakaanti: ‘Kimitakaantashiwaitachari iwinkathariti Judá-mirinkaiti’ ”. ²² Iro kantacha Pilato, ikantanakiri: “Okaatzzi nosankinatakiri, ari ashi owatyiiro osankinataka”.

²³ Ikanta jimatakiro owayiriiti ipai kakotakiri Jesús, jaitsitakiri imanthati, tii apintakotata itotakiro, ipawakaayitakawo ikaataiyini. Ipoña jaitsitakiri iijatzzi iithaari, tii owawikotatya, apaani okanta jontyagaitziro irojatzzi isawiki. ²⁴ Ari ikantawakaiyani owayiriiti: “Iiro asagaawaitziro jiroka, apa añaariwintyaawo, ari añaari iita ayironi”. Ari imonkaatari Osankinar-intsipirori, kantatsiri:
Ipawakaayitakawo nomanthati.
Iñaariwintaitakawo noithaari.

Irootaki jantakiri owayiriiti. ²⁵ Okanta janta ipai kakoitakiri Jesús ari osaitakari inaanati otsipatakawo irinto, María iina Cleofas, iijatzzi María Magdala-jato. ²⁶ Ikanta Jesús jiiñaakiro inaanati, otsipatakari jiyotaani jita kopiro tiri, ikantanakiro inaanati: “Tsinani, iriitaki pintomitaiyaari

jirika”.²⁷ Ipoña ikantanakiri jiyotaani: “Irootaki pinaanatitaiyaari jiroka”. Aripaiti osaikapankotanakiri jirika iyotaari.

²⁸ Okanta awijayitaki maawoni jiroka, yotaki Jesús aritaki jimonkaatakiro, ikaimanaki: “¡Nomiriwí!” Ari imonkaatari okinkithatakotakiriri Osankinarintsipirori.²⁹ Ari osaikakotakiri kipijyaari janta kowitziki. Jaanaki inchashithaki, jankowitaki manthakintsi, jomitsitsiyakiro kipijyaariki, jowaankakotakiniri ipaantiki Jesús.[†] ³⁰ Jatsimiyawakiro Jesús jiroka kipijyaari, ipoña ikantanaki: “Othotyapaaka maawoni”. Ari ithaminkotanaka, jatashirinkatanaki.

Josataamirikitaitakiri Jesús

³¹ Ari monkaatapaaka jiwitsikawintapiintawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari. Tii ikowi Judá-mirinkaiti inkatziyakoti ipaikakoitziri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari, tima jiroka kitiiyyiri iro ipinkathapiroitziri. Irootaki ikowakotantariri Pilato intzinkaaporitaitiri paikakotaari inkamantanatyaari thaankiini, jowatzikaryaakotiriita iijatzí.³² Ikanta jyaatanaki owayiriiti, itzinkaaporitapaakiri apaani itsipatakari Jesús ipaikakoitziri, jimatakiri iijatzí pashini.³³ Ari ipithokashiwitanakari Jesús, jiñaatziiri kamaki. Irootaki kaari itzinkaaporitantari irirori.

³⁴ Josataamirikitashitanakari, yowanaki iriraani otsipatakawo jiña.³⁵ Jirika kinkithatziirori jiroka, iriitaki ñaakirori rokiki. Imapirotatya ikamantzimiri ari onkantya pinkimisantantyaari iijatzí iirokaíti.³⁶ Iro awijantakari jirokapaini imonkaatantyaari Osankinarintsipirori, ikantaitaki:

Iro itzinkaawaitaitziro itonki irirori.

³⁷ Ikantsitaitaka iijatzí:

Ari jaminakoitakiri josataamirikitaitiri.

Ikitaikiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ikanta okaatapaaki jiroka, José Arimatea-jatzi, ikamitairi Pilato, ikantziri: “Pishinitinari naanairi Jesús”. Jirika José irijatzí kimisantziriri Jesús, tiimaita jiyoitziro tima ithaawantatyaari Judá-mirinkaiti. Ikanta Pilato ishinitakiniri. Jataki José, jaanairi.³⁹ Ari ipokitsitapaaka iijatzí Nicodemo, jatashitakiriri pairani Jesús tsiniripaiti, jamakotapaaki kasankaari, oyyiki otinanka jiroka.[‡] ⁴⁰ Ikanta José itsipatakari Nicodemo jaanairi Jesús, iponatantakari manthakintsi itziritantakari kasankaari. Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti ikitatapiintziri kaminkari.⁴¹ Janta ipaikakoitakiri Jesús, ari otzimiri pankirintsimashi, ari otzimi owakiraari omoo tikira ikitaitanta-woota.⁴² Ari jowaitakiri Jesús, tima irootzimataapaaki kitiiyyiri jimakoryaan-tapiintari Judá-mirinkaiti.

20

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Okanta awijanaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, ananinkanaki María Magdala-jato amaityaaki iyaati omoonakiki jowaitakiri Jesús. Oñaapaatziro otainkaki mapi jashitantaitakawori omoona.² Opoña opiyanaka iroori

[†] 19:29 Kantakotachari jaka “inchashithaki”, irojatzí ikantayiiitziro pairani “isopo”. [‡] 19:39 Jiroka kasankaari, itsipataayitakiro mirra, owaaki inchashi jiiitatziri áloe. Oyyiki otinanka okaatzi 100 libra, irojatzí ikantaitatziri 30 kilo.

oshiyapirotanakitya iyaatashitiri Simón Pedro itsipatakari pashini yotaari, jitakopirotonani Jesús, okantapaakiri: “¡Jagaitakiri Awinkathariti, tii ayotzi tsikarika jowaitairi!”³ Ikanta Simón Pedro itsipatakari pashini jiyotaani Jesús, jatanaki kitataariki.⁴ Ishiyanakitya jiyaatanaki apitiroiti. Iro kantacha pashini ishiyapirotanakitya jookanakiri Pedro, iri itapaakawori jariitaka kitataariki.⁵ Initapitapaaki omooki, jiñaapaakitziro omaryaama-wotaka iponaitantakariri, tiimaita ityaapaaki inthomainta.⁶ Ari jariitapaaka Simón Pedro, ityaapaaki inthomainta, jiñaapaakiro iijatzii omaryaama-wotaka iponaitantakariri.⁷ Jiñiitapaakawo manthakintsi joojyoinaitantakariri iitoki, inashita jowaitanakiro tii otsipatawo iponaitantakariri, kamiitha jotzipiyaitanauro.⁸ Ipoña ityaapaaki iijatzii pashini yotaari itapaakawori jariitaka kitataariki. Jiñaapaakiro kantainchari, ari ikimisantapirotanaki.⁹ Tikira ikimathatziro Osankinarintsipirori, aritaki jañagai Jesús.¹⁰ Ipoña ipiyaiyaani ipankoki apiti yotaari.

Joñaagaawo Jesús María Magdala-jato
(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ari osaiki María opatzimooki irawaita. Okanta irawaitaka, ari onitapitzi inthomainta omooki,¹² oñaatziiri apiti maninkari okitamaanikitaki iithaari, isaikaki tsika jomaryawwiitakari Jesús. Apaani isaikaki iitowitakari, isaikaki pashini iitziwitakari.¹³ Ikanta maninkariiti, josampitakiro ikantziro: “Tsinaní, ¿iitama piraantari?” Akanakiri iroori, okantzi: “Tima jaitsiitakinari Nowinkathariti, tii niyotzi tsika jowaitairi”.¹⁴ Iro okantakitziini, ari opithokanaka, oñaatziiri Jesús, tiimaita iyotawairi iriitaki.¹⁵ Ari josampitanakiro Jesús, ikantziro: “¿Iitama piraantari tsinaní? ¿Iitama paminiri?” Oñaajaantzi iroori iri ñaanatzirori aamaakowintawori pankirintsimashi, okantanakiri: “Pinkatharí, iirokarika aakiriri, pinkamantina tsika powakiri, niyaatiita naminairi”.¹⁶ Ari jiñaananakiro Jesús, ikantziro: “¡María!” Ari aminanakiri iroori, okantzi: “¡Raboní!” (iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Yotaanari”.)¹⁷ Ikantziro Jesús: “Aritaki potiyana, tima tikira niyaaita nontsipatapaiyaari Ashitanari. Iro kantacha piyaati pinkamantinari iyikiiti, iro niyaaita nontsipatapaiyaari Ashitanari tsika itzimi Ashitsitzimiri iijatzii iirokaiti. Iri Nowawanitari naaka, irijatzii Piwawanititari iirokaiti”.¹⁸ Okanta iyaatanaki María Magdala-jato, okamantapaakiri maawoni yotaari oñagairi Awinkathariti, okamantapairo iijatzii okaatzi ikan-takirori.

Joñaagaari Jesús jiyotaaniiti
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Okanta otsiniritanaki awijanaki kitiijyiri jimakoryaantaitari, apotaiyakani iyotaari jashitakotaiyakani shintsiiini ithaawantari Judá-mirinkaiti. Ari ityaapaakiri Jesús, ikatziyimotapaakari, jiwithatapaari ikantapairo: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti!”²⁰ Ikanta jiwithatapaari, joñaagapairi jako, iijatzii imiriki. Ikimoshiriyitaiyanakini jirikaiti jiñaawairi Awinkathariti.²¹ Ipoña japiitanakiro Jesús, ikantziri: “¡Pisaikayitai kamiitha iirokaiti! Ikimitaakina jotyaaantakina naaka Ashitanari, ari nonkimitsitaimiri iijatzii iirokaiti notyaantayitaimi”.²² Ari itasonkiri yotaariiti, ikantziri: “Isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi.²³ Iitarika pimpiyakotairi iiroka jaka, aritaki ipiyakoitairi janta. Iriima kaari pimpiyakotai iiroka jaka, tii ipiyakoitairi iijatzii janta”.

²⁴ Ikanta Tomás itsipatapiintari 12 iyotaari, jiiitaziri “Tsipari”, tii isaiki irirori jariitantapaari Jesús.* ²⁵ Ikanta pashinipaini iyotaari ikamantairi, ikantziri: “Noñiiri Awinkathariti”. Ari jakanaki Tomás, ikantziri: “Iirorika noñiri tsika ipaikawakoitakiri, iirorika notyaantari jakoki, iirorika notyaantamirikitari ijatzi, iiro nokimisantzi”.

²⁶ Okanta awijanaki 8 kitiiyyiri, japiitairo yotaari japatotaiyani. Ari isaikitakari ijatzi Tomás irirori. Jashitakiro shintsiini ashitakowontsi, iro kantacha Jesús tyaapaaki, ikatziyimotapaari, jiwithatapaari ikantapairi: “¡Kamiiitha pisaikayitai iirokaiti!” ²⁷ Ikantapairi Tomás: “Jiroka nako, pinyaantawakotina, pinyaantamirikitina ijatzi. Iiro pikisoshiri-waitzi, ¡Pinkimisanti!” ²⁸ Ari ikaimanaki Tomás, ikantanaki: “¡Nowinkathariti, Nowawani!” ²⁹ Ikantzi Jesús: “Iro pikimisantantamachiitanakari piñaakina. ¡Kimoshiri inkantaiya kimisantaatsini kaari ñaajaitinani!”

Iita josankinaitantawori jiroka

³⁰ Ojyiki japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani itasonkawintantaki, tiimaita osankinatokoyita maawoni jaka. ³¹ Iro osankinatantakari jirokapaini onkantya pinkimisantantaiyaari, jirika Jesús iriitaki Cristo, Itomi Pawa. Aririka pimpairyaapiintari pikimisantairi, aritaki inkañaanitakaimi.

21

Joñaagari Jesús 7 Jiyotaani

¹ Ikanta okaatapaaki jiroka, japiitakiro Jesús joñaagari jiyotaani, inkaarithapiyaaki jiiitaziri Tiberias. Jiroka okantaka. ² Ari itsipatawakaiyani isaiki Simón Pedro, Tomás jiiitaziri ijatzi “Tsipari”, Natanael poñaachari Caná-ki saikatsiri Galilea-ki, itomipaini Zebedeo, ipoña apiti pashini iyotaari.* ³ Ipoña ikantzi Simón Pedro: “Niyaataty noshiryaati”. Ikantaiyini pashini: “Ari ankaataiyanakini”. Jataiyanakini, otitaiyapaakani pitotsiki. Tiimaita jayi ishiryataiyakini tsiniri.

⁴ Okanta okitiiyyitzimataki, katziyapaaka Jesús opaayaaki inkaari. Tii jiyotawairi jiyotaani iriitaki. ⁵ Ikaimotapaakiri, ikantziri: “Mainariiti, ¿Tikaatsima pagaiyini?” Ari jakaiyanakini iriroriiti: “¡Tiitaawii!” ⁶ Ikantzi Jesús: “Powiinkiro pakopiroriki pishiryaaminto, ari paaki”. Ari jimataiyakironi ikantaitakiriri. Jaaki ojyiki shima, tii jaawiyagairo jinoshikairo ishiryaaaminto. ⁷ Ikanta yotaari jitakopirotoni Jesús, ikantanakiri Pedro: “¡Iri-itaki Awinkathariti jirinta!” Ikimawaki Simón Pedro, ikithaatanaka, mitaanaki inkaariki. ⁸ Iriima pashinipaini yotaari pitotsiki ikinakoyitanai jinoshikaatakotari ishmani, irojatzi jaatakotantapaari opaayaaki. Tima isaikakotakitzi niyantyaaniki.†

⁹ Ikanta jayiitaiyapaakini, jiñaapaakitzi oijaka paampari, ari itashitakari shima, itsipataitakiri tanta. ¹⁰ Ari ikantzi Jesús: “Pamaki shima owakiraa paakiri”. ¹¹ Ikanta Simón Pedro, joojoryaakotakiri ishmani, jinoshikakotakiri irojatzi opaayaaki. Antaripaini shima, ikaatzi 153. Tiimaita otz-impiji ishiryaaaminto. ¹² Ari ikantzi Jesús: “Thami oya”. Tikaatsi apani yotaari osampitirini iitakarika, tima jiyopirotaiyakirini iriitaki Awinkathariti. ¹³ Jaapaakiro Jesús tanta, ipayitakiri apanipaini, ari ikimitaakiri ijatzi shima. ¹⁴ Irootaki mawatanaintsiri joñaagari Jesús jiyotaani jañagai.

* **20:24** Ikantakoitzi jaka “Tsipari”, irijatzi jiiitaziri pairani “Dídimo”. * **21:2** Ikantakoitzi jaka “Tsipari”, irijatzi jiiitaziri kitziroini “Dídimo”. † **21:8** Kantakotachari “niyantyaaniki”, okaatzi osanthatzi “200 akonaki”, irojatzi ikantaitziri “100 metro”.

Paamaakowintinari noiyyati

¹⁵ Ithonkanakiro jowaiyani, josampitanakiri Jesús jirika Simón Pedro, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿Pitakopirotanama iiroka?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka Pinkathari, naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantziri noiyyati”. ¹⁶ Japiitakiri josampitziri: “Simón, itomi Jonás, ¿pitakotanama?” Ikantzi Pedro: “Piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintainari nokimitakaantairi noiyyati”. ¹⁷ Iro mawatanaintsiri josampitziri, ikantziri: “Simón, itomi Jonás, ¿paapatziyanama?” Ari jowashiritanaka Pedro, tima mawajatzí josampiminthatakiri, ari jakanakiri: “Pinkathari, iirokataki yotzirori maawoni, piyotzi iiroka naapatziyimi”. Ikantzi Jesús: “Paamaakowintinari nokimitakaantairi noiyyati”. ¹⁸ Tima iinta pimainaritzí, pikithaatapiintayita onkini piyaayiti tsika pinintakaawo. Irooma aririka pantaripirotopaaki, poyaawintari pashini kithaataimini, jaayiitaimi tsika tii pikowawitawo piyaati. Imapiro”. ¹⁹ Ikantantakawori Jesús jiroka, ikowatzi inkimathaitiro tsika inkantya inkamai paata Pedro impinkathataitantaayariri Pawa. Ipoña inkantanakiri iijatzí: “¡Poyaatina!”

Yotaari jitakopirotoni

²⁰ Ikanta ipithokanaka Pedro, jiñaatziiri joyaatakiri yotaari jitakopirotoni Jesús, irijatzi apititakariri Jesús jowaiyani pairani, osampitakiriri, ikantziri: “¿Pinkathari, itzimikama pithokashitimini?” ²¹ Ikanta jiñaawakiri Pedro jirika pokapaintsiri, josampitanakiri Jesús: “Pinkathari, jirika, ¿itama awijyimotirini?” ²² Ikantzi Jesús: “Arimi nonkowimi aritaki onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantayaari paata, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka? Poshiritina iiroka”. ²³ Okanta paata ithonka ikimakoitakiro jiroka ikantakiriri Jesús, ikimayitakiro maawoni iyikiiti, jiñaajaantzi iiro ikamita jirika yotaari. Tii ikantatyí: “Ari nokowi...” aña ikantatzí: “Arimi nonkowimi, aritakimi onkantaki jañi jirika, irojatzi nompiyantapaatyaari, ¿okowajaantzima piyotiro jiroka?”

²⁴ Naakataki kinkithatakotacha nokantaki “jirika yotaari”, tima naaka osankinatarori jiroka osankinarintsí. Irootaki ayopirotantaari imapirotatya jiroka.

²⁵ Tii nokinkithatakotziro maawoni jantayitakiri Jesús, tima oyyiki inatzi. Arimi osankinatakotyaami maawoni, kimiwaitaka arimi anaanakiro maawoni kipatsi ompiyotya osankinarintsipaini. Ari onkantyaari.

JANTAYITAKIRI OTYAANTAPIRORIITI

Ikajyaakagaitziriri Tasorintsinkantsi

¹ Teófilo, pairani owakiraa nitantanakawori notyaantzimiro nosankinari, ari nokinkithatakotakimiro maawoni jantayitakiri Jesús, nokinkithatakot-sitakimiro iijatzi okaatzi jitanakari jiyotaantziri, ² irojatzi imonkaantan-tapaakari itzinagaa inkitiki. Tikira itzinagaata, jiyoshiitakiri Jotyaan-tapiroriti, ikantakaakari Tasorintsinkantsi, jiyotakaakari oitya jantayitiri. ³ Ikanta ikamawitaka, jiñaitawairi koñawoini, ari jiyotaiyini jiyotaani añagai. Okaatzi 40 kitiiyiri joñaagapanaatari jiyotaani, jiyotaapanaatziri tsika ikanta ipinkathariwintantzi Pawa. ⁴ Iiniro itsipayitari Jotyaantapiroriti, ikantsi-takari irojatziita isaikayitawaki Jerusalén-ki, ikantakiri: “Ari poyaaw-ntawatyaawo imonkaatya ikajyaakaakimiri Ashitanari, nokinkithatakotsi-takimiri. ⁵ Tima imapiro Juan jowiinkaantantakawo jiñaa, iro kantacha iiro osamanitzimaita piñaayitanyaariri Tasorintsinkantsi inampishiriyitanti kimiwaitakimi jowiinkaantantatyimirimimi”.

Itzinaantaari Jesús

⁶ Ikanta jirikaiti tsipatakariri Jesús, josampitakiri, ikantziri: “Pinkathari, ¿Irootaintsima pookakaawintairi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti?” ⁷ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Tii okowajaantzi piyotiro iirokaiti tsikapaiti, apaniroini jiyotzi Ashitanari tsikapaitirika, iriitajaantaki otzimimotzi ish-intsinka jantantyaawori. ⁸ Iro kantacha aririka impokaki Tasorintsinkantsi inampishiritantimi iirokaiti, iritaki aawiyashiritakaimini, ompoña piyaay-itanaki pikinkithatakotaina naaka, Jerusalén-ki, maawoni janta Judea-ki, Samaria-ki, irojatzi intaina tsika iwiyaapaa kipatsi”. ⁹ Ithonka jiñaaawaitakiro jiroka, jaminaminthaitziri jiyotaani, itzinaayitairi Jesús, irojatzi ipiyan-tapaakari minkoriki, tii jiñaitanairi. ¹⁰ Jaminaminthaitziri Jesús itzina-gaitairi inkitikinta, apiti shirampari katziyimotapaakariri okitamaaniki-taki iithaari, ¹¹ ikantapaakiri: “Galilea-jatzi, ¿litama pikimpoiiri inkitiki? Piñaakiri Jesús itzinagaa jiyaatai, ari inkantajaantaiya iijatzi paata aririka impiyi”.

Jiyoyitaki pashini poyaataiyaarini Judas

¹² Ikanta ipiyaiyaani yotaari janta Jerusalén-ki ipoñagaawo otzishiki ji-itaitziri Olivo, tii intainatajaantzi, oshinitaantsitzi janiiyiiti kitiiyiriki ji-makoryaantaitari. ¹³ Ikanta jariitaiyaani nampitsiki, atiitaiyapaakini jinokinta pankotsi jimaapiintaiyini. Jirika ikaataiyini: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo itomi Alfeo, Simón jiitaitziri “Kisakowintaniriri”, ipoñaapaaka Judas iririntzi Jacobo. ¹⁴ Maawoni jirikaiti ari ikantapiintatya japatotapiintaiyani jamanamanaataiyani itsi-payitakari iririntzi Jesús, itsipatawo María inaanati, iijatzi pashinipaini tsinaniiti.

¹⁵ Ikanta japatotaiyani kimisantzinkariiti, ikaataiyini 120 atziriiti. Ari jiñaawaitanakiri Pedro, ikantanaki.* ¹⁶ “Iyikiiti, monkaataka okaatzi josankinatakaakiriri Tasorintsinkantsi pairani David-ni, ikinkithatakotakiri Judas jiwatapaiintsiri jaakaantiri Jesús. ¹⁷ Jirika Judas iri atsipatapiintakari, ari akaawitari antawairiki. ¹⁸ Iro kantacha jaakiri kiriiki ipinawitakariri iyaaripironka, jamanantantaka kipatsi. Ari iparyaakiri janta Judas, jowatziiototanaka, ithonka itankawaitapaaki, ookaporinthakiwaitapaaka ijyüito. ¹⁹ Ikanta ikimaiyakini Jerusalén-jatzi, jiiitakiro kipatsi ‘Traantsipatha’, ikantziro iñaaniki jirikaiti ‘Acéldama’. ²⁰ Tima osankinarintsiki Salmoki, ikantaitaki:

Onkaankithaantiwitya ipanko,

Tikaatsi nampitaiyaawoni.

Ikantaitaki iijatzi:

Intzimi pashini poyaataiyaarini jantawairiki.

²¹ Tzimatsi jaka shirampariiti tsipatapiintakari iiniro itsipawitai Awinkathariti Jesús, ²² itzimi akaatsitakari owakiraa jowiinkaataka Jesús irojatzii itzinaantaari inkitiki. Akowatzi aminai ankaatairi ñiitakariri Jesús jañagai”. ²³ Ipoña jookoitaki apiti: José, jiiitatziri Barsabás, irijatzi jiiitsaitari Justo, ipoñaapaaka Matías. ²⁴ Ari jamanakowintanakari, ikantzi: “Pinkatharí, iiroka yotashiritziriri maawoni, jirika apiti nookotakiri, poñaayinari tsika itzimi piyoshiitakiri iiroka, ²⁵ iriitaki nonkaatairi notyaantapiroritzii nantawaitaimi, poyaataiyaarini Judas-ni opiyaakaashiwaitakari iyaaripironka irirori. Tima Judas, jataki irirori tsika jiyaati”. ²⁶ Ikimitakaantakawo jirikaiti jiñaaritaita, jiñaatzi iriitaki Matías. Iriira tsipatapaariri jirikaiti 11 Otyaantapiroriiti.

2

Ipokantakari Tasorintsinkantsi

¹ Okanta imonkaatapaaka joimoshirinkaitziro kitijyiri “Oyiipataantsi”.

Japatotaiyaani maawoni jiyotaani Jesús.* ² Ari omapokashitakari antawoiti poimatapaiintsiri otywitapaakawo antawo tampiya, okinapaaki jinoki inkitiki, ookantapaakawo pankotsi japatotaiyakani. ³ Jiñaashitaitaika paampashithakiirikitapaiintsiri, jookantapaakari apaanipaini ikaatzi apatotainchari. ⁴ Maawoni jinampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi. Ari jitanakawo jiñaawaiyitanakiro pashiniyitatsiri ñaantsi, iriitaki Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiriri.

⁵ Okanta janta Jerusalén-ki, ari isaikayitziri Judá-mirinkaiti poñaayitachari intaina pashiniki nampitsi. Iriiyitaki pinkathatasorintsiiiti. ⁶ Ikanta ikimaitakiro poimatapaiintsiri, ipokaiyapaakini oiyiki atziri, tii jiyotawakiro oita kantachari, tima ikimathatakiro apaanipaini ñaantsi okaatzi jiñaawaiyitziro, irootaki iñaani. ⁷ Iyokitzi ikantawakaanaka, josampitawakaiyani: “¿Tiima Galilea-jatzi jinatzii ñaawaiyitakirori pashiniyitatsiri ñaantsi? ⁸ ¿Itama akimantariri jiñaawaiyitziro añaanipaini aaka? ⁹ Tima akaayitakiri jaka Parto-jatzi, Medo-jatzi, Elam-jatzi, Mesopotamia-jatzi, Judea-jatzi, Capadocia-jatzi, Ponto-jatzi, Asia-jatzi, ¹⁰ Frigia-jatzi, Panfilia-jatzi, Egipto-jatzi, Africa-jatzi okaakitapai Cirene. Tima akaatakiri iijatzi poñaayitachari Roma, Judá-mirinkatatsiri, kaari Judá-mirinkawitachari pairani. ¹¹ Iijatzi Creta-jatzi, Arabia-jatzi. Ari akaatakiri

* **1:15** Ikantayitziro jaka kimisantzinkariiti, irijatzi jiiitatziri “iyikiiti”. * **2:1** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzii ikantayitziro “Pentecostés”.

maawoni akimayitakiri jiñaawaiyitantawo añaanipaini, ikinkithatakotziri Pawa itasonkawintantzi".¹² Iyokitzi ikantawakaanaka atziripaini, tii jiyotzi iita jiñiiri. Ikantawakaiyani: "¿Oitama jiroka?"¹³ Iro kantacha tzimatsi iijatzi atziri thainkantaniri, ikantayitzi irirori: "¡Ishinkitaiyatyaani jirikaiti!"

Itanakawori ikinkithatanakiri Pedro

¹⁴ Ipoña ikatziyanaka Pedro irirori, itsipatakari 11 Otyaantapiroriiti, jiñaawaitanaki shintsiini, ikantzi: "¡Ajyininká! ¡Jerusalén-jatziiti! Pinkimisantawakina onkantya piyotantyaari. ¹⁵ Piñaajaantakima iirokaiti ishinkitayta jirikapaini. Tii, tima owakiraa ijinokitapaaki ooryaatsiri.†

¹⁶ Imonkaatatya josankinatakiri pairani kamantantaniri, Joel-ni, ikantaki:

¹⁷ Ikantzi Pawa:

Tzimatsi awisatsini iwiyaantapaatyaawoni kitiiyyiri.

Ari notyaantakiniri atziriiti Notasorinka okimiwaitakawo isakopiroitayinirimi.

Ari inkinkithatakoyitanaina itomiiti iijatzi irishintoiti.

Ari jiñaawiyayitayta mainariiti,

Ari imishiyitaki antariyitapaintsiri.

¹⁸ Ari nonkimitaakiri mainaripaini jompirayitari, iijatzi mainawopaini.

Notyaantainiri Notasorinka paata, ari inkinkithayitai.

¹⁹ Ari jiñiitaki inkitiki kaari jiñiitapiintzi.

Jiñaitiro kipatsiki iraantsi, paampari, antawo kachaaryiinka.

²⁰ Impoña jiñaitiri ooryaatsiri intsiwakimati,

Jiñaitiri iijatzi kashiri inkimityaawo iraantsi,

Irootaintsi imonkaatayia kitiiyyiri impiyantayiaari Pinkathari.

Tima antawo jowaniinkawo onkantayia.

²¹ Inkaati pairyaanairini Pinkathari, jawintaayitaari, iriyyitaki awisakoshiritaatsini.

²² ¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! Pinkimaiyini nonkanti. Piñagayikirini iiroka, jirikaranki Jesús Nazaret-jatzi, iriitaki jotyaaantakimiri Pawa. Ita-sonkawintayitakimi, joñaagayitakimiro okaatzii kaari piñaawitayiani pairani.

²³ Iro kantzimaitacha, jamayitapaakimiri pairani jirika, powamaakaan-takiri iirokaiti ipaikakotantakariri kaaripiroshiririiti, ari imonkaatakari onkaati awijyimotirini, tima irootaki ikinkishiritsitakari Pawa. ²⁴ Ikanta jowiriintairi pairani Pawa ikamawitaka, tii ishinitanairi inkimaatsiwaita-

aiya. Tima tii aawiyaaajitzi kaamanitaantsi. ²⁵ Tima iri josankinatako-takiri iijatzi pairani David-ni, ikantaki:

Noñaapiintziri Nowinkathariti itsipatana.

Tima isaiki irirori nakopiroriki, tikaatsi iitya kitsirinkinani.

²⁶ Irootaki nokimoshiritantari,

Kaminiwaanti nokanta nothaaminta.

Iriitaki noyaakopiroitairi, nawintagayiaari.

²⁷ Tima iiro pookawintanawo noshiri sarinkawiniki aririka nonkamawitayta.

Iiro pishinitziro iijatzi nowatha ompathai, pitasorintsiti ninatzi.

²⁸ Piyotaakinawo tsika nonkantya nañaashiritai.

Ojyiki poimoshirinkaina aririka nontsipataimi.

²⁹ Iyikiiti, ayotaiyini aaka tii iri achariniiti David-ni kinkithatakotachani jaka, aña kamataiki pairani irirori, ikitaitakiri, irojatzii isaiki iroñaaka.

† **2:15** Kantakotachari jaka "ijinokitapaaki ooryaatsiri", irootaki ikantaitziri pairani "ooryaatsiri 3". Okaatzii jamitari Judá-mirinkaiti irirori, tii ishinkitanita owakiraa onkitiiyyitamanai.

³⁰ Tima Kamantantaniri jinatzi irirori, jiyotsitaka pairani tzimatsi ikajyaakaakiniriri Pawa, ari impinkatharitakairi incharinityaari.‡

³¹ Tima okimiwaitakawo jiñaakityiromi David-ni, ikinkithatakotakiro jañagai Cristo, ikinkithatakotakiri iiro isaiki Sarinkawiniki, iiro opathai iijatzi iwatha. ³² Iriitaki jañaakagairi Pawa jirika Jesús. Imapiroataya, maawoni noñagayairini naaka. ³³ Aritaki tzinagaa, isaikimotapairi jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantapai. Ari imonkaatari okaatzi ikajyaakaitsitakariri pairani Ashitariri, aritaki jotyaaantakiniri Tasorintsinkantsi okimiwaitakawo isakopirotaityiinirimi. Irootajaantaki piñaayitakiri iroñaaka. ³⁴ Tima kaari David-ni tzinagaachani inkitiki, aña iriitaki ñaawaitakirori pairani jiroka, ikantaki:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi Nowinkathariti: Pisaikapai nakopiroriki ampinkathariwintanti.

³⁵ Irojatz paata nowasankitaantaiyaariri kisaniiintzimiri, ari paatzikairi pinkimitakaantairi pimakoryaakiiminto.

³⁶ ¡Ajyininiká! iro kamiithatatsiri ayotaiyironi jiroka maawoni aakaiti ichariniyitai Israel-ni. Jirika Jesús pipaikakotakaantakiri iirokaiti, iri Ipinkatharitakaakiri Pawa, irijatziita Cristo”.

³⁷ Okanta ikimaiyawakini ikaatzi apatotainchari, antawoiti jowashiritakoniintaiyanakani, josampitanakiri Pedro, iijatzi pashinipaini Otyaantapirori, ikantaitanakiri: “Iyikiiti, ¿tsikatyá nonkantaiyaaka naaka?”

³⁸ Ari jakanakiri Pedro: “Pimpiyashiriyitai, powiinkaawintaiyaari Jesucristo, pimpairyaaayanairi. Iro jiyotantaiyaari ipiyakotaimiro Pawa pikaaripirowitaka, ari inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi.

³⁹ Irootaki ikajyaakaitsitakimiri iijatzi iiroka, irojatz ikajyaakaitsitakariri pitomipaini, ikaatzi nampiyitawori intaina. Tima maawoni ikaimashiriyitairi, irijatzi ikajyaakaitsitakariri iijatzi irirori”. ⁴⁰ Ojyiki okaatzi ikinkithatanakiri Pedro, ishintsithatanakiri iijatzi, ikantanakiri: “¡Powawisaakoshiritaiya! ¡Pintainaryiiaari atziriiiti kinashiwaiyitainchari!”

⁴¹ Irojatz ikimisantantanakari ojyiki atziri, owiinkaayanaka, ikaatzi 3,000 kimisantanaatsiri. ⁴² Oisokiro jowanakiro okaatzi jiyotaayitakiriri Otyaantapirori, kamiitha jaapatziyawakaanaa. Ari ipitoryaapiintaiyironi tanta, jaakowintanakawo iijatzi jamanamanaiyani.§

Jañaantari itayitanakawori ikimisantzinkaritz

⁴³ Iyokitzi ikantawintaiyakawoni jiñaakiro itasonkawintantayitaki Otyaantapiroriiti, jantayitakiro kaari jiñiitapiintzi. ⁴⁴ Ojyiki jaapatziyawakaanaa ikaatzi kimisantanaatsiri, jantitaawakaanaawo okaatzi tzimimoyitziriri.

⁴⁵ Ipimantayitziro tzimimoyitziriri. Jayi kiriki ipayitzi kimisantanaatsiri ikaatzi ashironkaayitachari.

⁴⁶ Ari ikantaitanakitya kitiiyyiriki jaapatziyawakaanaa japotaiyani tasorintsipankoki. Tii jowajyaantanakiro ikaimawakaiyani ipankoki jatyoowakaiyani, ari ipitoryiuro tanta. Kimoshiri ikanta itsipatawakaiyani, itsinampashiriyitanai. ⁴⁷ Ithaamintapiintanakari Pawa. Iro inimoyitakiriri atziriiiti jiñaayitakiro tsika ikantayitanaa. Ari

‡ **2:30** Tzimatsi osankinarints paaryiiriri Cristo isaikimotairi Pawa tsika ipinkathariwintantzi irirori. § **2:42** Kantakotchari jaka “ipitoryiuro tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyoowakaiyani, ipitoryiuro tanta, jowaiyani, jiraiyini iijatzi imiri. Tima jimatakotaatziiri Jesús tsika ikantanairo jiwiyaaantanaawo jowakaanaari jiyotaanipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintaitakiri, ikantaitzi “Pimpitoryiuro tanta”.

okantaitanaatya kitiiyyiriki jojyiñaanairi Awinkathariti kimisantzinkariiti inkaati awisakoshiriyitaatsini.

3

Joshinchagaitziri kisopookiri

1 Okanta pashini kitiiyyiri, aritaki tsiniriityaanaki jamanapiintaitantari. Ari itonkaanakiri Pedro itsipatanakari Juan, jiyaatiro tasorintsi-pankoki.* 2 Ari itonkiyotakotantaka jamaitziri shirampari kisopookitatsiri. Ari ikantsitaty owakiraa itzimapaaki. maawoni kitiiyyiri jamaitapiintziri omooki tasorintsi-panko jiitaitziro “Owaniinkaanto”. Ari isaikapiintziri impashitantaityaariri kiriiki ikamiyitziri tyaayitatsiri. 3 Ikanta jirika jiñaaawakiri Pedro itsipatakari Juan, iro intyaantapaatyaawomi tasorintsi-pankoki, ikamitawakiri impashitanatyaari kiriiki. 4 Ari ikimpoyaanakiri. Ikantziri: “¡Paminina!” 5 Ikimisantatzi shirampari, jiñaaajaantaki impatyiri tsika oitya. 6 Iro kantacha Pedro, ikantanakiri: “Tii itzimi noiriikiiti, tii itzimi iijatzi oro, iro kantacha tzimatsi nantzimotimiri. ¡Pinkatziyi! ¡Paniitai! Nompairyimiri Jesucristo Nazaret-jatzi, iriitaki matimironi”. 7 Jakotashitanakiri, ikathatakiri, jowatziyakiri. Omapokashitanaka ishintsitanai iitziki iijatzi ijyoonkitziki. 8 Ari jomiyanaaka ikatziyanaka, aniiitanaki. Ari itsipatanakari jirikaiti ityaapaaki tasorintsi-pankoki, anii-aniiwaitanai, mitaamitaawaitanai, ithaamintanaari Pawa. 9 Ithonka jiñaitakiri janitanai, ikimakiri iijatzi ithaamintanaa. 10 Iyokitzi ikantaitanakiri jiñaitakiri, tii ikompiitawakari jirika shirampari, iriitaki kamitantapiintatsiri impashitaityaari omooki tasorintsi-panko, jiitaitziri “Owaniinkaanto”.

Ikinkithatakaantzi Pedro ityaapiintaitzi tasorintsi-pankoki

11 Ikanta kisopookiwitachari, tii jookani jowanakiri Pedro itsipatakari Juan. Iyokitzi jowanakiri atziiriiti, thaankipiroini ipiyowintapaakari awisatapishitzi tasorintsi-pankoki jiitaitziro “Jashi Salomón”. 12 Ikanta jiñaaawakiri Pedro, ikantawakiri: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¿Iitama piyokitzi-wintantanari naaka? Iiro pikinkishiriwaitashita naaka ashitawo noshintsinka, naaka tasorintsi nimatantariri naniitakagairi jirika. 13 Aña Iwawani Abraham-ni, Isaac-ni, Jacob-ni, iwawanitanakari iijatzi achariniiti, iriitaki matakirori jiroka, impinkathaitantyaariri Itomi Jesús, paakaan-takiri iirokaiti janta jiwariitiki. Ikowawitaka Pilato jomishitowakaantairimi, tii pikowimaita iirokaiti. 14 Iriitakimi pomishitowakaantaimi Tasorintsiatsiri, matziroiri itampatzikashiritzi, aña pomishitowantashitaari tsitokantzinkari. 15 Ari okanta pipiyakaantakariri añaakaashiritantatsiri. Iro kantacha Pawa jañaakagairi. Noñagaiyagirini naakaiti jañagai. 16 Okaatzi oshinchagairiri jirika shirampari piñaapiintziri iirokaiti, iro matakaakiriri jawintaashiritanaawo nopairyaaakirira Jesús. Irootaki piñaantari iroñaaka ishintsitai tyaaryooproini. 17 Iyikiiti, niyotzi naaka, tii piyopirotziro okaatzi pantayitakiri, ari ikimitakari iijatzi pijiwariipaini. 18 Iro kantacha Pawa, ari ikinakairo jimonkaatziro okaatzi ikinkithatakaayitakiriri maawoni Kamantaniiriiti, ikantaki: ‘Aritaki inkimaatsitakaitatyaari Cristo paata’. 19 Irootaki, pimpiyashitantaityaariri iirokaiti Pawa, powajyaantayitairo piyaaripironka, onkimiwaiatyaawomi jojyitakotaatyiroimi

* 3:1 Kantakotachari jaka “tsiniriityaanaki”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

pikaaripirowitaka. Ari piñagairo intsipashiritaimi Awinkathariti, ijamparyaakoyitaimi. ²⁰ Aritaki jotyaaantairi Pawa iijatzi Jesucristo, tima ikajyaakaitsitakimiro pairani aritaki impiyi. ²¹ Onkantawitayia iroñaaka, ontzimatyyi isaiki Jesucristo inkitiki irojatzi inintapaititantaari Pawa jowakiraatakagairo maawoni okimiyiwita pairani. Tima iro ikinkithatakaayitakiriri Tasorintsishiriri Kamantantaniriiti. ²² Irootaki ikinkithatakotakiri pairani Moisés-ni, ikantaki:

Ari jotyaaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari jojakota-paayaanawo naaka jotyaaantakina. Ajyinjinka jinatyi. maawoni inkamantapaakari, ontzimatyyi ankimisantiro.

²³ Tima maawoni kaari kimisantirini Kamantantaniri, ari japiroyiitairi, iiro jiñairi iyyininkapaini.

²⁴ Ari ikimitsitakari iijatzi Samuel-ni, ikinkithatakotakiro okaatzi añaayitakiri iroñaaka, irojatzi ikinkithatakotakiri iijatzi maawoni pashinipaini Kamantantaniriiti. ²⁵ Iirokayitaki ñiironi okaatzi ikajyaakaantakiri Pawa ikinkithatakotakiri Kamantantaniriiti. Iirokayitaki ñiironi iijatzi okaatzi ikajyaakaawakaakari pairani Pawa itsipatakari achariniiti. Tima Pawa ikantakiri Abraham-ni:

Iri picharini tasonkawintairini maawoni jyininkatawakaachari tsikarikapaini janta kipatsikinta.

²⁶ Ikanta jañaakagairi Pawa itomi, ari jitakari jotyaaantakimiri iirokaitiki, intasonkawintantimini, maawoni iirokaiti powajyaantayitairo piyaaripironka”.

4

Pedro itsipatakari Juan jaayitakiri jiwariitiki

¹ Inirotatsi Pedro itsipatakari Juan ikinkithatakaayitzi atziriiti, ariitaiyapaakani Ompiratasorintsitaari, itsipatapaakari ijiwari aamaakowintawori tatorintsipanko, Saduceo-paini. ² Ikisaiyatyaani, tima Pedro itsipatakari Juan jiyotaatziiri atziripaini, ikantayitziiri: “Imapiro jañaayitai kamawitachari, iriitaki Jesús oñaagantapaintzirori”.

³ Joirikaitapaakiri, jomontyaakaantakiri irojatzi oñaatamanai, tima aritaki tsiniriityaaki. ⁴ Iro kantacha oyyiki ikaatzi kimayitawakirori kinkitharintsi, ikimisantayanaki. Jiroka ikaatzi tzimanaintsiri kimisantzinkariiti, ikaataiyini 5000 shirampariiti.

⁵ Okanta oñaatamanai, japatotaiyakani Jerusalén-ki maawoni ijiwariti Judá-mirinkaiti, Antaripiroriiti, Yotzinkariiti. ⁶ Ari isaikakiri iijatzi Anás Ompiratasorintsipirori, Caifás, Juan, Alejandro, iijatzi iyyininkamirinkaiti Ompiratasorintsipiroriiti. ⁷ Ikaimakaantakiri jamaitiri Pedro itsipatakari Juan. Josatikaitawakiri niyanki japatotaiyakani, josampitakiri: “¿Iitakama shintsitakaimiri pimatantawori jiroka? ¿Iitaka pipairyakiri?” ⁸ Jakanaki Pedro, ñaapiro ikantakaanakari Tasorintsinkantsi, ikantanaki: “Pinkathariiti, Antaripiroriiti. ⁹ ¿Iriima piñaantsikowintanari mantsiyari noshinchagairi? ¿Pikowatziima piyotaiyini tsika ikanta ishintsitantaari?” ¹⁰ Ari nonkamantaiyakimironi, jiyotantyaari maawoni Israel-mirinkaiti. Jirika shirampari atsipataiyakarini jaka, iri Jesucristo oshinchaakiriri, jiiitaziri Nazaret-jatzi. Iriitaki nopairyakiri, irijatzi pipaikakotakaantakiri iirokaiti. Iro kantachaimaitacha jañaakagairi Pawa. ¹¹ Jirika Jesús iri oyyakawori mapi pimanintakiri iirokaiti, pikimitakowaitakari witsikirori pankotsi. Iro kantacha

jowatzikaitairi pankotsinampiki ikimitaawo iroorikami tzinkamitsi.* ¹² Tii itzimi pashini kimityaarini Jesús jowawisaakotantzi. Tikaatsi ampairyagai jaka isaawiki kipatsi, apaniroini ikantakaawo Jesús”.

¹³ Iyokitzi jowaitanakiri Pedro, iijatzi Juan, ikantaiyanakini piyowintakariri: “Piñiiri jirika, tii jiyotaapirowiitari, iro kantzimaitacha pinkathañani jowayitzi. ¿Iriima yotaakiriri Jesús itsipatakari pairani?”

¹⁴ Irojatzitsipatakari Pedro, Juan jirika atziri joshinchagairi. Tii otzimi oitya inkantakotanakiriri.

¹⁵ Ipoña jomishitowakaantairi japatotaiyani, ari isaikaiyanakini irirori jinaanatawakaiyani. ¹⁶ Ikantzi: “¿Tsikama ankantrika jirikaiti shirampari? maawoni Jerusalén-jatzi jiyotaiyakini itasonkawintantaki. Iiro amatairo amanakiri.

¹⁷ Thami asaryimatashityaari, ari onkantya iiro jiyatakaantawo inkinkithatakotiri Jesucristo, impairyapiintairi”. ¹⁸ Ipoña ikaimairi iijatzi. Ikantaiyakirini: “Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús, iiro papiitairo pinkinkithatakotairi, pimpairyayitairi”.

¹⁹ Iro kantacha jakanakiri Pedro ipoña Juan, ikantanakiri: “¿Kamiithatatsima nompiyathatyaari Pawa, nonkimisantimiri iirokaiti? Incha pinkantina. ²⁰ Iiro okantzi nowajyaantairo nonkinkithatakoyitiro noñaajaantakiri, nokimajaantakiri iijatzi”.

²¹ Ikanta jasaryimawaitakari jiwariiti, ipakagairi. Tima maawoni atziriri ithaamintanakari Pawa jinaayitakiro awisayitaintsiri, tii ontzimatyii oitya jowasankitaawintiriri. ²² Jirika shirampari joshinchaakiri, anaaniintanakiro 40 tzimatsiri josarintsiti.

Jamanaiyani kimisantzinkariiti jawintaashiripiroantyaari iiro ithaawantaiyani

²³ Ikanta Pedro ipoña Juan, aritaki ipakagaitairi, jataki japatotaiyani ikaataiyini, ikamantakiri okaatzi ikantakiriri ijiwari Ompiratasorintsitaari ipoña Antaripiririiti. ²⁴ Aritaki ikimayakironi, maawoni jamanamanaataiyanakarini Pawa, ikantziri: “Pinkatharipirori, iirokatakai witsikakiro inkiti, kipatsi, inkaari, opoña okaatzi tzimantayitawori.

²⁵ Iirokatakai kinkithataakaakiri pairani pinampiri David-ni, ikantaki: ¿Iitama ikiñaaniwintaiyirini atziririiti?

¿Iitama ikinkishiriwaitashitantakari?

²⁶ Apatotaiyakani pinkathariwintantsiri jaka kipatsiki, Ipiyoyitaka jiwariiti,

Imaamanitantaari Pinkathari, iijatzi Cristo jiyoshiitakiri.

²⁷ Aritzimaitaka jimatakiro Herodes ipoña Poncio Pilato japatotaiyakani nampitsiki, iijatzi Israel-mirinkaiti ipiyotaiyakani itsipatakari pashinijatzitsiziriiti, imaamanitakiri Jesús, pitasorintsiti Pitomi, piyoshiitani.

²⁸ Ari okantaka, jimatakiro jirikaiti okaatzi pikinkishiritakari tsika onkantya. ²⁹ Iroñaaka, Pinkathari, paminiro iiroka jasaryimatakina, pishinitainawo pompirayitana iiro nothaawantawaita nonkamantantairo piñaani.

³⁰ Iro pishintsinka poshinchaantyaari mantsiyayitatsiri. Iro pintasonkawintantaanari nompairyiri Tasorinti Pitomi Jesús”.

³¹ Ikanta ithonkairo jamanamanaataiyakani, ontziñaanaka janta tsika japatotaiyakani. Shintsiti ikantakaanakari Tasorintsinkantsi inkinkithatakotanakiro iñaani Pawa, tikaatsi inthaawantantya.

maawoni tzimimoyitziiri ari ikaatzi jashitaiyawoni

* 4:11 Paminiro Mt. 21.42; Ef. 2.20; 1 P. 2.6-8.

³² Jyikitanaki kimisantanaatsiri. Apaani okantanaa ikinkishiritanaari. Tii ithaŋaapithatawakaawo oitarika, ipayitawakaawo kowiyiimoyitariri. ³³ Jirikaiti Otyaantapiroriiti iikiro jiyaatatzi ikinkithatakotziro tsika okanta jaŋaantaari Pinkathari Jesús. Antawoiti inishironkayitairi Pawa maawoni. ³⁴ Tii itzimawaitzi apaani kowityaaniintawaitatsiri, itzimirika tzimatsini iipatsiti, ipanko, ipimantayiziro. Jayiri kiriiki, ³⁵ ipakiri Otyaantapirori, iriitaki antitaariri maawoni jaantayitari apaanipaini oita ikowiri. ³⁶ Iro jimatakiri Leví-mirinka jiiitaitziri José, Chipre-jatzi jinatzi, iri jiiitakiri Otyaantapiroriiti irirori, Bernabé. Ojyakaawintachari jiroka wairontsi Bernabé: “Itomi oimoshirinkantaniri”. ³⁷ Jirika shirampari tzimatsi iipatsiti, ipoŋa ipimantakiro. Jaanakiri owinawo iipatsiti, ipapaakiri Otyaantapiroriiti.

5

Ananías itsipatawo Safira

¹ Iro kantacha tzimatsi pashini atziri jiiita Ananías, itsipatakawo iina oita Safira, ipimantakiro irirori iipatsiti. ² Jirika shirampari jaapatziyakawo iina, jimanagaantaki owinawo iipatsiti. Jamakiri tzimagaantapaintsiri, ipapaakiri Otyaantapiroriiti. ³ Ikantawakiri Pedro: “Ananías, ¿iitama pishini-tantakariri Satanás inthiiyakaimi, iro pikowantari pamatawitiri Tasorintsinkantsi, pimanagaantaki owinawo piipatsiti?” ⁴ “¿Kaarima iiroka ashityaawoni kipatsi? ¿Kaarima iiroka ashityaarini owinawo? ¿Iitama pikinkishirintantawori pantiro jiroka? Tii iri atziriiiti pamatawiti, aŋa iri Pawa pikowawitakari pamatawitirimi”. ⁵ Ikanta ikimawaki Ananías, tyaanaki, kamanaki. Antawoiti ithaawaiyanakini ikaatzii kimayitaintsiri. ⁶ Ipoŋaanaka mainariiti, iponatapaakiri, jaanakiri, ikitatakiri.

⁷ Tikira osamanitzi, ari otyaapaaki iina Ananías, tii iyotzi iroori oita awisaintsiri.* ⁸ Josampitawakiro Pedro, ikantziro: “Pinkantina, ¿Arima ikaatzii owinawo?” Akanaki iroori: “Jii, ari ikaatzii”. ⁹ Ikantziro Pedro: “¿Iitama paapatziyawakaantakari pikowi piŋaantyaari Itasorinka Pinkathari? Jirika ipiyaiyaani aanakiriri piimi ikitatziri, iroŋaaka jaitsitanakimi iijatzi iiroka”. ¹⁰ Apathakiro okantanaka Safira tyaanaki ikatziyaka Pedro, kamanaki. Ikanta ityagaiyapaakini mainariiti, jiŋaapaatziiro kamaki. Jaanakiro, itsipatagairo oimi ikitataka irirori. ¹¹ Ikanta jiŋaitakiro awisaintsiri, antawoiti ithaawaiyanakini kimisantzinkariiti, iijatzi ikimitsitakari ikaatzii kimakoyitakirori awisaintsiri.

Ojyiki itasonkawintantayitaki

¹² Iikiro jiyataakaanakiziiro Otyaantapiroriiti japatotapiintaiyanakani janta awisatapishitaki tasorintsiipanko jiiitaitziro “Jashi Salomón”. Iikiro itasonkawintantanakizii atziriiitiki. ¹³ Iipinkani jowayitanakiri pashiniiti, tii ikowayitanai intsipatanaiyaari. Iro kantzimaitachari tzimataitatsi ojyiki thaamintapirowintanakariri. ¹⁴ Iikiro ipokanakizii shirampariiti iijatzi tsi-naniiti, ojyikitanaki ikaatzii kimisantanaairiri Pinkathari. ¹⁵ Jamakotapaakiri atziri imantsiyariti jomaryaakoyitapaakiri ishitashiki tsika inkinapaaki Pedro. Ikantayitzi: “Inkinapaakirika Pedro jaka, aririka intsimankantanatyaari kapichiini jaampari, aritaki ishintsitai”. ¹⁶ Ari ikimiyitapaakari

* 5:7 Kantakotachari jaka “tikira osamanitzi”, iro ikantayiiitsitari iijatzi “3 horas”.

atziriiti poñaayitainchari nampitsiki saikanampitzirori Jerusalén, jamayitaki ojyiki mantsiyariiti iijatzi ojyiki piyarishiritatsiri, joshinchaayitawakiri maawoni.

Ikisaniintaitanakiri Pedro itsipatakari Juan

¹⁷ Ikanta Ompiratasorintsipirori, itsipatakari ikaatzi aapatziyakariri, jirikaiti Saduceo-paini, ikisaniintaiyakani. ¹⁸ Jaakaantakiri Otyaantapiroriiti, jomontyaakaantakiri. ¹⁹ Iro kantacha otsiniriwitanaka, pokaki imaninkariti Pinkathari, ishiryaaokotairi, jomishitowayitairi, ikantawairi: ²⁰ “Piyaati tasorintsipankoki, pinkinkithatakotainiri atziriiti tsika okantakota owakiraari añaamintotsi”. ²¹ Okanta kapichikitiiyyiri, ariitaiyapaakani tasorintsipankoki, jitapaawo ikinkithatakaantapaaki. Tiitya jiyotaiyini Ompiratasorintsipirori, apatotaiyachani itsipayitakari jaapatziyani, iijatzi maawoni jantaripiroriiti Israel-mirinkaiti. Ipoña jotyaantaki jamayitakiri Otyaantapiroriiti jomontyaawitakari.

²² Ikanta jiyaatashiwitanakari jomontyaani, tii jiñaapairi. Piyapaaka, ²³ ikantapaakiri: “Tii añaagairi. Irojatzii okanta noñaawitapaakawo ashita kamiithaini, irojatzii ikatziyawita aamaakowintariri. Iro kantacha nashitaryaakowitapaakari, tii noñaapairi”. ²⁴ Ikanta ikimawaki Ompiratasorintsipirori, ijiwari aamaakowintawori tasorintsipanko, ijiwari Ompiratasorintsifaari, josampitawakagaiyanakani oityaarika awisatsini. ²⁵ Ari jariitapaakari kamantapaakiriri: “Jirikaiti pomontyaakaantawitakari iirokaiiti, isaikaiyini tasorintsipankoki ikinkithatakaayitzi atziriiti”. ²⁶ Irojatzii jiyaatantanakari ijiwari aamaakowintaniriiti, jaanaki ojyiki jatziriri, jamairi iijatzi. Iro kantacha tii jakotashiwaitziri. Tima ithaawantatyaari atziriiti intsitokantyaari mapi.

²⁷ Ikanta jariitakaapaakari, jowawisaapaakiri tsika japatotaiyakani jiwariiti. Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitawakiri, ²⁸ ikantziri: “¿Tima pikimi nokantzi chapinki: ‘Aritapaaki pikinkithatakotakiri Jesús?’ likiro piyotaaiziri maawoni Jerusalén-jatzi. Pikantakotakina iijatzi naaka, pikantzi: ‘Iri owamaakaantakiriri Jesús’ ”. ²⁹ Ari jakanaki Pedro itsipatakari pashini Otyaantapirori, ikantanaki: “Iri Pawa nonkimisantapiroti, iiro nokimisantashiwaitari atziri. ³⁰ Tima imapiro powamaakaantakiri iiroka Jesús, pipaikakotakaantakiri. Iro kantacha jañaakagairi Pawa itzima-jaantzi ikimisantakiri pairani acharinini. ³¹ Itzinagairi Pawa, jooaikairi jakopiroriki, itsipataari ipinkathariwintantzi. Iri owawisaakotaini iijatzi. Ikwaki ampiyashiriyitai maawoni aakaiti Israel-mirinkaiti, impiyakotan-tairori akaaripiroshiriwitaka. ³² Naaka ñaakiro okaatzi jantayitakiri Jesús, ontzimatyii nonkinkithakatiro. Irijatzii Tasorintsinkantsi matakainawoni, tima iriitaki jotyaantakinari Pawa inampishiritantaiyaana naakaiti nokimisantairi”.

³³ Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisanaka, ikowanaki intsitokirimi. ³⁴ Iro kantacha ari ikatziyanaka apaani janta, iitachari Gamaliel. Fariseo jinatzi irirori, irijatzii yotaantzirori Ikantakaantaini. Pinkatha jowiri maawoni atziri. Ikantanaki: “Ayyininká, incha omishitowawakiri kapichini jirikaiti”. ³⁵ Ipoña ikantzi: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ontzimatyii pinkinkishiritawatya kamiitha tsikarika pinkantiri jirika shirampariiti. ³⁶ Pinkinkishiritakotiri iitachari Teudas, ikantakaapirowaitaka rirori. Japatotaki pairani 400 atziri. Iro kantzimaitachari itsitokamachi-itaitakiri Teudas, ithonka itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari. ³⁷ Iijatzi okimitaka pairani josankinatakotantari maawoni atziri, itzimawita pashini iitachari Judas, Galilea-jatzi jinatzi. Japatotaki atziri.

Iro kantacha itsitokamachiitaitakiri iijatzi irirori. Ipoña itzimpookayitanaki maawoni tsipawitakariri, ari ipiyakari. ³⁸ Pinkimi nonkantimi naaka: Iro pimaamanitziri jirika, piñaashiminthatawayaari. Iriirika antashiwaitawori inintakaanikiini, ari impiyashitaiya apaniroini, inkimityaari apitiroiti nokinkithatakotakiri. ³⁹ Iro kantzimaitacha, iriirika Pawa matakaayitziriri okaatzi jantayitziri, iiro pimatziiri iirokaiti poitsinampairi. Paamaakowintya pimaamanitzirikari Pawa”.

⁴⁰ Inimotanakiri maawoni kimaintsiri. Ikaimairi iijatzi Otyaantapirori, ipajatakaantakiri, ikantakiri: “Aritapaaki pikinkithatakotziri Jesús”. Irojatziji ipakaantaariri. ⁴¹ Ipoña ishitowaiyanaini Otyaantapirori japatowintaitakiri. Thaaaminta ikantaiyanakani, ikantaiyini: “Piñaataitiro ikim-itakaantakai aakami iriipirori jowasankitaawintakairi Jesús, apairyiiri”. ⁴² Ari ikantapiintanaatya jiyotaantzi maawoni kitiiyiri, ikinkithatakaantzi tasorintsipankoki, ikantzi: “Cristo jinatzi jirikaranki Jesús”. Ari ikimi-taakirori iijatzi pankotsipainiki.

6

Jiyoyiitaki 7 mitakotantaniri

¹ Ikanta ijyikipirotanaki jiyotaani, ñaawaiyitanaki Grecia-paantiri, ikantzi: “Paminiri jantapiintayitakiri Heber-paantiri, ipapiintayitziro owanawontsi kamatsiri oimi, imanintanakiro kaari ijyininkatayita iriroriiti”. ² Ipoñaashitaka 12 Otyaantapiroriiti, japatotakiri maawoni jiyotaani, ikantakiri: “Tii okantzi nookiro nokinkithatakotananiri Pawa naaka, nompapiintantimiri poyaari. ³ Iyikiiti ontzimatyii pamini jaka akaataiyini, inkaati 7 atziri, iriitaki aminakaantapiintironi jiroka. Pamini kamiithashiritzimotakimiri, yotanitatsiri, inampishiripirotantari Tasorintsinkantsi. ⁴ Ari onkantya naakowintantyaawori naakaiti namanamanaayitya, nonkinkithatakaanti, niyotaantayiti iijatzi”. ⁵ Ikanta maawoni apatotainchari, inimotanakiri okaatzi ikantakiriri. Ari jiyoshi-itakiri Esteban, awintaariri kamiitha Pawa, inampishiripirotantakari Tasorintsinkantsi. Jiyoshiitakiri iijatzi Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquía-jatzi kimitakotaariri Judá-mirinkaiti, tima jirika kaari ijyininka Judá-mirinka pairani. ⁶ Ipoña jaayiitanakiri jirika 7 isaikaki Otyaantapirori, ari jamanamanaatakotawakari, itasonkawintakiri jotzimikapatziitotantakari jako.

⁷ Iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Pawa. Iikiro ijyikipirotanakitzi iijatzi jiyotaani janta Jerusalén-ki. Ari jimatsitanakawo ikimisantayitanaki oiyiki Ompiratasorintsitaariiti.

Jaakaantaitakiri Esteban

⁸ Ikanta Esteban oiyiki itasonkawintantayitaki atziriitiki, tima Pawa nishironkatakiriri, ipakiri ishintsinka. ⁹ Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi Judá-mirinka ikaatzi apatotapiintachari jiiitatziri “Jompirawiiitari”. Iriiyitaki poñaayitainchari Cirene-ki, Alejandría-ki, Cilicia-ki, Asia-ki. Jiñaanaminthatakiri Esteban. ¹⁰ Tii ikitsirinkaitziri Esteban, tima imapiro jiyotanitakaakiri Tasorintsinkantsi. ¹¹ Irootaki ikantantakariri ijyininka iwitsikakotiri kaaripirori ñaantsi, inkanti: “Nokimakiri Esteban ithainkimawaitziri Moisés-ni, ari ikimitakiriri Pawa iijatzi”. ¹² Iro owatsimaapirotonakiriri atziriiti ikisaniintanakiri Esteban, ari ikimitsitanakari Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. Jaakaantaitakiri, jaayiitanakiri japatotaiyani jiwariiti. ¹³ Ari jamaitapaakiri thiiyakotakariri Esteban, ikantapaaki: “Jirika shirampari

ojyiki ithainkakiro tasorintsipanko, ithainkakiro Ikantakaantaitani iijatzi. ¹⁴ Nokimakiri ikantaki: ‘Jirika Jesús jiiitaitziri Nazaret-jatzi impookakiro tasorintsipanko, impoña jowashiñaayitairo amiyitari aakaiti jiyotaayitairi Moisés-ni’”. ¹⁵ Ikanta jiwariiti apatotainchari, ikimpoyaanakiri Esteban, jiñaatziiri ipooki ikimitanakari maninkari.

7

Joipiyakiniri ñaantsi Esteban irojatzii itsitokantaitakariri

¹ Ikanta Ompiratasorintsipirori josampitakiri Esteban, ikantziri: “¿Imapiroma ikantakoitzimiri?” ² Ari jakanaki irirori, ikantzi: “¡Iyikiiti! ¡Iwaapatiitari! Pinkimi nonkantimi. Pairani isaikawitantakari acharini Abraham-ni janta Mesopotamia-ki, joñaagakari owaniinkatachari Pawa, tikiraamintha jiyaatanakiita inampityaawo Harán-ki. ³ Ikantakiri: ‘Pookanairo pinampitsiti, pookanairi pijyininkamirinkaiti, piyaati pashiniki kipatsi noñaayimiri naaka’. ⁴ Ikanta Abraham-ni, jookanairo inampitsiti iitachari Caldea. Irojatzii ipokantaari inampitaawo Harán-ki. Ikanta ikamai iwaapati, irojatzii jotyaaantantakariri Pawa jaka, tsika anampitawo iroñaaka aakapaini. ⁵ Iro kanzimaitacha, tii jashitakaapirotari, tikaachaajaini jashitakaiyaari kapichiini. Ikajyaakaimaitakari impiri paata, aririka inkamaki. Iri ashitaiyaawoni inkaati chariniitaiyaarini. Irootaki ikantakiriri okantawitaka Abraham-ni tikiraamintha itzimi jowaiyani. ⁶ Iro kantacha ikantakiri iijatzi: ‘Jiñiuro pinchariniyityaari inampityaawo iipatsitiki pashini atziri. Onkaati 400 osarintsi inkimaatsiwaitya jompirawaitaityaari janta. ⁷ Impoña nowasankitaakiri naaka inkaati ompirawaitaityaari. Iriima pinchariniyityaari namairi maawoni jaka nampitsiki, ari jantawaitainari naaka’. ⁸ Ipoña ikantakiri Pawa iijatzi pairani Abraham-ni: ‘Ontzimatyii pintomishitaanitya, tima tzimatsi ankajyaakaawakaiyaari’. Jimatakiro pairani Abraham-ni. Iijatzi ikimitaakiriri itomi irirori, iro jimaakotapaakitziiini ⁸ kitiiyiri, itomishitaanitakiri. Ari ikimitaakiro Isaac itzimaki pairani Jacob-ni. Ari ikimitaakiri iijatzi Jacob-ni 12 itomipaini, achariniyitanakari aakaiti. ⁹ Ikanta jirikaiti, achariniyitaari aakaiti, ikisaniintakiri iririntzi José, ipimantakiri. Ari okanta jariitantakari inampiki Egipto-jatzi. Iro kantacha, ari itsipatapiintakari Pawa, ¹⁰ jowawisaakotairi okaatzi ikimaatsiwaitya. Ipakiri yotanitaantsi, irootaki jaapatziyantakariri iwinkathariti Egipto-jatzi iitachari Faraón. Irojatzii ipinkatharitantakari irirori Egipto-ki, ipinkathawintakiri ijyininkamirinkaiti Faraón. ¹¹ Ipoña ariitaka antawo tajyitsi janta. Owanaa ikowityaaniintaiyakini Egipto-jatzi. Ari okimitakari iijatzi inampiki Canaán-jatzi. Tii jiñiuro pairani acharinini oitya jowayitaiyaari. ¹² Ari ikimakiri Jacob iinitatsi owanawontsi Egipto-ki. Jotyaaantakiri itomiiti ramanantakiti.* ¹³ Ikanta japiitakiro jiyaataiyini, ari jiyotairi José iririntzipaini. Ari okanta jiyotantakari Faraón ijyininkamirinkaititari José. ¹⁴ Ipoña José, ikaimakaantairi iwaapati Jacob, iijatzi maawoni ijyininka, ikaatzi 75 atziri jataintsiri Egipto-ki. ¹⁵ Ari okanta jariitantakari Jacob Egipto-ki. Ari ikamairi irirori janta. Ari ikimitakari iijatzi ikaatzi achariniyitanakari. ¹⁶ Ipoñaashitaka jaatonkiyiitanairi Siquem-ki, ikitatairi janta, jamanantakiniriri pairani Abraham-ni itomipaini Hamor.

* **7:12** Kantakotachari jaka “owanawontsi”, irootaki ikantayiiitzi iijatzi “trigo”.

¹⁷ Okanta imonkaatzimataka okaatzi ikantakiriri pairani Pawa acharini Abraham-ni. Tzimanaki ogyiki iriintsiti ajyininkapaini janta Egipto-ki, ¹⁸ irojatzi itzimantakari pashini pinkathari janta Egipto-ki, kaari yotakotirini José. ¹⁹ Ikanta jirika pinkathari, ogyiki jamatawitakiri ajyininka, jowashironkaawaitakiri. Ishintsiwintakiri jookayitiri inchaaniki, inkamantyaari, iiro ijyikitanta. ²⁰ Aripaiti itzimakiri Moisés irirori. Iriitaki jirika iintsi kamiithatzimotakiriri Pawa. Ikaatzi mawa kashiri jimanawitakari ipankoki ashitariri. ²¹ Okanta imonkaapaititapaaka jookawintantyaariri inkamimi, oñaakiri irishinto Faraón, aakiri, otzikatakari okimitakaantakiri iriitakimi owayani iroori. ²² Ari ikantakari Moisés-ni jiyotantakawori okaatzi jiyotanitari Egipto-jatzi. Naapirori shirampari jinaki, iroopiro okantaka jantayitakiri.

²³ Ikanta otzimaki 40 josarintsiti Moisés-ni, ikowaki jariityaari ijyininkapaini, Israel-mirinkaiti. ²⁴ Iro kantacha jiñaapaaki Egipto-jatzi jowasankitairi ijyininka. Ipiyakowintapaakari Moisés ijyininka, itsitokakiri Egipto-jatzi. ²⁵ Jiñaajaantaki Moisés-ni ari inkinkishiritaiyatyaani ijyininkapaini, iriitaki jotyaaantakiri Pawa jookakaawintairi. Iro kantzimaitacha jirikaiti tii jiyotakotaiyirini. ²⁶ Okanta okitiiyyitamanai, jiñaaki jantawakayiani ijyininka. Ari ikowawitaka Moisés jookakairimi, ikantawitapaakari: 'Iiro powashironkaawakayiani pantawakaa, pijyininka powawakayiani'. ²⁷ Ikanta ijyininka Moisés, jotatsinkawakiri. Ikantziri: '¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti? ¿Pikowatziima iiroka piyakawintina?' ²⁸ ¿Pikowatziima pitsitokina pikimitaakiri chapinki Egipto-jatzi?' ²⁹ Ikimawaki Moisés ikantakiriri ijyininka, shiyanaka. Jataki iipatsitiki Madián-jatzi. Ari isaikakiri nampitsinintsiki, irojatzi itzimantakari apiti itomi.

³⁰ Okanta awisaki okaatzi 40 osarintsi. Janta otzishimashiki, okaakitapai otzishi iitachari Sinaí, ari joñaagakari imaninkariti Pawa, ipaampatakaairo kitochiimaishi. ³¹ Iyokitzi jowanakiro Moisés jiñaakiri. Ikowajaantzi jaminiro okaakiini, ari ikimakiri Pinkathari jiñaanatziri, ikantziri: ³² 'Pawa ninatzi naaka, naakataki ipinkathataki picharini, Abraham, Isaac, iijatzi Jacob'. Ari ithaawanakiri Moisés, okawaitanaka, tii ikowi jaminanairo. ³³ Ipoña ikantanakiri iijatzi: 'Pinothopairi pi-zapato-ti, tima pikatziyantatyaawo kipatsi notasorintsiopathatakaakiri. ³⁴ Noñaakiri janta Egipto-ki niyoshiitakiri pijyininkapaini, ogyiki jashironkaawaitaka. Nokimakiri jatikashiriwaitayakani. Irootaki nopokantakari nookakaawintairi. Iirokatakiri notyaanti janta Egipto-ki pantiro'.

³⁵ Tima pairani jimanintawitakari Moisés-ni, ikantaitakiri: '¿Iitaka kantakimiri iiroka nowinkathariti?' Aña iriitajaantaki jotyaaantakiri Pawa impinkathariwintairi ijyininkapaini, iri ookakaawintairini iijatzi. Iriira matakairini imaninkariti Pawa jiñaakiri ipaampatakaairo kitochiimaishi. ³⁶ Irijatzi Moisés-ni omishitowairiri pairani ajyininkapaini Egipto-ki, ogyiki itasonkawintantzi janta. Ari ikimitaakiro iijatzi inkaariki jiiitatziri 'Kityonkaari', iijatzi okimitaka isaikawaiwitantakari okaatzi 40 osarintsi otzishimashiki. ³⁷ Irijatzi Moisés-ni kantakiriri pairani ajyininkapaini: 'Ari jotyaaantaki paata Pawa pashini Kamantantaniri, ari joyjakotapaatyaanawo naaka jotyaaantakina. Ajyininka jinatyi'. ³⁸ Irijatzi Moisés-ni apatokitakiriri pairani ajyininkapaini janta otzishimashiki, ikinkithawaitakaakiri maninkari otzishiki Sinaí, itsipayitakari ajyininkapaini. Iriitaki aajaanakiro añaakaantaniri ñaantsi, irojatzi jowawisaantakairori aakaiti. ³⁹ Iro kantacha tii ikowi achariniiti inkimisantiri Moisés-ni, ogyiki ipiyathatakari.

Iro ikowaiyakini impiyaimi inampiki Egipto-jatzi. ⁴⁰ Iro ikantantakariri Aarón-ni: 'Iriiwitaka Moisés owawisaakowintanari Egipto-ki. Iro kantacha tii ayotzi iita awijyimotakiriri kaari ipokanta jiyaatzi chapinki otzishiki Sinaí. Piwitsikina nowawanitaiyaari'. ⁴¹ Ari jiwitsikaitakiniri kimi-wityaarini iwankiri vaca. Ikwaiyakini inkimitakaantiri Pawa. Jowamaakiniri ipirapaini joimoshirinkantyaariri iwawani. Aña iriiwitaka witsikakiriri. ⁴² Irootaki, jintainaryaantanakariri Pawa jirikaiti, ishinitanakiri impinkathatairi oorintayitachari inkitiki, tima iriitaki josankinatatsitakariri Kamantantaniriiti, ikantaki:

¿Israel-mirinkaiti! ¿Naakama pipinkathatantaka pipirapaini pitaapiintziri? Tima iro pantapiintakiri okaatzi 40 osarintsi janta otzishimashiki.

⁴³ Aña iri Moloc pipinkathatashitapiintakiri, pikinakinatakaapiintakiri ipankojyitaitziri.

Ari pikimitapiintakiri jiwawanitashiitari kimitariri impokiro jiiitaitziri Renfán,

Pipinkathatashiwaitakari piwitsikayitani iirokaiti.

Irootaki noshinitantimiri jaayitimi intaina panaanakiro Babilonia.

⁴⁴ Isaikawaitantakari pairani achariniiti otzishimashiki, otzimimotziri tasorintsithaanti. Ari jowakoitziro josankinari Moisés-ni. Jiroka tasorintsithaanti, irootajaantaki jiwitsikakaantakiri Moisés-ni tsika okantajaanta joñaagakiri Pawa. ⁴⁵ Irootaki jiroka jaajaapiintakiri pairani achariniiti, irojatzii jariitantakari kipatsiki ontzimi jashitaiyaari. Iro jamayitairi ijiwatantakariri Josué, joitsinampaantakariri ashiwitawori iipatsiti, ikantakaari Pawa. Ari ikantaitatziuro joisokirotakawo tasorintsithaanti, irojatzii itzimantakari pairani David-ni. ⁴⁶ Ikanta pinkathari David, ojyiki jaapatziyakari Pawa, ikantaki irirori: 'Tima iiroka Pawa ipinkathataki pairani Jacob-ni, pishinitina naaka niwitsikimi pankotsi pisaikantyaari'.

⁴⁷ Iriitzimaitaka Salomón witsikakiniriri tasorintsipanko. ⁴⁸ Iro kantzi-maitacha Pawa, Jinokijatzi tii inampitantawo pankotsi jiwitsikani atziri. Iro ikinkithatakotakiri Kamantantaniri, ikantaki:

⁴⁹ Jiroka ikantakiri Pawa:

Irootaki inkiti nosaikantakari nopinkathariwintantzi.

Irooma kipatsi nimakoryaakiiminto inatzi.

¿Tsikama onkaatika pankotsi jiwitsikayitinariri?

Iro nimonkaatawo nimakoryaantyaawo.

⁵⁰ ¿Kaarima naaka witsikayitakiro maawoni tzimayitatsiri?

⁵¹ Iikiro ikantatzi Esteban: 'Iro kantacha iirokaiti, ari pinkantapiintatya pikisoshiritzi, tii pikimisanantitzi, pikimitakiri pashinjatzi atziri kaari ajyininkayita. Pashi powapiintakiro pipiyathatakari Tasorintsinkantsi pikimitakoyitaari pichariniiti'. ⁵² ¿Tzimaajaitatsima apaani Kamantantaniri kaari inkimaatsitakaawaitaitya pairani pichariniiti? Jowamaayitakiri ikaatzi kinkithataintsiri, ikantaki: 'Aatsikitaki matzirori itampatzikatzi'. Aritaki pokaki iroñaaka matzirori, iriitaki pipithokashitakari iirokaiti, pitsitokakiri. ⁵³ Tima iirokaiti yoyiwitawori Ikantaakaantitani okaatzi jiyotaawitakairi maninkari, iro kantacha owanaa pipiyathataka'.

⁵⁴ Ikanta ikimaiyawakini apatotainchari, antawo ikisanakiri Esteban, jatsikaikitashitanakari. ⁵⁵ Iriima Esteban inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi, jaminanaki inkitiki, jiñaakiro jowaniinkawo Pawa, jiñaakiri iijatziri Jesús ikatziyaka jakopiroki Pawa. ⁵⁶ Ipoña ikantanaki: "¡Pamini! Noñaakiro inkiti ashitaryaanaka, noñaakiri Itomi Atziri ikatziyaka jakopiroki Pawa". ⁵⁷ Ari jojyipikanakiro ikimpita jirikaiti. Ikaimaiyanakini shintsini, ishiyashitapaakari Esteban. Joirikapaakiri.

58 Jaayiitanakiri othapitapaa nampitsi. Ari jitapaakari itsitokantari mapi, jaatonkoryaiyanakironi iithaari, jookanakiniri mainari iitachari Saulo, ikantanakiri: “Paminawakinawo noithaari, nontsitokawakiriita”.
 59 Ikanta itsitokaitziri Esteban, jamanamanaatanakari irirori Pawa, ikantziri: “Nowinkathariti Jesús, jatashirinkatakina noñaapaimi”.
 60 Ari jotzirowanakari, jiñaawaitanaki shintsiini, ikantanaki: “Nowinkathariti, iiro poiipiyiniri jiroka kaaripironkantsi”. Ithonkakiro jiñaawaitaki jiroka, makoryaanaki.

8

Ipatzimaminthatziri Saulo kimisantzinkariiti

¹ Ikanta Saulo jaminakotakiri Esteban itsitokaitziri, ikantanaki irirori: “Ariwi, kamaki Esteban”. Aripaiti jitaitanakawo ipatzimaminthataitziri kimisantzinkariiti Jerusalén-ki. Irootaki ishiyantanakari maawoni Judea-ki, ikinanaki iijatziri nampitsiki Samaria. Iiniromaita isaikanaki Otyaantapiroriiti.
² Ikanta pinkathatasorintsitaniri ikitatakiri Esteban, antawoiti jiraakowaitakari.
³ Iriima Saulo ikowanaki irirori japirotirimi kimisantaatsiri. Jiyaatashitapiintakiri ipankoki, jinoshikayitziri shirampari, tsi-nani, maawoni. Jomontyaaakaantayitakiri.

Ikinkithaitziro Kamiithari Ñaantsi nampitsiki Samaria

⁴ Ikanta maawoni shiyaitanainchari, jatayitanaki pashiniki nampitsi. Ikinkithatakoyitakiro Kamiithari Ñaantsi janta.
⁵ Ikanta Felipe, iriitaki shiyainchari iijatziri, ariitaka nampitsiki Samaria. Ikinkithatakota-paakiri Cristo.
⁶ Ari japatotapaaka maawoni atziripaini, jowakimpitatakawo ikinkithatziro Felipe, tima jiñaayitakiro itasonkawintantapaaki iijatziri.
⁷ Joshinchaayitai oiyiki atziri piyarishiritatsiri. Antawo ikaimayitzi piyari ishiyayita. Oiyiki atziri kisopookiwitachari, kaari kamiithawitachani iitzi, joshinchaayitairi maawoni.
⁸ Irootaki ikimoshiritantakari maawoni nampitawori janta nampitsiki.

⁹ Iro kantacha tzimatsi janta iitachari Simón. Jyiripiyaari jinawitaka pairani. Jamatawitaki oiyiki atziri nampitawori Samaria-ki. Owanaa ikantakaapirowaitaka.
¹⁰ Jawintaapiintawitakari atziriiti, jiwariiti, maawoni, ikantayitzi: “Thami ankimisantiri, tima jirika Simón jimatakiro jiñaawiyatari Pawa”.
¹¹ Ikimisantaitziri Simón maawoni ikantayitzi. Oiyiki osarintsi jiyokitziiwintaitakiri jantawiyarinkakiini.
¹² Iro kantacha jariitapaaka Felipe, jiyotaantapaakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziri Jesús-cristo, kinkithatakotziri iijatziri Pawa impinkathariwintantai. Jowiinkaayitanaka shirampariiti, iijatziri tsinanipaini.
¹³ Ari jimatsitanakawo iijatziri Simón irirori, ikimisantawitanaa, owiinkaawitaka iijatziri. Joyaatyatani jowanakiri Felipe, jiñaakiri itasonkawintantayitzi. Iyokitzi jowakiri.

¹⁴ Ikanta Otyaantapiroriiti saikatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri Samaria-jatzi ikimisantayitairo iñaani Pawa. Irootaki jotyaaantakariri Pedro itsipatanakari Juan.
¹⁵ Ikanta jariitaiyakani Samaria-ki, jamanamanaatakotapaakari kimisantzinkariiti, inampishiritantyaariri Tasorintsinkantsi.
¹⁶ Apa ipairyakiri Awinkathariti Jesús jowiinkaayitakiri. Tikiraamintha inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi.
¹⁷ Ikanta Pedro itsipatakari Juan, jotzimikapatziitotantakari jako apaanipaini. Ari inampishiritantanakari Tasorintsinkantsi.
¹⁸ Jiñaakiri Simón jantakiri Otyaantapirori, jotzimikapatziitotantakari jako atziri, jinampishiritantaari Tasorintsinkantsi, ipinawitanakari irirori Otyaantapirori,
¹⁹ ikantanakiri:

“Jirika kiriiki, pimpina naaka pishintsinka, nonkimitantimiri iiroka, nonampishiritakaantyaariri Tasorintsinkantsi nojyininka, notzimikapatziiototantaara nako”.²⁰ Ari jakanakiri Pedro, ikantziri: “¡Ari pintsipatawiitaiyaari piiriikiti pimpiyashitaiya! ¿Piñaajaantakima ari pamanantantatyaawo piiriikiti ipashitantari Pawa?”²¹ Iiro pimamachiitziro pinkimitakotyaanawo naaka, jiñaakimi Pawa tii pitampatzikashiritzi.²² Powajyaantairo piyaaripironka, pinkowakotairi Pawa, añaawakiro aririka impiyakotaimiro pikinkishiriwitakari.²³ Niyotakimi naaka, ojyiki pikisashiriwaitaka. Ari pikantapiintatya pikaaripiroshiriwaitzi”.²⁴ Ipoña jakanakiri Simón, ikantanaki: “Pamanakotaina Pinkathariki, iiro awijiyimotantana pikantakinari”.

²⁵ Ikanta Pedro itsipatakari Juan, ithonkakiro ikinkithatakotakiri Pawa. Ipoña ikinayitanaki pashiniki nampitsi okaatzi saikatsiri Samaria-ki, ikinkithatakiro Kamiithari Ñaantsi. Ari ipiyaiyaani Jerusalén-ki.

Felipe ijatzzi Etiopía-jatzzi

²⁶ Ikanta imaninkariti Pawa, jiñaanatakiri Felipe, ikantziri: “Piyaati nampitsiki iitachari Gaza, pimpampithatanakiro aatsi poñaachari Jerusalén-ki irojatzzi janta”. Tima jiroka aatsi irootaki kinachari otzishimashiki.

²⁷ Jataki Felipe. Okanta niyanki aatsi, itonkiyotakari Etiopía-jatzzi. Jiware jinatzi. Iriitaki kimpoyiiri kiriiki janta Etiopía-ki opinkathariwintantzi tsinani iitachari Candace. Ipoñagaatyaawo irirori Jerusalén-ki ipinkathatziri Pawa.*

²⁸ Iro jiyaatairo irirori inampiki, isaikantakawo ishiyakominto, jiñaanatziro josankinari Kamantantaniri Isaiás-ni.²⁹ Jiñaanashiritanaki Tasorintsinkantsi jirika Felipe, ikantziri: “Piyaati, ponsitotyaari shiyakotainchari”.³⁰ Ikanta ipokashitapaakiri Felipe, ikimatziiri Etiopía-jatzzi jiñaanatziro josankinari Isaiás-ni. Ari ikantziri: “¿Pikimathatziro piñaanatziri?”³¹ Ari ikantzzi Etiopía-jatzzi: “¿Tsika onkini nonkimathatiro, tii itzimi iitya yotainawoni? Pimpoki iiroka, pintsipatina”.³² Jiroka Osankinarintsi jiñaanatziri:

Ikimitakaitakiri jaayitzi oijya jowamaitiri.
Ikimitakari oijya tii ikaimawaitzi jamiyitiri,
Ari ikimitakari ijatzzi irirori, mairi ikantaka.

³³ Tsinampashiri ikantakaitakari, tii otampatzikatzi okaatzi ikantakoitakiriri.

Ari jowamaitakiri, tiimaita itzimi jowaiyanipaini irirori.

³⁴ Ikanta jirika jiwari Etiopía-jatzzi, josampitanakiri Felipe: “Pinkantina. ¿Iitaka ikinkithatakotziri Kamantantaniri? ¿Irijatzzima kinkithatakotacha? ¿Pashinima ikinkithatakotzi?”³⁵ Ari jitanakawo Felipe ikinkithatakaanakiri josankinari Isaiás-ni, ikinkithatakotanakiniri Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesús.

³⁶ Okanta osamaniityaaki, ikinimotapaakiro jiña, ikantzzi Etiopía-jatzzi: “Jiroka jiña. ¿Iroma okantzzi nowiinkaatyaa naaka?”

³⁷ Jakanakiri Felipe, ikantziri: “Pinkimisantapirotanakirika, ari onkantaki”. Ikantzzi Etiopía-jatzzi: “Nokimisantzi, iriitaki Jesucristo Itomi Pawa”.³⁸ Ari jowatziyakaantapaakiro ishiyakominto Etiopía-jatzzi. Ayyitanaki apitiroiti, jatanaki jiñaaki. Ari jowiinkaatakari.³⁹ Ikanta itonkaanaani jiñaaki, jaanairi Felipe Tasorintsinkantsi. Jirika jiwari Etiopía-jatzzi, tii jiñaanairi tsika ikinanaki. Iro kantacha jirika atziri kimoshiri ikanta jiyaatai irirori.

* **8:27** Kantakotachari jaka “Jiwari jinatzi”, totaanikiri inatzi. Tima iro jamitaiyarini pairani ikaatzi saikapankoyitziro pinkathari, itotaanikiyitziro, onkantya iiro jowaiyantakaantantayita ipankoki pinkathari.

40 Iriima Felipe jiñaashitaawo isaikapai Azoto-ki. Ipoña jawisaki pashiniki nampitsi ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi, irojatzji jariitantaari Cesarea-ki.

9

Pashinishiritai Saulo (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ikanta Saulo, tii jowajyaantziro jasaryiimayitari jowamairi jiyotaani Pinkathari. Irootaki jiyaatashitantakariri ijiwari Ompiratasorintsitaniri Judá-mirinka, ² ikantapaakiri: “Posankinatniri Ompiratasorintsitaari saikatsiri nampitsiki Damasco, pinkantiri: ‘Pishinitiri Saulo jaayitiri tsipatanaariri jütaitziri “Aatsi”. Intyaayiti japatoyiitapiinta, joojoyitiri shirampari iijatzji tsinani, jamakiri jaka Jerusalén-ki’”. ³ Iro jariitzimataka nampitsiki Damasco, ari jomapokakiri morikanaintsiri inkitiki, joorintapaaka ikatziyaka Saulo. ⁴ Tyaanaki Saulo. Ikimatzi ñaantsi inkitiki, ikantaitzi: “¡Saulo! ¡Saulo! ¿litama pipatzimaminthatantanari?” ⁵ Jakanaki Saulo, ikantzi: “¿litama iiroka Pinkathari?” Ari ikantaitanakiri: “Naakataki Jesús pipatzimaminthatakiri. Iirokataki owasankitaawaitacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpaikatyiyaawomi thoyimpithowari”. ⁶ Ikanta Saulo, ompitawaitanaka ithaawanaki, ikantanaki: “Pinkathari, iita pikowiri nantairi naaka”. Ari ikantanakiri Awinkathariti: “Pinkatziyi, piyaati nampitsiki. Ari inkamantaitimiro oitya pantiri”. ⁷ Owanaa ithaawanaki ikaatzji oyaatakiriri Saulo, tima ikimawakiro iijatzji irirori ñaantsi, tii jiñiimaitari ñaawaitatsiri. ⁸ Ipoña ikatziyawitanaa Saulo. Ikowawita jokiryiima, tii okantzi jaminanai. Irootaki ikathatantanaariri itsipayitakari, jaanakiri nampitsiki Damasco. ⁹ Ari isaikakiri janta okaatzji mawa kitiijyiri, tii okantzi jaminawaitai, tii jowaiya, tii jirai iijatzji imiri.

¹⁰ Okanta janta Damasco-ki, ari isaiki apaani yotaari jiita Ananías. Iriitaki jiñaanatakiri Awinkathariti imishiniki, ikantzi: “¡Ananías!” Ari jakanakiri irirori: “¿litaka, Pinkathari? Jaka nosaiki”. ¹¹ Ikantzi: “Piyaati janta aatsiki jiitaitziri ‘Tampatzikari’. Ari osaiki ipanko iitachari Judas, posampikowintiri shirampari jiita Saulo, iri poñaachari nampitsiki Tarso. Ari isaikiri irirori jamanamanaata. ¹² Nomshitakaakiri irirori. Jiñaakimi pityaashitapaakiri, potzimikapatziitotantakari pako, irojatzji jaminawaitantanaari”. ¹³ Ikanta ikimawaki Ananías, ikantanaki: “Pinkathari, ojyiki nokimi inkinkithatakoitziri jirika shirampari, kowiinka okanta jantayitakiri Jerusalén-ki jowasankitaayitziri pikitishiritakanaani”. ¹⁴ “Iro ipokantari iroñaaka jaka, tima jotyaantatziiri ijiwari Ompiratasorintsitaniri jaayitiri pairiyimiri jawintaashiritaimi”. ¹⁵ Ikantzi Pinkathari: “Piyaati. Tima jirika shirampari iriitaki niyoshiitakiri naaka inkinkithatakotaina maawoni nampitsiki. Inkinkithatakari Israel-mirinkaiti iyyininkatari irirori, iijatzji pashinijatzji atziri kaari iyyininkata, iijatzji iwinkathariti. ¹⁶ Ari noñaagakiri iijatzji tsika onkaati inkimaatsiwintina naaka”. ¹⁷ Ipoña jiyaataki Ananías pankotsiki isaikaki Saulo. Tyaapaaki, jotzimikapatziitotantapaakari jako. Ikantzi: “Iyiki, jotyaantakina Awinkathariti Jesús, oñaagakimiri aatsiki pikanapaaki pairani. Iro jotyaantantanari pokiryantaaiyaari, inampishiritantaimiri iijatzji Tasorintsinkantsi”. ¹⁸ Ari oparyaanaki jokiki kimiwitariri shimapintaki, aminanai kamiitha. Ipoña ikatziyanaka, jatanaki jowinkaataitiri. ¹⁹ Ari jowawaitanaa, irojatzji ishintsitantaari kamiitha. Kapichi isaikimowaitapaintziri kimisantzinkariiti nampitawori Damasco-ki.

Iinkithatzi Saulo Damasco-ki

²⁰ Ari jitanakawo Saulo ikinkithatakaantanaki japatotapiintayita Judá-mirinkaiti, ikantzi: “Iriitaki Itomi Pawa iitachari Jesús”. ²¹ Iyokitzi jowanakiri ikaatzi kimiriri, ikantawakaa: “¿Tiima iriitaki jirika kisaniiintziriri Jerusalén-ki ikaatzi pairiyiriri Jesús? ¿Tiima irijatzi pokaintsiri jayiri kimisantzinkari ijiwariki Ompiratasorintsitaari?” ²² Iro kantacha Saulo iikiro ishintsitaziki ikinkithatakaantzi tikaatsi inthaawantanatya. Tii jiyotzi iita inkantayitiri Judá-mirinkaiti nampitawori Damasco-ki, ikimiri Saulo ikantzi: “Jirikaranki Jesús Cristo jinatzi”.

Saulo ishiyapithatari Judá-mirinkaiti

²³ Okanta awisanaki oiyiki kitiiyyiri, ikantawakaanaka Judá-mirinkaiti: “Thami antsitokiri Saulo”. ²⁴ Tima kitiiyyiriki iijatzi tsiniripaiti joyaawintakari ishitowapiintaitzi inampiki, inkini intsitokiri. Iro kantacha Saulo jiyotaki ikowaitatzi jowamaitiri. ²⁵ Ikanta kimisantzinkariiti, jotitakiri antawoki kantziri, jowayitakotairi tsiniripaiti jikokiroki jotantotaitziro nampitsi. Ari okanta ishiyantakari Saulo.

Ariitaa Saulo Jerusalén-ki

²⁶ Ikanta jariitaa Saulo Jerusalén-ki, ikowawitaka intsipatapaiyaarimi jiyotaani Pinkathari. Iro kantacha owanaa ithaawantakari, jiñaajaantzi tii ikimisantapirotai irirori. ²⁷ Iro kantacha tzimatsi kimisantzinkari iitachari Bernabé, jaapatziyanakari Saulo, jataki joñaagantairi ipiyota Otyaantapirori. Ikantapaakiri: “Jirika Saulo jiñagairi Awinkathariti janta aatsiki jatachari Damasco-ki, ikinkithawaitakaakiri. Ari jitanaawori Saulo janta nampitsiki Damasco ikinkithatakotanairi Jesús. Tikaatsi inthaawantanatya”. ²⁸ Ari okantari isaikantapaari Saulo Jerusalén-ki, itsipayitapaari Otyaantapirori. ²⁹ Ikinkithatakotakiro iwairo Pinkathari Jesús, tikaatsi inthaawantya. Ikinkithatakaayitzi Judá-mirinkaiti Grecia-paantiri. Iro kantacha ikowaki intsitokiri jirikapaini. ³⁰ Ikanta jiyotaiyakini kimisantzinkariiti, jaanakiri Saulo janta Cesarea-ki. Jotyaantairi Tarso-ki.

³¹ Ikanta kimisantzinkariiti, nampiyitawori Judea-ki, Galilea-ki, Samaria-ki, kamiitha ikanta isaikawaitaiyini, iikiro jantakishiripirotanakitzi, pinkatha jowapiintanakiri Pinkathari, jaamaakowintari Tasorintsinkantsi. Iikiro jiyaatatzi ijyikipirotanaki.

Joshinchagaitairi Eneas

³² Ikanta jariitantayitaka Pedro nampitsiitiki, irojatzzi jariitantaka Lida-ki inampiyitawo oitishiritaari. ³³ Ari jiñaapaakiri iitachari Eneas, kisopookiri jinatzi, tzimakotaki 8 osarintsi jomaryaawaitaka. ³⁴ Jiñaanatapaakiri, ikantziri: “¡Eneas, joshinchagaimi Jesucristo. Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto!” Ari ikatziyanakari Eneas. ³⁵ Ikaatzi nampitawori Lida-ki iijatzi Sarón-ki, jiñaayitairi ikatziyawaita Eneas, iro ikimisantantanakariri Awinkathariti.

Añaantaari Dorcas

³⁶ Okanta nampitsiki Jope, tzimatsi apaani yotaawo oita Tabita, jiñaaniki Grecia-paantiri jiiitaitziro “Dorcas”. Jiroka tsinani itakotantapiintaka, onishironkatantapiintaki iijatzi. ³⁷ Okanta apaani kitiiyyiri, omantsiyataki Dorcas, kamaki. Jaayitakiro, ikaawoshiitakiro, jomaryaitapaintziro jinoki opankoki. ³⁸ Okanta janta Jope-ki tii intainapirotzzi osaiki nampitsi Lida, tsika jariitaka Pedro. Ikanta ikimayakini yotaariiti ari isaikiri Pedro janta, jotyaantaki apiti shirampari inkamantiri, inkantiri: “Pimpokanaki thaankipiroini Jope-ki”. ³⁹ Jatanaki Pedro. Ikanta jariitapaaka janta, jaayitanakiri jinoki tsika jomaryaitakiro. Opiyowintapaakari maawoni

kamatsiri oimi, iragaiyapaakani, oñaagapaakiri kithaarintsi oshirikapiintani Dorcas. ⁴⁰ Ipoña Pedro jomishitowakiro maawoni, ari jotzirowanaka, amanamanaatanaka. Ipoña ipithokashitanaawo kaminkawo, ikantzi: “¡Tabita, pintzinai!” Ari okiryaanai iroori, oñaatziiri Pedro, isaikaki. ⁴¹ Iri thawakotanaantsiri Pedro, jowatziyakiro. Ipoña ikaimayitakiro kamayitatsiri oimi iijatzzi ikaatzzi oitishiritaari, jiñaayitakiro añaagai. ⁴² Ikanta ikimakoitakiro nampitsiki Jope, oiyiki kimisantanakiriri Pinkathari. ⁴³ Oiyiki kitiiyyiri isaikawaitanaki Pedro nampitsiki, iri isaikimotaki shirampari iitachari Simón “Mishinantsipakori”.

10

Pedro iijatzzi Cornelio

¹ Tzimatsi Cesarea-ki shirampari iitachari Cornelio, iriitaki ijiwariti owayiriiti Roma-jatzzi jiiitatzzi “Italia-jatziiti”. ² Jirika shirampari pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzzi, ari ikaatzzi iriyyininkamirinkaiti ipinkathatzzi Pawa. Ipapiintziri ashironkainkari oiyiki iiriikiti okantawitaka tii iriyyininkatari. Jamanamanaatapiintakari Pawa irirori. ³ Okanta apaani kitiiyyiri, itainkanaki ooryaatsiri, ari jomapokakiri imaninkariti Pawa ityaashitapaakiri isaikaki, jiñaawakiri koñaawoini, ikantapaakiri: “¡Cornelio!”* ⁴ Iyokitzi ikantanaka Cornelio, ithaawankakiini josampitanakiri, ikantziri: “¿Pinkathari, iitama pikowakotanari?” Ikantanakiri maninkari: “Ikimakimiro Pawa pamanamanaatani, jiñaakimi pinishironkatantapiintaki. ⁵ Potyaanti pompiratani nampitsiki Jope jamantyaariri Simón, jiiitatzzi iijatzzi Pedro. ⁶ Ari jimayimotziri iriyamitzi jiiitatzzi Simón, ‘Mishinantsipakori’ saikathapiyaatziriri inkaari. Iri kamantimini oita pantairi”. ⁷ Ikanta ishitowanai maninkari, ikaimaki Cornelio apiti jotzikatani. Ikaimaki iijatzzi jowayiriti, jawintaari irirori, pinkathatasorintsiwaitaniri jinayitatzzi jirikaiti. ⁸ Ikamantakiri okaatzzi ikantaitakiriri. Jotyaantakiri Jope-ki.

⁹ Okanta okitiiyyitananai, jiwiyaaaka tampatzika ooryaatsiri, irootaintsi jariitizimataiyani Jope-ki jotyaantakiri. Ari jatiitanaki irirori Pedro jamanamanaatya jinoki pankotsipankaki. ¹⁰ Ikimaminthatakiro itajyi, ikowaki joya, iro kantacha owakiraa jonkotsiyiitzi joyaari, ari jiñaawiyatakari. ¹¹ Jiñaakiro ashitaryaanka inkiti, jowayiiitakiro kimiwitawori antawo manthakintsimaanka, ithatoyiiitakiro opatziki. ¹² Okanta janta manthakintsimaankaki tzimatsi oiyiki kantashiwaitachari piratsi, ikaatzzi konthayitatsiri kipatsiki, iijatzzi tsmiripaini. ¹³ Ikimatzi ñaanatakiriri, ikantaitziri: “Pedro, pintzinai, powamairi jirikapaini, poyaari”. ¹⁴ Ari jakanaki Pedro: “Iiro Pinkathari. Tii nowapiintari naaka jirikapaini ipinkaitziri”. ¹⁵ Japiitaitanakiri Pedro jiñaanaatziri, ikantaitziri: “Tima jirikapaini ishinaatanziri Pawa, iiro piitashiwaitari iiroka ‘Ipinkaitziri’”. ¹⁶ Mawajatzzi apiitaka jiroka. Ipoñaashitaka jaayiiitanairo manthakintsimaanka inkitiki.

¹⁷ Antawo okantzimoshiriwaitanakari Pedro, ikinkishiriwaita oita oiyakaawintachari okaatzzi jiñaakiri. Ari jariitaiyapaakani jotyaantani Cornelio, josampikowintapaakiro ipanko Simón. ¹⁸ Jariitapaakawo pankotsi, ikaimaiyapaakini shintsiini josampitantapaaki, ikantzi: “¿Ari jimayiri jaka Simón, jiiitatzzi iijatzzi Pedro?” ¹⁹ Ikinkishiritakominthaitziri Pedro jiñaakiri, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Pamini,

* **10:3** Kantakotachari jaka “tainkanaki ooryaatsiri”, irootaki ikantaitziri pairani “ooryaatsiri 9”.

ariitapaaka mawa shirampari aminaminatzimiri. ²⁰ Pinkatziyi, payiiti. Iro pikisoshiriwaitzi, pintsipatyaari, tima naakataki otyaantakiriri". ²¹ Ari jayitapaaki Pedro, ikantapaakiri shirampariiti: "Naakataki paminaminatzi. ¿Iita pipokantari?" ²² Ikantaiyanakini irirori: "Nopoki jotyaantana Cornelio, ijiwari owayiriiti. Tampatzikashiriri jinatzi, pinkathatasorintsiwaitaniri jinatzi, iri jaapatziyapiintari pijyininkapaini Judá-mirinka. Tima chapinki ipokashitakiri imaninkariti Pawa, ikantakiri: 'Pinkaimakaantiri Pedro, impokantyaari pipankoki, ari pinkimiro inkamantimiri' ". ²³ Ikanta Pedro ityaakaanakiri pankotsiki, ari jimagaiyapaakini. Okanta okitiijiyitamanai, jataki Pedro joyaatanakiri pokashitakiriri, ari itsipatanakari iijatzi Jope-jatzi, "iyikiiti" jinatzi.

²⁴ Okanta pashini kitiiyiri ariitaiyakani Cesarea-ki. Ari joyaawintakari Cornelio itsipayitakari ijiyininkamirinkaiti, iijatzi jaapatziyaminthatani ikaimayitakiri irirori. ²⁵ Jariitapaaka Pedro pankotsiki, ishitowashitanakiri Cornelio, jotzirowashitawakari, impinkathatawakirimi. ²⁶ Iro kantacha Pedro jowatziyakiri, ikantziri: "Pinkatziyi, atziri ninatzi iijatzi naaka, ari nokimitzimi iiroka". ²⁷ Ikanta jiñaanatzi Cornelio, ityaakaapaakiri, jiñaapaakitzi oiyiki atziri apatotainchari. ²⁸ Ikantanaki Pedro: "Piyotaiyini iiroka, naakaiti Judá-mirinkaiti tii ishinitaitana nontsipatimi iirokaiti kaari nojyininkata, tii okantaajaitzi nontyaapankotimi. Iro kantacha owakiraini jiyotaakina Pawa, tii okantzi nonkantayitimi: 'Nowinkani pinatzi'. ²⁹ Irootaki kaari nojyinkaantanaka nopokanaki pikaimakaantakina. Iroñaaka nokowi niyoti iita pikaimakaantantani".

³⁰ Ikantanaki Cornelio: "Chapinki, aritaki tzimaki 4 kitiiyiri, ari ikaata-jaantaki iroñaaka ooryaatsiri, ithatanaka. Nosaiki naaka jaka nopankoki notziwintawaita, namanamanaata otsinirirityaaki, ari ikoñaatzimotakina shirampari, shipakiryaa okantapaaka iithaari.† ³¹ Ikantapaakina: 'Cornelio, ikimakimi Pawa pamanamanaari, ikinkishiritakiro pinishironkatantapi-intaki. ³² Potyaanti nampitsiki Jope amirini Simón, jiiitaziri iijatzi Pedro. Ari jimayimotziri iijyamitzi jiiitaziri Simón, mishinantsipakori nampita-chori inkaarithapiyaaki'. ³³ Ari notyaantakiri thaankipiroitiini ñaakitimini, pimatakiro pipokanaki thaankipiroitiini. Jirika ipiyotakina Pawa. Incha pinkantinawo ikantakimiri Awinkathariti".

³⁴ Ikantanaki Pedro: "Ari niyotziri iroñaaka imapirotatya Pawa tii jiman-intanziri atziriiti, ³⁵ jaapatziyayitari pinkathatanairiri, tampatzikashiritasiri, okantawitaka tsikarika inampiyitawo, kaari nojyininkawita. ³⁶ Tima jiroka Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, jatakotaintsiri nojyininkaki Israel-mirinkaiti, iriitaki Pawa kantakaawori nokinkithatakotantaariri. Iritaki pinkathariwintaini maawoni, iriitaki saikakaayitaini iijatzi kamiitha. ³⁷ Piyotaiyini iirokaiti okaatzi awisaintsiri noipatsitiki. Tima pikimakow-intakiro ikinkithatakotakiri pairani Juan-ni okantakota owiinkaataantsi. Irojatzi ipoñaantanakari Galilea-ki, ³⁸ jiñaaitakiri Jesús Nazaret-jatzi. Iri Pawa ipakiri ishintsinka iijatzi Itasorinka. Ikinayitanaki irirori inishironkatantayitzi, jowawisaakoyitaki oiyiki piyarishiritatsiri. Iro jimatantakawori jiroka tima Pawa tsipatakariri. ³⁹ Naakayitaki ñaayitajaantakiri maawoni jantayitakiri Jesús janta Judea-ki ipoña Jerusalem-ki. Ipoñaashitaka jowamaitakiri, ipaikakoitakiri. ⁴⁰ Iro kantacha imonkaataka mawa kitiiyiri jañaakagairi Pawa, ikantakaakawo irirori noñaayitairi naakaiti. ⁴¹ Tii joñaagapanaatari

† 10:30 Kantakotachari jaka "ithatanaka", irootaki ikantayitzi pairani "ooryaatsiri 9".

maawoni atziri, apa naakaiti, jiyoshiitakiri pairani Pawa jiñaayitairi. Ar-itaki jañagai, notsipatawaari nowaiyani iijatzi nirawaitaiyini. ⁴² Iriitaki otyaantaiyakinarini nonkamantayitairi atziriiti, nonkantairi: ‘Iri Jesús jowakiri Pawa jiyakawintairi maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamayitaintsiri iijatzi’. ⁴³ Irijatzi Jesús ikinkithatakotsitakari pairani Kamantantaniiriiti, ikantaki: ‘Inkaati kimisantairini jirika impairyayitairi, aritaki impiyakotainiri iyaaripironka’”.

⁴⁴ Jiñaawaiminthaitzi Pedro, ari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi maawoni kimisantakiriri ikinkithatzi. ⁴⁵ Iyokitzi jowanakiri ikaatzi oyaatakiriri Pedro, jiñaakiro inampishiriyitantapaakari Tasorintsinkantsi kaari ijyininkata, okimiwaitakawo isakopiroitatyinirimi. ⁴⁶ ikimaiyakirini jiñaawaitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi, ithaamintanakari Pawa. ⁴⁷ Ikantanaki Pedro: “¿Kantatsima ompitapithatyaari jowiinkayitya jirikaiti atziri, kimiyitanakairi aakaiti inampishiritantyaari Tasorintsinkantsi?” ⁴⁸ Ari jotyaantaki jowiinkaayitiri jirikaiti impairyaitiri Jesucristo. Ipoñaashitaka jirikaiti ikantanakiri Pedro: “Pisaikimowaitanakina”.

11

Ikamantapairiri Pedro kimsantzinkariiti Jerusalén-ki

¹ Ipoña ikimaiyakini pashini Otyaantapiroriiti iijatzi iyikiiti nampitawori Judea-ki, ikantaitzi: “Ikimayitairo Iñaani Pawa kaari ajyininkata, ikimisan-tayitai irirori”. ² Iro jariiwitawo Pedro Jerusalén-ki, jiñaanaminthatawairi Judá-mirinka kimsantayitatsiri.* ³ Ikantawairi: “¿Iitama pariitantariri kaari ajyininkata, patyooyitakiri iijatzi?”† ⁴ Ari ikamantanakiri Pedro tsika okanta opoñaantakari. Ikantanakiri: ⁵ “Nosaiki naaka nampitsiki Jope, namana-manaminthata, ari noñaawiyatakari. Noñaaki kimitawitakawori antawoiti manthakintsimaanka, ithatoyiitakiro opatziki, jowayitakoitakiro okina-paakiro inkitiki irojatzi tsika nosakaki naaka. ⁶ Ari naminapirotanakiro, noñaaki ojyiki katsimari piratsi, noñaaki ikaatzi kamathayitatsiri kipat-siki, ipoña tsmiripaini. ⁷ Ipoña nokimaki ñaanatakinari, ikantana: ‘Pedro, pinkatziyi, powamairi jirikapaini, poyaari’. ⁸ Ari nakanaki: ‘Iiro Pinkathari, tima tii namonkomachiitzi naaka jirikapaini ipinkaitziri’. ⁹ Japiitaitanakina jiñaanaitana, ikantaitzi: ‘Tima jirikapaini ishinitaantziri Pawa, iiro piitashiwaitari ‘Ipinkaitziri.’ ¹⁰ Mawajatzi apiitaka jiroka. Ipoña jaayiiitanairo inkitiki okaatzi noñaakari. ¹¹ Ari jariitayapaakani mawa shirampari aminaminatanari, jotyaantaitakiri ipoñaakawo Cesarea-ki. ¹² Jiñaanashiritanakina Tasorintsinkantsi, ikantakina: ‘Poyaatanakiri jirikaiti, iiro pikisoshiriwaitanaki’. Irootaki nimatakiri. Jirika 6 iyikiiti notsipatanakari. Iri notsipatakari notyaapankotakiri shirampari kaari ajyininkata. ¹³ Ikamantawakina, ikantana: ‘Chapinki, noñaaki maninkari ikatziyapaaka jaka nopankoki, ikantakina: “Potyaanti jatatsini nampitsiki Jope onkantya jamantyaariri Simón, jiiitatziri iijatzi Pedro. ¹⁴ Iriitaki kamantimironi tsika pinkantya pawisakoshiritantaiyaari, pintsipataiyaari maawoni pijyininkamirinkaiti.’ ¹⁵ Ikanta nokinkithawaitakaapaakari, ari omapokashitakinari inampishiritantapaakari Tasorintsinkantsi iriroriiti, iroowaitaki inampishiritantakari aakaiti owakiraini. ¹⁶ Ari nokinkishiritanakiro ikantakiri pairani Awinkathariti: ‘Imapiro Juan jowiinkaantantawo

‡ 10:45 Jirikaiti “oyaatakiriri Pedro”, irijatzi jiiitaititari “Totamishitaaniri”. * 11:2 Kantakotachari jaka “Judá-mirinka”, irijatzi jiiitaititari “Totamishitaaniri”. † 11:3 Kantakotachari jaka “kaari ajyininkata”, irijatziita jiiitatziri “kaari totamishitaaniri”.

jiñaa, iro kantacha ari piñaaayitakiro iirokaiiti inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi kimiwaitakimi jowiinkaantantatyimiriimi'. ¹⁷ Iriitajaantaki Pawa nishironkatakiriri iijatzi iriroriiti ikimitaayitai aakaiti akimisan-tairi Pinkathari Jesucristo. ¿Litama nonkowantyaari naaka nomaamanitiri Pawa?" ¹⁸ Ikanta ikimayawakini iyikiiti nampitawori Jerusalén-ki, tikaatsi inkantaiyanakini. Ithaamintaiyanakarini Pawa, ikantaiyanakini: "¡Ari okantari! ¡Inishironkatairi Pawa kaari ayyininkata! ¡Kantatsi jowajyaantairo iyaaripironka, onkantya jañaaashiritantayaari!"

Kimisantaatsiri Antioquía-ki

¹⁹ Aritaki jowamaitakiri Esteban, jitaitantanakawori ipatzi-maminthaitziri kimisantzinkariiti. Iro ipoñaantanakari ishiyayitanaka kimisantzinkariiti Fenicia-ki, Chipre-ki, Antioquía-ki. Ari ikinkithatakaayitakiri Judá-mirinkaiti tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi, tiimaita ikinkithatakaari kaari iyyininkata. ²⁰ Iro kantzimaitachari, ari jariitaiyakani Antioquía-ki, kimisantaatsiri poñaachari Chipre-ki ipoña Cirene-ki. Ikinkithatakaapaakiri iijatzi kaari iyyininkata, ikinkithatakotakiniri Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Jesús, Awinkathariti. ²¹ Okantakaapirowaitakari ishintsinka Awinkathariti jirikaiti, jowajyaantakaakiri pashinijatziri atziri jamitashiwaiwitakari. Ojyiki kimisantanairiri Awinkathariti. ²² Ikanta kimisantanatsiri Jerusalén-ki, ikimakotakiri, jotyaaantakiri Bernabé Antioquía-ki. ²³ Ikanta jariitaka Bernabé, jiñaapaakiri tsika ikanta Pawa jinishironkatairi jirikaiti, antawoiti ikimoshiritapaaki. Ikaminaapaakiri maawoni joisokiroshiritantyaariri Awinkathariti. ²⁴ Tima jirika Bernabé nishironkataniri jinatzi, jawintaashiriprotari Awinkathariti, inampishiriprowaitantari Tasorintsinkantsi. Irootaki iyyikiiprotantanakari kimisantanairiri Awinkathariti. ²⁵ Ipoña Bernabé, jataki Tarso-ki jiñiiri Saulo. ²⁶ Ikanta jiñaapairi, jamairi Antioquía-ki. Ari isaikimowaitakiri jiyotaaniiti apaani osarintsu, jiyotaayitaki ojyiki atziri. Ari jitanakawo Antioquía-ki jiitaitziri "Cristo-wiriiti".

²⁷ Okanta apaani kitiiyyiri, jariitaiyakani Antioquía-ki kamantantaniriiti ipoñaanakawo Jerusalén-ki. ²⁸ Ipoñaashitaka, apaani kamantantaniri iitachari Agabo, ikatziyanaka japatotaiyani, ikantanaki: "Ari jiñaitaki antawoiti tajyitsi maawoni nampitsiki". Iri Tasorintsinkantsi ñaanashiritakiriri jiyotantakawori. Irootaki monkaatainchari ipinkathariwintantari Claudio. ²⁹ Irootaki ikinkishiritantaiyanakarini Antioquía-jatzi inishironkanta yaari Judea-jatzi jotyaaantiniri iyikiiti ikaatziri jinintakairiri. ³⁰ Iro jimataiyakirini, jowaitakiri Bernabé itsipatakari Saulo iri aminakaantironi. Jotyaaantakiniri antaripiroriiti janta Judea-ki.

12

Jowamaitantakariri Jacobo, ipoña jomontyaitakiri Pedro

¹ Ikanta pinkathari Herodes ipatzimaminthatakiri kimisantzinkari. ² Ikantakaantaki inthatzinkaitiri Jacobo, iririntzi Juan. ³ Ikanta jiñaakiro Herodes iwitsikimotakari kamiitha Judá-mirinkaiti, joirikakaantakiri iijatzi Pedro. Ari awisayitakiri jiroka joimoshirinkayiti jowantapiintaitawori tantaponka. ⁴ Ari joirikakaantakiri Pedro, jomontyaakaantakiri. Jowayitaki ikaatziri 16 owayiriiti aamaakowintyaarini. Ikinkishiriwitaka Herodes joñaagantirimi atziriritiki jaminakotirimi ikinakaashitakari, onkaatakirika

jomoshirinkaitawo kitiiyyiri Anankoryaantsi. ⁵ Jomontyaaminthaitziri Pedro, amanamanaataiyachani kimisantzinkariiti japatowintakari Pawa.

Jomishitowaitairi Pedro

⁶ Okanta imonkaatzimatapaaka jaantyaariri Herodes jirika Pedro jofaagantiri atziriitiki. Jimayi Pedro tsiniripaiti josatikakiri apiti owayiri, joojoitantakari apiti ashirotha. Saikayitatsi pashini owayiriiti ityaapi-intaitzi jaamaakowintari. ⁷ Ari jomapokashitakari ipokaki imaninkariti Awinkathariti, ikitainkatakotapaakiri. Jotsinkamirikitapaakiri Pedro, jowakiryaaakiri, ikantziri: “¡Pinkatziyi!” Oparyaashiwaitanaka ashirotha joojoitantakariri jakoki. ⁸ Japiitakiri maninkari, ikantziri: “Pinkithaaty, pi-zapato-tya”. Ari ikantakiro Pedro. Iikiro ikantzi maninkari: “Pintyaantyaawo pipiwiryaaakominto, poyaatina”. ⁹ Shitowanaki Pedro joyaatanakiri maninkari. Tii jiyotzi imapirorika okaatzi jantziri maninkari. Okimitzimowaitakari jiñaawiyatatyaaarimi. ¹⁰ Ikanta jawisanaki apaani aamaakowintariri, jawisanakiri pashini. Iro ishitowimati, jariitapaakawo ashirotsiri ashitakowontsi, ishiryaaashiwaitanaka apaniroini. Shitowaiyanakini. Ikanta janiitaki, iro itaponiintanakityaami, ari jookanairi maninkari apaniroini. ¹¹ Ari ikinkishiritanaka Pedro, ikantanaki: “Ari niyotzi imapirotatya jotyaantakiri Pinkathari imaninkariti, jowawisaakowintaana Herodes-ki, jowawisaakowintaana tsika inkantawaitinami Judá-mirinkaiti”.

¹² Ikanta jiyotanakiro Pedro jiroka, jatanaki opankoki María, inaanati Juan, jiitaitziri iijatzi Marcos, tsika japatotaita jamanamanaataita. ¹³ Kaimapaaki ityaapiintaitzi. Okanta mainawo iitachari Rode, jatanaki aminiri iitakarika. ¹⁴ Ari iyopaantitawairi Pedro jinatzi, antawoiti okimoshiritanaki, tii ashitaryaanakiniri intyaantapaatyaari, opiyitsitanaka inthomainta okamantantzi, okantapaaki: “Pedro jinatzi kaimatsiri”. ¹⁵ Ari ikantaitawakiro: “¡Tii pishinkiwintatya!” Iikiro oshintsitatzi iroori, okantzi: “Imapirotatya”. Ikantaiyini irirori: “Aamashitya imaninkariti Pedro”. ¹⁶ Iikiro ikaimatzi Pedro. Ikanta jashitaryaitakiniri, jiñaatziiri Pedro, jiyok-itiitaiyanakini. ¹⁷ Ari jowaankanakiro jako Pedro jimairitantaityaari. Ipoña ikinkithatakotanakiro tsika ikantakiro Awinkathariti jomishitowan-taariri. Iikiro ikantanakitzi Pedro: “Pinkamantiri Jacobo iijatzi pashini iyikiiti”. Ari ishitowanai, jatanaki pashiniki nampitsi.

¹⁸ Okanta okitiiyyitamanai, oiyiki okantzimoshiriwaitakari aamaakowin-tariri, tima tii jiyotaiyini tsika ikinaki Pedro. ¹⁹ Ikantaantaki Herodes jam-aminayiitairi, tiimaita jiñiitairi. Irootaki joookitantanakariri aamaakow-intawitakariri, jowamaakaantaitakiri. Ikanta awisaki jiroka, ari ishitowairi Herodes Judea-ki, jataki inampitapaintyaawo Cesarea-ki.

Ikamantakari Herodes

²⁰ Ari ikantapiintatya Herodes imaamaniwaitakiri nampitawori Tiro-ki iijatzi Sidón-ki. Ikanta ikinkishiritaiyakani imaamanitani jaapatziyaiyaari, tima ari jiyomparitapiintaiyani. Jotyaantaitaki jatashitirini Herodes jaapatziyaiyaari. Ikanta saikapankotziriri Herodes, jawintaapirotani, iitachari Blasto, jaawakiri kamiitha pokashitakiriri. Ikantakowintakiri Herodes-ki tsikapaiti inkinkithatakaantyaariri. ²¹ Monkaatapaaka kitiiyyiri ikaimakaantakiri Herodes inkinkithatakairi. Ari ityaantanakawo owaniinkatachari iithaari ikinkithatakaantapiintantari, saikapaaki isaikamintoki japatotaiyakani, kinkithatanaki. ²² Ari ikaimotaiyirini atziriiti, ikantzi: “¡Jirinta ñaawaitaintsiri, Pawa jinatzi, kaari atziri!” ²³ Tii okantzimotari Herodes ikimitakaantaitakari Pawa ithaamintaitakari.

Irootaki omapokantanakari jomantsiyaakiri imaninkariti Awinkathariti, ikiniwaitanaki, kamaki.

²⁴ Iro kantacha, iikiro iyaatakotanakitzi iñaani Awinkathariti, iikiro ijyikipirotanakitzi kimisantzinkariiti.

²⁵ Ikanta Bernabé ipoña Saulo jimonkaatakiro jantakiro jotyaaantantaitakariri Jerusalén-ki, piyayaani Antioquía-ki, ari itsipataari Juan jiiitaziri iijatzzi Marcos.

13

Jitanakawo ikinkithatakaantzi Bernabé itsipataro Saulo

¹ Tzimatsi kamantantaniiriiti janta Antioquía-ki japatotapiintaiyani kimisantzinkariiti, tzimatsi iijatzzi yotaantaniiriiti. Jirika ikaataiyini: Bernabé, Simón jiiitaziri iijatzzi Kisaakiri, Lucio poñaachari Cirene-ki, Manaén itsipatakari pairani Herodes jantaritaiyakini, iijatzzi Saulo.* ² Okanta japatowintaiyarini Awinkathariti, itziwintaiyarini, jiñaanashiritakiri Tasorintsinkantsi, ikantziri: “Powinari Bernabé pintsipataakinari Saulo nantawaitakairi”. ³ Ikanta ithonkatakiro jamanamanaataiyakani, itziwintaiyani, jotzimikapatziiotantakariki jako, jotyaaantaiyakirini.

Ikinkithataiyini Otyaaantapirori Chipre-ki

⁴ Ikanta jotyaaantani Tasorintsinkantsi, jataiyanakini Seleucia-ki, ari jotitaiyanakani jiyaatiro Chipre-ki. ⁵ Aatakoiyapaakani Salamina-ki. Jitapaakawo ikamantantapaakiro iñaani Pawa japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. Ari jiyaatsitanakari iijatzzi Juan jimitakowaitiri. ⁶ Jaathakiryaaanakiro othampijyaaki, irojatzzi jariitantakariki Pafos-ki. Ari jiñaakiri jyiripiyaari Judá-mirinka, thiiyinkari jinatzzi, jiita Barjesús. ⁷ Jirika jyiripiyaari jaapatziyani jinatzzi pinkathari Sergio Paulo. Yotaniri jinatzzi jirika pinkathari, ikaimakaantakiri Bernabé itsipatakari Saulo, ikowatzzi inkimiro iñaani Pawa. ⁸ Iro kantacha jirika jyiripiyaari iitachari iñaaniki Grecia-jatzzi Elimas, jotzikatzikatiri pinkathari iiro ikimisantanta. ⁹ Ikanta Saulo, jiiitaziri iijatzzi Pablo, ikimpoyaanakiri jirika, ishintsitakaapirotanakiri Tasorintsinkantsi, ¹⁰ ikantanakiri: “¡Thiiyinkar! Kaaripirori pinatzzi. Itomi kamaari pinatzzi. Pimanintakiro kamiithari. ¿Iiroma powajyaantziro potzikatzikatziro tampatzikatziomotirini Nowinkathariti? ¹¹ Iroñaaka jowasankitaitimi, osamani pinkantya pinkamampotaakiti”. Apathakiro ikantanaka, tii jokichaatanai. Ikowakowawaitzi kathawakotairini. ¹² Ikanta jiñaakiro pinkathari awisantsiri, ikimisantanaki. Iyokitzi jowakiro ikinkithatakoitziro Awinkathariti.

Ariitaka Pablo itsipatakari Bernabé Antioquía-ki saikatsiri Pisidia-ki

¹³ Ikanta ishitowanai Pablo janta Pafos-ki itsipayitakari ikaataiyini otitanaka jiyaatiro Perge-ki saikatsiri janta Panfilia-ki. Iro kantacha Juan, tii joyaatanari, piyanaka irirori Jerusalén-ki. ¹⁴ Ikanta jariitaka Perge-ki awisanaki pashiniki nampitsi Antioquía saikatsiri janta Pisidia-ki. Ikanta

* 13:1 Jirika “Herodes”, iriitaki pinkathariwintantsiri pairani Galilea-ki.

janta, ityagayini japatotapiinta Judá-mirinkaiti kitijiyiriki jimakoryaan-taitari, saikayapaakini. ¹⁵ Aritaki ithonkaitakiro jiñaanayiiiziro josank-inari Kamantantaniriiiti, Ikantakaantaitani iijatzi, ikantaki jiwatakaant-sirsi japatotapiintaita: “Iyikiiti, kimitaka tzimatsi pinkantiri iiroka onkantya inthaamintantayityaari atziriiiti”. ¹⁶ Ipoña ikatziyanaka Pablo, jakowakotanaki imairitantayityaari, ikantanaki: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzii pinkathatairiri Pawa!

¹⁷ Iriitaki Pawa iyoshiitakiriri pairani achariniiti, Israel-mirinkaiti. Iriitaki ojiñaakiriri. Ipoña joñaagantakiro ishintsinka jowawisaakoyitairi Egipto-ki. ¹⁸ Ipoña ipiyathawaitakari Pawa otzishimashiki okaatzii 40 osarintsi. Iro kantacha Pawa jamawitakiro ipiyathayitakari. ¹⁹ Ipoña japirotakiri Pawa ikaatzii 7 jyininkamirinkatawakaachari janta Canaan-ki, irootaki jashitakagaariri achariniiti jiroka kipatsi. ²⁰ maawoni jiroka nokinkithatakoyitakimiri awisaki 450 osarintsi okaatzii osamanitaki. Ipoña jowakiniri jiwariiti aminakoyitirini, irojatzii jwiyaantantapaakawori Samuel-ni, Kamantantaniri. ²¹ Iro kanzimaitacha ikowawitaka apaani iwinkathariprotityaari. Irootaki Pawa jowantakanariri Saúl-ni, itomi Cis, ijyininkamirinkaiti Benjamín. Iri pinkathariwintakiriri okaatzii 40 osarintsi. ²² Iro kantacha Pawa jaapithatairi ipinkathariminto Saúl-ni, ipoyaatanaari David-ni. Tima iri David-ni ikinkithatakotaki pairani Pawa, ikantzii:

Jinimotakina noñaakiri David, itomi Isai,
Iriitaki matironi jantiro nokowiri naaka.

²³ Ikanta itzimaki Jesús, icharinimirinkatakari David-ni. Iriitaki ikajyaakaakiri Pawa jotyantiri jowawisaakoyitai aakaiti Israel-mirinkaiti. ²⁴ Tikiraata impokiita Jesús, ikinkithatakotsitakari Juan-ni, ikantaki: ‘Ontzimatyii pimpiyashiriyitai, powiinkaawintayiaari Pawa’. ²⁵ Ikanta Juan-ni jimonkaatzimatakiro jantawaitani, ikantanaki: ‘¿Piiñaajaantakima naakataki jirika? Tii naaka. Aña aatsikitaki nopinkathapirotsitakari naaka, tii okantaajaitzi inkimitakaantina jimpiratani onkantya nonothopaitsitantyaariri izapato-ti’.

²⁶ ¡Iyikiiti! ¡Abraham-mirinkaiti! ¡maawoni iirokaiti ikaatzii pinkathatairiri Pawa! Aakatajaantaki jotyantayiiitakai jiroka Ñaantsi awisakoyitantayiaari. ²⁷ Tima ikaatzii nampitawori Jerusalén-ki iijatzi ijiwaripaini, tii jiyotaiyawakirini Jesús, jiyakawintaiyakirini. Kaari jiyotantaajaitawakawo, jimonkaatziiiro josankinatakoyitakiriri Kamantantaniriiiti, okantawita japiipiintawitakawo jiñaanatapiintakiro japatotapiintaiyani kitijiyiriki jimakoryaan-taitari. ²⁸ Ipoña ikowakotakiri Pilato intsitokakaantiri Jesús, okantawitaka tikaatsi inkinakaashitapaintya irirori. ²⁹ Okanta jimonkaatakiro jantayitakiro okaatzii josankinatakoitakiriri pairani, jowatzikaryaakotakiri ipaikakoitakiri, ikitaitakiri. ³⁰ Iro kantacha Pawa jowiriintairi. ³¹ Ari jitanakawo Jesús joñaagapanaatari ikaatzii tsipatakariri pairani ipoñaantakari Galilea-ki irojatzii Jerusalén-ki. Ojyiki okaatzii kitijiyiri joñaagapanaatari. Iriitajaantaki kinkithatakoyitairiri iroñaaka tsikarikapaini isaikayitzi atziri. ³² Irijatziita nokinkithatakotzimiri iroñaaka iirokaiti, nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi okantakota ikajyaakaakiniriri Pawa achariniiti. ³³ Ari jimonkaatakiro Pawa okaatzii ikajyaakaakiniriri, tima jowiriintairi Jesús joñaagayitairi aakaiti, tima ichariniiti anaiyatziini. Irootaki osankinatakotachari Salmo-ki, okantzii:

Notomi nowimi iiroka.

Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.†

³⁴ Aritaki ikinkithatakotsitakari Pawa jowiriintairi Jesús, iiro oshitziwait-anta iwatha. Ikantaki jiñaawaitaki:

Ari nimonkaatainiri David-ni okaatajaantzi nokajyaakaakiniriri.

³⁵ Tzimatsi pashini Salmo okoñaatakopirotzji jiroka, okantzi: Iro pishinitziri oshitziwaiti iwatha pitasorintsiti.

³⁶ Imapiro, kaari David-ni onkinkithatakoti jaka, tima jañaakaapaintziri Pawa jirika David-ni, ipoña jimakoryaaki, itsipataari ichariniiti ikitayitaa, ari oshitziitairi iwatha. ³⁷ Irooma iwatha jirika jowiriintairi Pawa, tii jiñiuro oshitziwaiti iwatha irirori. ³⁸ Iyikiiti, ontzimatyii piyoyitai iirokaiti, iri nokinkithatakotzi Jesús, tima iri matairori ipiyakotaimiro piyaaripironka. ³⁹ Iikirorika paakowintatyiiyaawo Ikantakaantani Moisés-ni, iiro ipiyakoitzimiro piyaaripironka. Irooma aririka pinkimisantanairi Jesús, ari impiyakotaimiro irirori. ⁴⁰ Paamaakowintaiya iirokaiti, pipishitaawokari josankinatakotakiri Kamantantaniriiti, ikantaki:

⁴¹ Pinkimaiyini manintzirori tyaaryoori, Ari piyokitziitapainti, irojatzji pimpiyantatyaari.

Tima ontzimawitatyapaata oitya nantzimotaimiri, Iirotzjimaita pikimisantziro, intzimawitatyapa oñaawontimironi”.

⁴² Ikanta ishitowimatanai Pablo japatotapiintaita, ikowakotaiyakirini kaari iyyininkata, ikantziri: “Pimpiyai pashiniki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, papiitiro pinkinkithatakainawo jiroka ñaantsi”. ⁴³ Ikanta jiyaataiyaini Judá-mirinkaiti iijatzji kaari iyyininkata japatotaiyani, tzimatsi ojyiki oyaatanakiriri Pablo itsipatakari Bernabé, ari ikaminaathayitakiri onkantya josokirotantyaawori inishironkayitairi Pawa.

⁴⁴ Okanta ariitaa pashini kitiiyyiri jimakoryaantapiintaitari, ipiyotaiyakani ojyiki atziri ikimisantziro iñaani Pawa. ⁴⁵ Iro kantacha jiñaakiri Judá-mirinkaiti ipiyotaiyapaakani atziriiti, ikisashiritaiyanakani, jitanakawo jimaamaniiwaitanakiri Pablo, ithainkimawaitanakiri. ⁴⁶ Tii ithaawanaki Pablo itsipatakari Bernabé, ikantakiri irirori: “Iro kamiithawitachari nitawakimi nonkamantayitimiromi iirokaiti iñaani Pawa, tima Judá-mirinka pinayitzi. Irooma pimanintaiyakironi, iiro piñiuro jañaashiritakaitaimi. Irootaki nonkinkithatakaantyaariri kaari ajyininkata.

⁴⁷ Tima ari okanta jotyaantakina Nowinkathariti, ikantakina: Iiroka nowaki pinkitiiyyiinkatakotiri kaari piyyininkata, Ari onkantya pinkinkithatakotantaiyaanariri awisakotaantsi. Pothotyiiro maawoni kipatsi”.

⁴⁸ Ikanta ikimaiyawakini kaari iyyininkawita, ikimoshiritaiyanakini, ikantaiyanakini: “Owa okamiithatataitzi iñaani Pinkathari”. Tima ithonka ikimisantaiyanakini ikaatzji jiyoshiitaitakiri jañaashiriyitai. ⁴⁹ Ithonka ikinkithatakoitanakiro iñaani Awinkathariti nampitsipainiki. ⁵⁰ Iro kantacha Judá-mirinkaiti, ikinkithawaitakaaki ñaapiroriiti jiwatakaantatsiri nampitsiki, tsinaniiti pinkathataawo, tsipatapiintawitakariri Judá-mirinkaiti japatotaiyani, jashiminthatakaanakari impatzimaminthatiri Pablo itsipatakari Bernabé, jomishitowairi inampitsitiki. ⁵¹ Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé jotikanairo iipatsikiiti jiyoitantyaari tii ikimisantaiziri Pawa janta. Ari jawisaiyanakini pashiniki nampitsi

† 13:33 Kantakotachari jaka “Salmo”, irojatzji ikantayitsitari iijatzji “Salmo 2”. Tima pampithagaantsi inayitatzji ikantaitziri Salmo. Ojyiki okaatzji, iro josankinaaitakiri pairani.

Iconio-ki. ⁵² Iro kantacha kimoshiri ikantaiyakani jiyotaaniiti, inampishiripirowaitantanakari Tasorintsinkantsi.

14

Jiyaataki Pablo itsipatakari Bernabé Iconio-ki

¹ Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé, ityagaiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka janta Iconio-ki. Ikinkithatakaapaakiri, ari ikimisantaiyanakini ojyiki Judá-mirinkaiti ipoña kaari ijyininkata. ² Iro kantzimaitacha, tzimayitatsi kisoshiriri Judá-mirinka, ikaminaakiri kaari ijyininkata imaamanitiri kimisantakaantapaintsiri. ³ Irootaki, isaikantapaakari osamani janta. Iikiro ikinkithatakotanakitziiri Awinkathariti tii ithaawaiyini. Itasonkawintayitakiri, ari okanta jiyoyiitanti imapirotatya ikinkithakatotziro inishironka Awinkathariti. ⁴ Iro kantacha jimaamanitawakaanaka ikaatzi nampitawori janta. Tzimatsi aapatziyanakariri Judá-mirinkaiti, tzimatsi pashinipaini aapatziyanakariri Otyaantapiroriiti. ⁵ Ipoñaashitaka Judá-mirinkaiti itsipayitakari kaari ijyininkata, ikinkithawaitakaakiri jiwariiti jowasankitaawaitiri impoña intsitokakaantantyaariri mapi. ⁶ Iro kantacha iriroriiti, jiyotaki okaatzi jantaitiri, shiyaka ikinaiyanakini Listra-ki jawisaki irojatzi Derbeki, irootaki nampitsiiti saikatsiri janta Licaonia-ki. Ipoña jiyaayitanaki iijatzi pashiniki nampitsi okaatzi tzimayitatsiri janta. ⁷ Ari ikinkithayitakiro iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta.

Itsitokawitakari Pablo Listra-ki

⁸ Okanta janta Listra-ki tzimatsi shirampari kisopookiri, tii janiiwainitzi, tima ari ikantatya owakiraa itzimapaaki. Ari isaikaki jirika shirampari, ⁹ ikimisantziri Pablo. Ipoñaashitaka Pablo ikimpoyaanakiri shirampari, jiyotakiri owanaa jawintaashiripirowaitaka, kantatsi joshinchagairi. ¹⁰ Jiñaanatanakiri shintsini, ikantanakiri: “iPinkatziyi, pintampatzikatiro pitzi!” Apathakiro jimitaanaki shirampari katziyanaka, aniitanai. ¹¹ Ikanta jiñaitakiro jantakiri Pablo, ikaimaiyanakini atziriiti iñaaniki Licaonia-jatzi, ikantaiyini: “jYaiitzi motakai pawa jogyakari atziriwi!” ¹² Ikimitakaanakiri Bernabé iriimi iwawani iitachari “Júpiter”, iriima Pablo ikimitakaanakiri iriimi iwawani iitachari “Mercurio”, tima iriitaki ñaawaitatsiri. ¹³ Ikanta ijyiripiyaariti Júpiter, saikatsiri iyaapapankotiki ipiyotapiintaiyani, jamaki ipirapaini, inchatiyapaini. Itsipayitakari atziriiti ikowawitaiyani impinkathatiri Otyaantapiroriiti, jowamainiri ipiraiti, intainiri.* ¹⁴ Iro kantacha Bernabé itsipatakari Pablo jiyotaki irirori ikowiri jantaiyirini, isagaanakiro iithaari, josatikantanakari atziriiti, ikaimanaki, ¹⁵ ikantzi: “¿litama pantantyaawori jiroka? Atziri ninayitatzii naaka, ari nokimitzimi iirokaiiti. Irootaki nopokantakari nonkamantayitaimi powajyaantayitairo pamitashitapiintakari. Ontzimatyii pinkimisantairi Pawa Kañaanitsiri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi maawoni tzimayitantawori. ¹⁶ Irijatzi shiniyitakiriri pairani pichariniiti jantapiintayitankawori intashiyitari iriroriiti. ¹⁷ Iro kantzimaitacha tii jimanapithapirotziri iiro jiyotantaajaita añaatsi irirori. Tima iri Pawa nishironkatapiintakairi aakaiti, jowaryirowo inkani, okithokitantayitari awankiripaini, iri payitairori maawoni owayitari, ari okanta akimoshiriyitantari”. ¹⁸ Okantawitaka ikantayitakari atziriiti jiroka, ojyiki opomirintsitaka jowajyaantakaantyaariri jowamainiri ipirapaini intainiri.

* **14:13** Kantakotachari jaka “ipirapaini”, iri toro-paini.

¹⁹ Ari jariitaiyapaakani Judá-mirinka poñainchari Antioquía-ki iijatzi Iconio-ki. Ikaminaayitapaakiri atziriiti. Irootaki itsitokantawitakariri Pablo. Jinoshikanakiri jookakiri nampitsithapiki, jiñaajaantaki aritaki jowamaakiri. ²⁰ Ipoña jiyotaaniiti Pablo japatowintapaakari, ari ipiriintanaari iijatzi ipiyanaa nampitsiki. Ikanta okitiijiyitamanaki jataki Derbe-ki itsipatanaari Bernabé. ²¹ Ikanta ikamantantapaakiro Kamiithari Ñaantsi janta Derbe-ki, ikimisantakaaki oiyiki atziri. Ipoñaashitaka ipiyaawo Listra-ki, Iconio-ki irojatzí Antioquía-ki. ²² Ari ikinkithatakaayitanairi jiyotaaniiti, ikaminaayitanairi onkanya joisokiroiyitantaayariri jawintaashiritanakari, ikantayitziri: “Ontzimatyii añiuro ankimaatsiwaityaari antyaantaiyaari ipinkathariwintantai Pawa”. ²³ Jowanaki antaripiroriiti jiwatirini kimisantzinkariiti japatotapiintaiyani. Ipoña jamanamanaatakowintakari, itziwintayitakari, ikantapiintaki: “Nowinkathariti, paamaakowintaiyaari jirikaiti awintaayitanaimiri”.

Piyaa janta Antioquía-ki saikatsiri Siria-ki

²⁴ Ipoña ikinapairo Pablo janta Pisidia-ki, irojatzí Panfilia-ki. ²⁵ Ikinkithatakaantankari janta Perge-ki, ipoña jawisanaki irojatzí janta Atalia-ki. ²⁶ Ari jotitanaa irojatzí Antioquía-ki, tsika jowaitakiri pairani jiyaatantyaari inkamantantiro inishironkatantai Pawa. Irootaki jimonkaatakiri jantayitakiro. ²⁷ Ikanta jariitaa Antioquía-ki, japatoyitapairi kimisantzinkariiti, ikamantapairi okaatzí jantakaayitakiriri Pawa, tsika ikanta Awinkathariti jawintaashiritakaayitaari kaari iyyininkata. ²⁸ Ari isaikapairi Pablo itsipatakari Bernabé itsipayitapaari jiyotaaniiti.

15

Japatoyiita Jerusalén-ki

¹ Ipoña jariitaka Antioquía-ki, shirampariiti ipoñaayitakawo Judea-ki, jiyotaantayitapaaki, ikantantapaaki: “Iyikiiti, iirorika pimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni, pintomishitaanitaiya, iiro pawisakoshiriyitai”. ² Ikanta Pablo itsipatakari Bernabé owanaa jiñaanaminthatakiri jirikaiti ariitapainchari. Irootaki ikowayitantankari jotyaaantairi Pablo, Bernabé ipoña pashinipaini, jiyaati Jerusalén-ki jiñiiri Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti, inkinkithawaitakotiro kantainchari. ³ Ipoña jotyaaantakiri ikinanaki Fenicia-ki irojatzí Samaria-ki, ikamantantayitanaki tsika ikantayitaa ikimisantayitai kaari iyyininkata. Ikimoshiritaiyanakini iyikiiti ikimawaki. ⁴ Ipoña jariitaiyakani Jerusalén-ki. Kamiitha jaawakiri kimisantzinkariiti, Otyaantapiroriiti ipoña antaripiroriiti. Ikamantapaakiri jantakaayitakiriri Pawa. ⁵ Iro kantacha kiyopayipaini Fariseo kimisantaatsiri, ikatziyanaka iriroriiti, ikantanaki: “Ikaatzí kimisantayitaatsiri kaari ajyininkata, okowapirotatya jimonkaayitairo Ikantakaantani Moisés-ni, intomishitaanitaiya”.

⁶ Ari japatotaiyakani Otyaantapiroriiti itsipayitakari antaripiroriiti jiñaanatakotziro tsika okantakota jiroka. ⁷ Ikanta osamanitaki jiñaanatawakaawintakawo, ikatziyanaka Pedro, ikantanaki: “Iyikiiti, pinkinkishiritaiyironi iirokaiti tzimatsi jantzimoyitakairi Pawa pairani. Jotyaaantakina naaka nokinkithatakaayitairi Kamiithari Ñaantsi kaari ajyininkata, ari okanta ikimisantantayitaari iriroriiti. ⁸ Tima Pawa jiyotziri ishiriki, ari joñaagayitairo ikowi irirori inampishiritantaiyaari Tasorintsinkantsi kaari ajyininkata ikimitaayitakai pairani aakaiti. ⁹ Tima jaapatziyayitaari Pawa jirikaiti ikimitakai iijatzi aakaiti, joitintashiriyitairi

jawintaashiritaari. ¹⁰ ¿Kamiithatsima piñaantawaityaari Pawa? ¿Iitama piñaatinatakaantyaaari jiyotaani? Tima pishintsiwintawaitakiri jimonkaatiro kaari aawiyaaajaitzi aakaiti, kaari jaawiyaaajaitzi achariniiti. ¹¹ Irootaki inishironka Awinkathariti Jesús owawisaakoshiriyaitari aakaiti. Ari inkimitsiyaaari iijatzi iriroriiti”.

¹² Ari jimairitaiyanakini maawoni, ikimisantanakiri Bernabé itsipatakari Pablo ikinkithatakotziro jantakaayitakiriri Pawa pashinijatziki atziriiti, itasonkawintakaayitakiri. ¹³ Ikanta ithonkakiro ikamantantaki, ikantanaki Jacobo: “Iyikiiti, pinkimisantawakina: ¹⁴ Ikamantakairo Simón tsika ikanta Pawa jitananakawori jiyoshiiyitaki pashinijatziki atziriiti, inkimisantanaiyaariri, impairyaaayitari. ¹⁵ Ari imonkaatari josankinatakotakiri pairani Kamantantaniriiti, ikantaki:

¹⁶ Aririka onkaatapaaki jiroka, ari nompiyi.

Nowatziyairo ipanko David tyagaintsiri.

Nompinkatharitakiri incharinityaari inkimitaiyaari ikanta irirori nopinkatharitakaakiri.

¹⁷ Jaminaminatana pashinijatziki atziri, inkantayitaina: ‘Nowinkathariti’, Ari onkantya nashitantaiaariri kaari pijyininkata, impairyaaayitaina.

¹⁸ Ari ikantaki jiñaawaitaki Awinkathariti, oñaagantzirori ikinkishiritsitakari owakiraini jitananakawori.

¹⁹ Irootaki nonkantantyaari naaka, iiro okantzi añakaawaitiri kaari ajyininkata ikaatzi kimisantayitairiri Pawa. ²⁰ Apa otyaantiniri osankinarintsi ashintsiwintiri iiro jowayitanti wathatsi jashitakaayitariri iwawaniwaitashitari, iiro jimayimpiriwaiyitanta, iiro jowakoyitantawo iriraani piratsipaini. ²¹ Tima irooyitaki josankinari Moisés-ni ikinkithatakotapiintaitziri tsikarikapaini japatotapiinta Judá-mirinka kitiijyiriki jimakoryaantaitari. Irootaki jitanakari pairani. Irootaki jowajyaantantyaawori jirokapaini iiro ikantzimoshiritakaantari ajyininkapaini”.

²² Ikanta Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti, kimisantzinkariiti, jowaki jotyaaantiri Antioquia-ki intsipatyaaari Pablo iijatziki Bernabé. Jirika ikaatzi jowakiri: Judas jiitaitziri iijatziki Barsabás, ipoñaapaaka Silas. Iriiyitaki jiwatakaayitirini iyikiiti janta. ²³ Iriiyitaki aanakironi osankinarintsi. Jiroka okantzi osankinata: “Iyikiiti, naakaiti Otyaantapiroriiti, antaripiroriiti. Niwithataiyimini iirokaiti kaari nojyininkamirinkata nampiyitawori Antioquia, Siria, ipoña Cilicia-ki. ²⁴ Niyotaiyakini tzimatzi poñaayitanainchari jaka, iri oñaashirinkakimiri janta, ikowi pimonkaayitairo Ikantakaantaitani, pin-tomishitaantaitani. Kaari notyaantani naakaiti. ²⁵ Irootaki nokinkithawaitantari jaka, nowaki akaataiyirini, jiyaatantyaari jiñiimi intsipatanantyaari itakokitani Pablo intsipatanantyaari Bernabé. ²⁶ Iriiyitaki atsipiwintakariri Awinkathariti Jesucristo. ²⁷ Jirika notyaantakimiri iroñaaka: Judas intsipatakari Silas. Iriitaki kinkithawaitakaapaakimini janta inkamanta-paakimiro maawoni jiroka. ²⁸ Tii okantzi noñaakaawaitimi iirokaiti, tima iro kamiithatzimotakiriri Tasorintsinkantsi, iijatziki naakaiti. Apa pimayitanairo kowajaantachari. Jiroka: ²⁹ Iiro powayitari wathatsi jashitakaitariri iwawanitashitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiri-waitzi. Aririka pimonkaayitanakiro jiroka, kamiithataki. Ari okaatzi”.

³⁰ Ikanta jotyaaantaitakiri, jataki Antioquia-ki. Ari japatotapaakiri kimisantzinkariiti, ipapaakiri osankinarintsi. ³¹ Ikanta jiñaanatawakiro, ikimoshiripirotaiyanakini. ³² Tima kamantantaniri jinayitzi Judas ipoña Silas, ithaamintakaapaakari iyikiiti joisokirotyaari Pawa,

ikinkithawaitakaapaakiri. ³³ Okanta osamanitaki isaikimowaitakiri kamiitha, jotyaantairi ipoñaakawo pairani. ³⁴ Iro kantacha Silas okamiithatzimotakiri irirori isaikanaki. ³⁵ Iijatzi Pablo itsipatakari Bernabé irojatzzi isaikanaki iriroriiti Antioquía-ki, itsipayitakariki ojjiki pashinipaini, iikiro jiyotaantanakitzi, ikamantantziro iñaani Awinkathariti.

Jookawintairi Pablo jirika Bernabé, japiitakiro jiyatzi ikinkithatzi

³⁶ Ikanta osamanitaki, ikantairi Pablo jirika Bernabé: “Thami apiitiro arityaari inampiitiki iyikiiti tsika akamantantakiro iñaani Awinkathariti. Aminairi tsika ikantayitaka”. ³⁷ Ari ikowawitaka Bernabé jaanakirimi Juan, jitaiziri iijatzi Marcos. ³⁸ Iro kantacha tii inimotziri Pablo jaanairi, tima Marcos jookawintakiri pairani Panfilia-ki, tii jothotyiiro intsipatyaaari ikinayitaki ikinkithatakantzi. ³⁹ Ari jiñaanaminthatawakaiyakani. Aripaiti jookawintawakaanaka. Jaanakiri Bernabé jirika Marcos, otitanaka ikinanaki Chipre-ki. ⁴⁰ Iriima Pablo, jaanakiri Silas. Ipoña jamanamanaatakotawakari iyikiiti, ikantayini: “Nowinkathariti, nawintaimi iiroka, aritaki pinishironkatakiri jirika”. Ari jiyaatayanakini. ⁴¹ Ikanta ikinanaki Siria-ki, Cilicia-ki, jominthashiritakaayitaari ikaatzi kimisantayitaatsiri.

16

Timoteo itsipatari Pablo iijatzi Silas

¹ Ikanta jariitaka Pablo janta Derbe-ki itsipatakari Silas irojatzzi jariitantakari Litra-ki. Ari jiñaaki jiyotaani Awinkathariti jiita Timoteo, otomi Judá-mirinka kimisantatsiri, Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari. ² Ikanta jirika Timoteo kamiitha ikinkithatakotaiyirini kimisantzinkariiti nampitawori Litra-ki iijatzi Iconio-ki. ³ Ari ikowakiri Pablo intsipatyaaari Timoteo. Iro kantacha jitawakari itomishitanitakiri iiro ikisawaitanta Judá-mirinkaiti nampitawori janta, tima jiyotayini maawoni Grecia-paantiri jinatzi iwaapatitari Timoteo. ⁴ Ikanta ikinayitanaki nampitsiitiki, ikamantayitanakiri kimisantzinkariiti jimonkaayitairo josankinatakiri pairani Otyaantapiroriiti itsipatakari antaripiroriiti janta Jerusalén-ki. ⁵ Ari okanta ityaaryooyitantanakari kimisantzinkariiti jawintaayitanaka, iikiro jiyataanakitzi kitiijyiriki ijjikipirotanaki.

Jomishimpiyaakiri Pablo Macedonia-jatzi

⁶ Ikanta Pablo joshinampitanakiro Frigia iijatzi Galacia, tima tii ishinitairi Tasorintsinkantsi inkinkithatakantzi janta Asia-ki. ⁷ Irojatzzi jariitantakari Misia-ki. Ari ikinkishiriwitariki jiyaatiro Bitinia-ki, iro kantacha tii ishinitairi Itasorinka Jesús. ⁸ Awisanaki janta Misia-ki, oirinkaiyapaakani nampitsiki Troas. ⁹ Ari janta imishiwaitakiri Pablo tsiniripaitiki, imishitaki Macedonia-jatzi, ikantziri: “Pariitina nonampiki, pinishironkayitaina naakaiti”. ¹⁰ Ikanta imishiwaitakiri Pablo, ari niwitsikaiyanakani niyaatayini Macedonia-ki, tima niyotanaki iri Pawa kaimashiritakinari janta nonkinkithatakotiro Kamiithari Naaantsi.

Jomontyaitakiri Filipos-ki

¹¹ Ari notitaiyanakani Troas-ki, apatziro nowanakiro niyaatiro Samotracia-ki. Okanta okitiijyitamanaki irojatzzi naatakotantapaakari nampitsiki Neápolis. ¹² Opoña nawisanaki irojatzzi Filipos-ki, jinampiyitawo poñaayitainchari Roma-ki, otzinkami nampitsi inatzi janta Macedonia-ki. Ari nosaikawaitapaakiri janta. ¹³ Okanta kitijyiri jimakoryaantapiintari

Judá-mirinkaiti, niyaataki jiñaathapiyaaki, tima nokinkishiritaiyakani ari jamanamanaatapiintaiyani. Ari noñaapaaki tsinani apatotaiyakani, nosaikaiyapaakini nokinkithatakotziniro Kamiithari N̄aantsi. ¹⁴ Okanta tsinani apatotainchari oita Lidia, opoñaawo iroori nampitsiki Tiatira. Opoki iyompariwaita manthakintsi pitzirishimawoyitatsiri. Tima opinkathatapiintakiri Pawa jiroka tsinani, okimaminthakiri ikinkithatzi Pablo, jiminthashiritakaanakawo Awinkathariti. ¹⁵ Owiinkaataka, otsipatakari ikaatzi saikapankotzirori. Ipoñaashita okantaiyanakinani: “Piyotzirika iirokaiti notyaaryoowintairi Awinkathariti, pimpokaiyini pimayi nopankoki”. Ari nimataiyakironi, tima irootaki shintsiwintakirini.

¹⁶ Opoñaashitaka apaani kitijiyiri, niyaataiyini namanamanaatya, notonkiyotaka mainawo ompirataawo. Piyarishiritatsiri, jiyotakaayitziro iitarika awijiyimotirini atziri. Irootaki ipinaitantariri oyyiki ompiratawori. ¹⁷ Jiroka mainawo itanakawo oyaatanakiri Pablo, oyaataiyanakinani iijatzini naakaiti, okantzi okaimi: “Jirika shirampariiti jompiratani jinatzi Pawa Jinokijatzini, iriitaki kamantimironi pawisakoshiritantaiyaari!” ¹⁸ Ari okantapiintatya jiroka kitijiyiriki, irojatzi owatsimashiritantakariri Pablo, ipithokashitanakawo, jiñaanatanakiri piyari aagashiritakirori, ikantziri: “Piyaapithatairo mainawo, iri Jesucristo matakaimironi nopaiyaakiri”. Apathakiro ikantanaka piyari jiyaapithatairo.

¹⁹ Ikanta jiñaakiro ompiratawori, jiyotanaki iiro jaantaawo oyyiki kiri-iki. Joirikakiri Pablo itsipatakiri Silas, jaanakiri jiwariitiki, irojatzi janta ipiyowintantapiintaita. ²⁰ Ikantapaakiri pinkathariiti aminakotantaniri: “Jirikaiti Judá-mirinka jinatzi. Ichapishiryayitakiri atziriti jaka anampiki, ²¹ jiyotaayitakiri kaari ashiniyitzi jantaitiro, tima aakaiti ijyininkamirinkaiti Roma-jatzi”. ²² Ari ipithokashitaitanakari Pablo itsipatakiri Silas, ikantakiri pinkathariiti aminakotantaniri: “Paatonkoryaayitiri, pimpajawaitiri”. ²³ Aritakiri ipajawaitakiri oyyiki, jomontyaakaantakiri. Ikantanakiri: “Paa-maakowintapirotyaari”. ²⁴ Ikimaki aamaakowintantaniri ikantaitakiri, jomontyaapirotakiri inthomainta, jawitsinaakiitantakariri inchakota.

²⁵ Okanta niyankiiti tsiniripaiti, jamanamanaata ipoña ipampi-thagayini Pablo itsipatakiri Silas, kimaiyatsini pashini omontyaari.

²⁶ Omapokashitanaka ontziñaanaka, iwokapaakiro jomontyaaitakiri. Apathakiro ashitaryaayitanaka ashitakowontsi, ishiryakowaitashitanaka omontyaari ithatakowiitantakariri ashirotha. ²⁷ Ipoña ikakitanakiri aamaakowintantaniri, jiñaatziro ashitaryaaka jomontyaawuitakiri, ari jinoshikanakiro jowathaaminto ikowi josataya, jiñaajaantakiri shiyayitaka omontyaariiti. ²⁸ Iro kantacha Pablo ikaimotanakiri, ikantziri: “Jihiro powashironkaawaitashita, iinitatsi nosaikaiyini maawoni jaka!” ²⁹ Ipoñaashitaka jirika aamaakowintantaniri ikaimakaantakiri ootamintotsi, ishiyapirotanakitya ityaapaaki, okawaitanaka ithaawanakiri, jotzirowashitapaakiri Pablo itsipatakiri Silas. ³⁰ Ipoña jomishitowanakiri, josampitakiri, ikantziri: “Pinkathari, ¿litama nantiri naaka nawisakoshiritantaiyaari?” ³¹ Ikantanakiri irirori: “Pinkimisantairi Pinkathari Jesús, aritakiri pawisakoshiritai iiroka iijatzini ikaatzi saikapankotzimiri”.

³² Ikinkithatakotananakirini tsika ikantakota Awinkathariti iijatzini ikaatzi saikapankotakiriri. ³³ Ipoñaashitaka iinta oniyankiititzi tsiniriri jirika aamaakotantaniri ikiwanakiniri jaawiyaitakiri ipajaitakiri. Ipoña jowiinkaayitaka jirika itsipatakiri ijyininkamirinkatari. ³⁴ Ari jaanakiri ipankoki, ipapaakiri jowanawo. Kimoshiri ikantanaka jirika ikimisantairi Pawa itsipayitaari ikaatzi saikapankotakiriri.

³⁵ Okanta okitiijiyitamanai, jirikaiti pinkathari aminakotantaniri ikaimakaantakiri kimpoyaakotaniri, ikantakiri: “Pomishitowakaantairi jirikaiti”. ³⁶ Ikanta aamaakotantaniri, ikantakiri Pablo: “Ikantakaantakina pinkathari nomishitowayitaimi. Kantatsi iroñaaka piyaayitai kamiitha”. ³⁷ Iro kantacha Pablo ikantanakiri irirori: “Josankinatokotaakaanani Roma-jatzi ninatzi naaka, iro kantacha ipajawaitakina japatotapiintaita, tii jaminawakiro tzimatsirika nokinakaashitani. Jomontyakaantakina. ¿Iroñaakama ikowi jimanakaina jomishitowayitaina? ¡Tii nokowiro! Pinkantiri impokanaki irirori jomishitowayitaina”. ³⁸ Ikanta jirika aamaakotantaniri, ikamantakiri pinkathari. Ikimawaki josankinatokatani jinatzi Roma-jatzi, antawoiti ithaawaiyanakini. ³⁹ Jatanaki pinkathariiti, ikantapaakiri Pablo itsipatakari Silas: “Pimpiyakotina nowasankitaakaanawaitakimi”. Ari jomishitowakaantairi, ikantawairi: “Piyaataiyayami”. ⁴⁰ Ari jiyaataiyaini opankoki Lidia. Ikinkithatakaayitanairi inkimsantanzinkariiti, ithaamintashiritakaayitanairi, jataiyaini.

17

Imaamaniitanki Tesalónica-ki

¹ Ikanta jariitantayita Pablo itsipatakari Silas ikinayitanaki Anfípolis-ki, Apolonia-ki irojatzi jariitantakiri Tesalónica-ki, otzimi janta japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. ² Tima iro jamitapiintakari Pablo aririka jariitya pashiniki nampitsi, ityaapiintzi tsikarika japatotapiinta Judá-mirinkaiti, ikinkithatzi. Irootaki jimatapaakiri iroñaaka. Ipoña japiitairo pashiniki kitijiyiri jimakoryaantaitari, japiitairo iijatzi. Ari jiñaanaminthatapiintakiri Judá-mirinka. ³ Jookoyitatziniri Osankinarintsipirori tsika ikinkithatakota Cristo inkamimotanti, impoñaashitaiya jañagai iijatzi. Ikantayitzi: “Jirika Jesús nokinkithatakotakimiri, iriitaki Cristo”. ⁴ Ari ikimisantanakini tsika ikaatzi Judá-mirinka, itsipatanakari Pablo iijatzi Silas. Ikimisantaiyanakini iijatzi ojyiki Grecia-paantiri pinkathatasorintsitaniri, ari okimitsitakari iijatzi pinkathataawo tsinaniiti. ⁵ Iro kantacha Judá-mirinkaiti kaari kimsantatsini, tii inimoshiritanakiri. Japatotaki kaaripiroshiririiti. Jotyaantakiri imaamanitanti nampitsiki. Imaamanipankotakiri iijatzi Jasón, jaminaminatzi Pablo itsipatakari Silas. ⁶ Tii jiñaashitari janta, jinoshikanakiri Jasón itsipataanakiri pashini kimsantanzinkariiti, jaanakiri isaiki jiwatakaantzirori nampitsi, ikantaiyapaakini: “¡Tzimatsi shirampariiti ochapishiryaantatsiri nampitsiitiki, pokaki iroñaaka jaka. ⁷ Jirika Jasón oosaikawakiriri ipankoki! Ithainkayitakiro jirikaiti ikantakaantani pinkatharitatsiri Roma-ki, ikantaiyakini: ‘Tzimatsi pashini pinkathari, jiita Jesús’ ”. ⁸ Ikanta ikimayawakironi jiroka, tii inimotaiyanakirini atziiriiti iijatzi jiwariiti. ⁹ Ikwakoitakiri Jasón impinawintya itsipayitakari pashinipaini, ari onkantya impakaantaiyaariri.

Jatani Pablo itsipatanaari Silas Berea-ki

¹⁰ Ikanta kimsantanzinkariiti, jotyaantairi tsiniripaiti Pablo itsipatanaari Silas, jiyaatai Berea-ki. Ikanta jariitaiyakani janta, jataiyakini japatotapiintaiyani Judá-mirinka. ¹¹ Jirikaiti Judá-mirinka, nishironkatantaniri jinaiyatziini tii ikimantiri Tesalónica-jatzi, kamiitha ikimisantawakori ñaantsi. Jaakowintanakawo kitijiyiriki jiñaanatanakiro Osankinarintsipirori jiñaantyaawori imapirotatyaarika ikamantaitziriri. ¹² Ojyiki Judá-mirinkaiti kimsantanaintsiri, ari ikimitsitakari iijatzi Grecia-paantiri pinkathataari,

ijatzzi tsinaniiti. ¹³ Iro kantacha Judá-mirinkaiti nampitawori Tesalónica-ki, ikimakotakiri ikinkithatakaantatzi Pablo janta Berea-ki, pokaiyanakini, imaamaniminthawaitaapakiri atziriiti. ¹⁴ Iro kantacha kimisantzinkariiti jaanakiri Pablo inkaarithapiyaaki. Iriima Silas itsipatakari Timoteo ari isaikanaki irirori. ¹⁵ Ipoña jawisakagaitanakiri Pablo irojatzzi jariitantakari Atenas-ki. Ikanta ipiyaiyaani Berea-ki, ikantapairi Silas itsipatakari Timoteo: “Ikaimakaantaimi Pablo, piyaatai thaankipiroini”.

Isaiki Pablo Atenas-ki

¹⁶ Ikanta Pablo joyaawintari Atenas-ki Silas itsipatakari Timoteo, oiyiki oñaashirinkakiri jiñaayitziri Atenas-jatzzi jamanamanaatari oiyakaantsipaini.* ¹⁷ Irootaki ikinkithawaitakaantakariri Judá-mirinkaiti, ijatzzi pashinipaini pinkathatorintsitaniri janta japatotapiintaiyani. Oiyiki ikinkithawaitakaapiintaki ijatzzi kitiijyiriki tsikarika ipiyotapiintaiyani atziriiti janta nampitsiki. ¹⁸ Jiñaanaminthayitziri ijatzzi yotaniriiti janta nampitsiki. Tzimatsi kantayitatsiri: “¿Jitamachiitaka ikinkithatakotziri jirika kiñaaniri?” Ikantayini pashini: “Kimitaka ikinkithatakotatziiri pashinitatsiri pawa”. Iro ikantayitantakari tima Pablo ikamantantatziiro Kamiithari Naantsi tsika ikantakota Jesús, jañaantaari ijatzzi.† ¹⁹ Ipoña jomiyaanakiri otzishiki iitachari “Areópago”, tsika japatotapiintaiyani. Josampitakiri: “Incha pinkinkithatakotinawo owakiraatsiri piyotaantziiri jaka nonampiki. ²⁰ Tima pikinkithatakotakinawo kaari nokimapiintzi. Nokowaiyini niyoti iita kantakotachari”. ²¹ (Tima okaatzi itzimawintziri Atenas-jatziiti itsipatakari ariitzinkariiti janta, ikimisantayitziro owakiraatsiri ñaantsi, jowawisaimaityaawo.)

²² Ikatzizyanaka Pablo ipiyowintaitakari, ikantanaki: “Atenas-jatziiti, noñaakimi naaka, tzimatsi oiyiki piwawaniyitari, pamanamanaatashitapiintari. ²³ Nokinayitzi pinampiki, noñaayitakiro pitaapiriminto. Tzimatsi apaani osankinataka, okantzi: ‘PAWA KAARI JIYOYIITZI’. Iri-jatzita nokinkithatakotzimiri naaka. ²⁴ Iri witsikakirori kipatsi maawoni tzimantayitawori, irijatzzi Pinkathariwintzirori inkiti ijatzzi kipatsi. Tii isaikantawo tasorintsipanko jiwitsikani atziriiti. ²⁵ Tii ikowiro irirori jiwitsikaitiriri tsikarika oitya. Tima iriitaki añaakaayitairi maawoni aakaiti, irijatzzi añainkatakaayitairi, ipayitairo maawoni tsikarika oitarika. ²⁶ Iriitaki witsikakiriri itawori shirampari, joiyiñaakiri, itzimpookakiri inampitanyaa-wori maawoni kipatsiki. Ikinkishiritsitaka tsika onkaati osamaniti jinampitaiyaawo tsikarikapaini. ²⁷ Iro jantantakawori jiroka, onkantya jaminamainaitanyariri. Kimiwaitaka ipampipampiwaitayiyimi jaminamainaitziri. Ari jiñiiri. Tima tii intaina isaiki Pawa ari itsipayitai maawoni aakaiti. ²⁸ Iriitaki añaakaayitairi iroñaaka, ijiywatakaayitai, iri tzimakaayitairi. Irojatzzi ikantsitakari piyyininkaiti iiroka, kinkitharyaatzi, ikantaki: ‘Jashiyitai Pawa’. ²⁹ Tima jashiyitai Pawa, tii okantzi ankinkishiritakowaiyaari ikimitatyaari oiyakaantzi jiwitsikani atziriiti, jiwitsikayitziiri oro, kiriiki, mapi. ³⁰ Tima pairani oiyiki jamawitakiro Pawa okaatzi jantashiwaitakari

* **17:16** Jiroka nampitsi Atenas otzinkami inatzi nampitsi, ari jinampitawori oiyiki yotaniriiti Grecia-jatzzi. † **17:18** Jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, iriyitaki kimisantziriiri jiyotaantziiri iitachari “Epicuro”, ikantzi: “Iro kowapirotachari ankimoshiriwaiti”. Tzimatsi ijatzzi pashini jiitaitziri jaka “yotaniriiti”, jiita “Stoa-jatzziiti”. Ikimisantayironi iriroriiti okaatzi jiyotaantziiri pairani iitachari “Zenón”, ikantaki: “Ontzimatyii añaakopirotanitya”. Iro jiitaitantariri “Stoa-jatzziiti”, tima japatotapiintaiyani jiitaitziro iñaaniki iriroriiti “Stoa”, owaankiityaani inatzi, pothopooki ikantayitziro.

imasontzinkakiini. Iro kantacha ikantayitairi maawoni tsikarika inampiyitawo, ikantairi: 'Powajyaantairo kaaripirori pamitashiyitari'. ³¹ Tima Pawa jiyoshiitaki apaani shirampari, iriitaki jotyaantairi jaminakoyitairo okaatzi antayitakiri. Aritaki jiyotajaantakiro irirori Pawa tsikapaitirika jimatairo. Tima joñaagantakiri shirampari jowiriintairi ikamawitaka".

³² Ikanta ikimawaki ikinkithatakotakiri kaminkari ipiriintaa, ishironaminthatanakari. Tzimatsi pashini kantanakiriri: "Ari apiitiro paata nonkimimi pinkinkithakatiro jiroka". ³³ Jiyaapithatanairi Pablo. ³⁴ Iro kantacha joyaatanakiri tsikarika ikaatzi, kimisantai irirori. Jirika ikaatzi kimisantaatsiri: Dionisio, irijatzi apaani tsipawitariri ipiyotapiinta Areópago-ki. Opoñaapaaka tsinani iitachari Dámaris, tzimayitatsi pashini.

18

Ariitaka Pablo Corinto-ki

¹ Ikanta okaatapaaki jiroka, ishitowanaki Pablo Atenas-ki, jataki Corinto-ki. ² Ari jiñaakiri Judá-mirinka iitachari Aquila, Ponto-jatzi jinatzi jirika. Owakiraa jariitaka Aquila itsipatakawo iina Priscila ipoñaakawo Italia-ki, tima pinkathari Claudio ikantakaantaki janta Roma-ki ishitowayiti maawoni Judá-mirinkaiti. Jataki Pablo jariitari Aquila. ³ Ari isaikapaaki Pablo intsipatyaari. Tima okaatzi jantawaititakiri jirika, ishirikayitziro tontamawotatsiri manthakintsi, ipankoitawo. Irojatzi jantawaitsitari pairani Pablo irirori. ⁴ Ari ikantapiintatya Pablo jiyaatzi japatotapiintaita ki-tiijyiriki jimakoryaantaitari, ikinkithatakaantayitaki inkitsirinkantyaariri Judá-mirinkaiti inkimisantakaayitairi, iijatzi Grecia-paantiri.

⁵ Ikanta Silas itsipatakari Timoteo ariitaiyapaakani ipoñagaawo Macedonia-ki. Ari jaakowintanakawo Pablo ikinkithatakaantakani. Ikantakiri Judá-mirinkaiti: "Jirika Jesús, Cristo jinatzi". ⁶ Iro kantacha tii inimotziri Judá-mirinkaiti, ikisaniintanaka, ikawiyawaitanakiri. Ari jotikanairo iithaari Pablo jiyotaitantyaari tii ikimisantaiyini, ikantanakiri: "Iirokayitaki kantashityaawoni pimpiyashitantaiaari, tii naaka kantashityaawoni. Iroñaaka nompithokashityaari kaari ajyininkata". ⁷ Shitowanaki japatotapiintaita. Jataki ipankoki atziri iitachari Justo, pinkathatasorintsitaniri jinatzi. Isaikanampitziro irirori japatotapiintaiyani Judá-mirinkaiti. ⁸ Ikanta Crispo, jiwatatsiri japatotapiinta Judá-mirinka, ikimisantanakiri Awinkathariti, ari ikimitaakiro iijatzi ikaatzi saikapanokoziriri. Iijatzi ikimantanakiri ojyiki Corinto-jatzi, ikimayitakiro ñaantsi, kimisantayitanaki, jowiinkaayitakiri. ⁹ Ikanta Pablo, jomishimpiyaakiri Awinkathariti tsiniripaiti, ikantakiri: "Iiro pithaawi. Piyaatakaairo pinkamantantiro ñaantsi jaka, iiro pimairitzi". ¹⁰ "Tima ari notsipatzimi naaka, iiro jowatsinawaitaitzimi jaka, tima tzimatsi ojyiki nashiyitaari naaka jaka nampitsiki". ¹¹ Iro isaikantanakari Pablo Corinto-ki, awisanaki apaani osarintsí niyankitapai pashini. Jiyotaantayitziro iñaani Pawa.

¹² Okanta ijywatantari Galión janta Acaya-ki, jitanakawo Judá-mirinkaiti imaamanitanakiri Pablo. Ipoña jaanakiri janta jiiwariki. ¹³ Ikantapaakiri: "Jirika shirampari ikinakaashitakawo jiyotaayitziro atziriiti ipinkathatairi Pawa, ipiyathatakawo ikantakaantaitziri". ¹⁴ Iro jiñaawaitanakimi Pablo, ikantanaki Galión jiñaanatanakiri Judá-mirinkaiti: "Iroorika pinkinkithakatotzi ikinakaashitakari jirika shirampari, itsitokantaki, aritaki nonkimakimi pinkantayitina. ¹⁵ Aña pikantawakaawintashitawo piñaawaiminthatashitari,

pipairyaaaminthawaitashitari, piitashiwaitari: ‘Ikantakaantaitani’. Piyotaiyironi iirokaiti tsika pinkantiro, tii nomiraawintawaitawo naaka”.¹⁶ Jomishitowaiyakirini. ¹⁷ Ikanta Grecia-paantiri, joirikanakiri iitachari Sóstenes, iri jiwatsitacha japatotapiinta Judá-mirinka. Ipajawaitanakiri. Iro kantzimaitachari Galión, tii jimatzimaitawo irirori.

¹⁸ Ojyiki kitiiyyiri isaikawaitanai Pablo janta Corinto-ki. Ari jiyaatai itsipatanawo Priscila iijatzi Aquila, jiyaatairo Siria-ki. Ikanta janta Cencrea-ki, tikira jotitanaata, jamiitanakiro iishi, ari jimonkaatziro okaatzi ikantantakiri. ¹⁹ Ikanta jariitaka Efeso-ki, jataki Pablo japatotapiintaita, ikinkithatakaayitapaakiri Judá-mirinkaiti. Ari jookanairi Aquila itsipatakawo Priscila. ²⁰ Ikowakowitawaari Judá-mirinkaiti osamani isaikanaki, tiimaita ikowi Pablo. ²¹ Ikantanairi jiyaatzimatana: “Ontzimatyii naritaiya Jerusalén-ki joimoshirinkaita. Iriirika Pawa kowatsini, ari nompiyi noñaayitaatimi”. Ipoñaashitaka jotitanaa Pablo, jatai.

Piyaa Pablo Antioquía-ki, ipiyanaawo iijatzi ikinkithatzi

²² Ikanta jariita Cesarea-ki, awisapai Jerusalén-ki jiwithatapaiyaari kimisantzinkariiti. Ipoña jawisanai Antioquía-ki. ²³ Ikanta osamanitaki, japiitairo iijatzi jariitanayita nampitsi tzimatsiri janta Galacia-ki iijatzi Frigia-ki, jominthashiritakaayitari jiyotaani.

Ikinkithatzi Apolos janta Efeso-ki

²⁴ Okanta janta Efeso-ki, ariitaka Judá-mirinka iitachari Apolos, Alejandro-jatzi jinatzi. Kamiitha ikinkithatzi, jiyotakopirotziro Osankinarintsipirori. ²⁵ Tzimatsi kinkithatakoitsitakariri Juan-ni owiinkaatananiri, ikinkithatakoitsitakawo iijatzi okaatzi ikamantantakiri Juan-ni ikantakota Jesús. Ari iwiyaa jiyotakotziro irirori. Iro kantacha, kamiitha ikanta joñaagantawitawo ikinkithatakoitziro Jesús. ²⁶ Ari ikinkithatakaantapaaki Apolos japatotapiintaita. Ikanta okimakiri Priscila otsipatakari Aquila, jaanakiri Apolos, jiyotaakiri tsika ikantakotajaanta Jesús. ²⁷ Ikowaki Apolos jawijyi Acaya-ki. Ari ipawakiri kimisantzinkariiti Efeso-jatzi apaani osankinarintsi jaapatziyantawatyaariri Acaya-jatzi. Ikanta jariitaka Acaya-ki, ojyiki ithaamintakaapaakari kimisantzinkariiti inishironkayitairi Pawa. ²⁸ Jimatatziiro Apolos ikitsirinkayitakiri Judá-mirinkaiti, joñaagayitziro Osankinarintsipirori ikinkithatakoitziro Cristo, ari okanta jiyotakotantaitakariri Jesús, iriitaki Cristo.

19

Ariitaa Pablo Efeso-ki

¹ Ikanta Apolos isaiki Corinto-ki, anonkanaki Pablo otzishimashiki, ariitaka Efeso-ki. Jiñaapaakiri kimisantawitachari. ² Josampitapaakiri: “¿Inampishiritantakimima Tasorintsinkantsi owakiraa ikimisantakaitakimi?” Ikantaiyanakini iriroriiti: “Tiitya. ¿Oitama kantakotachari jiroka? ¿Iitama ikantaiziri Tasorintsinkantsi?” ³ Ari ikantzi Pablo: “¿Iitaka powiinkaawintakari pikimisantawitaa?” Ikantaiyini iriroriiti: “Iro nowiinkaawinta jiyotaantakiri Juan-ni”. ⁴ Ipoña Pablo jiyotaanakiri, ikantayitziro: “Jowiinkaatanzira Juan-ni, ojyakaawintamachiitayta jowajyaantaitiro kaaripirori. Iro kantzimaitacha ikantsitaka Juan-ni: ‘Pinkimisantari aatsikitaitsiri, iri poyaatapaatyaananani’. Iriitaki Jesucristo ikinkithatakotakiri jaka”. ⁵ Ikanta ikimayawakini jirikaiti, jowiinkaawintanakari Awinkathariti Jesús, ipairyayitainiri irirori.

⁶ Ipoña Pablo jotzimikapatziiitooyitankari jako, ari inampishiritantanakari iriroriiti Tasorintsinkantsi. Jiñaawaiyitantanakawo pashiniyitatsiri ñaantsi. Ikamantantayitanakiro ñaantsi jiyotakaayitanairiri Pawa. ⁷ Ikaataiyini 12 atziriiti.

⁸ Ipoña jawisaki Pablo japatotapiintaiyani Judá-mirinka, ari ikinkithatakaantapaaki ikaatzi mawa kashiri. Tikaatsi inthaawakaiya, ikowi jiyotakaayitairi atziriiti tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai.

⁹ Iro kantacha tzimatsi tsika ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, tii ikowi inkimisantaayini, ikijyimawaitakiri tsipatanaariri jiiitaziri “Aatsi”. Ikanta Pablo, jintainaryaanakari jirikaiti. Ikaminaayitanairi jiyotaaniiti janta iyaapapankotiki jiiitaziro “Tiranno”. Ari jiyotapiintakiri maawoni kitiiyiriki.

¹⁰ Ari ikantapiintanakitya, tzimakotaki apiti osarintsi. Ikimakoyitairo iñaani Pawa nampiyawori Asia-ki, Judá-mirinkaiti, Grecia-paantiripaini, maawoni.

¹¹ Oyjiki itasonkawintantaki Pablo janta ikantakaakari Pawa.

¹² Matataitacha iijatzi oshinchaantanaki imanthakipaini Pablo. Aririka jaayiiitiro tsikarikapaini, intirotantaityaari mantsiyari, aritaki ishintsitanai. Aritaki onkantaki iijatzi ishintsiiyitai piyarishiriyitatsiri.

¹³ Ikanta tsikarika ikaatzi Judá-mirinka kinakinawaitatsiri janta joshinchaayitzi piyarishiritatsiri, ikowawitaiyakani iriroriiti joshinchaanti impairyiiri Jesús. Ikantawitari piyariiti jiñaanatziri: “¡Piyapithatiri, nompairyiimiri Jesús, ikinkithatakotziri Pablo!”

¹⁴ Irootaki jimawitaiyakarini 7 itomiiti Judá-mirinka iitachari Esceva, jiwawitariri ompiratasorintsitaniriiti janta.

¹⁵ Iro kantacha jakakiri piyariiti, ikantakiri: “Noñiiri Jesús, niyotakotziri Pablo. Irooma iirokaiti, tii niyotzimi”.

¹⁶ Ikanta piyarishiritatsiri joirikanakari jirikaiti, antawoiti jomankiyanakari, joitsinampaakiri maawoni, jomishiyairi ipankoki jaatonkoryaamirikitakiri, antawo jowatsinawaitakiri iwathaki.

¹⁷ Ikimaiyakini nampitawori Efeso-ki, Judá-mirinkaiti iijatzi Grecia-paantiri, maawoni. Owanaa ithaawaiyanakini. Ari okanta ipinkathaitantanakari Awinkathariti Jesús.

¹⁸ Ari ipokayitanakii iijatzi ojyiki kimitantayitaatsini, ithawitakoyitapaakiro iyaaripironka.

¹⁹ Jamayitapaakiro jyiripiyaariwitachari tsika jiñaanatakotapiintziro ijyiripiyaaritantari, itaayitapaakiro. Ikanta jaminaitakiro tsikarika okaatzi opinatari itaayitakiri, ariitaka ikaatzi: 50,000 ikithoki kiriiki. ²⁰ Iikiro ikimakopiroitanakiziri Awinkathariti.

²¹ Okanta okaatapaaki jirokapaini, jominthatakawo Pablo jariitantya Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. Impoña jawisanaki irojatzii Jerusalén-ki. Ikantsitaka iijatzi: “Aririka niyaataki Jerusalén-ki, ari nawisaki niyaati Roma-ki”. ²² Ipoña jolyaantaki Macedonia-ki apiti imitakotapiintirini, Timoteo itsipatakari Erasto, iinirotatsi isaikanakari irirori Asia-ki.

Imaamanitantaitzi Efeso-ki

²³ Okanta janta Efeso-ki antawoiti ikisawakaawintakari tsipatanaariri jiiitaziri “Aatsi”. ²⁴ Iri poñaakaantakawori iitachari Demetrio, ashiropakori. Tzimayitatsi iijatzi kimitakariri irirori jiwitsikayitziro oryaani ojyakaawo oyaapapankoti iwawanitashiitari jiiitaziri “Diana”. Iri jaantayitari ojyiki kiriiki.

²⁵ Japatotaiyakani maawoni ashiropakoriiti. Ikantaki Demetrio: “¡Shirampariiti! Tima iro añaantari aakaiti jiroka antawairi. ²⁶ Iro kantacha, aritaki pikimakotakiri jiiitaziri Pablo, ikitsirinkaki ojyiki atziriiti, ikantayitzi: ‘jiwitsikani atziriiti tii impawati’. Tii apa ikantakiro anampitsitiki Efeso, aña jimatsitakawo maawoni jaka Asia-ki. ²⁷ Tii apa onkantzimotai iiro jamanantapiroitanairi awitsikani, iro kantzimopiroitairi, ompiyakotyia

inkimakoitiro antawoiti awawani Diana maawoni jaka Asia-ki, ari jowa-
jyaantaitanakiro impokaiti oyaapapankotiki”.

²⁸ Ikanta ikimaiyakini, antawo ikisaiyanakani, ikaimaiyanakini: “¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!” ²⁹ Iikiro ikamiñiinkatanakitzi jiñaawaitaiyini jirikaiti. Ipoña joirikaitanakiri Gayo itsipataitanakiri Aristarco, jaitanakiri japatotaiyapiintani atziriiti. Jirika jaitanakiri iriitaki itsipatapiintari Pablo jariitantayita, Macedonia-jatzi jinaiyini. ³⁰ Ikowawitaka Pablo intyaapaakimi irirori, tiimaita ishinitziri jiyotaaniiti. ³¹ Ari ikimitsitakari jiwariiti jaapatziyani Pablo, ikantakaantakiri: “Iiro pimatsitawo iiroka janta”. ³² Ikanta janta japatotaiyakani, iikiro ichiraachiraataiyatziini, tii ojoyawakaa okaatzi ichiraawintaiyirini. Tima jirikaiti atziriiti tii jiyopirotaiyini oita japatowintaiyarini, ikaimakaimawaitashitaiyani. ³³ Iro kantacha tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, jiñaakiri Alejandro josatikaka janta jiyotaiyakani, ishintsiwintanakiri inkinkithatakotiri. Ikanta Alejandro jakotanaki jimairitantawayaari, inkinkithawaitakaawitakari. ³⁴ Iro kantacha jiyotaiyakini atziriiti Judá-mirinka jinatzi jirika Alejandro, iikiro japiitanakitziiro ikaimaiyini, osamani ikantaka ikaimi, ikantaiyini: “¡Antawoiti inatzi Diana awawanitari jaka Efeso-ki!”* ³⁵ Ipoña ikatziyanaka osankinaryaantzi, jomairintakiri, ikantakiri: “Efeso-jatzi, jiyotaitzi maawoni, aakaiti kimpoyaawintawori oyaapapankoti awawani Diana, iijatzi ojoyakaani poñainchari inkitiki. ³⁶ Irootaki pinkinkishiritantawayaari kamiitha, iiro pimaamanitantashiwaita. ³⁷ Tima jirikaiti shirampari pamayitakiri, tii jowaaripirotziro kaapapanko, tii ikijyimatziro iijatzi awawani. ³⁸ Ikwirika jiyakawintanti Demetrio itsipayitakari ikaayitzi, jaanakiri ajiwariki jaminakotiniri, iri witsikiniriri okaatzi kantzimotariri. ³⁹ Okowatyaarika ayotakotiro maawoni aakaiti, kimitaka kantatsi apatotiri maawoni jiwariiti, jaminakotantyaawori. ⁴⁰ Okaatzi awisaintsiri iroñaaka, aritaki jowasankitaawintaitakairo amaamanitantaki. Iiro oztimi ankantiri ampiyakowintantyaari”. ⁴¹ Ikanta ithonkakiro jiñaawaitakiro jiroka, jotyaaantairi atziriiti.

20

Ipiyaawo Pablo Macedonia-ki iijatzi Grecia-ki

¹ Ikanta ithonkaka ikamiñiinkataki jiñaawaitaiyini, japatotakiri Pablo jiyotaani ikaminaayitanairi. Ipoñaashitaka jiwithayitanaari, jataki Macedonia-ki. ² Ari jariiyitanaawo maawoni nampitsi tsika isaikayitzi iyikiiti, ikaminaayitanairi. Irojatzu jariitantakari Grecia-ki. ³ Ari isaikawaitapaakiri ikaatzi mawa kashiri. Iro jotitanaiyaami jiyaatantyaari Siria-ki, ari ikimakiri jowamaatyiri Judá-mirinkaiti jariitayaarika janta. Irootaki ipiyantanaari Macedonia-ki. ⁴ Ari itsipatanaari Sópater Berea-jatzi jinatzi itomi Pirro. Ipoñaapaaka Aristarco, ipoñaapaaka Segundo, Tesalónica-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Gayo, Derbe-jatzi jinatzi. Ipoñaapaaka Timoteo, Tíquico iijatzi Trófimo, Asia-jatzi jinayitzi jirika. ⁵ Ari jiiwataiyanakini jirikaiti iyikiiti, joyaawintapaakina Troas-ki notsipatakari Pablo. ⁶ Okanta awisanaki kitiijyiri jowantapiintaitantawori tantaponka, ari notitanaari Filipos-ki. Awisaki 5 kitiijyiri, noñaayitapairi iriroriiti janta Troas-ki, ari nosaikaiyapaakini okaatzi 7 kitiijyiri.

* **19:34** Kantakotchari jaka “osamani ikantaka ikaimi”, apiti ikanta hora osamanitaki.

Ariita Pablo Troas-ki

⁷ Okanta ariitapaa kitiijyiri japatotapiintaita, ari napatotaka nompitoryiuro tanta, ikinkithatakantaki Pablo. Tima nawisatyi oñaatamanai, iikiro jiyaatakaanakitziro ikinkithatzi, niyankiititakotakina.*[†]
⁸ Ari napatotaiyani jinoki pankotsi, ojyiki ootamintotsi joisaitaki.
⁹ Ikanta mainari iitachari Eutico isaiki opatzimooki pankotsi. Tima osamanitaki ikinkithataki Pablo, ayimatakiri iwochokini mainari, paryaanaki isaawiki, kamapaaki.‡
¹⁰ Ipoña javiitapaaki Pablo, joiyotashitapaakari mainari, jawithakitapaakiri. Ikantanaki: “Iiro pithaawaiyini, añaagi”.
¹¹ Ipoña ipiyanaa Pablo jinoki, ipitoryaapaakiro tanta, owaiyakani. Iikiro ikinkithatanakitzi, irojatzki okitiijiyitantanakari. Ipoña nawisaiyanakini.
¹² Iriima mainari, jaayiitanairi jañaagi. Irootaki ithaamintashiripiroitantanakari.

Jawisanaki Troas-ki irojatzki Mileto-ki

¹³ Ari niuwataiyanakini naakaiti, notitaiyanakani irojatzki Asón-ki, ari nokinkishiritakari naanairi Pablo, tima ikowakitzi irirori inkinanaki kipatsiki.
¹⁴ Ikanta noñaapari Pablo janta Asón-ki, ari jotitanaari, jataiyakinani Mitilene-ki.
¹⁵ Opoña nawisaiyakini janta, nokitiijiyitakotapaaki Quío-ki, opoña namaatakotanai apaani kitiijyiri ariitakina Samos-ki, ari naatakotapainta Trogilio-ki. Ipoña nawisanaki pashini kitiijyiri, ariitaiyakinani Mileto-ki.
¹⁶ Ari okanta nawisantanakawori Efeso tii naatakotapainta, tima Pablo tii ikowi jiyaatapainti janta, iiro josamanipirowaitanta Asia-ki. Ikowatzki jariitsitaiya Jerusalén-ki, tikira joimoshirinkaitanakiro kitiijyiri “Oyiipataantsi”.§

Inkinkithatakairi Pablo jantaripiroriiti Efeso-jatzki

¹⁷ Ikanta nariitaka Mileto-ki, ikaimakaantapaakiri Pablo jantaripiroriiti kimisantzinkariiti Efeso-jatzki.
¹⁸ Ikanta ipokaiyakini, ikantawakiri: “Piyotaiyini iirokaiti tsika nokanta nosaikimotakimi owakiraa nariitantakari Asia-ki.
¹⁹ Ari nokantapiintatya nantawaitziniri Awinkathariti, tsinampashiri nokanta, owanaa niraawaitaka noñaakiro ikowaiyakini Judá-mirinkaiti imaamanitina.
²⁰ Iro kantacha tii nowajaantanakiro nokinkithatakaimiro onkaati pinintaawaitaiyaari, niyotaapiintakimi pipankoitiki, iijatzki janta ipiyotapiintaiyani atziriiti.
²¹ Nokinkithataakiri nojyininkapaini Judá-mirinka iijatzki Grecia-paantiri, nokantayitziri: Pimpiyashitairi Pawa, pawintagaiyaari Awinkathariti Jesucristo.
²² Iroñaaka niyaati Jerusalén-ki, Tasorintsinkantsi minthashiritakaakinari, tii niyotzimaita oityaarika awijymotinani janta.
²³ Iro kantacha tsikarika niyaayitzi, jiyoshiritakaakina Tasorintsinkantsi, ikantashiritana: ‘Ojyiki piñaashiwaityaawo jomontyaawaititimi’.
²⁴ Iro kantzimaitacha naaka, tii onkantzimowaitina onkaati nonkimaatsityaari, tii nonishironkapirowaitanaka. Iro kowapirotacha nonkimoshiriwintiro

* **20:7** Kantakotachari jaka “japatotantapiintaitari”, irojatzki ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”.
[†] **20:7** Kantakotachari jaka “impitoryiirori tanta”, iro jantayitanairi kimisantzinkariiti aririka inkinkishiritakotiri Jesucristo ikamimotantaki. Ari ikantziro jatyootawakaiyani, ipitoryiuro tanta, jowaiyani, jirawaitaiyini imiri. Tima jimatakotatziri Jesús jiwiyaa-tanaawo jowakaanaari jiyotaaipaini. Irootaki ikinkithatakotapiintakiri, ikantaitzi “impitoryaitiro tanta”.
[‡] **20:9** Kantakotachari jaka “paryaanaki isaawiki”, irootaki ikantakoitziri pankotsi, mawa okanta opiwiryaa jiwitsikayitziro. Ari ipoñaakari iparyaaki mainari irojatzki isaawiki.
[§] **20:16** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzki ikantaitsitari “Pentecostés”.

nonkimitakaantiro irootaintsimi nimatiro nonkitsirinkanti nariitya tsika iwiya noshiyi. Tima irootaintsi nothotyiro ikantakinari Awinkathariti Jesús nonkamantantiro Kamiithari Naantsi okantakota inshironkayitai Pawa. ²⁵ Nokinkithatakaakimi iijatzi iirokaiiti tsika okantakota ipinkathariwintantai Pawa. Iiromaita papiitairo piñaayitaina. ²⁶ Irootaki nokowantari nonkantimi tii naaka kantakaashityaawoni intzimantaiyaari piyashitaachani, ²⁷ tima nokinkithatakimiro maawoni ikinkishiritakari kitziroini Pawa jantiri, tikaatsi nimanimotimi. ²⁸ Pinkimpoyaayitaiya, ari pinkimitakaayitaiyaari piyotapiintachari tsika jowayitakiri Tasorintsinkantsi. Pinkimitaiyaari aamaakowintaniri paamaakowintaiyaari kimisantairiri Awinkathariti, iriitaki ikapathainkawintairi ipinawintayitairi. ²⁹ Niyotzi naaka aririka niyaatai ari impokapaaki pashiniiti, inkimitapaatyaari katsimari piratsi, inkowapaaki japirotiri kimisantzinkariiti. ³⁰ Ari intzinaayitanatya pikaataiyakini jamatawitaki kimisantzinkariiti, jowajyaantakaakiri ikimisantawitari. ³¹ Pinkinkishiritiro iirokaiiti, mawa osarintsi nosaikimowaitakimi, tii nowajyaantapaintziro nokaminaayitzimi, niraakowaitakimi. ³² Nawintaari Pawa naaka, iyikiiti. Iriitaki aamaakowintimini, iriitaki nishironkatimini tima irootaki ikantayitakiri. Ari inthaamintashiritakaimi, aritaki jiñaakaayitaimiro okaatzi ikajyaakaayitakiriri maawoni oitishiritaari. ³³ Tii nofiiro naaka nonintakotantiri, kiriiki, oro, ikithaaitari. ³⁴ Piyotaiyini iirokaiiti, naakataki antawaiwintaincha naantari kowityimoyitanari, ari nokimitaakiro nantawaiwintakiniri iijatzi ikaatzi tsipayitakinari. ³⁵ Ari nokinakairo niyotaantakimirori tsika ankantiro antawairotapiintai, anishironkatantyaariri kowityaaniitawaitatsiri. Ari nokinkishiritakaimiro ikinkithatakotapaintziri Awinkathariti Jesús, ikantaki: ‘Kimoshiripirowintaari jinatzi nishironkatantani, tii ari inkantajaantaitiri ipashitaitari’ ”.

³⁶ Ikanta ithonkanakiro Pablo ikantakiro jiroka, jotzirowanaka jamana manaataakanakari maawoni piyotainchari. ³⁷ maawoni jiragaiyakani, jawithakitawakaayitaka, ari jiwithatawaari Pablo jiyaatai. ³⁸ Owashiri ikan-taiyanakani, tima ikimakiri ikantaki iiro piñaagaana. Ari joyaataiyanakirini irojatzi jotitantanaari Pablo.

21

Jiyaatantaari Pablo Jerusalén-ki

¹ Ikanta nookanairi iyikiiti, otitaiyanaanani, tampatzika nowanakiro niyaati Cos-ki, okitiiyyitamanai ariitakina Roda-ki, opoña nawisanaki iro-jatzi Pátara-ki. ² Ari noñaapaaki antawo pitotsi jatatsiri Fenicia-ki, ari notitaiyanakani. ³ Ikanta namaatakotzi, naminakotanakiro nampatiki othampijya jiiitaitziri Chipre, nokinakotanaki nakopiroiniki irojatzi Siria-ki. Tima tzimatsi ajyaagawontsi jookaitanakiri Tiro-ki, ari naatakotaiyapaakani. ⁴ Noñaapairi kimisantzinkariiti, ari nosaikimowaitanakiri okaatzi 7 kitiiyyiri. Ikantawakiri Pablo: “Iiro piyaatzi Jerusalén-ki”. Iro ikantantakari, jiyoshiritaakaakiziiiri Tasorintsinkantsi. ⁵ Okanta awisanaki 7 kitiiyyiri, iro nawi-iyimatantyaari. Ari joyaatanakina maawoni iyikiiti, itsipayitakawo iinaiti, iijatzi jowaiyaniiti. Irojatzi othapikitapaa nampitsi, ari notzirowaiya-paakani impanikiitiki, namanamanaataiyakani. ⁶ Ipoña niwithatawakaayitanaa, otitanaana naakaiti, piyaiyanaani iriroriiti ipankoitiki.

⁷ Ipoña namaatakotanai irojatzji Tolemaida-ki, ari niwithayitapaari iyiki-iti, apaani kitiijyiri nosaikimowaitanakiri iriroriiti. ⁸ Okanta okitiijyitamanai awisakotanakina, ariitakina Cesarea-ki. Opoña nokinanaki ipankoki Felipe kinkithatakanani, ari nosaikapaakiri. Jirika Felipe iriitaki kaatatsi pairani ⁷ jowaitakiri jimitakoyitiri Otyaantapiroriiti. ⁹ Tzimatsi Felipe 4 mainawa irishinto, kamantantaniro inayatatzji. ¹⁰ Aritaki ojiyikitaki kitiijyiri nosaikapaaki janta, ari jariitakari apaani kamantantaniri ipoñaakawo Judea-ki, jiita Agabo. ¹¹ Ikanta jiñaapaakina naakaiti jaapaakiri jowathakiro Pablo, joojotakari jakoki iijatzji iitziiki jiñaawaitanaki, ikantzji: “Ari inkantyaari ashitakariri jirika owathakironsi joojotiri Judá-mirinkaiti janta Jerusalén-ki, jaakaantakiri janta kaari ajyininkata. Irootaki jiyotakaakinari naaka Tasorintsinkantsi”. ¹² Ikanta nokimayawakini, nokantakantawitanakari Pablo: “Iiro piyaatzji Jerusalén-ki”. Ari ikantsitawitakari iijatzji Cesarea-jatzjiiti. ¹³ Iro kantacha ikantanaki irirori: “¿Iitama piraantaiyarini, owanaa powashiritakaakina? Aña minthatakina naaka. Aririka onkantya joojiitina nonkamawintantyaariri Awinkathariti Jesús Jerusalén-ki, imawaityaata”. ¹⁴ Tii nokitsirinkashitari, nokantanakiri: “Imatyaata ikowiri Awinkathariti”.

¹⁵ Ikanta okaatapaaki jiroka, witsikaiyanaanani, jataiyakinani Jerusalén-ki. ¹⁶ Ari joyaatanakina tsika ikaatzji Cesarea-jatzji iyotaariiti jinatzji. Iriitaki aanakinari ipankoki shirampari Chipre-jatzji iitachari Mnasón, pairanitaki jiyotaaritzji jirika, iriitaki nomayimotaiyirini.

Joirikaitakiri Pablo tesorintsipankoki

¹⁷ Okanta nariitaiyapaakani Jerusalén-ki, kimoshiri ikantaiyani iyikiiti jiñaawakina. ¹⁸ Okanta okitiijyitamanai, jaanakina Pablo nariityaari Jacobo, ari isaikakiri iijatzji maawoni antaripiroriiti. ¹⁹ Jiwithatapaakari Pablo, ikamantapaakiri maawoni oiyita jantakaayitakiriri Pawa janta inampiitiki pashinijatzji atziiriiti. ²⁰ Ikanta ikimayawakini, ithaamintanakari Pawa. Ipoña ikantaitanakiri Pablo: “Iyiki, imapiro ijiyikitaki ajyininkapaini Judá-mirinka kimisantanaintsiri iijatzji, iinirotzimaita ishintsiwintaitziri kimisantzinkariiti jimonkaayitiro Ikantakaantani Moisés-ni. ²¹ Ikimakowintakimi piyotaakiri ajyininka nampitawori pashiniki nampitsi, pinkantayitirimi: ‘Tii okowapirota pinkimisantawori Ikantakaantani Moisés-ni, tii okowapirota pintomishitaanitairi pitomiiti, tii okowapirota iijatzji antayitairo okaatzji amiyitari pairani’. ²² ¿Tsikama ankantyaaka? Iyoyitaki iroñaaka ajyininka, ariitaimi jaka. ²³ Iro kamiithatatsi pantiro jiroka: Tzimatsi akaatayiyini jaka, ikaatzji 4 shirampari monkaatironi ikajyaakaantziri. ²⁴ Pintsipatanatyaari jirikaiti, pantiro onkaati kitiwathatakagaimini. Iiroka pinakowintirini inkaati intaayitiri, aririka jamiitaitakiniri iishi. Ari jiyoyiiti thiiyaantsi inatzji okaatzji ikantakoitakimiri iiroka, aña pimatsitaitawo iiroka pimonkaatziro Ikantakaantaitani. ²⁵ Irooma naakaiti, niyotaiyini ikinakaashitakawo ajyininkapaini shintsishintsiwawitachari jimonkaatakaantawori Ikantakaantaitani. Tima ikaatzji kaari ajyininkata kimisantayitaatsiri, notyaantakiniri pairani osankinarintsi nokinkishiritaiyakarini jaka, nokantaki: ‘Iiro powayitari wathatsi itagaitziniriri iwawanitashiitari. Iiro powakoyitawo iriraani piratsi. Iiro pimayimpiriwaitzi’. Apamachiini jantayitairo jiroka”. ²⁶ Jaanakiri Pablo 4 shirampari. Okanta okitiijyitamanai itsipayitakari inkitiwathatakaitairi, ityaaki tesorintsipankoki inkamantanti tsika onkaati kitiijyiri onthonkantyaari

ikajyaakaantakiri, ikinkithatakotakiro tsikapaiti jamayitantaariri jashitakaiyaariri Pawa.

²⁷ Monkaatzimatapaaka 7 kitiiyiri, tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñaayitachari Asia-ki, jiñaakiri Pablo tasorintsipankoki. Japatotaki atziri, impokashitiri Pablo joirikiri, ²⁸ ikaimaiyini, ikantzi: “¡Shirampariiti! ¡Israel-mirinkaiti! ¡Pimtakotina! Iriitaki jirika shirampari kinakinayitatsiri tsikarikapaini jiyotaayiziri atziriiti pithokashitariri ayyininkapaini, pithokashitawori Ikantakaantani Moisés-ni, pithokashitawori tasorintsipanko. Iro owatsipirotainchari, ityaakaakiri iroñaaka kaari ayyininkata tasorintsipankoki, ithainkatasorintsiwaitakiro”.

²⁹ Iro ikantantawori jiroka tima jiñaakiziri Pablo janta Jerusalén-ki itsipatakari Trófimo poñaachari Efeso-ki, jiñaajaantzi ityaakaakiziri tasorintsipankoki. ³⁰ Apatotapaaka oyyiki atziriiti, shiyapaaka joirikakiri Pablo, jinoshikanakiri jomishitowakiri jikokiroki tasorintsipankoki, jashitaitanakiro. ³¹ Iroowitaincha intsitokirimi, ari ikamantaitakiri ijiwari owayiriiti poñaachari Roma-ki, ikantaitakiri: “Imaamanitawakaatya janta”.

³² Ikanta jiwari japatotanakiri jowayiriti, ishiyapaaka ipiyotaiyakani atziri. Ikanta jinagayawakirini ipokaki, jowajyaantanakiri ipajawaitziri Pablo. ³³ Joirikaitapaakiri Pablo, ikantanakiri jowayiriti: “Poojotantyaari apiti ashirotha”. Ipoña josampitanakiri atziriiti: “¿Litaka jirika, iita jantakiri?” ³⁴ Tzimatsi chiraachiraatanantsiri, tiimaita oyyawakaa okaatzi ichiraawintaiyarini. Tii jiyotiro jiwari oita awisatsiri. Jotyaantakiri jowayiriti jaanakiri Pablo jimaapiintaiyini. ³⁵ Ikanta joirinkakaawitari Pablo, iikiro ishintsitatziri atziriiti ikowi impajawaitiri, irootaki inatantatanakariri owayiriiti inkini jotzikaawintiri. ³⁶ Tima maawoni joyaatakowintanakiri, ikaimaiyini: “¡Powamairiwi!”

Ikinkithatakota Pablo

³⁷ Irootantsi jomontyitiri imaapiintzi owayiriiti, josampitanakiri Pablo jiwari, ikantziri: “¿Kantatsima nonkinkithawaitakaimi kapichiini?” Ari ikantanakiri jiwari: “¡Tsika piyotziroka noñaani! ³⁸ Tima iiroka Egiptojatzi poñaakaantakawori chapinkipaiti maamanitaantsi, kinapaintsiri otzishimashiki, jamaki 4000 owayiriiti”. ³⁹ Ikantzi Pablo: “Judá-mirinka ninatzi naaka, nopoñaawo Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki. Otzinkami inatzi nonampi, nokowi pishinitina nokinkithawaitakairi nojyininka”. ⁴⁰ Ishinitakiri. Katziyanaka Pablo pawitsiki, itzinaawakotanaka jimairitawatayaari iyyininkapaini. Ari jimairitaiyanakini. Kinkithawaitanaki Heber-paantiki iñaaniki iriroriiti, ikantanakiri:

22

¹ “Iyikiiti, iwaapatiitari, pinkimi nonkinkithatakotya”.

² Ikanta ikimaitawakiri iñaaniki iriroriiti, ari jimairipirotaiyanakini. Ikiro ikantanakitzi Pablo:

³ “Judá-mirinka ninatzi naaka. Notzimaki Tarso-ki saikatsiri janta Cilicia-ki, iro kantacha jaka Jerusalén-ki nokimotataki, jiyotaani ninatzi Gamaliel, niyopirotziro Ikantakaantani achariniiti. Nokowapiintawitaka noshiripirotyaari Pawa, pikimitaka iirokaiti iroñaaka. ⁴ Pairani nopatzimawaiwitakari tsipatanaariri jiiitatziri ‘Aatsi’ nomamaayitaki. Oyyiki nonoshikayitaki shirampari, tsinani, maawoni, nowontyaakaantakiri. ⁵ Jiñaayitakina nantayitakiro jiroka maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari iijatziri Antaripiroriiti. Iriiyitaki payitakinari osankinarintsi ipakaantziri ayyininka Judá-mirinka janta Damasco-ki.

Ipoña niyaataki naminaminayitziri jirikaiti, namayitiri jaka Jerusalén-ki jowasankitaitiri”.

Ikinkithatakota Pablo ikimisantantaari

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Okanta naniitzi aatsiki, irootaintsi nariitya Damasco-ki, jiwiyaaaka tampatzika ooryaatsiri, ari jomapokakinari morikanaintsiri inkitikii, joor-intakotapaakina nokatziyaka, ⁷ ari notyaanakiri kipatsiki. Nokimatzi ñaanatanari, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿litama pipatzimaminthatantanari?’ ⁸ Nosampitanakiri naaka: ¿litaka iiroka Pinkathari? Ari jakaitanakina: ‘Naakataki Jesús Nazaret-jatzi pipatzimaminthawaitakiri’. ⁹ Ikaatzi tsi-patakinari jiñaakiri oorintapainchari, antawoiti ithaawaiyanakini, tiimata ikimathataiyironi iriroriiti jiñaanataitakina. ¹⁰ Ipoña nosampitanakiri, nokantziri: ‘Pinkathari. ¿litama pikowiri nantairi naaka?’ Ari ikantanakina Pinkathari: ‘Pintzinai, piyaati nampitsiki Damasco. Ari inkamantayitimi oitya pantayitiri’. ¹¹ Tima kamampotaaki jowanakina oorintakinari, ikathashitaana nospipayitakari irojatzi Damasco-ki.

¹² Ari isaikiri janta shirampari jiita Ananías, pinkathasorintsitaniri jinatzii, jimonkaayitziro Ikantakaantani Moisés-ni. Pinkatha jowiri mawoni Judá-mirinka nampiyitawori Damasco-ki. ¹³ Pokaki Ananías jiñiina. Ikanta jariitapaaka, ikantapaakina: ‘Iyiki Saulo, pokiryagai’. Apathakiro nokantanakina nokiryanaai, aminawaitanaana. ¹⁴ Iikiro ikantanakityaana Ananías: ‘Iiroka jiyoshiitani Iwawani achariniiti. Jiyoshiitakimi piyotantaiyaawori ikowakaimiri irirori, ari piñaakiri Cristo tampatzikatatsiri, ari pinkimañaanitakiri iijatzii. ¹⁵ Iirokatakiki kinkithatakotairini mawoni atziriki. Pikinkithatakoyitairo okaatzi piñaakiri, okaatzi pikimakiri. ¹⁶ Iroñaakataki, tikaatsi poyaawintanaki. Pinkatziyi, powiinkaatyaa, pim-pairyagairi Awinkathariti pinkowakotairi onkantya impiyakotantaimirori piyaaripironka’”.

Ikamantantziro Pablo jotyaaantaitziri inkinkithatakairi pashinijatzii atziri

¹⁷ “Ikanta nopiyapaaka Jerusalén-ki, niyaataki tasorintsipankoki namanamanaatyaa, ari noñaawiyawaitakari. ¹⁸ Noñaakiri Awinkathariti, ikantakina: ‘Pishintsitanakii, pishitowi Jerusalén-ki, tima iiro ikimisantaitzimi pinkinkithatakotina jaka’. ¹⁹ Ari nokantanakiri naaka: ‘Pinkathari, jiyotaiyini maawoni niyaatapiintaki japatotapiintaita, nomontyaaakanakiri kimisantaimiri iiroka, owanaa nopajatakantawaitakiri. ²⁰ Tima jowamaitakiri pairani potzikatani Esteban, kinkithatakotzimiri iiroka, ari nokaatakiri iijatzii naaka janta, naapatziyakari owamaakiriri, naamaakowintakanari iithaaripaini’. ²¹ Iro kantacha ikantanakina Pawa: ‘Piyaati, tima naakataki otyaantimini intaina isaikayitzi kaari pijyininkata’”.

Isaikimotakiri Pablo ijiwariti owayiriiti

²² Ikanta ikimawakiro atziriiiti jiroka, japiitanairo ikaimaiyini ikantzi: “¡Jirika shirampari tii okantzi jañi! ¡Pashiryiyyaari!” ²³ Iikiro ishintsitatzii ikaimaiyini, jotikakotaiyani iithaariki.* ²⁴ Ikanta jiwari, ikantakiri jowayiriti: “Paanakiri inthomainta jirika, ampajatawakiri onkantya inkamantantairori oita jiñaawaitakiri jowatsimaantakariri ijiyininkapaini”. ²⁵ Aritakii joojoyiitakiri impajawaitantyaariri, ikantakiri Pablo pashini jiwari, ikantziri: “Josankinatakotani Roma-jatzii naaka. ¿Shinitaantsitsimsa impajaitina, tii jaminakoitawakinawo oita nokinakaashitakari?” ²⁶ Ikanta ikimawaki

* **22:23** Ikantaitzi iijatzii, jookawanitsitaka kipatsi tsika ipiyotaiyakani, tima ikisaiyatyaani.

jirika, ipiyashitanakari ijiwaripirori, ikantapairi: “Nowinkathariti, ¿Piyotakima iita antakiri? Iriitaki jirika, josankinatakotani awinkatharipiroriti saikatsiri Roma-ki”.²⁷ Ikanta ikimawaki, ipokashitanakiri Pablo, josampitapaakiri: “¿Imapiroma posankinatakota iiroka?” Ari jakanaki Pablo, ikantzi: “Jii”.²⁸ Ikantzi jiwari: “Ojyiki nopinakowintaka naaka onkantya nosankinatakotantyaari”. Ikantzi Pablo: “Tiitya naaka, josankinatakoitakina kitziroini owa notzimapaaki”.²⁹ Ikimawaki ikantaki, apa joojoryaakotanakiri. Ithaawanaki jiwari, joojotakaantakiri osankinatakotachari Roma-ki.

Jaitanairi Pablo japatotapiintaiyani ijiwari Judá-mirinkaiti

³⁰ Okanta okitiiyyitamanai, ikowi jiyopiroti jiwari oita jimaamanitantariri Judá-mirinkaiti jirika Pablo. Japatotakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, ijiwaripirori Judá-mirinkaiti. Jomishitowaitairi Pablo, joosaikakiri japatotaiyani.

23

¹ Jaminapaakiri Pablo jiwaripiroriiti apatotainchari, ikantanakiri: “Iyikiiti, naamaakowinta naaka iiro otzimanta nantzimotiriri Pawa”.² Ikanta Ananías, Ompiratasorintsipirori, ipajatanakiri ipaantiki Pablo.³ Iro kantacha Pablo, ikantanakiri: “¡Thiyyinkari, Pawa pajatimini iiroka! Saikawitakimi jaka piyakawintantinawomi Ikantakaantaitani, ¿Pipiyyathatawo iiroka pipajatakina nopaantiki?”*⁴ Ikanta apatotainchari, ikantanakiri Pablo: “¿Arima pinkantiri pinkawiyiri jompiratasorintsitari Pawa?”⁵ Ikantzi Pablo: “Iyikiiti, tii niyowita naaka ompiratasorintsi jinatzi, okantzi Osankinarintsipiroriki: ‘Iiro pikawiyiri jiwatakaantatsiri’”.

⁶ Jiyotziri Pablo ijiwaripiroriti apatotainchari, Saduceo jinatzi, iriima pashinipaini Fariseo jinatzi, ikantanaki: “Iyikiiti, Fariseo ninatzi naaka, iijatzi nojyininkapaini. Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri”.⁷ Ikantaki Pablo, ojyiki jiñaanatawakaanaka Fariseo-paini itsipatakari Saduceo-paini.⁸ Tima ikantaiyini Saduceo-paini: “Iiro jañaayitai kamayitatsiri, tikaatsi maninkariiti, tikaatsi iijatzi shiritsi”. Iriima Fariseo-paini, ikimisantayitzi irirori imapirotatya jirokapaini.⁹ Ari ichiraiyanakini maawoni. Ikanta yotzinkari Fariseo, ikatziyanaka, ikantzi: “Jirika shirampari tikaatsi ikinakaashitani. Kimitaka maninkariiti ñaanashiritakiriri, aamaashityaari shiritsi”.¹⁰ Iikiro ishintsitatzii ichiraiyini, ithaawanaki ijiwari owayiriiti jowatsinaawaitanakiri Pablo, ikaimaki jowayiriti jomishitowairi, jaanairi jimaapiintaiyini.

¹¹ Okanta otsiniritanai, joñaagaari iijatzi Awinkathariti, ikantairi: “Pablo, iiro pithaawi, ari pinkinkithatakotakina Roma-ki pikimitaakiro jaka Jerusalén-ki”.

Ikinkishiritaita intsitokaitiri Pablo

¹² Okanta okitiiyyitamanai, ikamantawakaaka tsikarika ikaatzi Judá-mirinka, ikantawakaa: “Thami amajyikawintiri Pablo irojatzi antsitokantantyaariri”.¹³ Tima janaakiro 40 ikaataiyini shirampariiti kantaintsiri.¹⁴ Ipoña jyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriti, ikantakiri: “Nokantaiyakini nomajyikawintiri Pablo irojatzi nontsitokantyaariri”.¹⁵ Incha pintsipatakaiya iirokaiti pikaatzi papatotapiinta,

* **23:3** Kantakotachari jaka thiyyinkari, iriitaki Ompiratasorintsitaniri, kimitawori okitamaawita jowantaitariri kaminkari. Paminiro Mt. 23.27.

pinkamitiri ijiwari owayiriiti, pinkantiri: ‘Pamainari Pablo onkitiijyitamanai naminakotairo ikinakaashitakari’. Impoña naakaiti aamaakowinta nonkantya nowawakiri tikira jariitapaa jaka”.

¹⁶ Kimaki itziniri Pablo, jatanaki imaapiintzi owayiriiti inkamantapaakiri. ¹⁷ Ikaimaki Pablo apaani owayiri, ikantakiri: “Paanakiri jirika mainari pijwaritiki, tzimatsi oita inkantiriri”. ¹⁸ Ikanta owayiri jaanakiri ijiwaritiki, ikantapaakiri: “Jiwarí, ikowakotakina Pablo namakimiri jirika mainari, tzimatsi ikowiri inkantimiri”. ¹⁹ Ipoña jiwari, jaanakiri mainari jantyaatsikiini, josampitakiri: “¿Oita pinkantinari?” ²⁰ Ikantanaki mainari: “Ikinkishiritaka Judá-mirinkaiti inkowakotimi onkitiijyitamanai paanairi Pablo japatotapiinta jiwariiti, jaminakotairo ikinakaashitani. ²¹ Iiro pikimisanziri, tima manaiyakani 40 shirampariiti. Ikantaiyakini: ‘Thami amajyikawintiri Pablo irojatzí antsitokantyaariri’. Aritaki witsikaiyakani iroñaaka, joyaawinta tsika pinkanti iiroka”. ²² Jotyaantairi jirika mainari, ikantawairi: “Iiro pikamantantziro jiroka”.

Jowawisaitakiri Pablo pinkathariki Félix

²³ Ikanta jiwari ikaimaki apiti pashini ijiwari owayiriiti, ikantakiri: “Patoti 200 powayiriti, pintsipataakiri 70 owayiriiti tyaakotachani moraki, iijatzí pashini 200 aatsini jowathaaminto. Paanakiri tsiniripaiti Cesarea-ki. ²⁴ Piwitsikiniri mora intyaakaanatyaari Pablo, paamaakowintyaari kamiitha. Paanakiri pinkathariki Félix”. ²⁵ Ari josankinataki jotyaantiniriri pinkathari, okantzi:

²⁶ “Josankinari Claudio Lisias jotyaantziniri pinkathari Félix: Ojyiki niwithatzi. ²⁷ Jirika shirampari notyaantimiri, joirikakaantani Judá-mirinkaiti jaka, iroowitainchami intsitokirimi. Ikanta niyotaki josankinatakotani ajiwaripiroriti saikatsiri Roma-ki, naanaki nowayiriti, nookakaawintakiri. ²⁸ Nokowaki niyoti iita ikinakaashitakari jirika imaamanitantariri, naanakiri japatotaiyani ijiwaripiroriti, ²⁹ noñaatzí jimaamaniwintashitari ikantakaantaitani jashitari iriroriiti. Tikaatsi oitya intsitokantyaariri, tii okantzi iijatzí jomontyaawaitairi. ³⁰ Nokimaki ikowaiyakini Judá-mirinkaiti intsitokiri, irootaki notyaantantzimiriri iiroka. Nokantakiri jirikaiti maamaniwaitziriri inkamantimiro oita itzimawintantariri jirika”.

³¹ Jimatakiro owayiriiti. Jaanakiri tsiniripaiti Pablo janta Antípatris-ki. ³² Okanta okitiijyitamanai, piyiyaani owayiriiti anitashitanainchari. Iriima tyaakotanainchari iikiro joyaatanakitziiri Pablo. ³³ Ikanta jariitaka Cesarea-ki, ipapaakiri osankinarintsi pinkathari, ikantapaakiri: “Pinkathari, jirika Pablo”. ³⁴ Ari ithonkakiro pinkathari jiñaanatawakiro osankinarintsi, josampitanakiri Pablo, ikantziri: “¿Tsika pipoñaaka?” Ikantzi Pablo: “Nopoñaawo Cilicia-ki”. ³⁵ Ikantanaki: “Ari nonkimakimi paata jariitapaatya maamanitzimiri”. Ipoña ikantakaantaki jaayiitanakiri ipankoki Herodes, ari jaamaakowintaityaari.

24

Ikinkithatakota Pablo janta Félix

¹ Okanta awisanaki 5 kitijyiri, ariitapaaka Cesarea-ki, Ananías Ompiratsirintsitaniri itsipatakari Antaripiroriiti yakawintantaniri jiita Tértulo. Jawisashitapaakiri pinkathari imaamanitiri Pablo. ² Ikanta jamaitapaakiri Pablo, ñaawaitanaki Tértulo, ikantanakiri Félix: “Paasoonki pinkathari, noñiuro kamiitha nosaiki, paasoonki piyotanitzi ojyiki pantakiniri kamiithatsiri

nojoyininka. ³ Okaatiki jiroka kamiichaanikiri nowinkatharipiroti Félix, owanaa ipaasoonkitapiintakimi maawoni nojoyininka. ⁴ Iro kantacha iiro osamanitanta, nokowatzi pinkimisantawakina kapichiini nonkantimiri. ⁵ Noñaakiri naaka, jirika shirampari owaaripirotantaniri jinatzi. Ithonka ikinakinyatikiki nampitsiki, tii apa jimaamanitakiri nojoyininka nokaatzi no-Judá-mirinkatzi, irijatzi jiwatakaanairiri iitashiwaitachari 'Oshiritanaariri Nazaret-jatzi'. ⁶ Ikwaki iijatzi jowaaripirotiromi notasorintsipankoti, irootaki noirikakaantakariri, nokowawitaka naminakotantirimi Ikantakaantaitanari naakaiti. ⁷ Iro kantacha, ipokapaaki jiwari Lisias, shintsiiini jaapithatakinari, jowatsinaawaitanakina. ⁸ Ikantanakina: 'Ontzimatyii piyaataiyini pinkathariki jiwitsikimiro kantainchari'. Incha posampitiri iiroka ayotantyaawori tyaaoryoorika nomaamanitantakariri".

⁹ Irojatziki ikantsitakiri iijatzi Judá-mirinkaiti ikaatzi pokaintsiri.

¹⁰ Ari itzinaawakotanaka pinkathari jiñaawaitantyaari Pablo. Ikantanaki Pablo: "Ojyiki nokimoshiritakiki iirokatakiki kiminani nonkinkithatakotya, tima niyotzi iirokatakiki witsikapiintziniriri nojoyininkapaini imaamanitawakaa.

¹¹ Kantatsi posampitakowintiro iiroka, owakiraa nariitaa naaka Jerusalén-ki okaatzi 12 kitiiyiri, nokowawita nopinkathatapairomi Pawa.

¹² Tii noñaanatantawaitzi, tii nomaamanitziri atziripaini tasorintsipankoki, ari nokimitaakiro nampitsiki, tikaatsi nomaamaniti japatotapiintaita. ¹³ Jirikaiti kinkithatakotakinari jaka, iiro jiñaaitziro imapiro ikantakotanari.

¹⁴ Ari okantaka, notsipataari naaka jiiitaitziri 'Aatsi'. Irootakiki ikantakiri iroñaaka jirikaiti yakawintanari nokimisantashiwaitani jinatzi. Ari nokinakairo nopinkathatzi Pawa ikimisantziri pairani nochariniiti. Nokimisantziro Ikantakaantani, iijatzi josankinaripaini Kamantantaniiti.

¹⁵ Ari nojyari iriroriiti, joyaawintari Pawa jañaakaayitairi kamayitaintsiri, tii apa jañaayitai kamiithashiriri aña jimatsitaiyaawo kaaripiroshiriri.

¹⁶ Irootakiki nokowakiri iiro otzimi oitya nantzimotiriri Pawa, iijatzi atziriiti.

¹⁷ Awisakiki ojyiki osarintsi nokinawaitakiki, nopiyaa nonampiki namai nompashitapaiyaariri nojoyininka kowityaawaitatsiri, nokowawitapaa iijatzi nontaapainirimi Pawa.

¹⁸ Irootakiki nantziri tasorintsipankoki, aritakiki namiitakiro noishi onkantya nonkithatantantyaari, tiitya ojyiki nonkaataiyini, tikaatsi nomaamaniwaiti janta. Aripaiti jiñaapaakina tsikarika ikaatzi Judá-mirinka poñainchari Asia-ki.

¹⁹ Iriitakimiki pokatsi jaka inkinkithatakotina iitarika jiñaakotakinari. ²⁰ Tii ipokaiyini irirori. Jirikatzimaitaka pokaintsiri jaka apatowintakinari, incha inkantimi oitarika jiñaakotakinari nokinakaashitakiri. ²¹ Aamaa iro ikantakotanari nokantakiri chapinkipaiti: 'Iro jiyakawintaitanari tii nokimisantairo jañaayitai kamayitatsiri'".

²² Tima pinkathari Félix jiyopirotziro jiiitaitziri "Aatsiwiri", irootakiki jowa-yaantantanariri, ikantanakiri: "Aririka impokakiki jiwari Lisias, ari inkamantapaakinawo jiroka". ²³ Ipoña ikantakiri ijiwari owayiriiti: "Paa-maakowintanari Pablo, pishinitiniri jariityaari jaapatziyani impantyaariri kowityiimotziriri".

²⁴ Okanta pashini kitiiyiri, piyaa Félix, itsipatakawo iina Drusila, Judá-mirinka inatzi iroori. Ikaimakaantapairomi Pablo inkimawakiri inkinkithatakakiri tsika okantakota jawintaashiritantaariri Jesucristo. ²⁵ Iro kantacha Pablo jitanakawo ikinkithatakaanakiri tampatzikashiritaantsi, ñaakoshiritaantsi, jowasankitaantaiti paata. Ari ithaawanakiri Félix, ikantanakiri: "¡Aritapaaki, piyaatai! Ari napiitairo nonkaimakaantaimi

paata nosaikashiwaitaariika".²⁶ Tima jonyaawintawitaya Félix impinatirimi Pablo, onkantya jomishitowakaantaiyaariri. Irootaki japiitantawitakariri ikaimakaantziri inkinkithawaitakairi.²⁷ Awisaki okaatzi apiti osarintsi. Ari okaatapaaki ipinkatharitzit Félix. Ikwatzi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, jomontyaakaantanakiri Pablo. Ari ipoyaataariri pashini pinkathari iitachari Porcio Festo.

25

Ikwaki Pablo iriitajaantaki César aminakotirini ikinakaashitani

¹ Aritaki jowaitakiri Festo impinkathariwintanti. Iro awisanaki mawa kitiiyiri jataki Jerusalén-ki ipoñaanakawo Cesarea-ki.² Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari ñaapiroriiti Judá-mirinkaiti, ikinkithatakotakiri Pablo.³ Ikwaki jotyaaantairi Pablo Jerusalén-ki. Ikinkishiritayani intsitokakaantiri niyankithaki aatsi.⁴ Ari ikantanaki Festo: "Aritaki jomontyaaitakiri Pablo janta Cesarea-ki, irootaintsi niyaatai janta.⁵ Incha jonyaatanakina pijiwariti, tzimatsirika ikinakaashitani jirika shirampari, ari piyakaawintiri janta".

⁶ Tii osamanipirotzit isaikawaitapaintzi Festo janta Jerusalén-ki, ipiyaa Cesarea-ki. Okanta okitiiyitamanai, isaikapai isaikamintoki ipinkathariwintantzi, ikaimakaantakiri Pablo.*⁷ Ikanta ityaapaaki Pablo, ari ipokaiyapaakini Judá-mirinkaiti poñaaaitainchari Jerusalén-ki, ikantakowaitapaakiri oiyiki kaaripirori, okantawita tii jiñaawitawo imapirotatyaarika okaatzi ikantakoitziriri.⁸ Kinkithatakotanaka Pablo, ikantaki: "Tikaatsi kaaripirori nanti naaka, tii nopiyathatawo Ikantakaanani nojyininkapaini, tii nowaaripirotzitiro tasorintsipanko, tii nokawiyawaitziri iijatzi César ijiwaripirori Roma-jatzi".⁹ Iro kantacha pinkathari Festo ikowi jaapatziyapiintyaari Judá-mirinkaiti, josampitanakiri Pablo: "¿Pikowatziima piyaati Jerusalén-ki, niyakawintimi janta?"¹⁰ Ikantanaki Pablo: "Iro tampaatikata tsi nosaiki jaka paminakotina, irokataki jowaki César ijiwaripirori Roma-jatzi. Aritaki piyotaiyakini tikaatsi kaaripirori nantzimotiriri nojyininkapaini Judá-mirinka.¹¹ Ontzimatyimi nokinakaashipirotoni, kamiithatatsimi jowamaitina. Irooma tikaatsi nonkinakaashitaya, iiro okantzi potyaantina janta. Nokowatzi iriitajaantaki pinkathari César aminakotinani".¹² Ipoña Festo ikinkithawaitakaakiri ikaataiyini ipinkatharitzit. Ari ikantanakiri: "Pikowirika jaminakotimi César, ari piyaatiri janta".

Jaitanakiri Pablo pinkathariki Agripa

¹³ Ipoña pinkathari Agripa itsipatakawo iina Berenice ipokaiyakini Cesarea-ki, jiwithatyaari Festo.†¹⁴ Ikanta isaikawaitapaintzi janta, ikinkithawaitakaakiri Festo ikantakota Pablo, ikantziri: "Tzimatsi jaka shirampari jookanaari pinkathari Félix jomontyaaitakiri.¹⁵ Tima niyaataki chapinki Jerusalén-ki, oiyiki ikantakoitawakiri ijiwari Ompiratasorintsitaariiti itsipatakari Antariporiiti, ikowakotakina nontsitokakaantiri.¹⁶ Ari nokantanakiri naaka: 'Jiroka namitaiyarini naakaiti Roma-jatzi: Ontzimatyii japatotaiyaani maamanitawakaachari, inkinkithatakotantyaariri iyakawintaari. Imapirorika otzimi ikinakaashitani, aritaki onkantaki intsitokaitiri'.¹⁷ Irootaki nimatakiri

* **25:6** Kantakotachari jaka "tii osamanipirotzit", irojatzit ikantakoitziri 8 tiirika 10 kitiiyiri isaikawaitapaintzi. † **25:13** Jirika Agripa, jiiitaziri iijatzi Herodes.

ipokaiyakini iriroriiti, tii nojyinkaapaaki, jatakina nosaikamintoki, nokaimakaantakiri shirampari. ¹⁸ Iro kantzimaitacha okaatzi ikantawitapaakari iyakawintakiriri, tii noñiuro onkantapirotya nokinkishiriwitakari. ¹⁹ Apa ikinkithatakotakiro ikimisantashitari, ikinkithatakotakiri iijati jiiitaziri Jesús jowamaitakiri, iriitaki ikantziri Pablo iinuro jañi. ²⁰ Tiimaita niyotziro tsika nonkantiro jiroka, nosampitakiri Pablo ikowirika jiyaati Jerusalén-ki jaminakoitanyaariri janta. ²¹ Iriima Pablo ikowaki iriitajaantaki aminakotirini César Augusto awinkatharipiroti Roma-ki. Irootaki nokantantakari jomontyaitawakiri irojatzii notyaantantatyaariri”. ²² Ipoña Agripa, ikantanakiri Festo: “Nokowi nonkimiri naaka jirika shirampari”. Ari ikantzi Festo: “Ari pinkimajaantakiri onkitiijiyitamanai”.

²³ Okanta okitiijiyitamanai, ityaaki janta Agripa itsipatakawo Berenice owaniinka ikantaka. Itsipatakari ijiwari owayiriiti, jiwariiti saikatsiri janta. Ikantakaantaki Festo jamaitiri Pablo. ²⁴ Ari jiñaawaitanaki Festo, ikantzi: “Pinkathari Agripa, pinkathariiti ikaatzi apatotainchari jaka, jirika shirampari. Owanaa jiyakawintakiri Judá-mirinkaiti janta Jerusalén-ki iijatzii jaka Cesarea-ki. Ichiraapiintaki ikowi jowamairi. ²⁵ Noñiimaitakawo naaka tikaatsi ikinakaashitani jirika jowamaitantyaariri. Iro kantzimaitacha, iriitajaantaki kowaintsiri jaminakotiri Augusto, irootaki notyaantantyaariri janta. ²⁶ Iro kantacha tii noñi naaka oitya nosankinatiriri pinkatharipirori tsika ikantakota jirika, irootaki namantakiri piñiiri iirokaiti, iiroka pinkathari Agripa namakiniri, onkantya pinthonkakiro posampitiri, tzimatsi nosankinatiri. ²⁷ Tima tii okamiithatzimotana notyaanti apaani omontyaari, iirorika otzimi tsika osankinatakotyakaatzi ikinakaashitakari”.

26

Ikinkithatakota Pablo Agripa-ki

¹ Ipoña Agripa ikantanakiri Pablo: “Kantatsi piñaawaiti iiroka”. Ari itzinaawakotanaka Pablo, ñaawaitanaki, ikantzi: ² “Pinkathari Agripa, owanaa nokimoshiritaki nonkinkithawaitakaimi iroñaaka, nokowi nonkinkithatiro okaatzi ikantakotanari Judá-mirinkaiti. ³ Tima piyopirotziro iiroka okaatzi jamitari ajyininkapaini Judá-mirinka. Irootaki nokowantari pinkimisantawakina nonkantimiri”.

Jañaantari Pablo tikira ikimisantanakiita

⁴ “Jiyotaiyini nojyininkapaini Judá-mirinka tsika nokanta iinuro nomainaritapaaki, nosaikimotantakariri Jerusalén-ki, ⁵ naakatapiintaki Fariseo monkaawaitaniri, tii nopiyathanitawo Ikantakaantaitani. Ikwirika, kantatsi inkinkithatakotina. ⁶ Irootaki nosaikantari iroñaaka jaka, tima nokinkithatakotatziiro ikajyaakaakiniriri Pawa pairani achariniiti, oyaakoniintaiyakirini aakaiti. ⁷ Pinkathari Agripa, irojatzii noyaakoniintsitakari naaka, irootaki ikantakotakinari iroñaaka ajyininkapaini. Irojatzii joyaakoniintsitakari maawoni ajyininkaiti ichariniyitairi 12 itomiitini Israel-ni. Irootaki jiñaashintsitapiintakari jantainiri Pawa jiñaantaiyaawori. ⁸ ¿Litama kaari pikimisantanta iiroka jañaakairi Pawa kamawitainchari?”

Ipatzimawitakari Pablo kimisantzinkariiti

⁹ “Nimawitakawo naaka pairani noñaashintsiiwaitaka, nokinkishiriwitaka nantayitimi ojyiki nomaamanitiri ikaatzi pairyaanairiri Jesús Nazaret-jatzii.

¹⁰ Irootaki nantakiri Jerusalén-ki. Ishinitakinawo ijiwari Ompirasorintsitaari, oiyiki nomontyaakaantakiri oitishiritaari. Ikanta noñiiri jowamaitziri inimotana. ¹¹ Tzimatsi oiyiki nowasankitaaki onkanyta jowajyaantantyaawori ikimisantzi. Ari nokantapiintakiri tsika japatotapiintaita. Owanaa nokisaniintakiri jirikaiti, nopatzimawaitakiri, nimatsitakiri saikatsiri pashiniki nampitsi’.

Japiitziro Pablo ikinkithatakota ikimisantai
(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Iro niyaatantakari nampitsiki Damasco, jotyaaantakina ijiwari Ompirasorintsitaari. ¹³ Iro kantacha niyankithaki aatsi, jiwyaaka tampatzika ooryaatsiri noñaaki oorintanainchari inkitiki, janaanakiri ishipakiryaaani ooryaatsiri, joorintapaakina nokatziyaka naaka, nokaataakiri tsipatakinari. ¹⁴ Tyiiyanakinani maawoni. Nokimatzi jiñaanaitakina noñaaniki Heberpaantiki, ikantana: ‘¡Saulo! ¡Saulo! ¿litama pipatzimatantanari? Irokataki owasankitaacha apaniroini, okimiwaitakawo pimpatzitatyiyaaawomi thoyimpithowari’. ¹⁵ Ipoña nakanakiri naaka: ‘¿litaka Pinkathari?’ Ari jakanakina Nowinkathariti: ‘Naakataki Jesús, pipatzimatakiri. ¹⁶ ¡Pinkatziyi! Iro noñaagantzimiri iroñaaka pantawaitaina. Pinkinkithatairo okaatzi piñaakiri, onkaati piñiiri paata nantakaimiri. ¹⁷ Aritaki piñiiri nowawisaakotaimi pijyininkaki, iijatzi janta kaari pijyininkata tsika notyaantimi. ¹⁸ Onkimityaawo pokiryaaakairimi. Aritapaaki ikinashiwaitaka otsinirikitzi, aña janiiyitai kitainkariki. Aritapaaki ipinkathatakiri Satanás, aña Pawa pinkathariwintairini. Ari nompiyakotainiri iyaaripironka, nontasorintsishiritakairi awintaashiritaanari naaka. Tima irootaki ikajyaakagaitakinar’ ”.

Tii ipiyathawaitanaka Pablo joñaagaitakari

¹⁹ “Pinkathari Agripa, tii nopiyathanaka joñaagaitakinawo inkitiki, ²⁰ aña nitanakawo nokinkithatanakiniri Damasco-jatzi, Jerusalén-jatzi, maawoni nampiyitawori Judea-ki iijatzi ikaatzi kaari ayyininkata, nokantayitzi: ‘Pimpiyashitairi Pawa, pantairo oñaagantironi powajyaantairo piyaaripironka’. ²¹ Irootaki kantakaawori, joirikantakinari nojyininkapaini tasorintsipankoki, ikowawitaka intsitokina. ²² Iro kantacha inshironkatakina Pawa iikiro niyaatatzii nokinkithatakotziri iroñaaka. Nokinkithatakiniri maawoni, ñaapiroriiti kaari ñaapirotachani. Okaatzi nokinkithatapiintaki, tii notikapaintziro josankinatakiri Moisésni, ipoña Kamantaniriiti. Tima josankinaitakiro onkaati awisatsini, ikantaitaki pairani: ²³ Ontzimatyii inkami Cristo, aririka inkamawitayta iri itakaantyaawoni jañagai iijatzi. Ari onkanyta inkinkithatakoitantaanariri awisakotaantsi ayyininkapaini, inkinkithatakoitiniiri iijatzi kaari ayyininkata”.

Ikowi Pablo inkimisantakairi Agripa

²⁴ Ikantakiro Pablo jiroka, ikaimanaki Festo: “¡Pablo, pishinkiwintatya! Okantakaimi paakowintawo piñaanawaitzi”. ²⁵ Ari jakanakiri Pablo: “Pinkathari Festo. Tii noshinkiwinta, okaatzi nokantakiri imapirotatya. ²⁶ Jiyopirotzii pinkathari Agripa, irootaki nokantantawori jirokapaini. Niyotzi naaka jiyotakatziro maawoni, tii jimanakota. ²⁷ Pinkathari Agripa, ¿pinkimisantiro josankinari Kamantaniriiti? Niyotzi naaka pikimisantziro”. ²⁸ Ari jakanakiri Agripa: “¿Piñaamachiitaki pikantakina kapichiini ari pinkimisantakaakina, nonkimitantaiyaariri ‘Cristo-wiriiti?’ ” ²⁹ Ikantzi

Pablo: “Okantawitaka kapichiini nokantakimiri, tiirika, oiyiki nokantakimiri, onkamintha iri Pawa kantakaiyaawoni, tii apa iiroka pinkathari, aña iijatzii maawoni pikimaiyakini iroñaaka, pinkimitaina nokantaka naaka, okantawitaka iiro joojoitanzimiro ashirotha”.

³⁰ Ipoña ikatziyanaka pinkathari Agripa itsipatakawo Berenice, pinkathari Festo, maawoni ikaatzi saikaintsiri, ³¹ jataiyakini jantyaatsikiini ikinkithatakotziro jiroka. Ikamantawakaiyakani: “Iiromi jomontyaawaitaitzirimi jirika shirampari, tikaatsi inkinakaashitya onkantya jowamaitantyaariri”. ³² Ipoña Agripa ikantanakiri Festo: “Ari ampakagairimi jirika shirampari, iromi ikowakimi irirori jaminakotiri César awinkatharipiroriti”.

27

Jotyaantaitakiri Pablo Roma-ki

¹ Ikanta ikowaki jotyaantiri Pablo janta Italia-ki, itsipataakiri pashinipaini omontyaari, ari niyaatsitanakari iijatzi naaka. Iri aanakiri iitachari Julio jiwatziiriri jowayiriti pinkathapirori Augusto. ² Ari notitakotanakari Adramitio-jatzi niyaatiro Asia-ki. Notsipatanakari Aristarco Tesalónica-jatzi poñaachari Macedonia-ki. ³ Okanta okitiiyyitamanai ariitakina Sidón-ki, ari jaapatziyanakari Julio jirika Pablo, ishinitakiri jariitapaintyaari jaapatziyanipaini impantawatyaariri kowityiimotariri. ⁴ Ipoña nawisanakiro Sidón, otonkiyotakina tampiya, tii okantzi namaatakoti, iro nokinakotan-tanakari othampijyaaki Chipre. ⁵ Naathakiryaaanakiro inkaari irojatzii Cilicia-ki, iijatzii Panfilia-ki. Ariitakina Mira-ki, nampitsi saikatsiri Licia-ki. ⁶ Ari jiñaitapaaki pashini notitantanaiyaari poñaachari Alejandria-ki iyaatiro Italia-ki, ari jotitaiyakinani jiwari. ⁷ Oiyiki kitiiyyiri namatsinkakota namaatakotzi. Owanaa nopomirintsiiwaitaka nariitantakari Gnido-ki. Iikiro otonkiyotakotatyaana tampiya, nomontyaakotaki Salmón-ki, noshinampitanakiro othampijyaa Creta. ⁸ Owanaa opomirintsitaka namaatakotzi, irojatzii nariitantakari nampitsi ikantaiziro “Aachaaki” okaakitapai nampitsi Lasea.

⁹ Awisaki oiyiki kitiiyyiri namaatakotaki, aritaki tyaawontsitzimatapai, kowiinkatanaki namaatakoti. Irootaki ikantantakari Pablo:* ¹⁰ “Pinkimisantawakina, kimitaka akowiinkatakotatzii amaatakoti, ari ampiyakiro amaatakomintotsi, iijatzii pajaagawopaini, aritaki ankamagaantaki iijatzii”. ¹¹ Iro kantacha ijiwari owayiriiti tii ikimisantziri Pablo, iri ikimisantaki ashitawori amaatakomintotsi itsipatakari antakotzirori. ¹² Tii okamiithatatzii jowawisairo tyaawontsi tsika jaatakowitaka, ikowaiyini jiyaaniinti Fenice-ki saikitachari janta Creta-ki, iiro oñaashirinkantari tampiya kinatsiri kirinka iijatzii katonka. Ari ikowaki jowawisairo tyaawontsi.

Itampiyatakotzi inkaariki

¹³ Ikinkishirita ari onkantaki jamaatakoti tima owakiraa itapaakawo otamanizatzi kapichiini. Ari namaatakonaki othapiyaaki Creta. ¹⁴ Iro osamanitaki kapichiini antawotapaaki tampiya, jiiiziro iriroriiti “Euroclidón”, ookantapaakawo amaatakomintotsi, ¹⁵ onoshikakotanakina. Tii jiñi tsika inkantairo jamaatakominto, ishinitakiro onoshikakotina tampiya. ¹⁶ Owanaa nopomirintsitakawo pitotsi thatainchari

* 27:9 Kantakotachari jaka “tyaawontsitzimatapai”, irojatzii ikantakoitziri “ikaatapiintakiro itziwin-taiyani”.

amaatakomintotsiki. Nokinakotaki othampijyaaki iitachari Clauda tii otampiyapiroti janta. ¹⁷ Ari notiyitakiro pitotsi amaatakomintotsiki. Tima ithaawantatyaawo jaintakotya iintatzi inkaari jiiitaitziro “Sirte”, joojotakiro onaminaki amaatakomintotsi iiro okotaanta. Ishinitanakiro onoshikakotina tampiya. ¹⁸ Okanta okitiiyyitamanai, iikiro oshintsitazii otampiyatzi, ari jitanakawo jowiinkagaantaki jajyaagawo. ¹⁹ Okanta pashini kitiiyyiri, jowiinkanakiro iijatzi okaatzi ashitari amaatakomintotsi. ²⁰ Oyjiki kitiiyyiri awisaintsiri tii noñaayitairi ooryaatsiri iijatzi impokiro. Antawoiti notampiyatakotaki tii niyoti aririka nawisakotai.

²¹ Tima awisaki oyjiki kitiiyyiri tii nowaiya, ikantanaki Pablo: “Pinkimisantawakina, okamiithawita pinkimisantinami irojatzii asaakakimi Creta-ki. Iiro añiiromi okaatzi owaaripirotakairi. ²² Iro kantzimaitacha iroñaaka, iiro okantzimowaitzimi, tima iiro pikamagaantzi apaani, onkantawitayta ompiya amaatakomintotsi. ²³ Inkaanki tsiniripaiti, noñaaki maninkari, jotyaantani Pawa Ashitanari, nantawaitziniri, ²⁴ ikantakina: ‘Pablo, iiro pithaawi, ontzimatyii pariitya jiñiimi César pinkatharipirori Roma-ki. Inshironkatimi Pawa pawisakotakaantyaariri pikaatki jaka amaatakomintotsiki’. ²⁵ Ari ikantakina. Irootaki pinthaamintantyaari, tima nawintaashiritakari naaka Pawa, niyotaki aritaki imatayta ikamantakinari maninkari. ²⁶ Iro kantacha ontzimatyii ompojakotya othampijyaaki”.

²⁷ Okanta tsiniri, aritaki awisaki 14 kitiiyyiri, ariitakina inkaariki Adriático onoshikakotakina tampiya. Niyankiiti tsiniri, ari ikaimanaki antakotzirori amaatakomintotsi ikinkishiritaiyani iro nariitaiya kipatsiki. ²⁸ Ari jimonkaatakiro tsika iwiya ochiinkaatzii, jiñaatziro tii ochiinkaapirotzi, ipoña japiitiro iijatzi, jiñaatzi kapichiini ochiinkaatapai.† ²⁹ Ithaawanaki nompojokotya, jowiinkaki 4 againtironi amaatakomintotsi opataki, ari jamanaianakani onkitiiyyitantyaari thaankipiroini. ³⁰ Iro kantacha ikaatzi antakotzirori ikinkishiritaka ishiyi, jotitantaantyaawo pitotsi thayitainchari, jamawinatawo jowiinkayitiro ayiintironi othowaki amaatakomintotsi. ³¹ Iro kantacha Pablo ikamantakiri jiwari, iijatzi jowayiriti, ikantziri: “Aririka ishiyaki jirikaiti, iiro pawisakotai iirokaiti”. ³² Ari itotakotanakiro owayiriiti pitotsi, joimaatakiro.

³³ Irootaintsi onkitiiyyitimatii, ikantanaki Pablo: “Aritaki awisaki 14 kitiiyyiri oyaawinta oitya awisatsini, tii powaiya iirokaiti. ³⁴ Okowapirota iroñaaka poya pañaantyaari, tima tikaatsi kamagaantatsini apaani”.‡ ³⁵ Aritaki ikantaki Pablo, jaaki tanta, ipaasoonkitakiri Pawa. Ipitoryaakiro, owanaka. ³⁶ Ipoña jominthatanaka maawoni, owaiyakani iijatzi. ³⁷ Jiroka nokaataiyini notitaiyani 276 atziri. ³⁸ Aritaki ithonkakiro jowaiyakani, jowiinkayitaki owanawontsi othomakantyaari tinari.

Otsitsiyaki

³⁹ Okanta okitiiyyitamanai, jirikaiti antakotzirori, okompitzimotakari kipatsi, jiñaapaaki opaayaa. Ari ikowi jaatakotyaami janta. ⁴⁰ Itotakoyitakiro oojotantari ayiintzirori amaatakomintotsi, jookakiro, itzinaakoyitairori antawoiti manthakintsi, jiwitsikanairo iyomawo inkomantantyaari inkini

† 27:28 Kantakotachari jaka “tii ochiinkaapirotzi”, irojatzii ikantaitziri pairani okaatzi 20 jimonkaantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 36 metro. Kantakotachari iijatzi “kapichiini ochiinkaatapai”, irojatzii ikantaitziri pairani okaatzi 15 jimonkaantawo ikonaki, ikantaitziro iroñaaka 27 metro. ‡ 27:34 Kantakotachari jaka “tikaatsi kamagaantatsini”, iro ojyawori ikantaitzi “iiri opiyakagaantawaita kishichaaniki”.

jaatakoiyani opaayaaki. § 41 Iro kantacha aintakotapaaka othowaki iintaa-taazi inkaari, tii okantanai nojyiwatakoti. Tankanaki opataki ookanta-paakawo otamaryaani inkaari. 42 Ari ikowanaki owayiriiti intsitokanakir-imi omontyaariiti, iiro jamaatanta ishiyayiti. 43 Iro kantacha ijiwari owayiri-iti, ikowaki jowawisaakotiri Pablo, tii ishinitziri jowamaitiri, apa ikan-tanakiri: “Ikaatzi yotzirori jamaatzi, jamaati jiyaati kipatsiki. 44 Iriima pashinipaini jontarikayitya inchakotaki inkini jamaati”. Ari okantari naw-sakotantaari maawoni.

28

Isaikaki Pablo othampijyaaki iitachari Malta

1 Ikanta nawisakotai maawoni, ari niyotaki jiroka othampijyaa oita Malta. 2 Ari jaawakina kamiitha maawoni nampitawori janta. Tima oparyaatzii inkani, katsinkaiti okantaka, jowaampataki paampari, ari ikaimakina. 3 Ari jiyaatanaki iijatzii Pablo jayi tsitsi, iro ipiyawitapaaka jowapairo itsima, shitowanaki maanki, jatsikakiri jakoki. 4 Ikanta jiñaakiri nampitawori janta jowikantapaakari, ikantaiyanakini: “Jirika shirampari owamaantzinkari jinatzii, okantawitaka jawisakowitaka impiinkimi, tiimaita ishinitaitziri jañi”.* 5 Iro kantacha Pablo jotikanakiri maanki paampariki. Tikaatsi awijiyomotirini. 6 Joyaawintaiyani jaawaakairimi irojatzii inkamantatyaari. Ikanta osamanitaki jiñaatzii tikaatsi awijiyomotirini, ikantaiyini: “Pawa jinatzii jirika shirampari”.

7 Tzimatsi janta jiwari nampitawori othampijyaaki iitachari Publio. Otz-imimotziri okaakiini jowani. Jaawakina kamiitha maawoni jaanakina. Mawa kitijiyiri nosaikimowaitakiri. 8 Ari nokimakotakiri iwaapati Publio ikatsinkaakitazii, ishiwaiwaita. Ityaashitanakiri Pablo. Ikanta jamanakow-intakiri, jotirotantakiri jako, apathakiro ishintsitanai. 9 Jantakiro jiroka, pokayitanaki maawoni mantsiyari nampitawori janta othampijyaaki, josh-inchaayitakiri. 10 Ari ipashitanakari oiyiki tsikarika oiyita. Ikanta notitanaa niyaatantatyaari, ipayitawaana naayitanairi.

Ariitaka Pablo Roma-ki

11 Ikanta nosaikaki mawa kashiri janta othampijyaaki, ari notitanaari pashiniki amaatakominototsi, owawisaakirori iijatzii janta tyaawontsi. Opoñaawo jiroka amaatakominototsi Alejandria-ki. Jiwitsikaitakiro opataki jowyakaantawo “Tsipari” iwawanitashiitari.† 12 Ari nariitaka janta Siracusa-ki, mawa kitijiyiri nosaikanaki janta. 13 Ipoña nawisanai irojatzii nariitantakari Regio-ki. Ikanta okitijiyitamanai, okamintha otasonkakotakina tampiya kinatsiri katonkanta, irojatzii nariitantakari Puteoli-ki pashini kitijiyiri. 14 Ari noñaapaaki tsikarika ikaatzi iyikiiti, ikantawakina nosaikanaki. Iro nosaikantanakari okaatzi 7 kitijiyiri. Ari nopoñaanaari irojatzii nariitantakari Roma-ki. 15 Ikanta ikimakotakina iyikiiti nampitawori Roma-ki, itonkiyotawakina aatsiki jiitaitziro “Apio” tsika jiyomparitapiinta. Okanta janta jiitaitziro “Mawapanko”, ari joyaawintakina pashini. Ikanta Pablo jiñaapaakiri iyikiiti, ipaasonkitanakiri Pawa, thaamintashiri ikantanaka. 16 Ari nariitapaaka Roma-ki. Ikanta ijiwari owayiriiti jowawisaapaakiniri omontyaariiti

§ 27:40 Kantakotachari jaka “itzinaakoyitanairo antawoiti manthakintsi”, irootaki ookantari tampiya inkini ishiyakoti otitantawori amaatakominototsi. * 28:4 Irootaki ikantakiri, tima jiñaajaantzi atziriiti iri Pawa otyaantakiniriri maanki, jowasankitairi. † 28:11 Jiitaitziri jaka “Tsipari”, iriitaki apiti itomi “Júpiter”, iwawanitashiitari jiitaitziri Cástor ipoña Pólux.

pashini jiwari. Iriima Pablo ishinitakiri isaikawaitapaaki tsikarika ikowiro, apaani owayiri aamaakowintariri.

Ikinkithatakaantzi Pablo janta Roma-ki

¹⁷ Ikanta awisanaki mawa kitiiyyiri nariitaka, japatotakiri Pablo ñaapiroiti Judá-mirinkaiti nampitawori Roma-ki. Ikantakiri: “Iyikiiti, pairanitaki jaakaantakina ajyininkapaini janta Jerusalén-ki, ipoña jowawisaakina ijwariki Roma-jatziiti. Irootaki jantakiri, okantawitaka tikaatsi nantzimotiriri, tii nomaamanitziro okaatzi jamitari pairani achariniiti. ¹⁸ Ojyiki josampiwitakina Roma-jatzi janta, tii jiñaashita nonkinakaashityaari intsitokantinari, ikowawitaka impakaakaantainami. ¹⁹ Iro kantacha ajyininkapaini Judá-mirinka tii ikowi, ontzimatyii nonkowakotiri iriitaki aminakotinani César, okantawitaka tikaatsi niyakawinti naaka ajyininkapaini. ²⁰ Irootaki napatotantzimiri iroñaaka nonkamantimiro. Nokinkithatakotairi oyaakoniintari maawoni Israel-mirinkaiti, irootaki piñaantanari jaka joojoitantanawo ashirotha”. ²¹ Ari ikantanaki iriroriiti: “Tii noñi naaka josankinatakotina poñaachani Judeaki. Tikaatsi nonkimakotimiri iijatzi jariita ajyininkapaini jaka. ²² Apa nokimakowintzimi ikinkithatakoitakiri kimisantashiwaitachari. Nokowaki nonkimimi tsika pikantzi iiroka”.

²³ Ikinkishiritaka japatotya pashini kitiiyyiri. Ari japatowintakari ojyiki atziri jimaapiintzi Pablo. Ikinkithatakiniri tsika ikanta Pawa ipinkathariwintantai, joñaagakiri tsika josankinatakotsitakari Jesús, jitanakawo josankinariki Moisés-ni irojatzji josankinatakiri Kamantaniriiti. Tima jitanakawo okitiiyyitamanai irojatzji jyiitiini. ²⁴ Tzimatsi tsika ikaatzi kimisantawakiriri, iriima pashinipaini tiimachiini. ²⁵ Tiira jaapatziyawaa, apaanipaini jiyaayitai. Jiwiyaantawaari Pablo ikantawairi: “Jiroka ikantsitakari pairani pichariniiti, jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi Kamantantanari Isaías-ni, ikantaki:

²⁶ Piyaati, pinkantiri jirika atziriiti:
Pinkimawitaya, iromaita pikimathatziro.
Paminawitya, iromaita piñagayironi.

²⁷ Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.

Ashikimpita jinaki.
Tii jokichaatai iijatzi.
Irootaki kaari jiñaantawo.

Kaari ikimanta,
Kaari ikinkishiritanta,
Tii ikimisantzi, iiro nowawisaakotairi.

²⁸ Piyotaiyini iirokaiti, aritaki jowawisaakotairi Pawa kaari ajyininkata. Aritaki inkimisantai iriroriiti”. ²⁹ Ikantakiro Pablo jiroka ñaantsi, jatanai Judá-mirinkaiti, ojyiki jiñaanatawakaanaka.

³⁰ Ari isaikapairi Pablo okaatzi apiti osarintsi. Jaapiintakiri kamiitha ikaatzi ariiyitariri. ³¹ Ari ikinkithatakiniri ipinkathariwintantai Pawa, ikinkithatakotsitakari iijatzi Awinkathariti Jesucristo jiyoitantyaariri. Tikaatsi oñaashirinkawaitirini.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI ROMA-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinatzi mirori, jompiratani Jesucristo ninatzi, tima iriitaki kaimashiritakinari Notyaantapiroriti, irijatzi owakinari nonkamantantiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa. ² Jiroka Kamiithari Ñaantsi ikajyaakaakiriri Pawa, iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantantiri Osankinarintsi Tasorintsitsirsi, ³ ikantakota Itomi Awinkathariti Jesucristo, iintsitapaintsiri itzimaki, icharinitawakari David-ni. ⁴ Ikanta jañagai pairani, aripaiti joñaagantaka Itomi Pawa jinatzi, otzimimotziri ishintsinka, tasorintsishiriri jinatzi iijatzi. ⁵ Ikamintha Cristo iro jinishironkatantakinari Pawa. Iri owakinari Notyaantapiroritari, nonkamantayitairi pashinijatziri atziri kaari ajyininkata, inkimisantayitaita iriroriiti. ⁶ Iijatzi iirokaiti Roma-jatzi ari akaatsitaka ikaimashiritai Jesucristo. ⁷ Ikaimashiritaimi pinkitishiritai pikaatzi pinampitawo Roma-ki. Jitakotani Pawa pinayitzi. Onkamintha inishironkawaitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi inkimitaimi Awinkathariti Jesucristo, piñaayitiro kamiitha pisaikayiti.

Ikowi Pablo jariityaari Roma-jatzi

⁸ Jiroka nitawatyaaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaantziro jantziri Jesucristo. Nopaasoonkitakowintzimi iirokaiti, tima ithonka ikimakoitakimi tsikarikapaini tsika pikantayitanaa pikimisantayitai. ⁹ Ari nokantapiintanakitya namanakowintzimi. Iri Pawa yotatsi, nantawaishintsitainiri nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi tsika ikinkithatakota Itomi. ¹⁰ Aririka namañaari, nokowakotziri ishinitainaata niyaati pisaikayiyini iirokaiti, iroorika inkowakaakinari naaka. ¹¹ Tima nokowapirotaki noñaayitimi. Nokowi nonishironkashiriyitimi onkantya paawiyashiriwaitantyaari. ¹² Ari onkantya nonthaamintakaantimiri iiroka, piñaakinarika naaka tsika nokanta nawintaashiritakari Cristo. Ari pinthaamintakaina naaka, noñaakimirika iirokaiti tsika pikanta pawintaashiritari.

¹³ Iyikiiti, nokowi piyoti, iro noshiritapiintaka niyaati pisaikayiyini noñaantimiri powapiyashiriyitaiya, nokimitaakiri pashinijatziiiti atziri. Iro kantacha, ojyiki otzikapiintakinari. ¹⁴ Iro kantacha ontzimatyii niyaatashitiri Grecia-paantiri, kaari Grecia-paantitsini, yowaitanaatsiri, iijatzi kaari yowaitatsini. ¹⁵ Irootaki, nokowantari nokinkithatakotairo iijatzi Kamiithari Ñaantsi janta pinampitawo iirokaiti Roma-jatziiti.

Itasorinka Pawa owawijaakotantatsiri

¹⁶ Tii nokaaniwintziro naaka nonkinkithatakotiro Kamiithari Ñaantsi. Tima iro oyyakawori iroomi itasorinka Pawa, iro owawijaakoshiritairini maawoni kimisantaatsini. Nokimitaakiro naakaiti no-Judá-mirinkatzi, naakataki itanakawo nokimisantanaki, jimpoitapaaki Grecia-paantiriiti. ¹⁷ Tima iro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa tsika ikanta itampatzikashiritakagairi atziriiti. Ari ikantakaanta irirori jawintaashiritaityaari. Tima irootaki josankinaitantakawori, kantatsiri: Tampatzikashiri jinayitai awintaashiriri, ari jiñi iro jañaantaiyaawo.

Kaari piroshiriri jinatzi atziriiti

¹⁸ Iriima atziriiti kaari tampatzikashiritatsini, thainkatasorintsitsatsiri, ikisaniintapirotakiri Pawa, joñaagantakiro iyatsimanka janta inkitiki. Tima jirikaiti kaaripiroshiritapiintatsiri, kimiwaitaka jotzikayitayiiromi tyaaryoori iiro jiyotakoitantawo. ¹⁹ Tima jiyotakowitari iriroriiti Pawa. Iri Pawa kantakaawori jiyotakowitantakariri. ²⁰ Tima owakiraa jitanakawo Pawa jiwitsikakiro kipatsi, ari jiyotimi atziriiti tzimatsi Pawa, jiñaayitakiro jiwitsikani. Ari onkantya inkinkishiritantyaarimi otzimimotziri Pawa ishintsinka, kañaaniri jinatzi irirori. Tikaatsi otikañaanitchani, inkantawitaiya: “Tii niyotziro”. ²¹ Aña jiyotakowitari Pawa, tiimaita impinkathatapiintairi, tii ipaasonkitapiintairi iijatzi. Apa ikinkishiritakatowo kaaripirotsatsiri, iro kaari ikinkishiritantanaa kamiitha. ²² Ikantaiyawitani: “Yotaniri ninatzi”, aña masontzishiriri jinayitaki. ²³ Iro jowajyaantantawori ipinkathawitari Pawa kañaaniri. Ari jityaitanakawo ipinkathayitziro witsikaantsi jowajyaawo atziri, tsmiri, piratsi, iijatzi ikaatzi kamathayitatsiri kipatsiki.

²⁴ Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka. Irootaki jantapiintantawori onkaati inkaaniwintirimi. ²⁵ Jowajyaantanakiro ikimisantañaanitziri Pawa tyaaryootatsiri, apa ikimisantanakiro thiiyaantsi. Ipinkathatanakiro jiwitsikaitziri, ojoyawaitanakawo iroomi ompirawaityaarinimi. Tiimaita ipinkathatanairi Pawa witsikakirori kitziroini maawoni jiroka, apinkathatapiintziri aakaiti. Ari onkantyaari.

²⁶ Irootaki ishinitantakariri Pawa jirikaiti ayimaniintiri inintashiwaitari. Irootaki jantantawori okaatzi inkaaniwintirimi. Ari itanakawo opaantawakaawaita kiyopayipaini tsinaniiti. ²⁷ Ari ikimitanakari iijatzi kiyopayipaini shirampariiti, ipaantawakaawaitanaka, iro ikowapirotanaki impaantawakaiya ishiramparinkakiini, jantanakiro inkaaniwintirimi. Iri imaitaka owasankitaawaitaincha okantakaantziro ikinakaashiwaitakari.

²⁸ Iro opoñaantari ishinitziri Pawa jirikaiti ayimaniintiri iyaaripironka, iro jantantakawori kaari kamiithatatsini. Tima tii ikinkishiritakotanairi Pawa. ²⁹ Iro jantapiintanaki kaari tampatzikatatsini, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ikowapirowaitziri kiriiki, jantayitziro kamaawoyitatsiri, inintakotantawaitzi, itsitokantawaitzi, imaamanitawakaawaita, jamatawitantawaitzi, ikawiyantawaitzi, ³⁰ ikijyimantantawaitzi, ithiyyakotawakaawaita, ikijyimawaitziri Pawa, ikawiyapootantawaitzi, ikantakaapirowaita, iñaapirowaita, jiyotashiwaitawo kaaripirotsatsiri, ipiyathawaitari ashitariri, ³¹ imasontzishiriwaitaki, tii imonkaawainitzi, tii inithaantawaitzi, tii inishironkatantzi. ³² Jiyowitaiyawoni jirikaiti okaatzi ikantakaantziri Pawa, ikantaki: “Ikaatzi matakironi jiroka inkamayitai”. Iro kantacha, iikiro jantapiintatziro, jominthatakaarri pashinipaini jimayitiro.

2

Tampatzika ikanta Pawa aririka jiyakawintanti

¹ Kimitaka pikantashiriwaitzi iiroka, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotki”. Iiro pikantawaitziro jiroka. Tima aririka piyakawintiri pashini atziri, iirokatakiki iyakawintainchari. ¿Tiima jantapiintziro iiroka kaaripirori? ² Ayotaiyini tampatzikashiriri jinatzi Pawa aririka jiyakawintanti. Iri owasankitairini ikaatzi antayitakirori jiroka. ³ Iirokaiti patzirinkakiini, pikantapiintaiyini, “Ontzimatyii jowasankitaitiri jirikaiti ikaaripirotki”, ¿Piñaajaantakima iiro jowasankitaimi iiroka Pawa? ⁴ ¿Pimanintatziirima nishironkapirowaitakimiri, oyaakoniintzimiri, amatsinkawintzimiri iijatzi? ¿Tiima piyotakotziro iro jamatsinkawintantakimiri jowajyaantakaantimirori piyaaripironka?

⁵ Iiromi powajyaantairo piyaaripironka, ari piñiromi patsipitaiyaawo iyatsimanka Pawa. Tima paata, aririka joñaagantapaititairo iyatsimanka, jaminakoyitairo maawoni, tampatzika inkantya jowasankitaantayitai. ⁶ Onkimiwaityaawo impinayitairimi apanipaini okaatzi jantakiri. ⁷ Iri Pawa añaakaayitairini ikaatzi kamaitanakawori kamiithari, irootaki jiñaampiyantakawori jowaniinkawo, jiñaampiyakawo ipinkathaitairi, jiñaampiyakawo inkantaitatyaani jañaayitai. ⁸ Iro kantacha, katsimaki inkantaiya Pawa jowasankitaayitairi ikaatzi kamaitapiintanakawori inintashwaitari, piyathawaitakariri, imanintawaitakiro tyaaryootatsiri. ⁹ Inkimaatsiwaitaiya, jowashiripirowaitaiya maawoni kamaitapiintakawori kaaripirori. Iriira itanatyaaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. ¹⁰ Iriima kamaitapiintakawori kamiithari, ari jowaniinkataiya, impinkathaitairi, kamiitha isaikayitai. Iriira itanatyaaawoni nojyininkapaini Judá-mirinka, impoña jimpoitapaaki Grecia-paantiri. ¹¹ Tima tikaatsi atziri jimaakitiri Pawa.

¹² maawoni kaari kimakotironi Ikantakaantaitani, ompiyakaashitaiyaari iyaaripironka, tima iiro jaminakoitairi imonkaatakirorika Ikantakaantaitani. Iriima ikaatzi kimakowitakawori, ari jaminakoitairi imonkaatakirorika. ¹³ Tima kaari tampatzikashiritzimotirini Pawa ikaatzi kimakowitakawori Ikantakaantaitani, aña iri tampatzikashiritzimotakiriri Pawa monkaayitakirori. ¹⁴ Jirikaiti kaari nojyininkayita, kaari kimakowityaaawoni Ikantakaantaitani Moisés-ni, kaari ñaawityaaawoni tsika osankinata, jimonkaaminthawaitashitakawo. Okimiwaitakawo ontzimaatyimi pashini ikantakaantaitani jashitaiyaarimi iriroriiti. ¹⁵ Okimiwaitakawo jiroka Ikantakaantaitani osankinashiritantyaarimi, tima jiyotziro oita jantiri. Aririka jimonkaatairo, kimoshiri inkantya. Iirorika jimonkaayitziro, okimiwaitakawo apaniroinimi jiyakawintawaitaka, tima jiyotakiro ikaaripirowaitaki. ¹⁶ Irootaki jantaitiri paata aririka inkantairi Pawa jirika Jesucristo: “Paminakotairo maawoni jantakiri jimananikiini atziriiti”. Irootaki nokantapiintakiri nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-mirinkaiti ipoña Ikantakaantaitani

¹⁷ Iroñaaka nonkantayitimi iirokaiti Judá-mirinka nojyininkatari. Kimitaka pikantaiyakini iirokaiti: “Aña niyotakotaitziro naaka Ikantakaantaitani. Niyotziri Pawa. ¹⁸ Niyotziri okaatzi ikowiri. Niyotziri tampatzikatatsiri, tima jiyotaakinawo Ikantakaantaitani. ¹⁹ Ari onkantaki niyotairi kaari yotironi, kimitakariri amajyookitachari, nonkimitakaantiro nonkitiijyi-inkatakotairimi saikatsiri otsinirikitzi. ²⁰ Ari niyotaayitairi masontzishiriri. Kantatsi niyotairi kaari yowaitatsini, kimiwaitariri iinchaaniki. Tima otzimimotana naaka Ikantakaantaitani. Irootaki matziri iyanipiro-takaantzi”. ²¹ Aririka okantaka piñaawaitakiri piyotaayitiri pashini, ¿Iy-omachiitakimima iiroka? Tima pikantapiintzi iiroka: “Iiro pikoshitzi”. ¿Ti-ima pikoshinitzi iiroka? ²² Pikantapiintzi: “Iiro pimayimpiritzi”. ¿Tiima pimayimpiritzi iiroka? Pikantapiintzi: “Iiro pipinkathatziri oyyakaawontsi”. ¿Tiima pikoshitanitziro iiroka tasorintsitatsiri? ²³ Pikantakaapirowaitaka iiroka piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima pipiyathawaitawo iiroka, pithainkakiri Pawa? ²⁴ Tima ari okanta josankinaitakiro, kantatsiri: Iirokaiti kantakaantakirori, iro ithainkatasorintsitantakari pashinijatzi atziri ipairyaaaminthawaitashitakari Pawa.

²⁵ Ikaatzi monkaatzirori Ikantakaantaitani, kamiithawitaka itomishitaanita, tima irootaki ojyakaawintacha jashitari Pawa. Iro kantacha tiirika jothotyiro jimonkaatiro maawoni Ikantakaantaitani, aminaashiwaitaka itomishitaanita. ²⁶ Iriima pashinijatzi kaari ajyininkata, kaari totamishitaan-itachani, aririka jimonkaaminthatashityaawo Ikantakaantaitani, iriitaki kimipirowaitakariri totamishitaaniri, tima jashipirotaaari Pawa. ²⁷ Jirikaiti kaari totamishitaaniri monkaaminthatashitawori Ikantakaantaitani, iri aminakotaimini iirokaiti paata tyaaryoorika pimonkaatziro piyotakotziri, pipiyathatakaworika, iri iyakawintimini, jowasankitagaitimi, okantawitaka totamishitaaniri pinawitaka iirokaiti. ²⁸ Tsika akantayita koñaawoini awathaki, tiira iro jiiitaitantairi “Judá-mirinka”. Ari okimitari atominthawaitashitaka awathaki, tiira iro jiiitaitantairi “totamishitaari”. ²⁹ Aña opoñaantari a-Judá-mirinkatzi iro kantakaantzirori tsika akantashiriyita. Ari okimitsitari iijatzi añaantakawori atomishitaa, iro kantakaantakirori oshiritakari. Tii iro amonkaatashitantaawori osankinatachari, inthaamintawintantairi ajyininkapaini, aña oshiritakagaari Pawa, ari inthaamintawintai irirori.

3

¹ Kimitaka pikantaki iirokaiti: “¿Tikaatsima opantaini a-Judá-mirinkatzi? ¿litama atomishitaaritantari?” ² Nokantzi naaka: “Ojyiki opantairi aakaiti. Jiroka itanakawori, iriira achariniiti aaka itakawori jiñaanatakiri Pawa. ³ Tzimatsi achariniiti kaari oisokirotyaarini Pawa, ¿Irooma ompoñaantyaari Pawa jowajyaantiro joisokirozyitanta? ⁴ Tii ari onkantya. Okantawitaka ithiiyaniwitaka maawoni atziriiiti, tii ithiiyanita Pawa irirori. Ari okantzi josankinaitakiri, kantatsiri:

Ari pikantatya iiroka, tampatzikañaaniri pinatzi, Irokami jaminakoitaimi, ari panaakotantakimi”.

⁵ Tima antapiintzirowa kaaripironkantsi, oñaagantziro tampatzikashiriri jinatzi Pawa. Kimiwaitaka ari ankantakimi: “Iro noyaaripiroshirinka oñaagantzirori owanaa ikamiithapirotzzi Pawa, ¿litama jowasankitaawintantinawori okaatzi oñaagantzirori ikamiithapirotzzi irirori? Kaarira tampatzikashiriri”. (Ari okanta akinkishiriwaitari aakaiti atzirkakiini.) ⁶ Tii ari onkantzimaitya. Kaarimi tampatzikashiriri Pawa, iirotya jaminakotairimi isaawijatziiiti, jowasankitaawaitairi. ⁷ Kimitaka ankantimi iijatzi: “¿litama jowasankitaantyaanari Pawa nothiiyaka, tima nothiiyapiintaka iro kantakaantakirori jiñaapinkathaitantariri Pawa tii ithiiyanita irirori?”

⁸ Kimitaka ankantimi iijatzi: “¡Thami ankaaripiroti! tima iro oñaagantironi kamiithari”. (Irojatzi jiyakowintaitakinari naaka nokinkithatakotakiro kimitakawori jiroka, imapirotatya.) Iro kantzimaitacha irootaki kamiithatatsi jowasankitaitiri ikaatzi ñaawaitzirori jiroka.

Tikaatsi tampatzikashiriri

⁹ ¿Irooma kantakotacha jaka, a-Judá-mirinkatzi tii opantapirotai aakaiti? ¿Iroma okantzi anaakoyitairi pashinijatzi? Iiro okantzi, tima aritaki nokantsitaka maawoni akaataiyakini, kimiwaitakimi ompiyakaashiwaitaimi ayaaripironka, okantawitaka a-Judá-mirinkatzi iijatzi kaari Judá-mirinkatatsini. ¹⁰ Tima aritaki osankinatakotaka, kantatsiri:

Tikaatsi tampatzikashiriri, tii itzimaajaitzi apaani.

¹¹ Tii itzimi kimathawaitaniri.

Tikaatsi oshiritaiyaaniri Pawa jiyotakotairi.

¹² Ithonka ipiyashiritaiyakani, tii opantaari. Tii itzimi iitya mataironi inkamiithashiriti.

Tii itzimaajaitzi apaani.

¹³ Kaaripiroñaaniwaitaki, okimiwaitakawo ithano iroomi omoona ikitaitantari kaminkari.

Amininitaka ithiyya,
Kipiyapaantiwaitaki jojoyakari ikanta maanki.

¹⁴ Tima ikijyimawaitantapiintaki, ikawiyantayitzi.

¹⁵ Amikiitaka jiyaayitzi jowamaanti, ikowi inkapathainkatakaanti.

¹⁶ Ipampithawookitapiintakiro ikinaitzi japirotantaitzi, ikowi inkimaatsitakaantawaitya.

¹⁷ Tii ipampithawookitapiintairo jatachari isaikaitai kamiitha.

¹⁸ Tii ipinkathaakitairi Pawa.

¹⁹ Ayotzimaita jiyakawintairi Pawa maawoni pankinawaitakawori jimonkaaiteromi Ikantakaantaitani. Iiro okantai jotikañaanaitaiya inkanti: “Tiitya nomaakiwaitziro”. ²⁰ Tima tikaatsi matakironi jimonkaaitero Ikan-takaantaitani, ari onkanta inkantantyaariri Pawa: “Tampatzikashiri nina-tzi”. Aña aririka ayotakopirotanairo Ikantakaantaitani, ari ayopirotziri owanaa akaaripirotaki.

Pawa otampatzikashiritairi, aririka awintaashiritanaiyaari

²¹ Iro kantzimaitacha, owakiraa joñaagairo Pawa tsika okanta antampatzikashiritantaiyaari. Tii ojoyawo pairani, apankinawaitashitawo Ikantakaantaitani antampatzikashiritantaiyaawomi. Irootaki josankinatakotakiri Kamantantaniiriiti, irojatzzi josankinatakotaitakiri Ikantakaantaitaniki.

²² Iriira Pawa otampatzikashiritaini, aririka awintaashiritanaiyaari Jesucristo, ankimisantanairi irirori. Tii anashitaiya tsika ikantayita pashiniiti, ²³ maawoni akaaripiroshiritaki. Irootaki iiro okantanta añaayitairo jowaniinkawo Pawa.

²⁴ Iro kantzimaitacha, Pawa, jotampatzikashiritai, inishironkapirotanta irirori jotyaaantairi Cristo Jesús ipinawintai aakaiti. ²⁵ Irootaki jotyaaantakariri Pawa inkapathainkawintai Cristo jowamaitakiri, ari jotsimaryaagari Pawa awintaashiritaiyaaririka Cristo.

Iro jimatantakawori Pawa jiroka, jiñaantaityaariri ikantaitani itampatzikashiritzi irirori. Pairani Pawa owanaa ikisashiwitakawo iyaaripironka atziriiti, amawi ikantapiintakiro. ²⁶ Irooma iroñaaka, okimiwaitaawo jojiyipithatakairomi ayaaripironka, jotampatzikashiritai. Tampatzikashiri ikanta irirori, itampatzikashiritakairi iijatzzi awintaashiritanaariri Jesús.

²⁷ ¿Tzimatsima ankantakaapirowintaiyaari? Tikaatsi. ¿Iitakama? ¿Irooma kantakaantawori tii itzimi iita monkaaiteromi Ikantakaantaitani? Kaari, aña iro kantakaantzirori awintaashirinka. ²⁸ Iiro okantzi inkantakaapirowaitya tampatzikashiriri, tima tii ikitsirinkiro jimonkaaiteromi Ikantakaantaitani. Apa jimatairo jawintaashiritaari Cristo. ²⁹ ¿Apanima aakaiti a-Judá-mirinkatzzi jantzimotairo Pawa? Tii. Ari akaatairi kaari ajyininkayita, jantzimotairo maawoni. ³⁰ Apaani ikanta Pawa. Tsika ikantakaayitai aakaiti jotampatzikashiritai, ari inkimitagairi iijatzzi kaari totamishitaaritchani.

³¹ ¿Nomanintatziroma naaka Ikantakaantaitani nokinkithatakotakiro awintaashirinkantsi? ¡Tii ari onkanta! Aña kamiithatsitacha jiroka.

4

Joyakaawintantzi Abraham

¹ Thami oshiritakotyaari Abraham-ni acharinitanakari. ¿Tzikama ikantaitakirika irirori itampatzikashiritantaari? ² Iroomi ipankinatani

Abraham-ni tampatzikashiritakagairinimi, aritaki inkantakaapirowait-
 atyaami irirori. Iiro ikantakaapirowintaarimi Pawa. ³ Jiroka okantziri
 Osankinarintsipirori:
 Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itam-
 patzikashiritani.

⁴ Thami oiyakaawintawakiro: Aririka jantawaiti atziri, ipinaitziri. Tii in-
 ishironkatashitaitari, aña ipinaitatziiri jiriiwitaitakiri jantawaitaki. ⁵ Iriima
 atziri kaari antawaitatsini, jiñiirorika impinatashitaityaari, inishironkai-
 tatziri jirika. Ari ikantsitari atziri thainkatasorintsiwaitatsiri pairani, jaw-
 intaashiritaari Pawa, aritaki jotampatzikashiritairi. Ari inishironkairi
 jawintaashiritaari, tii ipankinawaitawo jimatantaawori. ⁶ Iijatzi David-
 ni ikinkithatakotsitakawo inkimoshiritakagairi Pawa itampatzikashiritani,
 kaari ñagaironi iñaashintsiwintaiyaawo, ikantaki:

⁷ Kimoshiri inkantaiya atziri ipiyakoitairi ikaariprowitaka,
 Okimiwaitaawo jimanakoitaatyinirimi iyaaripironka.

⁸ Kimoshiri inkantaiya atziri, ipiyakopirotainiri Pawa iyaaripironka.

⁹ Jirikaiti kimoshiritaatsini, ¿Apama aakaiti jiiitaiti “totamishitaari?” Kim-
 itaka tii, ari jojyayitai kaari totamishitaachani. Pinkinkishiritiro akantakiri:
 Jawintaanaka Abraham, irootaki ikimitakaantaitaariri tampatzikashiri-
 taniri.

¹⁰ ¿Tskapaitima Pawa ikimitakaantaari Abraham-ni itampatzikashiritani?
 ¿Aripaitima jimatakiro itomishitaaritaki? ¡Tiira! ¹¹ Iro jimpoitai Abraham-ni
 itomishitaaritá. Jiroka totamishitaaritaantsi aririka omatakatonaki iro
 jiyotantari jawintaari Pawa. Iriima Abraham-ni jawintaitsitakari kitziroini
 Pawa, ari jotampatzikashiritaitakiri tikiraamintha itomishitaanita.
 Ari ikantaka Abraham-ni jitantakawori itampatzikashiritakaitziri.
 Irootaki ikimitakaantaitakariri iriitakimi charinityaariri maawoni
 tampatzikashiririiti, tii okowaajaita intomishitaaritai. ¹² Imapirowitaya
 aakaiti jiiitayitai “totamishitaari” aakataki icharinipirotoni Abraham-
 ni, akaatziri iijatzi atomishitaaritai. Tiimaita ankimitakotyaari ikanta
 irirori itomishitaarita, aña awintaashiritanaari Pawa, ikimitaakiro irirori
 Abraham-ni, jawintaashiritsitakari kitziroini tikiraamintha itomishitaarita.

Iro awintaashirinka añaantaiyaawori ikajyaakaakairi

¹³ Tima ikajyaakaitsitakanari Pawa jirika Abraham-ni itsipataakiri
 charinityaarini, ikajyaakaakiniri kitziroini tikiraamintha osankinata
 Ikantakaantaitani. Apa jawintaashiritanaka Abraham-ni. ¹⁴ Tima inkaati
 ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, kaarira jirikaiti pankinawaitashitawori
 Ikantakaantaitani. Arimi onkantyaami, aminaashiwaityaami
 awintaashiritari Pawa, tii opantawo ikajyaakaakairi. ¹⁵ Iitarika
 pankinawaitawori Ikantakaantaitani, apa jowatsimairi Pawa iiro
 ikitsirinkiro. Iiromi otzimaki Ikantakaantaitani, iiro otzimimi iijatzi
 ikinakaashiitani.

¹⁶ Iitarika ñaayitaironi ikajyaakaani Pawa, iriitaki awintaashiritaariri in-
 ishironkapirotani irirori. Ari jiñaayitairo maawoni icharinityaari, tii apa
 ñaayitairo aakaiti Judá-mirinka, jashitakaitakari kitziroini Ikantakaantai-
 tani, aña maawoni awintaashirityaarini Pawa, oiyakotaariri Abraham-ni.
 Ari oiyawo incharinitaimi Abraham-ni maawoni aakaiti. ¹⁷ Irootaki josank-
 inaitantakawori, kantatsiri:

Aritaki nojyiñagaimiri chariniyitimini, iiro okantaajaitzi
 iyyininkamirinkatawakaiya.

Iro jiroka ikajyaakaani Pawa. Irootaki jawintaashiritantanakariri
 Abraham-ni. Imapirotatya jimonkaatairo Pawa jiroka, tima kantatsi

jañaakaayitairi kamayitatsiri, irijatzi witsikairori kaari tzimawitachani pairani. ¹⁸ Jiroka ikantakiriri Abraham-ni: “Aritaki nojyiñagaimiri charinitimini”. Iro ikimisantantakari Abraham-ni, owanaa opomirintsitzimowitakari inkimisantantyaariri. ¹⁹ Tii jowajyaantapaintziro kapichiini jawintaashiritanaka. Iikiro joshiritakopiintanakityaawo jiroka, ikantzi: “¿Tsikama onkantyaaka jiroka? Aña tzimataiki naaka 100 nosarintsiti. Irootaintsi nonkami. Jiroka noina Sara, tii owaiyantantizi”. ²⁰ Ari okanta ikinkishiriwaitaka, tii ikisoshiriwintziro okaatzi ikajyaakaakiniriri Pawa, tii okantzimoniintawaitari jawintaakari. Iikiro jimapirotanakitziro jawintaashiritanakari, ari ikantapiintanaatya ithaamintapiintanakari. ²¹ Jiyotaki Abraham-ni ari jimatakiro Pawa okaatzi ikajyaakaakiniriri. ²² Irootaki ikimitakaantaariri itampatzikashiritani. ²³ Josankinatakaantakiro Pawa tsika okantakota jiroka. Tii josankinaminthatakaantashitawo ampinkathatantyaariri Abraham-ni. ²⁴ Iro josankinatakaantantakawori onkantya ayotantayaari inkimitakaantai itampatzikashiritani iijatzi aakaiti, aririka awintaashiritanaiyaari añaakagairiri Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. ²⁵ Tima iri Cristo kamawintairi aakaiti, okantakaantziro akaaripirowaitaki. Irijatzi Cristo añaagaatsi okanta itampatzikashiritakaantairi.

5

Opoñaantari itampatzikashiritakai

¹ Jiroka okantakari. Iro awintaashirinka tampatzikashiritakairi. Irootaki aripirotantaariri Pawa. Iriitaki Jesucristo matakagaironi jiroka. ² Tima awintaashiritaari Jesucristo, jiyotakaayitairo inishironkatani Pawa anayitai. Kimoshiri akantayitaa añaayitairo paata jowaniinkawo Pawa. ³ Iro kantzimaitacha tii apa ankimoshiriwintziro jiroka, aña ankimoshiriwintsityaawo iijatzi awijyimotainiri. Tima ayotaiyini aririka añaayitiro ankimaatsiwaitya, ari ompoñaantyaari ankamaitanaya. ⁴ Aririka ankamaitapiintanaya, ari aawiyashiritanaitai. Aririka aawiyashiritapiintanaki, ari añaayitakiro awintaapirotanaiyaari oyaakoniintani. ⁵ Iiro jaminaakaashitai oyaakoniintani. Tima aritaki añaayitakiro jitakopirotakai Pawa, jotyaantakairi Itasorinka okimiwaitakawo isakopirotaiyiniirimi.

⁶ Okanta ikowapaititaki Pawa, aripaiti ikamawintayitakai Cristo, okantawitaka athainkatasorintsitwaka, tii aawiyawainitzi. ⁷ Tikaatsi matapiintaironi inkamawintiri pashini atziri. Tzimimaitaka kamawintirini atziri kamiithashiriri. ⁸ Iro kantzimaitacha aakaiti kaaripiroshiriri anawitaka, ikamawintakai Cristo. Owanaa jitakopirotakai Pawa, jotyaantakiri Cristo inkamawintai. ⁹ Jotyaantakiri Cristo inkapathainkawintai onkantya jotampatzikashiritantairi. Ari jimatakiro jiroka iiniro akaaripiroshiriwaitzi, ¿Kamiithatatsima anthaawantawaityaari japiroitai jotampatzikashiritai? ¹⁰ Tima pairani iiniro akisaniiintawaitziri Pawa, jotyaantakainiri Itomi inkamawintai, ari okanta aripirotantaariri. Ari okanta iijatzi ayopirotantaari aritaki awijakoshiritai, tima jañaawintai Cristo. ¹¹ Ari ikimoshiritakaapirowaitai Pawa, tima iri Awinkathariti Jesucristo aripirotakagairiri.

Adán ipoña Cristo

¹² Apaanimachiini ikantaka pairani shirampari kantakaantanakirori ikaaripirotaki. Iro owasankitaantsi jiñaaki, ikaamaniyitai. Iro antitanaincha maawoni ikaatzi charinitanaariri, ikaaripirotanaki maawoni isaawijatziiti,

ikaamaniyitanaki. ¹³ Iro awijaintsiri tikiraamintha josankinaitziro Ikan-takaantaitani. Tima jirikaiti añaayitaintsiri pairani tikiraamintha josanki-naitziro Ikantakaantaitani, inashitaiya jiyakawintaitiriri. Iriima jirikaiti inpoiyyitaatsiri itzimayitai piyathatakawori Ikantakaantaitani inashitaiya iijatzi jiyakawintaitiri. ¹⁴ Ikamaki Adán, ikamitaka iijatzi charinitanakariri irirori okantawitaka inashitaka iyaaripironka. Iro jatakotanaintsi irojatzi itzimantakari pairani Moisés-ni. Iriira Adán oiyakaawintakariri pashini shirampari pokaintsiri, ¹⁵ iriitakira Jesucristo jirika. Jiroka okanta jogyakaawintaitakiri: Atzirimachiini jinaki Adán, ikaaripirowaitaki, iriitaki kantakaantakawori ikamayitantakari ojyiki atziriiti. Ari ikimitsitakari Jesucristo, atziri jinaki irirori, ikamawintantaki, iri kantakaantakirori jañaashiritantaari ojyiki pashini atziriiti, ikantakaantakiro Pawa inishironkatantzi. ¹⁶ Iro kantacha Pawa jinashitakawo inishironkatantzi irirori, tii jojakotari itanakawori ikaaripirowaitzi. Tima iyaaripironka apaani atziri, irootaki kantakaantakirori jowasankitaitantariri ojyiki atziriiti. Irooma inishironka Pawa irootaki kantakaantakirori jotampatzikashiritantaariri ojyiki kaaripirowaiwitachari. ¹⁷ Tima ikaaripiroitaki pairani Adán, kimiwaitanaka atziritanakityiimi “Kaamanitaantsi” iro ompirawaityaarinimi atziriiti. Irooma inishironkatani Jesucristo, okimiwaitanakawo atziritanakityiimi “Añaamintotsi”, iro ompiratanatyaarinimi tampatzikashiriiti.

¹⁸ Jiroka okaatzi jogyakaawintakoitziri: Apaani shirampari kaaripiro-taintsiri, iri kantakaantakirori jowasankitaitantakari ojyiki atziriiti. Iri-ima pashini kamiithashiriri shirampari, iri kantakaantakirori jawijakoshir-itantaiyaari ojyiki atziriiti, jañaashiriyitai. ¹⁹ Apaani atziri piyathari, iri kantakaantakirori ikaaripiroshiritantakari ojyiki atziriiti. Iriima pashini atziri kimisantani, iri kantakaantakirori itampatzikashiritantaari ojyiki atziriiti. ²⁰ Iro opoñaantari josankinatakaantaitziro Ikantakaantaitani, jiyotantaiyaari atziriiti kaaripiro jinayitzi. Okantawitaka antawoiti ipiyathaw-itaka, antawoiti inishironkatari Pawa. ²¹ Pairani kimiwaitaka atzirityiimi “Kaaripironkantsi”, iro ompirawaitatyaarinimi atziriiti, irojatzi owamaan-takariri. Iro kantacha kimiwaitaka atzirityiimi “Nishironkataantsi”, iro pinkathariwintantaatsinimi. Tima aritaki inishironkayitai Awinkathariti Jesucristo, itampatzikashiritakayitai ankantaitatyaani añaayitai.

6

Ikamapithaitakiro kaaripironkantsi

¹ ¿Kamiithatsimsa ankanti: Thami ankaaripirowaiti inishironkapirotan-tairi Pawa? ² Tii ari onkanta! Aña okimiwaitanaawo ankamapithataty-iromi ayaaripironka. ¿Kantatsima kaminkari inkaaripiroti iyaamaninkaki-
ini? ³ Aamaashitya pipiyakotakiro iirokaiti owiinkaawintakari Cristo Jesús, akimitakowaitaari tsika ikanta jowamaitakiri irirori. ⁴ Iro oiyakaawin-tacha ankamayitaimi koñaawoini tsika akantawita pairani. Ikitaitakai. Ipoñaashitaka apiriintaa iijatzi, akimitakotari Cristo. Tima jowaniinkawo Pawa owiriintairiri Cristo, ari okanta ikimitakaantairi aakaiti owakiraarimi atziri añaayitaimi.

⁵ Tima oiyakotaari irirori, kimiwaitaka ankamayitaimi, aritaki iijatzi ampiriintayitai ikimitaakiro irirori. ⁶ Kimiwaitaka koñaawoini tsika akantayita pairani, ari intsipataitakarimi Cristo impaikakoitaimi. Ari okanta akamapithatantakawori akaaripirowaitaki. Irootaki kaari oiyantaari ompirayitari “Kaaripironkantsi”. ⁷ Tima apaani kaminkari tikaatsi jantayitai iyaamaninkakiini, tii ikaaripirotaí. ⁸ Tima ari

atsipataari Cristo jowamaayiitai, awintaashiri antsipataiyaari jañaashiritai iijatzi. ⁹ Tima ayotaiyai iiro japiitairo Cristo inkamawintantai. Apawojatzi okanta ikamaki, añaagai. Okimiwaitaawo tii ompirawaitaari “Kaamanitaantsi”. ¹⁰ Apawojatzi ikamawintakiri kaaripiroshiririiti. Irooma iroñaaka jañaawintairi Pawa. ¹¹ Ari pinkimitaiyaari iirokai, pinkimitakaantaiya pinkamapithatayiomi piyaaripironka, iri Cristo Jesús kantakaantakirori pañaawintantaariri Pawa.

¹² Irootaki, iiro pishinitanta ompiyakaashiwaitaimi piyaaripironka. Poitsinampairo pikowashitziri. ¹³ Kimitawaitakimi pinkamakityiimi, piriintaimi iijatzi, pinkimitakaantiro aritakimi jatakimi Pawaki, pinkantapaiimi: “Jiroka nowatha, nantantapiintaawori kamiithatsiri”. Aritapaaki pikimitakaantawo piwatha iro pinkaaripirowaitantapiintya. ¹⁴ Aritapaaki pikimitakaantawo “Kaaripironkantsi” atzirityiimi, irootaki ompirawaitimini. Tii pañiimotairo Ikantakaantaitani, aña iro pañiimotai nishironkataantsi.

Ompirataari tampatzikashiritaantsi

¹⁵ ¿Kamiithatsima ankantayiti iroñaaka: “Thami ankaaripiroshiriti, iiro añiimotantaawo Ikantakaantaitani, iro añiimotai nishironkataantsi?” ¿Tii ari onkantya! ¹⁶ ¿Tiima piyotzi aririka jompiraitimi, ontzimatyii pinkimisan-tapiintiri ompiratzimiri? Pikimitakaantakiro atzirityiimi piyaaripironka, iro ompirawaitimini. Aririka pikantaka kamashiritakimi. Irooma pinkim-itakaantanairo iri Pawa pinkimisantapiintai, aritaki pintampatzikashiritai. ¹⁷ Pairani pikimitakaantakawo iroomi “Piyaaripironka” ompirawaitakimini. Irooma iroñaaka poisokirotaawo pikimisananairo jiyotaitakimiri. ¹⁸ Tii ompirataimi “Piyaaripironka”, aña “Tampatzikashirinkantsi” ompirataimiri. ¹⁹ Nojyakaawintatziimiro tsika okanta ayotakotapiintziro aririka jompiraitai, ari onkantya ankimathatantyaawori okaatzi kompitzi-mowaitairi aakaiti. Tima pairani pikimitakaantawaitakawo atzirityiimi “Kamaawotatsiri” iro ompirawaitakimini, ari okimitaakimiri iijatzi “Piy-athataantsi”, tima oiyiki pipiyathatapiintaka. Irooma iroñaaka ompirataimi “Tampatzikashiritaantsi”, ari onkantya piñaantaiyaawori pinkitishiritai.

²⁰ Iiniro ompiratzimi “Kamaawotatsiri”, pisaikaminthawaitashitaka, tikaatsi shintsiwintimini pintampatzikashiriti. ²¹ Iro kantacha piyotai tikaatsi opantawo jiroka. Aña iro kamiithatsi pinkaaniwintakotairo tsika pikantawita pairani. Piyotai iijatzi iitarika antayitzirori jirokapaini aritaki inkamashiriyitai. ²² Tiira okimitakaantaimi irokami ompiratani “Piyaaripironka”. Aña iri Pawa ompirataimiri. Irootaki kamiithatzi-imotaimiri. Tima pimatairo pinkitishiritai, ari pinkantaitaatiyiro pañaanitai. ²³ Jiroka “Kaamanitaantsi” iro kimiwaitakawori impinaitirimi antawaitapiintakironi kaaripirotsiri, kimitawaitaka iriimi ompiratani. Irooma “Kañaanitaantsi” iro kimiwaitakawori inishironkatani Pawa ipashitaariri ikaatzi tsipashitaariri Jesucristo, Awinkathariti.

7

Jojyakaawintaitziro aawakaantsi

¹ Iyikiiti, iirokai iroñaanazi pikaatzi piyotakotziro Ikantakaantaitani. ¿Tiima piyotaiyini aririka inkami atziri, ikamapithatakiro Ikantakaantaitani? ² Ikimiwaitakawo tsinani tziimatsiri oimi. Iinta jañiimotziro oimi, ontzimatyii ontsipatapiintyaari. Irooma aririka inkamapithatakiro, aripaiti osakashiwaitaiya. ³ Irooma oñaaki pashini shirampari iinta jañiimotziro

oimi, omayimpirotaki. Irooma inkamakirika, ari osaikashiwaitaari, kantatsi oimintaiya pashini, iiro ikimitakaantaitawo mayimpiro.

⁴ Iyikiiti, okaatzi oiyakaawintachari jaka kimiwaitaka atziritakityiimi “Ikantakaantaitani”, iro piimintyaarimi pairani. Aritaki pikamapithatakiro jiroka, pitsipataari Cristo jowamaitakiri pairani. Okimiwaitaawo saikashiwaitaimi iroñaaka piimintaari pashini, jañaakaitairi pairani. Iro pantawaitantaanariri iirokaiti Pawa. ⁵ Tikira añiuro oiyakaawintainchari “Kaamanitaantsi”, owanaa apiyathatakawo Ikantakaantaitani, amatapiintakiro kamaawotatsiri. Irootaki owamaashiritakairi. ⁶ Okimiwaitaawo iroñaaka akamapithatairo, asaikashiwaitaa. Añagairi owakiraari, iriitaki Tasorintsinkantsi, kantakaawori antawaitantaanariri Pawa. Tii okimitaawo pairani, apankinawaitawo amonkaatiro pajjatori josankinaitakiri.

Kaaripironkantsi saikashiritantatsiri

⁷ ¿Kamiihatsima ankanti: “Tii opantawo Ikantakaantaitani?” ¡Tii! Aña irootaki yotakaanawori nokaaripirotpiintzi. Tima jiroka Ikantakaantaitani, kantatsiri:

Iiro pinintakotantawaitzi.

Iro kantzimaitacha iromi niyotakotairomi jiroka, iirotya niyotaaajitzimi tzimaitatsi nokinakaashitakari nonintakowaitantapiintaki. ⁸ Irooma niyotakotairo jiroka Ikantakaantaitani, tii okantai namawiwainitai, owanaa nonintakowaitantapiintaki. Iromi niyotakotairomi jiroka ikantakaantaitani, iirotyaami okaaripirowaitzimi nantayitziri. ⁹ Pairani tii niyowita kaaripirori ninatzi aririka nonintakowaitani nokinkishiritaniki. Nosaikashiwaitapiinta, tikaatsi shintsiwintinani. Irooma niyotakotairo Ikantakaantaitani, ari niyotanaki nokaaripirowaitaki. Niyotanai iijatzi aritaki nonkamashiritai. ¹⁰ Irootaki owamaashiritanari jiroka ikantakaantaitani. Aña irootawitaka Ikantakaantaitani, inkañaanitantaityaarimi. ¹¹ Nokimitakaantakiro naaka atziritatyiimi “noyaaripironka”, iro amashiwaitakinari niyotakotairo Ikantakaantaitani. Amatawiwaitakina, irojatzi owamaantakinari. ¹² Iro kantzimaitachari jiroka Ikantakaantaitani tasorintsi inatzi, tampatzika inatzi, kamiithari.

¹³ ¿Irooma owamiithanka, kantakaawori nonkamantaiyaari? ¡Tii ari onkantya! Kaari Ikantakaantaitani owamainani, aña noyaaripironka owamainani. Apa iyotakaakinawo noyaaripironka jiroka Ikantakaantaitani. ¹⁴ Ayotai iro ashiri okinkithatakotzi Ikantakaantaitani. Okimiwaitaawo impimantaitiromi awatha jompirawaitaitaawo, iroomi “Kaaripironkantsi” kimitaiyaawoni ompiratantani. ¹⁵ Iro kaari niyotanta iita nokaaripiroshiritantari. Tii naaka kowaminthawaitashitachani. Owatsimaashiriwaitina. ¹⁶ Tii inimowaitaajaitina okaatzi nimatapiintakiri, ari niyotziri kamiithari inatzi Ikantakaantaitani. ¹⁷ Irootaki okimitantakawori tii naaka antashiwaitaawoni, aña “Kaaripironkantsi” inatzi otzirintakinari, iro shintsiwintanari nimatantawori. ¹⁸ Okantawitaka nokowi nantiro kamiithari, tii nimatziro. Okimiwaitakawo irootakimi nowatha kaari kamiithatatsini. ¹⁹ Tii nokitsirinkiro nimatiro kamiithari nokowawitakari. Iro nimatapiintaki kaaripirori kaari nonintziri. ²⁰ Irootaki okimiwaitantakawori atziritatyiimi “Kaaripironkantsi” otzirintakina, irootaki antakaapiintakinawori kaaripirori.

²¹ Iro shintsiwintapiintakinari nonkaaripiroshiriwaiti, okantawitaka naaka kowawitacha nantiro kamiithari. ²² Aña noshiriki, nokantashiritzi: “Imapiro Ikantakaantani Pawa”. ²³ Irooma nowathaki koñaawoini, okimiwaitakawo oñaashintsiwaitaawomi noshiri. Okimiwaitakawo

ijjatzi nowatha omontyaakaantairomi noshiri, ari oshintsiwintawaitiro onkaaripiroshiriwai. ²⁴ ¡Ikantamachiitana! ¿Iitama mataironi jomishitowakaantairo noshiri omontyaakaantawaitakiro nowatha? ²⁵ Iriitaki Awinkathariti Jesucristo mataironi. Nopaasoonkitairi Pawa otyaantakiriri jimantaawori. Iro noshiri nothotyaantawori nokimisantziro Ikantakaantani Pawa. Irooma koñaawoini nowatha iro nimatantapiintantari okantakaantani “Kaaripironkantsi”.

8

Joshiritapiintaitari Tasorintsinkantsi

¹ Aritaki atsipashiritaari Cristo Jesús, iiro añiuro jowasankitaayitai. ² Tima tii añiimotairo Ikantakaantaitani kinkithatakotzirori kaaripironkantsi, kantakaantzirori akamashiritantaari. Aña añiimotairo pashini ikantakaantaitani kinkithatakotzirori añaashiriyitai atsipashiritaari Cristo Jesús. ³ Tikaatsi kitsirinkironi intampatzikashiritantyaawo Ikantakaantaitani, tima maawoni aakaiti atzirinkakiini otzimimotai awatha kaari aawiyawaitatsini. Iriima Pawa iri kitsirinkairori itampatzikashiritairi atziriiti, jotyaantapaitakiri Itomipirori jatzirizimotanti, otzimimowitakari iijatzi irirori iwatha okimitawo awatha aaka. Iriitaki jowasankitaawintaki iyaaripironka atziriiti. ⁴ Irootaki aawiyantaawori atampatzikashiriyitai, tima iroopiro inatzi ikantakaantaitakiri. Irootaki amatapiintai jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi. Iiro antapiintashitaawo anintashiwaitari aakaiti. ⁵ Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, okimiwaitakawo atziritakimi “Nintashiwaitaantsi”, iro ompiratantyaarimi. Iriima oshiritakotaawori inkimisantiri Tasorintsinkantsi, iriitaki ijiwatairi. ⁶ Ikaatzi oshiritakowaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkamashiriti. Iriima oshiritapiintanakariri Tasorintsinkantsi, kamiitha jañaayitai. ⁷ Ikaatzi oshiriwaitawori jantiro inintashiwaitari, iiro ijyinkaa iñaantyaawori inkisaniintiri Pawa, tii ikimisantairo ikantakaantzirori Pawa, iiro ikitsirinkairo inkimisantairi. ⁸ Ikaatzi matakironi jiroka iiro jinimotakairi Pawa.

⁹ Irooma iirokaiti tii pimatairo jiroka, aña poshiritapiintaawo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, tima iri saikashiritantzimiri. Iriima kaari yotairini Itasorinka Cristo, tiimachiini jashitaari Cristo. ¹⁰ Okantawitaka pikaamaniwathawitaka, okantakaantziro piyaaripironka, aritaki isaikashiritantaimi Cristo, ari pañaashiritanai, okantakaantakiro jotampatzikashiritaimi. ¹¹ Aritaki isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi, irijatzi añaawathatakagaimini iijatzi, ari ikimitaakiri Cristo Jesús, jañaakaawathatairi.

¹² Ari okantari iyikiiti, tii opantawo antapiintashiyityaawo anintashiwaitari. ¹³ Iroorika pantapiintanairi, aritaki pinkamashiritai. Irooma poshiritapiintanaiyaaworika ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ojoyawaitanaawo atziritatyiimi “Pinintashiwaitani”, iro powamaakimi, aritaki pañaashiritai. ¹⁴ Ikaatzi antanairori ikowiri Tasorintsinkantsi, aritaki intomitaayaari Pawa. ¹⁵ Tima jirika Tasorintsinkantsi jotyaantakiri Pawa, iiro jookawintaimi iiro papiitantaawo pinkimitaiyaari ompirataariwo ithaawawaitzi. Iriitaki kantakaantironi intomitantairi Pawa. Aripirotaiyaari Pawa, ankantairi: “Paapá, Ashitanari”. ¹⁶ Iri Tasorintsinkantsi yotakaironi aakaiti itomi Pawa. ¹⁷ Tima itomi Pawa anayitai, ari atsipataari Cristo ashitaawo maawoni jashitari irirori. Tima atsipatakari Cristo akimaatsiwaitaka, ari antsipataiyari iijatzi tsika otzimapai jowaniinkawo.

¹⁸ Nokinkishirita naaka kapichiini inatzi akimaatsiwaita, tikaatsi oitzi-maitya jiroka aririka añaagairo paata jowaniinkawo. ¹⁹ maawoni jiwitsikani Pawa joyaaniintairi japatopaitairi itomiiti Pawa. ²⁰ Jaminaashiwaitaka jiwitsikani, tii jaawiyiro ikowawitari, tima Pawa kantakaawori okantantapaintari. Iro kantacha jirikaiti oyaawintacha ²¹ jiñaayitairo jowaninkawo, aririka isaikashiwaitaiya itomitaari Pawa. Ari okaatapaaki akimitakaantawo atzirityiimi “Shitzitaantsi”, iro ompiratantachanimi. ²² Kimiwaitaka maawoni jiwitsikaitakiri jatikawaiyityaani, ikimitakawo tsinani ontzimaaniti. ²³ Iijatzi aakaiti, okantawita añaawitakari Tasorintsinkantsi itsipashiriyitai, kimiwaitaka iiniro atikawaiti akowi awijakoti iro akimaatsiwaitanta, akowapirotaki tsikapaiti intomita koñaawoini Pawa. ²⁴ Iro oyaakoniintani kantakaawori awijakoshiritantaiyaari, okantawitaka tikira añaayitziro jiroka. Arimi añaayitakiro, ¿ikiroma oyaakoniintatyiro? ²⁵ Ari okantari oyaakoniintani, ontzimatyii amatsinkashiritya, oyaakotairo kaari añaari.

²⁶ Tima tii aawiyashiritantzi, Tasorintsinkantsi nishironkatairi. Tii ayotzi tsika ankantya amaña. Iro kantacha iri Tasorintsinkantsi amanakowintairi, okimiwaitakawo jatikawintatyiimi. ²⁷ Ikimathatzi Pawa jirika Tasorintsinkantsi jamanakowintai. Tima iriitaki iyotakopirotziriri Pawa ita ikowakairiri oitshiritaari.

Aritaki ankitsirinkairo maawoni

²⁸ Ayotirika oitya awiyimotaini, aritaki inkantakaatyawo Pawa onkamiithatzimoyitai. Tima iro ikaimashiritantairi antiniri ikowakaakairi. ²⁹ Ikaatzi jiyotsitakari Pawa aritaki inkimisantairi, iriitaki inkimitakaantairi itomipirori. Jirika Itomi, iri kimitanakawori itzinkami itomitari, ari jimpoiytapaaki pashini oiyiki iyikiiti. ³⁰ Jirikaiti itomitaari Pawa, iriitaki ikimashiritairi, jotampatzikashiritairi, ari onkantya iñaantaiyaawori jowaniinkawo.

³¹ ¿Tsikama ankantakotiroka jiroka? Aña jinithaapirowaitakai Pawa, ¿arima intzimai iitya kitsirinkaini? ³² Pawa tii ithañaaniintari itomipirori, aña ishinitakiri intsitokaitiri ikamawintantakairi aakaiti. Aritaki jantzimotakairo Pawa jiroka, ¿iiroma jantzimotai pashini kowityimotaini? ³³ Aritaki añaayitakiro jotampatzikashiritai, ¿arima intzimaki iitya yakawintaini, jiyoshiitaira Pawa? ³⁴ Iriitaki Jesucristo kamawintairi, ipiriintaa iijatzi, isaikapai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantai, iriitaki kantakowintairi aakaiti. Aritaki okanta, ¿arima intzimai iitya owasankitaawaitaini? ³⁵ ¿litama mataironi jaapithatairi Cristo, jowajyaantantairi jitaakotai? Onkantawitaya ompomirintsitzimowaitai, iikiro jiyaataty jitaakotai. Ari inkimitairori intzimirika owashironkaawitaini, inkowi imaamaniwitai, antajyaaniintawaiti, onkowityimowaitai ankithaatyaari, ankwinkatakawaiti, japathakiroryaitai. ³⁶ Ari osankinatokata, kantatsiri: Ari okantaitatyaani jowamaakaantaitina nawintaamachiitaimi iiroka.

Ikimitakaantaitakinari piratsi jowamaitziri.*

³⁷ Okantawitaka añaayitiro jirokapaini, aritaki ankitsirinkairo maawoni jiroka, tima jitaakoyitai Pawa, ari jimatakaakairo ankitsirinkiro.

³⁸ Jiroka nawintaakari naaka: Onkantawitya añaawityawo tsika oita: kaamanitaantsi, añaamintotsi, maninkariiti, pinkathariiti, awiyimotantatsiri iroñaaka iijatzi paata, tzimatsiri ishintsinka, ³⁹ tsikarika oita jiwitsikaitziri, saikatsiri jinoki, iijatzi saikatsiri isaawiki. Tikaatsi

* 8:36 Ikantakoitziri jaka “piratsi”, iri kantakotacha “oijya”.

owajyaantakairini Pawa iiro añaantaawo jitaikotai okantakaantakiro jantzimotakairi Awinkathariti Jesucristo.

9

Jiyoshiitaitakiri Israel-mirinkaiti

¹ Jiyotzi Cristo tyaaryoori inatzi nonkantimiri. Tima iriitaki Tasorintsinkantsi pinkathariwintashiritanari, iri yotakaanari tii nothiiyawaita, nonkantimiro jiroka: ² Owanaa nowashiritakotakari nojyininkapaini Judá-mirinka kaari kimsantatsini, oyiiki okatsizimoshiritakina. ³ Owanaa nonkowataikimi jawijakoshiritaimi nojyininkamirinkaiti, nonkowataikimi nonkamawintairi jawijakotantaiyaari. Ari onkantaajaitakimi iijatzi jowajyaantainami Cristo, ari niyotakimi iro jawijakoshiritantaiyaarimi nojyininkamirinkaiti, ⁴ icharinitari Israel-ni. Tima iriitaki itomiwitakari Pawa jirikaiti, joñaagawitakari jowaniinkawo, tzimatsi ikajyaakaawakaakari, josankinawitakanari Ikantakaantaitani, jinintaawaiwitaka ithaamintapi-intakari, tzimatsi ikajyaakaakiniriri. ⁵ Iriitaki iyyininkamirinkaititakari achariniiti. Irijatzi iyyininkamirinkaititakari Cristo, Pawatatsiri anaayitiziri maawoni, ari inkantaitatyaani inthaamintaityaari. Ari okantari.

⁶ Okantawitaka jirikaiti tii ikimsantanitzi, ¿kamiithatatsima ankanti: “Iiro imonkaata ikajyaakaantakiri Pawa?” ¡Tii! Tima inkaati impaitaitiri iroñaaka “Israel-mirinkaiti”, pashinijatzi jinatyi, kaari icharinipirori Israel-ni. ⁷ Ari okimitaawo awijyimotakiriri Abraham-ni. Tii ikimitakaantaitziri iyyininkamirinka apititatsiri jowaiyani, aña apaani. Iriitaki ikinkithatakoitziri jaka, ikantaitakiri: Iri Isaac jowaiyanipirori.

⁸ Ari ikimitsitakari Pawa tii ikimitakaantairi iriimi itomipirori maawoni jowaiyantakaantakiri Abraham-ni, apa itomitakari ikajyaakaakiniriri incharinimirinkatyaari. ⁹ Jiroka ikajyaakaakiniriri, ikantakiri:

Paata pashini osarinti onkimipaititaiyaawo iroñaaka, ari napiitiro nari-itaimi, intzimaki otomi Sara.

¹⁰ Ari okimitakari awijyimotakirori Rebeca, itsipaanitakaakawori acharinini Isaac. ¹¹ Tikira intzimiita jirikaiti, tikira jantayitzi kamiithari iijatzi kaaripirori, aritaki tzimaki ikowakiri Pawa oitya jantiri. Ari imonkaatari jantayitiri. Tii iri kowashiwaityaawoni jantiro, aña Pawa kantakaawori jantantawori oitarika, ikaimashiritairi. ¹² Jiroka ikantaitakirori Rebeca:

Iri iyaapitsi ompiratyaarini jantariti.

¹³ Jiroka josankinaaitakiri iijatzi:

Nitakotakari naaka Jacob, iriima Esaú nokisaniintakiri.

¹⁴ ¿Irooma ankantantyaari: “Tii itampatzikashiritzi Pawa, apaani jitaokata, iriima pashini ikisaniintakiri? ¡Tii ari onkantya!” ¹⁵ Tima Pawa ikantakiri Moisés-ni:

Iitarika nokowiri nonishironkatiri, aritaki nonishironkatatyaari.

Iitarika nokowiri nitakotyaari, aritaki nitakotatyaari.

¹⁶ Ñaakiro, kaari atziri kowashiwaityaawoni jantayitiro iitarika, aña iri Pawa kantakaawori jantantantawori iitarika inishironkatiri irirori. ¹⁷ Ari ikantaitakiri iijatzi Faraón, jiroka josankinatakoitakiri, ikantakiri:

Irootajaantaki nopinkatharitakaantakimiri jiñaantaityaawori noshintsinka natsipitakaimiri iiroka. Irootaki inkinkithatakoitantinari maawoni kipatsiki impairyaitaina.

¹⁸ Ari ikantari Pawa, inishironkatziri ikowiri irirori. Irijatzi kantakaawori ikisoshiritantari ikowiri irirori.

¹⁹ Kimitaka ari pinkantakina: ¿litama jowasankitaantariri Pawa ikaaripirotaayiziri, iroma okantaajaitzi jowashiñagairo ikowakiri Pawa jantiri? ²⁰ Iro kantacha, nonkanti naaka: Tikaatsi piyomachiiti iiroka patzirinkakiini pinkantantyaari. Tii pipinkathatziri Pawa. Incha poshiritakotyaari witsikayizirori kowitzi. ¿Kantatsima oñaanatiri iyowiti, onkantiri: Tii opantaajaitana piwitsikakina? ²¹ ¿Iroma jiwitsiki apaani owaniinkatachani, jiwitsikaki pashini kaari opantapirotawo? Aña kantatsi, tima iriitaki ashitawori iyowiti. ²² Ari ikimitsitari iijatzi Pawa, jiwitsikayitakiri otywawitakawori kowitzi. Tzimatsi jiwitsikakiri jiñaayitairo jatsipitaiyaawo iyatsimanka, jatsipitaiyaawo ishintsinka japirotantaiyaari. Iro kantzimaitacha Pawa, amawi ikantawintapaintakari jirikaiti. ²³ Opoñaanatiri jiwitsikiri Pawa kaari opantari, ikowatzi imonkatziyantaiyaariri pashini jiwitsikani ikowiri inishironkatairi, jiyoshiitakiri pairani jiñaayitairo jowaniinkawo. ²⁴ Aakayitaki jiyoshiiyitairi ikaimashiriyitai. Tii apa aakaiti a-Judá-mirinkatzi, ari akaayitairi pashinijatzi kaari ajyininkata. ²⁵ Iro jiñaawaitakaakiriri Pawa pairani Oseas-ni, ikantaki: Jirika atziri kaari nojyininkawita, nonkimitakaantairi, “Nojyininka”.

Ikaatziki kaari nitakowita pairani, nonkimitakaantairi, “Nitakotani”. ²⁶ Irooma janta tsika ikantaiwitaka, “Tii pijyininkatyaana iirokaiti”, Ari inkantayitai, “Itomiiti pinatzi Pawa, Kañaaniri”.

²⁷ Jiroka ikantsitakari Isaías-ni ikinkithatakotziri incharininyaari Israel-ni: Onkantawitya oiyiki incharininyaari, inkimiwaitaiyaawo oiyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki,

Kapichiini awijakotaatsini.

²⁸ Tima jomapokairi Pinkathari maawoni kipatsijatziiti, tampatzika inkantya jowasankitaakaantairi.

²⁹ Ikantaki iijatzi Isaías-ni:

Iiromi ityaaryootakimi achariniiti, ikimpoyaawintakiri Pinkathari Shintsipirori,

Ari añaayitairi jiñaakiri pairani Sodoma-jatzi, iijatzi Gomorra-jatzi.

Jotampatzikashiritairi jawintaamachiitantaita

³⁰ ¿Irooma ankantantyaari: “Iro jotampatzikashiritantaitariri kaari ajyininkata jawintaamatsira irirori? ³¹ Irooma aakaiti icharinipiroitari Israel-ni, tii akitsirinkiro añaayitiro, okantawitaka apankinawaitawo Ikantakaantaitani”. ³² ¿litama kaari ikitsirinkantawo? Iro kaari ikitsirinkantawo tima joshiritakowaitatyaawo ipankinatashitari irirori. Tii joshiritakotaawo ikowakairiri Pawa jawintaashiritari. Okimiwaitakawo jantziwatakityiiaawomi mapi. ³³ Ari otywawitakawo okaatziki josankinaitsitakari, kantatsiri:

Nowakiro mapi ikowapiroitani janta otzishiki Sion. Owaryaantzi jiroka mapi aririka jantziwaityaawo.

Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaitaa paata.

10

¹ Iyikiiti, nokowi naaka jawijakoshiritai nojyininkapaini Israel-mirinka. Irootaki namanantariri Pawa. ² Niyotzi naaka ithaamintashiwaitari Pawa jirikaiti, jantashiwaitawo tii ikimathatzimaitawo. ³ Tii jiyotaiyini

11

Tzimayitatsi Israel-mirinka kitsirinkakirori

¹ ¿Nokantziima imanintziri Pawa jirika Israel-jatzi jashitari? ¡Tii ari nonkanti! Tima naakatsitaka kaatziriri Israel-mirinkaiti, icharini Abraham-ni ninatzi, icharini ninatzi iijatzi Benjamin-ni. ² Tima tii imanintana Pawa, iriitaki yoshiitakinari. Pinkinkishiritiro Osankinarintsipirori, tsika ikinkithatakota Elias-ni jamanakowintari ijyininkapaini, ikantaki:

³ Pinkathari, jowamaitakiri Kamantaniriiti,

Ipookaitakiro taapirimintotsi.

Naaka yotapainchari, ikowaitatzi iijatzi jowamagaitina naaka.

⁴ Jiroka ikantzi Pawa jakanakiri:

Tii iiroka yotapainchari. Aña nokimpoyaawintaki pashini ikaatzi 7,000 shirampariiti kaari otzirowachani impinkathatairi Baal.

⁵ Ari okantakari iijatzi, tzimatsi kapichiini nojyininka jiyoshiitakiri Pawa inishironkatairi. ⁶ Kaarimachiini ipankinatani jinishironkatantaariri Pawa, aña jinishironkatashitaari. Ari okantakotari nishironkataantsi.

⁷ Ari okanta, tii ikitsirinkiro maawoni Israel-mirinkaiti ikowawitaiyarini. Iro kantacha tzimayitatsi kiyopayipaini kitsirinkakirori, ari ikimiyitakiri jiyoshiitakiri Pawa. Iriima pashiniiti ikisoshiritakaayitairi Pawa. ⁸ Irootaki josankinaitantakawori jiroka, kantatsiri:

Iri Pawa kantakaawori ijampashiritantaitari.

Tzimawitacha irooki tiimaita iñaantzi.

Tzimawitacha ikimpita tiimaita ikimayitzi.

Irojatzii ikantzimaitawo iroñaaka.

⁹ Jiroka josankinatakotakiri iijatzi David-ni, ikantaki:

¡Onkamintha jaitairi tsika joriyitakiri!

¡Onkamintha jantziwatataitya!

¡Onkamintha jowasankitaitiri!

¹⁰ ¡Onkamintha iiro jokichaakitzi!

¡Onkamintha intsiyamitsitakiri!

Jawijakoshiritai pashinijatzi atziri

¹¹ Tima ikantai: “Onkamintha jantziwatataitya nojyininkapaini”. ¿Irooma oiyakaawintachari japiroitairi? ¡Kaari! Iro oiyakaawintacha ikinakaashitapaintari, jowawijaakominthatairi Pawa pashinijatzi atziri, iro jimatantakawori Pawa jiroka onkanta iñaantyaariri nojyininkapaini jirikaiti, iro inkowantapirotaiyaari irirori jawijakoyitai. ¹² Tima ikinashiwaiwitaka okantakaantakiro inishironkaitantyaariri pashinijatzi atziri nampitawori maawoni kipatsiki. Iro kamiithapirotsiri aririka japiitairo inishironkaitari paata nojyininkapaini.

¹³ Iroñaaka nonkantimi iirokaiti kaari nojyininkayita. Naakataki jowaitaki Notyaantapiroriti nonkinkithatakaayitaimi kaari nojyininkata pashinijatzi pini. Shiritha nonkantawintyaawo nantawairi. ¹⁴ Iro nokowapiroritari ikowashiryaakotakinawo nojyininkapaini okaatzi nimatziri, ari jawijakoshiritantaiyaari kiyopayipaini irirori. ¹⁵ Tima imanintakiri iriroriiti Pawa, iro opoñaantari raapatziyaiyaari Pawa maawoni isaawijatzi. Irooma paata raapatziyaiyaari Pawa nojyininkapaini, onkimiwaityaawo impirintaatyiiimi ikamawitaka. ¹⁶ Incha noiyakaawintawakimiro: Tima tsika okanta oji naariyyinti, ari okantsitari iijatzi ojyipatha. Jiroka oiyakaawintachari: Tima iriyyiwitaka itayitakawori nochariniiti itasorintsishiritaki, ari inkimitaiyaari paata inkaati incharinitaiyaari. Inkimitaiyaawo iijatzi okanta incharitha, ari okantsitari iijatzi otawa.

17 Jiroka oiyakaawintari incharitha, iriyyitaki nochariniiti itayitakawori pairani. Oiyakaawintachari otiwa, iriitaki nojyininkapaini Judá-mirinka tzmayitaatsiri iroñaaka. Kimiwaitaka inchikaitakiro mi jiroka otiwa, oiyookatiwatantyaari pashini otiwa jontsirikaitakiri, kamiitha onkanta oiyooki okantakaawo oparitha. Ikaatzi oiyakaawintziri otiwa jontarikaitakiri, iriitaki atziriiti kaari nojyininkata.* 18 Irootaki iiro okantanta pasagaawintawaitya. Pinkinkishiritiro, iirokatakiri otiwa incható, iirotakiri añaakaayitzi oparitha. 19 Kimitaka ari pakakimi iirokaiti, pinkantayini: “Aña ichikaitakiro otiwa noiyookatiwatantaari naaka”. 20 Ari okantawitari, iro kantzimaitachari pinkinkishiritiro kimiwaitaka iriimi nojyininkapaini Judá-mirinka inchikatiwaitakimi okantakaantziro tii ikimisantzi. Irooma iirokaiti kaari nojyininkata, iirokatakiri poyaatapaakariri okantakaantziro pawintaashiritaa. Tii okantzi piñaapirowaitashitya, aña pimpinkathatiri Pawa. 21 Tima Pawa iri chikakirori itakawori otiwa, paamaakowintya jimataimikari iijatzii iirokaiti. 22 Ari piñiuro katsima jinatzi Pawa, iro kantacha nishironkataniri jinatzi iijatzii. Ikaatzi antziwashiritainchari iñaayitakiro owanaa ikatsimatzi Pawa. Irooma iirokaiti, ari piñaapiintairo inishironkayitimi iikirorika poisokirotyaari Pawa. Irooma iirorika poisokiroitari, ari inkimitakaantakimi otiwa ichikaitakiri. 23 Ikaatzi ichikatiwaitakiri pairani, aritaki jontsirikaitairi iijatzii, aririka jowajyaantairo ithankawaitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi jimatiro. 24 Iirokaiti kimitakawori otiwa pankirintsiniro jontarikaitakiri pankirintsipiroriki. Owanaa onkamiithapiroti iroorika jontsirikaitai otiwapirori oponkitzipiroriki iroori.

Impiyashiritakaitairi Israel-mirinkaiti

25 Iyikiiti, nokowi piyotiro kaari ikimathaitzi pairani onkaati jantiri Pawa. Iro poshiriwaitashita aritaki piyotakiro maawoni. Añaayitakiri jirikaiti nojyininka Israel-mirinkaiti, tzimatsi kisoshiritakaakiriri. Iro kantacha, inapaintatzi jiroka irojatzii imonkaatatantyaari inkaati awijakoshiritaatsini kaari nojyininkata. 26 Impoña, jawijakoshiritai iijatzii Israel-mirinkaiti. Ari okanta josankinatakoitakiri, kantatsiri: Ari impoñiia Sion-ki ookaakowintaniri, Iri kantakaiyaawoni jowajyaantantyaawori ichariniiti Jacob ithankatasor-intsiwaitzi.

27 Ari onkanta othotyantyaari okaatzi kajyaakaawakaantsi, Naakataki apirotaironi iyaaripironka.

28 Tima jirikaiti nojyininka Judá-mirinka imanintakiro Kamiithari Ñaantsi, ikimitakaantari Pawa iri iisaniintani, ari okanta inishironkatantaimiri Pawa iirokaiti. Iro kantacha Pawa, aña jiyoshiitsitatakiri nojyininkapaini, iikiro jiyaatatyii jitakotyaaari, ari onkanta iñaantyaawori tsika okanta ikajyaakaakiniriri itanakawori nochariniiti. 29 Tima aririka inkaimashiritantii Pawa, inishironkayitantzi. Iro jowajyaantziro. 30 Pipyathatsitakiri pairani iirokaiti Pawa. Ipoñaanaka nojyininkapaini ipiyathanakari, iro opoñaantakiri inishironkayitaimi iirokaiti. 31 Jirikaiti piyathawaiwitachari iroñaaka, aritaki iñaayitairo paata inishironkaitairi ikimitaitzimi iirokaiti iroñaaka. 32 Ari okantakari, joñaagantakiro Pawa maawoni apiyathawaitaka, ari ikinakaakiro joñaagantawori inishironkayitakai maawoni.

* 11:17 Kinkithatakotachari jaka pankirintsi ashitawori oparitha, ashitawori otiwa, irootaki ikan-taitsitari “Olivo”.

³³ Iyokitzi nowataikiri Pawa jiyotanipirowaita, ikimathatziro maawoni. Tikaatsi yopirotoni jantiri irirori, tsikarika inkantairo. ³⁴ Jiroka josanki natakoitakiri, ikantaitaki:

¿Iitama yotzirori ikinkishiritari Pinkathari?

¿Iitama matironi inkaminairi?

³⁵ ¿Kantatsima jomapokaitiri impashitaityaarimi irirori? Aña iriitataiki itakawori ipashitantaka.

³⁶ Iriitaki Pawa kantakaantawori otzimantari tsikarika oitarika, iriitaki poñaakaanawori, iriitaki ashitawori. Ari jashi jowatyiro ipinkathaitari. Ari onkantaari.

12

Onkaati jantayitiri kimisantzinkariiti

¹ Iyikiiti, aritaki inishironkatakimimi Pawa, nokowakotzimi pishiniwin-taiyaari iiroka, pinkimitaiyaarimi piratsi itagaitziniriri Pawa. Tii pojakotajantari piratsi, aña pañaayitai iirokaiti pinkitishiriyitai, irootaki inimotziriri Pawa. Ari okanta ikowiri Pawa apinkathayitairi. ² Iiro pikimitakowaitashitari isaawijatz. Iri Pawa pishiniri jowakiraashiritaimi. Ari onkanta piyotantayaawori ikowakaimiri, kamiithatsini, inimotirini, matzirori okamiithatzi.

³ Iri Pawa nishironkataanari naaka okanta niyotaayitantaaimiri, irootaki nokantantzimiri: Iiro pikimitakaantashiwaita iirokataki ñaapirori. Pinkinkishiritakotya kamiitha iiroka, pimatantayaawori ikowakaimiri Pawa iikiro piyaatayi pawintaanatyaari. ⁴ Poshiritakotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita, iro antakaayitairori oiyyitarika.* ⁵ Aaka jowakaawintaitzi awintaashiritaari Cristo. Akimiwaitaa aakami iwatha Cristo. Okantawitaka apashiniwaiwita, iro kantacha apaani akantaa, kimiwaitaka ayontawathatawakaayiyiiaami. ⁶ maawoni aakaiti itasonkawintayitakai amonkaantantayaawori antayitairi. Tzimatsirika kamantantaniritsitiri, jantiro ikowakairiri Pawa, iikiro jawintaayiyiiaari. ⁷ Tzimatsirika amitakonitantatsiri, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika yotaantatsiri, jimonkaatiro irirori. ⁸ Tzimatsirika minthatanitakaantachari, jimonkaatiro irirori. Tzimatsirika pashitantanitachari, impantapirotai oyyiki. Tzimatsirika jiwatakaantaniritsitiri, ishirithawintyaawo jantawairi. Tzimatsirika nishironkatantatsiri, kimoshiri inkantya jimonkaatiro.

⁹ Ontzimatyii pitakotantaiya kamiitha, iiro pamawinawaita. Samaniinta powairo kaaripirori, irooma kamiithari kiso powanairo. ¹⁰ Pinkamaityaawo pitakoyitanta, pinkimitakaantiro pitakotyaarimi pirintzi okaakiini. Pimpinkathatiri pashinipaini. ¹¹ Shiritha pinkantya, iiro pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti. ¹² Kimoshiri pinkantya poyaakonitiriri Cristo. Amawiwaini pinkantya aririka piñaayitiro pomirintsizimotimini. Pamanapiintaiya. ¹³ Ontzimatyii pimpashitaiyaari okowityiimowaitari oitishiritaari. Poimaantapiinti pipankoki.

¹⁴ Pamanakotyaari owatsinawaitzimiri inishironkaitantyaariri irirori. Iiro pipiyatari. ¹⁵ Pintsipatyaari pinkimoshiriti ikaatzi kimoshiriwaitatsiri. Pintsipatyaari piraawaitya ikaatzi irawaitachari. ¹⁶ Aapatziya pinkantawakaiya. Iiro pimanintantawaitzi, pintsipatyaari kowityaawaitatsiri. Iiro pikimitakaantashiwaita yotaniri pinatzi.

* **12:4** Kantakotachari jaka "tsika akantayita awathaki", iro ojyakaawintachari okantayita: oki iro jaminaitantari, irooma kimpitantsi irootaki ikimaitantari, irooma paantintsi irootaki jowaitantari, irooma akotsi irootaki joirikaitantari, irooma iitzintsi irootaki janiitaitantari.

17 Tzimatsirika owaaripirowaitimini, iiro pipiyatari. Poñaagantiro, tampatzika pikantzimotari atziriiiti. 18 Pintyaaryoowintairo pisaikantaiyaari kamiitha. 19 Nitakotani, iiro pipiyakowintawaita iiroka, pashitakaiyaari Pawa iri piyakowintimini. Tima jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:

Ikantzi Awinkathariti:

Naakataki owasankitaantatsini,
Naakataki piyakowintantachani.

20 Aririka intajyaaniinti piisaniintani, pimpiri jowanawo. Aririka imiriniinti, pimpiri imiri. Aririka pimatanaairo jiroka, ari inkiraanikiwaitanaki jirika jiñaakirorika pantakiri.† 21 Paamaakowintya oitsinampaimikari kaaripironkantsi. Iro kamiithatatsi pimatapiintanaairo kamiithari pinkit-sirinkantyaawori kaaripirori.

13

1 Ontzimatyii pinkimisantairi pinkathariwintzimiri pinampiki. Tii ipinkatharintsiwaitashita irirori, aña Pawa kantakaawori ipinkatharintsitanti.

2 Iitarika kowatsini jimaamaniwaitiri pinkatharintsi, okimiwaitakawo iriimi Pawa jimaamaniwaitakiri, irootaki jowasankitaantaityaariri. 3 Ikaatzi antayitzirori kamiithari, iiro ithaawantawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaaripirori, iri thaawantawaityaarini. Ari okantari, pantzirorika iiroka kamiithari, iiro pithaawantawaitashitari pinkatharintsi, iriitaki thaamintaimiri.

4 Tima iri Pawa kantakaawori ipinkathariwintantari jirikaiti onkantya inkimpoyaawintantimiri. Aririka pantiro iiroka kaaripirori, ontzimatyii pinthaawi, tima tii aminaashiwaita otzimimotziri josataaminto. Tima iriitaki Pawa kantakaawori ipinkatharitantari jirikaiti, irijatzi Pawa kantakaiyaawoni jowasankitaakaantantyaariri kaaripiroshiririiti.

5 Irootaki pinkimisantantyaariri jirikaiti. Tii apa pinthaawantaiyaawo jimashirinka. Aña irootaki tampatzikatatsiri pimatairo jiroka.

6 Irootaki pimpinatantyaariri ikowakoyitzimiri jiwawintzimiri pinampiki, iro jañaantyaari irirori, tima jimonkaatatziiro ikowiri Pawa.

7 Ontzimatyii pimpinayitairi maawoni pinkatharipirorintsi, iijatzi ikaatzi kimpoyaawintantatsiri nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantiri, pinkatha powiri.

8 Iiro piñaashintsiwintawaitawo piriwitanti, aña piñaashintsiwintaiyaawo pitakotawakaayitaiya. Iitarika itakotantachari, jimonkaatatziiro

Ikantakaantaitani. 9 Jiroka josankinaitakiri Ikantakaantani, kantatsiri:

Iiro pimayimpirizti.

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiiyakotanta.

Iiro pinintakotantawaitzi.

Tzimatsi iijatzi ojyiki pashini ikantakaantaitakiri. Iro kanzimaitachari jiroka iroopirotatsiri ikantakaantaitakiri, kantatsiri:

Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantyaari pitakotapiinta iiroka.

10 Opoñaantari iroopirotatsiri jiroka ikantakaantaitani, irootaki apatotzirori maawoni ikantakaantaitakiri. Iitarika itakotaariri iijyininka, tii jowaaripirowaitairi.

† 12:20 Kantakotachari jaka, “ari inkiraanikiwaitanaki”, iro ojyawori ikantaitzi iijatzi “powaampainiri iitoki ojyiki paampari”.

¹¹ Ontzimatyii amatapiintairo jiroka, tima irootaatsi awijakoshiriyitai. Okimiwaitakawo amagaatyii, iro kantacha ontzimatyii ankakiyitai. ¹² Tima irootaintsi onthonkaiya tsiniriri, iro onkitiijiinkatai. Irootaki owajyaantantyaawori antayitiro kaaripirori, jantapiintziri tsinirikiri. Iro kamiithatsi ankimitakaantairo ankithaatakotyaawomi ampiyakowintantyaari, ¹³ onkantya antantyaawori kamiithari jantapiintaitziri okitiijiinkatzi. Ari onkantya iiro aniyawaitanta, iiro ashinkiwaitanta, iiro amayimpiriwaitanta, iiro antantaawo kamaawotatsiri, iiro amaamanifawakaanta, iiro asamawakaanta. ¹⁴ Pojyakotaiyaari Awinkathariti Jesucristo, pinkimitakaantiri iriimi pinkithaatakotyaari. Iiro pantashiwaitawo okaatzi pinintashiwaitari.

14

Shipitashiritaniri

¹ Ontzimatyii paapatziyaari shipitashiritatsiri. Iiro pamawinawaitawo jiroka piñaanaminthawaitantyaari. ² Tima tzimatsi kimisantzinkari oshiritachari kantatsi jowayitawo oitarika. Iro kantacha tzimatsi pashini shipitashiriri, apa jowayitawo pankirintsi. ³ Jirika kimisantzinkari owawori oitarika, iiro imanintawaitziri pashini kaari oyaawoni. Ari inkimitsityaari kaari owayitawori iiro imanintziri pashini owayitawori, tima Pawa tii jimanintziri irirori. ⁴ ¿Kantatsima ishintsithaitiri ompiratanintsi? Iiro, iri shintsithatirini ompiratariri, irijatzi thaamintawintirini. Ari okantari, iri Pawa otzikayitariri maawoni owayitawori oitarika, irijatzi thaamintawintirini.

⁵ Tzimatsi kimisantzinkari omairintantawori kitiiyiri. Tzimatsi pashini kaari opashintzimotzi kitiiyiri. Ontzimatyii inkinkishiritakotaiya maawoni, tii okantzi jotzikayitiri pashini oitarika ikinkishiritari. ⁶ Itzimi pinkathatizirori kitiiyiri, iri Awinkathariti ipinkathatzi. Ari okimitsitari iijatzi, iitarika owayitawori maawoni oitarika, iri Awinkathariti ipinkathatzi jowayitawori, tima ipaasoonkitapiintziri. Ari ikimitari pinkayitizirori owanawontsi, iri Awinkathariti ipinkathatsita ipaasoonkitapiintziri. ⁷ Tii añaashiwaita aakaiti, tii akamawaitashita iijatzi. ⁸ Iinta añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añaamotairi. Aririka ankamaki, irijatzi Awinkathariti akamimotzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti ashitairi iinta añaayitzi, ari okimitsitari iijatzi aririka ankamayitaki. ⁹ Tima irootaki itzimantakariki Cristo, ikamimotantaki, iro jashipirotantairi iinta añaayitzi, iijatzi aririka ankamayitaki.

¹⁰ ¿Iitama pikijimatantariri pijininka? ¿Iitama pimanintantariri iiroka? Aña iri yakawintantaatsini Cristo maawoni paata. ¹¹ Tima iro josankinatakotakiri, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti: “Jotzirowaitai ipinkathaitaina maawoni. Imapiro”.

Aritaki inthaamintaiyaari maawoni Pawa.

¹² Aripaiti anthawitakotaiya maawoni aakaiti Pawaki.

¹³ Irootaki owajyaantantyaawori akijyimatawakaayita. Ontzimatyii ankantashiriti: “Iiro nokantzimoniintakaari pashini ‘nirintzitari’, notzikashiriwaitzirikari”. ¹⁴ Niyotzi naaka tii ithaapaipithantawo Pawa owayitawo oitarika. Iro kantacha, tzimatsirika kinkishiriwaitachani kamiithatsi impinkaitiri, jimatiro impinkawaiti irirori. ¹⁵ Aririka poñaagatyaari pashini kimisantzinkari powayitawo ipinkiri irirori, tii pitakoshiritari. ¿Kamiithatsima pinkantzimoniintakaiyaari pashini

okantakaantziro powamachiitawo owanawontsi? ¿Pikowatziiima powaaripiroshiritairi jirika? Irijatzi jirika kimisantzinkari, ikamawintakiri Cristo iijatzi. ¹⁶ Ari okantari, tii okantzi poñaagayitiri powayitari pikinkishiritari iiroka kamiithari inatzi, impoña inkantaitimi: “Jantakiro jirika kaaripirori”. ¹⁷ Aakaiti ipinkathariwintai Pawa, tii okowapirota okaatzi awayitari, okaatzi amiriyitari. Aña iro kowapirotacha antampatzikashiriyitai, asaikayitai kamiitha, ankimoshiritai, tima iriitaki kantakaawori Tasorintsinkantsi. ¹⁸ Iitarika matanakironi jiroka jantawaitainiri Cristo, aritaki jinimotakaakiri Pawa, ari inkimitairi iijatzi atziiriiti jaapatziyaari. ¹⁹ Ari okantari, ontzimatyii pantapiintairo kantakaantziro isaikantaitari kamiitha, kantakaantironi inthaamintashiritawakaantyaari. ²⁰ Aririka powayityaawo oitarika, paamaakowintya papaatzirokari imonkaatakiniriri Pawa pashini kimisantzinkari. Tii othañaantsita owayitari. Iro kantacha, itzimirika owayitawori oiyatarika impoña inkantimoniintakaiyaari “pirintzitari”, okantakaantziro powayitari wathatsi, pimiritawo kachori, pantayitiro oitarika. ²² Iro kamiithatatsi piyotakoshiritairi iiroka, iri Pawa yotakotaimironi jiroka. Tzimatsirika kaari shipitashiriwintironi jiroka, aritaki jimatairo inkimoshiritai. ²³ Iro kantacha iitarika shipitashiriwaitatsini, aririka jowatyawo oitarika, ari onkimitzimotaiyaari jantakiro kaaripirori. Tii jantairo okaatzi jiyotakoshiriwitari, kaaripirori inatzi jiroka.

15

¹ Aakaiti kimisantzinkari aawiyashiritaniriiti, ontzimatyii antsinampashiritzimotairi shipitashiritatsiri, tii apa antayitiro inimoyitairi aakaiti. ² Ontzimatyii antairo inimotirini ajyininka, onkaati minthashiritakaiyaarini jantairo kamiithari. ³ Irootaki jantakiri Cristo, tii ikowi inimotirini apaniroini irirori. Tima josankinaitakiro, kantatsiri: Ikaatzi kawiyawaitimini iiroka, irijatzi kawiyakinari naaka. ⁴ maawoni osankinatainchari pairani, kimitakawori jiroka, josankinaitakiro jiyotaitiro. Jiroka Osankinarintsipirori, iroowa añaantawori atsinampashiriwaitzi, iro thaamintashiritakairi oyaakoni-intantari. ⁵ Iriitaki Pawa kantakaawori atsinampashiriwaitzi, irijatzi thaamintashiritakairi. Owanaa nokowakotapiintakiri inkantakaiyaawo paapatziyawakaiya, maawoni pinkimitakotaiyaari ikanta Cristo Jesús. ⁶ Onkimiwaityaawo ari pintsipatawakaiya maawoni pimpampithaawintiri Pawa, ashitariri Awinkathariti Jesucristo.

Ikinkithaitainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatsini

⁷ Owanaa jaapatziyakai Cristo aakaiti, iijatzi pinkimitaiya iirokaiti, paa-patzitari pashini atziri, irootaki impinkathaitantyaariri Pawa. ⁸ Irootaki nokantapiintakiri: Iri Cristo jotyawaantaitaki jantawaitintiri nojyininkapaini Judá-mirinka. Iro jimantakawori jiroka jiñaantaityaawori imapirotatya ikajyaakaakiriri Pawa pairani achariniiti.* ⁹ Ari ikantakiniri kaari nojyininkata, iro ipinkathayitantaariri iriroriiti, inishironkatairi Pawa. Jiroka josankinaitakiri, kantatsiri: Nothaamintawintaimi janta isaikayitzi kaari nojyininkata. Nompairyagaimi nompampithaawintaimi. ¹⁰ Jiroka ikantsitaitakari iijatzi:

* 15:8 Iri ikantakoitzi jaka “Judá-mirinkaiti” jiiitaitzi “totamishitaari”.

Pashinijatzii, pinthaamintaina iirokaiti pintsipataiyaari jashitaari Pawa.

¹¹ Ikantaitaki iijatzi:

Pashinijatzii, pinthaamintaiyaari Awinkathariti.

ɣmaawoni atzirii pinthaamintaiyaari!

¹² Ipoña ikantaki iijatzi Isaías-ni:

Ari intzimaki incharinityaari Isai.

Iriitaki pinkathariwintairini pashinijatzi atzirii.

Irijatzi joyaakoniintairi kaari ajyininkata.

¹³ ɣIri Pawa thaamintakaimini, iri saikakaimini kamiitha pikimisantairi! Tima iri kantakaiyaawoni oyaakoniintantayariri. ɣIri Tasorintsinkantsi kantakaiyaawoni poyaakopirotantayariri!

¹⁴ Iyikiiti. Niyotzi naaka imapiro pinishironkatawaka iirokaiti, yotani-pirori pinatzi, pimatakiro piyotaawakaayitaka. ¹⁵ Iro kantacha, nosankinatzi-miro jiroka noshintsithatzi-miro iiro pimajantantawo. Tima inishironkapirotaimi Pawa, ¹⁶ jotyaantaana nokinkithatakotainiri Jesucristo kaari nojyininkata. Nokinkithatainiri Kamiithari Ńaantsi kinkithatakotziriri

Pawa, okimiwaitaawo naakami Ompiratasorintsitari. Iriima kaari nojyininkata, iriitaki kimiwaitakawori jashitakaitairi Pawa, namayitainiri Pawa iro kamiithatzi-motairiri. Iriitaki Tasorintsinkantsi matironi jotampatzikashiritairi. ¹⁷ Okaatzi jantakaanari Cristo Jesús, kantawitacha nasagaawintyaawomi naaka, nonkinkithatakotiro nantawaitainiri Pawa.

¹⁸ Apa nokinkithatakotairo jimatakaakinari Cristo. Tima noñaayitakiri kaari nojyininkata ikimisantairo nokinkithatakotakiniriri, okaatzi nantawaitzi-motakiri. ¹⁹ Iri Tasorintsinkantsi pakinawori shintsinkantsi notasonkawintantakari, iro nimatantakawori kaari jiñiitapiintzi pairani. Nimatairo nokinkithatairo Kamiithari Ńaantsi kinkithatakotziriri Cristo nitanakawo Jerusalén-ki, nokinayitanaki irojatzii Ilírico-ki. ²⁰ Ari okanta nokowantakari nonkinkithatakotiro Kamiithari Ńaantsi tsika tii ikimakoitziro iwairo Cristo. Tii apa nokowi niyaati tsika ikinkithatakaantaitaki. ²¹ Jiroka josankinaitakiri, ikantaitaki:

Ari jiñiiri nampitawori tsika tii ikinkithatakotziriri jirika.

Ikaatzi kaari kimakotirini, ari inkimathatakotairi.

Ikowaki Pablo jiyaatiro Roma-ki

²² Iro kaari okantanta niyaati pisaikaiyini iirokaiti, okantawitaka ojyiki nokowapiintawitaka. ²³ Iro kantacha aritaki nimatakiro, tima tikaatsi nantanairi jaka nampitsiki, aritaki ojyikitaki osarintsi nokowapiintawita nariitimi.

²⁴ Aririka nimatakiro niyaati España-ki, ari nokowi nariitanakimi pinampiki. Aririka nosaikimowaitanakimi janta, nokowi pim-itakotina potyaantina España-ki. ²⁵ Iro kantacha, nitapaintyaawo niyaati Jerusalén-ki nimitakoyitiri oitishiritaari. ²⁶ Tima jirikaiti Macedonia-jatzi, iijatzi Acaya-jatzi, jotyaantaiyakinani irirori kiriiki nompantayariri ashironkainkari kimpasantzinkariiti nampitawori Jerusalén-ki. ²⁷ Iriitaki kowashitaincha impashitantayiti, tikaatsi shintsiwintirini. Okimiwaitakawo impinakowintatyaami ikimisantakaakiri kaari iyyininkata. ²⁸ Aririka nimonkaatakiro nompayitiri Jerusalén-jatzi jotyaantaitakiniriri, aripaiti nawijanaki pinampitawo iirokaiti niyaati janta España-ki. ²⁹ Niyotzi iri Cristo tasonkawintapirotinani aririka nariitakimi janta.

³⁰ Iyikiiti, nokowakotzimi pamanakotapiintaina iirokaiti, pojyakotyaanawo nokantapiintziro naaka. Iro nokowakotzimiri, niyotzi pipinkathatzi iirokaiti Awinkathariti Jesucristo, iri

Tasorintsinkantsi kantakaimirori pitakotantakinari. ³¹ Pamanakotina iiro jaakaantantana thainkashiriri nampiyawori Judea-ki. Pamanakotina jaawakoitantinawori kamiithaini ipakaantaiziriri oitishiritaari Jerusalén-jatzi, iro inimotantyaariri iriroriiti. ³² Iro nonkimoshiritantyaari niyaati pisaikaiyini iirokaiiti, iriirika Pawa kowakainawoni. Ari nimakoryiimowaitimi iirokaiiti. ³³ ¡Onkamintha iri Pawa tsipashiritimini, kamiitha isaikakaayitimini! Ari onkantyaari.

16

Jiwithaitari atzirriiti

¹ Iroowa Febe aanakironi jiroka osankinarintsi. Iro nokimitakaantaa iroomi notsiro. Ojyiki antawaitaki iroori japatotapiintaitaka Cencrea-ki.

² Paawakiro kamiitha iroori, irootaki jashitaari iijatzi Awinkathariti, kantatsi Paawakiro kamiitha pikimitaapiintziri pashini oitishiritaari. Pimitakoyitiro iitarika okowayitzi. Tima ojyiki imitakoyitaki iroori. Ari okimitakinari naaka ojyiki imitakotakina.

³ Piwithatyaanawo Priscila iijatzi Aquila. Irootaki tsipayitakinari nantawaitziniri Cristo Jesús, ⁴ irootaki shiniwintakinari owawijaakotakina. Owanaa nopaasoonkitakiro jirokaiiti, ari ikimitaakiro pashinijatzi kaari nojyininkata apatotapiintachari pashiniki nampitsi. ⁵ Piwithatinari iijatzi apatotapiintachari opankoki. Piwithatinari iijatzi nitakotani Epeneto, iri itanakawori nokimisantakairi Cristo janta Acaya-ki. ⁶ Piwithatinawo María, antawaiwintakimiri ojyiki iirokaiiti. ⁷ Piwithatinari Andrés, iijatzi Junias nojyininkapaini jinatzi, iri tsipatakinari jomontyaaitakina. Iriitaki itakawori ikimisantaki tikiraamintha naaka, irijatzi ipinkathatakiri Otyaantapiroriiti.

⁸ Piwithatinari nitakotani Amplias, jashitaari Awinkathariti. ⁹ Piwithatinari Urbano, tsipatapiintakinari nantawaitziniri Cristo Jesús. Piwithatinari nitakotani Estaquis. ¹⁰ Piwithatinari Apeles, jaapatziyakari Cristo. Piwithatinari maawoni saikapankotziriri Aristóbulo. ¹¹ Piwithatinari nojyininka Herodión.

Piwithatinari saikapankotziriri Narciso, inampishiritantaari Awinkathariti. ¹² Piwithatinawo Trifena, iijatzi Trifosa. Irootaki tsipatakinari nantawaitziniri Awinkathariti. Piwithatinawo nitakotani Pérsida. Irojatziti notsipatakari nantawaitziniri Awinkathariti.

¹³ Piwithatinari Rufo, jiyoshiitairi Awinkathariti. Piwithatinawo iijatzi inaanati, nokimitakaantari naaka iroomi nonaanati. ¹⁴ Piwithatinari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, itsipatapiintari iijatzi iriroriiti, jiatzitari iyikiiti. ¹⁵ Piwithatinari Filólogo, Julia, Nereo iijatzi jitsiro, Olimpas, maawoni tsipatariri iriroriiti jiatzitari oitishiritaari.

¹⁶ Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. Jiwithayitzi iirokaiiti maawoni apawintapiintakariri Cristo jaka.

¹⁷ Iyikiiti, jiroka nokowakotzimiri: Paamawintyaari ñaanaminthatawakaachari otzikaminthatawakaawori jiyotaitakimiri pairani. Iiro pitsipayitari iirokaiiti. ¹⁸ Aña okimiwaitakawo atziritanakiyimi “Inintashiwaitani”, iro ompiratanatyaarini. Kaari Awinkathariti Jesucristo ompiratyaaarini. Iriitaki nintathawaitziriri shipitashiriri jamatawiwaitiri.

¹⁹ Nokimaki naaka kamiitha pikantayini iirokaiiti, tii pipiyathawaita, irootaki oimoshirinkakinari. Nokowi naaka pinkamithashiripiroti, onkimiwaityaawo tii piyotajaitiromi kaaripirori. ²⁰ Iri Pawa saikakaimini kamiitha, irootantsi inkantakaiyaawo pinkitsirinkantyaariri Satanás,

onkimiwaityaawo powithoryaakityiirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo!

²¹ Jiwithatzimi Timoteo, tsipatanari nantawaitzi, iijatzi nojyininkapaini Lucio, Jasón, iijatzi Sosípater.

²² Naaka Tercio osankinatziniriri Pablo. Naakataki withatzimiri iijatzi, naaka jashita Awinkathariti.

²³ Jiwithatzimi Gayo. Ari nosaikiri ipankoki. Jiwithatzimi iijatzi nampita-
wori jaka. Jiwithatzimi Erasto, owiriri kiriiki ashitari nampitsi. Jiwithatzimi
ijatzzi Cuarto, jiitaitziri iyiki.

²⁴ ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkanta-
yaari.

Iwiyaantawori thaamintaantsi

²⁵ Thami anthaamintyaari kimpoyaawintaimiri, pimatantyaawori Kami-
ithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Jesucristo, kaari ikimathawiita pairani.

²⁶ Iro kantacha, joñaaganta irirori, jiyotaantayitaki maawoni nampitsiki,
inkimisantakaantyaariri iijatzi janta. Irootaki josankinatakaakiriri Kaman-
tantaniriiti jirika Pawa, Kañaaniri. ²⁷ Thami anthaamintaiyaari apaanitatsiri
Pawa. Yotaniri jinatzi. Tima iri Jesucristo kantakaiyaawoni aakowin-
tantyaawori anthaamintaiyaari. ¡Ari onkanta-yaari!

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi. Jotyaantapiroriti Jesucristo ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori, ikaimashiritakina. Ari notsipatakari Sóstenes nosankinatzi. Iriitaki nokimitakaantari iyiki. ² Iiroka nosankinayitzi pikaatzi papatowintari Pawa janta Corintoki, pikaatzi jotampatzikashiriyitaimi Cristo Jesús. Iri kaimashiriyitaimiri pikitishiriyifantaari, pikimitaari pashiniiti nampiyitawori tsikarika janta, pairyaapiintairiri Awinkathariti Jesucristo, tima irijatzi Pinkathariwintairiri iijatzi irirori. ³ Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ipaasoonkitakagaitziri Pablo itasonkawintantaitzi

⁴ Nopaasoonkitapiintziri naaka Pawa, tima antawoiti inishironkayitaimi, itsipashiritakaimiri Cristo. ⁵ Irijatzi kantakaawori pikinkithatakotapiintantairiri, piyotakopirotantairiri iijatzi. ⁶ Irootaki poisokirotantawori okaatzi nitakari nokinkithatakotakimiri Cristo. ⁷ Pikanta poyaawintari impiyi Awinkathariti Jesucristo, tikaatsi kowityiimotimini itasonkawintzimi pantawaitantaiyaanariri irirori. ⁸ Iri kantakaiyaawoni pinyaaryoowintantayariri irojatzi impiyantayari, ari onkanta yiro otzimanta oitya jiyakawintapaimiri irirori. ⁹ Oisokiro jowimi Pawa, iriitaki kaimashiriyitaimini okanta paapatziyantairiri Itomi, Awinkathariti Jesucristo.

¿Ijyinitatziima pairani irirori Cristo?

¹⁰ Iyikiiti, noshintsithatzimi nompairyiiri Awinkathariti Jesucristo. Nokowakotzimi paapatziyawakaiya, onkimiwaityaawo apanimi onkanta pikinkishiritaniiti, iiro pikantawakaawintawo oityaarika. ¹¹ Tima nokimakiri ijyinkamirinkaiti Cloé ikantapaakina tii paapatziyawakaa kamiitha. ¹² Tzimatsi pitsipayitari janta kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. Pashini kantatsi: “Nokimisantziri naaka Pedro”. Tzimatsi pashini kantayitanaintsiri: “Nokimisantziri naaka Cristo”. ¹³ ¿Ijyinitatziima pairani Cristo? ¿Naakama paikakowintzimiriri? Tima powiinkaayitaka pairani iirokaiti, ¿Naakama ipairyaitaki, inkantaiti: “Powiinkaawintyaari Pablo?” ¹⁴ Iro nopaasoonkitantairiri Pawa okamintha tii naaka owiinkaayitaimini. Apa nowiinkaamachiitakiri pairani Crispo, itsipatakari Gayo. ¹⁵ Iro iiro itzimanta janta kantashiwaitachani iroñaaka: “Nowiinkaawintakari Pablo”. ¹⁶ ¡Jaa! Irijatzi nowiinkaatsitakari pairani Estéfanos, notsipataakiri ijyinkamirinkaiti. Tii nokinkishiritziro tzimatsirika pashini nowiinkaatakiri janta. ¹⁷ Tii iro jotyaantantayanari Cristo nowiinkaantani, aña jotyaantakina nonkamantantairo Kamiithari Ñaantsi. Tii nokimitakotapaakari yotaniri nokinkithatakoyitziro. Tima tii nokowi aminaashiwaitya iroopirotsiri ipaikakoitakiri Cristo.

Iri Cristo, ishintsinka Pawa, jiyotani iijatzi

¹⁸ Tima aririka ankinkithatakaawityaari kaari oshiritachani ipaikakoitakiri Cristo, ikimitakaantani masontzishiri anatyiimi. Irooma

aakaiti awijakoshiritaari anai, ayoyitai imapirotatya joñaagantakiro ishintsinka. ¹⁹Tima josankinatakoitsitakari kaari oshiritachani, ikantaitaki: Naapithatiri jiyotani yotaniwitachari.

Nompiyapithatiri ikinkishiritani kinkishiriwaiwitachari.

²⁰¿Tsikama inkantaiyaarika yotaniri? ¿Tsikama inkantaiyaarika yotzinkari ikaatzi yotaantashiwaitawori irooprotzimotziriri iriroriiti? Aña Pawa jomasontyaayitairi jirikaiti isaawijatzii, yotaniwitachari pairani. ²¹Tima jirikaiti yotaniwaitashitachari, tii imataniziro jiyotairi Pawa. Iriima Pawa matzirori jiyotanitzi, inimotakiri irirori jowawijaakoshiriyitairi ikaatzi kimisantañaanitairiri, okantawitaka itzimayitzi okimitzimowitari masontzishirinkantsi inatzi iñaani Pawa. ²²Aririka jiñiuro nojyininkapaini Judá-mirinka intasonkawintantaiti, iro inkimisantantyaari iriroriiti. Iriima Grecia-paantiri, aririka inkimayitiri ikimitakaantari iriroriiti yotaniri jinatzi, iriitaki inkimisantiri. ²³Irooma naaka, nokinkithatakotanairi Cristo ipaikakowintantaka. Irootaki okompitzimotantakariri nojyininkapaini. Iriima Grecia-paantiri ikimitakaantakina nomasontzishiriwaiwaitiyimi.

²⁴Iro kantzimaitacha aakaiti, ayotaiyini joñaagantairo Cristo Itasorinka Pawa, iijatzi jiyotani. Irojatzii jiyoyitairi maawoni ikaimashiriyitairi Pawa, onkantawitaty Judá-mirinkarika jinatzi, kaaririka Judá-mirinka, maawoni.

²⁵Tima Pawa janairi jiyotaniwaitashitari atziriiiti, okantawitaka jirika atziriiiti okimitzimowitakari masontzinkantsi inatzi ikantayitakiri Pawa. Tima Pawa janairi atziriiiti otzimimotziri ishintsinka, okantawitaka jirika atziriiiti okimitzimotakari tii aawiyantanitzi okaatzi ikantawitakari Pawa.

²⁶Iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiryaakotawakiro tsikarika pikantaiyani iiroka pairani tikira ikaimashiritaitzimiita. Tii itzimapirotzi yotaniri pikaataiyini, tii itzimapirotzi pijjwariti, tii itzimapirotzi ñaapirori pinkathariwintzimiri. ²⁷Iro kantacha Pawa jiyoshiitairi ikimitakaantawitakari atziriiiti masontzi jinatzi, ari onkantya jowaañaantyaariri paata yotaniwaitashitachari. Jiyoshiiyitairi iijatzi ikimitakaantawitakari kaari aawiyawaitaniri, ari onkantya jowaañaantaityaariri paata ñaapiroriiti. ²⁸Ari ikinakaakiro Pawa jiyoshiiyitantaariri imanintaminthatani atziriiiti kaari ñaapirozimoyitirini. Ari okanta opoñaantaari inintayitairi okaatzi jimanintawitakari. ²⁹Ari ikinakairo Pawa iiro itzimanta iitya asagaawintawaitachani. ³⁰Iri Pawa tsipashiritakagaimiriri Cristo Jesús, jotyantairi irirori jiyotanitakaayitaimi, jotampatzikashiriyitaimi, jowamiihashiriyitaimi. Iri pinatakowintaimiri pisaikashiwaiyitantaari. ³¹Irootaki josankinayitanta-kawori pairani, kantatsiri.

Tii opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroini. Iro kamiithatsiri asagaawintaiyaawo jantayitairi Awinkathariti.

2

Ikinkithatakoitairi Cristo ipaikakoitakiri

¹Iyikiiti, niaapaititaki naaka nariitimi nonkinkithatakotan-timiriri Pawa, tii nokimitakotapaakari yotaniwaitashitaniri, tii nonintaaminthawaitashitapaakimi. ²Apa nokowapirotatainakiro nonkinkithatakotapiintanaimiri Jesucristo, ipaikakoitakiri. ³Tii noñiuro inimotina kamiitha nosaikimoyitakimi, aña thaawashiri nokantaka.

⁴Ari okanta kaari okitsirinkapirotantzimi noñaaniyitakari, tii ojyawa jiñaani yotaniwaitashitaniri. Iro kantacha okaatzi noñaaniyitakari, imatakiro oñaagantakiri Tasorintsinkantsi, oñaagantakiro ishintsinka. ⁵Ari

okantakari, iro ishintsinka Pawa kimisantakaakimiri, kaari jiyotani atziriiti matakaimironi.

Itasorinka Pawa oñaagantayizirori

⁶ Iro kantzimaitacha, aririka ankinkithatakairi antapashiritaniri, okamiithatzi ankinkithatakotiniri yotanitaantsi. Iro kantacha jiroka yotanitaantsi, tii ojoyawo okaatzi jiyotaniwaitashitari isaawijatzi, jiyotaniwaitashitari pinkathariyiwitachari iroñaaka. Tima iiro ikantaitatyaani jirikaiti. ⁷ Aña jiroka yotanitaantsi nokinkithatakotziri naaka, tii jiyotakopiroitziro pairani. Okimiwaitakawo jimanaitatyiiromi. Irootaki ikowitataikari Pawa, ari onkantya añaantaiyaawori paata jowaniinkawo. ⁸ Jirikaiti pinkathariwitachari iroñaaka, tikaatsi apaani yotakopiroitroni jiroka yotanitaantsi. Ari jiyotakironi, iiromi ipaikakotakaantzirimi Awinkathariti, otzimimopirotziri jowaniinkawo. ⁹ Iro kantzimaitacha, iro josankinatakotsitakari pairani, ikantaitaki: Okaatzi ikajyaakaakiriniri Pawa itakoyitaariri irirori, Anaapirotziro jokitapiintaitari, ikimapiintaitziri, Anaapirotziro okaatzi añaampiyakari.

¹⁰ Irooma aakaiti, jotyaantakairi Itasorinka Pawa jiyotakaantairori. Ari ikantari Tasorintsinkantsi, jiyotakaapirotairi Pawa. ¹¹ Tima tikaatsi matironi jiyotiniri ikinkishiritani pashini atziri, apanirowni jiyotziro ishiriti irirori. Ari ikimitari iijatzi Pawa, tikaatsi yotinirini ikinkishiritani, aña apanirowni jiyotziro irirori ishiriti. Jirika Tasorintsinkantsi, ishiri Pawa jinatzi. ¹² Irootaki Pawa inampishiritakaantairiri Itasorinka ashiriti, ayopirotantaiyaawori ikajyaakaakairi aakaiti akimisantairi. Iro kaari kantaajaitatsini jiyotairo isaawijatziiti, ¹³ yotaantapiintakirori jiyotashiwaitari irirori. Aña okaatzi akinkithatakotairi aakaiti iro jiyotakairi Tasorintsinkantsi. Irootaki akinkithatakayaaitairiri antapashiritaniri okantakotajaanta ashiri.

¹⁴ Iriima kaari antapashiritaniri, tii ikimisantziro iriroriiti jiyotakaantawitakari Tasorintsinkantsi, aña okimitzimowaitakari masontzishirinkantsi. Tii okantaajaitzi jiyotakotairo irirori, tiira inampishiritantari Tasorintsinkantsi yotakaantatsiri. ¹⁵ Irooma aakaiti antapashiritaniri, aritaki ayotajaantairo maawoni oiyitarika. Ari okantari, okantawitaka tii ikimathayitai isaawijatziiti tsika akantayitanaa aakaiti.

¹⁶ Irootaki josankinatakotsitaikari jaka, kantatsiri:

¿Tzimatsima iitya yotakopiroitairini ikinkishiritani Awinkathariti?

¿Tzimatsima iitya matirini jiyotairi?

Irooma aakaiti, jiyotakayaitairo okantakota ikinkishiritani Cristo.

3

Antawaitanainiriri Pawa

¹ Iyikiiti, tiitya nimataajaitiro nonkinkithatakaayitimi nokimitairi nokinkithatakairi antapashiritaniri. Aña kimiwaitakimi owakiraa pitanatyaawo pawintaiyaari Cristo. Kimiwaitakimi iiniro piinchaanikiti, ² iiniro iithotaayitziimi, tikira ipaitzimiroota tatsinaayitatsiri owanawontsi. Tima tii okantzi pinkimathatairo niyotaawitzimiri, iiniro pikantayita irojatzi iroñaaka. ³ Tikiraata pantapashiritziita. Piñaanaminthatawakaayita pikisakoniintawaita. ¿Kaarima jiroka imayitapiintakiri isaawijatziiti? ⁴ Tima tzimayitatsi janta, kantatsiri: “Nokimisantziri Pablo”. Pashini kantayitatsi: “Nokimisantziri naaka Apolos”. ¿Kaarima jiroka kimitakawori iñaanaminthatawaka isaawijatziiti?

⁵ ¿Litama naaka? ¿Litama Apolos? Naakamachiini apitiroiti jompiratani Pawa, jolyaantakina nonkinkithatakaayitaimi pinkimisantantaiyaari iirokaiiti. ⁶ Tima naaka jojyakaawintaitaki pankaitantsiri. Iriima Apolos iri jojyakaawintaitakiri oyaatapaakinari ithamaitakotziro nopankitakiri. Iriima Pawa iri matajaantakirori jantapatakaapaakiro pankirintsi. ⁷ Tii jiñaapirotajaanta pankitakirori, ari ikimitari thamaitakotakirori. Aña iri ñaapirotajaantachari Pawa, antapashiritakaayitaimiri. ⁸ Kimiwaitaka intzimirika jantawaitakaitani. Jolyaantaitakiri impankiwaiti, jolyaantaitaki pashini inthamaitakotiro. Apa impinamachiitairi okaatzi jantawaimachiitaki, joipiyaitairi inampiki, tima tii ikowapirotajaanta iriroriiti. ⁹ Ari nokanta naakaiti, kimitawaitaka naakami antawaitziniriri Pawa. Irooma iirokaiiti, pikimiwaitakawo iiroka pankirintsimashi. Pikimiwaitakawo iijatzi iirokaiiti, iirokami pankotsi.

¹⁰ Naaka kimiwaitakariri yotzirori jiwitsikiro. Naaka itakaantanakawori niwitsikakiro pankotsi, iri Pawa nishironkatakinari nitantanakawori niwitsikiro. Ipoña ipokapaaki pashini thonkatironi jiwitsikiro. Iro kantacha ontzimatyii jamatsinkawintyaawo inthonkanyaaawori kamiitha. ¹¹ Iriitaki Jesucristo ojakawori itapiintawori jaayitziiri jiwitsikaitantawori pankotsi. Iiro okantzi ontzimi poyaatyaaarini. ¹² Aririka jowaitakiro itapiintawori, kantatsi iroñaaka inthonkaitairo pankotsi. Jiwitsikaitantyaawo oro, kiriki, mapipaini poriryaayitatsiri. Ari onkantaki iijatzi jiwitsikaitantyaawo inchakota, tsipanapaini. ¹³ Iro kantacha, aririka ontaiya pankotsitatsiri, ari jiñaitiro iitarika jiwitsikantaitakawori pankotsiyitatsiri. ¹⁴ Okimitatya, iroomi jiwitsikaitantya mapipaini, iiro apirota ontayitya, imapiro okisonitaki okaatzi jiwitsikaitantakari. Ojyiki ipinapiroitakiri witsikakirori pankotsi. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikiro pankotsi, impinapiroitairi iijatzi. ¹⁵ Irooma, tziimatsirika witsikantakawori pankotsi kaari jyinkaatsini ontaiya, kapichi ipinaitairi jirika. Ari inkimitaitiri iijatzi jojyakaawintaitakiri witsikakirori jiroka pankotsi, kapichi inkantaiya jawajakoshiritantaiyaari, jojakotaiyaari awijakotatsiri intaawityaami.

¹⁶ ¿Tiima piyotaiyini iirokaiiti, iirokatakai oiyakaawintari pankotsi? Kimiwaitakimi iiroka itasorintsipankoti Pawa, iirokatakai inampishiritanta Tasorintsinkantsi. ¹⁷ Aririka intzimi owaaripirotirini oiyakaawintari itasorintsipankoti Pawa, ari jowaaripirotairi Pawa irirori, tima tasorintsi inatzi ipanko. Ari okanta jojyakaawintaitzimi iijatzi iirokaiiti.

¹⁸ Paamaiya jamatawiitzimikari. Kimitaka tziimayitatsi janta kantatsiri: “Yotaniri ninatzi”. Aña iro kamiithawitachari inkinkishiritakopirotairoimi okaatzi kimitzimowitakariri isaawijatz masontzishirinkantsi inatzi. Tima jiroka, irootaki kantakaiyaawoni jiyotanitantaiyaari. ¹⁹ Tima Pawa tii opantzimotari okaatzi ikimitakaantakiri isaawijatzii yotanitaantsi inatzi. Irootaki josankinatakoitakiri pairani, ikantaitaki: Iri Pawa oirikayitakiriri yotaniwaitashitachari, jiyoshirinkakiini.

²⁰ Josankinaitaki iijatzi kantatsiri:

Jiyotsitakawo Pawa ikinkishiriwaitari yotaniwaitaniri.

²¹ Irootaki, iiro jasagaawintantawo atziriiti okaatzi jiyomachiitwari iriroriiti. Irooma iirokaiiti, aritaki onkantaki piyotakoyitairo maawoni: ²² Okaatzi niyotayitakimiri naaka, jiyotayitakimiri Apolos, jiyotayitakimiri Pedro, okantakota kipatsijato, añaamintotsi, kaamanitaantsi, awijayitatsiri iroñaaka, awijayitatsini paata. Aritaki onkantaki piyotakoyitairo iirokaiiti maawoni jiroka, kimiwaitaka iirokami ashityaawonimi maawoni,* ²³ tima iirokaiiti

* 3:22 Jiitaitziri jaka “Pedro”, irijatzi jiitaitziri “Cefas”.

jashiytaa Cristo, iriima Cristo jashitari irirori Pawa.

4

Jantawairi Otyaantapiorriiti

¹ Ari okantari, ontzimatyii inkimitakaantaitina jompiratani Cristo, naakaiti jowaki niyotaantairo kaari jiyotakowiita pairani. ² Iro kantacha itzimirika jowaitakiri jantayitairo oityaarika, ontzimatyii intyaaryoowintairo jimatantaiyaawori kamiithaini. ³ Niyotzi naaka pimonkatziyatyaaari nokaataiyini. Tikaatsi oitzimotina pikowirika paminakotinawo nantakirorika kamiithaini. Tikaatsi oitzimotaajaitina inkowirika jaminakotinawo jwayitatsiri nampitsiki. Tima tii nokinkishiritapiintawo naaka nimonkatziyaari nokaataiyini. ⁴ Aririka niyakawintyaami naaka, kimitakatya tii otzimimotaajaitana nokinakaashitani. Iro kantacha tii naaka yakawintawaitachani, aña iriitaki Awinkathariti aminakopirotainani tzmatsirika. ⁵ Irootaki iiro pimantawo iirokaiti pimonkatziyayitairi iityaarika. Aña iri Awinkathariti aminakoyitairini maawoni impiyapaititakirika. Iriitaki oñaagantapairooni okaatzi antayitakiri manaantsikiini. Ari joñaagantapairo iijatzi okaatzi ikinkishiriwitari antayitirimi. Ari inkantaiyaari Awinkathariti thaamintawintaini paata.

⁶ Okaatzi nokinkithatakotakimiri jaka, nojyakaawintatya naaka notsipakantari Apolos. Iro nokantantziimorori onkantya poisokirotantyaa-wori Osankinarintsiporori, tima irootaki ikantaitapiintakiri: “Iro powanaapirotziro osankinatainchari”. Aritaima powajyaantairo pimonkatziyapiintakina, pasagaawintapiintakina pinkantaiyini, “Iri anairiri pashini”. ⁷ Pikantayitaki ¿Piñaajaantakima panaakoyitairi pashiniiti? ¿Piyotashitakawoma apaniironi kaari jiyotaitzimi? ¿Itakama pasagaawintantari pikimitakaanta apaniironi piyotanitashita?

⁸ Pasagaawintaiyakani iirokaiti pikimitakotakari pinkathariiti, ajaagantaniiriiti, aashiryaañiintawaitziri jowanawo. Kimiwaitakimi tii niyotayitzi naakaiti. Onkamintha pimpinkatharipiwintantimi, ari onkantya nontsipatantimini tsika pipinkathariwintantzi. ⁹ Otyaantapiorri ninatzi naakaiti tii nokimitaajaitari pinkathariiti, tii noñaapirotaiya. Aña ikimiwaitakawo iroñaaka jowamaakaantakinami Pawa, maawoni jaminakowintaitakina tsika ikantaitakina jowamaitana, jaminakoyitakina atziiriiti iijatzi maninkariiti. ¹⁰ Ikinkishiritakoitakina tii opantina nokinkithakatziro Cristo. Irooma iirokaiti pikinkishiritakota yotaniri pinayitzi pikinkithakatolari irirori. Irooma naakaiti ikinkishiritakoitakina tii naawiyashiripiwainitzi. Irooma iirokaiti ikinkishiritakoitzi aawiyashiriwaitaniri pinatzi. Owanaa ipinkathaitakimi iirokaiti, irooma naakaiti, tiimachiini. ¹¹ Ikiro niyaatzi noñaashiwaitakawo, irojatzi nokantziro iroñaaka, notajyaaniintawaitzi, nomiriniintawaitzi, thonkatoktakina, jowatsinaawaitaitakina, tii ontzimimotina nopanko, ¹² oiyiki nantawaitaki, naakajaantaki antawaiwintacha. Itzimirika kisaniintawaitanari, nonishironkayitzi naakaiti. Aririka jowatsinawaitakina, amawi nokantaiyani. ¹³ Aririka inkawiyawaitaitina, naminaminayitziro notsimaryaakaayitairi. Ikimitakaantakina tii opantana, kaagashimi ninayiti. Iinro ikantaitana irojatzi iroñaaka.

¹⁴ Tii iro nosankinatantawori jiroka nokowi nowaañaayitimi, aña nokowatzi nonkaminaayitimi, nokimitakotari iwaapatiitari ikaminairi

jitakotani itomi. ¹⁵ Kimitaka tzmawitaka oyyikipiroriiti kowawitainchari jiyotaimi iirokaiti, iro kantacha tii niyotzi tzmawitakarika kowawitainchari jaapatziyaiimi jojyariri iwaapatuitari. Irootaki nojyakaawintakiri naaka, kimiwaitaka irimi Jesucristo matakaakinawoni nojyakaawintakiri naakami piwaapatitari, nokinkithatakaapaakimiro pairani Kamiithari Ñaantsi.* ¹⁶ Irootaki nosankinatantzimirori jiroka: Pinkimitakotaiyaanawo naaka. ¹⁷ Irootaki notyaantantakimirori iroñaaka Timoteo, nokimitakaantziri iijatzi irimi nitakotani notomi, iriitaki tyaaryoowintakiriri Awinkathariti. Iriitaki kinkishiritakaapaimironi tsika ikantakaakina Cristo, tsika nokanta niyotayitairi kimisantzinkariiti tsikarika isaikayitzi. ¹⁸ Tzimatsi pikaataiyirini janta ñaapirowaitachari, ikowaiyini pinkimisantiri irirori. Iñaajaantzi iiro napiitairo nariitaimi. ¹⁹ Iro kantacha thaankipaiti nompiyitapaatya, iriirika Pawa kowaintsini. Ari onkantya noñaantyaawori imapirorika jaawiyashiriwainitzi ikaatzii ñaapirowaitainchari janta. Aamaashitya jiñaawaiminthawaitashitaka. ²⁰ Ikaatzii ipinkatharipirotakairi Pawa, iriitaki oñaagantironi jaawiyashiriwainitzi. Tii jiñaawaiminthatashita. ²¹ ¿Arima inimotakimi nariitaimi nowasankitaawaitapaakimi? Aña iro pinkowataiki nonishironkatapaimi, iiro noshintsiwintawaitapaakimi.

5

Jiyakawintaitziri antayitziroori kaaripiroiyatsiri

¹ Tima nokimakowintaki tzimatsi janta pikaatziri, imayimpiriwaitaki. Jimataakiro kaaripirokitatsiri kaari ikimakoiitzi jantayitiro kaari kimisantatsini. Tima ipaantawaitawo inaanathoriti, iinantari iwaapati. ² ¿Litama piñaashitantariri pikaatziri janta matakirori jiroka? Tiitya powashiritakotyari piñaakiri jantakiro. Aña iro kamiithawitacha pomishitowakaantirimi jirika shirampari.

³ Okantawitaka tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatimi asaiki janta. Irootaki pinkimitakaantyaawori iroñaaka ari ankaati janta, niyakawintakiri jirika shirampari. ⁴ Ontzimatyii papatotaiya, pimpairiyiri Awinkathariti Jesús, pinkimitakaantironi aririka nonkaatajaantumi janta. Pimatiro iroñaaka okaatzii ikantakimiri Awinkathariti, ⁵ pomishitowiri shirampari, jowasankitaawaitiriita Satanás. Aamaashitya aritaki onkantai jawajakoshiritai paata impiyairika Awinkathariti Jesús.

⁶ Tii opantawo pasagaawintawaitya. ¿Tiima piyotziro okaatzii ikantaitakiri: “Kapichiini inawitaka shiniyakairori tanta, iro kantacha oshiniyakairo maawoni tantapatha?” ⁷ Pinkimitakaantairo iiroka posokatyiromi shiniyapathatakairori tanta, pojyiyitairo kamiitha. Irootaki pimayitiri, pomishitowiri matapiintakirori kaaripiroiyatsiri, iiro jantitaantawo. Aña ontzimatyii pinkimitaiyaawo tanta kaari shiniyatsini, jowapiintaitari joimoshirinkaitziro kitijiyiri “Anankoryaantsi”. Tima ikamawintayitakai Cristo jojyakaawintari oijya jowaitari joimoshirinkaitziro Anankoryaantsi. ⁸ Iro amatantaiyaawori okaatzii jojyakaawintayitakiri. Ontzimatyii owajyaantairo kowiinkatatsiri, kaaripirotsiri, oiyakaawintakiri shiniyakairori tanta. Aña ontzimatyii ankamiithashiritai, añaawaitairo tyaaryootatsiri, oiyakaawintakari tanta kaari shiniyatsini.

⁹ Aritaki nosankinatitsitakimi pairani, nokantakimi: “Iiro paapatziyaminthariti matapiintakirori kaaripiroiyatsiri”.

* **4:15** Kantakotachari jaka “oyjikipiroriiti”, ikaatzii 10,000.

¹⁰ Nokantayitakimiro jiroka, tii iri nonkantakoti kaari kimisantayitatsini, antayitzirori kaaripiroiyatsiri, jyampitsiwaitaniri, amatawitaniri, pinkathatashiwaitariri oiyakaawontsi. Iri nonkantakoyitimi, iirotya okantaajaitaimi pisaikayiti kipatsiki. ¹¹ Iri nokantakotzi iitashiminthawaitachari “Iyikiiti”. Iriiyitaki iiro paapatziyaminthatariri, iriirika matapiintakironi kaaripiroiyatsiri, jyampitsiwaitaniri, ipinkathatashiwaitakari oiyakaawontsi, ikawiyantawaitaki, ishinkiwaitapiinta, jamatawitantapiintaki. Tii aritaajaitzi patyooyitairi jirikaiti. ¹² Tikaatsi owayitaini aakaiti iyakawintairi akaatapiintairi akimisantsi, jantayitirorika kaaripiroiyatsiri. ¹³ Irootaki pookantyaariri jirika shirampari matapiintakirori jiroka kaaripirori. Iriima Pawa iri aminakoyitairini kaari kimisantayitatsini.

6

Tii okamiithatzi jaminakotairo amaamanitawakaani kaari kimisantatsini

¹ Aririka pimaamanitawakaiya pikaatzii pikimisantsi, tii okamiithatzi piyaati jaminakotimiro jawayitatsiri nampitsiki, kaari kimisantatsini. Aña iro kamiithatatsi piyaatashitawakaiya pikaataiyini pikitishiritai. ² ¿Tiima piyotaiyini iirokatakari aminakoyitairini paata maawoni isaawijatziiiti? ¿Iiroma pimatziro piwitsikayitiro pomirintsizimoyitizimiri kapichiini iirokaiti? ³ Tima aakatakari aminakoyitairini iijatzii maninkariiti. ¿Iiroma okantzi aminakotantiro okaatzii añaakotantayitzi iroñaaka? ⁴ ¿Iitama pishinitantariri jaminakoyitaimi kaari pikaatapiintziri papatowintari Pawa? ⁵ Aña ontzimatyii pinkaaniwintakotyaaawo jiroka. ¿Tikaatsima yotaniri pikaataiyini, witsikimironi? ⁶ Aña jiroka pikantapiintaka, piyaatashiyitakiri jiwari kaari kimisantatsini, pikowakotakiri jiwitsikayitimiro pimaamanitawakaa, okantawitaka pikantawakaapiinta “iyikiiti”.

⁷ Iro oñaagantzirori iinirotsi pikinashiwaita, piyakawintawaitakiri pikaataiyini janta. ¿Iitama kaari pamawitantawo inkawiyawaitaitimi, jamatawawaitaitimi? ⁸ Iro pimayitirimi jiroka. Aña iirokataiyakini kantzimoniintawakaacha, pamatawitawakaiyani pikantawakaawita “iyikiiti”.

⁹ ¿Tiima piyotaiyini, iiro jiñaitairo paata impinkathariwintairi Pawa ikaatzii kaaripiroiyatsiri? Paamaakowintaiya, otzimikari pikinaakaashitani. Ari inkantaitiri antapiintakirori kaaripiroiyatsiri, pinkathayitakiriri oiyakaawontsi, mayimpiriiti, paantawakaayitachari ishiramparikiiniki, ¹⁰ koshintzipaini, jyampitsiwaitaniri, shinkiryaaantzi, kawiyantaniri, amatawitantaniri. Iiro jiñaayitairo impinkathariwintairi Pawa jirikaiti. ¹¹ Pairani, ari pikantawitakari iirokaiti. Irooma iroñaaka okimiwaitakawo inkawiyaitaimi, ikitishiritakaitaimi, jotampatzikashiriyiitaimi, tima pipairyaaapiintairi Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Tasorintsinkantsi kantakaayitaimini.

Pimpinkathatantaiyaari Pawa, tsikarika oiyita pantayitairi

¹² Tzimatsi kantayitatsiri: “Ishinitaitanawo nantayitiro tsikarika oitya”. Iro kantacha tii opantawo maawoni jantayitiro. Aritaki okantawita, ishinyiitairo antayitiro tsikarika oitya. Iro kantacha tii akowataitziro aakowintyaawo oityaarika ishinyiitairi. ¹³ Tzimatsi kantayitatsiri iijatzii: “Iro otzimantari owanawontsi inimoniintawaitantairi amotziki. Iro otzimantari amotzi, ankimaniintapirowaityaawo owanawontsi”. Ari

okantawitari, iro kantacha Pawa japitiroryaayitairo jiroka, japirotairo. Irootaki iro pikantawaitashitanta iiroka: “Iro otzimantari awatha añaathatawakaantyaari”. Tii ari onkantya. Aña iro otzimantari awatha ampinkathatantaiyaari Awinkathariti. Iro itzimantari Awinkathariti animotakaantaiyaariri awatha. ¹⁴ Tima Pawa, iiro japirotajaantairo awatha, aña ari jowiriintai, joñaagantayitairo ishintsinka, ankimitaiyaari ipiriintaa pairani irirori Awinkathariti. ¹⁵ ¿Tiima piyotaiyini iri Cristo ashitaawori piwatha? ¿Kantatsima aapithatairi jashitaari irirori, ashiniwaitairo awatha amayimpiriwaitantyaawo? ¿Tii ari onkantya! ¹⁶ ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi mayimpiriwaitatsiri, kimiwaitaka iwathatanaatyaawomi jiroka, apaani ikantanaa iwathaki? Iro okantziri josankinaitakiri:

Apaani inkantaiya iwathaki jaawakaanaa.

¹⁷ Iriima tsipatanariri Awinkathariti, iwathashiritanaatyaari, kimitawaitaka apaani ikantakaanaari. ¹⁸ Ontzimatyii pishiyapithatiro mayimpiritaantsi. Okaatzi kantashiwaitachari kaaripirori jantaitziri, kaari atziri owashironkaachani irirori, pashini atziri jowashironkaawaitaki. Irooma jimayimpiritaki, iri owashironkaawaitaincha apaniroini iwathaki. ¹⁹ ¿Tiima piyotaiyini iro piwatha oiyakawori pankotsi isaikantari Tasorintsinkantsi? Iri Pawa ompirayitzimiri. Tii iiroka añaashiwaitachani apaniroini, ²⁰ aña iri Pawa pinakowintapirotaimiri okantantaari jashitaimi. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri Pawa ontzimirika pantayitairi, pikinkishiritairi iijatzi.

7

Imaamanitawakaiya aawakaachari

¹ Iroñaaka nakimiro okaatzi posampitanari posankinariki: Iro kamiithawitacha iiro otzimimi iina shirampari. ² Iro kantacha, ontzimatyii pimayitaiya, pimayimpirtizikari. Ari onkimitaiyaari iijatzi tsinaniiti, ontzimatyii oimintayitaiya. ³ Ari okamiithatziri piñaawakaapiintaiya paawakaayita. ⁴ Okaatzi iinantaitari, tii apaniroini ashitaawo owatha, aña irijatzi ashitaawo oimintari. Ari okimitari iijatzi, ikaatzi jiumintaitari, tii apaniroini jashitaawo iwatha, aña irojatzii ashitaawo iinantakari. ⁵ Irootaki, tii okantanta poshitaawintyaawo piñaawakaapiintaiya paawakaayita. Iro kantacha, kantatsi pinkinkithawaitawakaiya pintziwintantyaawori pamanamanaatani. Impoña pitanaayaawo piñaawakaanaaiya, ari onkantya iiro jowapithaantzimi Satanás, tima tii piñaakotanita iirokaiti. ⁶ Irootaki jiroka noshinantziri, tiimaita noshintsiwintantzi maawoni jimonkaaitiro jirokapaini. ⁷ Aña nokowawitaya naaka maawoni shirampariiti inkimitakotaiyaanawomi tsika nokanta naaka. Iro kantacha iiro imata jiroka. Tima Pawa jinashitakawo itasonkawintayitakai maawoni aakaiti. Ari ikanta Pawa itasonkawintakiri ikaatzi kaari tzimatsini itsipatari, iriima pashinipaini ontzimayiti itsipatari.

⁸ Nokantziri mainariiti: Iro kamiithatatsi pisaikashiwaitaiya iiro otzimi pitsipatari, nokimita naaka. Irojatzii nokantsitariri ikaatzi kamayitatsiri itsipatari. ⁹ Irooma tiirika pimatziro piñaakotanitya, ontzimatyii pintsipayitaiya. Tima iro kamiithatatsi pintsipataiya, ari onkantya iiro piñaantawo ayimawaitimi.

¹⁰ Okaatzi jiuinantaitakari, aawakagainchari, nokantziro: Tii okamiithatzii pookawakaiya. Tii naaka kantironi jiroka, aña iriitaki Awinkathariti.

11 Aririka pookawakaiya, iro kamiithatatsi pisaikawaiti apanirowni iiro pitsipataa. Irooma iioririka, kantatsi pimpiyashitairi piimpirori. Iirokaiti jiumitairi, tii okantzi pookayitiro piinatakari.

12 Nokantziri pashiniiti: Iyikiiti, tzimatsirika piinantari kaari kimisantatsini, ontzimatyii poisokirotyaawo, aapatziyakotimirrorika iiroori. Ari nokantziri naaka, tii iri Awinkathariti shintsiwintimini. 13 Ari okimitsitari tsinani oimintariri kaari kimisantatsini, ontzimatyii oisokirotyaari irirori, jaapatziyakotaworika. 14 Okantawitaka tii ikimisantzinkaritzi oimi, itasorintsishiritakaitairi irirori, okantakaantakiro iina. Ari ikimitsitari shirampari kimisantairi, iinantawari kaari kimisantatsini, itasorintsishiritakaitairo iiroori, ikantakaantakiro oimi. Irooma aririka jookawakaatya, kimitaka iiro jawijakoshiritai jowaiyani. Irooma itsipatawaka, itasorintsishiritakairi iijatzi jowaiyani. 15 Iro kantzimaitacha, inkowirika jookawakaiya kaari kimisantatsini, kantatsi jimatiro. Tikaatsimaita shintsiwintirini iiro jookawakaa, akantayitairi "Iyikiiti", iijatzi "Chookiiti", aayitiriri kaari kimisantatsini. Irooma kantatsirika aapatziyawakaiya kamiithaini, iro ikowiri Pawa. 16 Iiroka iinantaitari, tii piyotzi iirokatakani kantakantironi jawijakoshiritantaiyaari piimi. Iiroka jiumintaitari, tii piyotzi iirokatakani kantakantironi awijakoshiritantaiyaari piina.

17 Ari okantari. Tsika akanta asaikayitzi, iiro athaatyaaawintzirowashiñairo tsika akantapiinta. Iro ikowakairi Awinkathariti, tima ari akantayitsitari ikaimashiritantairi Pawa. Irootaki nokantantapiintakiri naaka jantaitiro nariitari kimisantzinkariiti tsikarika japatotaiyani. 18 Thami oiyakaawintawakiri shirampari totamishitainchari, jashi jowatyiiro tsika ikantaka. Tiirika itomishitaanita jitantanakawori ikimisantantaari, tikaatsi oitya intomishitaanitantyaari iroñaaka. 19 Tikaatsi oitya aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Iro kowapirotachari antayitairo ikantairi Pawa amayitairo. 20 Ari ankantaiyaari maawoni, iiro athaatyaaawintashitawo owashiñairo tsikarika akantayita owakiraa ikaimashiriyantairi Pawa. 21 Ari okimitari iijatzi. Iirokarika ompirataari ikaimashiritantakimiri Pawa, iiro okantzimoshiriwaitzimi. Irooma aririka jowapithaashitimi ompiratimiri pishitowai, pimatiro. 22 Ikaatzi ompirataari ikaimashiritairi Awinkathariti, inkinkishiritya isaikakaashiwaitaari. Ikaatzi kaari jompiraitari ikaimashiritantaari, okimiwaitaawo jompiratanimi Cristo jinatzi. 23 Tima Pawa pinakowintapirotaimiri jashitantaimiri, iro kamiithatatsi iiro pikimitakotari ompirataari, ishintsiwintawaitaitziri jimonkaatiro ikowakaashitariri pashini atziri. 24 Iyikiiti, ontzimatyii maawoni iiro athaatyaaawaitzi tsika akantayita ikaimashiritantairi Pawa atsipashiritantaari.

25 Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori mainawoiti. Tii otzimi ikan-takaantairi Awinkathariti okantakota jiroka, iro kantacha nonkantimiro nokinkishiritari naaka. Iri Awinkathariti nishironkatakainari okanta paw-intaantanari naaka. 26 Jiroka okaatzi nokinkishiritari: Tima asaikimo-tatziro jashironkaapatitaita, pashi powayitiro tsika pikantayita pisaikai iroñaaka. 27 Thami oiyakaawintawakiro, otzimirika iiroka piina, iiro okantzi pookiro. Tiirika otzimi piina, iiro paminaminatzi pintsipatya. 28 Irooma aririka pintsipataya, tii pantziro kaaripirori. Ari okimitsitari aririka ontsipatya mainawo ikamitantaitakiri aantaariri shirampari, tii antziro kaaripirori. Iro kantacha ikaatzi aawakaayitachari, aritaki jiñaayitaki pomirintsizimotyaaarini. Apa nokantashitzimi naaka onkantya iiro piñaantayitawo pomirintsizimowaitimini iirokaiti. 29 Iyikiiti, kimitaka

irootaintsi imonkaapaititya. Itanatyaaawo iroñaaka, ikaatzi tzimatsiri iinaiti, ontzimatyii inkimitakaantairo tiirikami otzimayitzi. ³⁰ Ikaatzi irawaiyitachari, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya jiraawaitantyaari. Ikaatzi kimoshiriwaiyitatsiri, ontzimatyii inkimitakaantairo tikaatsi oitya inkimoshiriwaitantyaari. Ikaatzi amanantayitatsiri oiyitarika, ontzimatyii inkimitakaantairo tii iri ashiyityaawoni. ³¹ Itzimirika otzimimoyitzi oiyitarika jaka, ontzimatyii inkimitakaantairo, tii opantapirotawo. Tima irootaintsi ompiyashiwaitaiya okaatzi tzimayitatsiri kipatsiki, okaatzi antapiintayiwitakari.

³² Irootaki nokowakotaimiri iirokaiti iiro pikinkishiritakowaitantawo maawoni jiroka. Ikaatzi kaari tsipayitachani, inkamaityaawo jantanairo ikowiri Awinkathariti, jinimotakaantyaariri. ³³ Iriima ikaatzi aawakagainchari, ontzimatyii jinimotakaantyaariro itsipitari, ontzimatyii inkinkishiritakotapiintairo tzimayitatsiri jaka kipatsiki. ³⁴ Ñaakiro, apiti onkanta yashiritakotapiintaiyaari. Ari okimitsitari iijatzi tsinani kaari tsipatachani, iijatzi mainawo, kantatsi onkamaityaawo ikowiri Awinkathariti, tsikarika oiyitari antayitzi iijatzi okinkishiriyitari. Irooma okaatzi tsipayitainchari, ontzimatyii inimotakari oimi, onkinkishiritakotairo iijatzi tzimayitatsiri jaka kipatsiki. ³⁵ Tii noshintsiwintatyii nokantayitzi iiro jiroka. Aña iro kamiithatatsi nonkantayitimiro nominthatakaantimiri pantayitairo kamiithatzi motimini, ari onkanta pinkamaipirotantyaariri Awinkathariti.

³⁶ Tzimatsirika ashityaawoni mainawo antawokitaintsiri, jiñaakirorika kamiithatatsi ontsipata, kantatsi jimatiro, tii okaari pirotzi. Aawakaawaitya.* ³⁷ Iriima ashitawori mainawo, kaari kowatsini ontsipata, kamiithatataki iijatzi okaatzi jantakiri, iro ikowakiri jantiri irirori. ³⁸ Ari okantari. Aririka aawakaatya mainawo, jantakiro kamiithari jirika. Irooma iirorika itsipatakaawo, jantakiro kamiithapirotatsiri.

³⁹ Jiinantaitari, okowapirotatya ontsipatapiintyaari oimi iinta aawakaa. Irooma aririka inkamimotakiro, osaikashiwaita iroori, kantatsi agai pashini oimi, iro kantacha ontzimatyii inkimisantzinkariti iijatzi irirori. ⁴⁰ Iro kantacha tzimatsi nokinkishiritari naaka, ari onkimoshiriprotiri jiroka osaikashiwaitaiya, iirorika agai pashini. Kimitaka Itasorinka Pawa ñaawaitakaanawori jiroka.

8

Owanawontsi jashitakagaitariri oiyakaawontsi

¹ Iroñaaka nakayitiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri oiyakaawontsi. Tzimatsi oiyita ayotakotzirori jirokapaini, kaari jiyoyitzi pashini kimisantzinkariti, ari onkantakimi asagaawintzimotyaari. Iiro amatziro jiroka, aña iro kamiithatatsi atakoyitaiyaari jirikaiti, aminaminaitaro anthaamintashiritakaiyaari. ² Ari okanta, tzimatsi asagaawintawaitachari, kantatsiri: “Naaka yopirotaniri”. Tikiraamaita jiyotanita ikaatzi kantayitatsiri. ³ Iriima Pawa jiyoyitzi irirori ikaatzi itakotaariri.

⁴ Nakawakiri osampitakowintzirori owanawontsi jashitakaitariri oiyakaawontsi. Tima ayotaiyini aakaiti iitarika ikantaitziri oiyakaawontsi, tii otzimaajaitzi jañaantari. Tii itzimayitzi pashini pawatatsini, aña apaani ikanta Pawapirori. ⁵ Niyotzi tzimayitatsi jaka kipatsiki oiyakaawontsi iwawanitashitari, ikaatzi tzimayitatsiri iijatzi inkitiki iwawanitashitakari. Iriitaki jiiitashiwaitapiintakari: “pawa”, ikantziri

* **7:36** Kantakotachari jaka “ashitawori mainawo”, irijatzi kantakotachari kamitantakirori iinatyaaawo mainawo.

pashini: “nowinkathariti”. ⁶ Irooma aakaiti, apaani ikanta aitziri “Pawa”. Iriitaki ashitairi, witsikayitakirori maawoni. Iri kantakaawori atzimayitantari. Ari ikimitari iijatzi, apaani aitziri “Nowinkathariti”. Iriitaki Jesucristo, itzimi jiwitsikakaitakiri maawoni. Iri kantakaawori okanta añaantayitaari.

⁷ Iro kantacha tzimatsi oyjiki kaari yotakotironi jiroka. Irootaki itzimayitantari amitapiintakawori jashitakaari owanawontsi oiyakaawontsi, jowimaiityaawo owanawontsi. Jirikaiti atziriiti, ikaatzi matapiintawitakawori, okantawitaa ikimisantayitai, shipitashiriri ikantayitaka iroñaaka. Aririka jowayitaiyaawo owanawontsi onkimitzimotyaaari jantakiro kaaripirori. ⁸ Iro kantacha tii iro owanawontsi matakaironi jaapatziyantairi Pawa. Ontzimirika owanawontsi apinkapiintani, tii antziro kaaripirori. Aririka antziwaiityaawomi jiroka, tii owamiithashiritai iijatzi. ⁹ Iro kantacha ontzimatyii paamaakowintaiya, potzikashiritzikari shipitashiririiti, pinkantayiti: “Nosaikashiwaita naaka, kantatsi nowayityaari iitarika”. ¹⁰ Pinkinkishiritakotiro iita awijatsini jaminimi jirikaiti shipitashiritaniri. Okimitatyia jiiñiimi poyaawo owanawontsi jashitakaitariri oiyakaawontsi. Okantawitaka pikantapiintawitaka iirokaiiti: “Niyotzi naaka, tii otzimi jañaantari oiyakaawontsi”, aamaashitya kantatsi jimatanakiro joyaari irirori. ¹¹ Ari onkantya jirika shipitashiriri, jantantanatyaawori irirori kaaripirotzimotziriri. Iirokatakai kantakaashitatyaaawoni. ¹² Iiima pikantawitaari “Iyikiiti?” ¹³ Iiima ikamawintairi irirori Cristo? ¹² Ari pikinakaakiro iiroka pikaaripirotaakairi jirikaiti. Powatsipirotakiri, pishipitashiripirotaakairi. Aña pikaaripirotzimotakiri iijatzi iiroka Cristo. ¹³ Irootaki nowantapiintariri naaka wathatsi, ari onkantya iiro noitzipinashiritantari ikaatzi nokantayitairi “Iyikiiti”.

9

Jimonkaatatiniriri Otyaantapiroriiti

¹ *¿Iiroma okantzi nosaikashiwaitya naaka? ¿Kaarima naaka Otyaantapirori ñaajaantakiriri Jesús, Awinkathariti? ¿Kaarima naaka kimisantakagaimiriri Awinkathariti?* ² *Kimitaka tzimayitatsi kaari yotinani naaka Otyaantapirori. Irooma iirokaiiti piyotaiyini, tima iiroka ikimisantakaaayitai Awinkathariti nokinkithatakoyitaimiri, iro oñaagantzirori naakatakai Otyaantapirori.*

³ *Jiroka nonkantiriri ikaatzi kinkithatakowaitanari: ⁴ ¿Iiroma okantzi intziyaitina naakaiti? ⁵ ¿Iiroma okantzi ontzimi notsipatari naaka? ¿Iiroma okantzi ontzimi itsipatari kimisantatsiri iijatzi? Aririka ontzimi, ¿Iiroma okantzi nontsipatanatyaawo janta pisaikaiyini iirokaiiti? Iro jimatapiintakiri pashini Otyaantapiroriiti, iro jimatapiintsitari ikaatzi jirintzitari Awinkathariti, iijatzi Cefas.* ⁶ Piyotzi iirokaiiti iikiro nantawaitatzi naaka, naantyaari nañaantyaari, irojatzii jantziri Bernabé. ¿Apama nokantakaawo naakaiti tii ishiniitina nowajyaantiro nantawairi nonkinkithatakaantayitzi? ⁷ Pinkinkishiritakotiri tsika ikanta owayiri tzimatsiri ijiwari. ¿Kamithatatsima impinatiri ijiwari impantyaariri jowanawo? Ari ikimitsitari pankiwaitatsiri, ¿Iiroma okantzi jowaiyaawo iwankiri? Iijatzi ikimitsitari pirawaitachari, ¿Iiroma okantzi inintaiyaari ipira?†*

* 9:5 Ikantayitziiri jaka “Cefas”, iriitaki Pedro. † 9:7 Kantakotachari jaka “ipira”, iri cabra-paini, jiraitapiintziri itini.

⁸ ¿Pikinkishiritama iirokaiti okaatzi nokantayitakimiri iro jamitamachiitari atziriiti? Aña irojatzí okinkithatakotsitakari Ikantakaantaitani. ⁹ Tima josankinatsitaka pairani Moisés-ni, kantatsiri:

Aririka pantawaitakairi piratsi, iiro itajyaaniintawaitzi.

¿Pikinkishiritama apa piratsi joshiritakotari Pawa ikantantakari? ¹⁰ ¡Tii! Aña aakaiti jojyakaawintaki. Irojatzí jojyakaawintsitaitakari ikantaitaki:

Tzimatsirika pankiwaitaniri, otikakiwaitaniri, iro jimatantawori jiroka onkantya jowantaiyaawori.

¹¹ Ari okimitsitari, naakaiti awintaashiritakaimiri, ¿liroma okantzi pimpayitaina nañaantyaari? ¹² Iro pantapiintainiriri pashinipaini janta. ¿liroma okantzi pimatainawo naakaiti? Tiimaita noshintsiwintapiintzimi nonkantimiro jiroka. Amawi nokantakiro. Tii nokowaiyini nomanonkimi pitanakawo pikimisantairo Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotaimiri Cristo.

¹³ ¿Tiima piyotaiyini, jowapiintawo Ompiratasorintsitaari tzimagaantatsiri jashitakaitawori tasorintsipankoki? ¿Tiima piyotaiyini ikaatzi piratsi jashitakaitariri Pawa taapirimintotsiki, oshinitaantsitzi jowayityaari Ompiratasorintsitaari? ¹⁴ Ari okimitsitari iijatzí okaatzi ikantakaantanari Awinkathariti nokinkithayitairo Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii impinayitaina nantantyaawori.

¹⁵ Tii noshintsiwintzimi pairani nosaikimotantzimiri pimayitinawo. Tii noshintsiwintzimi iijatzí nosankinatantzimiri. Aña iro nokowataiki nonkamimi naaka, tikira itzimanakiita iitya kantatsini: “Tii tyaaryoo inatzí okaatzi jasagaawintawaitakari Pablo”. ¹⁶ Tii nasagaawintawaitawo nokinkithatakaayitaimiro Kamiithari Ñaantsi. Aña kimiwaitaka iri Pawa shintsiwintanari nantairo, okantawitaka tii naaka minthatashiwaityaawoni. Iirorika nimatairo jiroka. ¡Inkantamachiitina naaka!

¹⁷ Naakami kowashiwaityaawoni nimatiro, ari naminaminatakiromi impinaitina. Aña Pawa owataikinari nimayitairo jiroka. ¹⁸ Ari okantaka, tikaatsi iitya noyaawintantyaari pimpinatina iirokaiti. Tima nokimitakaantawo iroomi impinaitinarimi noñiuro nokimoshiritai. Iro nokimoshiritantari iroñaaka tii nokowakotaimiro pimpinatina nokinkithatakaimiro Kamiithari Ñaantsi. ¹⁹ Ari nokinakairo nosaikashiwaitantaari, tikaatsi shintsiwintawaitinari impinatina. Naakatajaantaki kimitakaantacha ompirataari. Ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari oiyiki atziri. ²⁰ Ari nokantsitawo iijatzí nontsipatyaaririka nojyininkapaini Judá-mirinka, nimatsitawo okaatzi jamiyitari iriroriiti, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Irojatzí nimatsitari notsipataari pankintawori Ikantakaantaitani, nimonkaatziro iijatzí, niyowitaka tikaatsi shintsiwintinani nompankinatyaawo, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. ²¹ Ari okantsitari, aririka nontsipatyaari kaari kimakotaajaitiromi Ikantakaantaitani, nokimitakotari iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Tiimaita nopiyathatajaantari Pawa, tima ontzimatyii nimonkaatiro ikantanari Cristo nantiro. ²² Ari okimitsitari, aririka nontsipatyaari shipitashiriwaitaniri, nokimitakotari jantayitzi iriroriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari. Ari nokimitziri maawoni nashiyitachari atziriiti, onkantya jawijakoshiritantaiyaari iriroriiti. ²³ Iro nimayitantawori maawoni jiroka onkantya nonkinkithatantyaawori Kamiithari Ñaantsi, onkantya nontsipatantaiyaariri iijatzí naaka, ita-sonkawintaitakina.

²⁴ ¿Tiima pikinkishiritakotziri monkatziyawakaachari ishiyaiyani onkantya jifñaitantyaariri intzimi ityaawoni jariitya? Apaani inkantya

ityaawoni jariitya, iriitaki impinaitairi. Pinkimitaiyaari iirokaiti. ²⁵ Ikaatzi ñaantapiintawori imonkatziyawakaiya, ikimpoyaawainita, jiñaashiwaitawo intzityaawo inintayitziri. Iro jimatantyaawori jiroka onkanta impinaitantyaariri, jamathaitantyaariri shiwitathapo. Iro kantacha sampiyanitatsi jiroka. Irooma aakaiti, okaatzi ojyakaawintachari impinaitairi, iiro othonkanita. ²⁶ Irootaki nojyakaawintantapiintawori okimiwaitawo nojyatyimi, tii notimpaawaitzi. Nokimitakaantawo noñaashintsiwaityaawo nonkapojanti, aña tii nonkapojawaitashitawo tampiyainka. ²⁷ Okaatzi noñaashiwaitakawo notziwintawaitaka, nokimitakaantakawo nonpiratatyiaawomi nowatha. Irootaki nimatantakawori, iiro ikimitakaantaitantanari jimaitakiri janaitziri, iiro aminaashiwaitanta nokinkithatakaantapiintaki.

10

Ikinkithatakoitziro okaatzi ipinkathatashiiari

¹ Iyikiiti, iiro apiyakotziro tsika okanta jiñaayitakiri achariniiti. Iro ipampithatakiri minkori otzishimashiki. Jimontyaayitakawo inkaari, jowiryaaaitapaintziniri. ² Ari joñaagantakiro jawintaashiritakari Moisésni, ipampithatakiro minkori, jimontyaakiro inkaari.* ³ Jowaiyakawoni iijatzi achariniiti okaatzi itasonkawintaitakiri. ⁴ Imiritaiyakawoni jiña itasonkawintaitakiri oshitowaatzimotakiri shirantaaki. Tima iriitajaantaki Cristo tsipashiritakariri, iri oñaagakiriri jiña shirantaaki. Iri Cristo kimiwaitakawori jiroka shirantaa. ⁵ Iro kantacha, tzimatsi oiyiki iriroriiti kaari jinimotakai Pawa, irootaki ikamagaantantakariri otzishimashiki.

⁶ Okaatzi awijaintsiri, tzimatsi ojyakaawintakairi, ari onkanta iiro akimtantari iriroriiti, antiro kaaripirori. ⁷ Iro iiro okantanta antsipatyaaari pashiniiti thaamintashiwaitariri ojyakaawontsi. Tima irootaki jimayitakiri achariniiti pairani, jiroka ikinkithatakoitakiri: Isaikaiyini atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyani. Ari ikatziyanaka ithaamintashiwaitaiyani.†

⁸ Ari okimitari iijatzi, tii okantzi antayitiro kaaripirotsiri. Irojatzii janayitakiri achariniiti, irootaki jiñaantakawori ikamayitaki kitiijyiriki 23,000 atziri.‡

⁹ Ari okimitsitakari iijatzi tii okantzi owatsimairi Pawa. Irojatzii jimayitakiri pairani iriroriiti, irootaki jatsikayitantakariri maanki.§

¹⁰ Ari okimitsitari iijatzi, tii okamiithatzi asamaniintantawaiti. Irojatzii jimatsitakari. Iro jiñaantayitakawori japirotakiri jiiitaitziri “Apirotantaniiri”.* ¹¹ maaawoni awijayitantsiri, irootaki jojyakaawintaitakairi, josankinataawo othonkimapaititaa kipatsi. ¹² Paamaakowintaiya iirokaiti. Iiro pikantawaitzi, “Iiro nimatziro naaka jiroka”, omapokashitzimikari pimatanaakiro jiroka. ¹³ Iro kantacha pinintashiriwaitirorika, pinkinkishiritya tii apaniirini pikantaka iiroka, aña ikitsirinkayitakiro pashini atziriiti. Kinataniri inatzi Pawa, iiro ishinitzimi inintashiritakaapirotimiro kaari

* **10:2** Iro jimaitakiri kimitakawori owiinkaataantsi, aririka jowiinkaataitya, joñaagantaitziro tzi-matsi jawintaashiritanaari. † **10:7** Okaatzi ikantakoitziri jaka “ithaamintashiwaita”, iro jan-takiri pairani ichariniiti Judá-mirinkaiti jiwitsikaki ojyakaawontsi kimiwaitariri iryaani vaca, iri jomoshirinkawintaiyarini, ipinkathawaitziri ojyakaawontsi. Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika okantakota “Ikantakaantaitani”. ‡ **10:8** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” ikantakota “Balaam”. § **10:9** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Moisés”. * **10:10** Paminiro iijatzi “Tsika Ikantaitziro Ñaantsipaini” tsika ikantakota “Coré”.

pinkitsirinki. Aririka pinintashiriwai, iriitajaantaki Pawa oñaayimironi pinkitsirinkantyaawori, onkimiwaitanatyawo pishiyapithatatyiiromi.

¹⁴ Nitakotaniiti, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi, piñaayitiririka pashiniiti ipinkathawaitziri oiyakaawontsi. ¹⁵ Iroñaaka tzimatsi nonkantimiri, nonkimitakaantatyiiimi yotaniri pinatyiiimi nonkantimiro. Pinkinkishiritakotiro. ¹⁶ Tima apatotapiintaiyani arawaitaiyani, akinkishiritakotziro jamanamanaawintakari pairani Cristo, jimiritaiyakarini jiyotaaniiti, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiri Cristo ikapathainkawintakai? Aririka ampitoryiuro tanta, ¿Kaarima jiroka withaawakagaantsi, oimoshirinkiro iwatha Cristo, akinkishiritakotziro ikamawintakai? ¹⁷ Ari okanta, aririka owayityaawo, intzimayiwitayya oiyiki akaatayini apatotaiyani, maawoni owayyawoni tanta jiwitsikaitakiri apapathawoini. Ari akantayitaari aakaiti, akimitaawo apapathatatsiri. ¹⁸ Ari ikimiyitari iijatzi nojyininkapaini Israel-mirinkaiti, jiwithaawakayita iijatzi iriroriiti, itaayitairo jashitakaariri Pawa taapirimintotsiki. ¹⁹ Irootaki kimiwaitakawori okaatzi jantapiintakiri pashinijatzi atziriiti itaayitziniri iwawaniwaitashitari. ¿Piñaajaantakima nokantatzi añaanitatsi ikaatzi iwawaniwaitashitakari? ²⁰ ¡Tii! Iro kantzimaitacha tzimataitatsi piyari amawinawaitachari, iri ikimitakaantakiri iwawani, iriitaki jashitakaapiintakiri owanawontsi. Aña kaari Pawa jashitakaiya owanawontsi. Iro kaari nokowakaayizimi iirokaiti pintsipatyaaari powayitaiyaawo okaatzi jashitakaitariri piyariiti, piwithagaarikari iriroriiti. ²¹ Aririka pimiritapiintyaawo jashitakaitariri piyari, tii onkamiithati pimirityaawo amiritaapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. Ari okimitsitari, powapiintyaaworika jashitakaitariri piyari, tii okamiithatzi poyaawo owapiintari akinkishiritakotziri Awinkathariti. ²² ¿Akowatziima owatsimairi Awinkathariti? ¿Anairima otzimi irirori ishintsinka?

¿Notzikashiriwaitantima ipinkathataitzi Pawa?

²³ Jiroka ikantaitzi: “Ishiniitanawo nantayitiro oiyitarika”. Iro kantacha tii opantawo jantaitiro maawoni. Aritaki okantawitaka, ishiniitairo antayitiro oiyitarika. Iro kantacha tzi mayitatsi antayitzi kaari minthatakiyaarini pashinipaini jantayitiro kamiithari. ²⁴ Tii okamiithatzi iro ankinkishiritakowaiti akowayitzi aakaiti, aña iro kamiithatatsi añaashintsiwintaiyaawo kamiithatzi motirini pashinipaini. ²⁵ Aririka pamananti wathatsi, iiro posampitakowintawaitziri, pinkanti: “¿Ipoñaatyaama wathatsi itagaitziniri oiyakaawontsi?” Aña pamanantiri, poyaari. ²⁶ Tima iri Awinkathariti, ashitari tzi mayitatsiri kipatsiki. ²⁷ Ari okimitsitari, aririka inkaimimi patyootiri kaari kimisantatsini, patyootiri pikowirika. Iro posampitakowintziri pinkanti: “¿Ipoñaatyaama jirika wathatsi janta itagaitziniri oiyakaawontsi?” Aña poyaari. ²⁸ Irooma tzi matsirika kamantimini, inkantimi: “Jirika wathatsi itagaitziniri oiyakaawontsi”, iiro powari. Iro pimatantakawori jiroka pikinkishiritakotanakiri kantakimiri, pikinkishiritanaka iijatzi kantatsi jowaaripiroshiritanti. ²⁹ Tima nokantakimi “kantatsi jowaaripiroshiritanti”, tii iro nonkantakoti jowaaripiroshiritimi iiroka, aña iri nokantakotzi kamantakimiri, kantatsi jowaaripiroshiritiri irirori. Kimitaka ari posampitanakina naaka, pinkanti: “¿Iitama nontzitanawaityaariri apamachiini ikinkishiritakotana pashini atziri? ³⁰ Tima nopaa-soonkitziri Pawa noñaayitziro nowari, ¿iitama nonkinkishiritakotantyaawori onkaati inkijimaitina?”

³¹ Jiroka nakimiro: Aririka powawaitya, pinkinkishiritakotiro, pinkantashiriti: “Tzimatsirika ñaayitinani nowawaitya, ¿arima notzikashiritakiri jirika? ¿arima ipinkathashiritairi Pawa?” Ari pinkimitsityaawo pimiriwaitya, iijatzi pantayitairo oiyitarika. ³² Ontzimatyii paamaakowintaiya iiro poitzipinashiritantari Judá-mirinkayitatsiri, kaari Judá-mirinkayitatsini, ikaatzi pikaatapiintziri papatowintari Pawa, maawoni. ³³ Irootaki nantziri naaka, nopankinatawo ninimotakaantaiyaari maawoni atziriiti okaatzi nantayitziiri. Tii apa nantiro kamiithatzimotanari naaka, aña iro nantzi onkaati kamiithatzimotirini pashinipaini, ari onkantya jawijakoshiritantaiyaari.

11

¹ Pinkimitakotaiyaanawo naaka. Iro nimatsitari naaka, nokimitakotari Cristo.

Osawoinawo tsinaniiti

² Nothaamintaimi iroñaaka, tima pikamaitakawo namitakaakimiri, okaatzi niyotaakimiri. ³ Iro kantacha, jiroka nokowiri piyotiro: Iri Cristo ijiwaritari shirampariiti. Iriima shirampariiti iri ojiwaritari tsinaniiti. Iriima Pawa iri ijiwaritari Cristo.* ⁴ Okaatzi amitapiintakari ashiramparizti, tii asawoinayita amanamanaayta, aririka ankinkithatakaanti. Aririkami asawoinatzimotanti, owinkatharyaakiro aito.† ⁵ Irooma tsinaniiti kaari sawoinatachani amanamanaayita, okinkithatakaantayitzi, owinkatharyaantaki. Okimitakowaitakawo tsinanipaini amiitziirori oishi. ⁶ Tsinani kaari kowatsini osawoinatya, amiipirotataitirotiya oishi. Tima maawoni jiyoitzi kaaniwintaantsi inatzi, ontzimatyii osawoinatya. ⁷ Iriima shirampariiti iiro isawoinawaita irirori, ikimitakotari Pawa, iri Pawa owaniinkatakaariri. Irooma tsinani, iri shirampari owaniinkatakaawori. ⁸ Tima pairani owakiraa jiwitsikantawori Pawa itanakawori tsinani, iro jaaki iwatha shirampari jiwitsikantakawori. Irooma owakiraa jiwitsikantakariri Pawa itanakawori shirampari, tii iro jayi owatha tsinani. ⁹ Ari okimitsitakari, owakiraa Pawa jiwitsikantawori tsinani iri jiwitsikajaantakini shirampari, tikaatsi intsipawaitya. Iriima shirampari, tii iro jiwitsikaitini tsinani. ¹⁰ Irootaki osawoinatantyaari tsinani onkantya oñaagantantyaawori tzimatsi opinkathatani iroori, ari onkantya ninimotakaantyaariri iijatzi maninkariiti. ¹¹ Tii otzimashita tsinani, tii itzimashita shirampari, aña apitiroiti jashitari Awinkathariti, ikowityaawakaa apitiroiti. ¹² Tima itanakawori tsinani iwatha shirampari jiwitsikaitaki. Iro kantacha iijatzi, ikaatzi shiramparitaatsiri iroñaaka, iro tsinani owaiyantayitairiri. Tima iri Pawa kantakaawori apitiroki itzimayitanti. ¹³ ¿Litama pinkinkishiritakotawori okaatzi nokantayitakimiri? ¿Kamiithatatsima tsinanipaini amanamanaatyaari Pawa iiro osawoinayita? ¹⁴ Aakaiti ashiramparizika, tii amitawo osanthairo aishi, aritaki ankaaniwintatya. ¹⁵ Irooma tsinaniiti, iro owaniinkatakaawori oishi. Kimiwaitaka iroomi oishi ojanatyaawoni

* **11:3** Kantakotachari jaka “ijiwaritari”, irojatz kantakotachari “iitoitari”. Tima iroowaitaki okaatzi saikantairi aitoki otzimi kinkishiritakairi, akowantayitari antayitiro akowayitziiri, kimitawaitaka iroomi aito jiwatainimi antayitiro oitarika. Kantatsi ankanti: “Aitotari Cristo”. Irojatz kimitakawori ankanti: “Ijiwatai Cristo”. † **11:4** Kantakotachari jaka “owinkatharyaakiro aito”. Tii ayatakoprotziro iita kantakotachari “aito”. Tima tzimayitatsi kantayitatsiri iri Cristo ojyakaawintari “aito”. Tzimatsi pashini kantayitatsiri iro kantakotachari “aitopirori”. Tima aririka asawoinatya amanamanaayta, akimitakotakawo tsinani. Owinkatharyaakiri pashinipaini.

osawoinawo. ¹⁶ Tzimatsirika janta kowatsiri inkisakoshirityaawo, nonkantiriri: Irootajaantaki namitapiintakari naaka niyotaantziro. Irojatzii ikantapiintziri apatowintariri Pawa tsikarikapaini janta.

Aminaashiwaita joimoshirinkaitziro jatyootani Awinkathariti

¹⁷ Iro kantzimaitacha, tzimatsi pashini nonkamantimiri, iiro nothaamintakotzimiro. Tima tii onkamiithatzimotina pantapiintakiri papatopaiyani. Onkaatimi kamiithatzimotimini, irootataiki jowasankitaawintaitimiri. ¹⁸ Tima nokimaki ikamantaitakina pinashitawakaaka janta papatopaiintaiyani. Iro nonkimisantirimi, ¹⁹ tima iro awijapiintatsini jiroka. Kimitaka tzimayitatsi kowashiwaitachani inkantakoitiri “Naapirori jirika”. ²⁰ Ari okimitapiintari papatopaiyani iirokaiti patyootawakaiyani, aminaashiwaita poimoshirinkiro juitaitziri “Jatyootani Awinkathariti”. ²¹ Tima powapiintakawo thaankipiroini pashitari. Tajaaniinta ikantayita pashinipaini. Tzimatsi pashini shinkiwaiyitachari. ²² ¿Arima onkantaari? ¿Tikaat-sima pipankopaini tsika powapiintyaawo pashitari, tsika pirawaitapiinti? ¿Pithainkawaitatziirima ikaatzi apatotapiintachari ipinkathaitziri Pawa? ¿Pimanintatziirima kowityaawaitatsiri? ¿Pikinkishiritama ari nonthaamintakotapaakimiro? Iiro.

Itantanakawori jatyootani Awinkathariti
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³ Okaatzi niyotaakimiri pairani okantakota itantanakawori “Jatyootani Awinkathariti”, iritaki Awinkathariti yotaakinawori. Jirokatakai: Okanta pairani tsiniripaiti tikira ipithokashitaitari Awinkathariti Jesús, jaakiro tanta, ²⁴ ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipoña ikantaki: “Poyaawo, nowatha inatzi, iro kamawintimini. Irootaki pinkinkishiritapiintantyaanari”. ²⁵ Ari ikimitaakiro iijatzii ipakaakiro jowaiyani, jaakotakiro jimiritaitari, ikantzi: “Niraani inatzi, irootaki shitowaatatsini onkanta jawaakoshiritantyaari oiyiki atziri. Irootaki pimatapiintairi aririka pimirityaawo, aririka pinkinkishiritapiintaina”. ²⁶ Ari powapiintyaawo, pimiritapiintyaawo iiroka, onkanta piyotakaantyaari atziriiti ikamawintayitai Awinkathariti. Irootaki pimatapiintairi irojatzii impiyantyaari Awinkathariti.

Owaminthawaitashityaawo jatyootani Awinkathariti

²⁷ Tzimatsirika owaminthawaitashityaawoni, iraminthawaitashityaawoni, kimiwaitaka iriitajaantakimi Awinkathariti inthainkawathataki, ithainkakiro iijatzii iriraani. ²⁸ Aña iro kamiithatsii, tikira oyaawo, tikira ariro, ontzimatyii ankinkishiritakotawatya kamiithashiritakairika. ²⁹ Tzimatsirika owashiwaityaawoni, irashiwaityaawoni kaari kinkishiritakopiroitironi oiyakaawintachari “iwatha”, ari jowasankitaitakiri. ³⁰ Irootaki itzimantayitari shipitawaitatsiri, mantsiyawaitatsiri, tzimayitatsi makoryaayitaintsiri. ³¹ Irooma akinkishiripirotanakarika tikira owanakawo, iiro añaajaantziro jowasankitai Pawa. ³² Iro kantacha aririka jowasankitaawaitakai, jiñaantakaawaitatyi ikimitakaantai aakatakimi itomipirori. Ari onkanta iiro jowasankitaapirotantai paata, inkimitakaantayitairi tsika inkantayitairi isaawijatziiiti.

³³ Iyikiiti, irootaki okowantari poyaakotawakaayitaiya iirokaiti, iiro posatikasatikawaita aririka papatopaiyani patyootawakaiya. ³⁴ Pitajyaatziirika, powanatyia pipankoki tikira piyaatanakiita, ari onkanta iiro jiñaakaantaitzimi papatotyia. Aririka nariitimi, ari nothotyaaakimiro niyotayitimi jirokapaini.

12

Tasonkawintashiritaantsi

¹ Iroñaaka nonkantimiro tsika okantakota tasonkawintashiritaantsi. Iyikiiti, tii nokowi onkompitzimotimi. ² Piyotaiyini iiroka, pairani tikira pikimisantanaki, tzimapiintatsi pikinakaashitani, thaamintashiri piyaatashitziri ojanyaawonsi kaari ñaawaitaajaitatsini. ³ Irootaki nonkantantimiro jiroka: Itzimirika janta kinkithatakaantashiwaitachani, inkantapaaki “¡Kamaari jinatzi Jesús!” kaari Itasorinka Pawa ñaawaitakairini jirika. Irooma aririka inkanti, “Awinkathariti jinatzi Jesús”, iri Tasorintsinkantsi ñaawaitakairiri.

⁴ Apaani jinatzi Tasorintsinkantsi, tzimatsi oyyiki tsika ikinakairo itasonkawintayitai amatantayitawori. ⁵ Apaani jinatzi Awinkathariti, tzimatsi oyyiki tsika ankinakairo antawaitainiri irirori. ⁶ Apaani ikanta Pawa, tzimatsi oyyiki tsika okanta jimatakaayitairo oiyitarika. ⁷ maawoni aakaiti, tzimatsi oiyita jimatakaayitairi Tasorintsinkantsi ari onkanta aminthashiritakaantyaariri pashini kimisantzinkariiti jantayitairo kamiithari. Ari ikinakairo Tasorintsinkantsi joñaaganta, jimatakaayitairo oiyitarika. ⁸ Thami ojanyaawintawakiro, tzimayitatsi itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta jiyotanitantari. Tzimatsi pashini itasonkawintaki Tasorintsinkantsi ari okanta ikinkithatakotantawori ikinkishiritanaari. ⁹ Tzimatsi pashini itasonkawintajaantakiri Tasorintsinkantsi ari okanta jawintaashiripirotaantari. Tzimatsi pashini itasonkawintakiri Tasorintsinkantsi ari okanta joshinchaantantari. ¹⁰ Tzimatsi pashini jimatakaakiri intasonkawintanti, pashini inkamantantiririti, pashini japiitakotairo ikamantantakiri kamantantani, onkanta jiiñaantaityaawori imapirorika Tasorintsinkantsi matakaakiriri inkamantantiro. Tzimatsi pashini jimatakaakiri jiiñaawiyitiro pashiniyitatsiri ñaantsi, tzimatsi pashini jimatakaaki jowawijaayitiro okaatzi ikinkithatakoitakiri. ¹¹ maawoni jiroka irootaki itasonkawintantayitakiri Tasorintsinkantsi, imatakaantakiro tsikarika oiyitarika. Apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Iriitajaantaki matzirori itasonkawintayitai aakaiti, imatakaayitairo okaatzi ikowiri irirori.

¹² Ari okanta awithaawakaantaari, jojyakaantai aakami iwatha Cristo. Tsika akantayitanaa awathaki, iro matakaayitairori oiyitarika. Ari akimitsitaari aakaiti, inashiyita amayitairo oiyitarika. ¹³ Tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi owiinkaatakaayitairi, ari okanta awithaawakaantaari, okantawitaka aakarika Judá-mirinkaiti, Grecia-paantiri, ompirataari, saikashiwaitaari, maawoni. Okimiwaitaawo maawoni antsipatawakaiya aakaiti arapiintayitairo jiiña añaakaashiritantatsiri, ojanyaawintakiri Tasorintsinkantsi.

¹⁴ Pinkinkishiritakotiro tsika okanta awatha. Apaani akanta awathaki, iro kantacha tzimatsi oyyiki inashiyita oiyitarika amayitiri. ¹⁵ ¿Kantatsima oñaawaiti aitzii, oñaanatiro ako, onkantiro: “Tii niropirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka pimatziro poirikayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iropirotzi aitzii? ¹⁶ ¿Kantatsima oñaawaiti akimpita, oñaanatiro oki, onkantiro: “Tii niropirotzi naaka, tii nokimitzimi iiroka piñaayitziro oiyitarika?” ¿Tiima iropirotzi akimpita? ¹⁷ Iroomi yoshiitachani oki awathaki, ¿arima onkantakimi ankimi? Iroomi yoshiitachani akimpita, ¿arima onkantakimi ankimantyaawomi sankaatsini? ¹⁸ Ari okantari awatha. Tima iri Pawa matakirori jiwitsikakiro, tsika okantajaanta ikowaki jiwitsikiro, ari onkanta inashiyitantaari oityaarika omayitiri. ¹⁹ Arimi ojjawakaiyaami

maawoni tsika okantayita awatha, iirotya awathatawomi. ²⁰ Ari okantari, apaani inawita awatha, iro kantacha tzimatsi oiyiki inashiyita oiyitarika amatayitantaawori. ²¹ ¿Kantatsima oñaawaiti oki, oñaanatiro ako, onkantiro: “Naaka kowapirotajaantacha, irooma iiroka, tii?” ¿Kantatsima oñaawaiti aito, onkimitakotyawo okaatzi oñaawaitakiri aitzii? ²² ¡Iro imatziro! Aña okaatzi tzimatsiri awathaki kaari iroopirotzimotaini, irootaki kowapirotachari. ²³ Iro akithaatantapiintari, amanairo awathapaini, akimitakaantawo pinkatharintsi inawita janta. Okaatzi amanakoyitziri awathaki, akimitakaantawo iroopiromi inayiti. ²⁴ Irooma okaatzi kaari amanayitapiintziri awathaki jiñaayiiitapiintziri, tikaatsi oitya antayitironi iroori. Ari ikimitsitari Pawa jiwitsikakiro awatha, ontzimatyii anithaayitairo kimitzimowitakairi tii okowapirotajaanta. ²⁵ Iiro okantzi ampitharyiuro awathatari. Aña iro kamiithatatsi, anithaapirowaitairo maawoni awathatari. ²⁶ Aririka owatsinawaitya kapichiini awathaki, kimiwaitaka owatsinaatyaami maawoni awathaki. Aririka owaniinkawaitya kapichiini awathaki, kimoshiri ankantya maawoni awathaki.

²⁷ Ari akantayitaari aakaiti awintaashiriyitaari Cristo, kimitawaitaka aakaiti iwathami anayitaimi Cristo. ²⁸ Jiroka ikantakaayitaari Pawa ikaatzi kimisantaatsiri: Itanakawo, tzimatsi Otyaantapirori. Apititanaintsiri, tzimatsi kamantantaniriiti. Mawatanaintsiri, tzimatsi yotaaniriiti. Ipoñaapaaka itzimayitanaki tasonkawintantaniri, oshinchaantaniri, mitakotantaniri, jiwatakaantaniri, ñaawaiyitzirori pashiniyitatsiri ñaantsi. ²⁹ ¿maawonima Otyaantapiroritzii? ¿maawonima akamantantaniritzii? ¿maawonima ayotaantansiritzii? ¿maawonima atasonkawintantaniritzii? ³⁰ ¿maawonima oshinchaantaniritzii? ¿maawonima añaawaiyitziro pashiniyitatsiri ñaantsi? ¿maawonima owawijaañaanziro pashini ñaantsi? ³¹ Aña iro kamiithatatsi, pinkowapiroyitairo intasonkawintayiiitaimi pimatantyaawori kowapirotachari. Iro kantzimaitacha, tzimatsi oita anairori jiroka. Aritaki nonkamantakimiro.

13

Iro kowapirotajaantachari atakonka

¹ Thami ankantashitawatya kantatsi noñaawaitiro naaka pashiniyitatsiri ñaantsi jiñaawaiyitziri pashini atziri, nimatsityaawomi okaatzi jiñaawaitziri maninkariiti. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nimatziro nitakotantya nantantawori jiroka, nokaminiinkawaitashitaka. ² Ari okimitsitari iijatzii, thami ankantashitawatya kamantantaniri nizatzi naaka, nyotakotziro kaari jiyotakowiita pairani, nawintaapirowaitari Pawa ari onkantakimi joshirinkinawo otzishi jowatziyairo tsikarika janta. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nantantawori jiroka, tikaatsimachiini nimonkaati. ³ Iijatzii okimitari, thami ankantashitawatya arimi nompashitantyaawo maawoni tzimimotannari ontzimantyaari joyaari kowityaawaitatsiri. Ankantashitawatya oiyiki natsipiwintakari iityarika, notaawintawaikari. ¿Tiima kamiithawaiwitaka jiroka? Iro kantacha tiirika nitakotanta nimatantawori jiroka, tikaatsi nonintagaiya.

⁴ Itzimi itakotantachari, tsinampa ikanta, nishironkatantaniri, tii isamaniintawainitzi, tii jasagaawainita, tii jiñaapirowainita. ⁵ Itzimi itakotantachari tii ikaaripiroawaantintitzi, tii ithaañaawainita, tii ikisanita, tii jothataashiwaitawo inkisaniintanti. ⁶ Itzimi itakotantachari tii ikimoshiriwintziro jan-tirorika kaaripirori, aña iro ikimoshiriwintzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori.

⁷ Itzimi itakotantachari amawiwaitapiintaniri jinatzi, ikimisantapiintanitzi, oyaakotani ikanta, joisokirotopiintanita.

⁸ Iiro othonkanita atakotantya. Irooma pashinipaini aritaki onthonkanitaiya, okimiatyaja jiroka: kamantantaantsi, jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi, jiyoyiitairo oiyitarika. ⁹ Tima tikira jiyoyiitziro maawoni, tikira ikamantantaitziro okantakoyita maawoni tzi mayitatsiri. ¹⁰ Irooma aririka onkaatapaaki monkaatachani, iiro akowanairo maawoni onkaati piyayitaachani. ¹¹ Iroowaitaki akimiyita atzirizti. Inirorika aryaanitzi, akimiyitari iinchaani, tsika ikantziro jiñaawaitzi, tsika ikantziro ikinkishiriyita, tsika okanta jiyotayitanari. Irooma antaritapaaki, iiro akimitakotanaari tsika ikantayita irirori. ¹² Kantatsi oiyakaantiro iijatzisi tsika akanta aminaatyaawo ashirotaki. Iiro akoñaatzi kamiithapiroini, iiro ayotajaantzi tsika akantawaita. Irooma paata ari ayotakopiroyitairi tsika ikanta Pawa, ari ankimitaiyaari irirori jiyoyitai aakaiti. ¹³ Jiroka kaatatsiri mawa kantaitachani osaiki, iiro othonkanitaa: awintaashirinka, oyaakowintanka, atakonka. Iro kowapirotajantachari jiroka atakonka.

14

Jiñaawaitantaitawo pashinitatsiri ñaantsi

¹ Pintyaaryooti pitakoyitantantyaari. Paminaminapirotairo iijatzisi intasonkawintayitaimi pimatantyaawori oiyitarika. Okimiatyaaawo jiroka pinkamantantaniritai. ² Aririka apatotaiyaani antsiapatyaari kimisanzinkariiti, tzi matsirika intasonkawintaitaki jiñaawaitantanatyaawo pashinipaantitsiri ñaantsi, iiro akimathatziri, iiro ayotziro oita ikantziro. Tii iro jiñaawaitantari jirika ankimathatantyaari aakaiti, aña iri Pawa kimathatirini. ³ Irooma intzimirika itasonkawintaitakiri inkamantanti, iri kinkithatakaini maawoni aakaiti, jiwitsikashiritakaantairi, inthaamintakaantairi, inkimoshiritakaantairi. ⁴ Ikaatzi ñaawaitzirori pashinipaantitsiri ñaantsi, apaniroini ithaamintashiriwaita. Iriima kamantantaniritatsiri, iri thaamintashiritakaariri maawoni kimisanzinkariiti ikaatzi apatoyitachari. ⁵ Owanaa inimowitinami maawonirika iirokaiti pimatiro piñaawaitantyaawomi pashinipaantitsiri ñaantsi. Iro inimopirotainari maawonimi iirokaiti pimatiroimi pinkamantantaniriti. Irootaki anarori pashini. Iro kantacha tzi matsirika matironi jowawijaañaanitini ñaawaitzirori pashinitatsiri ñaantsi, iriitaki thaamintakaayityaarini kimisanzinkariiti ikaatzi apatoyitachari.

⁶ Iyikiiti, thami ankantashitawatyaja, niyaataki nariitzi janta, apa noñaawaitantapaakawo pashinipaantitsiri ñaantsi. ¿Nothaamintashiritakaakimima? Thami ankantashitawatyaja iijatzisi niyaataki janta, nokinkithatakotakimiro ikimathatakakinari Pawa, nokinkishiritakaimi, nokamantayitaimiro, niyotayitaimiro iijatzisi. Iro opoñaantakari pithaamintashiritanaa. ⁷ Incha nojyakaawintawakimiro iijatzisi, okimitakawo aririka ajiyowiwaiti, aririka apiyomiyiwaiti. Irirorika anashitawo oyamininka, irojatzisi apiipiinti, tikaatsi yotironi iitarika akowiri ampampithairi. ⁸ Ari okimitari iijatzisi aririka antyooti. Irirorika okamiñiinkatzi kamiitha, tikaatsi yotatsini akaimatziiri owayiritya. ⁹ Ari pinkimityaari iijatzisi iirokaiti. Irirorika piñaawaipaantitantawo ikimathaitziri, piñaawaitashiwaitaka. ¹⁰ Kimitaka jaka kipsatsiki ojyiki nashiyitachari ñaantsi jiñaawaiyitziro. Tzi mayitatsi ojyiki oiyitarika ikantayitziro jiñaawaiyitzi. ¹¹ Tzi matsirika ñaanatantanawori pashinitatsiri ñaantsi kaari nokimathatziri, nokimitakaantari pashinijatzisi jinatzi, ari ikimitsitanari iijatzisi irirori. Tii nojyininkamirinkatari kamiithaini.

¹² Niyotzi naaka, pikowapirotatzi iirokaiiti intasonkawintaitimi janta. Iro kantacha ontzimatyii paminaminapiroyitairo pinthaamintashiritakaiyaari maawoni apatotapiintachari janta.

¹³ Tzimatsirika ñaawaitzirori pashinipaantitsiri ñaantsi, ontzimatyii inkowakotairi Pawa onkanta jimatakaantyaariri jowawijaañaanitairo jñaawaitaitziri. ¹⁴ Aririka namanamanaatantyaawo pashinipaantitsiri ñaantsi kaari nokimathatzi noñaawaitziro, nothaamintashitakawo, okantawitaka tii nokimathatziro okaatzi namanamanaatari. ¹⁵ Aña iro kamiithatatsi namanamanaatantyaawo ñaantsi nokimathatziro, thaamintakaiyaanari iijatzi. Ari nonkantiro iijatzi nompampithaaw-intiririka Pawa. ¹⁶ Thami ankantashitawatya, tzimatsi piyotainchari japatotaiyani, ari pitanakawo pipaasoonkitziri Pawa, apaniroini pithaamintawaitaka iiroka, iriima pikaataiyakini tii itasonkawintaitziri inkimathatantyaawori piñaawaitakiri. ¿Arima inintaawaitatyaawo pinkantayitakiri? Tii jiyotaajaitzi kamiitharika inkantaiyini “¡Ari onkantaari!” ¹⁷ Ariwitaka pipaasoonkitaki iiroka. Iriima pashinipaini tiimachiini piwitsikashiritakaari. ¹⁸ Owanaa nopaasoonkitapiintakiri naaka Pawa jamanamanaatakaanawo pashinipaantitsiri ñaantsi, kimiwaitaka nanaakimi pimatapiintziro iirokaiiti. ¹⁹ Irooma aririka nontsipatyaari napatotya pashinipaini kimisanzinkariiti tii nimatziro. Irootya nokowapirotataiki noñaawaitimi kapichiini onkanta inkimathatantyaanari, tiitya nokowaajaitziro noñaawaitipirotiro kaari inkimathataitnari. Irootaki nimatairi niyotaantantaari kamiithaini.*

²⁰ Iyikiiti, iiro pojyari ikinkishiryaa iinchaaniki, aña iro kamiithatatsi pojyari ikinkishiryaa antari. Ariwitaka pinkimitakotyaari iinchaaniki iiro pantantawo kaaripirori. ²¹ Pinkinkishiryaa kotiro lkantakaantaitani osank-inatakotachari, kantatsiri:

Jiroka ikantakiri Awinkathariti:

Nokowi nonkantiri atziriiiti,

Inkaati notyaantiri, pashinijatzi jinatyi ñaawaitzirori pashinipaantitsiri ñaantsi, iri kamantantaironi jirika.

Iro kantacha iiro ikimisantawakiri.

²² Jiroka oiyakaawintachari. Ari mataka itasonkawintaitakai añaawaitantyaawo pashinitatsiri ñaantsi, iro joñaagaitziriri kaari kimisantatsini. Iro imatantakari itasonkawintaitakai ankamantantantyaari, iro joñaagaitairi aakaiti akimisanzinkariziti. ²³ Akantashitawatya, ari papatotaiyani maawoni iiroka, maawoni pamanamanaatantyaawo pashinipaantitsiri ñaantsi. Impoña intyaapaaki kaari kimisantatsini, kaari itasonkawintaitzi. ¿Irioma ikantapaaki: “¡Ishinkiwintatya jirika!”? ²⁴ Incha ankantashitawatya papatotaiyani iirokaiiti janta pikamantantzi. Impoña intyaapaaki kaari itasonkawintaitzi, kaari kimisantatsini. Ari poñaagakiniri ikinkishiriwaitashitari irirori, iro inkinkishiritakotantanatyaari, ²⁵ iro ompoñaantyaari inkamantantairo ikinkishiriwaitashitakari jimananiki, impoña jotzirowanai impinkathatanairi Pawa, inkanti: “Imapirotatya itsipashiritaimi Pawa iirokaiiti jaka”.

²⁶ Iyikiiti, jiroka onkaati pantayitairi aririka papatotapiintaiya. Kantatsi impampithaayitairo Salmo, jiyotaantayitai, kinkithatakoyitaironi okaatzi

* **14:19** Ikantakotakiri jaka Pablo “noñaawaitimi kapichiini”, iro oiyawori inkanti “nokowataiki noñaawaiti 5 ñaanchaaniki inkimathaitiri, tii nokowaajaitziro noñaawaiti 10,000 ñaantsi kaari inkimathataitnari”.

ikimathatakagairiri Pawa, jiñaawaitakaayitairi pashinitatsiri ñaantsi, intzi-mayitai owawijaañaanitaironi. Tima maawoni pantayitairi ontzimatyii pi-witsikashiritakaantaiyaari pashinipaini. ²⁷ Tzimatsirika ñaawaitantawori pashinipaantitatsiri ñaantsi, iiro itzimapirotzi ojyiki, apa inkantya apiti, tiirika ikaatzai mawa. Iiro inkamiñiinkatawakaiyaani jirikaiti, aña joyaawintya jimatantyaawori pashini. Ontzimatyii intzimi iitya owawijaañaanitirini. ²⁸ Tikaatsirika owawijaañaanitirini, ontzimatyii jimairiti tsika papatotaiyani. Apa jamanamanaashirityaari Pawa, ari onkaati. ²⁹ Oshinitaantsitzi inkamantanti apiti, tiirika mawa. Iriima pashinipaini inkinkishiritakotiro kamiitharika okaatzai ikamantanziri. ³⁰ Irooma intzimirika inkimath-atakaanairi Pawa, iinirorika ikamantantzi pashini, kamiithatatsi jimair-itawaki onkantya inkamantantantyaari pashini. ³¹ Tima tii okantzi jiñaawaitaiyini apiti, aña jitawatyaawo apaani impoña pashini. Ari onkantya jiyotantaiyaari maawoni, thaamintashiri inkantayitaiya. ³² Itzimirika matakirori ikamantantapirotanai, iriitaki matakironi jiñaakotanitya inkamantanti. ³³ Aririka inkamiñiinkatashiwaitya kaari Pawa kantakaantironi. Aña iri Pawa santzikoityaakaanatatsiri.

Iroñaaka nonkamantimiro pashini jamitapiintari ikaatzai oitishiritaari japatotaiyaani tsikarikapaini: ³⁴ Mairi okantapiintaiya tsinaniiti, tii oshinitaantsitzi oñaawaiyiti. Aña iro kamiithatatsi onkimisantayiti, tima iro Ikantakaantaitani. ³⁵ Tzimatsirika oitya onkowi iyotiri, osampitiri oimi janta opankoki. Tii okantzi oñaawaiti aririka japatoyita. ³⁶ ¿Iirokaitima kinkithatakantakirori iñaani Pawa? ¿Iiroma inimotzimi pimayitapiintairo jimayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini?

³⁷ Tzimatsirika janta kantatsiri “Naaka kamantantaniri, antapashiri nokanta”, ontzimatyii jiyotaitimi iri Awinkathariti kantakaawori nosanki-natantamirori jiroka. ³⁸ Tiirika ikimisantayitzi jirika, iirotya pikimisantsi-tari iiroka. ³⁹ Iyikiiti, ontzimatyii paminaminapirotairo pinkamantantayitai. Iiromaita pimapirotziro potzikatzikatairi ñaawaitzirori pashinipaantitatsiri ñaantsi. ⁴⁰ Irooma pimatairo jirokapaini, ñaakotani pinkantawintyaawo, santzikoitiini pinkantya.

15

Jañaantaiyaari kamayitatsiri

¹ Iyikiiti, nokowi nonkinkishiritakaimiro tsika okantakowita Kamiithari Ñaantsi okaatzai nokinkithatakotakimiri, poisokirotanairi pikimisantai. ² Iro owawijaakoshiritaimini, iikirorika poisokirotanatyaawo nokinkithatakoyitakimiri. ¿Aminashiwaitama pikimisantayitanai?

³ Jiroka kowapirotachari, iro ikamantaitakinari naaka, nokamantakimiro iijatzai iirokaiti: Ikamawintakai Cristo okantakaantziro akaaripirowaitaki, jimonkaatajaantakiro okaatzai ikinkithatakoitakiriri Osankinarintsipiroriki.

⁴ Ipoña ikitaitakiri, iro awijawitaka mawa kitiiyjiri, jowiriintaitairi. Irojatzai ikinkithatakoitakiri Osankinarintsipiroriki. ⁵ Ipoña joñaagaari Cefas,

joñaagaari iijatzai maawoni 12 jiyotaani.* ⁶ Ipoña joñaagapanaatari iijatzai ojyiki jiiitatziri iroñaaka “Iyikiiti”, 500 ikaataiyini. Iinirotatsi jañaayitzi ojyiki jirikaiti, ari makoryaayitaki tsikarika ikaatzai. ⁷ Ipoña joñaagaari Jacobo, ipoña joñaagaari iijatzai maawoni Otyaantapirori.† ⁸ Naaka iwiyaantapaakawo joñaagaana, kimiwaitaka naakami impoiwaitatsinimi nontzimaki. ⁹ Tima

* 15:5 Ikantaitziri “Cefas”, irootaki pashini iwairo Pedro. † 15:7 Ikantaitziri “Jacobo”, irootaki pashini iwairo Santiago, iririntzi Jesús.

naaka iijatzi Otyaantapirori, janaayitana maawoni pashini. Tiitya opantaajaitawo noitya “Otyaantapirori”, tima nowasankitaawaitakiri kimisantanaairiri Pawa, apatowintanaariri tsikarikapaini. ¹⁰ Iro kantzimaitacha, tii aminaawaitashita jinishironkapirowaitaana Pawa, tima iriitaki kantakaakawori Notyaaantapirontapairi. Naakatzi-maitaka antawaipirotaatsiri nanairi pashinipaini, okantakaantziro nantashiwaiwitakari pairani. Tii naaka matashityaawoni apaniroini jirokapaini, aña Pawa nishironkataanari nimatantaawori. ¹¹ Irootaki nosankinatantziimirori okaatzi nokinkithatapiintakiri, irojatzii ikinkithatapiintakiri iijatzi pashini Otyaantapiroriiti. Irootaki pikimisantayitairi iirokaiiti.

¹² Aritaki nokinkithayitaimiro jowiriintaitairi Cristo, jowamaawiitakari, ¿litama pikantantari: “Iiro añaayitai ankamakirika?” ¹³ ¿Pikinkishiritama tii jowiriintaitairi Cristo? ¹⁴ Ari onkanyaami, naminaashiwaitaka nokinkithataki, paminaashiwaitaka iirokaiiti pikimisantayiakini. ¹⁵ Kimiwaitaka nothiiyayaami nokinkithatakotapiintakiri Pawa, nokantantapiintaki: “Pawa owiriintairi Cristo, ari inkimiyitairi aakaiti”. ¹⁶ Ari onkanyaami, iiro ipiriintayaami kamayitaintsiri, tii ipiriintsita iijatzi Cristo irirori. ¹⁷ Tiirika jowiriintaitairi Cristo, paminaashiwaitakama pikimisantayitai. Iikiro pinkaaripiroiyatyiimi tikaatsi piyakotaiminimi. ¹⁸ Aña piyapirowaitakami ikaatzi makoryaayitaintsiri, aminaashiwaitakama jawintaanaari Cristo. ¹⁹ ¡Inkantamachiitaimi aakaiti! Aminaashiwaitakami awintaanakari Cristo, aminaashiwaitakami oyaakoniintawitaari, añaaminthawaitashitaka kapichiini iroñaaka. Mapirowaitakaimi.

²⁰ Iro kantacha tii ari onkanya. Jowiriintayitairi Cristo ikamawitaka. Iriitaki itakaantaawori jañagai tsika inkantayitaiya paata ikaatzi makoryaayitaintsiri. ²¹ Jiroka okantakota: Pairani, okaatzi jantakiri atziri iro poñaakaantakawori akaamaniiyitzi maawoni. Iro kantacha iri iijatzi atziri poñaakaantaawori ampiriintayitai maawoni akamawitaka. ²² Iro akaamanitantaari maawoni okantakaantziro ajyininkamirinkaititari Adán-ni. Iro kantacha ari añaayitai maawoni okantakaantziro ajyininkashiritaari Cristo. ²³ Jiroka tsika okantakota: Iri Cristo itaawori ipiriintaa. Impiyairika paata, ari jowiriintayitapairi jashiyitaari irirori. ²⁴ Ompoñaashitayata onthonkaiya maawoni, japirotairi Cristo pinkathariwintashiwaitachari, otzimimowaitashitari ishintsinka. Iri Cristo matakagaironi aakaiti jashitantairi Pawa, matzirori Ipinkatharipiroritzii. ²⁵ Tim arikati jitaniiintakawo Cristo ipinkathariwintantzi, irojatzii paata imonkaantapaatyaari inkitsirinkairi iisaniintani, jaatzikantaiyaari iitzi. ²⁶ Iwiyaantapaatyaawoni iisaniintani inkitsirinkairi irootaki “Kaamanitaantsi”, inkimitakaantairo atzirimi jinatyi japirotairo. ²⁷ Tim aritaki ikinkithatakoitsitakari Cristo, ikantaitaki:

Itzimi matakirori ikitsirinkairi maawoni, jimatakiri jaatzikantaari iitzi. Inkantaitziri jaka “maawoni”, tii inkantaitaty iiri Pawa inkitsirinkaitairi, aña iri Pawa kantakaiyaawoni jimaitantyaawori maawoni. ²⁸ Aririka impinkathariwintairo Itomi maawoni, iri Pawa pinkathariwintairini iijatzi irirori, tima ari ikinakairo Pawa impinkathariwintantaiyaawori maawoni tziimayitatsiri.

²⁹ Iirorika jañaayitaimi kamayitaintsiri, ¿litama jowiinkaawintaitantari kamaintsiri? ³⁰ Iijatzi okimitsitari, iirorika ipiriintayitaaami, ¿litama añaantapiintakawori aakaiti ipatzimaminthawaitaitai? ³¹ Iyikiiti, ¿Pithinkanama? ¿Kaarima naaka thaamintawintaimiri nokimisantakaayitaimiri

Awinkathariti Jesucristo? Aña imapirotatya jiroka, okantaitatyaani kitiiyyiriki ikowayitzi jowamaitina. ³² Ari okimitsitakari iijatzi jaka nosaiki Efeso-ki, jimaamaniwaitakina katsimashiriiti. Iirorika apiriintayitaami, nontsipatataityaarima iriroriiti, nonkantawaitashitimi:

Thami inintaawaitatayta, owawaitya, arawaiti, oimoshirinkawaitya. Aamaashitya iro ankami.

³³ Irootaki paamaakowintantyaawori jiroka otzimikari piki-nakaashitani. “Iiro pitsipaminthatari kaaripirori, pimatzirokari iiroka”.

³⁴ Pinkinkishiritaiya kamiithaini. Iiro pitzipinawaitashita. Kimitaka tzmamayitatsi iirokaiti tii piyotakopirotairi Pawa. ¡Kaaniwintaantsiwaitaki!

³⁵ Kimitaka tzmamayitatsi kantashiritatsini janta: “¿Tsikama inkantyaaka impiiriintai tonkitsipooki? ¿Tsikama onkantya jiñaitairo iwatha?”

³⁶ ¡Masontzi! Ojyakaantawakiro okanta okithoki pankirintsi. Iimpowakitzi okithoki, akitakitziro, ari ojoyookai. ³⁷ Jiroka okithoki pipankitapiintziri apakithowoini okantawita, iro kantacha ojyookanakirika pashini onkantawaitanaty. Tima tii pipankitapiintziro ojyookimataki pankirintsi.†

³⁸ Aña iri Pawa jyookakaayitziro otzimayitanti owatha ikowiri irirori. Iriitaki nashitakaayitawori ijyookakaayitziro, pashiniyitatsiri pankirintsi. ³⁹ maawoni otzimayitzi owatha, tii ari ojoyawakaiyani. Thami ojyakaantawakiro, aakaiti atzirritzi anashiyita awathaki, inashiyita iwatha piratsiiti, tsmiriiti, iijatzi shimapaini. ⁴⁰ Iijatzi ikimiyita inkitiwiri tii joyyayitai akantayita aakaiti isaawiwiri. Oztzimimotziri jowaniinkawo, tii okimitawo owaniinkawo aakaiti. ⁴¹ Tima inashita iijatzi jowaniinkawo ooryaa, jowaniinkawo kashiri, iijatzi jashi impokiropaini. Tzmamayitatsi impokiropaini kaari kimiyityaarini pashini.

⁴² Ari ankantaiyaari aakaiti ampiiriintayitairika. Tima ikitaitapiintziro awatha, ari oshitiztiri, iro kantacha aririka jowiriintayitairo, pashini onkantayitanaiya iiro oshitziwaitai. ⁴³ Aririka inkitaitiro awatha manintaawo inatzi, iro kantacha ari jowiriintayitairo onkantya owaniinkantantaiyaari. Tii aawiyawainitzi iroñaaka awatha, aritzimaitaka jowiriintayitairo ontzimantaiyaari oshintsinka. ⁴⁴ Okaatzi ikitaitziri awatha tzmawitacha oshiri. Iro kantacha aririka jowiriintayitairo awatha, ari ontzimayitai atasorinka. Ari ikantayitari añaayitziro iroñaaka otzimi ishiri, iro ayotantayitari tzimatsi iijatzi pashini awatha tzymaatsini otasorinka. ⁴⁵ Ari okanta josankinatakoitakiri itanakawori shirampari, Adán, ikantaitzi:

Iri itanakawori jañaanaki, opoña otzimanaki ishiri.

Iriima jirika kimitapaatyarini, otzimimotziri itasorinka, iriitaki añaashiritakaantsini. ⁴⁶ Ari akantayitari. Tii otzimimowitai atasorinka kitziroini. Aña iro itanakawo otzimawitaka ashiri, opoña ontzimayitai atasorinka. ⁴⁷ Tima jirika itanakawori shirampari, kipatsi jaayitaki, jiwitsikapithayitakiri. Iriima apitanaintsiri shirampari, inkitikii ipoñaakawo irirori. ⁴⁸ Tsika ikantajaanta jiwitsikayitakiri kipatsipitha jirika itakawori, iri akimiyitakari aakaiti. Iriima inkitiwiriiti, iri kimitakariri poñainchari inkitikii. ⁴⁹ Ari ankantayitaiyaari iijatzi aakaiti. Tima ojyawitakari atzimayitaki jiwitsikapithayitakiri kipatsi, aritaki ojyayitaiyaari iijatzi jirika poñainchari inkitikii. ⁵⁰ Iyikiiti, jiroka okantakota okaatzi nokantakiri: Iiro okantzi isaikayitai ipinkathariwintantzi Pawa tzmamayitatsiri iwatha, iriraani, shitzitaatsini iwatha. Aña iriyyitaki saikyitaatsini inkaati kaari shitziyitaatsini iwatha.

† 15:37 Kantakotachari jaka “pankirintsi”, iro trigo, okaayitzi ojyayitawori.

⁵¹ Pinkimi, nonkamantimiro kaari jiyotakoitzi pairani. Jiroka: Ari jañaakaayitai maawoni aakaiti. Iromaita añaayitziro maawoni amakoryaayiti. ⁵² Paata iwiyaantapaatyaaawoni kitiijyiri, omapokashitaiya intyoooyitai. Apathakiro onkantapaatyaaawoni iroowaitaki amachookapainti. Ari jowiriintayitairi kamayitaintsiri, jañaantaiyaawo wathatsi kaari shitzinitsitsini. Irooma maawoni aakaiti añaayitatsiri impashinitakaayitai. ⁵³ Okaatzi awathatari iroñaaka shitzinitsitsiri, impashinitakaayitairo iiro oshitziwaitai. Akaatzi akaamaniwainitzi iroñaaka ari impashinitakaayitai, kañaaniri ankantayitaiya. ⁵⁴ Aririka imonkaapaititaiya jiroka, ari imonkaatayaari jojyakaaw-intaitakiro “Kaamanitaantsi”, okimitakotari atziri, ikantaitaki: Jirika jiiitaitakiri “Kitsirinkantaniri”, japirotairo jiiitaitziri “Kaamanitaantsi”.

⁵⁵ ¡Kaamanitaantsi! ¿Kantatsima pinkitsirinkantai iroñaaka?

¡Kaamanitaantsi! ¿Jinirotatsima pithoyini?

⁵⁶ Okaatzi ojyakaawintachari jaka othoyini, irootaki kaaripironkantsi. Irootaki Ikantakaantaitani yotakairi tzimataitatsi akinakaashitani. ⁵⁷ Iro kantacha nopaasoontziri Pawa, tima iri matakagairori aakaiti oitsinampaantaawori, jotyaaantakairi Jesucristo ikitsirinkantaawori “Kaamanitaantsi”.

⁵⁸ Iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryootapiintai, pantawaitapiintainiri Awinkathariti. Tim aaritaki piyoyitai tii paminaawaitashita, iriitaki Awinkathariti matakaimironi.

16

Kiriiki jotyaaantaitzineriri oitishiritaari

¹ Iroñaaka nosankinatakotiri apiyotziri kiriiki otyaantiniriri oitishiritaari. Nonkantayitaimiro okaatzi nokantayitakiriri Galacia-jatzi. ² Aririka papatotapiintaiya, ontzimatyii pookayiti kapichi tzimimotzimiri. Ari onkantya iiro nopomirintsitantaapaakawo naaka, nariitapaakimirika janta.*

³ Aririka nariitakimi kantatsi powi aanakirini kiriiki janta Jerusalén-ki intsipataanakiro nosankinaripaini. ⁴ Ari nonkaatanakiri niyaati janta, añaamachiitawakiro ari nonkantakiro.

Ikinkishiritari jantiri Pablo

⁵ Iiro nariitsitziimi thaankiini, aña nitapaintyaawo niyaati Macedonia-ki, impoña nimpoitapaakiro janta pinampiki. ⁶ Aririka nariitapaakimi, aamaashitya osamani nosaikimotanakimi, kimitaka ari nontyaawontsitakotiri. Omponaashitaya potyaantaina tsikarika nokowiro niyaatai. ⁷ Tii nokowiro naaka kapichiini onkantya nariitapaintimi. Aña nokowatzi osamani nosaikimowaitapaintimi, iriirika Awinkathariti shinitainawoni.

⁸ Irojatziiita nosaikawaki jaka Efeso-ki, irojatzii ariiantatyaari kitiijyiri joimoshirinkaitziro “Oyiipataantsi”.† ⁹ Iro nimatantyaawori jiroka iinirotsi jaka ojyiki nantawaitawainiri Awinkathariti, kamiitha okanta noñaakiro. Tzimaki ojyiki maamaniminthatakinari.

¹⁰ Aririka jariitakimi Timoteo, paawakiri kamiitha, tima irijatzii antawaitainiri Awinkathariti, ari jojyana naaka. ¹¹ Tii okantzi intzimayiti janta manintawaitirini. Iro kamiithatatsi paapatziyawatyaari, irojatzii jawijantatyaari impiyai naakaki. Tim ayaawinta nowakiri impoki intsipatyaari pashinipaini iyikiiti.

* **16:2** Kantakotachari jaka “papatotapiintaiyaani”, irojatzii ikantaitsitari “itapiintawori kitiijyiri pashiniki domingo”. † **16:8** Kantakotachari jaka “Oyiipataantsi”, irojatzii ikantaitsitari “Pentecostés”.

¹² Iriima Iyiki Apolos, nokantakiri intsipayitanatyaari ikaatzi notyaan-
taimiri iirokaiti. Iro kantacha tii ikowi jiyaati irirori. Añaamachiitawakiri ari
jimatakiro paata.

Iwiyaantawori withataantsi

¹³ Paamaakowintaiya iirokaiti, poisokirotyaawo pikimisananakiri, shi-
rampari pinkantanatya, pishintsishiriyiti. ¹⁴ Itakotani pinkantawakaayi-
taiya, pantzimotawakaiyaarika oiyitarika.

¹⁵ Iyikiiti, piyotaiyirini iirokaiti saikapankotziriri Estéfanos, iriiyitaki
itanakawori ikimisantayitanaki pinampiki Acaya. Ikamaiyitanaawo
iriroriiti jantawaiwintanairo oitishiritaari. ¹⁶ Noshintsithatimi iirokaiti
pinkimisantairi iriroriiti, ari pinkimitsityaari ikaataiyini jantawaitzi,
kamaitanaawori. ¹⁷ Owanaa nokimoshiritaki noñaakiro jariitakina Estéfanos,
itsipatapaakari Fortunato, iijatzi Acaico. Iriitaki owakowintapaakimiri
iirokaiti tii okantawita pariitina jaka, ¹⁸ potapishiritantyaanari. Iriiyitaki
otapishiriyitapaimiri iijatzi iirokaiti janta. Pimpinkathatawairi.

¹⁹ Jiwithayitzimi apatowintapiintakariri Pawa jaka Asia-ki. Jiwithatzimi
ijjatzi Aquila opoña Priscila. Ari ikimitsitakimiri iijatzi apatowintapiin-
takariri Pawa ipankoki. ²⁰ Jiwithatsitzimi iijatzi pashini iyikiiti. Itako
pinkantya piwithatawakaanaia.

²¹ Irooma jiroka, iroowa nosankinatajaantzimiri nakoki naaka, ni-
withatzimi. Naakataki Pablo. ²² Jowasankitaawiitapaiiri kaari itako-
taiyaarini Awinkathariti. Impiyitaajaitaiya thaankipiroini Awinkathariti.
²³ ¡Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo! ²⁴ Nitakotzimi
maawoni iirokaiti, iri Cristo Jesús matakainawoni. Ari onkantyaari.

APITTANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO CORINTO-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinat zimirori jiroka, Jotyaañapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaakinari Pawa. Ari nokaatziri iyiki Timoteo nosankinatzi-miro. Iirokatakaki nosankinatziniri pikaatzi papatowintaari Pawa janta nampitsiki Corinto, irijatzi nosankinayitziniri oifishiritaari janta nampitsiki Acaya. ² Inkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimitsitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Ikimaatsitakari Pablo

³ Thami anthaamintaayaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo. Iriitaki Ashitairi, nishironkatantaniri. Iriitaki Pawa, oimoshirinkantaniri jinatzi. ⁴ Aririka ontzimi pomirintsizimotaini, iri Pawa oimoshirinkairi, iro amatantyaawori aaka oimoshirinkiri pashinipaini opomirintsizimotari. Irojatzi amatiri aakaiti okaatzi jantzimotakairi Pawa. ⁵ Irojatzi matachani, aririka añaañitiro ankimaatsipirowaitya ikimitapaintziro Cristo, ari añiityaawo iijatzi inkimoshiriprotakaayitai. ⁶ Aritaki okantakari, irootaki nokimaatsiwaitantakari naaka, iro niyotantyaawori tsika nonkantya noimoshirinkayitaimi iirokaiti, ari onkantya pawajakoshiriyitantaayaari. Irootaki ikimoshiritakaantakinari iijatzi naaka, ari onkantya niyotantyaawori tsika nonkantiro nonkimoshiritakaayitaimi iirokaiti aririka piñaayitiro okaatzi nokimaatsiwaitakari naaka. ⁷ Iro niyopirotantakari aritaki inkimoshiritakaayitaimi iirokaiti ikimitaitakina naaka, aririka pimatanairo pinkimaatsiwaitya nokimitaakiro naaka.

⁸ Iyikiiti, nokowi piyoyitairo okaatzi noñaakiri naaka pomirintsizimoyitakinari nosaikantapaintari Asia-ki. Owanaa jowatsinaawaitaitakina noñaajaantaki ari nonkamakimi. ⁹ Nokinkishiryaawo iroñaaka, iro ishinitantakinawori Pawa noñaakiro nokamawitaka, onkantya nawintaashiriprotantyaariri, ti okantzimaita nawintaapirowaitya naaka. ¹⁰ Iro kantacha Pawa jimatakiro jowawijaakotaana nonkamimi, iikiro jyaataakaayiro. Awintaashiri nowakiri iikiro inkimpoaawintatyina paata. ¹¹ Iijatzi pinkimitanaayaari iirokaiti pintsipataina naaka, pamanamanaataayaari Pawa inkimpoaawintantinari. Ari onkantya impaasonkipirotantayaariri Pawa inkaati kimakoyitainani jimapirotakiro Pawa inkimpoaawintaana.

Opoñaantakari Pablo jariityaari Corinto-jatzi

¹² Niyotzi naaka tampatzika nokantaka tsikarika nosaikimoyitantaki. Iri Pawa yotatsi tikaatsi namatawiti, tikaatsi oitya nonkaanikowintyaari. Tsika nokantaka niyotaayitakimi iirokaiti, ti nokinkithatakotapaintziro kapichiini ikimitakaantawitari isaawijatzi yotanitaantsi inatzi, añaa apa nokinkithatakopiintakiro tsika ikanta Pawa inishironkatantzi. ¹³ Tima okaatzi nosankinayitakimiri tikaatsi nimanapithatimi, onkaati pomirintsizwaitachani inkimathaitairo. Onkamintha pinkimathatapiintairo okaatzi nosankinatziniri. ¹⁴ Kimitaka aritaki pikimathatakina kapichiini, kantatsi pinkimoshiriwintaina paata impiyairika Awinkathariti Jesús. Ari nonkimitiyaari iijatzi naaka, kimoshiri nonkantawintaimi iirokaiti paata.

¹⁵ Irootaki nashiminthatantakawori napiitairo nariitaimi janta, onkantya pinkimoshiriwintantainari nariitaimira. ¹⁶ Ari nokowawitakari nariitanakimimi niyaatantyaarimi Macedonia-ki, ompoña napiitanairomi iijatzii nompiaairikami. Ari onkantyaami pimitakotantawainarimi potyaantaina Judea-ki. ¹⁷ Iro kantacha noipithokakiro nokinkishiritakari nantirimi. ¿Piñaajaantakima iirokaiiti owanaa namatawipiintakimi? ¿Pikinkishiritama noñaawaitashitaka nonintakaanikiini, nokantapiintaki “iAri! Nariitakimi?” ¿Piñaajaantakima niyotaawitakawo iiro nimatziro nariitimi? ¹⁸ Tima Pawa kaari thiiyinkari, jiyotzi irirori tii nothiiyawaita naaka nokantzi “iAri!” ¹⁹ Ari ikimitsitari iijatzii Itomi, Jesucristo, tsika itzimi nitapaakari nokinkithatakotapaakimiri notsipatantakarimi Silvano ipoña Timoteo. Tima Jesucristo tii ikantanitzi irirori “iAri!” jiyotakirika iiro jantziro oityaarika. Tima okaatzii jantapiintakiri Jesucristo okimiwaitakawo iriimi Pawa kantapiintantsini “iAri!” ²⁰ Iri Jesucristo yotakaapirotairi ari imonkaataiya okaatzii ikajyaakaanziri Pawa. Irootaki ankantantayitaiyaari aakaiti awintaashiriyaari “iAriwi!” Irootaki impinkathayiiantayiaariri Pawa. ²¹ Okimiwaitakawo iri Pawa withaakaayitakairimi Cristo, irijatzii saipatziiitoyitainimi, ²² okimiwaitakawo impothoyitayaimi jashiyitaira. Tima añiuro jotyantaakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro Pawa jothotyuro okaatzii ikajyaakaakairi.

²³ Imapirotatya, jiyotzi Pawa tii namatawitzimi nokantzimiri: Kantakaanzirori kaari nariitantzimi Corinto-ki, iiro nokisantapaakimi. ²⁴ Tiira naaka ompiratimini onkantya pinkimisantantyaanari. Aña oisokiro pikantawintanakawo okaatzii pikimisantanaari. Apa nonkaminaayitaimi naaka pantantayiaawori oimoshirinkaimini.

2

¹ Jiroka nokinkishiritakari: Iro napiitairo nariitimi, iroorika owashiritakaawaitimini nariitizimi. ² Aririkami nowashiritakaawaitimi janta, ¿iitaka thaamintashiritakaiyaanani naaka? ³ Irootaki notyaantantakimirori pairani nosankinari, iiro niyaatashitantzimi powashiritakaawaitina. Aña iirokawitaiyakani thaamintashiritakainanimi. Irootaki nokantashiriwintantakari: “Iiro niyaatsita, nonkimaita tzimatsirika thaamintashiritakainani. Ari onkantya nonkimoshiritakaantawaityaariri iriroriiti”. ⁴ Tima pairani notyaantakimiro nosankinari, nowashiriwaitatya nosankinatziimiro. Tii iro notyaantantzimirori onkantya nonkantzimoniintakaantimiri. Aña nokowawitayta piyoti owanaa nitakopirotaikimi.

Ipiyakotziri Pablo kantzimoniintakaantachari

⁵ Nokowi nonkinkithatakotiri shirampari owashiritakaawaitakinari janta. Tiira naaka inkantzimoniintakaawaitya, kimitaka maawoni iirokaiiti ikantzimoniintakaayitakimi. (Nokantantawori “kimitaka”, tii nokowi nowanaapirowaitiro.) ⁶ Ojyiki pikaantaiyakini iirokaiiti, aritaki powasankitaawaitakiri. Iro kantacha aritapaaki powasankitaakiri. ⁷ Pimpiyakotiri, pinkimoshiritakairi, ayimawaitzirikari jowashiritani. ⁸ Nokowakotzimi pinkantairi jirika shirampari: “Nitakotaimi”. ⁹ Pairani, nosankinatakimimi nokantaki: “Powasankitairi”. Noñaantashitizimi noñaantimiri imapirorika pikimisantana. ¹⁰ Iro kantacha ikowi Cristo pimpiyakotairi jirika shirampari. Irootaki nantairi naaka tima iro kamiihatzimotaimini maawoni iiroka. Inkaati pimpiyakoyitairi iirokaiiti, aritaki nompiyakotairi iijatzii naaka. ¹¹ Irootaki antayitairi onkantya iiro

ikitsirinkantai Satanás. Tima ayotaiyironi okaatzi ikowiri jantiri irirori Satanás.

Kantzimoshiritakaariri Pablo janta Troas-ki

¹² Chapinki, ariitakina naaka nampitsiki Troas niyaatantakari nokinkithatakaantziro Kamiithari Ŋaantsi tsika ikantakota Cristo. Ari nimatataikiro nokimisantakaantaki ikantakaantakiro Awinkathariti. ¹³ Iro kantacha tii inimotina janta, tiira noŋaapaakiri iyiki Tito. Irootaki nawijantanakari Macedonia-ki.

Iri Cristo oitsinampaakaantsiri

¹⁴ Iro kantacha, onkantawitya tsikarika ankinayiti, kantatsi ampaasoonkitiri Pawa. Tima okimiwaitakawo oyaatzishitayiiromi Cristo, ipiyaawo irirori nampitsiki joitsinampaantaki jowayirita. Ojyakotatyaawo iijatzi iyaintatzi kasankari maawoniki nampitsi. Ari ankantayityaari aaka aayiti tsikarikapaini ankamantayitairi atziri tsika ikantakota Cristo.

¹⁵ Akimiwaitakawo kasankainkari itayiri Cristo jinimotakaantyaariri Pawa. Jiroka kasankainkari, ari inkimainkayitairo awijakoshiritaatsini, iijatzi inkaati piyashiriwaitaachani. ¹⁶ Tzimayitatsi, okimitzimowaitari jiroka kasankainkari owamaantaniromi inatyi. Iriima pashinipaini okimitzimowaitari iro aŋaakaashiritairini. ¿Iitama jojyakaawintaitziri jiroka kasankainkari? ¹⁷ Kaarira jirikaiti kinkithatashiwaitawori iŋaani Pawa ikowi jaantashiwaityaawo kiriiki. Aŋa iriitataikira mapirotanairori ikinkitharyaantsitzi. Irootaki nimatanairi naaka iijatzi. Iri Pawa otyaantakinari nonkinkithatakaanti, nantawaitainiri Cristo, iri Pawa kimpoyaanari nantayitziro.

3

Antawaiwintzirori owakiraari kajyaakaawakaantsi

¹ ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya naaka? ¿Nojyakotatyaarima amayitziromi josankinari, ikantzimaitzimi: “Paawakina kamiitha?” ¿Nojyakotatyaarima kowirori posankinatini osankinarintsi, jayimaityaawo tsika ikinaayitzi? ² Aŋa iirokaiti kimiwaitakawori osankinarintsimi jaapatziyantaitinari, iro josankinashiritantaitakinari naaka. Tima aririka jiŋaayitaimi atziri-iti tsika pikantayitanaa, ari jiyoyitairo okaatzi nantzimoyitakimiri, okimiwaitanakawo jiŋaanayitayiiromi okaatzi josankinatakoyiitakinari. ³ Ari aŋiirori iirokatakai ojyawaitakawori osankinarintsimi josankinatajaantakiri Cristo. Iro kantacha tiira iro nonkinkithatakotiri osankinarintsi koŋaatsiri, kimitawori aririka josankinayitiro mapikota, aŋa nokinkithatakotatziro ipashinishiritakaayitaimi Itasorinka Pawa Kaŋaaniri.

⁴ Nokinkithatakotantawori jiroka, tima iri Cristo kantakaakawori awintaashiriyiantaariri Pawa. ⁵ Tii aaka aawiyashityaawoni apaniromi, aŋa iri Pawa matakaayitairori. ⁶ Iriitaki Pawa matakaakinawori nokinkithatakotairo owakiraari kajyaakaawakaantsi. Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi kaarimachiini osankinarintsi kimityaawoni itanakawori kajyaakaawakaantsi kaamanitakaantatsiri. Aŋa iri kantakotachari Tasorintsinkantsi aŋaashiritakaantatsiri.

⁷ Pairani josankinatantaitakawori Ikantakaantaitani mapikotaki, okoŋaatapaintzi jowaniinkawo Pawa, opoŋa opiyana. Ikanta jiŋaakiro Moisés-ni, shipakiryapoo ikantanaka, tii okantaajaitzi jaminapootairi Israel-mirinkaiti. Iro kantzimaitachari jiroka Osankinarintsi owanaa okaamanitakaantaki, okantawitaka otzimimotziro owaniinkawo. ⁸ Irooma okaatzi jimayitairi Tasorintsinkantsi iroŋaaka,

iro owaniinkapirotataitachari. ⁹ Tima owaniinka okantawitaka okaatzi owasankitaakaantaisiri, iro mapirototaitironi owaniinkatya tampatzikashiritakaantsiri. ¹⁰ Jiroka owaniinkapirotaachari iroñaaka anaapirowaitakiro tzimawitachari pairani owaniinkawo. ¹¹ Ari okaatpaaki owaniinkawitapainchari kitziroini. Irooma owaniinkapirotaachaniri iro kantaitaachani iroñaaka.

¹² Tzimataiki iroñaaka minthashiritakainani, tontashiri nonkantanaiya nonkinkithatakaantai. ¹³ Tii nonkimitawityaari Moisés-ni ipashikapootaka iiro jiñaantari Israel-mirinkaiti opiya ishipakiryapoowitaka. ¹⁴ Tima kisoshiri jinaiyakini pairani Israel-mirinkaiti, irojatziki ikantayita iroñaaka ikaatzi ichariniiyaari. Tima aririka inkimiro jiñaanayiiitiro itanakawori kajyaakaawakaantsi, iiro ikimathatziro kimiwaitaka impashikaitatyiiinirimi ikinkishiryaaamintoki, apa Cristo mataironi inkimathatakairi kimiwaitaka impashikaryaakotairomi ikinkishiryaaaminto. ¹⁵ Iinitatsi iroñaaka, aririka inkimiro jiñaanayiiitiro Ikantakaantani Moisés-ni, pashikashiri ikantayitaka. ¹⁶ Irooma intzimirika piyashiritairini Awinkathariti, aritaki impashikaryaakoshiritaiya. ¹⁷ Ikantakoyiitziro jaka “Awinkathariti” irijatziki Tasorintsinkantsi, itzimi saikakaantashiwaitaachani. ¹⁸ Irooma aakaiti awintaashiritaari Cristo, ojanyaari Awinkathariti. Tima okimiwaitaawo iroñaaka aminaatyiiirimi Awinkathariti jaamparyaakawo ashiro-taki. Tima aminapooyitziro ashiro-takiki iroñaaka, tii akimitari Moisés-ni ipashikapoowitaka pairani irirori. Irooma paata aririka añaapirotajaantairo jowaniinkawo, aripaiti ankimitagaiyaari irirori. Iriitaki matakaironi jirika Awinkathariti, Tasorintsinkantsi.

4

¹ Iri Pawa nishironkataanari okanta nantawaitantaanariri irirori. Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana. ² Nowajyaantairo owaañaawaitinanimi, tiimachiini nomanakaawaitawo niyotaantzi onkantya namatawitantantyaari, tiimachiini nothiiyakowaitawo iñaani Pawa. Aña okaatzi nokinkithatakotanairi tyaaryoori inatzi, ari okanta jiñaantawori Pawa kamiitha okantzimoyitaari atziri okaatzi nokinkithatakaantayitairi. ³ Tzimatsirika kaari kimathatironi tsika okantakota Kamiithari Ñaantsi nokinkithatziro, tiira naaka imanapithawaitirini, aña tzimatsi kantakaawori kaari ikimathatantawo okimiwaitakawo impashikapithatatyiiirimi ikinkishiryaaaminto, iriitaki piyashiwaitaachani. ⁴ Okimiwaitakawo osoryaakitatyiiimi irooki jirikaiti kisoshiriri. Iriira kamaari jiiitatziri “iwawani isaawijatziiiti”, osoryaakitirini, ari okanta kaari ikimathatantawo Kamiithari Ñaantsi. Kimiwaitaka tii jiñaayitairomi kitiiyyiinkari ojyakaawintachari jowaniinkawo Cristo, ojanyaantakariri Pawa. ⁵ Iriitaki Jesucristo nokinkithatakotairi, nokantzi: “Awinkathariti jinatzi”. Tii naaka kinkithatakawaitachani. Apa jowamachiitakina naaka Jesús pompirawaitaina iirokaiti. ⁶ Tima ikantaki Pawa: “Onkitiiyyiinkatai tsinirikiri”. Irootaki ojyakaawintacha ikitiiyyiinkashiritakaana naaka, ari okanta nonkitiiyyiinkatakotantayaariri iijatziki pashinipaini niyotakaayitairi Pawa, onkimitzimotantayaariri iriroriiti jiñaagaatyiiromi jowaniinkawo Pawa oshipakiryaaiki ipooki Cristo.

Awintaashiri ankantayitaiya

⁷ Okimiwaitakawo iityaami owaantyaawonimi pinapirotachari kowitziki. Iri ojyakaawintachari jaka Pawa ipasapiyaayitairo itasorinka awathaki, iro awatha ojyakaawintakari kowitzi. Iro

jantantawori onkanyta jiñaitantyaawori iriitaki otzimimopirotziri itasorinka, tiimachiini otzimimotai aakaiti. ⁸ Tima nokimaatsiwaiwitaka, tiitzimaita nowashiriniinta. Notajyaaniintawaiwitaka, tiitzimaita ayimawaitina. ⁹ Ipatzimaminthawaitaitakina, tiitzimaita jookawintaitina. Jowasinawaitaitakina, tiitzimaita impiyakaashitina. ¹⁰ Ojyiki jowamaimawaitaitakina ikimitaitakiriranki Jesús, ari jiñaayiitairo jañaantari Jesús. ¹¹ Jiroka kantakotachari, owanaa noñaapiintawitakawo nonkamimowintiro mi nokinkithatakotairi Jesús, ari onkanyta jiñaantinari atziri, ari jiyoyitai tsika ikanta Jesús jañi irirori. ¹² Iro nokamimatantakari naaka, onkanyta pañaashiritantaiyaari iirokaiti.

¹³ Iro nimatakiri naaka okaatzi josankinatakoyiitakiri pairani, kantatsiri: Nokimisantana i naaka, irootaki noñaawaitantari. Irootaki nimatanairi naaka, nokimisantana i, irootaki noñaawaitantari. ¹⁴ Tima niyotzi naaka jowiriintairi Pawa jirika Awinkathariti Jesús, aritaki jowiriintaina iijatzi naaka, intsipatakagainari Jesús, ari pintsipatina iijatzi iirokaiti. ¹⁵ Nimatantawori nokinkithayitai ari onkanyta pinintaawaitantaiyaari iirokaiti. Tima iikirorika piyyikipirotanakityi iirokaiti inishironkayitairi Pawa, ari ijyikipirotai paasonkipiintairini, ipinkathairi.

¹⁶ Irootaki kaari okantzimoniintawaitantana naaka, okantawitaka jowamaimawaitaitakina. Aña thaamintashiri nokantapiintana. ¹⁷ Okaatzi nokimaatsiwaitaka iroñaaka kapichiini inatzi, iiro okantaitatyaani. Irootaki noñaantaiyaawori paata antawoitai owaniinkatachari kaari thonkanitachani. Iro anagaironi okaatzi nokimaatsiwaiwitakari, iiro okantaajitai nimonkaataiyawo oitarika. ¹⁸ Tima noñaampiyatyaawo naaka kaari jiñaayitzi iroñaaka, iiro maita othonkanitaa jiroka. Tii okowapirotajaanta okaatzi koñaayitatsiri iroñaaka kaari kisonitatsini.

5

¹ Inkantawitya jowaari pirowiitatyawo apanko jaka kipatsiki, iro kantacha ayotzi tzi maitsi pashini apanko kaari thonkanitachani janta inkitiki, iri Pawa witsikakiro, kaari atziri witsikironi. ² Ari okimitsitari iijatzai awatha, owanaa okimaatsitakaawaitakai. Akowataiki otzimimotai pashini awatha añaantaiyaari inkitiki. ³ Aritaki onkanytaari, jiroka ashiri iroñaaka ari ontzimai paata owakiraari awatha. ⁴ Iiniro añaantayitawo awathatari iroñaaka, atikawaita akimaatsiwaita. Tiimaita akowajaantaitziro ampiyashiwaitaiya. Aña iro akowataitzi otzimimoyitai pashinatsiriri awatha, akowairo kantaitachani añaamintotsi poyaantaiyaawoni jiroka añaaminto kaari kañaanitatsini. ⁵ Iriitaki Pawa matakaayitaironi tsika ankanatayitaiya. Tima aña iro jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, ari ayotziri imapiro jimonkaatairo Pawa okaatzi ikajyaakaakairi.

⁶ Iriitaki shintsishiritakairi. Ayotaiyini iinirotatsi añaayitzi iroñaaka awathaki, tikiraata atsipataariita Awinkathariti. ⁷ Awintaashiri owiri iiniro añaika, okantawitaka tii añaawitari. ⁸ Aritaki nokantaki, shintsishiri akantaka, akowayitaki ookawintairo awatha, antsipatantaiyaariri Awinkathariti. ⁹ Akowapiintakiro antayitiro okaatzi inimotziriri irirori, atanatyaawo iroñaaka, ari onkimitsitaiyaari paata aririka antsipatantaiaiyari. ¹⁰ Maawoni aakaiti ari ankatziyimotairi paata, aririka jaminakoyitairi maawoni, jiñaantaiyaawori ikaatzi antayitakirori kaaripirori iiniro jañaawita, iriitaki jowasankitayitairi. Jaminakoyitairi iijatzai ikaatzi antayitakirori kamiithari, iriitaki inkimitakaantairi impinataatyirimi.

Amatakaayitairi pashinipaini raapatziyaiyaari Pawa

¹¹ Nokinkithatakaantapiintzi naaka, ari nokinakairo jiñaantayiityaawori imapiro nopinkathatairi Pawa. Jiyotziro irirori, onkamintha piyotaiyironi iijatzi iirokaiti. ¹² ¿Pikinkishiritama nasagaawintawaitatya napiipiintantawori? Tii ari onkantya. Aña nokowatzi piyoti tsika nokantataika naaka, ari onkantya piyotantyaawori iiroka tsika pinkantiri pakayitiri kamiithaini ikaatzi asagaawintawaitachari janta, kantashiwaitachari: “Kamiithari ninatzi naaka”, tiimaita ikowaajaitzi inkamiithashiritaiyini. ¹³ ¿Nokimitakotzimirimima shinkiwintawaitachari nokantayitantzimiri? Tikaatsi oitya, aña nokamaiprowintanaaayaari Pawa. Irooma nokimitzimotzimirika atziri shintsitsatsiri, nokowatziira nonintaashiritakaayitaimi nokantayitantzimiri. ¹⁴ Okaatzi nantayitzi, iroora nantantayitaawori jitakotaana Cristo. Tima ikamawintayitai maawoni aaka, okimiwaitanakawo maawonimi aakaiti ankamayitakimi iijatzi. ¹⁵ Jiroka ipoñaantari ikamawintantakairi maawoni ipoña jañagai iijatzi, ari onkantya antapiintantaiyaawori ikowiri irirori, iiro antashiwaitawo okaatzi anintashiwaitari aakaiti.

¹⁶ Irootaki, iiro okantzimowaitantari atziri tsika ikanta jiñaitziri iwathaki. Tima imapirotatya otzimimotakiri iwatha iijatzi Cristo isaikimotantapaintari. Iro kantacha tii añaayitzimaitaawo iroñaaka. ¹⁷ Irootaki nokantantzimiri, ikaatzi wathatakoshiritanaariri Cristo, owakiraashiri ikantayitanaa, tii ikimitanaa tsika ikantawita pairani, othonka owakiraatzimotanairi maawoni. ¹⁸ Iriitaki Pawa matakaantzirori maawoni jiroka. Irijatzi kantakaawori okanta aripirotanaariri irirori okantakaantakiro jantzimoyitakiri Cristo. Ikantayitai irojatzi antayitairi aakaiti, amatakaayitairi iijatzi pashinipaini raapatziyantaiyaariri Pawa. ¹⁹ Irootajaantaki jotyaantantakariri Pawa jaka kipatsiki jirika Cristo, onkantya raapatziyantaiyaariri isaawijatziiti, iiro jowasankitaawintantaari iyaaripironka. Irojatzi jotyaantantakinari naakaiti nonkinkithatakaayitairi atziriiti raapatziyantaiyaariri Pawa. ²⁰ Iro nimatanairi naaka, jotyaantaitakina nonkinkithatakotairi Cristo. Okimiwaitakawo iriitajaantakimi Pawa apiitakaapiintakinawori, nokantzi: “Paripirotaiyaari Pawa. Irootaki ikowairi Cristo”. ²¹ Tii jantanitziro Cristo kaaripirori. Iro kantzimaitacha Pawa ikimaatsitakaawaitakari okimiwaitakawo jantatyiromi kaaripirori. Ari ikinakaakiro Cristo, jotampatzikashiriyitantairi, ikimitakaayitai ikanta irirori.

6

¹ Naakataki tsipataimiri antawaitainiri Pawa, noshintsithatziimi iiro pimanintawaitziro okaatzi jinishironkataimi Pawa, aminaashiwaitakari.

² Jiroka ikantakiri irirori:

Niyotaki kamiitha imatya, aripaiti nokimakimiro pikowakotanari.

Imonkaapaititapaaka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”, nonishironkataimi.

Iro apiipaititachari iroñaaka, jiroka “Kitiijyiri Awijakotaantsi”. ³ Tii nokowiro iitya otzikatzikawaitirini jawijkashiritai, ari onkantya iiro ithainkimawaitantaitanawo nantawaitani. ⁴ Aña nokowatzi noñaagantairo kamiitha jompiratani Pawa ninatzi, oisokiro nonkantantya,

aririka awijyimotina oityaarika: inkimaatsitakaawiitina, impomirintsitakaawiitina, jowasankitaawiitina, ⁵ impajawiitina, jomontyaitina, jowatsinaawaitaitina, nantawaiprowitayita, ayimawaiwitina nowochokini, owamaimawaiwitina notajyi, ⁶ kitishiri nonkantaiya, yotani nonkantaiya, aapatziya nonkantantai, itakotani nonkantantai, nampishiri jowaina Tasorintsinkantsi, nishironka nonkantantai, ⁷ noñaawaitapiintairo tyaaryoori,

intasonkawintakaantaina Pawa, nantapiintairo tampoziikashiritakainani nonkimitakaantanakiro nowayirityaami, notzikaawintaka ipoña nopiyakowintaka. ⁸ Inkantawitaya inthainkimawaitaitina, impoña impinkathaitanaina naaka. Onkantawitaya inkawiyawaitaitina, impoña inthaamintawaitaitina. Onkantawitaya noñaawitapiintyaawo tyaaryoori, jiiitapiintaitakina “thiiyinkari”. ⁹ Onkantawitaya iiro itzimawita kaari ñaayitinani naaka, tzimimaitacha yopirotinani. Nonkamimawaiwitya, iinromaita nañi. Jowasankitaawitakina, tiimaita jowamaayiitana. ¹⁰ Owashiri nonkantawitaya, iikiromaitacha nonthaamintayitya. Nonkowityaaniintawaiwitya naaka, iro kantacha nonintaakaayitaiyaari pashinipaini. Tikaatsi tzimimowaiwityaanani naaka, iro kantacha nonintaawo kowapirotajaantachari.

¹¹ Corinto-jatziiti, nokantapirotatziimiro jirokapaini, tikaatsi nimanimowaitimiri. ¹² Tikiraatarika awintaashiritawakaayita, iirokaitira kantashitawori, tiira naaka. ¹³ Incha paapatziyaina naaka nokimitaakimi iiroka, tikaatsi nimanimowaitimi. (Nokantzimirowa jiroka, kimitawaitaka iintsimi noñaanatzi.)

Akimitaawo itasorintsipankoti Pawa Kañaaniri

¹⁴ Iiro piwathatakotanaari kaari kimisantatsini. ¿Kantatsima kamiithashiriri jaapatziyaari jantawaiti kaaripiroshiriri? ¿Kantatsima ontsinirikiti tsika okitiiyyiinkatzi? ¹⁵ ¿Kantatsima Cristo jakakotiniri ikowiri kamaari? ¿Kantatsima kimisantzinkari intspatyaari kaari kimisantatsini jashityaawo tsikarika oitya? ¹⁶ ¿Kantatsima ankimitakaantiro itasorintsipankoti Pawa tsika ipinkathataitziri oiyakaawontsi? Irooma aakaiti akimisantayitai akimiyaawo aakami tasorintsipanko tsika inampitawo Pawa Kañaaniri. Jiroka ikantaki Pawa:

Ari nonampishiritantaiyaari, notsipataari naniiyitai.
Naakataki inkimitakaantai Iwawani,
Iriiyitaki nashitaari Naaka.

¹⁷ Iro ikantantari iijatzi Awinkathariti:
Pintainaryaapithairi pashinijatzi atziri, iiro pitsipamintharitari jirikaiti.
Iiro pantapiintanairo nopinkakaimiri.
Ari naapatziyaimi,

¹⁸ Pinkimitakaantaina naakami piwaapati,
Nonkimitakaantaimi naaka iirokayitakimi notomiiti, iirokayitakimi nishin-toiti.

Ari ikantziri Awinkathariti, Shintsipirotsisiri.

7

¹ Nitakotani, aritaki ikajyaakaakairo Pawa, ontzimatyii ankitishiritai, owajyaantairo maawoni kaaripirori, okaatzi antayitziri, okaatzi akinkishiriyitari iijatzi. Aña ontzimatyii oñaagantairo apinkathatziri Pawa, ikitishiritakai.

Ikimoshiritzi Pablo jowajyaantairo Corinto-jatzi kaaripirori

² Paapatziyaina naaka. Tii nokantzimoniintakaawaitzimi iirokaiti, tii nowaaripirotaakantawaitzimi, tii nathaagawaitzimi iijatzi. ³ Tii iro nokantantawori jiroka nothawitakotatziimi. Aña napiitawaimiro nokantsitakimiri: “Nitakopirotaakimimi”. Irootaki nonkantapiintakimiri iinta atsipatawaka añaika iroñaaka, ari nonkimitsityaawori iijatzi ankaatairika ankamawitya. ⁴ Ojyiki nawintaashiriyitakimi iirokaiti. Nasagaawintakimi.

* **6:15** Jiroka pashini iwairo kamaari ikantayitzi “Belial”.

Aririka nonkinkishiritakoyitimi, pithaamintakaana, kimoshiri nokanta, okantawitaka owanaa jimaamaniwaitaitakina jaka.

⁵ Tima nariitaka Macedonia-ki tii okantzi nimakoryaapaaki tima ojyiki pomirintsitzimotakinari. Tzimayitatsi ñaanaminthawaitashitakinari, irootaki kantzimoshiriwaitakinari. ⁶ Iro kantacha Pawa ikimoshiritakaapiintairi ikaatzii okantzimoniintawaiyitari, ari ikimitsitakinari naaka, jariitapaaka Tito nosaikira. ⁷ Ojyiki nothaamintashiritanaka noñaawakiri. Iro nothaamintashiripirotantanakari ikamantapaakina tsika pikantaiyani iirokaiti. Ikantapaakina: “Jaawakina kamiitha Corinto-jatziiti, ikowaiyakini jiñiimi, owanaa okatsizimoshiritakiri okaatzii jantzimotakimiri, antawoiti jitakoyitaimi”. Ari ikantapaakinari, iro oimoshirinkapirotakinari. ⁸ Pairani, nosankinatsitantakimrori, noñaajaantawitaka owanaa owashiritakaawaitimi okaatzii nokantayitakimiri. Ikanta notyaantataikimirowanki, nokantashiriwaitanaki: “Irootya notyaantaajaitzinirimi”. Niyotzimaitaka iroñaaka kapichiini powashiriwaitapainta iirokaiti. ⁹ Irootaki nokimoshiriwintantawori notyaantakimiro. Tii nokantatyi iro nokimoshiriwintzi nowashiritakaawaitakimi. Aña iro nokimoshiriwintairi powajyaantayitairo kaaripirori. Ari pikinakaakiro iirokaiti pinimotakaantaariri Pawa poitsinmpaayitairo powashiritani, tii nowaaripirowaitajaantzimi naaka. ¹⁰ Tima aririka jowashiritakaantya Pawa, ikowatzi jowajyaantakaayitairo kaaripirori, onkantya awijakoshiritantaiyaari. Irootaki iiro okantzimoshiriwaitantai jiroka. Irooma jowashiritakaantashiwaiyaarika isaawijatzii, ari jiñaitakiro inkamashiriyyiti. ¹¹ Opoñaantari jowashiritakaawaitakimi Pawa, irootaki kinkishiritakaanaimiri kamiithapiroini, pipiyakowintaana, owatsimaanakimi, thaawashiri pikantanaka, pitakopirotaana, powasankitaakiri kantakaantzirori. Ari pikinakaakirori poñaagantantakawori kitishiri pikantayitanaa. ¹² Jiroka opoñaantanakari kitziroini nosankinantakimrori pairani, iro jiyotakaantaimiri Pawa tsika pinkantya piñaashintsiwintaiyaana naaka. Tii iro nosankinamachiitantyaawori jowasankitaantaityaariri kantakaashitakawori, tiimachiini nopiyakowintantawo jathaagawitakina. ¹³ Iro nothaamintashiritantari. Owanaa okimoshiritakaakina iijatzi nokimawaki paawakiri kamiitha Tito, powawijaakinari okantzimoshiriwaiwitakiri irirori. ¹⁴ Tima aritaki nokamantsitakari naaka Tito tsika pikantaiyani iirokaiti, nokantakiri: “Kamiitha jinaiyatziini Corinto-jatziiti”. Tii powaañaantanawo okaatzii pantayitakiri, tima imapirotatya okaatzii nokantsitakariri Tito. Ari okimitsitakiri iijatzi okaatzii nokantzimiri iiroka. ¹⁵ Jitakopirowaitaimi Tito, aririka inkinkishiritakoyitaimi tsika pikantaiyakini paawakiri kamiitha, pikimisantawakiri, pipinkathatawakiri. ¹⁶ Antawoiti nokimoshiritsitaka naaka kantatsi nawintaashiripiroyitaimi iroñaaka.

8

Kiriiki impashiyiityaariri oitishiritaari

¹ Iyikiiti, nokowi piyotakotairi ikaatzii apatowintaariri Pawa jaka Macedonia-ki, inishironkayitairi. ² Okantawitaka jiñaawitakawo owanaa pomirintsitzimowaitakariri, kimoshiri ikantaiyani. Okantawitaka ikowityaaniintawaiwitaka, ojyiki kiriiki ipashitantayitakiri. ³ Ikowakaanikiini jantayitakiro irirori jiroka, ipantayitaki okaatzii jaawiyayitzi, janaantaki ipashitanta. ⁴ Ikantakina naaka: “Thami ampashiyiityaari kiriiki pashini kimisantzinkariiti, ikaatzii kowityaaniintawaitatsiri”. ⁵ Jimapirowaitakiro okaatzii jantakiri anaawaitanakiro nokinkishiritakowitakariri. Iri

jaakowintajaantanaka Awinkathariti, ari ikimitaakinari iijatzi naakaiti. Tima irootaki ikowakaakiriri Pawa. ⁶ Irootaki noshintsithatantakariri Tito impiyanai onkantya iminhashiritakaantimiri pantayitairo iijatzi iirokaiti. Iriitaki tsipatapaakimiri pitantanakawori pipashitantayitaka. ⁷ Iirokaiti anaantayitanaasiri pantayitanakiro ojyiki oiyitarika. Kamiitha pikimisantayitanai, kamiitha pikinkithatakaantayitanai, kamiitha piyoyitanai, thaaminta pikantayifa, antawoiti pitakotakina. Nokowi panaayitantai pimpashitantayitaya.

⁸ Iiro noshintsiwintzimi pimayitantaawori. Apa nonkinkithatakoyitimiri tsika ikantayitaka jaka jiminthayitaa inishironkantatzi. Onkamiithawaitimi poñaagantairo pitakopirowaitantayita. ⁹ Kamiithawaitaki pimayitairomi jantapaintziri Awinkathariti Jesucristo, inishironkapirowaitantapaintzi. Oztimimowitari irirori maawoni, ikimitawaitakari ajyaa-gantzinkari, iro kantacha ikimitakotapaintari kowityaaniintanari. Iro jimatantakawori jiroka onkantya pinintaawaitantayiaari onkimiwayitaa-womi pajaagantayiaami inkitiki. ¹⁰ Jiroka okaatzi nokinkishiritari naaka: Iro kamiithatatsi pothotyiro okaatzi pitanakari. Iirokaiti itayitanakawori awijanaintsiri osarintsi pikinkishiritaka pimpashitantayitaya. Pimatakiro pitanakawo. ¹¹ Incha pothotyiro. Pinkimitakaantairo owakiraa pithaam-intaiyanakaniranki pifantanakawori. Incha pothotyiaantayawo okaatzi tzmimotzimiri. ¹² Tii ikowakotajaantai Pawa anaakairo ampashitantayawo okaatzi tzmimotakairi. Apa ampashitantayawo okaatzi aawiyiri. Ari-taki inimotakiri Pawa. ¹³ Tii nokowakotzimi pimpashitantya inintaawaitantaayari pipashitakari, iro ompoñaantayari pinkowityaawaiti iirokaiti okanta-kaantziro pipashitantaka. ¹⁴ Aña iro kamiithatatsi, pimpashityaari okow-ityimowaitari iroñaaka, aritaki impashitaimi iiroka paata aririka onkow-ityimowaitimi. Ari onkantya pimonkaatawakaantayari. ¹⁵ Irootaki josank-inatakotsitaitakari, kantatsiri:

Ikaatzi aapirotaintsiri, tii otzimagaantawaitzi.

Iriima againtsiri kapichiini, tii okowityimowaitari.

¹⁶ Nopaasoonkitziri Pawa, tima iriitaki kantakaakawori okanta jitakotantzimiri Tito, ari ikimitaana naaka nitakotzimi. ¹⁷ Tima nokantakiri: “Tito, impiyanai Corinto-ki”. Aña minthatsiwaitaka. Iro jijaati iroñaaka. ¹⁸ Nontsipataimiri Tito pashini iyiki. Kamiitha kinkitharyaantzi jinatzi. Pinkatha jowayitziri pashini kimisantzinkariiti tsikarikapaini, ikimayitakiri ikinkithatakotairo Kamiithari Naantsi. ¹⁹ Irijatzi iyoshiitakiriri jaka kimisantzinkariiti, jowakiri intsipatanatyaana paata naanakiniri kiriiki pashini kimisantzinkariiti kowityaawaitatsiri. Irootaki oñaagantironi imapirotatya jitakoyitakari, iro ompoñaantayari ipinkathayitairi Pawa. ²⁰ Ari onkantya iiro ikinkithatakowaitaitantana tsika onkantya nantitaantiri kiriiki ipashitantayitairi. ²¹ Tima nokowatzi onkamiithatzimotiri atziri nantayitiri, ari onkimitzimotyaari iijatzi Pawa. ²² Notyaantiri iijatzi pashini iyiki intsipayanatyaari. Iriitaki nokitapiintakari, jominthakitakawo jimitakotanti. Nokinkithatakotakiniri tsika pikantayani iirokaiti, iro jiminthapirotantanakari jimitakoyitimi, tima jawintaapirotani jowayitanakimi. ²³ Jirika Tito, notsipaminthari jinatzi, iri nokaatapiintakiri nantawaiwintakimi. Iriima pashini apiti iyiki itzimi intsipatanatyaari, jotyaantani jinatzi kimisantzinkariiti saikayitatsiri jaka, ipinkathapirotziri Cristo. ²⁴ Ontzimatyii paawakiri kamiitha aririka jariitaya janta. Iro jiyotantayari iyikiiti kimisantsiri jaka imapirotatya okaatzi nokinkithatakotakimi iirokaiti jaka.

9

¹ Niyotzi naaka tii okowajaantzi nosankinatakotimiri piiriikiti inkaati potyaantiniriri pashinijatzi oitishiritaari. ² Tima niyotaki ayimatapiintakimi iirokaiiti pantiro. Aritaki nokinkithatakotakimi jaka Macedonia-jatziki, nokantayitakiri: “Ikowitaitaika Acaya-jatzi impashitantayitya chapinki awijanaintsiri osarintsi”. Nokinkithatakotakimi iirokaiiti nominthatakaayitanakari iijatzii iriroriiti.* ³ Iro kanzimaitacha, iro notyaantantimiri iyikiiti onkantya inkamantantimiri, iri itapaatyaawoni joyiyyitiri kiriiki. Tima tii nokowi aminaashiwaitya okaatzi nokinkithatakotakimiri iirokaiiti jaka. ⁴ Tima nokowatzi kapichiini nariitanakimi nawijanakirika janta. Kimitaka ari joyaatanakina tsika inkaati Macedonia-jatzi. Aririka noñaapaakiro tikiraamintha poyiyyitzi kiriiki, owanaa nonkaaniwintawaitya, tima aritaki nokinkithatakotsitakimi jaka. Ari pinkimitsitayaari iijatzii iirokaiiti pinkaaniwintawaitya. ⁵ Irootaki notyaantsitantimiri jirika iyikiiti, iri itapaatyaawoni jariityaami janta tikiraamintha niyaatiita naaka. Iriiyitaki oyiitakotapaakimirini kiriiki ikaatzi pikajyaakaantakiri iirokaiiti. Witsika pinkantakiri maawoni kiriiki aririka nariitapaatya. Ari onkantya iiro noshintsiwintantapaakimi pantayitiro.

⁶ Apa pinkinkishirtiro jiroka:

Ikaatzi pankitatsiri kapichiini, iipichokiini joyiitzi. Iriima ikaatzi pankipirotaantsiri, ojiyiki joyiiti.

⁷ maawoni iirokaiiti ontzimatyii pimpashitantaiya okaatzi pikowiri. Iiro pishintsiwintantawaitzi impashitantaiya ojiyiki tiirika ikowaitzi, ari onkantya iiro okatsizimoshiriwaitantari ipashitantaka. Tima atziri kimoshiriwintapirowaitzirori okaatzi ipashitantari, iriyyitaki jitakotari Pawa. ⁸ Iri Pawa ojiyiñaapirotaimironi okaatzi kowityiimowaitzimiri. Aritaki ontzimagaantaki onkaati pimpashitantawaitaiyaari kamiithapiroini iiroka. ⁹ Okimiwaitakawo okaatzi kinkithatakotachari Osankinarintsipiroriki, kantatsiri:

Okaatzi tzimimotziriri Pawa, irootaki jantitainiriri ikaatzi kowityaani-intawaitatsiri.

Tima tampatzikashiri jinatzii irirori, ari inkantaitatyaani.

¹⁰ Iri Pawa kithokitakaironi okaatzi pankiyitachari, irijatzii jyookakairori, ari okanta joyiipayiitantawori okaatzi jowayitari. Ari inkimitaimiri iijatzii iirokaiiti impayitaimiro kowityiimotzimiri, ari onkantya ontzimotantaimiri pimpashitaiyaariri pashinipaini, tampatzikashiri pinkantya.

¹¹ Irootaki impapiroantimiri Pawa onkantya pimpashitantapiintantyaari. Ari onkantya impaasonkitantyaariri Pawa, ikaatzi aayitzirori apashitantayitari. ¹² Ari okantari, okaatzi pipashitantayitari tii apa pinishironkatiri kowityaawaitatsiri, aña iro ompoñaantyaari impaasonkipiroyitari Pawa.

¹³ Aririka jiñaayitakiro okaatzi pipashiyitakariri, ari pikimitsitayitakari iijatzii pashinipaini, owanaa impinkathatanakiri Pawa. Tima jiñaayitiro tii apa piñaawaitashiyita, pikantzi: “Nokimisantari Cristo okinkithatakotziri Kamiithari Ñaantsi”. Aña jiñaayitiro iijatzii pantayitziro oñaagantzirori imapiro pikimisantayitanai. ¹⁴ Iro ompoñaantantyaari jitakopirowaitanaimi, jamanamanaatakowintaimi, okantakaawo jinishironkataimi Pawa. ¹⁵ Ari ankimitsitanaiyaari iijatzii aakaiti ampaasonkitanari Pawa, tima inishironkatakai aaka, iro mapirotaaitzirori okamiithatzi, iiro okantzi othotyiro ankinkithatakotiro.

* 9:2 Jiitayitziiri jaka “Acaya”, iro kipatsi tsika janta osaiki nampitsi Corinto.

10

Ikinkithatakotziro Pablo okaatzi jantayitziri

¹ Naakataki Pablo, tzimatsi nokowakotzimiri. Tsinampashiri nonkantya iiro nowatsimaawaitzimi, nonkimitakotyaari Cristo. Tima niyotzi tzimatsi ikantakoyiitakina: “Jirika Pablo tsinampashiriri jinatzi isaikimotapiintai, irooma isaiki intaina katsima ikanta”. ² Nokowakotzimi, iiro piyaatakaairo powatsimaawaitina. Ari onkantya iiro niyakawaitantapaakimi aririka nariitapaakimi. Tima niyotaki ari nonkantayitapaakiri ikaatzi saikimoyitakimiri janta kantayitaintsiri: “Tikaatsi jütya Pablo, ari ikimiyitari pashini atziriiti tii otzimimotziri ishintsinka”. ³ Imapirowitatya ari nokimitari pashini atziriiti, tima jirika iita nomaamanitziri, tii ikimitari nomaamanitziri atziri. ⁴ Tima aririka nomaamanitanti naaka, tii noirikayitziro omanamintotsi okaatzi jomanatantapiintari atziriiti, aña itasorinka Pawa nomaamanitanta naaka. Ari okanta noitsinampaayitantariri ikaatzi ishintsitakaawitakari noisaniintani. ⁵ Ari okanta nokitsirinkantaariri naakaiti maamaniwaitaniri, nokitsirinkayitairi asagaawintawaitaniri otzikatzikatantsiri kaari jiyotakoyiitantari Pawa. Nokimitakaantaawo noirikaatyiiromi nokinkishiriwaiyitari, noshintsiwintaatyaaami nonkimisantairi Cristo. ⁶ Aririka nonkimakowintaimi pipiyashitaari iirokaiti pikimisantapirotairi iijatzi, aripaiti niwitsiyi nowasankitairi inkaati piyathayitachari.

⁷ Paamaia jowapiyimowaitzimikari. Tima tzimayitatsi pikaataiyini kantayitatsiri: “Jashitana naaka Cristo”. ¿Ikinkishiritama tii jashitsitana iijatzi naaka? Iroorika ikinkishiriyitakari, ikinakaashitakawo, tima naaka jashipirotataika Cristo. ⁸ Aamaashitya ari pinkantayitanaki iirokaiti: “Jitanakawo iroñaaka Pablo jasagaawintawaitawo okaatzi ikinkithatakoyitziri”. Tii nokaaniwintakotawo okaatzi inkantayitiri, tima iriitaki Awinkathariti owakinari niyotaantayitai, tii jowana nowaaripirotantawaiti. ⁹ Irootaki kaari nokowanta onkimitzimotimi okaatzi nosankinatimiri, nokowatzi nominthaaawaitimi. ¹⁰ Aamashitya tzimayitatsi kantayitatsiri: “Tima jotyaaantapiintairo Pablo josankinari, owanaa ishintsithatapiintakai, ikinkithatakotapiintairo pomirintsitzimotairi antayitiro. Iro kantacha isaikimoyitai jaka, kimiwaitaka tii ishintsinitzi. Ikanta ikinkithayitaki manintaari jinaki”. ¹¹ Jiroka nakayitiri ikaatzi kantayitatsiri, nokantziri: “Tsika nokanta nosankinayitakimi, ari nokantsitakari iijatzi nosaikimoyitakimi”. ¹² Tii notsipatari naaka pikaatziri pisaikaiyini, asagaawintawaitachari. Tii jiyotajaitzi iriroriiti. Tzimatsi tsika ikaatzi monkatziyawakaapiintachari, jinaajaantaki janaawakaantayitawo okaatzi kamiithatzimowaitashitariri iriroriiti. ¹³ Irooma naaka tii nasagaawintashiwaitawo nimonkatziyiro kamiithatzimowaitashitanari naaka, apa nokinkithatakotairo nimonkaatkiro ikantakinari Pawa nantiniri. Jiroka ikowakiri nantainiri, ontzimatyii niwiyairo nantawaitiniri janta tsika pisaikaiyini iirokaiti. ¹⁴ Irootaki noñaashintsitakowintanzimiri iirokaiti, tii nanaakairo okaatzi ikantakinari Pawa. Tima naakataki itakawori nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo. ¹⁵ Irootaki kaari nokimitantari ikaatzi asagaawintashiwaitawori jimonkatziyani, aña tchimataawitacha pashini itzimi itataitanakawori imonkaatkiro. Iro kantacha, iikirorika pantapashiriwaitanakiyiri, iiro nopomirintsiiwaitanaimi iirokaiti, ¹⁶ kantatsi niyaayiti pashiniki nampitsi nonkinkithatakaantairo Kamiithari Ñaantsi. Iro nimatiri, iiro nokinanaki tsikarika jitayitakawo ikinkithatakaantzi pashini atziri, nasagaawintawaitawokari jimonkaatakaani pashini. ¹⁷ Tii

opantawo jasagaawintashiwaitaitya apaniroidi. Iro kamiithapirotatsiri asagaawintaiyaawo jantayitzi Awinkathariti. ¹⁸ Tima tikaatsi aimachiitya asagaawintawaitya apaniroidi anthaamintawaitya. Iro kowapirotachari inthaamintapirowintai Awinkathariti.

11

¹ Nokowi iikiro pamawitayiiro okaatzi nosankinatakimiri jaka, onkantawitayta onkimitzimotimi jantziri masontzi. Nokowi iikiro piyaataty piñaanayitiro. ² Owanaa naamaakotakimi iirokaiti, iri Pawa kantakaakinawori. Tima naakataki itakawori nokinkithatakaakimi okanta jashiyantaimiri Cristo. Nokimitakaantawaitaimi iirokatokimi nishinto, tzimatsimi nokajyaakaakimiri pintsipatyari, aamaakoni nowapiintanaimi iiro pikaarirowaitanta irojatzi paawakaantapirotatyari. Iri ojyakaaw-intachari Cristo, itzimi kimitakariri iriimi paayitairimi paata. ³ Tima nothaawakaatziimi intzimi iitya amatawitimini, inkimitakotapaatyari maanki amatawitakirori pairani Eva. Aritaki joitzipinatakimi, jowajyaantakaimiro pawintagaari Cristo, pikinatanaari. ⁴ Kimitaka iirokaiti, tii pijyinkaashitawo pakayitiri pashini kinkithatakotimirini Jesús, ari pakakiri onkantawitayta jinashitapaatyawo okaatzi nokinkithatakotakimiri naaka Jesús, okaatzi nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, okaatzi nokinkithatakotakimiri Tasorintsinkantsi. ⁵ ¿Pikinkishiritama iirokaiti janaakoyitana naaka jotyaaantapirotitani jirikaiti? ⁶ Aamaashitya tii nokinkithatzi kamiithaini naaka, iro kantacha iyotani nokanta. Irootaki piñaakoyitapiintakinari. ⁷ ¿Nokinakaashitakawoma tii nokowakoyitziimi kiriiki, nokinkithatakaayitakimiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa? Aña tsinampashiri nokantaka nantawaiwintakimi niyotaantayitakimirori, tii nokowakowaitzimi. Arira okanta ikimitakaantaitzimiri ñaapirori pinayitzi. ⁸ Okanta nokinkithatakaapaakimi pairani, iri pashinijatzi kimisantzinkariiti payitakinari kiriiki nañaantari. Okimiwaitakawo nonkoshitayirimi iriroriiti okanta nantawaiwintantakimiri iirokaiti. ⁹ Iinirrotatsi nosaikimotakimi pairani, owanaa nokowityaaniintawaitaki. Tiimaita noñi pimpina oitya nañaantayari. Ikamintha jariitayakani iyikiiti Macedonia-jatzi, iri payitapaakinari. Ari okantakari kaari noñaantawo pimpayitina kiriiki iirokaiti. Ari nonkantapiintatyiuro iiro nokamitzimi. ¹⁰ Antawoiti nokimoshiriwintakiro tii nokowakoyitziimi, ari nonkantapiintanakiyuro maawoni nampitsiitiki okaatzi saikatsiri Acaya-ki. Jiyotziro Cristo tyaryoo nokantaki. ¹¹ ¿Piñaajaantzima iirokaiti iro nokantantawori jiroka tii nitakotzimi? Jiyotzi Pawa nitakotzimi.

¹² Iikiro niyaatakaatyuro onkantya jirikaiti kinkithatakaaniri pasagaawintawaitakari iirokaitiki, iiro ikantanta: “Ari nokimitakari Pablo”. ¹³ Jirikaiti kinkithatakaaniri kaari Otyaantapirotori, amatawitaniri jinayitatzi, apaniroidi ikimitakaantashiwaitaka iriirikami jotyaaantapirotani Cristo. ¹⁴ Tikaatsi oitya jomapokakaantairori jiroka. Tima jimatsitawo iijatzi Satanás jojyakotari ishipakiryi maninkari onkantya jamatawitantatyari. ¹⁵ Iro iiro jomapokantawaitai ikaatzi antawaiyitziniriri Satanás, irojatzi jimatsitari irirori. Inkimitakaantawaitya jantawaitatzi onkantya inkamiithashiritakaantayiariri atziriiiti. Arimaitaka jowasankitaawintaitairi okaatzi jantayitzi.

¹⁶ Incha napiitawakiro nonkantimi, onkamintha iiro nokimitzi-motzimiri masontzi. Irooma nokimitzimotakimiri, pishinitawakina nasagaawintawatya kapichiini. ¹⁷ Okaatzi noñaawaitziri iroñaaka, tii okimitajaantawo jiñaawaitirimi Awinkathariti. Aña nokimitakotatyaari masontzi jasagaawintashiwaita. ¹⁸ Ari ikantapiintakari pashini atziriiiti, ari nonkantaari naaka iijatzi. ¹⁹ Pikimitakaantawaitaka iirokaiti yotaniri pinayitzi, ¿itama pikowantawaitari pinkimisantayitairi masontzi? ²⁰ Irootajaantaki pantayitakiri iirokaiti, pikimisantapiintakiri ikaatzi kimitakaantawaitakamiri jompiratani, apathawaiyitzimrori tzimimotzimiri, athaagawaiyitakimiri, asagaawintawaitachari, pajapoowaiyitzimiri iijatzi. ²¹ ¿Piñaajaantzima tii naawiyawaitanitzii naaka nimatantyaawori kimitakawori? ¿Kantatsima nonkaaniwintakotyaawo tii nimatataitziro? Iiro. Arimaitaka nantataiki kimitawori okaatzi jantawitaiyakarini iriroriiti, nasagaawintawaitya, onkantawitayta nonkimiwityaari masontzi.

²² Iroorika jasagaawintawaitaka jiñaawaitziro noñaani Heber-paantiri, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka iyyininkamirinkaititari Israelni, iijatzi naaka. Iroorika jasagaawintawaitaka icharinimirinkaititari Abraham-ni, iijatzi naaka. ²³ Iroorika jasagaawintawaitaka jantawaitainiri Cristo, iijatzi naaka. (Imapirotaajaitatya nokimitakari naaka jiñaawaitzi masontzi.) Iro kantacha nasagaawintawo nanaakowaitairi jirikaiti nantawaitzi, nanaakowaitairi iijatzi noñaapiintakiro jomontyaawaitaitakina, ipajawaitaitakina, jowamaimawaitaitakina. ²⁴ Noñaakiro okaatzi 5 japiitapiintakina ipajawaitana nojyininkapaini janta japatotapiintaita.* ²⁵ Mawajatzii okaatzi jompojawaitaitakina. Apawojatzi ipichiitakina. Mawajatzii nopitaminkakowaitaka. Tsiniripaiti nosaikakowaitaki niyantaanaiki inkaari, ari nokitiiyyitakotakiri. ²⁶ Ojyiki nariitantayitaka. Nokinayitaki okowiinkayitzi jiña. Nokinimoyitakiri ipiyota koshintziiti. Ikowayitaki nojyininkapaini jowaaripowaitainami, iijatzi ikimitakari kaari nojyininkata. Nokowiinkatakowaitaki nampitsiitiki iijatzi otzishimashiki. Nokowiinkatakotaki inkaariki. Owanaa nopomirintsiwaitakari iitashiwaitachari “iyiki”, kaarimaita. ²⁷ Ojyiki nantawaitaki, ayimawaiwitakina nomakoni. Ayimawaitakina nowochokini, notajyi, nomiri, noyatsinkari. Tajaaniunti nokantapiintaka. Nomaawaitaki tsikarikapaini. ²⁸ Tzimatsi ojyiki awijjimoyitakinari. Iro kantzimiropirotakinari isaikayitai kamiitha ikaatzi kimisantayitaatsiri tsikarikapaini. ²⁹ Tzimatsirika mantsiyataintsini, nokimitakaantawo naakami mantsiyatatsini. Tzimatsirika inkaaripirotagaitakiri, owanaa nompiyakowintawaityaari.† ³⁰ Ari okantakari nasagaawintawaita naaka, nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawaitaintanta. ³¹ Itzimi yotatsiri tii namatawitantzi, iriitaki Pawa, Ashitarini Awinkathariti Jesucristo. ¡Thaaminta jowapiintayitairi!

* **11:24** Okinkithatakota josankinariki Moisés-ni, kantatsi jowasankitagaiti atziri aririka jowaaripirotakiri pashini. Ontzimatyii jaayitiri tsika japatotapiintayitaa, onkanta ipajawaitaintayitayiaari. Iroorika okaaripirotzii okaatzi ikinakaashiwaitakari, iiro ipajapiirotziri. Irooma imapiroorika okaaripirotzii okaatzi ikinakaashitakari, ontzimatyii jowasankitaapiirotziri. Iro kantacha tii oshinitaantsitzi janaakaayitiro onkaati 40 impajawaitaitiri. Irootaki jamitaiyarini pairani impajaitaiti onkaati 39 itzimirika kaariprowaitaintsiri, ari onkanta iiro ipiyathatantawo Ikantakaantaitani, aririka janaakaakiro onkaati 40. Irootaki jiiyitairi jirikaiti “Kowityaapaaka apaani imonkaantayiaari 40”. Okaatzi kinkithatakotainchari jaka, ari ikantaitakiri Pablo, ipajawaitaitakiri irirori. † **11:29** Okantzi jaka “mantsiyataintsini”, kimitaka tzimatsi kinkishiritakotawori iri ikantakoyiitzi shipitashiriwaitatsiri jawintaari Cristo.

³² Tima pairani nosaikantapaintari Damasco-ki, ikimpoyaaawintakaantakiro jiwatakaani Aretas maawoni nampitsi, iiro noshitowanta, ari onkantya jaakaantantyaanarimi. ³³ Iro kantacha jotitakina kantziriki nokaataiyirini, jowayiiokotakina jantakironta nampitsiki, ari okanta noshiyantaari.

12

Kimiwaitakawori owathaantimi kitochii

¹ Tii okantzi nasagaawintawaitya. Iro kantacha iikiro nonkinkithatakotatyiiro noñaawiyatakari, okaatzi joñaagakinari Awinkathariti. ² Niyotakotziri jirika shirampari jashitaari Cristo. Tzimakotaki 14 osarintsi jirika shirampari jaayitairi inkitiki, jiyaapirotatzi ojinokitajaantzi inkiti. Kimitaka jyaashirinkatatyii, tii niyopirotzimaita. Tiirika, jyaatatzi koñaawoini iwathaki, tii niyopirotziro.* ³ Iri Pawa yotatsiri jyaashirinkatatziririka, jyaatatziirika koñaawoini iwathaki. Incha nitapanaatyaawo nonkinkithatakotiri jirika shirampari. ⁴ Jaayitairi janta ikimoshiriitapai. Ari ikimayitairo tsikarika oiyitari kaari kantaajaitatsini inkinkithatakoyiitiro. ⁵ Ariwitaka jasagaawintyaawomi jirika shirampari okaatzi jiñaakiri. Iro kantacha iiro nasagaawintawaita. Apa nokinkithatakotakiro tsika nokantaka kaari naawiyawaitanta. ⁶ Arimi nasagaawintyaawomi okaatzi noñaayitakiri, iiromi nomasontzishiriwaitzimi. Aña aritakimi noñaawiyitakiro mi tyaaryoori. Iro kantacha tii nokowi jasagaawintashiwaitapiintaitana. Aa impinkathawintaitinawo okaatzi nantayitakiri, okaatzi ikimakoyiitakinari. ⁷ Okaatzi noñaawiyatakari owaniinka okantaka, jiyotaki Pawa aritakimi nasagaawintawaitatyaami. Irootaki ishinintantakinawori nonkimaatsiwaitya onkantya iiro nasagaawintawaita. Okaatzi nokimaatsiwaitapiintaka okimiwaitakawo owathaawaitatyinami kitochii. Iriitaki kamaari kantakaawori okanta ikimaatsitakaantawaitakinari. ⁸ Mawajatzii nokowakotakiri Awinkathariti jookakaawintaina ikimaatsitakaapiintaitana. ⁹ Ikantakina irirori: "Tima aritaki nonishironkawaitakimi, tikaatsi kowityiimowaitimini. Aña kantataitatsi noñaagantapirotairo noshintsinka atziriki kaari aawiyawaitatsini". Ikanta nokimawakiro, kimoshiri nokantanaka, nashiminthatanakawo nokinkithatakoyitairo tii naawiyawainitzi, tima ari onkantya aawiyakaawaitantainari ishintsinka Cristo. ¹⁰ Irootaki nokimoshiritantakari naaka okantawitaka tii naawiyawainiwaya, ikawiyawaitaitana, nokimaatsiwaitaka, jowatsinawaitaitana, opomirintsitzimowaitakina, ojiyiki noñaayitakiri nantawaitziniri Cristo. Niyopaititairo tii naawiyawainitzi apanirowni, ari noñaataitziro jimatakaatyaanawo naawiyawainishiritai.

¹¹ Kimitaka masontzi ninaty noñiuro nasagaawintawaitaka. Iiroka kantakaawori namantakawori. Iro kamiithawitacha pikinkithatakoyitainami kamiithaini. Okantawitaka tii noñaapirota naaka, tii janaakotzimaitana jirikaiti iitashiwaitachari "Ñaapirori Otyaantapirori". ¹² Tima nosaikimowaitakimi pairani iirokaiti, noñaagakimiro imapiro naaka Notyaantapiroritzii. Owanaa namatsinkawintakimi. Owanaa notasonkawintantaki,

* **12:2** Kantakotachari jaka "ojinokitajaantzi inkiti", irojatzii ikantaitsitiri "mawatanaintsiri inkiti". Ari ikantayitapiintziri Judá-mirinkaiti ikinkithatakotziro. Ikantaiyini: "Itanakaawori inkiti, ari osaikayitziro minkori. Apititanaintsiri inkiti, ari isaikayitziro kashiri, ooryaa, impokiropaini, maawoni. Irooma mawatanaintsiri ojinokitajaantzi inkiti, ari inampitawori Pawa".

tii piñaapiintaiyironi, irootaki piyokitziwintantakinari. ¹³ ¿Litama pikinkishiriwaitantari nomanintawaitatziimi? ¿Tiima naapatziyimi nokimitairi pashini kimisantzinkariiti? ¿Irooma kantakaantawori tii noñi oitya pim-pashityaanari? Tzimatsirika nokinakaashitakari, pimpiyakotinawo.

Ikinkithatakotziro Pablo mawatanaintsiri jariitanta

¹⁴ Nokinkishiritaka napiitairo niyaatashitimi, iro mawatanaintsiri nariitimi. Iiro nayiri inkaati pimpinatinari. Kaari piiriikiti nonkowi nashityaari, aña irokataiki nokowapirotaki nashitimi. ¿Kamiithatatsima apaani iinchaaniki impinakowintiro ikowityiiri iwaapati? Tii, aña iri iwaapati pinakowintirini jüntsiti. ¹⁵ Irootaki nimatiri naaka, onkiniwaitaiyaawo naakami piwaapatitiri. Aritaki nimatakiro noshinitakowintaimi onkantya pawijakoshiritantaiyaari. Antawoiti nitakotakimi. ¿Litama kaari pitakotantana naaka? ¹⁶ Kimitaka tzimayitatsi irokaiti kantatsiri: “Pablo tii ikowakoyitai aakaiti, owanaa jiyotzi, ari ikinakairo jamatawiwaitakai”. ¹⁷ ¿Piñaajaantakima jamatawiwaitakimi iijatzi ikaatzi notyaantayitakimiri? ¹⁸ Notyaantakimiri Tito, iijatzi pashini iyiki. ¿Jamatawitakimima Tito? ¿Tiima nojyashiritawakaiyani maawoni naaka, naapatziyayitaimi irokaiti? ¹⁹ ¿Piñaajaantakima irokaiti iro nokantakantawaitantakari nokowashita notzikaawintya? Tii ari onkantya, nitakotaniiti. Aña iri Cristo ñaawaitakaakinari, onkantya niwitsikashiritakantimiri. Iri Pawa yotatsi. ²⁰ Okantzimowaitakina naaka añaiyironi ankantaniintawakaawaitya aririka nariitapaatyaami. Onkantzimowaitina iijatzi noñaapaakimi pintzimawintawakaawaitya, pinkisawakaawaitya, pinkisaniintawakaawaitya, iiro paapatziyawakaawaita, pinkijiyimatawakaawaitya, pinkantakaapirowaitya, pimaamanitawakaawaitya. ²¹ Onkantzimowaitina nonkaaniwintawaitimi Pawaki. Aamaashitya ari nonkantaniintakowaitapaakimi pantayitakirorika kaaripirori, tii powajyaantziro pantayitziro kamaawoyitatsiri, pimayimpiriwaitzi, piñaathatantashiwaitapiintaka iijatzi.

13

¹ Irootaki mawatatsiri nariitimi. Ari naminakotapaakimiro, ikantajaan-taitakiri:

Apaani iyakawintaari, ontzimatyii intzimi mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi jowasankitaayi-itiri.

² Ari nonkantapaakiri nowasankitairi ikaatzi antzitakawori kaaripirori janta pisaikinta, ari nonkimitsitapaatyaari iijatzi pashinipaini antayitanairori iroñaaka. Tima aritaki nokamantsitakimiro napiitantakawori pairani nariitziimi. Irojatzi nosankinatziimiri iroñaaka. ³ Aamaashitya pikan-taiyatziini irokaiti: “Kaari Cristo otyaantirini Pablo inkinkithatakantani, kimitaka Pablo kaari mapirotzirori”. Paamaakowintya, jirika Cristo, kaari atziri saikimotantamachiitapaintsini, aña otzimimopirotaitziri ishintsinka irirori, kantatsi joñaakaayitaimiro tsikarika oiyitarika. ⁴ Ari okantawitaka, kimiwaiwitaka tii jaawiyawaitanitzii jirika ipaikakoyiitantakariri. Iro kantz-imaaitacha jañaakagairi ishintsinka Pawa. Ari nokimitsitakari iijatzi naaka, tii naawiyawaitanitzii, iro kantacha irijatzi Pawa shintsitakagaanari, kantatsi noñaagayitaimiro tsikarika oiyitari.

⁵ Iiro pikinkishiritakowaitashitana tii nimapirowainitzii naaka, aña pinkinkishiritakotawatya. ¿Mapirowaitanirima pikantaka iiroka pikimisantai? ¿Tiima piyotaiyini inampishiritantaimi Cristo? Aritaki okantari, tiirika, aamaashitya tii pimapirowainitzii iiroka. ⁶ Niyopirotataitzi,

aririka piñaawakina janta, iiro pikantawakina: “Kaari mapirowaitaniri jirika”. ⁷ Nokowakotziri Pawa, ari onkantya iiro noñaakotantapaakimiro pikinakaashitani. Tii iro nokantantzimiro jiroka nonkowashiwaitapaaty nonkimitakotapaatyari mapirowaitaniri. Aña nokowapirotataitatz pantayitairo okaatzi tampatzikatatsiri. Irootaki nokowakiri, onkantawitya otzikaawakinami, iiro noñaagantzimiro noshintsinka nowasankitaapaakimi, iro niyotakaantapirotimiri naakataki mapirowaitaniri. ⁸ Tii nokowiro naaka noñaagantashiwaityaawo noshintsinka, iro owatsipiro aririka nonkowimi namatawitantimi. Apa nokowi noñaagantataitiro onkantya jiyotakoyiitanyaaawori tyaaryoori. ⁹ Aritaki nonthaamintatya aririka noñaakimi paawiyawaishiritanai, onkantawitaty iikiro inkimitakaantatatyinami naaka kaari aawiyawaitaniri. Iro namanamanaatakopiintakari, onkantya piñaantyaawori iirokaiti pothotyiro paawiyashiripirotaniti. ¹⁰ Irootaki notyaantantzimiro osankinarintsi, tiira nosaikimoyitatzimi iirokaiti janta, ari onkantya iiro nowatsimaawaitantapaakimi paata. Tima iri Awinkathariti owakinari onkantya niwitsikashiritakaantantyaari, tii jowana nowaaripiroshiriwaitanti.

Iwiyaantawori withataantsi

¹¹ Iyikiiti, jiroka iwiyaantawori nonkantimiri: Pinkimoshiritaiyini. Pothotyaayitairo paawiyashiriwaiyitai. Pinthaamintashiriyitai. Paapatziyawakaiyitaiya. Kamiitha pisaikayitai. ¡Iri Pawa nampishiriyitimini, itakotantaniri jinatzi, iri saikakaantatsiri kamiitha!
¹² Itako pinkantya piwithatawakaanaiya janta. ¹³ Jiwithatsizimi iijatzi oitishiritaari nampitawori jaka. ¹⁴ ¡Onkamintha inishironkawaitaimi Awinkathariti Jesucristo! ¡Onkamintha jitakowaiyitaimi Pawa! ¡Onkamintha inkantakaiyaawo Tasorintsinkantsi paapatziyawakaantaiyaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI GALACIA-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naakataki Pablo otyaantzimorori jiroka osankinarints. Otyaantapirori ninatzi naaka. Kaari atziri otyaantinani, aña Jesucristo otyaantakinari itsipatakari Ashitairi Pawa owiriintairiri pairani ikamawitaka. ² Ari nokaatziri maawoni iyikiiti kimisantanaatsiri jaka nosankinatziro jiroka. Iirokaiti notyaantzini pikaatzi pikimisantai janta Galacia-ki. ³ Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimit-simiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. ⁴ Tima iro ikowakiri Ashitairi Pawa ishinitakowintai Cristo, ikamawintayitakai akaaripiroshiriyiwitaka, ari onkantya iiro akimitakotantaari ikaatzi kaaripirowaitatsiri, okimiwaitakawomi jookaakowintaimi. ⁵ Onkamintha impinkathatapiintayiitairi Pawa. Ari onkantaitatyaani.

Tikaatsi pashini Kamiithari Ñaantsi owawisaakoshiritantatsini

⁶ Pomapokantakinawo powajyaantanakiro pikimisantawitanakari Pawa. Tima iriitaki iyoshiiwitaimiri, antawoiti jitakoyitzimi irootaki jotyaantantakimiriri Cristo. ¿Iitama pikimisantashitantakawori pashini kaari kimityaawoni Kamiithari Ñaantsi? ⁷ Tima tyaaryoo nonkanti naaka, tikaatsi pashini ñaantsi owawisaakoshiritantatsini. Kimitaka tzimatsi owajyaantakaakimirori, ikowatzi joitzipinashiritimi, irootaki jowashiñaantayitakawori tsika okanta ikinkithatakoyiitzi Cristo. ⁸ Aririkami nowashiñaayitakimirori naaka okaatzi nokamantsitakimiri pairani, jowasankitaitinaata. Ari okimitari iijatzi, aririkami impokaajaitimi maninkariiti poñaachani inkitiki, inkinkithatakotapaakiro pashini ñaantsi kaari kimityaawoni nokamantsitakamiri pairani, jowasankitaitiriita irirori. ⁹ Aritaki nokantsitakimi pairani, irootaki napiitimiri iroñaaka nonkanti: Tzimsirika owashiñaakironi nokinkithatakotapaakiriri Cristo kitziroini, jowasankitaawiiiriita.

¹⁰ ¿Irooma naminaminatzi kamiithatzimotirini atziriiti? Aña tii, naminaminatziiro kamiithatzimoyitziriri Pawa. Iroorikami naminaminatimi kamiithatzimoyitirini atziriiti, tii jompiratani ninatyi Jesucristo.

Jantawairi Pablo

¹¹ Pinkimi iyikiiti, okaatzi nokamantakimiri Kamiithari Ñaantsi, kaari atziri yotakainawori. ¹² Aña iri Jesucristo yotaakinawori maawoni, tima kaari atziri ashityaawoni. ¹³ Pikimakatayakinani tsika nokantawita pairani iinta nimonkaayiwitawo jamiyitari nojyininkapaini Judá-mirinka. Pikimakatayakinani iijatzi owanaa nokisaniintayiwitakari kimisantayitanairiri Pawa, nowasankitakaantawitaka oiyiki, nokowawita nowajyaantakairimi ikimisantayitanai. ¹⁴ Tima nimapirowitanakityaawo naaka nimonkaayiwitawo jamiyitari pairani nojyininkapaini, tikaatsi notsipawitakari anaakotinani nokantawitaka. ¹⁵ Iro kantzimaitacha pairani tikiraamintha notzimaajaitziita naaka, jiyoshiitsitakina Pawa. Antawoiti jita-kotsitakina irootaki jowawisaakoshiritantaanari. ¹⁶ Joñaagaanari Itomi, niyotakotairi. Ikowaki nokinkithatakotainiri kaari Judá-mirinkatatsini tsika

okantakota jawisakoshiritantaitari. Tikaatsi atziri nosampitanaki nonkantiri: ¿litama nantiri? ¹⁷ Tii noshiyashitapaintari noñiiri itayitakawori jotyaa-
tapioriritzi janta Jerusalén-ki. Aña apatziro nowanakiro niyaatanaki Arabia-
ki, ipoña nopiyapaaka irojatzí Damasco-ki.

¹⁸ Okanta awisaki pairani mawa osarintsi, ari niyaatashitakiri Pedro
noñiiri isaiki irirori Jerusalén-ki, apa nosaikimowaitapaintziri okaatzí 15
kitiijyiri. ¹⁹ Iro kantacha tii noñaapaaki pashini Otyaaantapiorori, apa
noñaapaakiri Jacobo iririntzi Awinkathariti.* ²⁰ Imapirotatya okaatzí
nosankinatzimiri, tii namatawitzimi, jiyotzi irirori Pawa. ²¹ Ipoña niyaataki
nampitsiki Siria iijatzí janta Cilicia-ki. ²² Tikira jiñaayitanaata Judea-
jatzí ikaatzí kimisantayanairiri Cristo, ²³ apa ikimakoitashitakina ikan-
taitzí: “Jirika maamanitairi pairani ikisaníntai, kowawitachari japiro-
tai, ikinkithakotairo irirori tsika ikantaita ikimisantaitzi”. ²⁴ Irootaki
ipinkathayitantaariri irirori Pawa ikimakoyitakina.

2

¹ Okanta awisaki pairani 14 osarintsi, ari niyaatairi iijatzí Jerusalén
notsipatanakari Bernabé ipoña Tito. ² Iro niyaatantakari tima Pawa
oiminthashiryaaakinari. Okanta nariitaka pairani janta, napatotapaakiri
jiwayitziriri kimisantzinkari, nokamantapaakiri okaatzí nokinkithatakaay-
itairi kaari nojyininkata Kamiithari Ñaantsi. Iro napatotantapaakariri
onkantya iiro aminaashiwaitanta okaatzí nantayitakiri. ³ Tii noñiiri
ishintsíwintaitawakiri notsipatakari Tito jimatairo intomishitaanitya,
okantawita Grecia-paantiri jinatzí irirori, kaari nojyininka. ⁴ Tima
ari josatikashiwaitakari kajyaawaitachari inkimisantimi, iriyyitaki
kowawitachari intomishitaanitakaantya. Tii inimoyitziri irirori isaikashi-
waitaiya kimisantayitatsiri, onkimiwaityaawomi rookakaawintaatyirimi
Jesuscristo. Iro ikowapirotaiyini inkimitakotyaari ikanta ompirataari. ⁵ Iro
kantacha tii noshinitakaantziro inkimitakotyaari, iro nokowapirotaki
jiyotakotiro Kamiithari Ñaantsi awisakoshiritantaiyaari. ⁶ Ikanta
nokinkithawaitakaapaakiri jiwari ipinkathayitziri kimisantanaatsiri,
inimotanakiri, tikaatsi pashini ñaantsi inkantanakiri. (Kimitaka
nokinashiniintaka nokantaki “jiwari ipinkathataitziri”, aña tikaatsi atziri
jimaakiti Pawa.) ⁷ Iro kaari otzimanta inkantawakinari, tima jiyotanaki
imapirotatya jotyaaantakina Pawa nokinkithatakotainiri Kamiithari
Ñaantsi kaari totamishitaanitachani. Ikimitaakiri Pedro jotyaaantakiri
irirori inkinkithatakaayitairi nokaatzí notomishitaanivyita. ⁸ Tima iriitaki
Pawa otyaaantakiriri Pedro inkinkithatakaayitairi totamishitaaniriiti.
Irijatzí otyaaantakinari naaka nonkinkithatakaayitairi kaari nojyininkata.
⁹ Ikanta Jacobo, Pedro ipoña Juan, itayitakawori ijiwatziri kimisantzinkari,
jiyotanaki iri Pawa itakotaanari, iri shinitakinawori nantayitakiri.
Aripaiti jaawakina kamiitha, ari ikimitaawakiri iijatzí Bernabé,
ari onkantya niyaataantyaawori nonkinkithatakaayitairi kaari
nojyininkata. Ari inkimitantaariri irirori inkinkithatakaayitairi ikaatzí
totamishitaanitachari.* ¹⁰ Ipoña ikantanakina: “Aririka piyaayitaki
tsikarika, ontzimatyii pitakoyitaiyaari ashironkainkariiti”. Aritaki
nimatsitakawo nitakoyitakari, irootaki nantapiintakiri.

Ikisathaitziri Pedro Antioquia-ki

* **1:19** Jacobo, irijatzí ikantaitziri iijatzí Santiago.

* **2:9** Pedro, irijatzí ikantsitaitari iijatzí Cefas.

¹¹ Ikanta jiyaataki pairani Pedro Antioquía-ki, tzimatsi ikinakaashitakari irirori, ari noshintsithatakiri. ¹² Tima owakiraa jiyaataki pairani Antioquía-ki, jimawitapaakawo kamiithari, jatyootapaakiri kaari iyyininkata. Iro kantacha jariitaiyakani pairani jotyaantani Jacobo, ari otzmanakiri ikinakaashitani Pedro, jowajyaantanakiro jatyooowitari kaari iyyininkata. Antawoiti ithaawantakari ariiyitapainchari amiyitawori itomishitaanita. ¹³ Jimatsitanakawo pashini Judá-mirinkaiti kimisantawitainchari, ari ikimitsitanakari iijatzi Bernabé irirori, jimatakotanakiri jirikaiti. ¹⁴ Ikanta noñaakiri Pedro tii jimonkaatziro tyaayoori Kamiithari Nãantsi, ari napatotakiri ikaatzii kimisantayitatsiri, jiñagayakinani maawoni nokantakiri Pedro: “Judá-mirinka pinatzi iiroka, powajyaantairo amiyitari pairani, pikimitakotakari kaari ajyininkata. ¿litama pishintsiwintantariri atziriiti kaari Judá-mirinkatatsini jojakotairo akimiyita aaka? ¹⁵ Imapirowitayta, a-Judá-mirinkatzi aakaiti, tii akimitakowitari kaari ajyininkata ikantaitapiintawitari ‘kaaripiroshiriri’. ¹⁶ Iro kantacha, ayotzi tikaatsi matironi intampatzikashiriti jimonkaawityaawomi Ikantakaantaitani, aña apaniroini jimatziro Jesucristo jotampatzikashiritakai awintaashiritaari. Irootaki awintaantaariri aaka, antampatzikashiritaita. Tima tii imatziro otampatzikashiritanti Ikantakaantaitani”. ¹⁷ Incha nonkantawaki: Aririka aminaminatanakiro jotampatzikashiriyitai Jesucristo, ari okanta owajyaantantanaawori aminaminawitawo amonkaatiromi Ikantakaantaitani. Impoña intzimi kantatsini: Kaaripiroshiritakimi powajyaantairo Ikantakaantaitani. ¿Imapiroma ikaaripiroshiritakaakai Jesucristo? Aña tii. ¹⁸ Iro aminaashiwaitachari ashintsiwintawakaiya, ankanti: “Thami amonkaayitairo maawoni Ikantakaantaitani”. Iro kimiwaitakawori napirotiromi nompookiro kaari witsikachani kamiitha, impoña napiitairomi niwitsikairo tsika okantawita pairani. ¹⁹ Tima okimiwaitakawo nonkamapithatakityiromi naaka Ikantakaantaitani, ari okaatapaaki nopankinafawo nimonkaayitairo. Apa noñiuro nañagai nantainiri okaatzi ikowakaanari Pawa. ²⁰ Nokimitakaantanakiro nontspatanaatyiyarimi Cristo ikimaatsitakaitakari pairani ipakakoitakiri. Tima nokimitanaatyaari ikanta kaminkari, tikaatsi jantanai, okaatzi nantayitanari tii naaka nintakaashitironi, Cristo antakaanawori. Nawintaanaari Itomi Pawa, tima antawoiti jitakotaana, ikamawintaana. ²¹ Tii nokowi napaatiro inishironkataana Pawa. Irootaki kaari nokantanta: “Ontzimatyii amonkaayitiro Ikantakaantaitani añaantyaawori owawisaakoshiriyitai”. Tima aririkami nonkantimi, aminaashityaami ikamawintayitakai Cristo.

3

Inampishiritantai Tasorintsinkantsi awintaashirityaaririka Cristo

¹ Iyikiiti nampiyitawori Galacia-ki, ¿tsikama okinakika piyotani? ¿litama amatawtakimiri? Pairani ojyiki nokinkithatakaakimiro tsika ikantaitakiri Jesucristo ipakakoitakiri. ² Apa nokowi nosampitimi tsika ikanta inampishiritantakimiri Tasorintsinkantsi. ¿Irooma inampishiritantakimiri pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Aña tii. Iro kantakaantakirori pawintaashiritanaari Cristo. ³ ¿Pipiyakotakiro ma itampatzikashiritaimi Tasorintsinkantsi? ¿Irooma pikinkishiryaaari piñaashintsiwaitya apaniroini piwathaki iro othotyaakaimini ontampatzikashiritakaimi? ⁴ ¿Aminaashityaama pikimaatsiwintakari kitziroini? Kimitaka tii aminaashiwaita. ⁵ Tima Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi, itasonkawintayitakimi, piñaayitakiro

oiyita kaari piñaapiintayiwita. ¿Irooma piñaantayitakawori okantakaantziro pimonkaayitziro Ikantakaantaitani? Aña tii. Iro piñaantayitakawori pawintaanaari Jesucristo.

Ikajyaakaawakaari Pawa itsipatari Abraham

6 Tima pairani Abraham-ni jawintaanakari Pawa, irootaki ikimitakaan-taariri itampatzikashiritani. 7 Iro piyotaiyirini iiroka, inkaati awintaashiri-yitaachani, iriitaki matakirori ikimitakotaari Abraham-ni. 8 Jiroka Osanki-narintsipirori jiñaawaitakiri Pawa jiñaanaatziri Abraham-ni, tima jiyotsitaitaika aritaki jotampatzikashiriyitairi pashinijatziziriiti kaari Judá-mirinkatsini aririka jawintaashiritaiyaari. Ikantaki pairani:

Tasonkawintaari pinatzi iiroka pawintaashiritana, ari nonkimitakaayi-taiyaari iijatziziriiti.

9 Ari ikantzimaitakari Pawa tasonkawinta jowayitairi awintaashiri-yitzinkari, ikimitaakaantaari tsika ikantakiri pairani Abraham-ni jawintaashiritakari.

10 Tima ikaatziziri awintaawori ipankinatawo jimonkaayitairomi Ikan-takaantaitani, tii okantzi jothotyiro jimonkaayitiro, ari jashironkaayitaiya. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

Ari jashironkaayitaiya inkaati kaari othotyironi jimonkaayitairo josanki-naitakiri Ikantakaantaitani.

11 Ari okantzimaita, tikaatsi matironi intampatzikashiritzimotiri Pawa ji-monkaayitairomi Ikantakaantaitani. Irootaki ikantantaitari osankinar-intsiki:

Tampatzikashiriri jinatziziri awintaashiriri, ari jiñiuro jañaantaiyaawo.

12 Irooma Ikantakaantaitani tii ari onkantya, tima josankinaitaki kantatsiri: Inkaatirika monkaataironi, iriitaki ñiironi jañaashiriyitai.

13 Iro kantzimaitacha ikamintha Cristo jookaakowintai jowasankitaawin-tairomi Ikantakaantaitani, aña iri jashitakagaitaka apaniroini jowasankita-gaitakiri. (Iriitaki okantakotakiri osankinarintsi, ikantaitaki pairani: Owasankitaari jinatziziri ithataitzi inchokotaki.)

14 Iro jimantakawori jiroka Jesucristo, tima irootaki ikajyaakagaitakiriri pairani Abraham-ni. Ari okanta jiñaantayitawori kaari Judá-mirinkatsi intasonkawintayitairi, itsipashiriyitai maawoni Tasorintsinkantsi awin-taashiriyitairi.

15 Pinkimi iyikiiti nonkinkithatakotimiro okaatziziri amiyitari aaka. Ontzimirika oitya ankajyaakaawakaiyaari, osankinatakotziro iro jiyotanti-yaari tzimatsi amonkaatiniriri ayyininka. Aririka osankinatakotatya, tikaatsi matironi jowashifñagairo okaatziziri osankinainchari. 16 Ari

ikimitaakiro pairani Pawa, tzimatsi ikajyaakaakiniriri Abraham-ni impiriri intsipataakiri incharinityaari. Piñaakiro iyikiiti, tii ikinkithatakotiziri jaka inkaati inchariniyanatyaari Abraham-ni, apa ikinkithatakota

apaani incharinityaari, iriitaki Cristo. 17 Ñaakiro, iriitaki jitaka Pawa pairani Abraham-ni ikajyaakaakiniri, ikantakiri: “Abraham, tzimatsi antzimotawakaiyaari”. Ipoña awisaki pairani okaatziziri 430 osarintsi, ari jimpoitairi Moisés-ni josankinayitairo Ikantakaantziro Pawa. Iro

kantzimaitacha okaatziziri josankinayitakiri Moisés-ni, tii owashifñairo okaatziziri ikajyaakaitsitakariri Pawa pairani Abraham-ni irirori. 18 Tima iroorikami kowapirotachani amonkaayitairomi Ikantakaantaitani añaantyaawori impayitairi Pawa, aminaashityaami okaatziziri ikajyaakaitsitakanariri

pairani Abraham-ni. Tima pairani tii otzimitsiwita Ikantakaantaitani

jimonkaatirimi Abraham-ni, apa jawintaashiritakari Pawa, irootaki ikajyaakaantakanariri jowawisaakoshiritairi.

Itima otzimantari ikantakaantaitani

¹⁹ ¿Itima otzimantakari Ikantakaantaitani? Iro otzimantakari oñaagantiro ipiyathanka atziriti, irojatzji jariitantatyaari incharininyaari Abraham-ni ikajyaakagaitakiniri pairani. Iri jotyaantaki Pawa maninkariiti josanki-natakairi Moisés-ni Ikantakaantaitani. Iri Moisés kankawintakiriri atziriti. ²⁰ Tima ojyiki ikaataki kankawintantaniri. Iriima Pawa apaani ikanta irirori.

²¹ ¿Owashinaakiroma Ikantakaantaitani okaatzji ikajyaakaakiniriri Pawa Abraham-ni? Aña tii owashinairo. Iroorikami owawisaakoshiritantatsinimi Ikantakaantaitani, aritakimi imatakiromi ookaakowintairimi onkantantyaari antampatzikashiriyitai aririka amonkaayitairo. ²² Iro kantacha, oñaagakairo osankinarintsi imapiro akaaripiroshiritawitaka. Ontzimatyii awintaashiritayaari Jesucristo, añaantaiyaawori ikajyaakaakairi pairani Pawa.

²³ Tima pairani tikira awintaashiritanaata, kimiwaitaka omontyaakaantaimi Ikantakaantaitani, oyaawinta akanta imonkaatya awintaashiritantyaari, tii añaawitawo asaikashiwaitya antayitairo anintakaanikiini aaka. ²⁴ Tima pairani iyotaayitai Ikantakaantaitani, okimitakaantakai jiyotaitziri iintsi jiyotantyaawori oitya jantiri. Irootaki iyotakairori iijatzji awintaashiritantaariri Cristo, ari okanta otampatzikashiriyitantairi awintaashiritaari. ²⁵ Aritaki ayoyitairo awintaashiriyitaari, tii okowanaa iyotaayitai Ikantakaantaitani oitya antairi. ²⁶ Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, itomi jowayitanaimi Pawa. ²⁷ Pikaatzji powiinkaawintaari Cristo, pikimitakaantantyaawo iriimi pinkithaatakotaiya. ²⁸ Tima pikaatzji pawintaashiritanaari Jesucristo, tikaatsi jimaakitanaari irirori, okantawita: aakarika Judá-mirinka, tiirika a-Judá-mirinkatzji, aakarika ompirataari, tiirika pompirataaritzji, aakarika shirampari, iroorika kooya, tima tikaatsi oitayita jiroka, owithaawakaa ikantakaayitai maawoni. ²⁹ Tima awintaashiri powayitanairi Cristo, kimiwaitajaantanaka iirokami incharinintaiyaami Abraham-ni, iirokatakai ñiironi okaatzji ikajyaakagaitakiniriri pairani irirori.

4

¹ Pinkimi nonkanti iijatzji. Ikimitakoitakari iinchaaniki jashitakaari iwaapati jajaagawo inkajyaakairi paata jantaritaki. Okantawitaka iri-witaka ashitakawo jajaagawo, iinro jiryaanitzji, ikimitakotari ikanta ompirataari, ² tima tziimatsi kimpoyiiniriri jajaagawo jashitakaariri iwaapati. Paata aririka jantaritaki, imonkaataatya ikantakiri ashitariri, aripaiti impaitairi jashitakaitariri pairani. ³ Ari akantayitakari aakaaiti pairani, akimitakotakari ikanta iintsi, akimiwitakari iijatzji ompirataari, amonkaatashiwaitakawo jamiyitapiintaitakari isaawiki. ⁴ Iro kantacha inintapaititapaaki Pawa, jotyaantakiri Itomi, itzimantapaakawo tsinani, ontzimatyii jimonkaatapaintiro Ikantakaantaitani. ⁵ Iro jotyaantantaitakariri onkanta isaikashiwaitantayaari monkaayiwitawori Ikantakaantaitani. Iro añaantaawori itomiyitai Pawa. ⁶ Tima itomi pinayitaatzji Pawa, jotyaantakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantimi. Iriitaki ñaawaitakaaoyitairi aririka amanayitya, akantzi: “¡Paapá, Ashitanarí!” ⁷ Ñaakiro tii pikimitakotaari ikanta pairani ompirataari, itomi jowayitaimi Pawa. Tima itomitaimi, ikowaki piñaayitairo okaatzji ikajyaakaayitakimiri.

Ampankintyaaworika Ikantakaantaitani akimitanaatyaari pimantaari

⁸ Tima pairani tii piyowitari Pawa, apa piwawanitashiyitakawo jiwit-sikanipaini atziri, irootaki ompirayitzimiri. Tiimaita ompawawitya jiroka. ⁹ Irooma iroñaaka piyotairi iiroka Pawapirotatsiri. Ankantakotiro, aña iriitaki Pawa yotzimiri iiroka, jaapatziyai. ¿Litama pikowantari papiitairo pikantawita pairani? Tii opantawo. ¿Pikowatziima pinkimtakotaiyaari pimantaari? ¹⁰ Tima pomairintapiintantakawo kitiiyyiripaini, kashiripaini, ii-jatzi osarintsipaini. ¹¹ Tii pinimotakaayitinawo. Kimitaka aminaashiyitaka okaatzi niyotaawitakimiri.

¹² Iyikiiti, pinkimi nonkantimiri: Ontzimatyii pinkimtaiyaana naaka, tima nowajyaantairo nokantawita pairani, nokimtakotaimiro pikantaiyani iirokaiti kitziroini. Tii pimanintashiritawakina ¹³ nomantsiyawaiwitaka, nosaikimotakimi, ari okanta nitantapaakawori nokinkithatakotzimiro Kamiithari Ñaantsi. ¹⁴ Aña tii pimanintashiritawakina piñaawakina nomantsiyawaitaki, pikimitakaantakina naakami imaninkariti Pawa, paawakina kamiitha. Pikimitakaantakina iijatzi iriirika paawaki kamiitha Jesucristo. ¹⁵ Pairani owakiraa piñaawakina antawoiti pikimoshiriwintawakina. Kimiwaitakimi aritaki pantakinawomi nonkantimimi: “Iyikiiti, pinkithokiryiinawo poki pimpinawo”. Iro pantantyaawori jiroka tima antawoiti pitakotakina. ¿Tsikama iitaka kaari pikimoshiriwintantaana iroñaaka? ¹⁶ ¿Piñaajaantakima nokisaniintatziimi nokinkithatakotzimiro tyaaryoori? ¹⁷ Iyikiiti, iikaatzi kowatsiri intzipinashiriyitakaimi, ikowayitatzii irirori pinkinkishiritakotiri kamiithashiri jinayitzi. Tii ikamiithashiriyitzi, aña ikowayitatzii pinthainkashiriyitaina naaka, iro paapatziyantyaariri irirori. ¹⁸ Kamiitha iyikiiti onkantaitatyaani paapiintina kamiitha, tii okowajaantzi nosaikimotimi. ¹⁹ Notomiiti, antawoiti okatsitzimotakina nokinkishiritakoyitziimi, kimiwaitaka okatsitakatzi tsinani. Iikiro onkatsitzimotatyina irojatzii pimonkaantantyaawori jinintakaakimiri Cristo. ²⁰ Tsika nonkantaajaityaaka nosaikimotantaimiri janta onkantya nonkinkithawaitakaantimiri kamiitha. Tima tii niyotzi oita awijyimotakimiri.

Ojyakaawintantzi Sara ipoña Agar

²¹ Nokowi jakina ikaatzi kowayitatsiri jimonkaayitairo Ikantakaantaitani. ¿Tiima ikimakotziro tsika okantakota? ²² Jiroka okantakota: Pairani itzimi apiti itomi Abraham-ni. Itakawori itomi, iri owaiyantakiri pimantaawo, iriima pashini itomi, iri owaiyantakiri iinapirori, kaari jompirata. ²³ Tima jinintakaanikiini Abraham-ni jowaiyantakaakiro pimantaawo, irootaki tasonkacha jowaiyantapiintatziiri iintsipaini. Iriima owaiyantakiri iinapirori, jinashitaka irirori, tima iriitaki ikajyaakaakinirori Pawa. ²⁴ Tzimatsi oita ojyakaawintakiri jiroka apiti tsinani, tima apiti okaatzi kajaakaawakaantsi. Tsinani iitachari Agar pimantaawo, irootaki ikimitakari ikaatzi pankinatawori jimonkaatiromi Ikantakaantaitani josankinatakaantakiri pairani Pawa otzishiki Sinaí. ²⁵ Jiroka otzishi Sinaí saikatsiri Arabia-ki, ari jiiitatzirori iijatzii Agar. Ikaatzi otomiyitari Agar, ikimitakotakawo tsika okanta ompirataawo. Iriitaki ojyakaawintaki Jerusalén-jatzi pankinatashiwaitawori Ikantakaantaitani. ²⁶ Irooma pashini tsinani iinapiroritari Abraham-ni kaari pimantaawo, iri ojyakaawintaki nintaayitaachani pashiniki nampitsi iitachari iijatzii Jerusalén saikatsiri inkitiki. ²⁷ Iro josankinatakoitaki pairani ikantaitaki: Okantawitaka tii powaiyantzi, maanirothaki pinawitaka, iro kanzimaitacha antawoiti piñiuro pinkimoshiritai.

Tii piñaawitawo pinkimaatsiwaitya powaiyanti, pinthaamintawintya. Tima ojyiki tzimaatsini powaiyani okantawitaka jimanintawiitakimi, ari panaakotairo tzimawitachari oimi.

²⁸ Iyikiiti, ari akimitaari Isaac otomi inapirori Abraham-ni, tima tzimatsi ikajyaakaayitakairi iijatzi aakaiti. ²⁹ Ikimita pairani otomi tsinani ompirataawo tzimaintsiri jinintakaanikiini Abraham-ni, antawoiti ikisani-intakiri otomi inapirori tzimaintsiri inintakaanikiini Tasorintsinkantsi. Irootaki tasonkachari iijatzi iroñaaka. ³⁰ Iro kantzimaitacha ¿litama ikan-taitakiriri Abraham-ni osankinarintsiki? Tima ikantaitaki:

Ontzimatyii pomishitwiro pompiratani, iyaaita, aanairiita otomi. Tima iri otomi piinapirori ashitaiyaawoni okaatzi tzimimotzimiri.

³¹ Ari okantzimaita iyikiiti, tii otomiyitai ompirataawo, aña akimiyitaari otomi tsinani saikashiwaitaachari.

5

Pintyaaryoowintairo pisaikashiwaita

¹ Tima iriitaki Cristo kimitakaantakawori jomishitowakaantaimi, irootaki añaantaawori asaikawaitashitaa. Ontzimatyii antyaaryoowintayitairo,

tii okantzi apitairo ankimitakotaiyaari ompirataari. ² Pinkimi nonkanti. Naakataki Pablo kamantzimirori jiroka ñaantsi. Aririka pinkowi pimonkaatiro intomishitaaniitimi, aminaashiwaitaka pikimisantanaari Cristo.

³ Nokowi napiitiro nonkantiri kowatsiri intomishitaaniitya, ontzimatyii jothoyiuro maawoni Ikantakaantaitani.

⁴ Tima ikaatzi kowanaatsiri jimonkaatiro Ikantakaantaitani onkantya jotampatzikashiriyiitantaariri, jintainaryaapithaitairi Cristo, iiro jiñiuro nishironkataantsi.

⁵ Irooma aakaiti, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi akimisantairi Cristo, oyaakowintashiri owiri jotampatzikashiritai.

⁶ Tzimayitatsi toamishitaanitachari, iriima pashini tii jimatziro irirori. Tii okowajaanta jiroka jashiyitaira Cristo. Iro kowapirotacha ankimisantapirotanairi ari onkantya atakoyitawakaantanaiyaari.

⁷ Pairani kamiitha pikanta pikimisantayitanaki. ¿litama owajyaantakaakimirori tyaryoori?

⁸ Tii iri owajyaantakaimirori itajaantanakimiri jiyoshii-witakimi.

⁹ Tima ikantaitzi: “Kapichiini inawita shiniyakaawori tanta, aritaki imatakiro oshiniyakairo maawoni tantapatha”.

¹⁰ Nawintaakari naaka Awinkathariti, iri kinkishiritakaimini iiro poshiritantawo pashiniyatsiri.

Iro kantzimaitacha, ari jowasankitaitakiri kowatsiri intzipinashiritakaimi, onkantawitaty tsarikara intzimi.

¹¹ Iyikiiti, tii noshintsiwintaajaitzimi pintomishitaaniya. Ari nonkantimi, ¿Arima inkisaniintawintaitakinawomi nokinkithatakotziro ipaikakotaitakiri Cristo?

¹² Iro kantzimaitacha, ikaatzi kowatsiri intzipinashiritakaimi, nokowataiki naaka iri pithokashitaitachani intotaaniya.

¹³ Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiiyiitaimi okanta piñaantayitaawori pi-saikashiwaiyita. Iro kantzimaitacha, tii okantzi pantayitairo okaatzi pin-intashiyitairi iiroka. Aña iro kamiithatatsi pitakotawakaayitaiya.

¹⁴ Ojyiki inawita ñaantsi josankinayitakiri Ikantakaanani, iro kantzimaitachari, apaani okanta kowapirotachari ayotairi, okantzi:

Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.

¹⁵ Irooma aririka powatsimaawakaiya, impoña pinkisawakaayitya iijatzi, ari piñaakiro powamaashiritawakaiya.

Inintashitaitari, opoña ikowakaantziri Tasorintsinkantsi

16 Pinkimi nonkanti: Aririka pantapiintayitairo ikowakaimiri Tasorintsinkantsi, ari piñiuro powajyaantairo pinintashiyitari. 17 Tima tzimatsi pinintashitari iiroka, tzimatsi iijatzi ikowakaimiri Tasorintsinkantsi. Tii ojayawakaa jiroka, aña inashiyita. Ari okanta iiro pantapiintawo pinintashitari. 18 Tima iririka Tasorintsinkantsi antakaanamironi jinintakaayitizimiri, tii pañiiimotairo Ikantakaantaitani. 19 Tii jomaanta antapiintayitairori inintashitari, jiroka ikantayita: Tii ikinayitawo itsipitari, imayimpiriwaitzi, ipaantawakaawaita, ñaathatashiwaitantaniri jinatzi, 20 jamanayitari witsikaantsi, ijyryaayita, ikisaniintawakaawaita, jiiñaanaminthatawakaiyani, tii jawintaawakaa, ikatsimatawakaayita, jimaamanitawakaa, ikisaniintawakaayita, tii jaapatziyawakaa, 21 isamaniintantawaitzi, itsitokawakaa, ishinkiwaiyita, ikowapiroshiritakiro joimoshirinkawaita jantantyaawori kaaripirori, jantayitziro tsikarika oiyitari. Tima irootaki noshintsithakimiri pairani iiro pantantayitawo jiroka. Tima aririka pantayitakiro, iiro piñiiuro impinkathariwintaimi Pawa. 22 Irooma okaatzi jantakaantziri Tasorintsinkantsi, añauro atakotantya, thaaminta ankantya, kamiitha asaikanai, iiro athaawakowaita, nishironkata owanti, aapatziya ankantanti, tyaaryoo ankantawintantya, 23 tsinampashiri ankantya, iiro anintashiwaitawo oityaarika. Tii onthañaapithatairo Ikantakaantaitani amayitairo jirokapaini. 24 Iro kantacha, ikaatzi owajyaantairori kaaripirori jashiyitaari Cristo, okimiwaitakawo impaikakotaatyiiromi inintapiintashitakari jantashiyityaarimi irirori.

25 Tima inampishiritantai Tasorintsinkantsi, ontzimatyii amayitapiintairo okaatzi ikowakaayitairi. 26 Tii okamiithatzi asagaawintawaitya, tii okamiithatzi ankantzimoniintakaawaityaari ajyininka, tii okamiithatzi iijatzi ankisaniintakowaitiri jashiyitari pashini.

6

1 Iyikiiti, aririka piñi tzimatsini ikinakaashitani, tima antapashiri pikantaka iiroka, pinkaminairi. Paamaakowintya pikijyirikari, otzimikari pikinakaashitani iiroka. 2 Pimitakotawakaiya, pinkimitakaantairo pijamparyakotawakaiyaami jinaitziro tinari. Tima ari onkantya pimonkaantantyaawori pantayitanairo ikowakaimiri Cristo. 3 Tzimatsirika kinkishiriwaitachani, inkanti: “Ñaapiro ninatzi naaka”. Apaniroini jamatawiwaitaka tima tikaatsi iimachiitya irirori. 4 Aña ankinkishiritakotya maawoni, inkini ankimoshiriwintawaitya. Iiro akantashiriwaitashita: “Nanaakiri jirinta”. 5 Tima maawoni otzimayitzi antayitiri.

6 Ikaatzi ikinkithatakaapiintaitziri iñaani Pawa, okamiithatzi impinayitiri kinkithatatsiri, tima tzimatsi kowityiimoyitziriri irirori.

7 Tikaatsi matironi jamatawitiri Pawa. Ikaatzi kowawitachari jamatawitirimi, apaniroini jamatawiwaitaka. Okimiwaitakawo oitarika impankitirimi, aririka onkithokitanaki iiro opashinitzi okithoki irojatzi jiyoshiitai tsika okanta ipankitakiri. 8 Ari ikimitari ikaatzi antapiintakirori inintashitari, kimitawaitaka joyiipataatyiiromi owasankitaantsi. Iriima ikaatzi antanaironi ikowakaantziri Tasorintsinkantsi, kimitawaita iri oyiipataironimi kañaanitaantsi. 9 Ontzimatyii aamaakowintya iiro apirawintawo antayitairo kamiithayitatsiri. Iikiro aatakaatyiiro iiro okantzimoniintawaitai, iiro añaantaiyaawori kimiwitawori joyiipataitakiri. 10 Irootaki okowapirotantari anishironkayitairi maawoni, aaka tyaaryoopirotawakaachani akaatzi akimisantayitai.

Ithaamintawo Pablo ipaikakowintakari Cristo

¹¹ Iyikiiti, naaka osankinatajaantzimirori nakoki jiroka, antawopaini nokantayitakimiro. ¹² Tima ikaatzi shintsiwintakimiri pintomishitaaniyitya, inintakaashiwaitawo irirori, iro jinimotakaantyaariri ikaataiyini. Ari onkanya iiro imaamaniwaitantari inkinkithatakotiri Cristo ipaikakoitakiri. ¹³ Tima ikaatzi totamishitaaninchari, tiitya jimonkaataajaitziro Ikantakaantaitani. Iro kantacha ishintsiwintaiyakimini iiroka pintomishitaanitaiyaani, ari onkanya jasagaawintantyaari aririka jimatakaakimiro ishintsiwintzimiri. ¹⁴ Irooma naaka tii nokowi nasagaawintawaitya, aña iro nokowataiki nonthaamintaiyaawo ipaikakotaitakiri Awinkathariti Jesucristo. Tima ipaikakowintakina naaka Cristo, okimiwaitanaawomi onkamapithatatiinami isaawisato, ari nokimitzimotakawo iijatzi naaka nokamapithatakiro isaawisato. ¹⁵ Tikaatsi oitzimotanaaiyaari Cristo aakarika totamishitaaniri, tiirika atomishitaanita. Aña iro kowapirotanaachari ikimitakaantayitai owakiraami jiwitsikayitai. ¹⁶ Inkaati kimisantayitaironi nokantayitakiri, ari isaikayitai kamiitha, nishironka jowayitairi. Ari inkantaiyaari ikaatzi jashipiroyitaari Pawa, ikimitaawitakari pairani Israel-mirinkaiti. ¹⁷ Ari okaatapaaki iyikiiti, tii nokowi imaamaniwaitaitina. Tima ojyikitaki jowirontawintaitakinari naaka Awinkathariti Jesús.

Iwiyaantawori withataantsi

¹⁸ Iyikiiti, onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI EFESO-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo, Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakaak-inari Pawa. Iirokaiiti nosankinayitzini pikaatzi jashiyitaimi Pawa, piki-natanaari iijatzi Jesucristo pawintaanaari janta Efeso-ki. ² Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi, ari inkimit-sitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Itasonkashiriwintantzi Cristo

³ Thami anthaamintaiyaari Pawa, iwaapatitari Awinkathariti Jesucristo, iri tasonkashiriwintairi jotyaantakairi Cristo ipoñaakawo inkitikinta. ⁴ Iri yoshiitakairi kitziroini tikiraamintha jiwitsikiroota kipatsi, jiyotsitaka ari jashiyitai Itomi, kitishiri ankantzimotaiyaari, tikaatsi ikantakotai. ⁵ Antawoiti jitakoyitakai. Ari okanta jotyaantantakairiri Jesucristo, iro opoñaantari itomiyitai, tima ikowitataika pairani inishironkayitai. ⁶ Irootaki anthaamintantaiyaariri Pawa, tima antawoiti inishironkayitai, jaapatziyay-itai, iro opoñaantari jotyaantakairi jitakopirotani. ⁷ Tima antawoiti ji-takoyitai, ipinakowintayitai ikapathainkawintakai Itomi. Ari okanta ipiyakotantairori antayiwitakawo kaaripirori. ⁸ Ari ikinakaataikiro Pawa, tima yotaniri jinatzi, iroopirori ikinkishiritani irirori. ⁹ Jiyotakaayitairo okaatzi ikinkishiritsitakari irirori, tikaatsi yowityaawoni onkaati jantairi. ¹⁰ Tima okaatzi ikinkishiritsitakari, ari othotyaaatya imonkaayitaiya. Aririka impiyai Cristo, ari impinkathariwintapairi maawoni tziimayitatsiri inkitiki, iijatzi kipatsiki.

¹¹ Ikinkishiritsitakawo okaatzi jiyotakaayitairi iroñaaka. Irootaki jiyoshi-iyitantairi, tima ikajyaakaitsitakairi Itomi jotyaantainiri aakaiti. Tima okaatzi jantayitakiri, iro ikinkishiritsitakari irirori. ¹² Irootaki jimayi-tantakawori jiroka Pawa, onkantya nonthaamintantaiyaari nokaataiyini nitayitakawo nawintaakari Cristo. ¹³ Ari pikimiyitakari iijatzi iirokaiiti, owakiraa pikimakotawakiri Cristo, ikinkithatakotaitapaakiro Kamiithari Ñaantsi, pikimisananaki. Tima ikajyaakaitsitakimiri pairani jotyaantimiri Tasorintsinkantsi, iri yotakaimironi jashiyitaimi, ari inkantaitatiyironi in-ampishiritantaimi. ¹⁴ Tima añiuro tii jookawintai Tasorintsinkantsi, ari ay-otziri imapiro Pawa jothotyiiro okaatzi ikajyaakagairi. Ari onkantaatyiiya irojatzii inkimitakantaairi jomishitowaatyirimi ikaatzi ipinakowintairi jashiyitaari. Irootaki inthaamintawintantaityaariri.

Yoshiritakaantzirori ipoña oñaagantzirori

¹⁵ Tima nokimakotakimi tsika pikanta pikimisananairi Awinkathariti Jesús, tsika pikanta pitakoyitanaari ikaatzi itasorintsitakaitairi, ¹⁶ tii nowajyaantziro nopaasoonkitakowintzimi, namanamanaatakotapiintzimi. ¹⁷ Namanamanaatari Iwawani Awinkathariti Jesucristo, ashiyitawori owaniinkawontsi. Iro nokowakotziriri jiyoshiritakaimi, joñaagapirotaimiro tsika ikantakota irirori, ¹⁸ inkinkishiritakaimi onkantya piyotakotantyaaw-ori joyakoniintari ikaimashiriyiitairi, piyotakotantyaawori iijatzi owaniinkatataika joñaagayitairi Pawa jashiyitaari, ¹⁹ piyotakotantyaawori iijatzi antawoiti ishintsinka tikaatsi kimityaarini. Ojyiki onkantakaayitai ishintsinka akaatzi akimisantayitairi. Tima irojatzii ishintsinka

²⁰ jowiriintantaariri pairani Cristo ikamawitaka, jaanairi inkitiki, joosaikawairi jakopiroriki. ²¹ Ari ikaatairi Pawa ipinkathariwintairi maawoni pinkathariwitachari. Tii apa impinkathariwintairi ikaatzi tzimayitatsiri iroñaaka, ari ikaatzi impinkathariwintairi tzimayitaatsini paata. Imapiro janaakotantaki, tima pinkatharipirori jinatzi. ²² Tima irijatzi Cristo jimatakairi Pawa ijiwatairo maawoni, ikimitakowaitakari aatzikiriri iisaniintani. Irijatzi Cristo ikimitakaanta Pawa iriimi jiitotaiyaarimi ikaatzi kimisantaatsiri. ²³ Iriima ikaatzi kimisantayitaatsiri, kimiwaitaka iwathami jinaatyimi Cristo, inampishiriyitantaari. Jothotyiro iijatzi Cristo isaikayitaki tsikarika jantapaini.

2

Jitakotai Pawa iro awisakoshiriyitantaari

¹ Iriitaki Pawa añaakaayitaimiri iirokaiti, tima pairani kimiwaitaka owamaayitatyimimi piyaaripiroshirinka, ² iro pantayitapiintakiri tshika ikanta piñaayitzi iri isaawisatziiti, pantashitakawo ikantakaantziri oshinchiirori tampiyainka, irijatzi kantakaawori ijyikitantari piyathariiti. ³ Ari akantawitakari pairani maawoni aakaiti, antapiintakiro anintakaashiyitari, añaamatashiyitari iijatzi, irootaki akinkishiritapiintakiri. Ari oyyakowitakari inkaati jowasankitaayitairi. ⁴ Iro kantzimaitacha Pawa nishironkatantaniri, jitakoyitai antawoiti, ⁵ jañaakaayitai owamaimawitakai kaaripirori, jañaakagairi Cristo. (Tima antawoiti inishironkatami Pawa, irootaki jowawisaakoshiritantaimiri iijatzi iiroka.) ⁶ Tima jañaakagairi Cristo, ari inkimitsitairi aakaiti. Iri kantakaawori atsipashiritantaariri Cristo Jesús inkitiki. ⁷ Iro jantantakawori maawoni jirokapaini jiyoyiitantyaari antawoiti jinishironkatantaki, jotyaaantakairi Cristo Jesús jowawisaakoshiriyitai. ⁸ Irootaki piñaantaawori pawisakoshiriyitai poshiriyitaari. Aña iri Pawa, kimitakaantaawori impashitaimiro awisakoshiritaantsi, ⁹ tii iiroka matironi powawisaakoshiritya apaniroini. Ari onkantya iiro pasagaawintashiwaitanta. ¹⁰ Tima iro jiwitsikayitantakairi ankimisantairi Cristo Jesús antayitapiintainiri kamiithayitatsiri, irootaki ikowakaayitakairi kitziroini antayitainiri.

Aripirotairi Cristo ipaikakoitakiri

¹¹ Tima maawoni iirokaiti tii pi-Judá-mirinkatzi, jiyiyizimi nojyininkapaini “Kaari totamishitaaniri”. Iriima iriroriiti jiiawakaayita “Totamishitaaniri”. Tikaatsi oitzimaitya, tima jantashiyitakawo koñaanitatsiri awathaki. ¹² Pinkinkishiritakotya pairani tikira pikimisantziriita Cristo, tii pitsipawitari Israel-mirinkaiti, pinashitaiyakani. Tii piyotakowitawo ikajyaakaawakaari. Okantawitaka pisaiki kipatsiki, tii piyotakotziri Pawa, tikaatsi poyaakoniinti. ¹³ Irooma iroñaaka pikimisantairi Cristo Jesús, paapatziyaatyaari Pawa. Okantawitaka intaina powawitakari pairani, iro kantacha ikapathainkawintakimi pairani Cristo, aripaiti paapatziyaari Pawa. ¹⁴ Ari okanta ikantakaakawo Cristo asaikantaari kamiitha. Iriitaki kantakaakari Judá-mirinka ijiyininkatantaariri kaari Judá-mirinkatsini, jaapatziyawakaa. Tima pairani antawoiti ikisaniintawakaayitaka. Irooma iroñaaka kimiwaitaka jotantoryaatyiiromi otantotsi jiyoshiiwitakari kitziroini. ¹⁵ Kantakaantakirori opoñaantakari ikisaniintawakaa antawoiti, tima nojyininkapaini owanaa ikisaniintapiintakiri kaari monkaatironi Ikantakaantaitani. Iro kantacha ikimaatsiwaitakawo pairani iwathaki Cristo, ipiyapithatairi kantakaantzirori ikisaniintawakaa, ari opoñaanaa jaapatziyawakaayitanaa, okimiwaitanakawo apaanimi atziri ikantanaa

iroñaaka. ¹⁶ Tima ikamawintakai pairani Cristo ipaikakoitakiri, ari okaatapaaki akisaniintawakaapiintaka, akimitakaantanakiro owamaakityiromi. Tima apaani akantanaa awathaki aripiroyitaari Pawa.

¹⁷ Iro ikantsitantaitakiri:

Ipokaki, ikamantayitaimiro Kamiithari Ñaantsi onkantya pisaikantaiyaari kamiitha, tima intaina pisaikayitaki. Ari ikimitaayitakiri iijatzi saikayitatsiri okaakiini.

¹⁸ Tima iri Cristo kantakaakawori añaantaawori atsipataari awintaari Pawa, tima apintzi jinatzi Tasorintsinkantsi matakairori. ¹⁹ Tii piyotakowitari pairani Pawa, tii piyyininkawitari iijatzi. Iro kantzimaitacha pikimiyitaari iroñaaka ikaatzi kimsantayitziriri, tii pipashinitzimotairi, tima piyyininkayitaatyaari Pawa. ²⁰ Pikimiwaitanaawo iirokami mapipanko jiwitsikaitakimi. Iriima Kamantananiiriiti ipoña Otyaantapiroriiti, iri kimityaawonimi otz-itironi. Iriima Cristo iri kimitatyaawonimi mapi jowayitakiri onamirina otzipankotzirori. ²¹ Tima okaatzi jiwitsikaitantakawori mapipanko, kamiitha opiwiryaaawakaayita irojatzi iwitsikantatyaari itasorintsipankoti Awinkathariti. ²² Ari pikimiyitanaari iirokaiti, pikimiwaitakawo okaatzi piwiryaaayitainchari, ari inampishiritantaimi Pawa.

3

Inkinkithatakairi Pablo kaari Judá-mirinkatsini

¹ Irootaki opoñaantari, naaka Pablo, tima jomontyaitakina nokinkithatakotaimiri Jesucristo iirokaiti kaari nojyininkata, ² piyotaiyini iri Pawa owakinari nonkinkithatakaayitaimi, tima antawoiti inishironkatakimi. ³ Tima aritaki nosankinatakimiro kapichiini tsika okanta jiñaawiyatakaakinawo kaari jiyotakowiita pairani. ⁴ Aririka piñaanatakiro, ari piyotairo okaatzi naaka niyotakotairiri Cristo kaari jiyotakowiita pairani. ⁵ Tima pairani tikaatsi atziri yotakowityaawoni jantiri Pawa. Iro kantzimaitacha, jiyotakaana Tasorintsinkantsi nokaatzi Notyaantapiroritzii iijatzi Kamantananiiriiti. ⁶ Jiroka kaari jiyotakowiita: Aña jawisakoshiritsitaiya kaari nojyininkawita aririka inkamantayitairi Kamiithari Ñaantsi tsika ikantakota Cristo Jesús. Ari joñaagairi ikajyaakagaitakiriri Judá-mirinka, tima iyyininkayitawakaa. ⁷ Irootaki nimatantaawori iroñaaka nokinkithayitairo, iriitaki Pawa tasonkawintashiritanari nantantawori, tima owanaa inishironkataana, otzimimotziri ishintsinka irirori.

⁸ Aña naaka janaakotani maawoni oitishiritaari. Iro kantzimaitacha inishironkataana naaka, ishinitakina nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi kaari Judá-mirinkatsini, iro jiyotantaiyaari antawoiti itasonkawintayitairi Cristo. ⁹ Ishinitakinawo noñaagairi okaatzi manakowitachari pairani jantiri Pawa. Tima iri witsikayitakirori maawoni añaayitairi iroñaaka. ¹⁰ Iro jantantakawori maawoni jiroka, onkantya jiyotantyaari inkitiwiriiti pinkathariyitatsiri, yotaniri ikanta Pawa, aririka jiñaayitai akaatzi akimisantairi. ¹¹ Tima iro ikinkishiritapiintakari jantiri, irootaki jotyaaantantakariri Awinkathariti Cristo Jesús. ¹² Tima awintaari iroñaaka Cristo, aritaki jaa-patziyai Pawa, iro athaawashiriwaitzi. ¹³ Irootaki nokantanzimiri: Ñaa okantzimoniintzimikari okaatzi nokimaatsikowintakimi. Aña iro thaamintashiritakaayitimini iirokaiti.

Antawoiti itakotaantsi kaari jothotyaiti jiyotakoitiro

¹⁴ Irootaki opoñaantari notzirowashitari Ashitariri Awinkathariti Jesucristo, ¹⁵ tima iri iwaapatitakari Pawa, ikimitakaantayitai aakayitaki

ijyininka. Okantawita aakarika inkitijatzi, aakarika kipatsijatzi. ¹⁶ Nokowakotapiintakiri Ashitairi, otzimimotziri owaniinkayitachari, antawoiti intasonkawintayitimi, jaawiyaaashiritakaimiro Itasorinka. ¹⁷ Nokowakotapiintakiri iijatzi Cristo inampishiriyitantimi, tima pawintaayitanaari irokaiti. Pinkimatakotyaawo pankiritsi parithatatsiri kamiithaini, iro paapaikantanatya jitakonka. ¹⁸ Iro inkimathapirotantaiyaawori oitishiritaari, okimiwaitakawo antawoiti inatyimi jitakonka Cristo, santha onkaatimi, jinoki onkantyaami, inthomai inatyimi. ¹⁹ Irootaki namanakotapiintantzimiri pinkimathapirotairo antawoiti jitakotai Cristo, anauro maawoni jiyotakowiitari, iro piñaantaiyaawori jothotyimi Pawa isaikashiripirotantaimi.

²⁰ Thami anthaamintaiyaari Pawa, tzimatsiri ishintsinka, iriitaki ñaakaayitaironi owanaa anaanakiro okaatzi akamiyitziriri. Iiro othotyiro ankinkishiritakotiro ishintsinka aririka añaayitiro jantzimoshiriyitairi. ²¹ Thami anthaamintaiyaawo okaatzi jantakaakiriri Cristo Jesús, iijatzi okaatzi jantzimotziriri awintaayitaari. Ari inkimintaiyaari inkaati ancharinitaiyaari ari inkantaitaatyaaani iijatzi inthaamintaiyaari irirori. Ari onkantaari.

4

Withaa ikantakaayitai Tasorintsinkantsi

¹ Ari okantayitakari, tima jomontyaitakina nokinkithatakotziri Awinkathariti. Irootaki nonkantantimiri: Pantapiintainiri ikowakaayitaimiri, tima ikaimashiritani pinayatzi. ² Tsinampashiri pinkantaiya, aapatziyashiri pikantantai. Iiro pisamawakaayita. Aña ontzimatyii pitakotawakaayitaiya. ³ Piñaashintsitaiyaawo pisaiki kamiitha, tima iri Tasorintsinkantsi owithaawakaayitaimiri. ⁴ Okimiwaitakawo apawatha akantanaa, tima apaani ikanta Tasorintsinkantsi. Ari okimitari iijatzi apaani okanta ikajyaakaayitaimiri Pawa poyaakoniintairi. ⁵ Apaani ikanta Awinkathariti, apaani ikanta akimisantairi, apaani ikanta owiinkaawintaari. ⁶ Apaani ikanta Pawa, iriitaki Ashiyitairi maawoni. Iri pinkathariwintayitairi maawoni, jothotyiro inampishiriyitanta maawoni. ⁷ Iro kantacha, inashiyitaka jimatakaayitairi Cristo itasonkawintayitakai. Okimiwaitakawo oityaami impashiyitakairimi. ⁸ Irootaki josankinatakoyiitakiri pairani kantatsiri: Tzinagaa, jiiwatairo joitsinampaakiri owayiriwitakariri. Tima okaatzi jaapithatantakiri, ipashiyitaari jowayiriti. ⁹ Jlitama ikantantaitari: “Tzinagaa?” Iro ikantantaitari, tima ipokitsita-painta isaawiki jaka kipatsiki. ¹⁰ Tima itzimi iyyaawiinkainchari kipatsiki, irijatzi tzinagaachari janaapirotanakiro inkiti, iro jothotyaantaawori isaikantaawo maawoni tsarikapaini. ¹¹ Iri tasonkawintantaatsiri okanta Otyaantapiroritantari tsikarika akaayitzi. Tzimatsi pashini kamantantanir-itatsiri. Tzimatsi pashini kinkithatakaantayitanairori ñaantsi jawisakoshir-itantaitari. Tzimayitatsi iijatzi pashini jiwayitanairiri kimisantzinkari, tzi-mayitatsi iijatzi yotaantaniriiti. ¹² Ari ikantayitaari maawoni jirikaiti, iriyyi-taki yotakaayitairini inkaati oshiriyitaachari tsika inkantya jantawaitainiri Cristo, inkini jiwitsikashiritakaayitaiyaari, inkimintyaaworimi iwatha Cristo jinatzi. ¹³ Irojatzii añaantaiyaawori ayopirotakotairi Itomi Pawa, onkim-ityaawomi awithaawakaatyiyaaami akimisantayitai. Iro amatantyaawori aatakauro ojjakotaiyaari Cristo, antapashiritanaatyimi. ¹⁴ Aritapaaki

akimitakari ikanta iintsi, owanaa ipashiniyitzi iikiro jijaatatzi ikimotatzzi. Tima ari ikimiyitari kaari jyinkaatsini jamatawiyiitiri, jiyotaitiririka kaari tampatzikatatsini. Iriiyitaki kimitakawori aapanayitakari tampiya, okinayitzi tsikarikapaini. ¹⁵ Aña iro akinkithatakoyitai tyaaryoopirotatsiri onkantaakakai atakonka. Ontzimatyii antapashiriyitai, ankimitaiyaari tsika ikanta Cristo irirori. Tima iri Cristo kimitanaiyaawonimi aito, ¹⁶ irooma maawoni aakaiti akimitawo aakami iwatha. Apaani atziri oimonkachari iwathaki kamiitha jiwithaawakaayita jowawitonkiyita, tima kamiitha ikanta itikatsitzi iwathaki. Ari ankantayitaiyaari aakaiti iwathayitai Cristo, antawaitainiri kamiitha irirori, amitakotawakaayitanaiya, atakotawakaanaiya iijatzi.

Owakiraari añaantari ikantakaayitaawo Cristo

¹⁷ Pinkimi nonkantimiro okaatzi jiyotakaakinari Awinkathariti: Aritapaaki pikimitakoyitari isaawisatziiti, tima aminaashiyitaka jantayitziro okaatzi ikinkishiritari, ¹⁸ okimiwaitakawo ikinkishiritani tsiniriwiri. Kisoshiri ikantayitaka, tii ikowaiyini jiyotakotairi Pawa, tii jiiñiro jinintaiyaawo inintakaawitakariri. ¹⁹ Tii inkaaniwintaiya, iro ayimatakiri imayimpinka, iyaaripiroshirinka jamitapiintakari, iijatzi jiyampitsinka. ²⁰ Irooma irokaiti, piyotakotairi Cristo, tii okantzi jiyantayitairo jiroka. ²¹ Tima imapirorika pikimisantairi, piyotanairo tyaaryoori inatzi okaatzi jiyotaantapaintziri irirori. ²² Tsikarika pikantayiwita pikaaripirotzzi pairani, ontzimatyii powajyaantayitairo, tima amatawitakimi okaatzi pinintawaitziri iiroka. ²³ Aña ontzimatyii pinkimitakaantairo owakiraataatyimi pikinkishiryaani. ²⁴ Ontzimatyii powakiraashiriyitai, iro jiwitsikantakimiri Pawa pairani pinkimitaiyaari irirori, tampatzikashiripiro pinaaty, kitishiripirori pinkantya.

²⁵ Tii okamiithatzi pamatawiyitanairi pijyininkapaini, iro kamiithatatsi piñaaniyitaiyaawo tyaaryooyitatsiri. Tima okimitanaatyaawo awithaawakaatyiiyaami. ²⁶ Iijatzi okimitari, aririka pinkijya, pintaaryooti pikaaripiroshiritzikari. Ontzimatyii piñaashintsityaawo powawisaantyaawori thaankiini pimashirinka, iro pimaakotziro irojatzzi pashini kitiiyiri, ²⁷ pishinitairikari Kamaari jantakaimiro kaaripirori. ²⁸ Koshintzirika pinatzi, powajyaantairo, ontzimatyii pantawaitai. Pinkimaatsiwintyaawo pantawaiwintiro pikowayitzi, onkantya piñaantyaawori ontzimimoyitimi, iro pimpashiyitayariri ashironkaayitachari. ²⁹ Iijatzi okimitari, tii okamiithatzi piñaawaitashityaawo kaaripirori ñaantsi. Aña iro piñaawaitapiinti kamiithari ñaantsi, onkantya piwitsikashiritakaantyaariri kimayitzimiri. ³⁰ Iirorika pantayitanairo kamiithayitatsiri, ari jowashiritakotakimi Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki. Tima iriitaki kimpoyaawintapiintakimiri irojatzzi paata pawisakoshiritantaiyaari. ³¹ Powajyaantiro iroñaaka pikisashiritaka, aritapaaka pikisapiintaka, piñaakatsimatantzi, piñaanaminthantantayitzi, pikijyimantantzi. Ontzimatyii powajyaantairo pantayitakiro kaaripiroyitatsiri. ³² Aña ontzimatyii pinkamiithashiritai, pinishironkatawakaayitaiya. Ontzimatyii pimpiyakoyitairi ikaatzi owaripiroshiritakimiri, ikimitagaimi Pawa piyakotaimi irirori ikamimotaimi Cristo.

¹ Tima jitakoyitani pinatzi Pawa itomiyitaimi, ontzimatyii pinkimitakotaiyaari ikimita irirori. ² Itakoshiri pinkantanti, pinkimitakotyaari Cristo jitakoyitakai, ishiniwintakai impaikakoitiri. Irootaki kimitakawori okasankainkatzi itagaitziniriri Pawa, owanaa okamiithatzimotakiri.

³ Tima oitishiritaari ikantakaitami iirokaiiti, tii okamiithatzi pimayimpiriti, imapiro okowiinkatzi. Tii aritaajaitzi pikinkithatakoyitairo. Ari okimiyitari pashini kaaripiroiyatsiri, iijatzi okimita aririka pinintayitiro ajyaagawontsi. ⁴ Tii okantzi piñaawaiyitiro kaaripirori, potsinampaantayiti, tii opantawo jirokapaini. Aña iro kamiithatatsi pimpaasoonkitairi Pawa. ⁵ Ari piyotaki iiroka iiro jagaitairi mayimpiriwaitatsiri tsika ipinkatharwintantai Cristo itsipatari Pawa. Ari inkimityaari iijatzi kaaripiroshiritsiri, ikaatzi nintayitzirori ajyaagawontsi ikimitakaantawo iwawanimi inatyi. ⁶ Tzimatsi kaminaayitimiini inkowi jamatawitimi, ari onkanta joitzipinashiritantimiri. Ari jowasankitairi Pawa inkaati piyathatachani. ⁷ Tii aritaajaitzi iijatzi pintsipaminthatyaari jirikaiti. ⁸ Tima pairani tikira pikimisantziriita Awinkathariti, kimiwaitaka pisaikatyiimi otsinirikitzi, pantayitapiintakiro kaaripirori. Iro kantacha jashitaimi Pawa, kimiwaitaa pisaikaatyimi okitiiyiinkatzi. Irootaki pisaikantaiyaari kamiitha pinkimitakaantakiro isaikaitzi okitiiyiinkatzi. ⁹ Tima inampishiritantaimi Tasorintsinkantsi, ari piñaayitairo pinishironkantantai, pintampatzikashiritai, piñaawaitapiintairo tyaaryoori. ¹⁰ Ontzimatyii pantapiintayitanairo kamiithatzimotirini Awinkathariti. ¹¹ Iiro pitsipaminthatari kimitakariri saikayitsiri otsinirikitzi. Aña pinkaminaathatiri, tima tii okamiithatzi jantayitziri, aminaawaitaantsi inatzi. ¹² Tima antawoiti owañaantsi aririkami ankinkithatakotiro okaatzi jantayitziri jimananikiini. ¹³ Iro kantacha aririka pinkaminaathatiri, kimiwaitaka pootatyiinirimi iyaaripironka. Aritaki inkinkishiritanaiya, inkowanakiro inkamiithashiriyitai, tima okimiatyaawo isaikanaatyimi okitiiyiinkatzi. ¹⁴ Irootaki josankinaitantakari pairani, ikantaitzi:

Aritaki pimaaki, pinkakiti,
Pintzinai pitsipayitakari kaminkari,
Iri ootaimini Cristo.

¹⁵ Aamaakowinta pinkantawintaiyaawo onkaati pantayitiri, iiro pojyakoyitari masontzishiriri, aña iri pinkimitakotya ikantayita yotaniri. ¹⁶ Iiro pisaikawaitashita, tima tzimatsi oiyiki kaaripiroshiririiti. ¹⁷ Iiro pimasontzishiriwaitzi, aña paminaminatiro pinkimathatairo ikowakaimiri Awinkathariti. ¹⁸ Iiro pishinkiwaita, tima oiyiki okowiinkatzi. Aña iro kowapirotacha isaikashiritantaimi Tasorintsinkantsi. ¹⁹ Pinkinkithatakotawakaanaiyaawo Salmo-paini, pimpampithaayitairo onkaati jiyoshiritakaimini Tasorintsinkantsi, thaaminta pinkantawintayitairo Awinkathariti. ²⁰ Paasonki powapiintairi Ashitairi Pawa piñaayitziro maawoni tsikarika oiyita, pimpairyaanairi Awinkathariti Jesucristo.

Pimpinkathatawakaayitaiya

²¹ Ontzimatyii pipinkathatawakaayitaiya, tima pinkatha powayitairi Pawa. ²² Iinantaitari, pipinkathatairi piimiiti, pinkimitakaantiri pipinkathatziiri Awinkathariti. ²³ Tima ikaatzi iimintaitari ijiwatziro iina, ikimitakari Cristo ijiwatziiri kimisantzinkariiti. Tima Cristo ikimitakaantari kimitantzinkariiti iriimi iwatha, iriimi Cristo iitotanaiyaarimi iriroriiti. Irijatzi owawisaakoshiriyitairini. ²⁴ Tima maawoni kimitantzinkariiti pinkatha jowairi Cristo, ari onkimiyityaari tsinaniiti opinkathatapiintairi oimiiti. ²⁵ Iimintaitari, pitakoyityaawo piinaiti,

pinkimitakotyaaari Cristo jitakoyitakari kimisantzinkariiti, iriitajaantaki shiniwintakariri ikamawintayitairi. ²⁶ Iro jantantakawori jiroka onkantya intasorintsitakaantairi. Ari imataari jowiinkaaitya, ikantapiintaitzi: “Nokimisantairo Iñaani”. ²⁷ Tima ikowatzi Cristo kitishiri inkantayitaiya ikaatzi kimisantairiri, kimitajaantakimi tii ikaaripiroshirtzimi kapichiini. Jojyakotari Cristo ikanta pairani aatsini iina, tii ikowi jiñiuro iinatyaari ontsimisiwaiti, ompitsipookiwaiti, aña owaniinka onkantya. ²⁸ Iro jantayitairi iimintaitari, jitakotyaaowo iinaiti. Inkimitakaantiro jitakotawo iwatha irirori, ari inkimitanairo iijatzi iinaiti jitakotyaaowo. ²⁹ Tima tii jiñaitzi apaani kimaatsitakaawaityaawoni iwatha, aña itakopirowaita ikanta. Ari ikimitairi iijatzi Cristo ikaatzi kimisantayitairiri. ³⁰ Ikimitakaantayitairi iriirikami imishina, iriirikami itonki, iriirikami maawoni iwathaki. ³¹ Tima ikantaitzi:

Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, apaani inkantaiya iwathaki jaawakaana.

³² Owanaa okompiwitaka pairani inkimathayiitiro jiroka. Aña iri Cristo ojjakaawintacha jaka, ipoña iijatzi kimisantayitairiri. ³³ Ari okantari, ontzimatyii pitakoyitaiyaawo piinaiti, pikimitaa pitakota iiroka. Ari onkimiyitanaiyaari iijatzi iinaitari, opinkathayitairi oimi.

6

¹ Iintsiiiti, pikimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatatsiri ikowakaimiri Awinkathariti. ² Ojyiki ikantakaantakiri pairani Pawa. Iro kantacha ari osatikakari apaani Ikantakaantani itanakawori okinkithatakotziro ikajyaakari Pawa, ikantaki: Pipinkathatairi ashitzimiri,

³ Aritaki piñaakiro osamani paminawaiti jaka kipatsiki.

⁴ Irooma iirokaiti iwaapatiitari, tii okamiithatzi pinkisakaawaityaari powaiyaniiti, aña iro kamiithatatsi pintampatzikayitiri, pinkaminairi tsika okanta ikowiro Awinkathariti.

⁵ Ompirataari, pinkimisanti iirokaiti onkaati jompiraitimiri. Iiro pamatawiwaitziri ompiratzimiri. Pinkatha powiri, pinkimitakaantiri pipinkathaziri Cristo. ⁶ Iiro powakowintashiwaita pantawaitiniri aririka jaminimi, iro pinimotakaantyaariri. Aña pashi powiro pantawaitapiintiniri, tima jompiratani jowanaimi Cristo, pantiro ikowiri Pawa. ⁷ Shiritha pinkantawintyaawo jompirayitizimiri, pinkimitakaantiro iriitajaantakimi Awinkathariti pantawaitiniri, kaari atziri. ⁸ Tima ayotaiyakini, iri Awinkathariti pinayitaini okaatzi antayitakiro kamiithari, onkantawitatyaaakarika ompirataari, tiirika jompirayitai. ⁹ Ari pinkimityaari ompiratantaniiriiti, ontzimatyii paapatziyaari pompiratani, iiro pasaryimawaitari. Tima jompiratari Inkitijatzji pompiratani, ari ikimitsitzimiri iijatzi iiroka, jompiratzimi, tikaatsi imaakiniti irirori.

Ipiyawintashiritantari kimisantanaatsiri

¹⁰ Iyikiiti, piñaashintsishiritya, tima iri Awinkathariti otapishiritantimironi ishintsinka. ¹¹ Pinkimitakaantiro pinkithaatakotatyaaawomi jashitari Pawa ipiyakowintantaitari. Iro piñaantyaawori pimpiyatyaari kamaari. ¹² Tima kaari atziriiti koñaawoini antaminthayitaini, iri antaminthatairi kaari koñaayitatsi. Iriiyitaki pinkatharitashiwintawaitachari, tzimawitachari ishintsinka, tsiniriwiri jinayitzi ompiraminthatariri isaawisatzi, irijatzi antashiwaitakawori kaaripirori inkitikii. ¹³ Ikimita apaani owayiri jawintaawo iithaari ashirotsitiri, ari pinkimitanaiyaari iiroka

pawintaayitanaiyaari Pawa. Aritaki pimatakiro pimpiyakowintya. Tima aririka piñaashintsishiripirotanaya, tikaatsi iwokashiritimini. ¹⁴ Pintyaaryooyitai, pinkimitakotyaaari ikanta jiwitsikaanta owayiriiti. Tima iro jitapiinta joojothakiyitanatyaawo iithaari iiro ipakoowaitana. Ari pinkimitapiintanaiyaari iirokaiiti, pinkinkishiritakoyitanairo tyaaryoori, ari onkantya iiro pipakooshiriwaitanta. Ikithaatapiintawo owayiriiti ashiretakai ishipaniiki, inkini otzikaawintiri. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiiti tampatzikashiri pinkantayitanaiya, tima iro otzikaawintashiritimini. ¹⁵ Ityaantapiintari owayiriiti i-zapato-ti, inkini jiyayiti tsikarika. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiiti aamaakowinta pinkantapiintaiya inkini piyaayiti tsikarika pikinkithatakotairo Kamiithari Ñaantsi isaikantaitari kamiitha. ¹⁶ Jawintaapiintawo owayiriiti jotzikaawintaminto joirikayitziri iiro okintantari paampakiyitaintsiri chikopi. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiiti pawintaapirotanaiyaari Pawa inkini potzikaashiriwintanaiya pimpiyatantyaariri kamaari. ¹⁷ Jawintaapiintawo owayiriiti ashironaki jamathaitari. Ari pinkimitanaiyaari iirokaiiti pawintaayitanaiya jowawisaakoshiritaimi Pawa. Ipiyakowintantapiintawo jowathaaminto owayiriiti. Ari pinkimiyitanaiyaari iirokaiiti pimpiyakowintantyaawo Iñaani Pawa inkinkishiritakaimiri Tasorintsinkantsi. ¹⁸ Pamanamanaatapiintayitai, tima Itasorinka Pawa kinkishiritakaiyaamini pinkowakotiriri. Tyaaryoo pinkantayitanaiya inkini pamanakotapiintanaiyaari maawoni oitishiritaari. ¹⁹ Impoña pamanakoyitakina naaka, iñaapirotakaantinari Pawa niyotantyaari nokinkithatakotanairo Kamiithari Ñaantsi kaari jiyotakowiita pairani. ²⁰ Tima iro kamiithatatsi noñaapirowintyaawo nonkinkithatakaanti. Irootaki jomontyaawintaitakinari. Iro kantacha iikiro niyaatakaatyiro nonkinkithatakaanti.

Iwiyaantawori withataantsi

²¹ Aririka jariitapaatya Tiquico janta pisaikaiyini, iriitaki kamantapaakimini tsikarika nokantaka, tsikarika iita nantayitakiri jaka. Tima jirika Tiquico iyiki jinatzi, nitakopirotakari. Iri tyaaryootaintsi jimitakotakina nokinkithatakaantaki. ²² Iro notyaantantyaariri, onkantya piyotantyaari tsika nokanta nosaikaiyini jaka. Ari onkantya pinthaamintashiritantyaari.

²³ Ari okantzimaita iyikiiti. Onkamintha isaikakaayitaimi kamiitha Ashitairi Pawa, ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantya pitakotawakaantanaiyaari, awintaashiri powanairi.

²⁴ ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo, pikaataki pitakopirowaiyitaari! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILIPOS-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo otyaantzimirori jiroka osankinarintsi, ari notsipatakari Timoteo nosankinatzi miro. Tima jompiratani Jesucristo ninayitzi. Iiroka nosankinatzi ni janta Filipos-ki pikaatzi ikitishiritakaimi Cristo Jesús. Iri-jatzi nosankinatzi ni ikaatzi jiwayitzi miri pinkimisantayitai. ² Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha isaikakaayitaimi. Ari inkimi-taimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamanamanaatakoyitari Pablo kimisantzinkariiti

³ Aririka nonkinkishiritakotapiintimi, owanaa nopaasoonkitziri Pawa. ⁴ Kimoshiri nokantapiintaka aririka namanamanaatakoyitimi, ⁵ tima ari akaataiyakini akinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Irojatziki pikantanakiro pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, tii powa-yaantanakiro irojatziki iroñaaka. ⁶ Niyotajaantzi naaka, owanaa okami-ithataki okaatzi pawintaashiriyitaari Pawa, tima iriitaki kamiithashiri-takaimini irojatziki impiyantayaari Jesucristo. ⁷ Tima kamiitha okanta nonkinkishiritakotapiintimi, nitakoyitani pinatzi. Okantawitaka jomontyi-itakina naaka, ari akaatzi inishironkayitai Pawa. Ari okantari iijatzi jaayi-itakina pinkatharintsiki, tima nokinkithatakotakiro janta Kamiithari Ñaantsi. ⁸ Iri yotatsi Pawa owanaa nokowityaataikimi noñaayitimi. Iro jitaakona Jesucristo kantakaawori. ⁹ Namanakotapiintakimi pitakopirowai-tantayaari, yotani pinkantya, pinkimathatairo maawoni, ¹⁰ onkantantyaari pantapiintayitairo kamiithari. Ari onkantya pinkitishiritantyaari iiro otz-imaanta inthawitakotaitimiri paata impiyakirika Cristo. ¹¹ Ikamintha jom-pampatikashiritaimi Jesucristo okanta pantayitantaawori kamiithari. Iro impinkathayitantyaariri Pawa, inthaamintapiintantaityaariri.

Nañaantaari Cristo

¹² Iyikiiti, nokowi piyotakotiro awijiyimotakinari. Tii othataawait-ashita awijiyimotina jirokapaini, aña iro iyaatakotantyaari Kamiithari Ñaantsi jawisakoyiitantyaari. ¹³ Ari matzimaitaka, tima ikaatzi saika-pankotziriri pinkathari, owayiriiti kimpoyaawintanari, jiyotaiyaini maawoni jomontyaawintashitaitanari Cristo. ¹⁴ Tima jiñaayitakina iyikiiti jomontyaawintaitanari Cristo, tii ithaawaiyanakini, iikiro ikinkithayit-anakitzi, jawintaapirotanakari Awinkathariti.

¹⁵ Tzimatsi jaka kajyaawaitachari ikinkithatakotziri Cristo, ojiyiki ikowaki janaina impinkathayitiri onkantya inkisaniintantaitinari naaka. Iro kantacha tzimatsi pashini itakotajaantakinari, kamiithapiroini ikinkithayitanaki irirori. ¹⁶ Jirikaiti ikaatzi kisaniintakinari, tii ishinitziri atziripaini inkimisantina, apaniroini ikowi inkimisantaitiri onkantya janaantyaanari naaka, irootaki ikajyaawaitantari ikinkithatakotziri Cristo. Ikowatzi jirikaiti inkimaatsipirotakaitina jomontyiitakina. ¹⁷ Iriima ikaatzi itakotajaantakinari, jiyotaiyini irirori Pawa kantakaawori jomontyiitantakinari onkantya nonkinkithatakotantyaawori janta Kamiithari Ñaantsi. ¹⁸ Tikaatzi iitzimaitya kisaniintanari, iro kowapirotacha irijatzi Cristo ikinkithatakoyiitzi. Irootaki oimoshirinkakinari. Ari

imapirotya nonkimoshiriti, ¹⁹ tima niyotzi irootaintsi jomishitowaitaina. Okantakaantziro pamanakoyitakina, inishironkatakina Itasorinka Jesucristo. ²⁰ Iro nokowapirotairi nonkinkithakatotiri Jesucristo, tikaatsi nonthaawakaiya. Tii nokowi jowaañitaina paata. Aririka intsitokaitakina, irooma iirorika, ari nonkantaitayaani nantayitiro kamiithari, irootaki impinkathaitapiintantyaariri Cristo. ²¹ Tima iri Cristo nañaantaari naaka. Irooma aririka intsitokaitakina kamiithataki iijatzi. ²² Irojatzirika nañi iikiro niyaatakaatyiiro nantiniri Awinkathariti ikowakaayitanari. Tii niyotzimaita otzimi nokowiri. ²³ Apiitiroiti nokowiro. Kamiithawaitaki intsitokaitina niyaaita nontsipatapaiyaari Cristo. Iro kamiithapirotzimotakinari naaka. ²⁴ Iro kantacha okowapirota iijatzi nañi, ari onkantya nosaikimotantimini iirokaiti. ²⁵ Niyotaki iiro nokamita, osamani nosaikimoyitanaimi iirokaiti, ari onkantya nonthaamintakaantimiri pawintaanaiaari Cristo. ²⁶ Tima aririka nariitapaimi iirokaiti, oiyiki pinkimoshiriwintawaina, piyotanaki iri kantakaawori Jesucristo imatantari.

²⁷ Jiroka pinkantayitanaiya: Pantapiintanairo kamiithatzimotirini Cristo. Irootaki pantapiintanairi, tima aririka niyaataki nariitimi, kamiitha noñaapaakimi pisaikaiyini. Irooma iirorika nimatziro nariitimi, nokowi nonkimakotimi kamiitha paapatziyawakaayita, piñaashintsishiriwintaiyaawo Kamiithari Ñaantsi akimisantanaari. ²⁸ Iiro pithaawantashiwaitari kisaniiintzimiri. Tima jirikaiti ari inkinkishiritakaiyaari Pawa japiroiyitayitii. Ari inkimitsitimi iijatzi iirokaiti pikimisantairi, jiyotakaayitaimi imapiro pawisakoshiriyitai. ²⁹ Tima tii apa ikowakaakimiro Cristo pikimisantairi, aña ontzimatyii pinkimaatsikowintayitairi iijatzi. ³⁰ Ari akaataiyakini akimaatsikowintakari. Tima piñiiyakinani pairani owanaa nokimaatsikowintakari janta. Irojatzii nokantziro iroñaaka pikimakowintana owanaa nokimaatsikowintakari jaka.

2

Itsinampashirinka ipoña iñaapironka Cristo

¹ Tima aritaki jomoshirinkaimi Cristo, tima jitakotakimi, tima isaikashiritantakimi Itasorinka, tima piyotairo pinishironkatawakaiyani, ² ontzimatyii paapatziyawakaayitaiya, pitakotawakaayitaiya, onkimiwaityaawo apanimi onkantaiya pikinkishiritani. Irootaki oimoshirinkanari. ³ Aririka ontzimi oitya pantayitiri, iiro pikisawakaawintawo, tsinampashiri pinkantya, iiro pasagaawintawaitawo. Tii opantawo pinkantanti: “Naaka kamiithapirotatsi, tii opantari jirinta”. Aña iro kamiithatatsi pinkanti: “Iri kamiithapirotataitatsi jirinta, janaakowaitakina naaka”. ⁴ Tii apa okamiithatzi pinishironkapirowaitya iiroka, aña ontzimatyii pinishironkayitairi iijatzi pashinipaini. ⁵ Pojyakotyaari tsika ikantapainta Jesucristo, ⁶ Pawapirori jinaki irirori, tiimaita inchiraawintya jipapirotyaawo Ipawatziira. ⁷ Aña jowajyaantanakiro ipinkatharitzi, joyakotanakari ompirataari, itzimaki, ikimitakotapaakari ikantayita atziiriiti. ⁸ Ikimitapaakari atziri, tii ipinkatharitanai ikimiwita. Aña shiritha ikantapainta irojatzii ikamantakari ipaikakoitakiri. ⁹ Irootaki opoñaantari Pawa iñaapirotakagaari Cristo, ipinkathariwintapirotzi, janaanakiri ikaatzi jiwitsikaitakiri. ¹⁰ Ikowi Pawa maawoni impinkathapiroitiri Jesús, onkantawitya tsikarika janta inampiyiityaawo, inkitiki, kipatsikinta, iijatzi otapinaki kipatsi. ¹¹ Maawoni inkantayitai: “Pinkatharipirori jinatzii Jesucristo”. Aripaiti ipinkathayitairi Pawa Ashitairi.

Ikimitari ootamintotsi kimisantzinkariiti

¹² Ari onkantzimaityaari nitakotani iyikiiti. Tima pairani nosaikimotakimi janta, owanaa pikimisantapiintakina. Ari pinkimitanairo iijatzi no-saiki intaina, pantapiintairo okaatzi nonkantimiri. Pinkamawintanaiyaari Pawa jowawisaakoshiriyitaimi, pinkatha pantiniri okaatzi ikowakaayitakimiri. ¹³ Tima Pawa iriitaki kowashiritakaantatsiri, okanta pantapiintantawori kamiithari. Irijatzi Pawa antakaayitimironi.

¹⁴ Pantainiri Pawa maawoni kamiithari, iiro pikisawakaawintawo, ¹⁵ ari onkantya iiro otzimanta oitya iyakawintimini. Tima itomi Pawa pinayitatz, powajyaantiro kaaripirori, kamiitha pisaikimoyitairi kinashiwaitainchari. Pinkimitakotyaari kitiijiyinkatakairori tsiniriri. ¹⁶ Pintyaaryoowintanairo pikimakotakiro ñaantsi, iro pañaashiritantaiyaari. Aririka pintyaaryoowintakiro, antawo nonthaamintimi impiyairika Cristo, tima tii natsipitashiwaitawo nokinkithatakotakimiro iñaani Pawa. ¹⁷ Onkantawitya jowa-maawintainawo nokimisantakaayitakimi, owanaa nonkimoshiriti, ari pinkimiyitanatyaari iirokaiti, pinkimoshiriwintaiyinani. Aririka jowamaitakina, oiyakawo nañaantari japaayitziro imiriyiitari isaitaitziri piratsi itagaitziniriri Pawa. ¹⁸ Irootaki pinkimoshiriwintantinari iijatzi iirokaiti iroñaaka.

Timoteo ipoña Epafrodito

¹⁹ Iriirika kowaintsini Awinkathariti Jesús, ari piñaakiro thaankiini notyaantimiri Timoteo. Tima aririka impiyaki, inkamantapaina tsika pikanta pisaikaiyini janta, ari onkantya nonkimoshiritantyaari. ²⁰ Tima tii itzimi ojyainani naaka ikimitaka Timoteo, owanaa ikowaki inishironkayitaimi. ²¹ Tzimayiwitacha pashini, apa joshiriyitawo oiyitarika ikowiri, tii joshiritakotawo ikowakaantziri Cristo Jesús. ²² Iro kantacha, piyotaiyini iiroka kamiitha ikanta isaikimotakina Timoteo, iri tyaaryootantsi itsipatakina nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. Owanaa jimitakotakina, kimiwaitaka iriimi notomi. ²³ Iriitaki nokowakiri notyaantimiri janta, aririka niyotaki tsika inkantaitina. ²⁴ Aamaa nowakiri Awinkathariti thaanki inkantaiyaawo, naaka jatashitajaintimini janta.

²⁵ Iri nitawatya notyaantaimiri iyiki Epafrodito, potyaantakinari pairani. Owanaa inishironkatapaakina. Iri kimitakotakariri owayiri ishintsishiritaki itsipatakina nokinkithatakaantzi. ²⁶ Jirika Epafrodito, owanaa ikinkishiritakoyitakimi, antawoiti ikowaki jiñaapaimi, tima jiyotaki pikimakotaiyakirini jimantsiyawaitaki. ²⁷ Ari ikantawitaka jimantsiyatzi, iroowitaincha inkamimi. Iro kantacha jinishironkatakiri Pawa, joshinchagairi. Tii apaniirini inishironkatakiri irirori, aña jimatsitakina naaka, tii ikowakaanawo nimapirotya nowashiripirowaitakotyaari aririka inkamimotakina. ²⁸ Irootaki notyaantantaimiriri thaankipiroini janta, ari onkantya pinkimoshiripirowaitantyaari aririka piñaawairi, ari onkantya iiro nowashiripirowaitanta naaka. ²⁹ Kimoshiri pinkantawintawaiyaari, tima pirintzitawakaanaatya pikimisantairi Awinkathariti. Pimpinkathatapiintairi ikaatzi ojyariri irirori. ³⁰ Tima ikamawitaka irirori ikamaitanakawo jantayitziro ikowakairiri Cristo. Ishinitakowintanakawo jimitakotakina, tii inishironkapirowaita irirori, okimiwaitakawo iirokami imitakotinani jaka.

¹ Ari okantzimaitari iyikiiti, thaaminta pinkantawintaiyaari Awinkathariti. Tima iiro nosamawo naaka napiipiintimiro okaatzi nosankinatakimiri pairani. Iro kamiithatatsi piyopirotantyaari.

² Ontzimatyii paamaiyaari manintaniriiti kimitakariri otsitsi, kaaripiroshiririiti, kowatsiri intomishitaanitakaimi. ³ Tima totamishitaa-nipirori anayitai aakaiti, inampishiriyitantai Tasorintsinkantsi, jiyotakaayitairo tsika ankantya apinkathayitairi Pawa. Iro awintaashiwaitawo añaayitziri awathaki, aña iro anthaamintawintya jashiyitai Cristo Jesús. ⁴ Ari onkantyaami owawisaakoshiritaimi añaayitziri awathaki, nimawaitakiromi naaka nanaokantimi. ⁵ Tima pairani owakiraa notzimapaaki, okaatzi 8 kitiijyiri nomaakotapaaki, ari itomishitaaniitakinari. Naakataki Israelmirinka, icharinitanakari Benjamín-ni, Judá-mirinkapirori ninatzi, Heberpaantipirori noñaawaitziri, nimonkaatziro okaatzi Ikantakaantaitani, tima Fariseo ninawita. ⁶ Noñaajaantaki nokimisantapirotatziiri Pawa, irootaki nokisaniintantakariri kimisantanaairi Jesucristo. Tima nothotyaawitanakityaawo nimonkaatziro Ikantakaantaitani, tii nomaakitapaintzi apaani. ⁷ Iro kantacha maawoni jiroka, okaatzi nasagaawintawaitakari pairani, tikaatsi opantaiyaawoni iroñaaka niyotakotairi Cristo. ⁸ Imapirotatya, tima niyopirotairira Cristo, tii opantaajaitawo nokantawita pairani. Nowajyaantanairo maawoni, nokimitakaantanakiro jookapiintatziro kaagashi. Iro nokowajaantanairi niyopirotairi Awinkathariti Cristo Jesús tima irootaki kamiithapirotatsiri. ⁹ Iriitaki tsipashiritaanari iroñaaka. Tii nopankinatanaawo nimatiro Ikantakaantaitani, tima tii otampatzikashiritana. Irooma nawintaanaari iroñaaka Cristo, iriitajaantaki Pawa otampatzikashiritanaari. ¹⁰ Iro nokowapirotanairi niyopirotairi Cristo, tima iriitaki ashitawori ishintsinka ipiriintaa ikamawitaka. Ari onkantya nonkimitakotantyaariri tsika ikanta ikimaatsikowintantaka, tsika ikanta iijatzi ikamimotantaki, ¹¹ irootaki jowiriintantaiyaanari naaka aririka nonkamawitatyaa.

¹² Tikiraata nothotyaataitziro nokantayitakimiri, tikiraamintha noñiuro nonkamiithashiripiroti. Iro kantacha iikiro niyaatayi naminaminatiro irojatzi nothotyaapirotantyaawori, tima niyotzi iri itapaintawori Cristo Jesús jowawisaakoshiritaana. ¹³ Iyikiiti, tii nokantatzi naaka: Nimatataikiro nothotyaakiro nonkamiithashiripiroti. Aña jiroka nokantanaa: Majanta nowanairo nantayitakiri pairani tii noshiritakotawo, apa nokinkishiritakotawo onkaati noñaayitairi paata, ¹⁴ ari onkantya nimatantantyaari, irojatzi noñaantaiyaawori paata impinayitairi Pawa ikaimashiriyitai intsi-pashiritai Cristo Jesús.* ¹⁵ Jirokapaini nokantayitakimiri, ontzimatyii oshiritakotyaawo maawoni akaatzi antapashiriyitai. Tiirika poshiritakotawo, Pawa oñaayimironi pinkimitakotantainari. ¹⁶ Iro kantacha, ontzimatyii antyaaryoowintairo antayitantyaawori okaatzi ayotakotajaantakiri.

¹⁷ Iyikiiti, ontzimatyii pinkimitaiyaana naaka. Ontzimatyii paminayitairi pashini aririka joyakotaanawo naaka tsika nokanta piñaayitakina. ¹⁸ Tima aritaki pairani napiipiintakimiro nokinkithatakotzimiro, irojatzi napiitimiri iroñaaka nirayimankakiini nonkantimi: Tzimatsi oiyiki saikimotakimiri janta kisaniintziriri ikaatzi kinkithatakotzirori tsika okanta ipaikakoyiitakiri Cristo. ¹⁹ Irootantsi jiñaayitiro japiroyiitairi. Ithaamintashiwaitakawo okaatzi jowayitari ikimitakaantakiro iroomi

* **3:14** Kantakotachari jaka “nimatantantyaari”, ikanta pairani atziri matantatsiri ishiya tsika ipiyota aminaminthatziriri, ipayitzi owinawo jimatantaki.

iwawanityaarimi. Owanaa ikantakaapirowintakawo okaatzi jantayitakiri, tii ikaaniwintakotawo. Iro ikinkishiritakowaitapiintaka isaawisato. ²⁰ Irooma aakaiti, iro akowapirotanai anampitaiyaawo isaikinta Pawa. Oyaaniinta akanta impiyi Owawisaakotananiiri Awinkathariti Jesucristo, ²¹ pashiniyitakaapaini awathaki akaamaniwaitzi, ari ankimitakotaiyaari tsika ikanta irirori otzimi jowaniinkawo. Aritaki jimatapairo, otzimimotziri ishintsinka ipinkathariwintantawori maawoni oiyitarika.

4

Pinkimoshiriwintapiintairi Awinkathariti

¹ Iyikiiti, nokowataiki naaka poisokirotanaiyaari Awinkathariti. Tima nitakotani pinayitatzii, owanaa nokowaki noñaapaimi. Iirokayitaki oimoshirinkanari, iirokatakiki kantakaantironi impinataitantinari paata, onkimiwaityaawomi namathairi pinayitaimi.

² Nonkantimiro Evodia iijatzii Sintique: Ontzimatyii aripirotawakaiya awintaashiritaari Awinkathariti. ³ Nonkantimi iijatzii iiroka notsipaminthari, pinkamainairo jiroka apiti tsinani aripirotawakaantaiyaari. Tima ari nokaatzi pairani natsipiwintawo Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotziro, ari otsipafakari Clemente ipoña pashinipaini ikaatzi tsipayitakinari pairani. Tima maawoni jirikaiti, osankinatakoyitaka jañaashiriyitai paata.

⁴ Kimoshiri pinkantawintapiintaiyaari Awinkathariti. Napiitawakimiro: ¡Pinkimoshiritapiintaiyini! ⁵ Ontzimatyii jiyoyitaimi maawoni nishironkatanari pinayitai. Tima aritaki piyimataka Awinkathariti. ⁶ Iiro okantzimoshiriwaitzimi, aña pamanamanaatapiintairi Pawa pinkowakoyitiri kowityi-imotzimiri. Pimpaasoonkitapiintairi iijatzii. ⁷ Ari onkantya piñaantyaawori isaikakaayitaimi kamiitha Pawa, kamiithapiro inatzi jiroka, anairo okaatzi akinkishiriyitari aakaiti. Tima jiroka, saikaantsi kamiitha, iro inimoshiritakaimini, iiro okantzimoshiriwaitanzimi tima itsipashiritaimi Cristo Jesus.

Poshiritapiintaiyaawo kamiithari

⁸ Jiroka nonkantimiri iyikiiti. Poshiritapiintaiyaawo tyaaryoori, pinkathataantsi, tampatizikashirintaantsi, kitishiritaantsi, inimotaantsi, kamiithatzimotaantsi, kamiithashiritaantsi, thaamintaantsi. ⁹ Pantanairo okaatzi piyoyitakiri, okaatzi nokamantakimiri. Piñaantayityaawo okaatzi niyotayitakimiri, okaatzi kamiithari piñaakotakinari naaka nantayitakiri. Aririka pantayitanairo jiroka, ari inimowaitimi isaikakaimi Pawa.

Ipashitantari Filipos-jatzi jashi Pablo

¹⁰ Antawoiti ikimoshiritakaakina Awinkathariti, noñaakiro papiitairo pinishironkataana. Niyotzi naaka tii pimaajantana, aña iro kantakaantzirori tii otzimi tsika pinkinakairo pinishironkatantyaanari. ¹¹ Tii iro nonkantantyaari, noñaatziro nokowityaaniintawaitzi. Aña namitakawo nokimoshiriwaitzi onkantawitayitika tikaatsi tzimimotinani. ¹² Niyotakiro tsika okantawaita ankwityaaniintawaiti, ontzimimoyitai oiyiki. Nothotyaakiro namitakawo maawoni, iirorika nowapirowaita, aririka nontajyaaniintawaiti. Namitakawo ontzimimotina oiyiki, namitawo iijatzii nokimaatsiwaitawo tikaatsirika tzimimotinani. ¹³ Ari onkantakiri nonkitsirinkiro maawoni oiyitakarika, tima iri Cristo aawiyashiritakanawori iroñaaka.

¹⁴ Iro kantacha, owanaa okamiithataki okaatzi pipashitakinari, tima piyotaiyakini tzimatsi oiyiki pomirintsitzimotakinari. ¹⁵ Pairani nokinantanakari Macedonia-ki, nitantanakawori nokinkithatakotziro Kamiithari

Ñaantsi, tikaatsi nishironkatinani, apa iirokaiti Filipos-jatziiti, pipakaantakinari pipashitanari. ¹⁶ Ari pikimitaakiro iijatzi nosaikantakari Tesalónica-ki, papiipiintakiro pipakaantakina pipashitanari, iri naantakari okaatzi kowityiimotapiintakinari. ¹⁷ Tii apa noshirityaawo naaka pimpashitapi-intyaanawo kowityiimotinari, nokowatzi pantayitanairo iirokaiti kamiithari, inkini impashitaitimi paata iiroka. ¹⁸ Aritaki naakiro maawoni pipakaantakinari, ipapaakinawo Epafrodito, oiyikitzimotapaakina tikaatsi kowityiimotinani. Okaatzi pantakiri owanaa okamiithatzimotakiri Pawa, okimitzimowaitakari kasankainkari. Okimiwaitakawo iijatzi okamiithatzimotziri aririka intagaitiniri piratsi. ¹⁹ Iri Pawa payitimini onkaati kowityi-imoyitimini iiroka, tima otzimimopirowaitziri jowaniinkawo Cristo Jesús. ²⁰ ¡Ankantaityaani apinkathatairi Ashitairi Pawa! Ari onkantyaari.

Iwiyaantawori withataantsi

²¹ Piwithatyaanari janta ikitishiritakaani Cristo Jesús. Jiwithatsitakimi iyikiiti ikaatzi tsipatakinari naaka jaka. ²² Jiwithayitsizimi iijatzi ikitishiritakaani jaka, iri withatajaantzimiri ikaatzi saikapankotziriri Pinkathari César.

²³ Onkamintha inishironkapirotaimi Awinkathariti Jesucristo. Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI COLOSAS-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo otyaantzimiro jiroka osankinarintsi. Tima jotyaan-
tapirori Jesucristo ninatzi, irootaki ikowakiri Pawa. Iri notsipata iyiki
Timoteo nosankinatzimiro. ² Iiroka nosankinayitzini pikaatzi ikitishiri-
takaitaimi janta Colosas-ki, tima iirokaiiti iyikiiti oisokirotanakariri Cristo
pikimisantanaari. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, kamiitha
isaikakaayitaimi, ari inkimitsitimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jamana Pablo onkantya jiyotaniantyaari kimisantzinkariiti

³ Ari nokantapiintatya namanamanaatari Pawa Ashitariri Awinkathariti
Jesucristo, nokantziri: “Paasoonki Pawa”. ⁴ Irootaki nopaasoonkitantariri,
tima nokimakowintakimi tsika pikanta pawintaashiritanaari Jesucristo,
itakatani pikantanairi ikitishiritakaani, ⁵ okantakaakimi pikimisantanaari
tyaaryoori Kamiithari Ñaantsi, piyotanaari tzimatsi poyaakoniintari inki-
tikinta. ⁶ Okaatzi pikimakiri iirokaiiti, jatakotaki maawoni nampitsiitiki.
Ikimisantayitanaari iijatzi pashinijatzii atziriiiti. Ikimitakimi iirokaiiti owaki-
raa pikimawakiro ñaantsi, pikimathatanakiro imapiro inishironkayitaimi
Pawa. ⁷ Tima iriitaki iyiki Epafra yotaakimirori pairani janta. Nitakotani
jinatzi Epafra, iri oisokirotakariri Cristo jantawaitziniri. ⁸ Irijatzi kamanta-
paakinari owanaa pitakoyitanta ikantakaakimi tasorinkantsi.

⁹ Tima owakiraa nokimakowintawakimi tsika pikantana, ari
nokantapiintanakitya namanakoyitaimi onkantya pinkimathatantyaawori
ikowiri Pawa. Yotanshiri pinkantayitaiya. ¹⁰ Namanakotzimi iijatzi
pantapiintantyaawori kamiithatzimotziriri Awinkathariti, tima irootaki
ikowiri pantainiri, iro piyaatakaantyaawori piyopirotanairi Pawa.
¹¹ Namanakotzimi onkantya otapishiritantimiri ishintsinka. Iro
tyaaryootakaimini jowaniinkawo, intsinampashiritakaimi iijatzi. ¹² Ari
onkantya pinthaamintantyaari pimpaasoonkiyitairi Ashitairi. Tima
iriitaki kantakaawori okanta añaantaawori jashiyitai, inintaantaiyaawori
okaatzi ikajyaakaayitakairi ikitiijyiinkatakotairi ikitishiritakaani.
¹³ Tima pairani kimiwaitaka asaikatyiimi otsinirikitzi. Iro kantacha
jowawisaakoshiritai Pawa, ipinkathariwintayitai iroñaaka jitakotani Itomi,
¹⁴ itzimi kapathainkawintakairi. Okimiwaitakawo impinakowintatyiimi
ikimaatsiwintayitai, ari okanta ipiyakotantairori ayaaripironka.

Ikamawintai Cristo, ari jaapatziyai Pawa

¹⁵ Tii ikoñaanitzi Pawa, iro kantacha joñaagantapainta itanakawori It-
omi, tzimitachari tikiraamintha jiwitsikaitiro añaayitzi iroñaaka. ¹⁶ Iri
Itomi witsikakaantakiro tzimayitatsiri inkitiki iijatzi kipatsiki. Jiwit-
sikaki koñaanitatsiri, ipoña kaari koñaayitatsini. Jiwitsikayitakiri maawoni
maninkariiti pinkathariwintziriri tsikarika oiyita. Iriitaki jiwitsikakaay-
itaki maawoni onkantya jashitantyaawori irirori. ¹⁷ Iri itajaantanakawo
Cristo itzimi pairani. Irijatzi kantakaawori iroñaaka kaari inashitantayita
okaatzi jiwitsikayitakiri. ¹⁸ Irijatzi Cristo akimitakaanta iriimi aitotyaami

akimisantzinkaritari. Irooma aakaiti iwatha anayitaimi. Iriitaki itakaantawori ipiriintaa ikamawitaka. Irootaki jitapiintaitantyaariri ipinkathayitairi iroñaaka. ¹⁹ Tima iriitaki Itomi ikowapirotajantakiri Ashitairi inampishiripirotantairi ipawatzi irirori. ²⁰ Iriitaki kamimoyitairi, kapathainka inkantapainta ipaikakoitakiri. Aripaiti jaapatziyai, onkantawitayta tsika asaiki kipatsiki, tiirika inkitikiki.

²¹ Pairani kisaniiinta powiri Pawa, tii poshiritakotawo ikowakaayitzimiri, iro pantapiintashitaka kaaripirori. Iro kantacha Pawa, jaapatziyai.

²² Tima atziripirori jinapaintzi Jesucristo, iro aritantakari ikamimoyitakai maawoni. Iriitaki aayitaini Pawakinta, inkantapairi: “Jirikataki, nokitishiritakaani, kitishiripiro ikantayitaa, tikaatsi kantakowaitairini”.

²³ Ari onkantaari, aririka poisokirotanatyaawo pawintaashirityaari. Tima pairani owakiraa pikimawakiro Kamiithari Naantsi, piyotanaki tzimatsi poyaaakoniintari. Ithonka ikimakoyiitanakiri maawoni nampitsiitiki. Irojatzii, naaka Pablo, ikinkithatakaayitakinari iijatzii.

Jiyotaayitzi Pablopashinijatzii atziri

²⁴ Antawoiti nokimoshiritzi iroñaaka noñiio nokimaatsitakowintzimi. Tima nimonkaatatziro ikimaatsitakagaitakari Cristo. Iri nokimaatsitakowintza kimisantzinkariiti, itzimi kimitanaawori iroorikami iwatha Jesucristo.

²⁵ Iro nantawairi naaka nimonkaayitairo, tima iri Pawa kantakinari: “Pikinkithatakotainiri atziriiti noñaani, ontzimatyii pothotyiiro maawoni”.

²⁶ Tikaatsi yotaajaitatsini pairani oita jantiri Pawa, irojatzii okantzimaita iroñaaka. Iro kantacha aakaiti jiyiitai “ikitishiritakaani”, jiyotakaayitairo.

²⁷ Tima iro ikowakiri Pawa ayoyitairo. Jiroka jiyotakairi: Inishironkayitaimi irokaiti tii nojyininkawintzimi, itsipashiritaimi Cristo. Iro poyaaakoniintantaawori piñairo jowaninkawo. ²⁸ Irootaki nokinkithatakotantaariri naaka Cristo. Nokantayitzi atziriiti: “Aritapaaki pikaaripiroshiriwaitaki”. Niyotaayitairi kamiithapirorini, okimiwaitakawo naayitaatyirimi Pawakinta, nonkantairi Pawa: “Jirika kimisantairiri Cristo, iriyyitaki othotyaaakirori”.

²⁹ Irootaki noñaashintsiwintantairiri. Tima ishintsinka Cristo aawiyaashiritakaakinawori nantayitankawori maawoni.

2

¹ Tima nokowatzi piyoyitai antawoiti noñaashintsiwintakimi, iijatzii Laodicea-jatzii ikaatzii kimisantairiri Cristo, noñaashintsiwintakari. Ari nokimitaakiri maawoni kaari ñaapootaajaitinani. ² Iro noñaashintsiwintantzimiri onkanta pinthaamintashiritantyaari, pitakotawakaantyaari,

piyotanipirotantyaari, pinkimathatantyaawori jantayitairi Ashitairi Pawa tii jiyotakowiitari pairani Cristo. ³ Tima iriitaki Cristo kantakaawori ikimathatakaantairo kaari jiyotakowiitari, okimiwaitakawo ayaagawontsi otzimi jimanawiiitari. ⁴ Nokamantsitziro iroñaaka jiroka, iiro piñaantawo jamatawiyiitimi. ⁵ Okantawita tii nosaikimotzimi pinampiki, iro kantacha nokinkishiritakotapiintakimi kimiwaitaka ari ankaatajantimi asaiki janta pinampiki. Iro nokimoshiripirotantakari nokimakowintakimi aripiro pikantawakaanaa, oisokiro powanairi Cristo pawintaanaari.

⁶ Tima tsika pikanta pikimisantanakiri kitziroini Awinkathariti Jesucristo, iikiro piyaatatyii pintsipashirityaari. ⁷ Oisokiro powapirotanakiri pitanakari pikimisantziri, pinkimitakotyaawo parithatatsiri kamiithaini, pinkimitakotyaawo iijatzii pankotsi jiwitsikayitziro, tima irootaki jiyotakaayitakimiri. Pimpaasoonkitapiintairi Pawa.

Iisaikipiroshiritantaimi Cristo

⁸ Pinyaaryooti, tzimatsi kowatsiri jamatawitimi, paamaakowintya. Jimonkaatakaashitzimirokari okaatzi jiyoyitziri, jiyotaayitziriri pairani ichariniiti, iro jamiyitapiintari jaka kipatsiki. Tima kaari jashi Cristo. ⁹ Tima Pawa, iri othotyaapirotzirori inampiwathatantari Jesucristo. ¹⁰ Irijatzi othotyaapirotzirori inampishiritantakimi iirokaiiti, tima pawintaashiritanaari Pawa. Pinkatharipirori jinatzi irirori, janairi ikaatzi pinkathariyiwitachari. ¹¹ Tima pawintaashiritanaari Pawa, kimiwaitanaa pintomishitaanitatyiyaami. Tii koñaawo pintomishitaaninya, iro ojyakaawintacha jowajyaantakaayitaimiro Jesucristo piyaaripiroshirinka, jañaakaashiriyitaimi iijatzii. Okimiwaitanakawo intomishitaanitatyiimimi. ¹² Tima powiinkaayitaka pairani, pikimitatyaari Cristo Jesús tsika ikanta ikamawitapainta irirori. Iroowaitanaki arimi pinkaatakirimi pinkitayta, ikitawitakariri irirori. Ipoña pañagai iiroka, jañagaira irirori. Tima pawintaanaari Pawa tsika itzimi ashitawori ishintsinka añaakagaimiri. ¹³ Pairani iirokaiiti, kimiwaitaka pinkamayitayiyimi okantakaantziri piyaaripironka. Iro kantacha Pawa inishironkataimi, okantawitaka tii pitomishitaaninya. Tima jañaakagairi Cristo, ari ikimiyitaimiri iiroka jañaakaashiritaimi ipiyakoyitaimiro piyaaripironka. ¹⁴ Tima pairani ojyiki ikowawita nojyininkapaini jimonkaayitiroimi Ikantakaantaini, tiimaita jimonkaantziri. Irootaki jowasankitaantyaaririmi Pawa. Tima kimiwaitaka Pawa josankinatakotatyiiromi ayaaripironka. Ikanta ipaikakoitakiri Jesucristo, ari ashiryaakari josankinatakowitakai Pawa, kimiwaitaka arimi intsiapanatyaawomi ipaikakoyiitakiri Cristo. ¹⁵ Aripaiti joitsinampaayitakiri pinkathariwitachari, tii otzimimotanairi ishintsinka irirori. Tii jantziri jimananikiini jirokapaini, joñaagantapirotakiro onkantya jiyotakoyiitantaawori.

¹⁶ Tii okantzi pishintsiwintawakaiya intzitaityaawo owanawontsi, imiriyiitari. Tii okantzi iijatzii pishintsiwintawakaiyaawo joimoshirinkayitari nojyininka, okimitatya osarintsi, owakiraachiri kashiri, kitiiyiri jimakoryaantaitari. ¹⁷ Tima maawoni imonkaayitziri pairani nojyininkapaini, iroowaitaki okanta aamparyaantsi. Kantakotachari jaka iriitaki Cristo.* ¹⁸ Paamaakowintya tzimatsi kinkithakoyitimiini, ikawatzi pojyakoyitaiyaari ikantayita iriroriiti. Irootaki ikantantayitzimiri: “Thami antsinampashiriyitai, onkantya ampinkathayitantaariri maninkariiti”. Iro kantacha tiimaita jiñaapootziri maninkariiti, apa jaakowintawo ikinkishiritakowaitawo inintashiyitari irirori, kantakaapiro ikantawintakawo. ¹⁹ Tii jiwithaajaitari jirikaiti itzimi aitotanaari aakaiti. Jirika aitotaari, iriitaki thaamintakaawori okimotayitzi awatha, irojatzii owithaawakaantayitari. Tima Pawa kantakaakawori.†

²⁰ Apaani kaminkari tikaatsi janti, iiro okantzi jimonkaayitiro itziyitari. Ari pikimiyitanaari iirokaiiti pitsipashiritanaari Cristo, kimitajaantaka pinkamatyiimi. Tii okowajaantzi pimonkaayitairo okaatzi itziyitari. ¿Litama paminaashiwaitantari pantayitziro ikantayitziri atziriiti? ²¹ Ikantzimi: “Iiro powayitawo jiroka, iiro pantayitziro jiroka, iiro poirikayitziro jiroka”. ²² Aña

* **2:17** Tima apaani aamparyaantsi tii okoñaawaitashita. Aririka añiuro, ayotzi tzimatsi ashitawori jaamparyaa. Ari okimitari iijatzii okaatzi jimonkaayiwitakari pairani, aamparyaa onayitaki okaatzi jantziyitairi Cristo. † **2:19** Jiroka ojyakaawintachari jaka: Tii jiyotaajaitzi iri Cristo jiyawitairi aaka, ikimiwaitakawo iriimi aito. Irooma aakaiti akimithakawo iroorikami iwatha. Tima aririka anthaamintya ankimotati awathaki, maawoni awatha othaaminta okimotayitzi, kamiitha okanta owithaawakaayita, irojatzii antariwathayitantayari. Irootaki aito jiwatakaantsiri okanta othaamintantari okimoyitzi kamiitha awatha. Ari ikimitsitari iijatzii Cristo, iri jiyawitanairiri kimisantzinkariiti, irojatzii jantapashiriprotantayari kamiithapiroini.

jiyotaashiwaitakimiro Ikantakaantaitani. Tima aririka oyaawo tsika oitya, iiro añiuro tsika onkantai, ari othonkari. ²³ Tima aririka antziwintawaitya, añaaajantzi ashironkaawintatyaari Pawa akimisantanaari. Tiimaita, ami-naashiwaita jiroka, tima tii owajyaantakaantziro anintashiwaitapiintari.

3

¹ Aritaki añagai Cristo, isaikimotapairi Pawa jakopiroriki, ari ikaata-pairi ipinkathariwintantzi. Ari pikantayitanaari iirokaiti pitsipashiritaari Cristo, awisakoshiriyitaimi. Pinkowapiintairo jashitari irirori. ² Iiro pikinkishiritakoyitaawo isaawisato, añaa iro pinkinkishiritakoyiti inkitijato. ³ Kimiwaitaka iroñaaka pinkamayitayiiirikami, tima pisaikimoshiritairi Pawa pitsipashiritaari Cristo, okantawitaka jiroka tii kofñaawoini inatyi. ⁴ Iro kantacha, aririka impiyaki Cristo, aripaiti jañaakaayitai maawoni, owani-inkaki ankantaiya antsipatapayaari.

Tii opantawo apiiyitairo antayiwitakari pairani

⁵ Tii opantawo papiitairo pantayiwitakari pairani. Pinkimitaiyaari kaminkari, tii jantayitairo kaaripirori. Tii okantzi pimayimpiritanai, pinkaaripiroshiriyiti, pinkamaawoshiriyiti, pinintashiriwaiti, pinkowawaitiri kiriki. Tima aririka pinkowawaitiri, aritaki piwawanitanatyaari. ⁶ Irootaki jantapiintayitakiri atziriiti, iro jowasankitaawintairiri paata Pawa. ⁷ Ari pikantayiwitakari iijatzi pairani iirokaiti, pamikiwitakawo. ⁸ Iro kantacha, ontzimatyii powajyaantayitairo iijatzi jirokapaini, okimimatya: Pikisawakaawaita, piñaakatsimatawakaawaita, pikimaatsitawakaawaita, pookimotawakaawaita, pikawiyawakaawaita, ⁹ pamatawiwaitantzi iijatzi. Tima aritaki powajyaantayitairo tsika pikantayiwita pairani. ¹⁰ Kamiithashiri pikantayitaa iroñaaka, tima iri Pawa owamiithashiritaimi, pinkimitaiyaari ikanta irirori, tima iriitaki witsikakimiri pairani. Irootaki piyopirotantaiyaariri iroñaaka. ¹¹ Ithonka inampishiritantai Cristo maawoni, ikimimatya: Grecia-paantiri, Judámirinka, totamishitaari, kaaririka totamishitaari, pashinijatzitatsiri, jyininkatantaniri, kaari yowaitaniri, pimantaari, maawoni.

¹² Inishironkatani Pawa pinayitzi, irootaki jiyoshiitantayitaimiri onkantantyaari jashipirotaimi. Ikowi iroñaaka pinkitishiripiroyitai. Pinishironkayitantya, pinithaantaniti, tsinampashiri pinkantya, iiro pisamawaitanta. ¹³ Amawi pinkantawakaayitanaiya, pimpiyakotiri owaaripiroshiriwaitimini. Tima aritaki ipiyakotaimiro iiroka Cristo piyaaripironka. Irootaki pimatanaari iijatzi iiroka. ¹⁴ Iro kowajaantachari pitakotawakaayitanaiya, inantyaari paripirotaawakaanaaiya. ¹⁵ Tima apaani akantanaa akimiyitaawo aakami iwatha Cristo, iro añaaantyaawori kamiitha asaikayitanai, aripirotawakaanaaiya. Ontzimatyii ampaasonkiyitairi Pawa. ¹⁶ Poshiritapiintanaiyaawo pikimakoyitakiriri Cristo. Jiroka piyotanitantyaari onkantya piyotaawakaantapirotantyaari: Ontzimatyii pimpampithaayitanairo onkaati jiyotakaayitaimiri Tasorintsinkantsi, pimpampithaayitairo Salmo, pimpaasoonkitairi Pawa. Ari onkantya pinthaamintashiritawakaantyaari. ¹⁷ Ari pinkimityaari ontzimirika pantayitiri, oitya piñaawaitiri, pimpairyaapiintairi Awinkathariti Jesucristo, pimpaasoonkitiri Ashitairi Pawa.

Antayitairi akimisantayitai

¹⁸ Iinataitari, pipinkathatairi piimiiti, tima iro pantayitanairi pikimisantairi Awinkathariti. ¹⁹ Iimintaitari, pitakoyitaiyaawo piinaiti,

iuro piñaakatsimawaitawo. ²⁰ Itomiitari, pinkimisantairi ashitzimiri, tima irootaki kamiithatzimotziriri Awinkathariti. ²¹ Iwaapatiitari, tii okamiithatzi pinkisakaawaitashityaari powaiyani, ari onkantya iuro okantzimoniintawaitantari. ²² Ompirataari, pinkimisantiri okaatzi inkantimiri ompiratimiri jaka kipatsiki. Iuro powakowintashiwaita pantawaiti aririka jaminimi onkantya pinimotakaantyaariri, aña kamiitha pantawaitapiintainiri, tima pipinkathataatziiri iiroka Pawa. ²³ Ari pinkimitairo maawoni pantayitanairi kamiitha pishirithawintyaawo. Pinkimitakaantanakiro iriimi ompiratimiri Awinkathariti Jesucristo, kaari atziri ompirataajaitimini. ²⁴ Aritaki piyotaiyakini iirokaiti, Awinkathariti pinayitaimini paata. Tima iri Cristo ompiratapiintayitaimiri iroñaaka. ²⁵ Iriima ikaatzi antayitapiintanairori kaaripirori, jowasankitaayitairi irirori. Tima Pawa, tikaatsi imaakiniti irirori.

4

¹ Ompiratantaniriiti, paapatziyaari pompirataniiti, tampatzika pinkantawintyaari. Pinkinkishiritiro, tzimatsi iiroka inkitiki iita ompiratimiri.

² Pamanamanaatapiintaiya, aamaakowintashiri pinkantya pamanamanaatya pimpaasoonkiti. ³ Pamanamanaatakotaina naaka, onkantya ishinitantaitinawori nokinkithatakotanairo kaari jiyotakowiita pairani. Tima irootaki jomontyaawintaitakinari. ⁴ Pamanamanaatakotina onkantya nimatantyaawori nonkinkithatakotiro kamiithapiroini, iro inkimathayiitantaawori.

⁵ Ontzimatyii pisaikayiti kamiitha pisaikimoyitziri kaari kimisantatsini. Piyotairi, iuro pitsipawaitashitari. ⁶ Kamiitha inimotiri onkaati pinkinkithatakotininiriri, poshini onkantzimotyaari. Ontzimatyii piyoyiti tsika pinkanti pakayitiri aririka josampiyitimi.

Iwiyaantawori withataantsi

⁷ Aririka jariitaya iyiki Tíquico pinampiki, iriitaki kamantapaakimini tsika nokanta nosaikayini jaka. Tima jirika iyiki, iriitaki imitakopirotakinari jaka nantawaitziniri Awinkathariti. ⁸ Iro notyaantantyaariri jiñiimi tsika pikantayani iirokaiti janta, inkamantimiro tsika nokantayani jaka. Ari onkantya piñaantyaawori pinthaamintashiritaiyaani. ⁹ Ari notyaantimiri iijatzi iyiki Onésimo intsipatanatyaari Tíquico. Tima jirika Onésimo iriitaki poñainchari pairani pinampiki. Tyaaryoo jawintaanakari irirori Awinkathariti, nitakopirowaitani jinatzi. Apiti inkaati kamantapaakimini okaatzi nantayitakiri jaka.

¹⁰ Ari itsipatakina Aristarco jomontyaaitakina jaka. Jiwithatsitaiyimini iijatzi irirori. Jiwithatsitzimi iijatzi Marcos itomithori Bernabé. Tima jirika Marcos, iriitaki nokinkithatakotakimiri pairani nokantakimi: Aririka jariitaya pinampiki paawakiri kamiitha. ¹¹ Jiwithatsitaiyimini Jesús, jiiitaitziri iijatzi Justo. Iriitaiyakini kaatakinari nokinkithatakotziro tsika okanta ipinkathariwintantai Pawa. Owanaa joimoshirinkina iriroriiti, tima tikaatsi pashini nojyininka kimityaarini itsipatakina jirikaiti.* ¹² Jiwithatsitzimi iijatzi Epafra, iriitaki pashini poñainchari pairani pinampiki. Irijatzi jompiratani Cristo. Ojyiki jamanamanaatakotapiintakimi, onkantya pintyaaryooshiriyitantaari, piyotakotantyaawori pantanairo tyaryoopiropini ikowiri Awinkathariti. ¹³ Naakatajaantaki

* 4:11 Ikantakotziri Pablo jaka “nojyininka”, iriyyitaki jiiyitziiri “totamishitaaniri”, tima aritaki jiiyitziiri Judá-mirinkaiti.

ñaakiri Epafras owanaa ikinkishiritakoyitakimi. Ari ikimitsitakari iijatzi Laodicea-jatzi, iijatzi Hierápolis-jatziiti. ¹⁴ Jiwithatzimi iijatzi Lucas aawintantaniri. Irijatzi nitakotani. Jiwithatsitzimi iijatzi Demas. ¹⁵ Nokowi naaka piwithatinari maawoni kimisantzinkariiti janta Laodicea-ki. Piwithatinawo Ninfas, iijatzi pinkimitaakiri maawoni kimisantzinkariiti ikaatzi apatoyitapiintachari opankoki. ¹⁶ Piñaanatiniri nosankinari ikaatzi kimisantzinkariiti janta pisaikinta. Impoña potyaantakiniri Laodicea-jatzi jiñaanatiniri kimisantayifatsiri janta. Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti, piñaanatiro nosankinatakiniriri iriroriiti. ¹⁷ Jiroka ñaantsi pinkantiriri Arquipo: “Pantawaitainiri Awinkathariti tsika okantajaanta ikantakimiri, pimonkaatiniri”.

¹⁸ Naaka Pablo, jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki niwithatzimi. Iiro pipiyakotana jomontyitakina, pamanamanaatakotapiintaina. Onkamintha inishironkayitaimi Pawa. Ari onkanta.

JITAKARI JOSANKINATZINIRI PABLO

TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinat zimirori jiroka notsipatari Silvano ipoña Timoteo. Notyaant zimiro janta Tesalónica-ki pashiiti pikaatayini jashiyitaimi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Onkamintha inishironkataimi, isaikakaayitai kamiitha iijatzi.

Ikimitakoitari Tesalónica-jatzi

² Aririka namanamanaatakoyitaimi, antawoiti nopaasonkitziri Pawa. ³ Ojyiki nokinkishiritakotapiintakimi okaatzi pantayitanairi poshiritanaa, okaatzi jiñaitzimi pitakoyitanta, opoña okaatzi paakowintanaawo iijatzi poyaawintaari Awinkathariti Jesucristo. ⁴ Tima niyotaiyini iyikiiti, jitakoyitaimi Pawa irijatzi iyoshiiyitaimiri. ⁵ Piyotaiyini iirokaiti tii nokinkithatakotashitzimiro Kamiithari Ñaantsi nosaikimotantakimiri, aña Tasorintsinkantsi oshinchaashiritakinari, niyotantari tyaaryoori inatzi okaatzi nokamantayitizimiri. Piñagaiyakinani iijatzi tsika nokanta nosaikimoyitakimi, owanaa nokowapiintaki nonishironkayitimi. ⁶ Okantawita ojyiki piñaashitakawo, iro kantzimaitacha pikimisantayitanai, tima Tasorintsinkantsi oimoshirinkakimiri. Irojatzi pimatantanaawori okaatzi nantakiri naaka iijatzi okaatzi jantakiri Awinkathariti. ⁷ Ari okaata ikimitantanaimiri ikaatzi kimisantayitanaatsiri nampiyitawori Macedonia-ki iijatzi Acaya-ki. ⁸ Tii iri apaani kimakowintaimini tsika pikantana pikimisantairi Pawa, aña ikimakoyiitakimi iijatzi tsikarikapaini. Tima nokowawitaka nonkamantirimi tsika pikanta pikimisantayitai iiroka, ⁹ iri itawakinawori ikamantawakina naaka tsika pikantayitaka paawakina kamiitha, tsika pikanta powajyaantayitanairi piwawaniwitari, iro pikowanaki pantiniri ikowiri Kañaaniri Pawa Tyaaryoori. ¹⁰ Ikamantakinawo iijatzi tsika pikanta iiroka poyaawintari Jesús impiyi inkinapairo inkitiki, tima iri Pawa ashitari jañaakagairi ikamawitaka. Iriitaki matironi jowawijaakoshiritai aririka imonkaapaitaiya jowasankitaantayitai.

2

Jantayitakiri Pablo Tesalónica-ki

¹ Iyikiiti, piyotaiyini iiroka tii aminaashita okaatzi niyaataki nariitzi-imi. ² Pairani tikira niyaatziita pisaikaiyini iiroka, owanaa ikisaniintaitakina Filipos-ki, jowasankitaawaitaitakina iijatzi. Iro kantzimaitacha iri Pawa shintsishiritakaakinari nokinkithatakotantakimirori Kamiithari Ñaantsi, okantawitaka ikisaniintaitana. ³ Tima tii nokinakaashitawo okaatzi noñaaniyitakari, tii nokaaripiroshiritzi nokinkithatakotant zimirori, tii nokowi namatawitanti. ⁴ Aña Pawa ñaantashiritakinari naaka, iri otyaantakinari nonkinkithatakotaimiro Kamiithari Ñaantsi, irootaki kaari nokinkithatakotantapaakimirori okaatzi kamiithat zimoyitiziriri atziri, apa nokinkithatakotakiro kamiithat zimotziriri Pawa, tima iriitaki yoshiriantatsiri. ⁵ Tima piyotaiyini iiroka tii nonintaathatantimiro okaatzi nokinkithatakotakimiri, iro noñaantyaari nayi ojyiki kiriiki. Iri yotatsi Pawa.

6 Tii iro nonkowaajaiti pimpinkathatashitina. Okantawitaka naakataki Jotyaantapiroriti Cristo, ontzimatyiimi impinkathayiitaina. 7 Iro kantzimaitacha nonshironkatani nowakimi nokimitakawo apaani inaanatiitari aririka aamaakotyaari iintsiti. 8 Tii apa nokinkithatakotakimiro Kamiithari Ñaantsi, aña antawoiti nitakoyitakimi, irootaki noñaashintsitakowintantakimiri.

9 Pinkinkishiritayironi iiroka nitantanakawori nokinkithatakotzimiro iñaani Pawa, shintsini nantawaitaki, kitiijyiriki iijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina. 10 Piyotaiyini iiroka tsika nokanta nosaikimotakimi iijatzi ikimitaka Pawa jiyotzi irirori, tima kamiithashiri nokantaka, kitishiri nokantaka tikaatsi iitya kantakotinari.

11 Piyotzi iijatzi owanaa nonshironkayitaimi, nokimitakotaari iwaapatitairi ikaminairi jowaiyani, jitakotari, ishintsithatzi. 12 Ari nokimiyitakimiri iiroka, inkini pantayitainiri ikowakaayitzimiri Pawa, tima iriitaki iyoshiiyitaimi, ari piñiuro pisaikai ipinkathariwintantai otzimi jowaniinkawo.

13 Irootaki niyaatakaantawori nopaasoontanairi Pawa. Tima pairani owakiraa pikimawakina nokamantapaakimiro ñaantsi, piyotanaki kaari jiñaani atziri, irootaki tyaryoori jiñaani Pawa. Tima pikimisantankiro, antakaayitaimiro okaatzi ikowakaimiri. 14 Ari pikimitakotanaari iirokaiti ikaatzi kimisantainiriri Jesucristo janta Judea-ki, tima antawoiti jowasankitaayitakiri Judá-mirinka ijiyininka. Ari ikimitsitakimiri pijyininka iiroka jowasankitaayitakimi. 15 Tima iriitaki Judá-mirinka owamaakiriranki Jesús, irijatzi owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri. Iriitaki omishitowayitakinari iijatzi naakapaini. Antawoiti ikisaniintakiri atziripaini. Irootaki kaari inimotziriri Pawa. 16 Tima tii ikowaiyini nonkinkithatakotainiri ñaantsi kaari Judá-mirinkatsini, onkantya jawijakoshiriyitantaayaari iriroriiti. Ari okanta ikaaripiroshiriyitantakari jirikaiti Judá-mirinka, ari jiñiimaitaiyaawo jowasankitaayitairi Pawa paata.

Isaikantakari Pablo intaina

17 Iyikiiti, osamani okantawitaka asaikimotawakaaka intaina, owanaa nokinkishiritakotapiintaiyakimini. Iro kantzimaitacha owanaa nokowaki iroñaaka apiitairo añaawakaayitaiya. 18 Ari nokowawitaka nariitimi, iri kantacha Satanás owanaa jotzikaakina. 19 Iro kantzimaitacha paata aririka impiyi Awinkathariti Jesucristo, iirokatakai thaamintashiritakainani noñaantyaawori nonkimoshiritai. Tima iirokaiti kantakaakawori impinatantainari naaka. 20 Iirokataiyakini kantakaayaawoni noñaantyaawori nonkantakaapirotaiya paata nonkimoshiritai.

3

1 Iro nokinkishiritakariranki nosaiki naaka Atenas-ki, 2 iri notyaantimiri Timoteo pisaikaiyini iiroka. Tima jirika Timoteo iyiki jinatzi, ojyiki jantayitakiniriri Pawa. Ari nokaatakiri noñaashintsitakawo nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi ikantakota Cristo. Tima aririka jariitayya pisaikaiyini iiroka, iri añaashiritakaapaakimini, inkimoshiritakaapaakimi piyaatakaantyaawori pinkimisanti. 3 Tii nokowi onkantzimoniintimi aririka jowasankitaayitakimi, tima aritaki onkantyaari, iro awijiyimoyitaini. 4 Irootaki nokantayitsitakimiri nosaikimotantakimiri, iro piñaayitakiri okaatzi awijiyimoyitakimiri. 5 Iro kantzimaitacha tii okantzi namawitapairo naaka, nokowaki niyoti irojatzirika pikimisantayini. Noñaajaantaki tzimatsi iita

kowaintsiri inkaariproshiritakaimi, ari aminaashiwaityaami okaatzi nokamantayiwitakimiri pairani.

⁶ Iro kantacha jiyaataki Timoteo jariitzimi, piyaa nosaiki naaka. Ari ikamantapaana iikiro piyaatatzi pikimisantaiyini, itakotani pikantawakaiyakani. Ikamantakina iijatzi tii pimaijantina, pikowi piñiina, ari nokimitsitakari naaka nokowi noñiimi iiroka. ⁷ Iyikiiti, okantawitaka ojiyiki noñiiro jaka jowasankitaawaitaitana, thaamintashiri nokanta, tima niyotzi iikiro piyaatakaanakitziro pikimisantaiyanakini iiroka. ⁸ Tima niyotaki iikiro piyaatatzi pityaaryoowintairi Awinkathariti, kamiitha inimotana nosaiki. ⁹ Antawoiti nopaasoonkitakiri Pawa, tima iirokataiyakini matakirori pikimoshiriprotakaakina. ¹⁰ Iikiro naakowintatyaawo namana kitijiyiriki iijatzi tsiniripaiti, onkantya noñaantyaawori napiitiro nariitimi, ari notampatzikatimiro tzimatsirika pikinakaashitakari pikimisantanai.

¹¹ Iri nokowakotzi Ashitairi, Pawa, ipoña Awinkathariti Jesús, tampatzika nowanakiro niyaatzi pisaikaiyini iiroka. ¹² Nokowakotzi iijatzi iri kantakaiyaawoni piñaantyaawori pitakotawakaiyaani, ari pinkimitsitaniyaari pashinijatzitzi atziri. Iro nokowi pinkimitakotyaaawo naaka tsika nokanta nitakotaimi iiroka. ¹³ Iro jiñaantaimiri Ashitairi, Pawa, kitishiri pikantayitanaa, iiro itzimi iitya kantakotimini paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, intsipataiyaari ikaatzi kamiithashiriri.

4

Okaatzi inimotziriri Pawa

¹ Ari okantari iyikiiti. Iri kantakaiyaawoni Awinkathariti Jesús, nonkantantimiro jiroka, shintsitha nonkantimiro. Pairani niyotaakimiro pantayitairo okaatzi inimotziriri Pawa. Ari pimatzimaitakawo. Iro kantacha nokowi iikiro piyaatakaatyiro irojatzi pothotyaaantapirotatyaawori. ² Aritaki piyotaiyakini iiroka, iriitaki Awinkathariti Jesús matakaakina-wori naaka okaatzi niyotaayitakimiri. ³ Jiroka okaatzi ikowiri Pawa onkantya jowamiithashiritantimiri: iiro pimayimpirtzi. ⁴ Ontzimatyii piyoyitai pinkinatantya, inkini ipinkathayitaimi pintampatzikashiriyitai. ⁵ Iiro piñaaposhinitawo mayimpiritaantsi. Iro jimatapiintayitakiri ikaatzi kaari kimisantayitairini Pawa. ⁶ Paamaakowintaiya pikantzimoniintakaan-tarikari jirokapaini apaani iyiki kimisantanaatsiri. Tima nokamantakimiro, ari jowasankitairi Pawa inkaati antakironi jiroka. ⁷ Tii ikowi Pawa ankimitakotyaaari mayimpiri, iro ikowaki jowamiithashiriyitai. ⁸ Tiirika pikimisantzi, tii naaka pinthainkaki, aña iri Pawa pithainkaki. Tima iri Pawa otyaantakimiriri Tasorintsinkantsi.

⁹ Iro nonkinkithatokitimiri iroñaaka okantakota atakonka. Onkantawitya tii okowa napiitaimiro iirokaaiti. Tima pimatakiro pitakotawakaayita, ¹⁰ pimatanakiri pitakoyitanaari iyikiiti ikaatzi nampiyitawori maawoni piipatsitiki Macedonia. Iro kantacha ontzimatyii piyaatakaairo irojatzi pothotyaaantapirotatyaawori. ¹¹ Iro paminaminayiti pisaikayitai kamiitha. Kaari imaamanitaitatzi, pantiro okaatzi pantawairiyitiri iiroka. Tima iro niyotayitakimiri pairani. ¹² Ari onkantya jiñaantimiri ikaatzi kaari kimisantayitatsini, tampatzikashiri pikantayita, tikaatsi kowityiimotimini.

Impiyairika Awinkathariti

¹³ Iyikiiti, nokowi nonkinkithatakotimiro tsika inkantaiya paata ikaatzi kimisantzinkari kamayitaintsiri, iro piyotantyaari iiroka. Iro iiro pikimitakotantari kaari kimasantatsini, antawoiti jiraaniinta jowashiriwaita. ¹⁴ Tima ayotaiyini aaka ikamawitaka Jesús, iro kantzimaitacha iijatzi jañagai. Ari inkimitaayitairi Pawa paata ikaatzi kimisantayitaintsiri, ari jañaakaayitairi aririka impiyi Jesús. ¹⁵ Jiroka okaatzi jiyotakairi Awinkathariti: Paata aririka impiyi, iri itanaiyaawoni jiñaawairi ikaatzi kamayitaintsiri, aakaiti impoiwaitatsini añaayitzi. ¹⁶ Ari inkimaitawairo inkaimapaaki ijwari maninkariiti, intyootakaantapaaki Pawa. Impoña ikaatzi kamayiwitainchari, iri ityaawoni intzinaanaki, ¹⁷ ampoñaapaatya aakaiti kaari kamayitatsini, ari antsiptanaiyaari antzinaashitawaiyaari Awinkathariti, antonkiyotawaiyaari minkoriki. Ari ankantaitatyaani antsiptaiyaari Awinkathariti. ¹⁸ Irootaki jiroka ñaantsi poimoshirinkawakaantyaari.

5

¹ Iro kantzimaitacha iroñaaka iyikiiti, tii okowajaantzi nonkamantimiro tsikapaiti awijantayitantaari jirokapaini. ² Ari piyotaiyakini iiroka, tii jiyotaitziro tsikapaiti, tima omapokashitaiya, onkimitaiyaawo aririka jomapokantaiti inkoshitaiti tsiniripaiti. ³ Intzimayiwiya kantatsini: "Iroñaaka asaikai kamiitha, inimotimi pinkantya". Iro kantacha ari jomapokaitairi japiroyiitiri maawoni. Onkimitaiyaawo tsinani okimaatsiwaita ontzimaaniti, tikaatsi inkinakaitiro awijashitantaari onkaati pokatsini. ⁴ Iro kantzimaitacha tii ari pinkantayitaaari iiroka iyikiiti, iiro jomapokaitzimi, ikimitaantziranki koshintzi. ⁵ Tima piyotakoyitairo iiroka, tii pikimitari aniiyitapiintashitachari tsiniripaiti, inkini iiro jiñaitantari. Aña iri pinkimitakoyitaya aniiyitapiintatsiri kitiiyiriki, okoñaatzimoyitairi. ⁶ Ari okimitari, tii okantzi ankimitakotyaari ikanta maashitachari tsiniripaiti, aña aamaakowinta ankantayitaya, ankimityaari kiyoshiriri. ⁷ Tima tsiniripaiti jimaapiintaitzi, ari ishinkitaitari iijatzi. ⁸ Iro kantzimaitacha aaka ayopirotaiyini, iri akimiyitaari ikaatzi aniitapiintayitatsiri kitiiyiriki. Ontzimatyii awitsikaantya, ankimisantayitai, atakotantya. Ankimitakotyaari jiwitsikaanta owayiri, ikithaatawo ashivotatsiri iithaari. Ankimitakotyaari iijatzi jawintaawo ashironakitatsiri jamathaitawo, ari ankimityaari aaka awintaanaaiyaawo awijakoshiriyitai. ⁹ Tii iro inkowiri Pawa jowasankitaayitai, aña ikowaki awijakoshiriyitai akimisantairi Awinkathariti Jesucristo. ¹⁰ Iriitaki kamawintakairi. Tikaatsi oitya ankamawitaya, aririka añaayitai, aritaki añaayitairo asaikimoyitairi paata aririka impiyi. ¹¹ Ontzimatyii poimoshirinkantawakaiyaawo jiroka, witsikashiri pinkantayitaya.

Ishintsithatziri Pablo kimisantaantsiri

¹² Iyikiiti, pipinkathayitairi ikaatzi yotaayitaimiri janta, ari pinkimitairi ikaatzi jiwayitzimiri pikimisantairi Awinkathariti. Tima owanaa jiñaashintsitakowintaiyakimini. ¹³ Pitakoyitaiyaari piñiuro okaatzi jantzimoyitakimiri. Ontzimatyii pisaikayitanai kamiitha. ¹⁴ Pishintsithayitairi pirantziiti. Ari pinkimitairi kaari ñaapiroshiriri, poimoshirinkantaiyaari, potzishiriyitairi kaari aawiyashiriwaitatsini ikimisantzi. Iro pisamawaitari jirikapaini. ¹⁵ Tii okantzi pimpiyatantya, iro pinkowapiintiri iiroka paapatziyawakaiya, ari pinkimitairi ikaatzi kaari pijyininkata. ¹⁶ Pinkimoshiritapiintaiyaini. ¹⁷ Iro powajyaantziro pamanamanaayitaya. ¹⁸ Ontzimirika awijyimotimini, pimpaasoonkitiri Pawa. Tima irootaki ikowiri irirori antayitairi akimisantairi Jesucristo.

¹⁹ Iiro pomanonkawintawo jantakaimiri Tasorintsinkantsi. ²⁰ Tii okantzi pimanintayitiro ikamantantayitzi. ²¹ Iro kantzimaitacha ontzimatyii paminawakiro kamiithaini okaataki. Impoña pinyaaryoowintanaairo onkaati kamiithashiritakaimini. ²² Okaatzi ikinkishiritari pashini atziri kaaripiro inatzi, iiro pantayitziro iirokaii.

²³ Nokowakotziri Pawa iikiro jiyaatakaatyiiro jowamiithashiriyitaimi, tima iriitaki kantakaawori asaikantayityaari kamiitha. Nokowakotziri jaa-maakowintimi maawoni, piwathaki, iijatzi pishiriki. Ari onkanya iiro otzimanta oitya ikantakoyitaimiri paata aririka impiyi Awinkathariti Jesu-cristo. ²⁴ Tima tyaaryooshiripirori jinatzi irirori, aritaki jimatakaairo.

Iwiyaantawori withataantsi

²⁵ Iyikiiti, pamanakoyitapiintaina naaka. ²⁶ Piwithatinari maawoni kimisantanaatsiri janta. ²⁷ Nokowi piñaanatiniri iijatzi jiroka nosanki-nari, tima iro ikowiri Awinkathariti. ²⁸ Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkanyaari.

APITTANAINTSIRI JOSANKINATZINIRI PABLO TESALÓNICA-JATZIITI

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka notsipataro Silvano ipoña Timoteo. Notyaantzimiro janta Tesalónica-ki pashuuti pikaataiyini jashiyitaimi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo. ² Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa, isaikakaayitaimi kamiitha. Ari inkimitaimiri iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

Jaminakotairi paata Pawa kaaripiroshiriri impiyairika Cristo

³ Iyikiiti, okowapirotatya nompaasoonkitakopiintaimi Ashitairiki Pawa, tima iikiro piyaataakanakitziro pikimisantayitanaki. Iikiro piyaataakanakitziro iijatzi pitakoyitawakaanaka. ⁴ Irootaki noshiritapiintantzimiri aririka napatotaiyaani notsipayitari pashini iyikiiti, nokantaiyini: “Iikiro jyaataakaatziro ikimisantaiyini Tesalónica-jatzi, okantawitaka antawoiti ikimaatsiwaitaiyani jowasankitaitziri”.

⁵ Ari oñaagantari tampatzika ikanta Pawa jiyakawintantzi. Okimiwaitakawo jiwitsikaantatyiiyaami Pawa inkini impinkathariwintimi. Irootaki pikimaatsiwintantayitakawori iroñaaka. ⁶ Iro tampatzikatatsiri iijatzi inkimaatsiyitakaiyaari Pawa ikaatzi kimaatsiyitakaakimiri iiroka. ⁷ Irooma maawoni aakaiti, akaatzi akimaatsiniintayitakawo, otampatzikatzi impinayiitai paata aririka impiyi Awinkathariti Jesús, inkinapai inkitiki intsipayitaiyaari maninkariiti tzimatsiri ishintsinka, ⁸ inkimitapaatyaari ipaampaporinthatzi paampari. Ari jowasankitaiyaari kaari yotairini Pawa, kaari kimisantaironi Kamiithari Naantsi tsika ikinkithatakota Awinkathariti Jesucristo. ⁹ Iriitaki atsipitaiyaawoni japiroyiitairi, ari inkantaitatyaani impiyashitaiya, iiro jifiuro ishintsinka Awinkathariti. ¹⁰ Tima paata aririka impiyi, impinkathatawairi kamiithashiriyitaintsiri, iyokitzi inkantaiya. Ari pinkimitatyaari iijatzi iiroka, tima pikimisantairo nokamantakimiri. ¹¹ Irootaki namanakoyitapiintantzimiri iirokaiti. Nokowakotziri pimonkaayitantaariri tsika inkantayita ikaatzi jiyoshiiyitairi. Nokowakotziri jaawiyashiritakaaayitimi pimayitantaawori kamiithayitatsiri pikimisantai. ¹² Iro impairyaitantaariri Awinkathariti Jesucristo pipinkathatakantairi, impoña impinkathatakantaimini irirori. Iri Pawa nishironkataimi aaka iijatzi Awinkathariti Jesucristo.

2

Jiñaayitairi owaaripiroshiritantaniri

¹ Iyikiiti, nonkinkithatakotimiro okantakota antsipataiyari Pinkathari Jesucristo, aririka impiyi paata. ² Tii nokowi pinkinkishiritashiwaitya piñaajaanti aritaki piyaa Awinkathariti. Kimitaka iro pikinkishiritaiyakarini piñaajaantzi iro nokinkithatakotakimiri, piñaajaantzi iro nosankinatzimiri jiyotakaakinari Tasorintsinkantsi. ³ Aña tii ari onkanta, ñaa jamatawitzimikari. Tima aririka impiyi paata, itanatyawo imaamaaniitiri Pawa, impoña jiñaayitairi owaaripiroshiritantaniri jiñaaiti iijatzi jiiyiitzi “Otomi Piyashiwaitaantsi”. ⁴ Kisaniiintantaniri jinaty, inkowi janaantapaaki inkimitakaityaari ipinkathaitziri Pawa janta

tasorintsipankoki. Impoña inkanti: “Pawa ninatzi naaka”. ⁵ Aritaki nokamantayitakimiro jiroka nosaikimotantapaintzimiri. ⁶ Piyotaiyini iiroka iita otzikakiriri kaari ikoñaasitanta owaaripiroshiritantaniri, apa inkoñaati paata aririka imonkaapaititapaatyaarika. ⁷ Aritaki antawaitaki imananiikiini owaaripiroshiritantaniri. Iro kantzimaitacha tzimatsi otzikaapiintakiriri, irojatzi paata joñaagantantatyaariri, ⁸ aripaiti jiñaitiri owaaripiroshiritantaniri. Tima aririka impiyi Awinkathariti, ishintsinka japirotantatyaariri jowamaapairi, apa intasonkakiri. ⁹ Jirika koñaatatsini paata, inkimitakotapaatyaari Satanás. Ari ontzimaki ishintsinka, owanaa jamatawítanti aririka intasonkawintantayiti. ¹⁰ Tzimatsi manintayitakirori inkimisantairomi tyaaryoori ñaantsi, iroowitaka jawijakoshiritantatyaarimi. Iriiyitaki pyashitaachani jamatawítakiriri owaaripirotantaniri. ¹¹ Iriitaki kantakaiyaawoni paata Pawa inkimisantantatyaariri owaaripirotantaniri. ¹² Irootaki jowasankitaayitanyariri inkaati thainkawaitatsini, tima owanaa ithaamintakawo jantayitakiro kaaripirori.

Jiyoshiitakiri awijakoshiritaatsini

¹³ Iyikiiti jitakotani Awinkathariti, iikiro niyaatatzi naaka namanamanaatakotapiintakimi nopaasoonkitziri Pawa. Tima pairani tikiraamintha jiwitsikaizimi, aritaki jiyoshiitakimi pawijakoshiritai, irootaki pikimisantantaawori tyaaryoori, irootaki itasorintsishiritakaantaimiri Tasorintsinkantsi. ¹⁴ Iriitaki otyaantakinari naaka nokinkithatantakimrori Kamiithari Ñaantsi, onkini piñiuro paata ipinkathayitaimi ikimiitairi irirori Awinkathariti Jesucristo. ¹⁵ Ari okanta iyikiiti, ontzimatyii pintyaaryoowintairo okaatzi niyotakimiri nosaikimotantapaintzimiri. Ari pinkimitairo iijatzi okaatzi nosankintzimiri. ¹⁶ Onkamintha jitakoyitai Awinkathariti Jesucristo, iijatzi Ashitairi Pawa. Iri kimoshiritakaapiintaini, irijatzi nishironkayitairi ishinitaantairori okaatzi kamiithayitatsiri. ¹⁷ Onkamintha inthaamintashiritakaapiintaimi, iri tyaaryooshiritakaimini iijatzi, iro piyaatakaantyaawori pikinkithatakoyitanairo kamiithari iro pantayitanairi iijatzi.

3

Impinkathayitiro iñaani Pawa

¹ Iyikiiti, pamanatakoyitapiintaina naaka niyaatakaantyaawori nonkinkithatakotiri Awinkathariti, ari onkantya impinkathatantatyaariri pashinijatzi atziriti, inkimitaimi iiroka. ² Pamanapiintaiya iiro jowasankitaantana kaaripiroshiriri, tima tii maawoni inkimiyitai aaka akimisantayitzi. ³ Iro kantzimaitacha tyaaryoori jinatzi Awinkathariti, ari jaawiyashiritakaayitaimi, iri kimpoyaawintimini iiro ikitsirinkantzimi owaaripiroshiritantaniri. ⁴ Iri Awinkathariti yotakaakinari ari piyaatakaatyiro pantayitanairo niyotayitakimiri, tima pikowaiyakini pantiro. ⁵ Nokowakotziri Awinkathariti inkinkishiripirotakaimiro tsika okanta jitakotzimi Pawa. Intyaaryooshiritakaimi pinkimitakotantyaariri Cristo.

Ontzimatyii antawaiyitai

⁶ Iyikiiti, tzimatsi ikowiri Awinkathariti Jesucristo nonkantimiri: Tii okantzi paapatziyaari pirawaitapiintachari kimisantzinkari. Tii jimatziro okaatzi niyotakimiriranki. ⁷ Aña ontzimatyii inkimitinami naaka, tima

tii nopirawaita nosaikimotantapaintzimiri. ⁸ Tikaatsi nonkamitimiri pim-pashiina noyaari, aña nopinatzimiro maawoni pipayitanari. Nantawaitaki shintsiini, kitijiyiriki ijatzi tsiniripaiti. Ari okanta tii piñaantaiyawoni iiroka pintziyina. ⁹ Aña tampatzika inawita pimpayitinami noyaari, apa nantawaitaki shintsiini onkantya paminayitantinari, iro pinkimitakotantyaanawori tsika nokantaka naaka. ¹⁰ Tima iro nokantapiintakimiri nosaikimotantapaintzimiri janta, nokantzi: “Inkaati kaari antawaitatsini, iiro jowaa ijatzi”. ¹¹ Ari nokimaki ikantaitzi tzimatsi pikaataiyini janta pirayitachari, tii ikowi jantawaiti, apa imaamanitantayitzi. ¹² Tzimatsi ijatzi ikowakaanari Awinkathariti Jesucristo nonkantayifiriri jirikaiti: “Iro pimaamanitantzi, santzikoitiini pantawintiro powayityaari”. ¹³ Iykiiti, ari pashi powiro pantapiintairo iiroka kamiithayitatsiri.

¹⁴ Tzimatsirika kaari kimisantironi jiroka nosankinatakimiri, iiro paapatziyanaari, iro jiñaantyaawori inkaaniwintawaitya. ¹⁵ Iro kantzimaitacha iiro pikisaniintziri, pinkaminaayitairi pinkimitakaantiri pirintzi jinatyi.

Iwiyaantawori tasonkawintaantsi

¹⁶ Tima iri Pawa kantaawori asaikantayityaari kamiitha, nokowakotziri iri inimotakaimironi pisaikaiyini okantawitaka piñaayitiro onkaati awijiyimoyitimiri. Nokowakotziri intsipatimi.

¹⁷ Jiroka nosankinatajaantzimiri nakoki: Tima naaka Pablo withatzimiri. Irootaki namitapiintari aririka notyaanti nosankinari. ¹⁸ Onkamintha inishironkayitaimi maawoni Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantaayari.

JITAKARI PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

¹ Naakataki Pablo osankinatzimirori jiroka. Jotyaaantapirori Jesucristo ninatzi, tima irootaki ikantakaantziro owawijaakotairi Pawa itsipatari Jesucristo oyaatakoniintani. ² Iiroka nosankinatziini Timoteo, nokimitakaantziro notomi nowimi akimisantani. Inkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Cristo Jesús, inkamintha jitakotimi, piñiuro pisaiki kamiitha.

Ikinakaashiitari jiyotaantaitzi

³ Pairani nawijantakari Macedonia-ki, noshintsithatanakimi pisaiki Efeso-ki, ari onkantya piyotaantyaariri saikayitatsiri janta, jowajyaantairo ikinakaashiyitakawo jiyotaantzi. ⁴ Ikinthatakotashitawo kinkitharintsi, ikinkithatakotashitawo iijatzi tsika ikantayita pairani ichariniiti. Tii oñaagantziro jirokapaini okaatzi jantakiri Pawa onkantya ankimisantantaiyaariri, aña iro kantakaantakirori jiñaanaminthatawakaantari atziripaini. ⁵ Aryaajaini aaka aririka ayotaanti, akinkithatakotziro tsika ikantaita jitakotawakaita. Tima aririka ankitishiritanai, aririka ankinkishiritanairo tampatzikatatsiri, aririka ankimisantapirotanai, ari amatziro atakotanta. ⁶ Ari itzipinayitakiri jirikapaini, aminaashiwaitaka okaatzi ikinkithatakooyitzi. ⁷ Ikwashiwaitaka jiyotaantiro Ikantakaantaitani. Okantawitaka ishintsithatantzi jiyotaantayitzi, iro kantzimaitacha tii ikimathasitawo irirori okaatzi ikinkithatakotziro.

⁸ Irooma aakaiti ayotzi imapiro okamiithataki Ikantakaantaitani, iro kantzimaitacha ontzimatyii ankimathatiro oita otzimantari jiroka. ⁹ Tima tii iri josankinayitini ikaatzi kamiithashiriyitaintsiri, aña iro jowasankitaayitiantyaariri: maamanizinkariiti, piyathariiti, kaaripiroshiririiti, tsimainkatzinkariiti, thainkantaniriiti, manintashiritantaniiriiti, owamaayitziro ashitariri, ashiryaantzinkariiti, ¹⁰ mayimpiriiti, antaminthatawakaachari ishiramparinkaki, noshikantaniriiti, thiiyinkariiti, kamatawiririiti, ikaatzi otzikayitziro ayotaantziro kamiithari. ¹¹ Tima inashita Kamiithari Ñaantsi owaniinkañaanitachari, irootaki ikantakinari Pawa Tasorintsitatsiri nonkamantantairo.

Jantawairi Pablo

¹² Iriitaki Awinkathariti Jesucristo oshinchaashiritakinari. Iro nopaasoonkitantariri, tima jiyotzi aritaki tyaaryootakina, jotyaaantakina nantawaitiniri. ¹³ Okantawitaka pairani oyyiki nopairyaashiwaiwitakari, noisaniintani nowiri, nowasankitaapiintakiri jashiyitaari, iro kantzimaitacha jitakotaana irirori. Tima tii niyowitawo okaatzi nantakiri, tikira nokimisantanaakiita. ¹⁴ Iro kantacha jirika Awinkathariti antawoiti jitakopirotakina, ari opoñaanakari nokimisantanaari Jesucristo, owanaa nitakotanaari. ¹⁵ Jiroka nonkantiri tyaaryoori inatzi, ontzimatyii inkimisantaitiro: Ipokaki Jesucristo jaka kipatsiki jowawijaakoyitairi kaaripiroshiririiti. Tima naaka anaayiwitakari maawoni nokaaripiroshiriritakawo. ¹⁶ Iro opoñaantari inishironkataana Jesucristo, tii isamaniintana okantawitaka naaka mapirowitakawori nokaaripirotzii. Tima tsika ikantaana naaka, ari inkantayitaiyaari pashini

inkaati kimisantayitairini, ari inkantaitatyiiro jañaayitai. ¹⁷ Nokowi ari inkantaitatyiiro impinkathapiroyiitairi kantaitaachani Impinkathariti, Kañaaniri, Kaari Koñaanitatsini. Ari onkantyaari.

¹⁸ Notomí, Timoteo, tzimatsi nokowiri nonkamantimiri. Ari onkimityaawo okaatzi ikinkithatakaitakimiri pairani. Iro nonkamantantimirori pinthaamintashiritantyaari piyaatakaairo piñaashintsipirotya kamiitha, ¹⁹ iikiro piyaataakaanakityiiro pinkimisantanaki, iikiro pinkinkishiritanakityiiro tampatzikatatsiri. Tima tzimayitatsi owajyaantakirori. Okantawita ikimisantayiwita, ikimiwaitakawo impitaminkakotatyiiyaami. ²⁰ Ari ikimitakari Himeneo iijatzi Alejandro. Iriitaki noshinitakiri jowashironkaayitairi Satanás, ari onkantya jiyotantyaari iiro ipairyaaashiwaitantari Pawa.

2

Iinkithatakoyiitziro amanamanaataantsi

¹ Jiroka nitawatyaari noshintsithatimiri: Ontzimatyii pamanamanaataiya, pinkowakowintanti, pinkantakowintanti, pimpaasoonkiwintairi maawoni. ² Pamanakoyityaari pinkathariiti. Pamanakotyaari iijatzi maawoni jiwariiti pisaikayitantyaari kamiitha, pinkathatasorintsi pinkantya, tampatzikashiri pinkantya iijatzi. ³ Irootaki kamiithatatsiri maawoni jiroka. Irootaki ikowiri Pawa owawijaakoshiritairi. ⁴ Tima ikowatzi Pawa maawoni jawijakoshiriyiitai, ikowi iijatzi jiyotakoyiitairo tyaaryoori ñaantsi. ⁵ Jiroka tyaaryoori ñaantsi: Apaani ikanta Pawa. Apaani ikanta kankakowintziriri atziri janta Pawaki. Iriitaki Cristo Jesús. ⁶ Iriitaki pinakowintakari maawoni ikamawintakai, ikimakoitairo inintapaititapaaki Pawa. ⁷ Irootaki ipairyaaantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari nonkinkithatakaayitairi atziri kaari ajyininkayita, niyotaayitairi inkimisantayitairo tyaaryoori ñaantsi. Tima imapirotatya.

⁸ Tsikarika japatoyiitapiintya, nokowiri shirampariiti jamanaanaayitaiya, tzinaawako inkantya ikimitapiinta. Iro kantzimaitacha kitishiri inkantayitya, iiro ikisawaita, iiro iñaanaminthatawakaawaita. ⁹ Ari onkimitanaiyaari tsinaniiti iiro oñaaminawaita onkithaatayaawo owaniinkatachari, apaawaitiri kiriiki amanantayitiri othatani poriryaa-yitatsiri, oñaawinawaityaawo owaniinkatiro oishi. ¹⁰ Aña iro amiyitaiyaari antayitapiintairo kamiithayitatsiri. Tima irootaki kamiithatatsiri antayitiri tsinani kantapiintatsiri: “Naaka, pinkathatasorintsi ninatzi”. ¹¹ Aririka jiyotaantaiti, owakimpita onkantayitya tsinani, onkimisantanti. ¹² Tii noshinitakaantziro iyotaantayiti tsinani, tii noshinitakaantziro ojiwatiri shirampariiti iijatzi. Apa owakimpitayitya. ¹³ Tima iri Adán jitaitaka pairani jiwitsikayitakiri, iro impoitapaintsiri Eva. ¹⁴ Kaari Adán jamatawiitakiranki, aña iro tsinani jamatawipiroitaki irojatzii antantakawori kaaripirori. ¹⁵ Iro kantzimaitacha, tsinaniiti, tima irootaki owaiyantaatsiri, ari onkantaki awijakoshiriyitai iikirorika iyaataakaanakityiiro onkimisanti, itakotantya, tyaaryoopiroini onkamiithashiriyiti.

3

Tsika inkantayitya jiwariiti

¹ Tyaaryoo inatzi nonkantimiri: Tzimatsirika kowatsini ijiwatiri kimisantzinkariiti, ari okamiithatzi okaatzi ikowiri jantiri. ² Ikaatzi jiywayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriri, iiro itzimayitzi iitya kinkithatakowaitirini, inkinayityaawo iina, kimpoyaawaini inkantya, jantayitapiintiro kamiithari, impinkathatakanta, joimaayitantaniti ipankoki, yotaantaniri inkantayitya. ³ Iiro ishinkitapiinta, iiro ikisapiinta, aña itakotaniri inkantya, tsinampashiri jinatyi, iiro inintapiintashitari kiriki. ⁴ Jiyoti ijiwayitairi saikapankotziriri, pinkatha inkantanti jowaiyani, iiro ipiyathawaita. ⁵ Tima atziri kaari yotironi ijiwatakaanti ipankoki, ¿kantatsima ijiwawintiri ikaatzi kimisantanairiri Pawa? ⁶ Ari ikimitsitari owakiraatatsiri ikimisantzi, iiro okantzi ijiwatakaanti. Tima aririka jimatiro ijiwati, ari inkantakaapirowaitanaty, ari inkimitakotatyaaari okaatzi awijiyimotakiriri pairani kamaari. ⁷ Ikaatzi kaari kimisantatsini okowapirota ipinkathatairi jiwariiti. Tima iirorika ipinkathatakanta jiwari, ari jiñaakiro inkinkithatakowaititiri, irojatzi jamatawitantatyaariri kamaari.

Tsika inkantayitya imitakotziriri

⁸ Ikaatzi imitakotziriri jiwatziriri kimisantzinkariiti, ontzimatyii impinkathatakanta, awintaani jowaiitiri iijatzi, iiro ishinkitapiintayita, iiro inintapiintashitari kiriki jaapithatantiri jojiñaayitiri. ⁹ Okowapirota jiyotakoyitairo okaatzi akimisantairi, kaari jiyotakowiita pairani. ¹⁰ Onkantantyaari atziri jimitakotiri jiwariiti, ontzimatyii iñaantaitawatyaaari kantatsiri jimatiro, aririka iñaantaitatyaari kantatsi jiyaatakaairo. ¹¹ Ari onkimiyityaaari iijatzi tsinani ontzimatyii ompinkathatakanta, iiro okinkithatakotantashiwaita, kimpoyaawaitani onkanta, ontyaaryoowintayitanairo maawoni. ¹² Inkaati imitakotantatsini inkinayityaawo iina, ijiwatakaari kamiithapiroini jowaiyani iijatzi saikapankotziriri. ¹³ Aririka imatanairo, pinkatha jowaitiri, ari jiyotairo jawintaashiritya inkinkithatakotairo tsika okanta ikimisantantaariri Cristo Jesús.

Imapiro okamiithataki akimisantziri

¹⁴ Nokowataiki niyaatimi shintsipaiti noñiimi. Iro kantacha nitawatyaaawo nosankinatimiro jiroka, ¹⁵ aamaashitya iirorika niyaatsita, nonkamantsitimiro tsika ikantaita isaikaitzi jashiyitai Pawa. Tima akaatzi jashiyitai Kañaaniri Pawa, akimitanaawo okantaranki tzinkamitsipirori, aakataki otzinkamitanaa ikinkithayitziro tyaaryoori ñaantsi. ¹⁶ Imapiro otyaaryootzi okaatzi akimisantairi, tii jiyotakowiiitawo pairani tsika ikantaita ipinkathatasorintsitaitzi. Jiroka akimisantziri:

Jatziritzimotantaki Pawa,

Iri oñaagantakiriri Tasorintsinkantsi ñaapirori jinatzi.

Iri maninkariiti aminayitakiriri,

Iri ikinkithatakoyiitairi pashinijatziki atziri.

Iri ikimisantaitziri jaka kipatsiki,

Iri tzinagaachari jowaniinkawoki.

¹ Iro kantzimaitacha, jiroka ikantairi Tasorintsinkantsi, ikantzi: Paata, ari jiñaitaki ookawintironi ikimisantawitari, iro inkowanaki inkimisan-tayitiro jiñaani kamaari, jamatawitantzi. ² Jiyotaawaitashitantyaawo thi-yinkari kaari iroopirotatsiri, iiro ikimairo jowashiriniintakotyaaowo jan-tayitzi, jampashiri ikantaka. Inkimityaawo okantaranki imataaitzi ita-gaita iyaampawathatakaantzi iiro akimairo katsiri. ³ Iiro ishinitakaantziro jaawakaitya, intzitakaantziro okaatzi jowayitiri. Tii okamiithatzi jiroka. Tima aakaiti akaatzi akimisantayitairi Pawa, ayotairo tyaaryoori, jiwit-sikayitakairo owanawontsi. Ishinitakairo irirori owayitaiyaawo jiroka-paini, ampaasoonkiyitairi. ⁴ Tima okaatzi jiwitsikayitakiri Pawa, kami-itha inayitaki. Tikaatsi oitya apaawaitantyaawori, aña ontzimatyii am-paasoonkiyitairi añaayitziro okaatzi ipayitakairi. ⁵ Tima aririka amatakiro okantziri jiñaani Pawa amanamanaatakoyitaawo okaatzi ipayitairi, ari inta-sonkawintakiro.

Antawaitanainiriri kamiitha Jesucristo

⁶ Iroorika piyotaantaki jiroka, pimatanaatziro pantawaitainiri kamiitha Jesucristo. Pimonkaatanaatziro okaatzi pikimisantanairi, pimatanaatziro okaatzi jiyotaayitakimiri. ⁷ Powajyaantayitairo kinkitharintsipaini kaari iroopirotatsini, irootaki amitapiintashiwitakari antawopiroriiti okinkithay-itziro jiroka. Aña ontzimatyii piñaashintsishiritanaia piñaantyaawori pipinkathatasorintsitai. ⁸ Tima okamiithatzimowitai iijatzi añaayitziro añaashintsishiriyita kofaawoini awathaki, aña iro kamiithapirotataitzi añaashintsishiriyitanaiya añaantyaawori ankitishiripiroiyitai. Tii iro antantayitawori jiroka onkantya anintaawaitantyaari iroñaaka iiniro añaayitzi, aña, iijatzi añauro paata anintaawaitaiya aririka añaagai. ⁹ Tyaaryoo inatzi jiroka ñaantsi, ontzimatyii maawoni ankimisantayitairo. ¹⁰ Irootaki añaantayitawori añaashintsiyita, shintsini antawayitzi, tima oyaakoniintani owiri Pawa tsika itzimi kañaanitatsiri. Kantatsi jowawijaakoshiritairi maawoni atziriiti, iriitaki jowawijaakoshiriyitai inkaati kimisantairini.

¹¹ Irootaki jiroka piyotaantayitairi, ñaashints pinkantantiro. ¹² Tii nokowi inthainkimawaitaitimi pimainaritzi. Aña ontzimatyii poñaagantiro tsika pikantanaa pikimisantai, ari onkantya inkimitakotantaitimiri. Ontzimatyii paamaakowintyaawo okaatzi piñaawayitzi, iijatzi okaatzi pantayitiri. Itakotani pinkantanti, tyaaryooshiri pini, kitishiri pinkantanaiya. ¹³ Shintsitha piñaanatapiintayitainiri atziriiti Osankinarintsipirori, pinkinkithatapiintairo, piyotaantapiintairo, irojatzi piñaantatyaawori nariitaimi janta. ¹⁴ Pinkinkishiritiro ikinkithatakotakimi pairani jiwariiti, ari okanta itasonkawintantakimiri jotzimikapatziitotantzimiro jako. Ñaa papaatzirokar itasonkawintaimi Pawa pimatantaawori jiroka. ¹⁵ Ñaashints pinkantawintanaiaawo, onkantya jiñaantaitimiri iikiro piyaataakanakitziro pimatanaakiro. ¹⁶ Paamaakowintayitaiya iiroka tsika pikantayitanaa, pinkinkishiritakotyaaowo kamiitha onkaati piyotaantayitairi, onkaati pantayitiri iijatzi. Aririka pimatakiro pinyaaryoowintairo, aritaki piñiuro pawjakoshiritai, iijatzi inkimiyitaiyaari ikaatzi piyotaapiintakiri.

5

Antiniriri pashinipaini

¹ Tii okantzi pishintsithatiri antaripirori, kamiitha piñaanayitiri. Iro kamiithatatsi paapatziyaari pinkimitakaantiri iriirikami piwaapati.

Ari pinkimitairi mainariiti, paapatziyaari pinkimitakaantiri iririkami pirintzi. ² Ontzimatyii paapatziyaawo antawopirotsiri, pinkimitakaantiro irorikami pinaanati iiroka. Ari pinkimitairo mainawopaini, paapatziyaawo, iiro poshiritawo pimaamaniwaitiro pinkimitakaantiro irorikami pitsiro.

³ Pitakotyaaawo kamatsiri oimi tsika otzimi mapirotzirori okowityaan-
intzi. ⁴ Irooma apaani kamatsiri oimi, tzimayitatsiri iintsiti, osaripaini,
iriitaki aminironi jimitakoyitiro, ontzimatyii impiyataiyaawo jaamaakow-
intaiyaawo okimitaakiri pairani iroori jantaritankakari irirori. Irootaki
ikowiri Pawa antayitairi. ⁵ Irooma apaani kamatsiri oimi matzirori os-
aikawaitzi apaniroini, awintaiyaari iroori Pawa, aakowintyaawo amana-
manaatyia onkowakoyitairi. ⁶ Irooma onthaamintashiwaitanatyaaarika on-
intakaanikiini jirokapaini, tii aŋi kamiithapiroini, kimitawaitaka onkamak-
ityiimi. ⁷ Pishintsithatiro omayintantyaawori nokantakiri, ari onkanta iiro
otzimanta inkinkithatakoitirori. ⁸ Tzimayitatsi kaari aminironi ijyininkay-
itiri. Iri owatsipirotakirori kaari aminaironi owaiyantakiriri. Ikiimiwait-
ana jowajyaantakityiromi ikimisantzi. Iri mapirokitanakirori janaanakiri
ikanta kaari kimisantatsini.

⁹ Jiroka kowachari josankinatakoitantyaawori kamatsiri oimi
antawaitainiri Cristo: Ontzimi onkaati 60 osarintsiti, kinatani owapiintakiri
otsipatari, ¹⁰ kamiithashiri okanta ikimakoitziro, aamaakowinta okantziri
owaiyani, oimaantzi opankoki, aapiintakiri kamiitha kimisantzinkari,
nishironkatani owapiintziri ashironkainkari, imatapiintakiro okaatzi
kamiithayitatsiri. ¹¹ Irooma kamatsiri oimi kaari antawotakonatsini,
iiro josankinatakoitziro. Iiro okantapirota antawaitainiri Cristo, tima
iiniro onkowi ayi otsipatari. ¹² Aririka omatakiro ontsipatyia, ari
inkantakowaitakiro, tima tii imonkaatziro okaatzi okantawitakari
antirimi. ¹³ Aritaki ompiratanatyaaawo iijatzi, onkinayiti pankotsipainiki,
onkinkithawaitakotantayiti, akawaitantashitya. ¹⁴ Irootaki nokowantari
aayitai otsipatari kamatsiri oimi kaari antawopirotsini, owaiyantayiti,
osaikiita opankoki antawaiti. Ari onkanta iiro itzimanta iitya
kijyimawaitironi. ¹⁵ Tima tzimayitatsi matakirori, antawaitashitakawo
ikowiri Satanás. ¹⁶ Ikaatzi kimisantzinkari ŋiirori ijyininka ikami
oimi, ontzimatyii jimitakoyitiro. Ari onkanta iiro jiŋaantawo ikaatzi
ikimisantayini, iŋaashintsityaaawo jimitakotiro. Apa jimitakoyitiro matzirori
oŋiirori okowityaawaitzi.

¹⁷ Ontzimatyii impinayitairi jiwatakaantatsiri ipinkathayitzi. Iri im-
papiroyiiti kinkithatakaantapiintatsiri, iijatzi ikaatzi yotaantapiintatsiri.

¹⁸ Irootaki okantakotziri Osankinarintsipirori:

Aririka pantawaitakari piratsi, tii okantzi intajyaaniintawaiti.

Jiroka okantziri iijatzi:

Apaani antawaitatsiri ipinayitzi.

¹⁹ Apaniroinirika ikanta atziri kantakotziriri apaani jiwari, iiro
pikimisantziri. Irooma inkaatirika apiti, iirorika inkaati mawa
tsika itzimi ŋaakotakirini jantakiro kaaripirori, ari okamiithatzi
inkimisantaitiri. ²⁰ Iikirorika jantaitatyiiro kaaripirori, payiri tsika
ipiyotaita pishintsithatiri, ari onkanta inthaawantaityaari, iiro
jimatantayitawo. ²¹ Noshintsithatzi pantiro jiroka. Tima aririka
pimatanairo, iiro piŋiirori pimaakitanti jiyotzi Pawa nokantzimiri.

Jiyotsitawo iijatzi Jesucristo, jiyotsitaka iijatzi maninkariiti ikaatzi
jiyoshiitakiri. ²² Tii okantzi pathawaityaawo potzimikapatziitotantyaawo
pako ijiwatantaityaari. Tima aririka jiyoitiri jantakiro kaaripirori,

kimiwaitaka iirokama kantakaashityaawoni. Aña ontzimatyii pinkitishiritai iiroka.

²³ Tii apa pirapiintiro jiña, iro kamiithatatsi piro kapichiini kachori, ari piñaakiro pishintsiti pimantsiyawaiwita.

²⁴ Tzimatsi atziri, tikiraamintha jiyakawintaitziriita jantakiro kaaripirori, maawoni ikimakoyiitakiri. Tzimatsi pashini iijatzii kaari jiyotakoitzi jantzirorika kaaripirori, apa inkimakoitiri paata. ²⁵ Ari okimitari iijatzii, tii jimanakotapiintziro atziri jantayitiro kamiithari. Irooma aririka jantiro kaaripirori, ari inkowapiintawitya jimanakoty, iro kantzimaitacha ari inkimakoitakiri.

6

¹ Ikaatzii jompiraitari ontzimatyii ipinkathatairi ompiratariri. Iro nokantantari, ari onkantya iiro itzimanta iitya kinkithatakowaitaini, akan-takaantzirikari Pawa. ² Apaani ompirataari ñiirori jompiratariri kimisan-tatsiri, iiro okantzi inkantashiriwiti: "Iiro pikimitakaantana ompirataari, tima iyiki nowanaimi". Aña okowapirota jirika ompirataari jantawaipiro-tiniri tyaaryoopiroini, jitakotani jowiri, tima kimisantzinkari jinatzi. Ontzi-matyii piyotaaantairo jiroka, pishintsithatantairo.

Kitishiritakaantsiri ipoña inimotaantsi

³ Aririka impoki nashityaawoni inkinkithatakaanti, kaari kimityaawoni okaatzii jiñaaniyitakari Awinkathariti Jesucristo, jinashitapaatyaawo iijatzii inkinkithatakotiro pinkathatasorintsitantatsiri, ⁴ kantakaapirowainiri jinatzi, tikaatsi jiyoti. Apa ikowi añaanawintawakaantyaawo ñaantsi. Iro ompoñaantyaari asamawakaawaitya, amaaman-itawakaawaitya, ankaawiyawakaawaitya, ankantakotawakaawaitya, ⁵ ankisaniintawakaapirowaitya. Iro jimayitapiintakiri kaaripiroshiriri kaari yotakotaajaitironi tyaaryoori ñaantsi. Ikinkishirita jaantyaawo kiriiki jamawinawaitawo impinkathatasorintsitaitiri. Iiro okantzi paapatziyaari iirokaati. ⁶ Aritaki okantzimaita, antawo impinawintayitairo paata apinkathatasorintsitzi. Iro kantacha añaantyaawori impinayitai, ontzimatyii inimoyitai añaari tzmimoyitairi. ⁷ Tima pairani owakiraa atzimapaaki tii amapaaki tzmimotaini. Ari okantari iijatzii aririka ankamai, onkaati tzmimotaini iiro okantzi aanairo. ⁸ Tima otzimapiintzirika oyaari, otzimapiintzirika ankithaataari, aritapaaki. ⁹ Iriima inkaati kowayitironi jajaagantya, okaimashiryiiri inkaaripiroshiriri. Ikimitakowaitakari shirikachari iwirintsiki, aririka jantayitanakiro ikowashitari owaripirotantatsiri, irootaki piyakaashitantachari. ¹⁰ Aririka jinintaitapiinti jajaagantaitya, okimiwaitakawo iro omparithatanatyaami kaaripirotsiri. Tzimatsi matakirori jinintayitziro jajaagantya, jowajyaantanakiro ikimisantzi, okimiwaitakawo iriimi kimaatsitakaawaitachanimi jowathaawaitaka apaniroini.

Pinkimitakaantiro powayiriwintatyiiromi pikimisantana

¹¹ Irooma iiroka, jashitaimi Pawa, powajyaantairo jirokapaini, pinkimitakaantiro pishiyapithatatyiiromi. Aña iro paminaminatapiintana pintampatzikashiriti, nishironkata pinkantanti, pinkimisantairi Pawa, itakotani pinkantanti, iiro pisamaniintantzi, tsinampa pinkantanti. ¹² Iikiro pinkimisantanaatyii, pinkimitakaantanakiro powayiriwintanaatyiiromi kamiithayitatsiri. Pinkimitakaantanakiro iijatzii piñaashintsiiwintatyiiyaawomi irojatzii paantatyaawori kantaitachani añaakagaimini. Iro ikowakaitakimiri piñiirori añaantamintotsi, ari onkantya inkimayitantaimiri atziriiti, pikantzi:

“Nokimisantai”. ¹³ Tzimatsi noshintsithatimiri. Tima Pawa itzimi añaakaayitirori okaatzi tzimayitsiri, jiyotzi nokantzimiri. Jiyotsita ijatzi Awinkathariti Jesucristo, kinkithatapiintakirori tyaaryootatsiri, irojatzi ikantapaakiriranki jagaitanakiri Poncio Pilato. Jiroka onkaati noshintsithatimiri: ¹⁴ Iiro pipiyathatawo ikantakaantaitziri, iiro powashiñaawaitziro, itzimikari kinkithatakowaitashitimini. Piyataakaanairo iiroka irojatzi impiyantaiyaari Awinkathariti Jesucristo, ¹⁵ aririka jinintapaititaki Pawa. Tima apaniroini Pawa intasorintsitai, apaniroini ijiwataakaanairo maawoni tzimayitsiri, apaniroini impinkathariwintairi ikaatzi pinkathariwintawitachari, apaniroini ijiwawintairi ijatzi jiwariwitachari iroñaaka. ¹⁶ Iriitaki ashitawori kantaitachari añaantarintsi, ari isaikatzi tsika oshipakiryaañiprotzi, irootaki kaari jariiprotantaitari. Tikaatsi atziri matakironi jiñiiri, iiro jimaitziro ijatzi. Imapiro ipinkathaitziri. Ari inkantaitatyironi impinkathariwintantai. Ari onkantaari.

¹⁷ Ontzimatyii piyotaayitairi ajyaagantayitachari iroñaaka, iiro ikantakaapirowaitanta. Iiro jawintaashiwaitawo jajyaagawo, tima iiro okantaitatyaani onkisotzimotiri. Aña ontzimatyii jawintaayitaiyaari Pawa, iriitaki matzirori ithaamintakaapirotantzi. ¹⁸ Piyotaantairo jantayitairo kamiithari. Ikimita ajyaagantaniri otzimimopirowaitziri jajyaagawo, ari pinkimitanaiyaari iirokaiti ontzimimopirowaitaimi pantayitiri, iro pinkim-itakaanairimi pajyaagawo. Piyotaantairo inishironkaitantya, ayimatiri impashitantayitaiya. ¹⁹ Iroorika jimatanai jiroka, okimiwaitaka jowaantatyaawomi jajyaagawo inkajyaakaiyaari paata. Ari inkantaitatyiiro iñiuro isaikai kamiitha.

Iwiyaantapaakawori ikantziriri Pablo jirika Timoteo

²⁰ Timoteo, pintyaaryoowintiro piyotaantairo okaatzi inishironkaitakimiri. Powajyaantairo okaatzi ikinkithatakoitziro kaaripirori. Powajyaantiro iñaanaminthatawakaantaitawo ikimitakaantawitairi iroopirori inatzi jiyotaniitari. ²¹ Tima tzimayitsi mayitakirori, ikinashiwaiyitanaka, kimiwaitaka intzipinatatyii. Onkamintha inishironkayitimi. Ari onkantaari.

JAPIITAIRO PABLO JOSANKINATZINIRI TIMOTEO

Withataantsi

¹ Naakataki Pablo osankinatzimorori jiroka. Jotyaantapirori Jesucristo ninatzi, tima iri Pawa kowakaakinawori nokinkithatakotairo ikajyaakaay-itakairi, jañaakaayitai Cristo Jesús. ² Iiroka nosankinatzeni Timoteo, itzimi nokimitakaanta nitakotani notomi. Onkamintha inishironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo, onkamintha jitakotimi, piñiuro pisaiki kamiitha.

Pikinkithatakotairi Cristo

³ Ari nokantapiintatya tsiniripaiti iijatzi kitiiyyiriki namanakoyitzimi, nopaasoonkitziri Pawa, itzimi nantawaitainiri, nimatakotairi ikimiyitaka nochariniiti tampatzikashiriri. ⁴ Aririka noshirityaawo piraawaitakaranki, owanaa nokowataiki napiitairo noñiimi, onkantantyaari nonkimoshiriti. ⁵ Owanaa nokinkishiritakotzimi tsika okanta poshiripirotantanakari. Tima iro itanakawo pisawo Loida, ipoñaanaka pinaanati Eunice. Niyotzi iijatzi ari pikimitanakari iiroka. ⁶ Irootaki napiitantzimiri nonkantimi: “Papiitairo powakiraatairo itasonkawintakimiri Pawa notzimikapatziitotantakimirowanki nako, pinkimitakaantairo joiijatziri paampari intsiwakitakimirowanki”. ⁷ Tima Pawa tii ithaawashiritakaantzi. Apa ishintsishiritakaantzi, jitakoshiritakaanta, jiñaakoshiritakaanta.

⁸ Irootaki iiro pikaaniwintantawo pinkinkithatakotairi Awinkathariti, ari pinkimitainari naaka, iiro pikaaniwintakaana jomontyaawwintaitanari Pawa. Aña iriitaki shintsishiritakaimini, pinkimitakotanakina naaka, noki-maatsitakowintawo Kamiithari Ñaantsi. ⁹ Irijatzi owawijaakoshiriyitairi Pawa, iri iyoshiiyitairi atasorintsishiritantaari. Tii aaka matashityaawoni apaniroini, aña iri kowaintsi jantiro. Ari ikantaityaani pairani Pawa ikowapiintaki inishironkayitai Cristo Jesús. ¹⁰ Irootaki jimatakiri iroñaaka, ikoñaatakiranki Owawijaakotantaniri, Cristo Jesús. Iriitaki matakirori joitsinampairo kaamanitaantsi, jookapaintairo Kamiithari Ñaantsi, iro ayotantaari ari onkantaityaani jañaakaayitai. ¹¹ Irootaki jowantakinari naaka Notyaantapiroriti, iri otyaantakinari nonkinkithatakaanti, ipoña niyotaa-yitairi iijatzi kaari nojyininkata. ¹² Irootaki iroñaaka noñaashiwaintantawori, tiimaita nokaaniwinta. Tima niyotzi naaka itzimi noshiritaari, niyopirotsita otzimimotziri ishintsinka onkantya iiro jowajyaantakaanawo ikowakaakinari nantainiri irojatziri paata kitiiyyiriki impiyairika. ¹³ Ari pinkimitaniyaari iiroka, pimatakotinawo tsika okanta pikimakina nokinkithayitaki, piyaatakairo poshiritya. Itakotani powanti, tima iro jantapiintanairi jashiyitairi Cristo Jesús. ¹⁴ Tima inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi, iri tyaryooshiritakaimini iiro powajyaantantawo tyaryoori ikowakaakimiri piyotantiro.

¹⁵ Pikimayitaki iiroka tsika okanta jookawintawaitanakina Asia-jatzi. Jirikataki: Figelo ipoña Hermógenes. ¹⁶ Iro kantzimaitacha Onesiforo, owanaa jimitakopiintakina irirori, tii ikaaniwintakotana joojowiitakina. Antawoiti nokowi inishironkatairi Pawa ikaatzi saikapankotziriri. ¹⁷ Tima iri kowakowatapaakinari jariitaka Roma-ki, irojatziri jiñaantapaakinari. ¹⁸ Iri Awinkathariti nishironkataiyarini paata kitiiyyiriki impiyairika. Tima

piyotaiyini iijatzii iiroka, owanaa jimitakotakina Onesiforo nosaikantakari Efeso-ki.

2

Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti Jesucristo

¹ Notomí, tima iri nishironkataimiri Cristo Jesús, ontzimatyii pintontashiritai. ² Tima pikimakina tsika inkaati niyotaantaki atziriiitiki. Ontzimatyii piyoshiiyiti tsika inkaati tyaaryooshiriri matanaironi jiyotaanairi iijatzii pashini. ³ Aamaakowinta pinkantya pinkimaatsitakowintanaiyaari Jesucristo. Pinkimitakaantya iirokami jowayiriti. ⁴ Tima owayiritachari tii jiiñitzi jantanairo antawairintsi jantayitapiintziri kitiijyiriki. Aña ontzimatyii jítapaintyaawo ikantakiriri ijiwariti. ⁵ Kantatsi iijatzii pinkimitakotyaari ipinaiziri anaakotantatsiri ishiiyaiyani. Tima anfawoiti jiiñaashintsityaawo. Iro kantacha jimatantyaawori janaakotanti ontzimatyii jantiro jamitapiintaiyarini jiiñaashintsitya. Irooma inkowimi jamatawiyaatanti inkini janaakotantimi, iiro ipinaiziri. ⁶ Kantatsi iijatzii pinkimitakotyaari pankiwairintzi. Tima iriitaki itapiintawo jowayitawo okithoki iwankiri. ⁷ Ontzimatyii pinkinkishiritakotiro nokantayitakimiri. Tima iriitaki Awinkathariti kimathatakaapirotaimironi maawoni.

⁸ Pinkinkishiritakotiri Jesucristo icharinitakari David-ni. Tima añagari irirori ikamawitaka. Irootaki jiroka Kamiithari Ñaantsi nokinkithatakotairi. ⁹ Irootaki nokimaatsitakowintari iroñaaka, noñaantawori joojowaitaitana jomontyaitakina, ikimitakaantaitakina naakami ashryaantzinkari. Irooma iñaani Pawa iiro jimataiziro joojoitiro. ¹⁰ Iro namawitankawori maawoni jiroka, okantakaanziro nitakotiri jiyoshiitairi Cristo Jesús jowawijaakoshiritairi ñaayitaironi kantaitachari añamintotsi, tima owani-inka onkantya. ¹¹ Jiroka tyaaryoori ikantaitaki:

Aririka ankamakotakiri Cristo, ari antspataiyaari jañaakaayitai.

¹² Aririka amawiwainitaki, ari ankaatairi ampinkathariwintanti.

Irooma aririka ankantayiti: “Tii noñiiri”. Ari inkimataayitairi iijatzii aakaiti.

¹³ Tiirika añawityaawo ankamawintyaari, ikamawintai irirori. Tima ari jashi jowatzii irirori, tii ipashinitantzi.

Pinkimityaari antawairyaantzi antakirori kamiithari

¹⁴ Piyotaantairo jiroka. Pishintsithantairo ikowakaantapirotziri Pawa: Iiro iñaanaminthatawakaashitawo ñaantsiyitatsiri kaari iroopirotatsini. Aña kantatsi onkantzimoniintakaiyaari kimironi. ¹⁵ Ontzimatyii piñaashintsitya potampatzikatanairo ñaantsi tyaaryoori, inkini inkanti Pawa: “¡Kamiithataki pantakiri!” Pinkimitakotyaari antawairyaantzi kaari tzimatsini oitya inkaaniwintakotyaari. ¹⁶ Powajyaantairo iiroka iñaaniyiitari kaaripirori. Ari opoñaari ithainkatasorintsiantaitzi. ¹⁷ Okimitakotawo owawathanta ampathaawaiti. Irootaki awijyimotakiriri Himeneo ipoña Fileto. ¹⁸ Ikinakaashiwaitanakawo irirori jiyotaanziro tyaaryoori, ikantaki: “Kaari tyaaryoori añayitai aririka ankamayitaki, aña ojyakaawontsi inatzi, aritaki añashirinkayitakai aakaiti owanaa akimisantanairi Awinkathariti.” Tima okaatzi jiyotaantawitakari jowajyaantakaakiri ikaatzi ikimisantawitanaa. ¹⁹ Iro kantacha, okimiwaitakawo Pawa jowatzikatyimi iroopirori itzinkami, ari jiwitsikakimi ipanko. Ipoña jontarikakotaki apiti osankinatachari kantatsiri: “Jiyotziri Awinkathariti

ikaatzi jashiyitari”. Impoña: “Inkaati pairyaagairini Cristo, ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirotsiri”.

²⁰ Janta antawoitiki ipanko, kimiwaitaka tzimayitatsimi owaniinkatachari kowitzipaini, shipakiryaa okantayita nishironka jowayitziro. Tzi-mayitatsi iijatzi kowitzi jiwitsikaiziro kipatsinaki, iijatzi inchatonaki kaari inishironkapirotzi. ²¹ Aririka ankitishiriyitanai, ari ankimitaiyaawo kowitzi inishironkatziro ashitawori, ikowapiintzi jowantayityaawo. Tasorintsishiri inkantakaanai Pawa, aamaakowinta ankantya antayitainiri kamiithayit-siri. ²² Intaina powayitairo inintashiwaitari mainariiti, pinkimitakaan-tiro pishiyapithatayiiromi. Aña iro pinintapiintanaki pinkamiithashiriy-itai, oshiritani pinkantya, itakotani powanti, kamiitha pisaikakaantayiti, pintsipayitaiyaari kitishiriri pairyaayitairiri Awinkathariti. ²³ Ontzimatyii powajyaantayitairo piñaaniyitawo kaari opantawo, tima iro opoñaantari iki-sawakaanayitairi. ²⁴ Irooma aakaiti jompirayitai Pawa iiro okantzi amatiro añaanaminthatawakaiya. Aña ontzimatyii anishironkashiritanti, ayimaniinta ayotaantai, tsinampashiri ankantya, ²⁵ shipitashiri ankantya ankaminaay-itiri kisaniantairi, aamaa ari impiyashiritakairi Pawa, ari jiyotakotairo tyaaryoori. ²⁶ Ari onkantya inkimitakotantyaariri omathaatari iwirintsi, tima kamaari ompiratakari, ishintsiwintziri jantayitiniri ikowakaashitari irirori.

3

Tsika inkantaitya isaikayitai paata iwiyaaantapaatyaawoni kitiiyiri

¹ Ontzimatyii piyoti, paata iwiyaaantapaatyaawoni kitiiyiri antawoitii ompomirintsitzimoyitai. ² Jiroka inkantayitya atziriiti: Apariirini inishironkapirowaitya, impiyotashiwaityaari iiriikiti, inkantakaapirowaitya, iiro ipinkathatantzi, inkawiyantawaiti, piyatha inkantiri ashitariri, iiro jiyotziro impaasoonkitanti, thainkatasorintsitaniri jinatyi, ³ iiro jitaakoniintanta, iiro ikowanitzi impiyakotanti, thiiyakotani inkantya, iiro jomaantaakawo inintashiyitari, owatsinaantaniiri jinatyi, owanaa inkansiintiro kamiithayit-siri, ⁴ pithokashitaniri jinatyi, iiro jiñaakonita, asagaawintawaitani jinatyi, iro inintapirotiri ikowashiyitari anaanakiro ikowakaawitariri Pawa, ⁵ ari inkimiwaityaarimi pinkathatasorintsitaniri, ithainki otzimimotziri Pawa ishintsinka. Iiro pitsipayitari iiroka. ⁶ Ari jimatakiro jirikaiti isaikapankotanti, jamatawiyitakiro tsinaniiti shipitashiriri, ikinkishiritakaay-itawo antawoitii okaaripiroshiritaki, ontzimatyii awintaiyaari jirikaiti, iro-jatzi ompoñaantyaari ayimawaitanakiro onintashiriwaitziri iroori. ⁷ Irootaki aminaminatapiintantyaari iyopiroti, iro kantzimaitacha tii iyopirotakotzimaitawo okaatzi iroopirotatsiri. ⁸ Iro jimatakiro pairani Janes itsipatakari Jambres, tii inimotziri jantakiri Moisés, ari ikimitakari jirika atziriiti awatawitantaniri, tii inimoshiritziri okaatzi iroopirotatsiri. Kaaripiroshiriri jinayitzi, jaminaashiwaitaka okaatzi ikimisantayiwitari.* ⁹ Iiromaita jimatziro, ari jiyoyiitairi aminaashiwaita okaatzi jantziri, ari inkimitakotaiyaari owakiraa akinkithatakotakiri.

¹⁰ Irooma iiroka, pinkimitina naaka, okaatzi niyotaantziri, tsika nok-nakairo, oita nokowiri, oita noshiritari, namatsinkawintanta, itakotani nokantantzi, kinatani ninatzi, ¹¹ owatsinaari ninaki, ikimaatsitakaawaitaitakina, okimita awijiyimotakinari Antioquia-ki, Iconio-ki, Listra-ki. Tima

* **3:8** Ikinkishiritakoitziri Janes ipoña Jambres jyiiripiyaari jinaiyini, Egipto-jatzi jinatzi. Tima pairani Moisés jaantaariri Israel-mirinkaiti, jirika jyiiripiyaariiti ikimitakotari Moisés, jiraantsitakairo jiña, ikoñaatakaayitaki iijatzi ojyiki majiuro.

ojyiki ikimaatsitakaawiitakina, iro kantacha jowawijaakowintapiintakina Awinkathariti. ¹² Ari onkantya, jowatsinayiitairi maawoni jashiyitaari Cristo Jesús kowanaatsiri impinkathatasorintsitaniti. ¹³ Iriima kaaripirori atziriiiti amatawitantaniri iikiro jimapirotatyiia, jashiminthatyaawo jamatawitantapiinti, jimaitsityaari irirori jamatawitaitiri. ¹⁴ Iro kantacha iiroka, kiso powiro okaatzi piyotakiri, otzimi pawintaanaari. Tima piyotzi iita yotaakimirori. ¹⁵ Tima pitanakawo iinta piryaanitanaki piyotakotairo Tasorintsitsisiri Osankinarintsi. Ari piyotairi aritaki pawajakoshiritai aririka pawintangaiyaari Cristo Jesús. ¹⁶ Tima maawoni Osankinarintsi, iri Pawa tasonkashiryaaantakirori josankinaitanakawori. Iro jiyotaayiitantari, iro ishintsithayiitantari inkamanaanaiti, iro jotampatzikayiitantari, iro iñaantayiitantari inkini inkamiithashiriyiiti. ¹⁷ Ari jiñiuro ikaatzi jashitaari Pawa jiyopiroshiritairo jantayitairo maawoni kamiithari.

4

Pikinkithatakotairo ñaantsi

¹ Jiroka noshintsithatimiri pantiro. Jiyotzi Pawa nokantzimiri, jiyotsitawo iijatzi Awinkathariti Jesucristo, intzimi iyakawintairini maawoni añaayitatsiri, ikaatzi kamayitaintsiri iijatzi. Tima irootaintsi inkofñaatai ipinkatharitapai. ² Pinkimi nonkantimi: Okowitya piwitsitya inkini pikinkithatakotairo jiñaani, tii apa pikinkithatakotairo aririka onkamiithatzimotimi, aña ontzimatyii pimatiro iijatzi aririka pinkowiinkatakoti. Aririka piyotaanti, ontzimatyii potampatzikatanti, shintsitha pinkaminaanti, piñaashintsithatanti, ñaa pithaatyaaawintzirokari aririka pimayitanairo jiroka. ³ Tima paata, iiro ikowaitai inkimisantaitiro tampatzikari okaatzi piyotaantayitzi iroñaaka, aña impiyotapaatya pashini yotairini, ari jaminaashiwaityaari inkantayiti: “Ari, kamiithataki jantayiitiro jinintashiyiitari”. ⁴ Iro ompoñaantyaari impiyashiyiitiro inkimisantairo ikinkithatashiyiitari, jowajyaantanakiro ikimisantzi iroopirotatsiri. ⁵ Irooma iiroka, ñaakotani pinkantya, pamawitanairo awijyimotimini pintzimpookayitiro Kamiithari Ñaantsi, ontzimatyii pimonkaatiro maawoni onkaati pantanainiriri Awinkathariti.

⁶ Tima naaka, kimitaka irootaintsi nompnyakotya, ari nonkimitakotyaawo isakoitapiintziro imiriitiri aririka intagañiniri Pawa, aritaki sakotzimataka imiriitiri. ⁷ Tyaaryooshiri nokantapiintaka, okimiwaitakawo nimatakiro antawoiti nomankiyapiintatya. Okimiwaitakawo iijatzi aritaki nimatakiro nanaantzi nariitya janta tsika iwiyya noshiyi. ⁸ Irootaki okimitantakawori iri Awinkathariti owayitakironi amathairintsi impayitairi inkaati tampatzikashiriri. Tima Tampatzikashiri jinatzi irirori Awinkathariti, iri yotantapaatsini imapirorika ikamiithashiriitzi, aripaiti impainawo nashi naaka. Tii apaniroini naaka, ari inkimitaayitairi iijatzi inkaati kaari samani-intachani joyaakoniintziri impiyi.

Apaniroini ikantaitziri Timoteo

⁹ Nokowapirotataiki paminaminatiro tsika pinkantya pimpokantyaari nosaikira naaka. ¹⁰ Tima jookawintanakina Demas, aña okaimashiritairi irirori isaawijato. Jataki janta Tesalónica-ki. Iriima Crescente ikinakiro Galacia-ki. Ari ikimitakari Tito ikinaki Dalmacia-ki. ¹¹ Apaniroini Lucas saikanaintsi itsipatana jaka. Irootaki nokowantari pimpoki iiroka pintsipatyaari Marcos, aritaki jimatakiro irirori jimitakotina. ¹² Tima notyaantakiri Tíquico janta Efeso-ki. ¹³ Aririka pimpokanaki

iiroka, pamainawo nowiwiryaakominto nookanakiriranki Troaski osaike ipankoki Carpo. Nokowi pamainawo iijatzi maawoni nosankinayitani saikatsiri janta. ¹⁴ Jirikaranki Alejandro, ashiropakori oñaashirinkapiintakinari, jowasankitaatyiri Awinkathariti. ¹⁵ Irijatzi paamaakowintya iiroka, tima tii inimotziri okaatzi nokinkithatakoyitakiri owanaa ikisawintakinawo. ¹⁶ Tima owakiraa jaayiitakinaranki naaka isaiki pinkatharintsi nonkinkithatakotakiro okaatzi ikantakoitakinari, tikaatsi tsipatanatyaanani, ithonka ishiyapithatanakina. Iro kantacha, tii nonintziro naaka jowasankitaawintaitiri jiroka. ¹⁷ Aña itsipashiritakina Nowinkathariti, iriitaki ñaapiroshiritakaakinari. Iro nimatantakawori nokinkithatakairi maawoni, ari okanta ikimathatantakinari iijatzi kaari ajyinkata. Irootaki kaari jowankaitantana kajyikarimooki joyaana. ¹⁸ Iriitaki Awinkathariti kimpoyaawintakinari kaari jowashironkaitantana, iikiro niyaatakaatyiro irojatzi nariitantaiyaari ipinkathariwintantzi Inkitijatzi. Ari jashi jowaitatyiro irirori impinkathayitairi. Ari onkantaari.

Iwiyaantapaakawori itasonkawintantaitzi ipoña withataantsi

¹⁹ Nokowi piwithatyaanari Prisca ipoña Aquila, ari pinkimitaakiri Onesiforo, iijatzi ikaatzi saikapankotziriri. ²⁰ Iriima Erasto, ari isaikapaaki irirori Corinto-ki. Ipoña Trófimo, naaka ookanakiriri Mileto-ki, jimantsiyawaitapaakitzi. ²¹ Ontzimatyii pinthaatyaati pariitantaari nosaiki naaka tikira otyaawontsitanaita. maawoni akantayitairi jaka “iyikiiti”, jiwithataiyimini. Jirika ikaatzi withatzimiri: Eubulo, Pudente, Lino, opoña Claudia.

²² Nokowaki inampishiritantimi Awinkathariti Jesucristo, inishironka jowayitaimi. Ari onkantaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI TITO

Withataantsi

¹ Naakataki Pablo otyaantzimrori jiroka, jompiratani Pawa ninatzi. Naaka Jotyaantapirori Jesucristo onkantya joshiritantaiyaari ikaatzi jiyoshiiyitairi Pawa, inkini jiyotairo iroopirotatsiri impinkathatasorintsitairo. ² Ari jiyoyitairi iriroriiti inkantaitatyüro jañaayitai. Irootaki ikajyaakaantakiri pairani Pawa tikiraamintha jiwitsikiro kipatsi. Tii jamatawitantanitzi Pawa. ³ Okanta jinintapaititaki, joñaagantaka Pawa Owawijaakotantaniri. Iriitaki kantakaantakirori ikinkithatakotairo jiñaani. Jimatakina naaka iijatzi, jotyaantakina nonkinkithatakaanti. ⁴ Iiroka Tito notyaantzini nosankinari. Nokimitakaantzimi tyaaryoomi notomintaimi, atsipatawakaa oshiritaa. Onkamintha inshironkataimi Ashitairi Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo, Owawijaakotantaniri, onkamintha jitakotaimi, piñiuro pisaiki kamiitha.

Jantayitiri antaripiroriiti ipoña jiwariiti

⁵ Iro nookantanakimiri Creta-ki pintampatzikayitanti, pamini antaripiroriiti jiwatirini oshiritachari, iro nokowakaakimiri. ⁶ Inkaati jiyayitatsini ontzimatyii inkamiithashiriti, iiro itzimi iitya kinkithatakowaitashityaarini, kinatani jowiro iina, oshiritani inkantya jowaiyaniiti itzimikari kankakowaitirini piyathari jinatzi, ñaathawaitaniri jinatzi. ⁷ Tima iri Pawa jantawaitziniri jiwatziriri oshiritaniriiti, ontzimatyii jaamaakowintya itzimikari kantakotirini kantakaapirori jinatzi, kishinkari jinatzi, shinkiryaaantzi jinatzi, antantzinkari, ojiytiiriri iiriikiiti jaapithatantziri. ⁸ Aña ontzimatyii joimaantaniti ipankoki, jantapiintayitiro kamiithari, kamiitha inkinkishiritya, tampatzikashiri inkantya, pinkathatasorintsitaniri, jiñaakotanitya, ⁹ tyaaryooshiri inkantya joshirityaawo ñaantsi otzimi jiyotaayitakiriri, inkini jimatanauro irirori jiyotaantiro tyaaryoopirori, inkini iijatzi jimonkatziyaari kaari yokaantironi tampatzikari. ¹⁰ Tima ojiyiki kowatsiri jiñaanaminthantashiwaityaawo, jiñaawaitashiwaita, jamatawitantzi. Iri antayitakirori jiroka, iitashiwaitachari “Totamishitaaniri”. ¹¹ Ontzimatyii pojyikairi iiroka jiyotaantayitzi, tima ojiyiki ikompitakaaka atziriiti ikaatzi isaikapankotaiyini. Jiyotaantashitawo jirikaiti kaari iroopirotatsiri, apa ikowashitaiyakani jaantyaawo kiriiki. ¹² Tima tzimatsiranki Creta-jatzi kamantantaniritatsiri, ikantakiranki: “maawoni Creta-jatzi, thiiyinkari ninatzi, kaaripirori, pirantziiti niyawairintzi”. ¹³ Imapiro jiroka ikantakiri. Irootaki pishintsithatantyaariri iiroka, inkini inkimisantaitiro tampatzikari, ¹⁴ ari onkantya jowajyaantantyaawori ikimisantapiintziro ikinkithatashitari Judá-mirinkaiti, tima ishintsithatantaki jirikaiti jowajyaantaitiro tyaaryoori. ¹⁵ Irootaki akantapiintziri: Apaani kitishiritaintsiri, tikaatsi iitya owaaripiroshiritirini onkantawitayta iioroka ipinkawaitzi. Iriima apaani thainkashiriri, kaaripiroshiritatsiri, tikaatsi iitya kitishiritakairini onkantawitayta impinkawaiwitya. Tima aritaki owaaripiroshiriwaitaka. ¹⁶ Iñaajaantzi jiyotakotairi Pawa. Iro kantacha, okaatzi jantayitzi, iro oñaagantzirori tii jiyotakotairi, aña Pawa ojiyiki ipinkimatataikiri jirika. Tima piyathatapiintakari iijatzi jirika, tikaachaajaini apaani kamiithari jantiri.

2

Jiyotaantaitziro Kamiithari Ñaantsi

¹ Irooma iiroka, okowatya piyotaantairo okaatzi tampatzikatatsiri, jiroka okantakota: ² Kimpoyaawaini inkantaiya antaripiroriiti, impinkathatakaantya, inkinkishiritakotiro kamiithaini jantayitiri, jothotyiro inkimisantai, jitakotantai, inkisashiwainitaiya. ³ Ari onkimiyaari iijatzi tsinani antawopiroriiti, opinkathatasorintsitantai, iiro okinkithatakotantashiwaita, iiro oshinkitapiintayita. Aña ontzimatyii iyotaantayitairo okaatzi kamiithayitatsiri. ⁴ onkini ominthashiritakaayityaawo mainawoiti aapatziyaari oimi, iijatzi onkimitairi owaiyaniiti, ⁵ onkinkishiritakotyaaawo kamiithaini antayitiri, kitishiri onkanta, antawairyaanto, pinkatha owiri oimiiti. Aririka omayitanairo jiroka, iiro ithainkawaitaitziro iñaani Pawa. ⁶ Ari inkimitanaiyaari iijatzi mainariiti, ontzimatyii inkinkishiritakoyitaiyaawo kamiithaini jantayitiri. ⁷ Irooma iiroka, pinkinkishiritya piyotaantairo tampatzikari, iro piñaantyaawori impinkathawaintaitimiro pantayitakiri, ari jimatakoyiitanaimiro. ⁸ Ari onkanta iiro itzimanta kijyimawintimironi pikantayitzi, aña pashiwinta inkanta kinkishiriwitachari inkantakotashitimi. ⁹ Ontzimatyii pishintsithayitairi ompirataari iiro ipiyathawaitari ompiratariri, aña jaminaminati jaapatziyaiyaari, iiro jiñaanaminthatziro aririka jompiratyaari, ¹⁰ iiro ikoshiniintzi kapichiini, aña ontzimatyii joñaagantiro kamiithatatsiri jamiintaayaari. Irootaki jiñaitantyaawori owanaa okamiithapirotataitzi jiyotaantaitziro iñaani Owawijaakotairi Pawa.

¹¹ Tima Pawa joñaagayitairo owanaa inishironkayitai, iriitaki matironi jawjakoshiriyitaimi maawoni atziiriiti. ¹² Iriitaki yotakaayitairori owajyaantantaawori athainkatasorintsitanti, iijatzi okaatzi anintashiritzi. Aña kimpoyaawaini ankanta iroñaaka, tampatzikashiri anaty, apinkathatasorintsitanti, ¹³ aminawooki owairi oyaakoniintani. Tima irootaatsi inkoñaatai Jesucristo, iriitaki amaironi jowaniinkawo Owawijaakotairi, Pawa. ¹⁴ Iriitaki Jesucristo shinitashitainchari apaniironi jowamaitiri. Tima ikowatzi impinawintairo okaatzi akaaripiroshiriyitaki. Iro ikowairi inkishiritakaayitai, onkantantyaari jashiyitai irirori, ayimaniinta ankanta antayitairo kamiithari.

¹⁵ Irooyitaki jiroka, piyotaantayitairi. Pishintsithatantiro. Iro pinkami-naantyaariri. Irokataki jowaitaki pimonkaatakaantiro jiroka, ontzimatyii jantayitiro onkaati pinkantantiri.

3

Inishironka owamiithashiritairi

¹ Ontzimatyii pinkinkishiritakaapiintiri janta kimisantzinkariiti ipinkathayitairi pinkathariwintantatsiri pinampiki, iijatzi inkimitairi jiwariiti. Iiro ipiyathanitanta. Ayimaniinta inkantayitya jantayitanairo kamiithari. ² Iiro ikijyimatanaari pashini, iiro jiñaanaminthatantashiwaita. Aña itakotantani inkanta, tsinampashiri jinaty iijatzi. ³ Pairani tzimatsi akantayiwita aakaiti, amasontzishiriwaitzi, apiyathawaiyita, tzipinashiri anayitzi, antayitziro añaamatashitari, iijatzi okaatzi anintakaashiyitari, owaripirotopiintakiri pashini ajyininka, anintakoyitantziro oiyyitarika, amanintashiritantzi, akisaniintawakaayita. ⁴ Iro kantacha imataranki inishironkayitai Owawijaakotairi Pawa, jitakoyitairi maawoni atziiriiti, ⁵ ari jowawijaakoshiriyitairi. Iro kantacha tzimatsi oita jantantakawori, tii aakatajaantaki antashityaawoni apaniironi akamiithashiriyitai. Aña

inishironkamachiitakai irirori. Ikimitakaantakiro iri kiwayitainimi, kimiwaitaka owakiraami intzimakaayitai Tasorintsinkantsi. ⁶Tima okaatzi jantzimoyitairi Owawijaakotairi Jesucristo, iriitaki Pawa kantakaawori, jotyaaantakairi Tasorintsinkantsi itsipashiripirowaitai okimiwaitakawo isakopirowaitakairimi. ⁷Iro jantantakawori jiroka inkini añaayitiro ikajyaakaayitakairi, ari añaampiyaaowo iroñaaka aritaki ankantaitatyaani añaayitai. Aritaki okanta, irootaki ikimitakaantairi kamiithashiri ananzi, tima nishironkatantaniri jinanzi irirori.

⁸Imapiro inatzi jiroka okaatzi nokantakimiri. Irootaki nokowantari piyotaaayitairi ikaatzi awintaanaariri Pawa piyotakotanairo iiroka okowapirotatya jiroka, inkini jantapiintayitanairo kamiithayitatsiri. Imapiro okamiithataki jiroka, owanaa jinintaityaaowo. ⁹Irooma aririka iñaanawintawakaashityaaowo tsika ikantakota itzimantayitakari pairani itakaantawori, iiro pimatsitawo iiroka posatikasatikawaitya, tikaatsi oitya, aminaantsi inatzi. Ari pinkimityaari iijatzi aririka iñaanawintawakaatsityaaowo tsika okantakota Ikantakaantaitani. ¹⁰Intzimirika owashiñaaironi jiyotaantiro tyaaryoori ñaantsi niyotaantakiri pairani, iro ompoñaantyaari jowajyaantakairi oshiriwitanainchari, pinkaminaathatiri. Iikirorika jiyataakaatyiro, papiitiri pinkaminairi. Iikirorika jiyataakaatyiro iiro pishinitainiri jiyotaantai. ¹¹Tima jiyotaitakiri jirika ipiyaatya, ikaaripiroshiriwaitaatzi. Apaniroini jiyakawintawaita.

Apaniroini ikantaitziri Tito

¹²Notyaantatyimiri Artemas. Irorika notyaantzimiri irirori, kimitaka iri notyaantimi Tíquico. Aririka jariitatya pisaiki iiroka, nokowi pimpoki iiroka pintonkiyotina Nicópolis-ki. Ari nokowiri naaka nontyaawontsi-takotiri janta. ¹³Iriima Zenas yotakopirotzirori ikantakaantaitziri, ipoña Apolos, aririka impokimatanaki irirori, pimpawakiri paawiyiri iiroka, inka-jyaakaiyaari impokanakirika. ¹⁴Tima maawoni aakaiti, iiro asaikashiwait-anta, ontzimatyii anishironkatiri kowityaaniuntawaitatsiri.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

¹⁵maawoni jiwthatzimi tsipayitakinari jaka. Nokowi iijatzi naaka piwith-atinari oshiriyitachari janta ikaatzi itakotanari. ¡Onkamintha inishironkayitaimi maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI PABLO JOTYAANTZINIRI FILEMÓN

Withataantsi

¹ Naaka Pablo osankinatzimirori jiroka. Tima jomontyaawintaitakinari naaka Jesucristo jaka. Iri notsipataka iyiki Timoteo nosankinatzimiro jiroka. Irokataki notyaantzini, Filemón, nitakotani nowimi, iiroka imitakotapiintakinari. ² Iro nosankinatzeni Apia nokimitakaantaawo “tyootyo”, ipoña nosankinatziniri iijatzi Arquipo tsipayitakairi añaashintsiyita. Irijatzi nosankinatzeni kimisantzinkariiti ikaatzi apatotapiintachari pipankoki. ³ Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa, iijatzi Awinkathariti Jesucristo, kamiitha isaikakaayitaimi.

Jitakonka ipoña joshirinka Filemón

⁴ Aririka namanamanaatakoyitimi, antawoiti nopaasoonkitziri Pawa. ⁵ Tima nokimakotakimi itakotani powantzi, kinatani powiri Awinkathariti Jesús, ari pikimitairi iijatzi ikaatzi jashiyitaari irirori. ⁶ Iro namanakotantzimiri inkini paapatziyawakaayitaiya iirokaiti poshiriyitaa, pinkimathapirotanairo kamiitha okaatzi jantakaashiritaimiri Cristo Jesús pikimisantairi. ⁷ Iyiki, itako powapiintanairi iiroka oshiriyitanaachari, irootaki jiñaantakawori iriroriiti ithaamintashiriproyita. Irojatzi oimoshirinkakinari iijatzi naaka, thaaminta nokanta.

Pablo ikantakowintziri Onésimo

⁸ Niyotzi iroñaaka, naaka jowawitaka Cristo nimonkaatakaimiromi onkaati pantairi. ⁹ Iro kantacha, apa nonkowakotashitimi kapichiini, tima niyotaki tsika pikanta pitakotanta. Pablo ninatzi naaka, antaripirotapaakina, jomontyaawintaitakinari Jesucristo. ¹⁰ Jirika Onésimo nokowaki paawakiri kamiitha. Iriitaki nokimitakaantakiri iriimi notomi, tima naakataki oshiritakaakari Cristo jomontyaitakina.* ¹¹ Tima ti opantawitari jirika, irooma iroñaaka iri opantzimotaimiri iiroka, ari inkimitzimotinari naaka iijatzi. ¹² Tima iijatzi notyaantaimiri Onésimo, itzimi nitakoniintari. ¹³ Ojyiki nokowawitaka intsipatinami naaka. Ari onkantakimi impoyaatimi iiroka jimitakoyitina jaka jomontyaitakina okantakaantziro nokinkithatakotziro Kamiithari Ñaantsi. ¹⁴ Aña iro kamiithatatsi, tikiraata nokimi pinkantina iiroka oita pikowiri, ti nokowi naaka noshintsiwintimi pantiro jiroka, iro nokowaki irokatajaantaki kantatsini oita pikowiri pantiri.

¹⁵ Aamashitya irootajaantaki imatantakari ishinitaitziri jirika Onésimo ishiyapithatantakimiri pairani, ari okanta ikimisantantaariri Cristo irojatzji impiyantaiyaari intsipatapiintapaimiri iiroka. ¹⁶ Iro kantacha, ti apa pinkimitakaantairi pompiratani pikimiwitari pairani, aña pinkimitakaantairi iriimi pirintzi pitakopirotoni. Ari nokimitakaantakiri iijatzi naaka. Aña iiroka mapirotatitironi pitakopirotaiyaari pompiratari koñaawoini, irijatzi jompirataari iijatzi Awinkathariti. ¹⁷ Tima pikimitakaantakina iiroka, naaka pitsipatani, ari pinkimitairi iijatzi irirori paawakiri kamiitha, pinkimitakaantiri naakami paawakimi. ¹⁸ Tzimatsirika oita

* **1:10** Jiroka wairontsi Onésimo iñaaniki iriroriiti okimiwaitawo akantziri aaka: “Opantaari”.

kaari jinimotakaimi, tzimatsirika oitya jiriiwitzimiri, pinkimitakaantiro naakami iriiwitimini. ¹⁹ Naakataki, Pablo osankinatajaantzimirori jiroka. Imapirotatya, aritaki nompinataimiro jiriiwitzimiri. Añaajaantaki iirokataki iriiwipirotanari naaka nowawijaakoshiritakaantaimi ²⁰ Ari okanta iyiki. Nokowataiki inkantakaiyaami Awinkathariti paawakiri kamiitha Onésimo, tima irootaki inimoshiritinari.† ²¹ Iro nosankinatantzimirori jiroka niyotzi aritaki pimatakinawo, tima aritaki pimatakiro ari panaakaanakiro okaatzi nokowakotakimiri. ²² Nokowataiki iijatzi, paamaakowintina niyaatashitimi pisaiki iiroka, ari nomayimotapaakimiri. Iroorika pinkamitantakiri pamanakotina, ari ishinitakiro Pawa imatya.

Iwiyaantakawori jiwithatantaitzi ipoña itasonkawintantaitzi

²³ Ari jiwithatizimi Epafra, notsipatakari jaka jomontyaawintaitanari Cristo Jesús. ²⁴ Ari jiwithatizimiri iijatzi Marcos, Aristarco, Demas ipoña Lucas, iriitaki notsipatapiintakari jaka. ²⁵ ¡Onkamintha inishironkataimi Awinkathariti Jesucristo! Ari onkantyaari.

† **1:20** Kantakotachari jaka “paawakiri kamiitha Onésimo”, irojatzi ikantsitari: “Nokowataiki pim-pantzimotaina iiroka”. Tima ifaaniki iriroriiti iwairo inatzi Onésimo jiroka: “Opantaari”.

JOSANKINAYIITZINIRI HEBER-PAANTIRI

Pawa jotyaaentakiri Itomi ikinkithatakotairi

¹ Pairani, ikowirika Pawa jiyotakairi achariniiti oityaarika, iri Kamantan-taniri amironi ñaantsi. Ojyiki japiipiintakiro Pawa, tzimatsi jimatakaayitakiriri Kamantan-taniriiti. ² Iro kantacha owakiraa iroñaaka, jotyaaentakairi Itomi irirori inkinkithatakotairi. Tima iriitaki Itomi jiwitsikakaakiri pairani jiroka kipatsi, iriitaki jashitakaaka okaatzi jiwitsikayitakiri. ³ Iri Itomi ikimitakaakiri iriimi jowaniinkatani, shipakiryaa ikanta. Ari ikimiwaitakari tsika ikanta irirori Ashitariri. Tima shintsinkantsi inatzi jiñaanitakari, iro kaari inashiyitanta okaatzi jiwitsikayitakiri jaka kipatsiki. Aritaki jimonkaatapaintziro pairani imatantyaari inkitishiritakaantai, jatai inkitiki, saikapai jakopiroriki Ashitariri itsipatapaari ipinkathariwintantzi. ⁴ Ari opoñaanakari janaakotziri imaninkariti Pawa, antawoiti jiñaapirotakaitakari irirori.

Iri Itomi anaakoyitairiri maninkariiti

⁵ Tima ikantawairi Pawa:

Notomi nowimi iiroka.

Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.

Ikantawairi iijatzi:

Naakataki piwaapatitaa.

Irokataki notomintaa.

Tima Pawa tikaatsi apaani maninkari inkantiri kimityaawoni jiroka. ⁶ Paata aririka japiitairo jotyaaentairi jaka kipatsiki itakawori itomintari, inkantayi-itai:

Inthaamintaiyaari maawoni imaninkariti Pawa.

⁷ Tzimatsi iijatzi ikinkithatakotziri maninkariiti, jiroka ikantaitzi:

Iriitaki matakairiri imaninkariti inkimitakotyaawo tampiyainka.

Iriitaki matakairiri jotyaaentaniiti inkimitakotyaarimi paampari.

⁸ Irooma aririka inkinkithatakotiri Itomi irirori, jiroka ikantzi:

Pawa, iiroka kantaitaachani pimpinkathariwintantai.

Ari pinkimitakotaiyaari pinkathariiti otzimimotziri jinchakiiri jimatantari ipinkathariwintantzi. Iro kantacha aña iiroka mataironi pintampatzikashiritai aririka pimpinkathariwintantai.

⁹ Iiroka kowirori kamiithari, irooma kaaripirori owanaa owatsimaimi.

Irokataki isaipatziitotai Pawa, pimpinkatharitantaiyaari. Iriitaki piwawani matakimrori.

Isaitantaimiro yiinkantsi ari pikimoshiritairi tima panaakoyitairi pitsitapi-intawitari.

¹⁰ Jiroka pashini ikinkithatakotziri Itomi, ikantaitaki:

Pinkathari, owakiraa itantanakari pairani irokataki witsikakirori kipatsi.

Irokataki witsikajaantakirori inkiti.

¹¹ Jiroka okaatzi piwitsikakiri, aritaki apirotaiya paata, irooma iiroka ari pinkantaitatyaani.

Ari onkimitakotaiyaawo okaatzi piwitsikani pajjatomawori kithaarintsi.

¹² Tima aririka ompajjatomawoti piithaari, pankowiimawotziro, paminai pashini owakiraari pinkithaataiyaari.

Ari pinkimitagairo paata iiroka piwitsikani kipatsi iijatzi inkiti.

Irooma iiroka ari pinkantaitatyaani iiro pipashinitanilai.

Iiro papirotaa.

¹³ Ikinkithatakoitakiri iijatzi, ikantaitzi:

Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti, irojatzji paata nowasanki-taantyaariri kisaniintakimiri, aripaiti paatzikantaiyaari piitzi.

Tima tikaatsi maninkari inkimitakaantiri Pawa inkantiri jiroka. ¹⁴ Tima maawoni maninkariiti, apa jotyaantaitziri jimitakoyitairi atziriiti awi-jakoshiriyitaatsini.

2

Antawoiti owawijaakoshiritaantsi

¹ Ontzimatyii ankimisantiro okaatzji jiyotaakairi, onkantya iiro owajyaantantawo. ² Iiro owashiñaayitairo jotyaantaitantakariri pairani maninkariiti inkamantantiro. Tima maawoni kaari owakimpitayawoni inkimisan-tairo, jowasankitaitakiri ipiyathatakawo. ³ Aaka jimapiroiti jowasankitaiti, iirorika owakimpitatawo ikinkithatakoitziro antawoiti awijakoshiritaantsi, jitaapantari Awinkathariti Jesús ikinkithatakotapaintziro. Irootaki ikamantayitairi ikaatzji kimayitajaantakirori. ⁴ Iriitajaantaki Pawa yotakaayitakairori imapirotatya okaatzji ikamantaitakairi, tima jimatakaantakiro ita-sonkawintantayitzi, joñaagakaantakiro kaari jiñaitapiintzi, Tasorintsinkantsi antakaantakirori jiroka, ari imatajaantakari ikowiri Pawa.

Matakirori jowawijaakoshiritantzi

⁵ Tii iri maninkariiti jimatakairi Pawa impinkathariwintairo tsika asaikayitai paata, otzimi nokinkithatakotakimiri. ⁶ Aña atziriiti jinayiti mataironi paata. Tima ikantaitaki pairani:

¿Iriipirorima atziriiti pikinkishiritakotantari?

¿Iitama pikowantari pinishironkayitairi?

⁷ Aña kapichiini ifiuro atziriiti tii janaakotantzi, iri maninkariiti anaakoniin-takiriri.

Iro kantacha, irootaatsi pamathaitairi inkini ipinkatharintsitai, otzimimo-tairi jowaniinkawo.

Iri anaakoyitaironi maawoni piwitsikani.

⁸ Pinkimitakagairi ikanta pairani aatzikiriri iisaniintani, jompirataiyaari maawoni.

Ari inkantakaayitaiyaari Pawa atziriiti, maawoni impinkatharintsitai tima tikaatsi apaani anaakotantaatsini. Iro kantacha, tikira jiñaayitziro atziriiti jiroka. ⁹ Iro kantacha, tzimatsi atziri jotyaantaitakiri, irijatzji ñaapaintzrori kapichiini tii janaakotantzi, iriitaki anaakotakiriri maninkariiti. Iriitaki nokinkithatakotzi Jesús. Tima iriitaki ñaakirori ikimaatsitaka irojatzji ikamantakari, ipoña jamathaitakiri ari okanta ipinkathayitantaariri, otzimi-motairi jowaniinkawo. Irootaki ikamawintantakairi maawoni, tima anta-woiti inishironkayitai Pawa.

¹⁰ Owanaa otampatzikatataiki tsika ikinakaakiro Pawa ishinitakiri Jesús inkimaatsiwayitai, ari jothotyaaakairi onkaati jantiri. Tima Jirika, ashiy-itariri maawoni, kantakaantzrori itzimayitanti maawoni, irijatzitajaan-taki kimaatsitakowintaari ikini jowawijaakoshiritairi, ari onkantya intsi-patantataiyaariri maawoni itomiitari janta jowaniinkawoki. ¹¹ Jiroka okan-takopirota, ikimitakaantai Jesús iririntzi, tima ari akaatziri awaapatitaari Pawa. Iwaapatitari irirori itasorintsishiritakaantzi, awaapatitaari iijatzji aakaiti itasorintsishiritakayitai Jesús. ¹² Iro ikantantakari pairani:

Nonkinkithatakotaimi iiroka isaikayitzi nirintziyitairi,

Tsikarika japatotapiintaita, ari nonthaamintaimi nompampithagayini.

¹³ Ikantaki iijatzji:

Nawintaani nowairi Pawa.

Ipoña iijatzi ikantzi:

Jirika Naaka, notsipayitaari itomiiti Pawa ikaatzi ikimpoyaakaayitaanari.

¹⁴ Akantaajaantayitaka aakaiti atzirizti, otzimi awatha, otzimi araani, ari ikantakari iijatzi Jesús irirori, iro jimatantakawori ikami. Aripaiti joitsinampaakiri kamaari. Tima otzimimowitayitaari kamaari ishintsinka imaamanitantariri kaamaniriiti. ¹⁵ Ari ikinakaakirori Cristo ikimitakaantaawo joimishitowaatyaimi athaawantawitawo kaamanitaantsi, okimiwaitakawo atziritanakityiimi kaamanitaantsi iro ashitayitakinimi. ¹⁶ Imapirotatya, kaari maninkariiti impokashitaki Cristo inishironkatairi. Aaka ipokashitaki, ichariniyitai Abraham-ni. ¹⁷ Irootaki jatziripirotantakari ikimitai aaka jirintziyitai, ari okanta jimatantakawori ikowapiintawitakari jimatiromi pairani Ompiratasorintsipirori. Imapiro inishironkatantaki irirori, ityaaryootaki jimatantakawori, iri kantakaantakirori ipiyakotantairori Pawa akaaripiroshiriwitaka. ¹⁸ Tima atziri jinapaintzi Jesús ikimaatsiwaitapaintawo irirori inkaaripirotakaitirimi. Irootaki jinishironkatantairi aakaiti inkowaitimi inkaaripiroshiritakaitaimi.

3

Iri Jesús anaakotziriri Moisés

¹ Iyikiiti oitshiritaari, nonkantimi pikaatzi ikaimashiritaime Inkitijatzii: Pinkinkishiritakotairi Cristo Jesús, iriitaki kimitakariri otyaantaari, irijatzi kimitakariri Ompiratasorintsipirori. ² Jantziri otyaantaari ityaaryoow-intziro ikantziriri otyaantziriri. Ari ikantakari iijatzi Jesús. Ikimitakotakari Moisés-ni, ityaaryoowintakiniri iyyininkapaini jashitari Pawa jiiitatziri “Inampipanko Pawa”. ³ Iro kantacha Jesús iri matzirori jiñaapirota janaakotziriri Moisés-ni, tima iriitaki witsikakiriri pairani. Iroowaitaki ikantapiintaitzi: “Pimpinkathatiro nopanko”. Tima kaari pankotsi inkantakopiroiti impinkathaitiro, aña iri ipinkathaitzi ashitawori ipanko. Tima itzimi witsikirori pankotsi iri ñaapirotachari.* ⁴ Tima iri ashitawori pankotsi itzimi witsikakirori, iroowaitaki ikimitaakiro pairani Pawa jiwitsikantakawori maawoni. ⁵ Ikantaitaki: Moisés tyaaryoowintakiriri iyyininkapaini jiiitatziri “Inampipanko Pawa”. Iro kantacha ikimitakomachiitakari ompirataari, ikinkithatakotairo onkaati awijatsini. ⁶ Iriima Cristo, iriitajaantaki tomintariri ashitawori pankotsi, iriitaki jiwatairi ikaatzi ikimitakaantaitaari pankotsi. Ari ankaatairi jirikaiti jiiitaitakiri “Inampipanko Pawa” aririka antyaaryoowintairi, kiso owanairi irojatzi iwiyaantapaatyaawoni kitijiyiri.

Jimakoryaaminto jashiyitaari Pawa

⁷ Jiroka ikantakiri Tasorintsinkantsi:

Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, ikantzi:

⁸ Iiro pikisoshiriwaitzi.

Pikimitarikari pithokashitakinari pairani jookimowaitakinawo iñaani otzishimashiki.

⁹ Ari ikowakaawitakinawo pichariniiti nowasankitairimi, jookimowaitakinawo iñaani,

Okantawitaka jiñaawitakawo nonishironkatakiri okaatzi 40 osarintsi.

¹⁰ Irootaki nokisantanakari,

* **3:3** Iri Moisés kimitawori pankotsi, tima irijatzi iyyininka Judá-mirinka jiiitatziri “Inampipanko Pawa”.

Nokantaki: Ari ikantapiintatya itzipinashiriwaitzi,
Tii jantayitziro nokowakairiri.

¹¹ Noyatsimankakiini nokantanaki:

Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.

¹² Iyikiiti, ñaa powajyaantzirikari Pawa, Kañaanitatsiri. Iiro pikaaripiroshiriwaitzi, iiro pithainkashiriwaitzi. ¹³ Iro kamiithatatsi pominthashiritawakaapiintya poshiritaiya. Pitataityaawoota onkantya iiro jamatawitantzimi pantayitairo kaaripirori, irojatzi piñaantyaawori pinkisoshiriwaiti.

¹⁴ Iikiirorika oisokiropirotanatyaaari Cristo, irojatzi iwiyaantapaatyaaawoni kitiiyyiri, aritaki añiuro intsipaminthayitai. ¹⁵ Irootaki ikantantaitari:

Pinkimairi jiñaawaitzi Pawa, inkantzi:

Iiro pikisoshiriwaitzi.

Pikimitarikari pithokashitakinari pairani.

¹⁶ ¿Itzimikama pithokashitakariri ikimataawitakawo iñaani Pawa? ¿Kaarima jirikaiti ijiwatakiriri Moisés-ni ipoñaakagaari Egipto-ki? ¹⁷ ¿Itzimikama ikisapiintakiri Pawa okaatzi 40 osarintsi? ¿Kaarima antapiintakirori kaaripirori, ikaatzi apirotainchari otzishimashiki? ¹⁸ ¿Itzimikama ikinkithatakoitakiri ikantaitaki:

Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki?

¿Kaarima jirikaiti ikantaitakiri piyathariiti? ¹⁹ Ari añiuro oita kaari jaritakaantaari, iro kantakaantakirori tii ikimisantaiyiini.

4

¹ Iinitatsi ikajyaakaakairi aakaiti kimiwaitakawori jariitakaayitaimi imakoryaamintoki. Irootaki pimpinkathatantaiyaariri, otzimikari oitya otzikaawakimiri, iro iiro pariitanta.* ² Tima akimairo aakaiti Kamiithari Ñaantsi, ari akimitaari ikanta achariniiti pairani. Iro kantapainchari jirikaiti, tii jinintaimaitawo ikimakowitakari, tima tii jawintaashiritawo ikimawitakari. ³ Irooma aakaiti awintaakari, aritaki jariitakaayitai imakoryaamintoki. Jiroka ikinkithatakotakiro jimakoryaaminto, ikantaki: Noyatsimankakiini nokantanaki:

Iiro nariitakaari nimakoryaamintoki.

Aña ithonkatakiro pairani Pawa jantawaitani owakiraa jiwitsikantakawori kipatsi. ⁴ Tima tzimatsi tsika okinkithatakota 7-tapaintsiri kitiiyyiri, inkantaitzi:

Jiroka 7-tapaintsiri kitiiyyiri, ari ipakaakiro jantawairi Pawa, jimakoryaaki.

⁵ Jiroka makoryaantsi irojatzi ikinkithatakoitziri, inkantaitzi:

Iiro nariitakaayitaari nimakoryaamintoki.

⁶ Ari okantari. Irootaki intzimantaiyaari makoryaashiriyitaatsini. Irima pashini itayitakawori, tii jariiyita, tima tii ikimisantzi ikinkithawiitanari Kamiithari Ñaantsi. ⁷ Okanta awijanaki pairani ojyiki osarintsi, japiitairo Pawa ikinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto, jiitairo “iroñaaka”. Irootaki josankinatakotairi David-ni, ikantaki pairani:

* **4:1** Jiroka imakoryaaminto, tzimatsi ojyakaawintachari jaka. Tima pairani, jimakoryaawintakiro Pawa jiwitsikantakawori kipatsi, ikimitakaantakiro “imakoryaaminto” jiroka 7-tapaintsiri kitiiyyiri jimakoryaantakari. Ikanta osamanitaki, ishitowayitai Judá-mirinkaiti janta Egipto-ki, 40 osarintsi ikinakinawaiyitaki, irojatzi jariitantakari kipatsiki ikajyaakaakiniriri Pawa. Irojatzi jiroka kipatsi jiitaitakiri “jimakoryaaminto”. Iro ojyakaawintachari iroñaaka kimitawori “jimakoryaaminto” kimisantzinkariiti, tima tzimatsi kantatsiri: “Iro inkiti jimakoryaaminto kimisantzinkariiti”. Tzimatsi pashini kantatsiri: “Iro ‘jimakoryaaminto’ jiroka awintaashiritaniri jowawijaakoshiritanti Pawa, tima tii okowajaanta iñaashintsiiwaitaiya onkantya jawijakoshiritantaiyaari”.

Pinkimairi “iroñaaka” Pawa jiñaawaitzi, ikantzi:
Iiro pikisoshiriwaitzi.

⁸ Aririka jimatakiromi Josué jimakoryaapirotakairimi pairani achariniiti, iirotya japiitaironi Pawa inkinkithatakotairo pashini jimakoryaaminto.

⁹ Ari ayotziri iinirotatsi ojjakaawintachari jimakoryaamintopirotaiyaari jashitaari Pawa. ¹⁰ Iro joyakaawintakiri pairani Pawa jimakoryaawintakiro jantawaitani ithonkakiro. Tima ari inkimiyitaiyaari makoryaashiriy-itaatsini ari onthonkaiyaari jantawaitani.

¹¹ Ontzimatyii antyaaryoowintairo ariitantaiyaari amakoryaashiriyitai, ojjakoyitarikari piyathayitainchari pairani. ¹² Tima iñaani Pawa, añaakaantaniri inatzi, shintsinaani okanta. Okimitakawo osataamintotsi thoyimpiminitatsiri, tii ojjinkaakaanta owawiryaaatonkitantzi irojatzin thomai iipathantsiki. Imapirotzirori iñaani Pawa kimitawaitaka omokayinatatyaimi, irootaki yotakaantironi inkinkishiritaitaari, inkowashiritaitiri iijatzii. ¹³ Ikaatzi jiwitsikakiri Pawa iiro jimatziro jimanapithatyaari iiro jiñaantaari. Aña Pawa jiyotakotairo maawoni antayitakiri, iriitaki aminakoyitaironi.

Iri Jesús anaakotziriri Ompiratasorintsipirori

¹⁴ Jirika Jesús, Itomi Pawa, iriitaki anaapirotakirori inkiti. Iriitaki ankimitakaantya Ompiratasorintsipirori. Irootaki oisokirotantyaariri awintaashiritaari ikimaitai akantaki: “Nokimisantairi Jesús”. ¹⁵ Tima Jesús ikimaitari Ompiratasorintsipirori, irootaki inishironkatantairi ontzimirika pomirantsitzimotaini. Tima pairani tzimawitaka ikowashiriwitakiri irirori, ari ikimitakotakai añaayitziro awijyimotairi aakaiti. Tiimaita ikaaripiro-tapaintzi kapichiini. ¹⁶ Irootaki awintaantyaariri amanamanaataiyaari Jesús kimiwaitaka aashiritaatyimi tsika ipinkatharitai. Tima aritaki inishironkayitai, aririka ankowityaashiriwaiti.

5

¹ Tima Pawa owakiriri pairani atziri Jompiratasorintsipiroti. Iriitaki kantakowintairini atziriiiti kaaripiroshiriyitatsiri. Iri taayitaironi jashitakaitariri Pawa. ² Tima atziri jinaki jirika Ompiratasorintsitaari, otzimimotziri oita pomirantsitzimoyitariri. Irootaki jamatsinkawintantariri tzipinashiriwaitatsiri atziriiiti pokashitziriri, masontzishiriyitatsiri iijatzii. ³ Jimatsitawo irirori itaawinta okaatzi jashitakaariri Pawa inkini impiyakotiniri ikaaripiroshiriwaitzi, jantziro ikimitaapiintziniri atziriiiti. ⁴ Tikaatsimaita Ompiratasorintsitaari kantatsini: “iNaaka Ompiratasorintsitaari!”, aña Pawa matakairiri jompiratasorintsitantari, ikimitaakiri jowakiri pairani Aarón-ni.

⁵ Ari ikantakari iijatzii Cristo, tii ikowashitaka apaniironi inthaam-intakoityaari, inkantimi: “iNaaka Ompiratasorintsitaari!” Aña Ashitariri matakirori, ikantziri:
Notomi nowimi iiroka,
Naakataki piwaapatitanaa iroñaaka.

⁶ Ipoña ikantaki iijatzii:
Iiroka kantaitachani Pompiratasorintsitaariti,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.

⁷ Tima pairani jatziritapaintzi Cristo, jiraaniintaka jamanamanaatakari Pawa, ikaimakaimataki shintsini jamanari. Aña Pawa, otzimimotziri ishintsinka, ari onkantakimi jowawijaakotiri iiro jowamaantaitari. Tima Cristo pinkathatasorintsitaniri jinatzi, ikimisantakiri Pawa

ikowakotakiriri.* ⁸ Okantawitaka Cristo iriitawitaka Itomi Pawa, ikimaatsitapainta, tima ifaakiro tsika okanta tii ipiyathataita. ⁹ Ikanta jimonkaatakaitakiri jantiri, ari imatakari jowawijaakoshiritairi inkaati kimisantairini, ari inkantaitayaani jawijakotai. ¹⁰ Ari okantakari, Pawa Ompiratasorintsitakaariri, ari okimitakawo tsika okanta jompiratasorintsitakaakiri pairani Melquisedec.

Ikamantantaitziro aririka owajyaantiro awintaashiritari

¹¹ Tzimatsi ojyiki nokowawitari niyotaimiri tsika ikantakota jirika. Iro kantacha owanaa opomirintsita nimatimiro, tima kisoshiri pikantayitaka, osamani onkantya pinkimathatantyaawori. ¹² Timu osamanitaki, noñaajaantaki iirokatakai yotaantanaatsinimi. Iro kantacha iinta okowa intzimi iitya yotaayitimi iirokaiti, irojatzii japiitaimiri itayitawori jiyotaantziro ifaani Pawa. Okimiwaitakawo tsika ikantaitziri ithotaitziri, tikira impaitiri tatsinaatsiri owanawontsi. ¹³ Ari pikantari iirokaiti, kimiwaitakimi iinchaaniki ithotaitziri, tima tikira piñaantapiintawoota kamiithashiritakaantatsiri. ¹⁴ Iriima owayitakawori tatsinaari owanawontsi, iriwaitakimi ñaantapiintakawori, tii opomirintsizimotari jiyotziro otzimi kamiithatatsiri, otzimi kaaripirotsiri.

6

¹ Ontzimatyii niyaatakairo niyotaapirotimiro pashini tsika ikantakota Cristo. Tii okantzi napiipiintimiro piyotsitakari iirokaiti, okimitatya okantakota jiroka: Jowajyaantairo kaaripirori kaamanishiritakaantatsiri. Jawintaashiriitaari Pawa. ² Jiyotaayitakimiro iijatzii owiinkaataantsi, iijatzii otzimikapatzii totaantsi, jañaakaayitairi kamayitatsiri, jowasankitaayitairi kaaripiroshiriri. ³ Irootaki aatakaantyaawori pashinitatsiri, inkamintha iri kowatsini Pawa. ⁴ Onkamintha iiro aminaashiwaita pikimakiri, itasonkawintaitakimi, inampishiritantakimi Tasorintsinkantsi, ⁵ piñaawitakawo okamiithatzi motzimi ifaani Pawa, iijatzii ishintsinka joñaagantari paata. ⁶ Timu ikaatzii ñaawitakawori jiroka, ipoña jowajyaantairo, iiro jimatairo impiyashiritai jookantaiyaawori iyaaripironka. Kimiwaitakimi iriitakimi apiitaironimi impaikakotakaantairimi Itomi Pawa, kimitawaitaka iriimi thainkimawaitakirimi iijatzii ipiyotaiyani atziriiti. ⁷ Okimiwaitakawo owaantsi irinkapathatziro inkani, aririka impankiitantyaawo, iroorika jyookanaintsini pankirintsi pinawontsitachari, iri Pawa tasonkawintakiriri pankitakirori. ⁸ Iroorika iyoshiitachani ojyookanaki kitochii, inchashi, tii opantawo, katsimashiri inkantya pankitakirori, intaayitairo paata.

⁹ Irooma iirokaiti, nitakoyitani, niyotajaantzi iiro pikimitakotawo nojyakaawintakiri, tima niyotaiyini naaka pantanairo kamiithari owakiraa jowawijaakoshiriyiitaimi. ¹⁰ Timu Pawa tampatzikashiri jinatzii, iiro ipiyakotaimiro pantayitakiri iirokaiti, pitakoyitanaari ikaatzii pairyaayitairi Irirori, iikiro piyaatakaatziiro pitakoyitari. ¹¹ Irootaki nokowakoyitaimiri, ari pinkantapiintatyi poñaagantairo pinyaaroyooshiriyitai, irojatzii imonkaayitantaayaari okaatzii poyaakoshiritaiyarini. ¹² Iro pipirashiriwaita iirokaiti, aña iro kamiithatatsi pinkimitakotyaari ikaatzii jatakairori

* **5:7** Jiroka ikantakiri Jesús, jamanamanaatakari Pawa, ikantzi: "Ashitanari, pishinitanarika, pinkimitakantawo pomishitowaayiniimi iiro nokimaatsiwaitantawo onkaati nonkimaatsiyaari. Iromaita pimatanaawo okaatzii nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzii pikowakaakinari iiroka". Jiroka ikinakaakiro Pawa ikimisantakiri Jesús ikowakotakiriri, jamawitakaakiri ikimaatsiyitakari, ishinitakiri inkamimotanti jañaakagairi iijatzii.

ikimisantanai, ikaatzi kamaitanaawori. Tima iriitaki aayitaironi ikajyaak-agaitakiriri.

¹³ Tima pairani owakiraa Pawa ikajyaakaakiniriri Abraham-ni, tikaatsi anaakotirini Pawa ipairyaa kirowairo, iri yotironi iijatzi imapirotatya imonkaawainiti. Aña iri pairyaachari apanirowni iwairo Pawa, ¹⁴ ikantakiri Abraham:

Imapiro nontasonkawintimi Naaka,

Imapiro nojyityimiri Naaka pincharinityaari.

¹⁵ Tii jathawaawaita Abraham-ni, amatsinka ikantawintaka, jiñaakiro ikajyaakagaitakiniriri. ¹⁶ Tima aririka inkowapiinti atzirii jiyoti imapirorika imatya ikajyaakagaitziriri, ipairyiro iwairo anaakotziriri, ari jiyoyiiti imapiro jimonkaawainiti paata. ¹⁷ Ari okimiwitawo okaatzi jantakiri Pawa, ipairyagaa irirori imatantyaari ikajyaakaantakiri. Tikaatsi kantironi impashinitakairo okaatzi ikinkishiritakari jantiri. ¹⁸ Ari okanta otziman-tanakari apiti kaari ikantayii tai impashinitakaayii tairo. Iro imatantari ayotai tii ithiiyanita Pawa, irootaki kimoshiriprotakari aakaiti awintaashiriy-itaari Irirori, ayotzi ari imonkaataiya oyaakoniintziri.* ¹⁹ Iro oyaakoniint-tanka jiyakaawintaitziri jaka kimitawori tinari againtaatzirori antawoiti pitotsi iiro amaata. Ari okimitari oyaakoniintani, againtashiri owayitai. Irootaki kantakaawori ankimitakotantyaariri tyaatsiri jotantotaitantakawo tontamawotatsiri.† ²⁰ Ari añaampiyaawo aakaiti kantatsi antyaayitai kimitakawori jiroka, aririka oyaatzishitanairi Jesús itzimi joyyakaawintaitakiri tyagaintsiri janta. Tima iri Jesús joyyakaawintaki pairani Melquisedec. Iriitaki Jesús Ompiratasorintspirori iroñaaka, ari inkantaitatyaani irirori.

7

Jompiratasorintsinka Melquisedec

¹ Tima Melquisedec, iri pinkathariwintantantsi Salem-ki, jompiratasorintsiti jinatzi jinokijatzi Pawa. Iriitaki aawairiri pairani ipiyaawo Abraham-ni japirotakiri pashini pinkathari jowayiritari, itasonkawintawairi.*

² Irijatzi ipaki pairani Abraham-ni ajyaagawontsi okaatzi jaapithatantakiri jowayirita. Tima Melquisedec, tzimatsi oiyakaawintachari iwairo. Jiroka itawori oiyakaawinta: “Pinkathari Kamiifhashiriri”. Jiroka apititaintsiri oiyakaawinta iwairo ipinkathariwintantzi Salem-ki: “Pinkathari Saikakaantatsiri Kamiitha”.† ³ Tii jiyotaitziro iwairo ashitariri, tii jiyotaitzi iijatzi itzimi ichariniyitanakari. Kimiwaitaka tii otzimimi ipoñaantanakari, tsika ithonkaka iijatzi, ikimitakotakari Pawa, ari ikantaitatziro irirori Jompiratasorintsitaaritzi.

* **6:18** Tima tzimatsi apiti kantakotachari jaka kaari inkantayii tzi impashinitakaayii tairo. Jiroka itawori: “Pawa tii ithiiyanita, aritaki imonkaatatya okaatzi ikajyaakaantakiri”. Jiroka apititanaintsiri: “Tikaatsi pashinitakaironi ipairyaa aka apanirowni iwairo Pawa, tikaatsi anaakotirini irirori”.

† **6:19** Iro ikinkithatakoyiitzi tontamawotatsiri jotantotaitawori tasorintsiapanko, iro jiiyiitzi tasorintsisagaaki. Apa intyi Ompiratasorintsitaniri, tii jaakowintawo intyaapiinti. Iro ikantayii tzi “ari janta joñaaganta Pawa”. Irootaki oiyakaawintawori inkiti tsika añaari Pawa paata. * **7:1** Jiroka wairontsi “Salem” irootaki jiiitaitziri nampitsi Jerusalén pairani tikira jinampitawo Judá-mirinkaiti janta. † **7:2** Jiroka kantakotachari ipakiriri Abraham-ni pairani Melquisedec. Aririka jaapithatanti jowayirita Abraham-ni onkaati 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec. Ari ikantakiro maawoni jaapithatantakiri, ontzimirika 10, apaani jashitakaatyaari Melquisedec.

⁴ Ari añiuro ñaapirori jinatzi Melquisedec. Tima Abraham-ni, achariniyi-taari aakaiti, iri ipaki pairani okaatzi jaapithatziriri pinkathariiti jowayiritari. ⁵ Iro kimitakawori okaatzi jantapiintayitakiri pairani Leví-mirinkaiti. Ipayitziri apaani tzimimotziriri iyyininka ontzimirika 10, tima iro oshinitaantziri Ikantakaantaitani jantayitiro Ompiratasorintsitaari. Iro jamitaiyarini, tima irimirinkaiti jinatzi ichariniyitari Abraham-ni. ⁶ Iriima Melquisedec kaari ajyininkata a-Judá-mirinkatzi aaka, kaari ayotaajaitzi iita charinitariri. Iro kantacha, Abraham-ni, itzimi ikajyaakaapiroitakiniriri pairani, iritajaantaki pakiri Melquisedec apaani kaatatsiri 10 jaapithatanakiri jowayirita. Ipoña Melquisedec itasonkawintanakiri Abraham-ni. ⁷ Imapirotatya ikantapiintaitzi: “Itzimirika tasonkawintantatsiri, janairi itzimi itasonkawintaitziri”. ⁸ Itzimirika ipayitzi apaani iitarika kaatatsiri 10 jaka kipatsiki, atziri jinayitzi, kaamaniri. Iriima Melquisedec, kimiwaitaka kañaaniri jinatyimi irirori. ⁹ Irojatzi jantakiri Leví-mirinkaiti, ikaatzi ipashitapiintaitari. Aña kimiwaitaka iritakimi pinakowintantatsinimi, tima irootaki jantakiri ichariniiti Abraham-ni, ¹⁰ itanakawo ipinakowintantaki ipashitakari pairani Melquisedec itonkiyotantawaariri jowayirita. Tima tikraamintha itzimaajaitzi Leví-ni, aritaki jantsitakawo Abraham-ni jiroka.

¹¹ Pairani, ikaatzi Ompiratasorintsitaari, ichariniiti Aarón-ni jinatzi, ikan-tayitzi “Leví-mirinkaiti”. Ari okanta Ikantakaantaitakiri. Iro kantacha jirikaiti Ompiratasorintsitaari, tii jimatajaantziro jowamiithashiritanti. Arimi jimatakiro, irotya josankinatakoitaimi pashini Ompiratasorintsitaari kimitaariri Melquisedec, kaari charinitariri Aarón-ni. ¹² Imapiro itzimai pashini Ompiratasorintsitaari kaari icharinita Aarón. Irootaki ompashinintaiyaari Ikantakaantaitani, onkantantyaari intzimai pashini Ompiratasorintsitaari. ¹³ Tima jirika ikinkithatakotaitakiri kimitaariri Melquisedec, kaari ichariniiti Leví-ni, pashinimirinkaiti jinatzi, kaari tzimaajaitatsini apaani iyyininka intzimi jompiratasorintsitaityaari. ¹⁴ Jirika kimitakariri Melquisedec, iri Awinkathariti Jesucristo, icharinitakari Judá. Tima pairani josankinariki Moisés-ni, tii oshinitaantsitzi jompiratasorintsitaariti charinitariri Judá.

¹⁵ Ari okoñaapirotziri ontzimatyii impoki pashini Ompiratasorintsitaari kimityaarini Melquisedec, ¹⁶ tii jompiratasorintsiwita inkimityaari okinkithatakotziri Ikantakaantaitani icharininimachiini Leví-ni. Aña iri kimityaarini apaani tzimatsiri ishintsinka, kaari kaamanitatsini. ¹⁷ Tima iri ikinkithakotitaki, ikantaitzi:

Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,
Ari pinkimitaiyaari ikanta pairani Melquisedec.

¹⁸ Ari okanta, tima okaatzi Ikantakaantaitakiri, jowajyaantaitiri, tii imatziro owamiithashiritanti, tzimatsi kowityaachari. ¹⁹ Tima tikaatzi owamiithashiriti Ikantakaantaitani. Oztimimaita pashini poyaataawori, irootaki matakaayitaironi okaakishiritairi Pawa, tima iro oyaakonintiri.

²⁰ Irootaki ikajyaakaakairi jiroka Pawa, tima iriitaki pairyaincha apaniroini iwairo jiyotaitantyaari imapiro imonkaatya. ²¹ Iriima Ompiratasorintsitaintsiri pairani, tii ipairyaaajaita Pawa jowantaitakariri jirikaiti. Iriima pashini, iri ipairyaaawintaka Pawa, ikantaki:
Naaka Pinkathari pairyaaawintainchari apaniroini, tii noipithokanitziro noñaani.

Iiroka kantaitaachani Pompiratasorintsitai,
Ari pinkimityaari ikanta pairani Melquisedec.

²² Ari okanta, iriitaki iroñaaka Jesús yotakaayitairori imapiro imonkaataiya okaatzi jantzimoitakairi, irootaki anaakotakorori pashini itawitanakawori pairani ikajyaakaawakaitari.

²³ Tima ojyiki ikaawitaka pairani Ompiratasorintsiwitainchari, ojyiki poyayitakariri iriroriiti. Ikampiintayitaki jirikaiti, tii okantzi jiyaatakaairo jantayitirimi, aña intzimi pashini poyaatyaaarini. ²⁴ Iriima Jesús, kañaaniri jinatzi irirori, iri kantaitachani Jompiratasorintsiti. ²⁵ Ari okanta, iri Jesús owawijaakoshiritapiintairi okaakishiritantaiyaariri Pawa, ikantakowintapiintai.

²⁶ Iriitajaantaki Ompiratasorintsitaari akowityaapirotakiri. Jiroka ikanta irirori: Itasorintsishiritzi, ikamiithashiritzi, ikitishiritzi, tii isaikimoyitairi kaaripiroshiriri, janaapirotairo inkiti. ²⁷ Jirika Jesús tii ikimitari Ompiratasorintsiwipowitachari pairani. Tima aririka intaayitiniiri atziriiti jashitakaariri Pawa, jitawo ikowakotziri Pawa impiyakotawakiri iyaaripironka irirori. Iriima Jesús jothotyaaiki maawoni, jimonkaatakiro ishinitaka pairani apaniroini inkimitakotyaari jatsipitakaani Pawa. ²⁸ Ikaatzi Ompiratasorintsitakaakiri pairani Ikantakaantaitani, atziri jinatzi, shipitashiriri, ikaamaniyitzi. Iriima Itomipirori Pawa pokaintsiri pairani awijaki ojyiki osarintsi, Jompiratasorintsitakaakiri Pawa ipariyaaka iwairo. Iri monkaatajantakorori kamiithaini, ari onkantaityaani.

8

Iri Jesús kantakowintantaatsi owakiraatantaari kajyaakaawakaantsi

¹ Jiroka iroñaaka otzinkamiprotari ikantaitakiri: Iriitajaantaki Cristo Ompiratasorintsiwintairi, iri saikaatsiri jakopiroriki Pinkatharipirori, it-sipataari ipinkathariwintantai inkitiki. ² Okimiwaitaawo ari jantawaitimi tasorintsithaantiki, iro kantacha, tiimaita jantawaitzi tasorintsithaantiki jiwitsikani pairani atziriiti, aña inkitiki jantawaitai, otzimi jiwitsikakaantairi Pawa. ³ Tima ikaatzi Ompiratasorintsitaintsiri pairani, t-zimatsi jashitakaariri Pawa, itaayitziiniri. Ari ikimitakari ijatzi Jesucristo, t-zimatsi iita jashitakaariri Pawa. ⁴ Iro kantacha, tii okantawita jompiratasorintsitimi Jesucristo, isaikantawitapaintari kipatsiki, tii oshinitakaantziro Ikantakaantaitani, tima tii ijyininkamirinkaititari Leví-ni. ⁵ Tima jirikaiti Ompiratasorintsitaari ojyakaawontsi jinamachiitiki, aña t-zimatsi iñaampiyaitakari tsika onkantaiya tyaaryoopiroini inkitiki. Irootaki ikantaitakiriri pairani Moisés, tsika inkantya jiwitsikiro tasorintsithaanti, ikantaitakiri:

Pinkimitakaantiro piwitsikiro, tsika okanta piñaampiyakawo otzishiki.

⁶ Ari ikantaari Jesús Ompiratasorintsitaari jinatzi, janaakotairi jompiratasorintsitaitaari atziri. Tima Pawa jowakiraatai pashini kajyaakaawakaantsi, iri jowakiriri iroñaaka Cristo ikantakowintaitai, irootaki anaakotairori okaatzi ikajyaakaantawitakariri pairani, iro anaakotairori itakawori kajyaakaawakaantsi. ⁷ Tima t-zimatsi kowityainchari itakawori kajyaakaawakaantsi kaari imonkaayitaki, irootaki okowantakari ontzimi pashini owakiraari, poyaataiyaawoni.

⁸ Jiroka kowityainchari, tima ikantaitakiri pairani:

Ikantzi Awinkathariti:

Paminiro onkaati awijatsini paata,

Ari napiitairo ontzimi nantzimotairiri icharinipaini Israel-ni, icharinipaini Judá-ni.

⁹ Aririka nowakiraatairo kajyaakaawakaantsi, iiro okimitaawo nantzimowitakariri ichariniiti.

Tima pairani nokimitakaantziri nonkathataatyirimi, Naakami iiwatairinimi nomishitowantaariri Egipto-ki. Tii jimonkaatzimaitawo iriroriiti okaatzi ikajyaakaakinari, Iro opoñaanari nowajyaantziro nokimpoyaaawintziri. Ari ikantaki jiñaaawaitaki Pinkathari.

¹⁰ Japiitakiro jiñaaawaitaki iijatzi, ikantzi: Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñiiri paata Israel-mirinkaiti: Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitairi. Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyiiinirimi nokantakaantani, Naakataki inkimitakaantai Iwawani, Iriiyitaki nashitaiyaari Naaka.

¹¹ Tii okowajaantai jiyotaawakaawaitaiya, Apa ikantayitairi iyyininka: “Piyoshiripirotaire Awinkathariti”. Tima maawoni jiyoyitaina.

Ari jiyoyitaina ñaapiroriiti iijatzi ashironkaariiti, maawoni.

¹² Owanaa nonishironkatairi ikaaripiroshiriyitaki, Ari nompiyakotainiri.

¹³ Tima jiiitakiro “Kajyaakaawakaantsi Owakiraari”, ari jiyotakoyiitziro jiroka itawitakawori, kimiwaitaki pajatorimi inatyi. Tima okaatzi pajatointsiri, jookaitziro.

9

¹ Jiroka itakawori kajyaakaawakaantsi, iro ikantakaantakiri Pawa jiyotantaitaari tsika inkantaita impinkathaitiri. Ari okinkithatakotari tasorintsithaanti tsika ipinkathaitziri pairani. ² Jiroka tasorintsithaanti, apiti okanta jinashitaitakawo jotantaitziro. Janta antawosagaakitzi tsika ityaapiintaitzi, ari jowayitakiri ootamintotsi, minkochaaniki, ipoña tasorintsithaanti. Ari jiiyiitziro “tasorintsisagaaki”. ³ Irooma inthomainta, tsika ithatashiitakiro tontamawotatsiri, oryaaninaki okanta. Ari jiiitaitziro “tasorintsisagaakipirori”. ⁴ Ari osaikiri itaantapiintaitawori kasankainkari, ari osaikiri iijatzi tasorintsinaki. Iro jiwitsikayiiitziro poriryaatatsiri. Ari owakotari inthomainta iipiyokiini “maná” jiwitsikañakitashiitakiro poriryaatatsiri. Ari jowaitziri iijatzi ikotzi Aarón-ni jyookaintsiri pairani, ari osaikitari mapikota tsika osankinataka kajyaakaawakaantsi.* ⁵ Okanta jiñokiini tasorintsinaki, ari jowaitaki jiwitsikaitziri jojyakaawo maninkariiti, iriitaki tsi-mankantawori ishiwanki ashitakowo tasorintsinaki. Iro jiiitaitziri “Inishironkaminto”. Iro kantacha iiro niyaatakaairo nonkinkithatakotimiro tsika okantayita apanipaini.

⁶ Aritaki jiwitsikayiiitakiro maawoni jiroka. Ojyiki jantapiintakiri Ompiratasorintsitaari janta antawoki tasorintsisagaaki, ari jantayitziro inkini impinkathatasorintsiti. ⁷ Irooma iyaapirotanaki inthomainta tasorintsisagaakipiroriki, apa ishinitaitziri intyi Ompiratasorintsipirori. Apawojatzi ityaapiintzi osarintsiki. Aririka intyaaki janta, jaanaki irira piratsi intsikirisantyaawo jiiyiitziro “Inishironkaminto Pawa”. Ari onkantya inishironkatantyaariri Pawa, iiro jowasankitaawintantari iyaaripiroshirinka. Ari ikimitairi iijatzi atziriiti kaaripiroshiriyitatsiri. ⁸ Ari okantsitari iijatzi, tzimatsi jiyotakaayitairi Tasorintsinkantsi, jiroka okanta: Pairani otzimantawitari tasorintsithaanti, tii okantzi intyaayiti atziriiti janta otasorintsisagaakipiroitzi. ⁹ Jiroka okantakota: Aririka impaitiri Pawa jashitakaitariri, aririka intagaitiniri, tii iro matakaajaantirini impinkathashiritairi Pawa inkini intampatzikayitairo ikinkishiritari.

* **9:4** Ikantakoitziro jawa poriryaatatsiri, iriitaki oro.

¹⁰ Apa intzитайaawo owanawontsi, imiriyiitari, inkiwayitapiintaiya iijatzi. Iro ikantakaantaitakiri okaatzi koñaayitatsiri jantaitiro, irootaki jantayiiti irojatzji jowakiraatakaantaiyaawori Pawa kajyaakaawakaantsi.

¹¹ Mataka ikoñaatai Cristo, iriitaki kimitaariri iroñaaka Ompirasorintsitaari. Tii ityaajaitzi tasorintsisagaakipiroriki otzimi jiwitsikayitakiri atziiriiti, aña jimatakiro ityaaki irirori inkitiki tsika añaampiyayitakawo iroñaaka, anaakopirotantatsiri. ¹² Tima Cristo tii ikimitari Ompirasorintsitaari atzirritatsiri tyaamachiitapiintatsiri tasorintsisagaakipiroriki jaanaki iriraani piratsi. Aña iriitajaantaki shinitaincha jowamagaitiri isakotapaintziro iriraani, inkini jiñaayitairo maawoni inkantaitaayaaani jawijakoshiriyitai.† ¹³ Ojyakaawintatziuro aririka onkamiithatzimotiri Pawa iriraani piratsi, iijatzi isamampoti, kimiwaitaka iro kitiwathatakagairini atziri itzimi antakirori ipinkaitziri. ¹⁴ Irooma iriraani Cristo, iro mapirotakirori okantakaakawo pikitishiritantayaari. Tima ikimita irirori tikaatsi inkinaashaityaari, irijatzi shinitaincha jowamaitiri, ikantakaakari Tasorintsinkantsi. Iriitaki ojyipithatimrori kaaripirori pikinkishiritani, tima pantayitakiro kaamanitakaantatsiri. Aña ontzimatyii pantayitairo ikowakaimiri Pawa, Kañaaniri.

¹⁵ Iriitaki Cristo jotyaantakiri Pawa inkantakowintairi atziiriiti, ari okanta jowakiraatakaantawori kajyaakaawakaantsi. Tima okantakota owakiraari kajyaakaawakaantsi, ontzimatyii inkami apaani, iro jawijakotantaiyaari piyathatakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi. Ari jiñaaitairo ishinyitakairo pairani ankañaanitai. Jiroka kajyaakaawakaantsi, iroowaitaki osankinarintsi tsika okinkithatakoyita okaatzi jashiyiitari, okinkithatakoyitziri iijatzi ashitaiyaawoni aririka inkamaminthataki iwaapatiitari. ¹⁶ Iro kaari jiyopiroyitanta intzimi aayitironi okaatzi jashitakaayitiantari, apa jiyoyitzi aririka inkamaki iwaapatiitari. ¹⁷ Iinta jañi iwaapatiitari, iiro ipitsitari ikajyaakagaitakiriri jashitaiyaawo. Apa impaitairi aririka inkamaki. ¹⁸ Ari okimitari, jitantaitakawori itanakawori kajyaakaawakaantsi, tzimatsi iita kamaintsiri, iriraani jitantanakari. ¹⁹ Tima pairani ithonkakiro Moisés jiñaanatakiniri atziiriiti Ikantakaantani, jaaki iriraani piratsi, itsipataakiro jiña, jaaki inchashimpoki, jankowiitaki kityonkamawotatsiri, itsikirisantakawo osankinatainchari, ari ikimitaakiri iijatzi atziiriiti.‡ ²⁰ Ikantakiri:

Jiroka iraantsi iro oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, irootaki ikantakaantakiri Pawa.

²¹ Itsikirisantakawo iijatzi iraantsi tasorintsithaanti, ari ikimitaakiro okaatzi saikatsiri inthomainta. ²² Ari okanta, tima kimiwaitaka aririkami itsikirisantaityaawo iriraani piratsi, jimonkaatanairo Ikantakaantaitziri, kimiwaitaka iroomi oitiwathatantatsini. Tima iirorika otzimi iraantsi, iiro ipiyakotantairo Pawa kaaripirori.

Iri Cristo matakirori jowawijaakoshiritantzi

²³ Irootaki jatsipiwintantari piratsi itagaitziniri Pawa kimiwaitaka inkiwathatakaantatyii. Irootaki kimitakawori okaatzi awijaintsiri inkitiki, jotyaantakiri Pawa jatsipitakowintantya Cristo, inkitishiritakaantayitairi. Iro anaakotakirori jatsipitakowintanta piratsi. ²⁴ Tima tii ityi Cristo tasorintsisagaakipiroriki jiwitsikamachiitani atziiriiti. Aña irootataiki ojyakaawintacha inkitiki tsika ikinai Cristo, inkantakowintayitai isaiki Pawa. ²⁵ Tima

† 9:12 Ikinkithakoitziri jaka ikantaitzi piratsi, iri ikinkithakoitzji cabra-paini ipoña vaca. ‡ 9:19 Kantakotachari jaka inchashimpoki, irootaki jiiyiitzi iijatzi "isopo".

tii japiipiintapaintziro Cristo inkamimotanti. Ari opashinitziri jantziri Ompiratasorintsitaari tyaawitapiintachari apawojatzi osarintsiki tasorintsisagaakipiroriki. Tii iri ashitaajaityaawoni iriraani isakoitziri. ²⁶ Arimi jomyamachiityaarimi Cristo Ompiratasorintsitaari, oyyiki japiipiintiromi inkamawintanti. Arimi jitanatyaawo inkimaatsiwintantyaami owakiraa iwit-sikantakari kipatsi. Aña apawojatzi ikamawintantapaintzi. Ari ikan-taitanaatziro joitsinampaakiro kaaripirori. ²⁷ Iroowaitaki ikantaitziri: “maawoni atziri apawojatzi okanta ikami, impoña Pawa yakawintairini”. ²⁸ Iro jantakiri Cristo, apawojatzi ikamaki ikimaatsiwintakotari oyyiki kaaripiroshiriri. Iro kantacha iijatzi inkoñaatapai paata irirori, iiro ikimaat-sitakaitawaari, aña jowawijaakotari ikaatzi oyaakoniintakiriri.

10

¹ Iro Ikantakaantaitani oyyakawori aamparyaantsi. Tima okanta apaani aamparyaantsi tii otzimanitzi owatha, apa jiyoyiitzi tzimatsi iita ashitawo jaampari. Ari okantari iijatzi Ikantakaantaitani, iyotaakai tzimatsi paata kamuihataatsini. Ikantakaantaitaki ontzimatyii intaapiintaitiniri Pawa maawoni osarintsiki, iro kantacha tii owamiithapiroshiritziri atziriiti antayitakirori. ² Arimi imapirotya owamiithapiroshiritanti, ikaatzi antayitakiro arimi jowajyaantakiro, tima aritakimi oitishiritakiri, iiro iyaatzimi onkatsitzimoshiriwaitirimi jantayitakiro kaaripirori. ³ Aña tii ari onkantya, iro jantapiintakiri awjayitzi osarintsipaini, itaapiintayitziniri Pawa, ikinkishiritakotawo iyaaripiroshirinka. ⁴ Tima jowamaayitapiintziri piratsi-iti ikapathainkatakagaitziri, tii imatziro ompiyakopiroto iyaaripironka atziri. ⁵ Irooma ipokaki pairani Cristo jaka kipatsiki, ikantakiri Pawa: Tii pikowamachiitairo jamayitaimi piratsi jashitakaayitimiri, jatsipitakaityaari.

Aña naakataki potyaantaki natziriti, jatsipitakaityaanawo.

⁶ Tii apa inmotzimi itagaitzimiri piratsi okantakaantziro iyaaripiroshirinka jirkaiti.

⁷ Nokantzi Naaka:

Pawá, nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,
Tima aritaki josankinatakoitakina pairani onkaati nantiri.

⁸ Pinkinkishiritiro kantatsiri jaka:

Tii pikowamachiitairo jamayitaimi piratsi jashitakaitzimiri, intagaitimiri jatsipitakaitani. Tii inmotzimi intaawintimiro iyaaripiroshirinka.

Iro kantacha, ¿kaarima ikantakaantaitziri jiroka pashini? ⁹ Incha pinkinkishiritiro pashini kantatsiri:

Nopokaki naaka nantairo pikowakaakinari iiroka,

Jiroka apiitainchari ikantaitakiri, ipoyaatawo itanakawori pairani. ¹⁰ Aña ikowaki Pawa onkimityaawo iwatha Cristo okaatzi itagaitziniriri, ari okanta ikamawintantapaintariri maawoni atziriiti. Ari opoña jowamiithashiriyitai aakaiti.

¹¹ Pairani, maawoni Ompiratasorintsitaari jaminiri Pawa jashitakaariri, japiipiintziro kitijjiriki itainiri piratsi. Tiimaita jimatziro jowajyaantapirotakaantiro kaaripirori. ¹² Iriima Cristo, apawojatzi ishinitaka jowamaawintaitiri iyaaripironka atziriiti, ipoña isaikai jakopiroriki Pawa itsipataari ipinkathariwintantzi, ¹³ ari isaiki joyaawinta irojatzii joitsinampaantapirotaiyaariri iisaniintani, inkimitakaantari jimakoryaakiiminto. ¹⁴ Irootaki jantantakawori apawojatzi ikamawintakiro iyaaripironka atziriiti, ari ikan-taitaatyaaani jowamiithashiripiroyitairi. ¹⁵ Ari ikimitakari Tasorintsinkantsi jiyotakaakai imapirotatya. Tima iri itakawo josankinatakaintakiri:

¹⁶ Ikanta jiñaawaitaki Pinkathari, ikantzi:

Jiroka owakiraari kajyaakaawakaantsi jiñaitairi paata:

Ari niyoshiritakaayitairi kamiithari onkaati jantayitiri.

Onkimiwaityaawo nosankinashiritaatyinirimi nokantakaantani.

¹⁷ Iikiro ikantatzi:

Ari nompikotainiri ipiyathataka, jantayitakiro kaaripirori.

¹⁸ Tima aritaki ipiyakotantairo Pawa ikaaripiroshiriyiitzi, tii okamiithatai intaayitainiri iroñaaka.

¹⁹ Irootaki iyikiiti, tima kapathainka ikantaka Jesucristo jowamaantaitakariri, awintaashiri antspashiritaiyaari Pawa, onkimiwaityaawo antyaatyimi tasorintsisagaakipiroriki. ²⁰ Tima jatziritaki Cristo, irootaki okantantaari antyaayitai inkitiki, iro ojyakaawintachari antyaatyimi ithayitakiro tontamawotatsiri tasorintsisagaakipiroriki. Aaka omapokayitairori jiroka kaari jimayitzi pairani, irootaki kañaanitakaantaatsiri. ²¹ Ikimitaari iroñaaka Cristo iriimi Ompiratasorintsirowintaini akaatzi jashiyitai Pawa. ²² Ari okanta. Tyaaryoopiroini ankantaiya antspashiritaiyaari Pawa, imapiro ankantya oshiritaiyaari. Kitishiri ikantakaayitai, iro akinkishiritakoyitaawo kaaripirori. Aña ankimitakaantya inkiwantatyiromi jiña kitijaari. ²³ Kiso owanakiro awintaashiritaari, ikimaitakai akantaki: “Noyaakoniintani jinatzi Cristo”.

Tima tsika itzimi kajyaakaakairori, kiso jowakai irirori. ²⁴ Ontzimatyii ankinkishiritakotairo tsika onkantya aminthashiritakaantyaariri pashini jitakotantya, jantayitairo kamiithari. ²⁵ Iiro owajyaantziro apatotapiintya, tima tzimayitatsi owajyaantayitakirori. Aña ontzimatyii aminthashiritakaiyaari akaataiyini. Iikiro aataty antanairo ayotai aritaki impiyi Cristo.

Ikamantayitiriri antzirori inintakaanikiini kaaripirori

²⁶ Tima aritaki ayotairo tyaaryootatsiri, aririka othaaashiwaityaawo owajyaantanakiro, impoña aatakaairo antayitiro kaaripirori, iiro ipiyakoitairo ayaaripironka. ²⁷ Aña ikamantayitakai anthaawashiriti jowasankitagaikari, tima Pawa japirotaari intaayitairi ikaatzi kisanintakiriri. ²⁸ Pairani, intzimirika piyathatyaawoni Ikantakaantani Moisés, tii inishironkaitziri, jowamaitziri inkaatirika mawa kantakotirini.

Ari jowamaitakiri iijatzi inkaamachiitirika apiti kantakotirini. ²⁹ ¿Tiima imapiro jowasankitagaitiri manintakirori jantzimotajaantakairi Itomi Pawa? Tima okimiwaitakawo jaatzikashiwaitaitawo kaari opantyaawoni, imanintashiwaitakawomi ikapathainkataka ikamawintantaki. Ari ithainkashiritakiro jantzimotanziri Pawa ishiniwitantanariri intasorintsishiritakairi. Ikawiyawaitakiri Tasorintsinkantsi nishironkataniri.

³⁰ Irooma aakaiti ayotziri itzimi kantaintsiri:

Naakataki owasankitaantatsini,

Naaka piyakowintantachani.

Iro ikantakiri Pinkathari.

Ikantaitzi iijatzi:

Jowasankitaayitzi Pinkathari ikaatzi jashitaari irirori.

³¹ ¡Kimitataika antawoitimi inthaawashiritakimi jiyotai iriitajaantakimi owasankitaantaatsini Kañaaniri Pawa!

³² Pinkinkishiritakotya. Tima iirokayitaki pairani kimisantanaintsiri, kimiwaitaka pinkitijiyinkatakotaimi. Ipoña piñaakiro ikimaatsitakaitakimi.

³³ Piñaayitakiro iijatzi ikisaitakimi, jowatsinaitakimi tsika ipiyotaita. Pikimoshiritakaayitakiri awijiyimoyitakiri okaatzi piñaakiri iiroka.

³⁴ Pikimoshiritakairi ikaatzi jomontyaayitakiri, piñaayitakiro iijatzi jaapithaitakimiro tzimimoyitzimiri. Iro kantacha, iikiro piyaataty piminthashiritanaty, tima piyotaiyini onkaati piñiiri paata, owanaa okamiithapirodzi, tii othonkanita. ³⁵ Irootaki iiro powajyaantantawo okaatzi pawantaanaari, tima antawoiti impinaitaimi paata. ³⁶ Amawi pinkantya pantayitanairo ikowakaayitzimiri Pawa, ari onkantya piñaantaiyaawori ikajyaakaakimiri.

³⁷ Tima ikantzi Pawa:

Iro ijyinkaa jariitantaayari aatsikitzimataintsiri,
Iro osamani inkantya.

³⁸ Tampatzikashiri inkantya awintaashiriri, ari jiñiuro jañaantaiyaawo.

Irooma aririka impiyashiritai, iiro jinimotakaanawo.

³⁹ Irooma aakaiti, tii akimitari ikaatzi piyashiritachari, intzimi japiroitairi. Aña awintaashiriyitaa aakaiti, ari añauro añaashiriyitai.

11

Awintaashirinkantsi

¹ Jiroka okantakota awintaashirinkantsi. Okimiatya aririka inkantashiri-iti: "Aritaki imataty nokowapirotani". Jiyopirotajaantaki aritaki imataty ikowiri, onkantawitaty tikira jiñiuro. ² Iro jawintaashirinka achariniiti kantakaawori okanta Pawa ikinkithatakotantakariri kamiithaini. ³ Iro awintaashirinkantsi kantakaawori amatantawori akimathatairo okantajaan-taka jiwitsikantakawori Pawa kipatsi. Apa jiñaawaitaki, matanaka iwitsika. Ari opoñaanakari iwitsikanaka jiñaayitairi iroñaaka kaari koñaataajaitisini pairani.

⁴ Iro jawintaashirinka Abel kantakaariri itaantakanariri Pawa jashitakaariri, anaakotanakiro jashi Caín jashitakaawitariri Pawa. Iro kamiithatzimotakiriri itaakiri Abel. Ari ikantaki Pawa: "Kamiithashiri jinatzi Abel". Okantawitaka ikamaki Abel, iinta akimakotapiintziri kimiwaitajaantaka irojatzi jiñaawaitimi irirori, tima iro kantakaawori ikimisantaki. ⁵ Iro jawintaashirinka Enoc kantakaariri jaantaitaariri, tii jiñiuro inkami. Tii jiñaitairi, tima inkitiki jagairi Pawa. Pairani iinta isaiki kipatsiki, ikantakiri Pawa: "Iiroka inimotakaapirotakinari". ⁶ Tima kaari matironi ontzimi jawintaashirinka, tii inimotziri Pawa. Aña aririka inkowayiti jiyopiroitairi Pawa, ontzimatyii inkimisantai, imapiro tzimatsi Pawa. Ontzimatyii inkimisantai ari jimatakaayitairi Pawa inkaati kowapirotaatsini jiyotairi. ⁷ Iro jawintaashirinka Noé kantakaariri jiwitsikantakawori antawoiti shintsipaa inkini jowawijaakotiri ijyininkamirinkaiti. Tyaaryoo ipinkathatasorintsitanitzi irirori. Tima iro Pawa kamantakiri onkaati awijatsini, kaari jiñaitaajaitzi pairani. Iro opoñaantari jiñaitakiro mapirotachari jowasankitaayitairi isaawijatziiiti. Ari jowamiithashiritakiri Pawa, tima irootaki ikajyaakagaitakiniriri kimisantaniriii.

⁸ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori ikimisantantakariri Pawa ikantakiri pairani ishitowi inampiki jiyaatiro pashini nampitsi ikajyaakaakiniriri. Iro jantakiri Abraham, jataki okantawitaka tii jiñiuro tsika jiyaati. ⁹ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori jimatantakawori jinampitawo pashiniki kipatsi tsika tii itzimapai ijyininka irirori. Ari isaikakiri ipankojoyitari mishinantsimashi. Ari ikimitaakari Isaac, Jacob, tima irijatzi ikajyaakagaitakiniriri iijatzi. ¹⁰ Iro jimatantakawori Abraham inampitakawo, tima jiyotzi ari inkañaanitai inkitiki. Kimiwaitaka iri ñaampiyakawori nampitsi otzimajaantzi jiwitsikairi

Pawa, tsika inampipirotaiyaawo paata. ¹¹ Aña imatsitaitakawo iroori Sara, owaiyantai okantakaawo awintaashirinka. Aritaki antawopirowitaka, kaawitapaaka owaiyantantyaari. Iro kantacha, imatairo owaiyantai, tima awintaashiritanakari Pawa aritaki jimonkaatakiniro ikajyaakaakinirori. ¹² Ari okanta. Oimi Sara, owamaimawitakari jantariipironka, jowaiyantakairo iina, irojatzi ijyikitantaari ichariniyitari, ikimitaari ijyikitzi impokiro, ikimitaawo impaniki ojyikitzi jiñaathapiyaaki. Imapiro ijyikipirotai, tikaatsi matironi jiyoitai tsika ikaatzi ijyikitzi.

¹³ maawoni jirikaiti (Abraham, Isaac, Jacob, Sara), ikamakoyitakiro jawintaashirinka, tii jiñaajaitziro okaatzi ikajyaakagaitakiriri. Apa jiñaampiyanakawo. Intaina okantaka inkiti ikowashiritakiri inampitaiyaawo. Irootaki ikantayitantari: “Asaikaminthatashita kipatsiki, kaari anampi, akimitakowaitakari kaari tzimatsini ijyininkamirinkaiti”.

¹⁴ Tima jiñaawaitaitakiro kantainchari ñaantsi, ari ayopirotziri imapiro jaminaminaitzi pashini nampitsi tsika inampipirotaiyaawo kamiithaini. ¹⁵ Iroomi inkinkithatakoyiti impiyamachiuyitaimi inampiitiki ipoñaayitakawo pairani, aritya jimatakiromi impiyayitai. ¹⁶ Aña tzimatsi pashini ikowapirotakiri anaakopirotzirori, janta inkitiki ikowiro. Irootajaantaki jiwitsikakiniriri Pawa jashiiti jirikaiti, tima Pawa tii ikaaniiwintakotari ikantapiintakiri “Nowawani”.

¹⁷ Iro jawintaashirinka Abraham kantakaawori itaantyaanaririmi Pawa japintziti itomi Isaac, tima Pawa jiñaantatyaawo jawintaashirinka Abraham. Iroowitainchami japintziriyirimi jowaiyani itomi, ¹⁸ okantawitaka ikantakiri Pawa:

Iri Isaac piñaantaiyaari intzimai ojyiki pincharinityaari.

¹⁹ Tima Abraham jawintaashiritakari Pawa jiyotzi ari jañaakagairi kamatsiri. Irootaki Pawa joiipyantaanariri Isaac, tima iri ojyakaawintakiro jañaayitai. ²⁰ Iro jawintaashirinka Isaac kantakaawori itasonkawintantakariri Jacob ipoña Esau, iro ojyakaawintacha awijayitatsini paata. ²¹ Iro jawintaashirinka Jacob kantakaawori itasonkawintantakariri apitiroiti itomi José. Irojatzi jawintaashirinka Jacob-ni kantakaawori ithaamintantakariri Pawa ikotzipookitantakari ikamimataki. ²² Iro jawintaashirinka José kantakaariri ikantantaanakari ikamimataki, ikantzi: “Aririka ishitowayitai Egipto-ki ajyininka itzimi ichariniyitari Israel, jaminai tsika inampitaiyaawo”. Ikantaki iijatzzi: “Ontzimatyii jaitanairo paata notonkipooki”.

²³ Iro jawintaashirinka ashitariri Moisés kantakaariri jimanantakariri jijnchaanikiti owakiraa itzimapaaki, irojatzi itzimakotantakari mawa kashiri. Tima kamiithaini ikantaka iinchaaniki. Ari ipiyathawaantitakawo ashitariri Moisés ikantakaantakiri pinkathari, intsitokaitiri maawoni iinchaaniki shiramparitatsini. ²⁴ Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri kaari ikowanta incharinityaari pinkathari Faraón, okantawitaka iro oimotantakiri irishinto pinkathari. ²⁵ Aña iro ikowaki intsipatyaari atziiriti jashitari Pawa, ari itsipatakari ijyininkapaini jowasankitaawaitaitziri, tii ikowaajaitziro jinintaawaitiyaawo kapichiini jinintashiyitari irirori.

²⁶ Tima jiyotaki Moisés okowapirota jowinkatharyaitiri Cristo, iro anairori ontzimimotairimi jayaagawo Egipto-jatzzi. Aña iro jiñaampiyakari impinayitairiri paata. ²⁷ Iro jawintaashirinka Moisés kantakaariri ishiyantakari Egipto-ki. Tii iro jimanantakari ithaawantari pinkathari inkisaniiintiri, aña ityaaroyowintatziro onkaati jantakariri Pawa, okimiwaitakawo jiñaapootatziirimi Pawa kaari koñaanitatsini. ²⁸ Iro jawintaashirinka Moisés kantakaawori jimonkaatziro ikantakaantaitakiro

Anankoryaantsi, itsikirisantakawo iraaantsi iiro jowamaantari maninkari apirotaniri itzinkamitari jowaiyaniiti.

²⁹ Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimontyaantakawori Inkaari Kiyonkaari, janiitaiyakini okisopathataki. Irooma jimawitapaakawo Egiptoyan, piinkaiyakini. ³⁰ Iro awintaashirinkantsi kantakaawori jimatantakawori jinkijinkitakiro Jericó okaatzi 7 kitiiyiri, irojatzi jiñaantayitakawori opookathapitaki nampitsi. ³¹ Iro awintaashirinka Rahab kantakaawori aantawakariri kamiitha owayiriiti aminaantachari, ari okanta tii otsipatan-tari piyathariiti japiroitakiri. Okantawitaka jiroka Rahab mayimpiro inawitaka.

³² ¿Nonkinkithatakotirima pashini? Iiro nothotyaa kotziri. Jirika ikaatzi: Gedeón, Barac, Sansón, Jefe, David, Samuel, ipoña Kamantantaniriiti.*

³³ Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaayitaariri okanta: Itzimantari oitsinampaayitairiri pinkathariiti, pashini tampatzikashiriyitaatsiri, pashini ñaayitairori ikajyaakagaitakiniriri, pashini jookawiitakari imoonaki kajyikari tii jatsikiri, ³⁴ pashini jookawiitakari paampariki tii itagaa, pashini jomaaminthaitakiri jowathaitirimi, pashini ishintsitakagaitakiri, pashini ñaapirotaachari jowayirita, pashini jomishiyayitaki owayiriiti poñaachari pashiniki nampitsi. ³⁵ Tzimatsi tsinani ñaayitairiri oyyininkamirinkaiti jañaayitai ikamawitaka. Iro kantacha tzimatsi pashini kamimayitaintsiri jompojawaitaitakiri, tii jowajyaantanakiro jawintaashirinka impakaantaityaaririmi. Aña oyaaniinta ikanta jañaapiroyitai paata, iiro okimitaawo añaawita iroñaaka. ³⁶ Tzimatsi itzimi ithainkawaitaitziri ipoña ipajawaitaitakiri, pashini joojyitakiri ipoña jomontyaayitakiri. ³⁷ Tzimatsi ipichitakiri, pashini itankaitakiri, pashini josataayitakiri. Tzimatsi pashini anii-aniiwaitatsiri apa ikithaamachiitakiri mishinantsimashi, pashini kowityaapirowaitani ikantaka, pashini oyyiki jaminaminayitakiri, pashini iki-maatsitakagaitakari.† ³⁸ Pashini ikinawaiyitaki otzishimashiki, pashini inampiyitakawo omoonaki. Tii aritaajaitzi ankimitakaantiri jirikaiti isaawijaitzi. Aña iriitaki kowapirotachari.

³⁹ Iro jawintaashirinka jirikaiti kantakaawori okanta ikinkithatakotant-ariri Pawa kamiithaini, okantawita tikira jiñaayitairo ikajyaakaayitakiriri.

⁴⁰ Tima jiñaampiyakawo Pawa otzimi anairori: Ikwakaakairo aakaiti antsi-pataiyaari jirikaiti, inkamiithashiritakaayitai maawoni.

12

Kimpoyaa owanairi Jesús

¹ Irootaki, añaashintsiiyantyaari iijatzi aakaiti, ankimitakaantiro anaakotantatyimi, okimiwaitakawo iijatzi impiyotatyiiyaami jirikaiti jaminayitaimi mayitakirori jawintaashiritaka, amatakoyitairi aakaiti. Amatantyaawori ashiyi shintsini, ookanairo asamawopooki amatsinkakairi ashiyi. Iro ojjakaawintachari asamawopooki aririka ookawintairo akaaripiroshiriwaitzi. Ari añaairo aakowintyaawo ashiyapiintai.

² Ikimita shiyachari ikamaitawo jaminiro tsika jariitya, ari ankimitanaiyaari aakaiti, kimpoyaa owanairi Jesús itakawori jawintaashiritakaayitaki. Iriitaki monkaatakaironi iijatzi

* **11:32** Ikaatzi iitachari jaka: Gedeón, Barac, Sansón, Jefe, iri jawiyitakiriri Judá-mirinkaiti pairani, owakiraa jinampitakawo Canaán-ki. Iro kipatsi ikajyaakaakiniriri Pawa jinampityaawo janta. Jirikaiti jiwari itsipatakari jowayiriti ontzimatyii jomanatya jimatantyaawori jinampityaawo janta tsika ikajyaakaakiri Pawa. † **11:37** Ikantakoitziri jaka mishinantsimashi, iro imishina oijya ipoña cabra.

awintaashiritani. Iriitaki ankimitakotaiya, tima jiñaampiyakawo irirori jinintaiyaari. Irootaki jamawitantakawori ipaikakowiitakari, okamiithatzimotakiri ikaaniwintawiitakari ikamawitapaintai. Ari saikai iroñaaka jakopiroriki Pawa ipinkathariwintantai.

³ Aririka ankinkishiritakotiri Jesús jamawitakiro ikisaniintawaitakiri kaaripiroshiriri, iro thaamintashiritakagaini iijatzi aakaiti amawitiro, iiro okantzimoniintashiriwaitai. ⁴ Aritaki piñaashintsiyitakari iirokaiti kaaripirori, iro kantacha tikira piñiuro inkapathainkatakaimi. ⁵ Aamaa pipiyakotakiro ishintsithatantzimiro Pawa osankinarintsi, ikimitakaantzimi iirokami itomiiti, ikantzimi:

¡Notomí! Iiro pimanintziro aririka jowasankitaimi Piwinkathariti.

Iiro okantzimoniintawaitzimi aririka ishintsithatimi.

⁶ Tima iri jitakotajaantani Pinkathari jiñaantakaapiintari. maawoni ikimitakaantaari itomi, jowasankitairi.

⁷ Onkaati awijjymoyitimiri pinkimitakaantiro Awinkathariti ñaantakaashiritzimiri. Tima ikimitakaantaimi Pawa iiroka itomi. ¿Tiima jowasankitaapiintziri itomi ikaatzi iwaapatiitari? ⁸ Ontzimatyii jowasankitaayitai maawoni. Tiirika piñiuro iiroka, kimitaka tikra iotomipirotzimi Pawa, aña otomi mayimpiro pinatzi. ⁹ Okimita iijatzi, tzimatsi koñaaniri ashitairi owasankitairi, apinkathatzi irirori. ¿Iroma amapirotziri apinkathatairi Ashitairi kaari koñaaniri, onkantantyaari añaashiriyitai? ¹⁰ Tima ikaatzi ashitairi koñaaniri kapichiini jowasankitaayitai, tsika okantzimotari irirori. Iriima Pawa jowasankitaayitai irirori onkanya inkamiithashiritakaantairi, ari onkantaki iijatzi intasorintsishiritakai ikimita irirori. ¹¹ Tii inimoshiriyitai jowasankitaaminthaitai, aña owanaa onkantzimoniintashiriwaitai. Iro kantacha paata, ikaatzi kaari manitironi jowasankitaayitzi, aririka inkamiithashiriyitai, ari jiñiuro isaikai kamiithaini.

Apatakirori inishironka Pawa

¹² Irootaki piñaashintsitantyaari pinkimityaari ñaantapiintakawori ishiya, jiñaashintsita ijjiwata ishipitajjimpawitaka, ari ikimitairo iijatzi ishipitayir-itowitaka, jiñaashintsita. ¹³ Pinkimiyitaiyaari iirokaiti shiyapiintachari tsika okamiithawokitzi kaari ñaayitironi inkithoki ishipitakaitaki. Aña ontzimatyii intikatsikiiti. ¹⁴ Aapatziya pinkantawakaiya, piñaashintsitya pinta-sorintsiriti. Tima iirorika pimayitairo jiroka, iuro piñiuri Apinkathatani. ¹⁵ Paamawintyaari inkaati apatakirori inishironkayitai Pawa. Paamawintyaari oitzipinashiritaniri, joitzipinairikari ikaatzi kimisantatsiri. ¹⁶ Paamawintyaari mayimpiritatsiri. Paamawintyaari thainkatasorintsi-taniri kimityaarini pairani Esaú, ikowajaantzi jowawatya apawojatzi, ari ipimantakiro ikajyaakaitakiriri itzinkamitari itzimi. ¹⁷ Tima piyotzi iirokaiti aritaki jimatakiro Esaú kantachari, ojyiki ikowawitaa iñiromi intasonkaw-intayitiri, antawoitzi jiraakotakawo. Iro kantacha tii jiñiimaitaawo tsika inkinakagairo ikinakaashitakari.

¹⁸ Tima tii pikimitari iirokaiti aakirori pairani Ikantakaantaitani. Jiyaataiyakini irirori otzishiki tsika otzimi koñaanitatsiri. Ojyiki otaantzi, tsiniriki okantaka, ooriinkataki, antawoitzi otampiyataki. ¹⁹ Ikimakiro ityootaitzi. Ikimaki iijatzi antawoitzi jiñaawaitaitzi, ari ithaawaiyanakini, ojyiki jamanaiyawitakani iiro ikimantawo kantachari. ²⁰ Tima ojyiki ithaawantashitakawo okaatzi ikantakaantayitakiri, ikantaitzi:

Iiro pikinayitzi jaka otzishiki. Tii aritaajaitzi pinkinakaayitiri kapichiini pipirayitari janta. Aririka inkinayitaki kapichiini janta, ontzimatyii intsitokaitiri, ontzimatyii jowathaitiri.

²¹ Imapiroatya okowiinkatzi ikantzi Moisés:

Antawoiti nothaawaki, okawaitakina.

²² Tii pikimitari iirokaiti ikaatzi ñaakirori, aña iirokaiti ojyakariri jataintsiri otzishiki iitachari Sion, saikatsiri nampitsiki Jerusalén. Iro ojyakaawintachari piyaayitai inkitiki tsika isaiki Pawa Kañaaniri. Tima ari pintsipataiyaari iirokaiti ipiyotapaa maninkariiti. ²³ Pintsipataiyaari piyotachari janta jawintaashiritaari Itzinkamitani Pawa, tima iriyyitaki osankinatakotainchari isaikayitai inkitiki. Pintsipatajaantaiyaari Pawa, yakawintairini maawoni. Pintsipataiyaari ishiriiti kimisantzinkariiti jothotyaitakiri ikamiithashiritakaitairi iroñaaka. ²⁴ Pintsipataiyaari

iirokaiti Jesús, poñaakaantanaawori owakiraari kajyaakaawakaantsi, kapathainkataintsiri ikamawintayitakai. Tima jiroka iriraani Jesús kimiwaitakami oñaawaitatyiiimi, anaanakiro okinkithatakotakiri pairani iriraani Abel.*

²⁵ Paamaia papaatzirikari Pawa aririka jiñaanashiritimi. Tima pairani ikaatzi kimawifakariri Pawa jiñaawaitzi jaka kipatsiki, jowasankitaakiri jimanintakiro okaatzi ikantziriri. Aaka jimapiroti jowasankitaayitai, aririka ampiyashiritaki akimayiwitakari jiñaanashiritakai inkitijatzi. ²⁶ Pairani aririka jiñaawaiti Pawa, jontziñaakaawo kipatsi. Irooma iroñaaka, tzimatsi okaatzi ikajyaakaakairi, ikantzi:

Ari napiitairo nontziñaakairo, tii apa kipatsi, aña ari imatsitaiya inkiti iijatzi.

²⁷ Tzimatsi iita ojyakaawintachari ikantziri: “Ari napiitairo”. Iro ojyakaawintacha aririka jotikairo okaatzi jiwitsikayitakiri, japirotairo jiwitsikani kaari initsitini, apa osaikayitai initsisiri. ²⁸ Irooma aakaiti, impinkathariwintayitai janta tsika initanitapai. Irootaki ampaasoonkitantyaariri Pawa, pinkatha owairi, antawaitainiri. ²⁹ Tima Pawa, iriitaki kimitakariri paampari taantatsiri.

13

Jantanairi kimisantatsiri

¹ Ontzimatyii pitakotapiintanaiyaari “Iyikiiti”. ² Iiro powajyaantziro poimaayitiri pipankoki ariiyitachari pinampiki. Tima itzimayitzi antakirori, tikaatsi kamantirini, iri maninkariiti joimaaki ipankoki.

³ Iiro pipiyakotziro paamaakowintaiyaari pikaatzi pikimisantayitai itzimi jomontyaayitzi. Pinkimitakaantiro aririkami pinkaaitiri jomontyagaitimi. Ari pinkimitari ikaatzi jowatsinawaitaitzi, paamaakowintaiyaari, tima piyotzi iiroka tsika okantawaita aririka inkimaatsitakaayitai.

⁴ Pinkinataiyaari piimi, iiro japitiwaitzimi pashini. Tima jowasankaitairi Pawa mayimpiriwaitatsiri. ⁵ Iiro pinintashiwaita pojyityiiri kiriiki. Inimotimi piñiuro tzimimoyitakimiri. Tima iri Pawa payitimironi kowityiimotimiri, jiroka ikantaki:
Iiro nookawintaimi.

Iiro nookimi apaniroini.

⁶ Irootaki awintaashiritantyaariri aakaiti, ankantayitai:

* **12:24** Pairani itsitokantakariri Cafañ iririntzi Abel, ikantaki Pawa: “Kimiwaitaka onkaimatyiiimi iriraani Abel jaminaminatzi inkisawintayitziyaari”. Ari ipoñaari ikantayitzi kimiwaitaka oñaawaitatyiiimi irantsi. Irooma oñaawaitzi iriraani Cristo, tii ikowi inkisawintaiyaari, aña okowi ompiyakotantiro kaaripirori.

Iri Nowinkathariti nishironkataanari.

Tikaatsi nonthaawakaiya.

¿Tzimatsima inkantaina atziri?

⁷ Pinkinkishiritakotiri jiwatakaimiri pikimisantayitai, kinkithakotapi-intzimirori jiñaani Pawa. Pinkinkishiritakotiri tsika ikantayita isaiki, oita jimonkaayitakiri iriroriiti. Pinkimitakotaiyaari tsika ikantakiro jawintaashiriyitaka. ⁸ Irojatziki ikanta iroñaaka Jesucristo, tsika ikantapainta, ari inkantaitatyaani irirori. ⁹ Iiro pishinitairi jamatawiyitimi yotaanzirori kaari tampaatikatsini, kaari ikimapiintaitzi. Tima iriitaki Pawa tampaatikashiritakaayitairi, inishironkayitai. Ampinkawaitrorika jowayitairi tii otampatikashiritakaantatziki. Tima tzimatsi mayiwitakawori jiroka, timaita owamiithashiritziri. ¹⁰ Okimiwaitakawo ontzimimoyitaimi owakiraari taapirimintotsi. Itzimi jowamaitakiri janta, iri kamawintakairi aakaiti. Tii okantaajaitzi jowayitaiyaari antawaitatsiri tasorintsithaantiki. ¹¹ Tima jayiro pairani Ompiratasorintsipirori iriraani piratsi inthomai tasorintsithaantiki onkantya impiyakoyiitantaari iyaaripironka, jaayitziro iwatha piratsi othapitapaa nampitsi ari intaayitiro. ¹² Ari okimitakiri iijatziki, jowamaayitakiri Jesús othapiki nampitsi, ari ikimaatsitakowintantaka ikapathainkataki jowamiithashiriyitantairi. ¹³ Ontzimatyii ankimitakaantiro aakaiti ashitowatyii nampitsiki aatayitzi tsika isaiki Jesús, manintaari jowayitai ikimitaitakiri pairani irirori. ¹⁴ Tima jaka tsika asaikayitzi iroñaaka iiro okantaitatyaani. Irootaki añaampiyantawori tsika anampitaiyaawo paata. ¹⁵ Irootaki, anthaamintantayari, ampaiyiro iwairo irirori. Iro poyaataawoni okithoki pankirintsi jashitakaayitakariri pairani. ¹⁶ Ari okimitari iijatziki, iiro powajyaantziro kamiithari, pimpawakaiya tzimimotzimiri. Irojatziki kimitakawori kamiithatzimotziriri pairani Pawa itaayitziniriri. ¹⁷ Iiro pipiyathatari jowayitziriri kimisanaatsiri, iriitaki aamaashiritakowintzimiri. Iri kamantairini paata Pawa iita awijiyimoyitakiriri jaamaakoshiriwintayitakimi. Kamiitharika onkantya inkinkithatiri, kimoshiri inkantayia iriroriiti, iijatziki pinkimtaiyaari iirokaiti. Irooma owashiririka onkantakaiyaari inkinkithatiri, iijatziki onkimitzimotaimi iirokaiti paata, iiro iroopirotzimotaimi.

¹⁸ Pamanakotapiintaana onkantya jiñaantaityaanari tampaatikashirini natziki. Kimitaka iro nimatakiri. ¹⁹ Pamanakotapiintaana iijatziki niyaatashitantimiri thaankiini iirokaiti.

Iwiyaantawori withataantsi ipoña tasonkawintaantsi

²⁰ Namanamanaatari Pawa, tima iriitaki kamiithari saikakaayitimini, iriitaki añaakagairiri pairani Awinkathariti Jesucristo ikamawitaka. Iri Pawa kimitakaantaimini ñaapirori aamaakowintariri oijya. Owanaa ikapathainkataki jowakiraatakaantawori kajyaakaawakaantsi kantaitaachari

* **13:10** Kantakotachari jaka antawaitatsiri tasorintsithaantiki, iriyitaki Ompiratasorintsitaari. Itzimi ishinitaitakiki jowapiintayari tzimagaantatsiri piratsi, tzimagaantatsiri okithoki pankirintsi okaatziki jamayitzi atziriri jashitakaiyaari Pawa. Irooma taapirimintotsi, ari intaapiintayitini Pawa okaatziki jashitakaayitairi, ari ikowakotapiintziri impiyakotainiri iyaaripironka. Iro kantacha ipaikakoyiitakiri pairani Cristo, irojatziki kamantakari okanta ipiyakopirotantaawori irirori kaaripirori, iro poyaatapaakawori okaatziki itaapiintayitakiro jashitakagaitariri Pawa janta taapirimintotsiki. Tima jiroka inchakota tsika ikamaki Cristo ipaikakoyiitakiri, iro kimitanaawori iroomi owakiraari taapirimintotsi. Tii onkantanai jirika Ompiratasorintsitaari joyaari kamaintsiri janta. Ari okantari iijatziki, ikaatziki pankinatawori jimonkaayitromi ikantakaantaitani, ikaatziki pinkawaitzirori owanawontsi, jaminaminawitawo impiyakoyiitainiri iyaaripironka, iiro jiñairo jinitagaiyaawo okaatziki ikamawintantaki Cristo.

iroñaaka. ²¹ Namanakowintakimi jiwitsikashiritantimiri pimayitairo kami-ithari ikowakaimiri. Pamañaari iijatzi iiroka pimatantyaawori okaatzi in-
imotziriri, tima ayotzi iriitajaantaki Jesucristo matakaironi. Ari inkantai-
tatyaaani ipinkathaitairi irirori. Ari onkantyaari.

²² Iykiiti, iiro pisamawo pinkimisantiro okaatzi nosankinatakimiri, tima
tii oyyikipirodzi. ²³ Nokowi piyoti iijatzi jomishitowayitairi iyiki Timoteo.
Aririka jariitapaiya jaka, iriitaki nontsipatanatyaari niyaatashitimi noñiimi.
²⁴ Piwithatinari ikaatzi jiwatzimiri janta, iijatzi pashini oitishiritaari. Ari
ikimitari Italia-jatziiti jiwithayizimi. ²⁵ ¡Onkamintha inishironkayitaimi
maawoni iirokaiti janta! Ari onkantyaari.

JOSANKINARI SANTIAGO

Withataantsi

¹ Naaka Santiago osankinatzirori jiroka, jompiratani jowana Pawa iijatzi Awinkathariti Jesucristo. Niwithatari ikaatzi jashiyitaari Pawa pookayitaintsiri pashiniki nampitsi.*

Pawaki opoña yotanitaantsi

² Iyikiiti, kimoshiri pinkantya aririka piñaayitiro awijiyimoyitimi.
³ Ontzimatyii piyoyiti jiñaantaitatziimi tyaaryoorika pikimisantzi. Irootaki piñaantyaawori pintaaryooshiriyitanai. ⁴ Piyaatakauro pamawiyitanairo jiroka, aritaki piñaayitakiro pantapashiriyiti irojatzii pothotyaaantatyaawori.

⁵ Tiirika piyotziro pamawiwaitaniti, pinkowakotiri Pawa, iriitaki yotakaimironi tsika pinkantya. Tima tii ishintsithatziri ikaatzi kamiyitziriri. Aña ari jiyotakaapiroyitakiri, tii jiyotzi irirori inthañaaawainitya. ⁶ Aririka pinkamitiri Pawa, iiro pikantashiriwaitashita: “¿Ari inkimaajaitakina Pawa okaatzi nokamitziriri?” Tima ikaatzi kisoshiriwaitatsiri ikimitawo okantaranki inkaari kaari mairyaatatsini aririka ontasonkaatiro tampiya. ⁷ Paamaakowintya pikimitarikari kisoshiriri, tima tii jiñaayitziro irirori ikamiwitariri Awinkathariti. ⁸ Tima tzimatsi ikinkishiriwitari jantirimi okanta oñaatamani tzimatsi pashini inkowiri jantiri, tii apaani onkantya ikinkishiriwitari.

⁹ Ontzimatyii inkimoshiriyitai ashironkainkariiti kimisantanaatsiri, tima ari impinkatharitakaayitairi Pawa paata. ¹⁰ Ari inkimityaari iijatzi ajyaa-gantzinkariiti, ontzimatyii inkimoshiriyiti onthonkaiya okaatzi tzimimowitariri. Tima inkimitakotyaawo inchatiyaki oparyaatiyatzi. ¹¹ Aririka jooryi shintsii ooryaatsiri okamatiyatzi inchatiyaki, iiro jiñaitairo owaniinkatyyatani. Ari inkimitaiyaari iijatzi ajyaa-gantzinkariiti iiro jiñaakoitairi jowani-inkatantawo jajyaagawo.

Thaamintashiri ankantya jiñaantashiriyiitairika

¹² Aririka añaaawityaawo onkaati awijiyimoyitaini, iikirorika aatakaanaki-tyiuro antyaaryooshiritanaki, ankimoshiriti, tima tzimatsi jantzimotairi Pawa aririka amawitakiro, ikantakiranki: “maawoni itakotaanari naaka, ari onkantaaitatyaani nañaakaayitairi paata inkimitakaantairo namathaitaatyirimi”. ¹³ Aririka ompokimotai ankowashiritiro kaaripirori, kaari Pawa kantakaiyaawoni. Tima Pawa, tii jinintziro irirori. ¿Kantatsima ishinitairo aaka? Tima iiro. ¹⁴ Aña aakataki nintapiintashitawori kaaripirori, irootaki akinkishiritantapiintawori. ¹⁵ Tima opokimotai akowashiritzi antiro, aakowintanakawo akinkishiritakotziro, irojatzii añaantatyaawori antiro kaaripirori. Irootaki ankimaatsiwaitantaiyaarimi paata ankamai.

¹⁶ Iyikiiti nitakotani, paamaiya otzimikari pikinakaashitani. ¹⁷ Tima okaatzi jantzimoyitairi Pawa kamiitha okanta, irootaki jantapiintatyiri. Tima tii ipashinitantzi irirori, tii ikimitari jiwitsikani shipakiryaanitatsiri, añiiri ishitowamanai impoña añiiri intyaanai tsiniriitiini. ¹⁸ Tima ikowaki

* **1:1** Ikantaitziri jaka, “jashiyitaari Pawa”, iriityitaki kimiyitariri 12 pashiniyatitsiri ichariniyitari Israel-ni.

irirori jiyotakaayitairo tyaaryoopirotatsiri jiñaani, irootaki atantawatyaa-woni aaka ankimisantiri, ari inkimitsitaiyaari pashini jiwitsikani inkaati kimisantairini paata.

Tsika inkantanaiya kimisantanairini Pawa

¹⁹ Irootaki nokantantari iyikiiti: Owakimpita pinkantayitya, iiro pakashi-waita aririka inkinkithawaitaiti, iiro ayimawaitashitzimi pimashirinka. ²⁰ Aririka ayimawaitai amashirinka, iiro antziro ikowakaayitairi Pawa. ²¹ Okowapirotatya owajyaantairo okaatzi owaaripiroshiritakairi, tsinam-pashiri ankantya ankimisantanairo ñaantsi, irootaki matanaironi owawa-saakoshiriyitai.

²² Iro kantacha ontzimatyii antayitairo okaatzi akimayitakiri, tiirika akimisanziro, apaniroini amatawiwaitaka. ²³ Itzimirika kimawitawori iro kantzimaitacha tii inkimisantiro okaatzi ikimawitakari, joyakotashitakari aminapootachari ñaawontsiki. ²⁴ Apa jiñaapootapainta, iro osamaniityaanaki ipiyakotanairo tsika okanta jiñaawitakawo ipoo. ²⁵ Tzimatsi pashini aminapootachari, kaari piyakotzirori ipoo tsika okanta jiñaakiro. Ari ankim-itanaaiyaari aaka, kinkithashiri owanairo ñaantsi, iiro apiyakotairo. Tima irootaki matzirori ookakaakowintantzi. Kimoshiri ankantawintanaiyaawo onkaati antayitairi.

²⁶ Tzimatsi ñaawitawori jimatakiro ikimisantanai. Iro kantzimaitacha tii jima-riwaantitzi, jaminaashiwaitaka ikimisantzi, apaniroini jamatawiwaita. ²⁷ Jiroka iroopirori inimotziriri Ashitairi Pawa aririka ankimisantanai: Atakotaiyaari miritziiti, ari ankimitsitaiyaawo kamatsiri oimi. Ontzimatyii ankitishiriyitai, iiro akimitakotari ikantayita saikashiwaitachari jaka kipat-siki.

2

Ikinkithatakoitziro manintaantsi

¹ Iyikiiti tima pikimisantairi Awinkathariti Jesucristo ipinkathapiroitziri, iiro pimanintawakaa. ² Thami oiyakaantawakiro: Aririka piñi papatotapi-inta owaniinkatachari ikithaata, poriryaa ikanta jowayitziri jakoki, impoña piñi intyaapaaki pashini owapatankapooki ikantaka. ³ Iri paaki kamiitha owaniinkafainchari posatikakiri niyanikiniki papatotaiyani, iriima owapatankapookitachari, pinkantakiri: “Ari pinkatziyawaki iiroka, tikaatsi pisaiki, pikowirika pisaiki isaawiki”. ⁴ Aririka pikantakari pimatakiro pimanintashiritantzi, tima apaani paaki kamiitha, pimanintakiri pashini. ⁵ Pinkimi nonkanti iyikiiti. Jiyoshiitairi Pawa ashironkainkariiti, ikimisantaapiroyitairi. Tima ikantsitaka kitziroini Pawa: “Ari nompinkathari-wintairi maawoni itakotinani naaka”. ⁶ Iro kantzimaitacha iirokaiiti, pimanintashiriwaitakiri ashironkainkari. Pimaijantakiro ikisaniintapiintzimi ayaagantachari ikowi jowasankitaakaantimi. ⁷ Iri tyaaryootapiintatsi ithainkashiritziro iwairo pikimisantairi.

⁸ Pantakiro kamiithari imapirorika pikimisantanairo iroopirori Ikan-takaantaitziri, tima josankinaifaki pairani, kantatsiri: Pitakotyaari pijyininka, pinkimitakaanitiri pitakotawo piwatha iiroka.

⁹ Irooma, iintatsirika pimanintawakaa, tzimaki pikinakaashitani, ari jowasankitaawintaimiro iroopirori ikantakaantaitakiri pairani. ¹⁰ Intzimirika kantatsini: “Nokimisanziro maawoni ikantakaantaitziri”. Iro kantzimaitacha tzimatsirika yotapainchani apaani kaari inkimisantaki, tzimaki ikinakaashitani. ¹¹ Tima ikantaitzi pairani: Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pitsitokantzi.

Tii imayimpiriwiita, iro kantzimaitacha iirorika itsitokantaitzi, tzimatsi ikinakaashiitakari. ¹² Aña iro kamiithatatsiri antayitairo iroopirori ikan-takaantaitziri, antayitairo añaawaiyitziri iijatzi okaatzi antayitziri. Ari onkantata iiro jowasankitaantai paata, jowawisaakoyitai ¹³ Tima iirorika atakoyitanta, ari jowasankitaapiroitai. Irootaki kowapirotacha atakoyi-tantya iiro jowasankitaitantai.

Iirorika antziro kamiithayitatsiri, aminaashiwaita awintaawitanaari Pawa

¹⁴ Iyikiiti, tiirika antanairo kamiithayitatsiri, aminaashiwaita akantzi: “Nawintaari Pawa”. Jiroka awintaashiwaitaantsi, tii iro owawisaakoshiri-tantatsini. ¹⁵ Piyotzirika iiroka okowityiimowaitakari apaani iyiki iithaari, tajaanaanta ikantaka, ¹⁶ ompoña pinkantiri: “Pimatiro pawijyi iyiki, kithaapirowaita pinkantanatya, kamiitha powapirowaitapaiya iijatzi”. Ti-irika pipawakiri kowityiimotariri, ¿Pitakotakarima? Aña tii. ¹⁷ Ari okimitsitari iijatzi awintaawitari Pawa. Tiirika antayitziro kamiithari, aminaashiwait-aka.

¹⁸ Ari okimita itzimirika kantatsini: “Nawintaari Pawa”. Pashini, ikantzi: “Nantziro kamiithatatsiri”. Iirorika pantanairo iiroka kamiithari, ¿kantat-sima poñaagantiro pawintaani? Naakarika, ari noñaagakimiro nawintaani, nantanairo kamiithayitatsiri. ¹⁹ Pikantawitapiinta iiroka: “Niyotziri Pawa apaniroini ikanta”. Imapirowitatya. Iro kantzimaitacha jimatsitawo pi-yariiti jiyotziro jiroka, ithaawantawitari Pawa. ²⁰ Kaari jimasantzitaizti, ontzimatyii ayotai aaka: tiirika antayitairo kamiithayitatsiri, aminaashi-waita awintaawitari Pawa. ²¹ Ankinkishiritakotawakiri pairani Abraham-ni. Ishinitakiri itomi Isaac intainirimi Pawa. Irootaki ikantantakariri Pawa: Owanaa naapatziyakimi Abraham.

²² Ari añiuro, tii apaani ikantaki: “Nawintaari Pawa”. Tima jantakiniri okaatzi ikantziriri. Ari okanta joñaagantawori imapiro jawintaapiroitari Pawa. ²³ Ari imonkaatari josankinaitakiri pairani, okantzi: Jawintaakari Pawa jirika Abraham, irootaki ikimitakaantaariri itam-patzikashiritani.

Irootaki ikantantaitakariri iijatzi pairani Abraham-ni: Jaapatziyani jinatzi Pawa jirika.

²⁴ Ñaakiro. Tii apaniroini otampatzikashiritakaantzi akantzi: “Nawin-taanaari Pawa”. Ontzimatyii ankimisantanaari iijatzi. ²⁵ Ari okimitakari iijatzi pairani tsinani iitachari Rahab, mayimpirowitachari. Okimisan-takiri iroori Pawa, imanakiri opankoki owayiri, ipoña otyaantairi inkinan-tanaiyaawo pashini aatsi iiro itsitokantaitari. Tima irootaki jaapatziyan-takawori Pawa okimisantanaari. ²⁶ Iirorika otzimanai ashiri, piyakotakai. Ari okimitsitari iijatzi, iirorika antayitziro kamiithayitatsiri, aminaashi-waita awintaawitari Pawa.

3

Mairiwaantitaantsi

¹ Iyikiiti, iiro akowashiwaita ayotaantayiti, ontzimatyii antayitiro okaatzi akinkithatakotziri. Paata, ari inkantapai Pawa: “¿Pantakiroma iiroka okaatzi piyotantziri?” ² maawoni otzimayitzi akinakaashiyitari. Irooma tziimat-sirika mairiwaantitatsiri kaari kantzimoniintakaiyaarini ijyininka, iriitaki kamiithashiritatsiri, ari onkantaki jaamaakowintaiya iiro jantantanaawo

kaaripirori. ³ Joojoponthoitziri mora, ari itzimpatakaotziri, irootaki ikinantayitari tsika inintakaitziri. Oryaani inawitaka itzimpatakaotantari, iro kantacha imatziri okimakairi, okantawitaka antari jinatzi mora. ⁴ Pinkinkishiritakotiro antawo pitotsi. Aririka ontampiyatakoti niyanki inkaariki, ayiro tampiya tsikarika onintakaawo. Iro kantacha tzimatsi oyomawaaniki, okitsirinkiro okinakairo tsikarika inintziro komatzirori. ⁵ Ari okimitakari iijatzzi paantintsi, tii antawowita, iro añaawaitantapiintari. Okimitakawo paampari, oryaani inawita owakiraa omorikanaki, iro kantacha aritaki onkantaki impaawatakairo antawoiti antami.

⁶ Ari okantari iijatzzi paantintsi okimitakari paampari, aririka añaawaitaki kapichiini, antawoiti owaaripiroshiriwaitaka, kantatsi iijatzzi añiuro ari okantaitatyaani owaaripiroshiritanti. Tima sarinkawiniri yotairori añaawaitantawori owaaripiroshiritantatsiri. ⁷ Pinkimi. Kantatsi impiraityaari piratsiyitatsiri, tsimiriyitatsiri, maankipaini, jiñaawiripaini, maawoni. Amiyitacha jirikapaini impiraitaityaaririka. ⁸ Iro kantzimaitacha tikaatsi atziri kantironi jimairiwaantiti, inkimitakaantya ipiraitari piratsi. Okimitakawo ipaanti piyantatsiri, owamaantaniro inatzzi. ⁹ Iro apaanti akantantapiintariri Pawa: “Ashitanari, kamiitha pinatzzi”. Irojatzzi apaanti akantzimatanariri ajyininka, ikaatzzi kimishiriyitariri Pawa. ¹⁰ Apaani inawita apaanti, ari añaawaitantawo kamiithari, iijatzzi kaaripirori. Iyikiiti, tii okantzi antsipataayitiro añaaniyitari. ¹¹ Pinkimi nojyakaawintawakiro. Tsikarika ishitowaatzzi jiña, kitijyaaniki okanta, iiro añiuro onkipijyaati. ¹² Iyikiiti, ¿Kantatsima pankirintsi uva onkithokitantyaawo higo? Ari okimitsitari jiña iroori, aririka onkatyomiraati, iiro añiuro onkitijyaanikiti.

Inkitiki opoñaawo yotaniantaansi

¹³ Ayotanitzirika, akinkishiritanaarika, atakotantya, tsinampashiri akantya okantakaakai ayotanitai. ¹⁴ Irooma añiiorika asamaniintantzi, tii okantzi asagaawintawaita. Anthiyyawaitya ankanti: “Yotaniri ninatzzi”. ¹⁵ Aririka amayitakiro jiroka, tii iri Pawa yotakaironi. Iri kinkishiritakaantzirori kamaari. ¹⁶ Ari okanta aririka asamaniintantzi, iiro amatziro aapatziyawakaiya, kaaripiroshiriri ankantapiintaiya. ¹⁷ Iro kantacha iririka Pawa kowakaironi ayotanitai, ari onkantaki ankamiithashiritanai, iiro akisashiriwaitanaa, atakotantani ananaaty, iiro apiyathatanaa, nishironka ankantanti, owamiithatiro antawaiyitziri, tyaaryoo ankantanaiya, iiro athiyyinkaritanai iijatzzi. ¹⁸ Aririka ankantapiintanaiya aapatziyashiritawakaanaiya, ari añiuro paata jowamiithashiriproiyitai. Okimitatyaawo ipankiwaitaitzi, ari añiuro paata oyiipatairo okithoki.

4

Aapatziyawori isaawisato

¹ ¿Oitama opoñaantari owayiritaantsi? ¿Oitama ikisaniintawakaantari atziriiti? ¿Kaarima kantakaantzirori ikowashiyitawo ikowityaaniintziri? ² Ikowapiroshiritakiro tsikarika oiyita, tiimaita otzimimoytziri. Inintakotantashita, tii otzimimotziri. Jowamaantawitaka, jowayiritantawitaka, tii jiñimaitawo ontzimimotiri ikowawitari, tiira ikamitziri Pawa. ³ Jimawitakawo ikamitziri Pawa ikowayitziri, tii ipimaitari. Ikamikowintashitaka jantayitantaawori kamiithatzimotziri irirori. ⁴ Ikimitashitakawo kaari kinatariri oimi, ofñaaki pashini, iro okisaniintantanakariri oimi. Ari ikimitari maawoni kowayitzirori jaapatziyaawo isaawisato, ikisaniintatziiri Pawa. ⁵ ¿Aminaashitama

josankinaitakiri pairani, kantatsiri: “Jotyaantakiri Pawa Tasorintsinkantsi nishironkayitaini, iriitaki aamaakowintaini iiro antantayitawo kaaripirori?”⁶ Jitakotai Pawa, iro okantantari osankinarints: Antawoiti jowasankitairi Pawa ñaapirowaitaniri, iriima tsinampashiriri owanaa jitakotaiyaari irirori.

⁷ Irootaki nokantantari naaka: Patsipiwintaiyaawo ikowakaimiri Pawa. Pimpiyatyaari kamaari, aritaki piñaakiro jowajyaantimi. ⁸ Kinkithashiri powanairi iiroka Pawa, kiso jowanaimi irirori. Kaaripiroshirika pinawita, powajyaantairo. Tiirika pityaaryoowintairi, pinkitishiriwintairi. ⁹ Pinkinkishiritakotiro pantawitakari, pikimoshiriwintashitakawo kaaripirori. Ontzimatyii powashiritakotaiya okaatzii pikimoshiriwintashitakawo pantawitakari pairani. ¹⁰ Tsinampashiri pinkantawintaiyaari Awinkathariti, tima iriitaki pinkathatakaantaimini paata.

Kantakotawakaantsi

¹¹ Iyikiiti, tii opantawo akantakotawakaiya. Aririka pinkantakotiri pashini, pithainkatziro Ikantakaantaitani. ¹² Apaniroini ikanta osankinatakaantakirori pairani Ikantakaantaitziri, iriitaki matzirori jowawisaakoshiritantzi, iri matzirori iijatzii jowasankitaantzi sarinkawiniki. Tikaatsi aitya aaka onkantantyaari ankantakotiri pashini.

Tii ikantakaapirowintaitawo antiri paata

¹³ Tzimayitatsi kantashiwaitachari: “Oñaatamanai niyaati nampitsiki, apaani osarintsi nosaikawaiti janta, nompimantayiti oitarika, nayi oiyiki nokowayitziiri”. ¹⁴ Iro kantacha tii jiyotzimaita oitya awijiyimotirini oñaatamanai. Okimiwaitawo añaantari minkoryiinka. Tii oiyinkaanita, kapichi onkantapaintya, ompoña ompiyanaia, iiro añaawairo. ¹⁵ Jiroka inkantayitimi: “Iriirika Pawa pinawoni nañaaminto, ari nantakiro ikowakaanari irirori”. ¹⁶ Iro kantacha jawintaashiwaitakawo jiñaapirowaitaka apaniroini. Aminaantsi inatzi, tii opantawo. ¹⁷ Ayowitaworika owamiithashiritantatsiri, tiimaita antziro, tzimaki akinakaashitani, kaaripiroshiritakai.

5

Ikinkithatakoitziri alyaagantzinkari owashironkaantatsiri

¹ Pinkimi alyaagantzinkari. Piraakoniintaiya iiroka, irootaintsi piñiuro pashironkaawaitaiya. ² Ari ompathaayitai maawoni pajaagawo. Ompiriimawoyitai pikithaayitai. ³ Inthontya impowayitai piiriikiiti, poriryaayitatsiri, maawoni. Ari jiyotaitimiri pipiyotashitakari, tima iriitaki taakaimini paata. ¿Irootakima pojyiñaantakariri? ⁴ Jiyotakimi Pawa tii pitakotanta, irootaki jowasankitaantaimini. Tii pipinatziiri patziriti, pipiyotashitakawo pajaagawo. Ikiyimatakimi patziriti, ikimaki Pawa, tima ipinkathariwintziri maawoni irirori. ⁵ Apaniroini pinintaawaitaka, tii pikinkishiritakotziri pashini, apa pikimoshiriwintakiro pajaagawo. Pikimitakari piratsi jowathantaitziri, aririka intyitaki kamiitha, inkantaki ashtariri: “Thami oyaari nopira, kamiitha ityitaki”. Ari inkimitaiyaari Pawa irirori, inkantai: “Ojyiki jajaagawo jirika, monkaapaititapaaka nowasankitaantyaariri”. ⁶ Powashironkaayitaki ojyiki kamiithashiriri, irojatzii ikamantayitakari, tii piñaawitawo impiyakowintya.

Amawiwaini pinkantya, pamanayitaiya

⁷ Iyikiiti, amawiwaini pinkantya poyaawintaiyaari impokai Awinkathariti. Pinkimityaari pankiwairintzi, amawiwaini ikanta joyaawintawo inkani

ompanyaakoti iwankiri jiñaantyaawori onkithokiti. ⁸ Ari pinkimityaari iiroka, amawiwaini pinkantya poyaawintya, oisokiro powanakiri, tima iiro osamani onkantya impiyantaiyaari Awinkathariti. ⁹ Irootaki, iyikiiti, tii okamiithatanta pinkantakotiri pashini. Tima pokimatai kantayitapaimini iiroka: “Pantakiro kaariporori”. ¹⁰ Pinkinkishiritakotiri kamantantaniri pairani. Pawa otyaantakiri ikinkithatakoyitairi. Iro kantacha owanaa jashironkaawaitaka irirori amawiwaini ikanta joyaawintari Awinkathariti. Ari pinkimitaiyaari iijatzi iiroka. ¹¹ Owanaa inkimoshiritai atsipitawori iki-maatsiwaita. Inkimitakotaiyaari Job-ni, amawiwaini ikantaka joyaawintari Awinkathariti, ikimaatsikowintakari. ¿Tiima inishironkatairi Pawa? Ayotzi ari ikantaitatyaani inishironkatantzi Pawa.

¹² Iro kantzimaitacha iyikiiti, ontzimirika pinkinkithatakoyitiri, iiro pi-pairyaashiwaitawo inkiti iijatzi kipatsi. Imapirorika pantiro pikantziri, pinkanti: “¡Ari!” Irooma iirorika pantziro, pinkanti: “¡Iiro!” Ñaa jowasanki-taitzimikari.

¹³ Pifiirorika onkantzimoshiriwaitimi, pamañaari Pawa. Irooma piki-moshiriwaitzirika, pimpampithaawintiri Pawa. ¹⁴ Pimantsiyawaitzirika, pinkamantiri antaripiroriiti kimisantzinkari, jamanakotimi, impoña intzir-itantimiri yiinkantsi impairyakiri Awinkathariti. ¹⁵ Tima aririka ja-manakotantya kimisantatsiri tyaaryoopiroini, aritaki joshinchagairi Pawa mantsiyawitachari. Iroorika omantsiyaakiriri ikaaripiroshiriwaitzi, aritaki impiyakotainiri iijatzi. ¹⁶ Pikantzimoshiritakaaririka pijyininka, pinkan-tairi: “Pimpiyakotaina”. Pamanaiyaari Pawa iijatzi, pinkantiri: “Ashita-nari, poshinchaayitairi mantsiyayitatsiri”. Tima aririka jamanakotantya kamiithashiriri, jantaitziniri ikowayitziri. ¹⁷ Atziri jinatzi pairani Elias, ari ikimitai akantayita aaka awathaki. Iro kantzimaitacha ikimisantakiri kamiithaini Pawa. Ikowakotakiri Pawa iiro oparyaantaa inkani. Mataka, tima awisaniintanaki mawa osarintsi tii oparyagai. ¹⁸ Ipoña japiitairo ikowakotairi, irojatzi oparyaantaari inkani. Jyookayitanai pankirintsi.

¹⁹ Iyikiiti, aririka pikimisantakagairi ikaatzi owajyaantawitakawori ikimisantziri Pawa, ²⁰ powawisaakotairi ikaaripiroshiriwitaka. Jawitaka sarinkawiniki aririka ikamaimi. Imapiro ikaaripiroshiriwawitaka, iro kantzimaitacha ikimisantai iijatzi, impiyakotainiri Pawa maawoni, iiro ikinkishiritakotaawo.

JITAKARI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

¹ Naaka Pedro osankinat zimirori jiroka. Iirokaiti nosankinatzi pikaatzi tii iyyininkayiiitzi tsiika pisaikayitzi, tima tziimpooka pikantayitaka pinampitawo Ponto-ki, Galacia-ki, Capadocia-ki, Asia-ki opoña Bitinia-ki.* ² Jiyotsitaka Pawa pairani ari jiyoshiiyitaimi onkantya jowamiithashiritantaimini. Ari pinkimisantairi Jesucristo itzimi kapathainkawintakimiri ikamawintakimi. ¡Onkamintha inishironkayitaimi, isaikakaayitaimi kamiitha!

Añaashiritaantsi oyaakoniintziri

³ Anthaamintaiyaari Pawa, iri Iwaapati Awinkathariti Jesucristo, tima inishironkapiroyitai okimiwaitaawo owakiraami antzimayitaimi. Añaashiritakaayitai oyaakoniintziri, tima añagai Jesucristo ikamawitaka. ⁴ Iro akowajaantairi ikajyaakaayitakairi, ari onkantaitatyaani añiuro, iiro othonkaa. Irojatziki ikajyaakaayitakimiri iirokaiti inkitikiki. ⁵ Iro ishintsinka Pawa ikimpoyawintantaimiri iirokaiti. Iriitaki kantakaiyaawoni pinkimisantaiyaariri onkantya jowawisaakoshiritantaimini paata. ⁶ Irootaki pikimoshiritantakari, okantawitaka piñaayitakiro pikimaatsiwitapainta, jiñaantashiriyitakimi. ⁷ Joyakaawintakimi ikantayitzi oro, itaayitzi jiñaantaityaariri iriipiroririka oro. Okantawitaka jirika oro iiro ikantaitatyaani añiuro, ari japirotaiya. Iro kantacha, aririka impiyapaaki Jesucristo, ari jiñaaitimiri tyaaryoorika pikimisantairi. Ari inkimoshiriwintaitiri Cristo, pinkatha jowayitairi, oyyiki inkinkithatakoyitairo jowaniinkawo. ⁸ Pitakopiro powanairi Cristo okantawitaka tii piñiuro. Pikimisantairi, kimoshiri pikantawintakari, okantawitaka tii piñaajaantziri iroñaaka. ⁹ Tima pikimisantayitairi, ari piñaayitairo jowawisaakoshiriyitaimi.

¹⁰ Inkinkithatakoyitakimi pairani Kamantantaniiriiti aritaki inishironkayitaimi, ari piñiuro jowawisaakoshiriyitaimi. Jamatsinkawintakawo, owanaa josampikowintakiro, ¹¹ ikowajaantaki jiyotiri owawisaakotantatsiri, tsikapaiti inkoñaati. Tima iriitaki Itasorinka Cristo thawitakaayitakiriri, oyyiki inkimaatsitakaawitayairi Cristo impoña jiñiuro jowaniinkawo. ¹² Tzimatsi yotakaakiriri Kamantantaniiriiti, tii iri ñaajaantironi, aña iirokaiti. Tima pikimayitairo iroñaaka Kamiithari Ñaantsi. Jotyaantaitakiri Tasorintsinkantsi ipoñaakawo inkitikiki ikinkithatakaantakimirori. Irojatziki ikowawitayakarini maninkariiti inkimathatairomi.

Tasorintsishiri ankantawintaiyaari Pawa

¹³ Aamawinta pinkantawintyaawo pikinkishiritani, pinkimityaari itzimi owajyimpatawori iithaari. Kamiitha pinkinkishiriyiia. Oyaawinta pinkantya inishironkataimiita Jesucristo aririka impiyapaaki. ¹⁴ Pinkimityaari shirithari iintsi. Iiro pantashiwaitawo pikowashiyitari, okantakaantzimi pimasontzinka. ¹⁵ Aña iri pinkimitakotyaari Tasorintsitzi itzimi kaimashiritakimiri. Iriitaki kitishiritakaimini maawoni pantainiri. ¹⁶ Tima osankinatata kantatsiri:

* **1:1** Kantakotachari “pikaatzi tii iyyininkayiiitzi tsiika pisaikayitzi” tzimatsi kantayitatsiri iri ikantakoyiitzi kimisantankariiti saikimoyitairini kaari jashitaari Pawa.

Pinkitishiriri, tima naaka Kitishiriri.

¹⁷ Tima pikantapiintziri “Paapá” jirika kaari maakitantatsiri aminakoyi-taironi paata okaatzi jantayitakiri atziriiti, ontzimatyii pinkimisantapiint-tairi iinro pisaiki jaka kipatsiki. ¹⁸ Tima piyotzi kaari kiriiki, kaari oro ipinakoyiitantakimiri, pawisakoshiritantaari pisaikawaiwitaka jakapiroiti-
ini pikimitakotari pichariniiti. Tima tii opantapirotari oro iijatzi kiriiki, ari inthonkaiya. ¹⁹ Aña iro iriraani Cristo ipinakowintantakairi, ikimitako-
takari ojya kaari tzimatsiri iyaaripironka, tikaatsi ikantawaita iwathaki. ²⁰ Tikiraamintha jiwitsikaajaitziro Pawa kipatsi jiyotsitaka oita jantiri
Cristo. Iro kantacha owakiraa piñiuro iroñaaka, ipokaki, jowawisaakoshiri-
taimi. ²¹ Okaatzi jantakiri Cristo, iro opoñaantari pawintaashiritaari Pawa. Tima iri Pawa añaakagairiri, jiñaitantawori jowaniinkawo. Oyaakoniinta
powairi iroñaaka Pawa pawintaashiritaari.

²² Tima shiritha pikantawintaawo tyaaryoori, kitishiri pikantayitaa, pitakotapiintayitaari maawoni pikantayitziri “iyikiiti”. ²³ Tima okimiwait-
akawo papiitaatyiiromi pintzimayitaimi iroñaaka. Iro kantacha itzimi pi-
waapatitaari, kaari atziri kaamaniri, aña kañaaniri jinatzi irirori. Okanta
apiiintaari itzimakaayitaimi, iro jiñaani, otzimi kañaanitatsiri iijatzi. ²⁴ Tima:
Awatha okimiwaitawo inchato.

Tzimawitacha owaniinkawo, okimiwaitawo inchato otzimi otiyaki.

Iro kantacha okamashitzi inchato.

Opoña oparyaatiyatzi.

²⁵ Iro kantacha jiñaani Awinkathariti okantaitatyaani.

Irootajantaki jiroka ñaantsi otzimi ikamantayitakimiri iiroka.

2

¹ Irootaki powajyaantantyaawori pikaaripiroitzi, iiro pithiia, iiro pa-
matawitantzi, iiro pisamaniintantzi, iiro pikijyimatantzi. ² Pinkimityaari
iinti owakiraa tzimatsiri ikowi inthoti. Ari pinkantayitanaiyaari iirokai,
pinkowairo tasorintsitatsiri ñaantsi antapashiritakaimini, onkanta paw-
isakoshiritantaiyaari paata, ³ tima piñaakiro jitakoyitaimi Awinkathariti.

Mapitatsiri kañaaniri

⁴ Pinkimisantiri iirokai itzimi kimitakawori mapi, iro kantacha kañaaniri
jinatzi irirori. Ojyiki atziriiti manintakirori mapi, iro kantacha Pawa ikimi-
takaantawo ikowapiroitzi mapi, ojyiki owinawo. ⁵ Ari pikantsitaari iijatzi
iirokai pikimitaawo mapi, tsika otzimi jaayitakiri jiwitsikayiiintantya-
awori pankotsi, okantawitaka tii pikimitajaantawo mapi, tima añaaimi
iiroka. Pinkimiyitaiyaari iijatzi Ompiratasorintsitaari itzimi saikantayaa-
woni jiroka pankotsi, pinkimitakaantiro pintaashiritaatyirimi patsipi-
takaani kamiithatzimotirini Pawa, okantakaantziro okaatzi jantayitairi Je-
sucristo. ⁶ Tima iro okantziri Osankinarintsipirori:

Nowatziro mapi ikowapiroitzi janta otzishiki Sion. Irootaki otzitroni
pankotsinampi. Ojyiki owinawo jiroka.

Inkaati awintaashiritaiyaarini kimitakawori mapi, iiro jaminaashiwaita
paata.

⁷ Iirokai pikaatayini pikimisantai, pinintaayitaawo mapi tzimatsiri ojyiki
owinawo. Iriima kaari kimisantatsini, tii jiñiuro iriroriiti, iri okantakotakiri
osankinarintsipirori:

Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,

Iro kantacha jowayitairo pankotsinampiki ikimitakaitawo iroorikami
tzinkamitsi.

⁸ Ikantaitaki iijatzi:

Owaryaantzi mapi, aririka jantziwaityaawo. Tima okimiwaitawo imparyaantatyiiyaawomi mapi ikaatzi piyathayitakawori ñaantsi. Iriiyitaki jiyoshiiyitakiri Pawa jowasankitaayitairi.

Ijyininkayitaari Pawa

⁹ Irooma iirokaiti, jiroka pikantayitaari:

Ijyininkamirinkataimi jiyoshiiyitaimi,
Jompiratasorintsitaimi Pinkathari,
Itasorintsishiritakaimi jinashitaimiri pashini-jatzi,
Jashiyitaimi Pawa.

Ari pikantayitaari onkantantyaari pinkinkithatakotairo kamiithaini tsika okanta ikaimashiriyitaimiri pisaikawitaka otsinirikitzi, kimiwaitaa iroñaaka pisaikaatyimi tsika ikitiijyiinkatakairo irirori. ¹⁰ Pairani iirokaiti tii pijyininkatawakaawita, irooma iroñaaka pimatairo tima ijyininkataimi Pawa. Pairani iirokaiti tii pitsipawitari jitakotani Pawa, irooma iroñaaka piñairo jitakoyitaimi.

Jompiratani Pawa anayitai

¹¹ Nitakotaniiti, pikimitakaantziro iirokaiti iiroomi pijyininkatanaari isaawisatzi. Irootaki noshintsithatantzimiri powajyaantairo pikowashiwitawo isaawisato. Tima iro kimitakawori jirokapaini iroomi maamanishiriyitimini. ¹² Onkaati pantayitiri, kamiitha inimoyitairi atziriiti. Aamaa tzimatsi kijyimawaiyitakimiri iroñaaka, iro kantacha aririka jiñaapiintanakiro pantanairo kamiithari, ari inkinkishiritanaiya, inthaamintanaiyaari Pawa.

¹³ Ikowi Pinkathari iiro pipiyathayitari atziriiti ikaatzi pinkathariwintzimiri pinampiki. Pimatsityaari itzinkamitajaantari pinkathariwintantatsiri pinampiitiki. ¹⁴ Iiro pipiyathayitari iijatzi jotyaantani owasankitaayitirini kaaripirori, tima iri inthaamintyaari atziriiti saikatsiri kamiitha. ¹⁵ Irootaki ikowakaimiri Pawa. Aririka pantanairo jiroka tampatzikatatsiri, ari jomair-intakiri masontzishiriri inkowimi inkantakotimi. ¹⁶ Saikashiwaiyitaimi iroñaaka iirokaiti. Iro kantacha, iiro pantanairo kaaripirori, aña pinkimitakotyaari jompiratani Pawa. ¹⁷ Pimpinkathatiri maawoni. Pitakotyaari iyikiiti. Pinkatha powiri Pawa. Pipinkathatairi pinkathariwintzimiri pinampiki.

¹⁸ Iirokaiti ompirataari, shiritha pinkantya jompirataitzi. Tii apa pimpinkathatiri aapatziyimiri, pimatsityaari iijatzi itzimi owatsimaawaitzimiri. ¹⁹ Itzimirika antakirori ikowiri Pawa, ipoña jamawitakiro iman-intawitakari, iri inthaamintawintyaari atziriiti jiñaakiri jimatakiro kamiithari. ²⁰ Tzimatsirika amawitakirori jowasankitaawintaitziri jantziro kaaripirori, tikaatsi thaamintawintyaarini. Irooma iirokaiti, aririka pamawitakiro jowasankitaawintaitimiro tampatzikari, irootaki inimotziriri Pawa. ²¹ Iro ikaimashiriyiitantakimiri, tima iri Cristo kimaatsikowintakimiri iiroka. Ari okanta joñaagantapaintzimirori onkaati pantairi iiroka.

²² Tikaatsi kaaripirori jantapainti irirori,
Tii ithiyyapaantitapainta.

²³ Ikawiyawaitaitakiriranki irirori, tii ipiyatanta. Ikanta jowasankitaawaitaitakiri tii jasyiimatanta impiyatantya, aña iri jawintaapirotaika itzimi yotzirori tampatzikari. ²⁴ Ari okanta ipaikakoitantakiriri, okantakanaakairo ayaaripironka. Iro añaantaiyaaworimi owajyaantayitairo kaaripirori, kamiithashiri anayitai, ankimitakaantanairomi ankamayitaatyimi ompoña añaayitaimi iijatzi. Tima:

Jowatsinawaitakiri pairani, ikimaatsitakaitakari, iro pawisakoshiriyitan-taari iirokaiti iroñaaka.

²⁵ Pairani iirokaiti pikimitakari oijya tzipinari. Iro kantacha iroñaaka kimi-waitaka pimpiyaatyimi isaiki amaakowintariri oijya, iriitaki amaakow-intashiriyitaimini.

3

Jantayitairi tsipayitachari

¹ Jiroka pinkantayityaari iirokaiti aayitatsiri oimi: Shiritha pinkantawintyaari piimiiti, onkantawitya iiro ikimisantawitawo iñaani Pawa. Aamaashitya ari onkantaki pinkimisantakagairi aririka jiñaakimi tsika pikantanaa, ² kitishiri pinkantanaiya, pinkatha pinkantanti. ³ Iiro aminaashiwaita jiñaaitzimi owaniinka pikanta, pimpitayitziro piishi, piporiryaapirowaitzi, owaniinka pikithaayita. ⁴ Aña iro kamiithatatsi pimatanairo kaari koñaanitatsiri, pinkamiithashiriyitai. Tima aririka antsinampashiriwaiti iiro athaawakowaita, okantaitani iroori tii othonkanita, irootaki ikowapirotziri Pawa. ⁵ Ari okantayitakari pairani kitishiriri otzimi awintaashiritakariri Pawa, pinkatha owayitziro oimiiti.

⁶ Okimita pairani Sara shiritha okantzimotari Abraham, okantziri oimi: “Nopinkathatani nowimi”. Iirokaiti kimitaawori osawoyitaari aririka pimatanairo tampatzikari. Ari onkantya iiro otzimanta oitya pinthaawantaiyaari.

⁷ Ari pinkimityaari iijatzi iirokaiti aayitatsiri iinaiti, piñaantapiintyaawo pinintaatiro piina. Pitakotyaaawo, tsinani inatzi iroori. Pinkimitakaantiro jitakoyiitawo sataanitatsiri owamintotsi. Pinkatha powiro tima inishironkayitairo iijatzi iroori añaashiriyitai ikimiitaimi iiroka, tii opashintzi okaatzi ishinitaayitaimiri. Irootaki pantanairi ari onkantya iiro omanonkawaitanta pamanamanaatani.

Pankinatawori jantayitanairo kamiithari

⁸ Ari okantari: aapatziya pinkantawakaiya, nintaatha pinkantanti, pitakotawakaiya, tima okimitanaatyaawo pirintzitawakaanaatyiyiiaami. Nishironka powanairi pikaataiyini. Tsinampashiri pinkantya. ⁹ Iiro piki-maatsitakaari itzimi kimaatsitakaimiri iiroka, iiro pikawiyiri itzimi kawiy-imiri iiroka. Aña paapatziyaari onkimiwaityaawo pintasonkawintatyirimi. Tima iro ikaimashiritantaimiri Pawa intasonkawintayitaimi iiroka. ¹⁰ Tima: Itzimi kowirori inintagaiya kamiitha jañagai,

Jowajyaantairo ikawiyawaitantzi, jowajyaantairo ithiyyawaita iijatzi.

¹¹ Ontzimatyii jowajyaantairo kaaripirori. Aña iro kamiithatatsiri jantairo kamiithari.

Iro jaminaminatairi jaapatziyawakaiya.

¹² Tima jiyotziri Awinkathariti ikaatzi kamiithashiriri.

Owakimpita jowiri ikaatzi amanamanaatachari.

Iriima kaaripiroshiririiti, katsima jaminiri Awinkathariti.

¹³ Aamaapirorika pantayitanairo kamiithari, ¿tzimatsima kimaatsi-takaapirotaimini? ¹⁴ Tzimatsirika owasankitaakimini pantziro kamiithari, ari intasonkawintaimi Pawa. Tima ikantayitaki:

Iiro pithaawapirowaitashita, iiro okantzimoshiriwaitashitzimi iijatzi.

¹⁵ Aña iro kamiithatatsiri poshiritaiyaari Cristo, tima iriitaki pipinkathapiro-tairi. Witsika pinkantapiintya pinkamantantiro tsika okantakota poy-aakoniintziri, aririka intzimi iitya osampitimi. Iro kantacha kamiithaini pinkantanti pinkamantantiro, pinkatha pinkantanti iijatzi. ¹⁶ Iikiro

piyaataty pinkinkishiritiro otzimi tampatzikatatsiri, pantayitairo kamiithari itsipashiriyitaimi Cristo. Aamaashitya ari inkaaniwintanaiya ikaatzi thiiyakotzimiri. ¹⁷ Tikaatsi oitya pinkimaatsikowintyaawo pantayitziro kamiithari, iroorika ikowiri Pawa. Iro mapirotzirori okaaripirodzi piñiuro jowasankitaawintaitimiro pantziro kaaripirori. ¹⁸ Pinkimitakotaiyaari Cristo, tampatzikashiri ikanta irirori, ikamawintakiri tzipinashiririiti okantakaantziro jantayitziro kaaripirori. Iro jantantakawori jiroka onkantya intsipashiritakaantairiri Pawa. Ojyiki ikimaatsiwathatakaawitakari, iro kantacha añagai. ¹⁹ Iri jatashirinkataintsiri ikinkithatakaayitairi ishiri ikaatzi itayitakawori pairani itzimi jomontyaashiriyiitakiri. ²⁰ Owanaa ipiyathayitaka iriroriiti jiwitsikantakawori pairani Noé antawoiti shintsipaa, oyaawintacha Pawa tii ithaatyaaantzi. Iro kantacha kapichiini atziri awisakoyitaatsiri impiinkimi, ikaamachiitzi 8. ²¹ Iri pikimitakotaari iirokaiti tsika pikanta pawisakoshiriyitai powiinkaayitaara. Jiroka owiinkaantaantsi tii okimitaajaitawo piinkaitzi jiñaaki ikiwaitziro iipatsiwathati. Aña amanaantsi inatzi, tsika ikowakoyiitzi Pawa inkinkishiritakaantiro tampatzikashiritatsiri. Irootaki jañaantaari Jesucristo. ²² Isaikai inkitikiro iroñaaka Cristo jakopiroki Pawa ipinkathariwintairi maninkariiti, ipinkathariwintairi inkitiwiri pinkatharitatsiri, ipinkathariwintsitari tzimayitatsiri ishintsinka.

4

Antawaitainiri kamiitha Pawa tima tziimatsi jimatakaayitairi

¹ Ari okanta, ikimaatsitakowintai Cristo. Iro poshiritanaiyaari iijatzi iirokaiti. Tima ikaatzi ñiirori ikimaatsitakaitari, tii ikowairo jantairo kaaripirori. ² Ari pinkimityaari iirokaiti iinuro pisaikayitzi iroñaaka jaka isaawiki, iro pantapiintanai ikowiri Pawa. Iiro pantashiyitawo pinintashiyitari, tima irootaki jantapiintakiri pashini atziri. ³ Irootaki pantapiintakiri pairani, tima pikimitakiri pashini atziriiti nintashiwaitachari. Tima jantapiintakawo jimayimpiryookitzi, jantsitakawo kaaripirodzatsiri, ishinkiwaita, jinintziro joimoshirinkawaitya jantantyaawori kaaripirori, niyawaitaniri ikantaka, jamanamanaatapiintakawo tsika oiyta ikimitakaantakiro iriimi iwawani. ⁴ Owanaa okompitzimotakari ikaatzi pitsipawitari pairani, tii inimotziri powajyaantanairo pitsipaminthataari jantayitziro kaaripirori. Iro opoñaantari ikijyimawaitanakimi. ⁵ Iro kantacha jirikaiti ontzimatyii jiyakawintairi paata Pawa. Tima Pawa, iri yotzirori maawoni jantayitakiri ikaatzi añayitatsiri iroñaaka, okaatzi jantayitakiri iijatzi kamayitatsiri. ⁶ Irootaki ikinkithatantaitakawori Kamiithari Ñaantsi, jimatsitaitakari iijatzi kamayitaintsiri. Tima okantawitaka jowasankitawathawiitaari, iro okantantaari jañaakaashiritairi Pawa.

⁷ Irootaatsi onthonkataiya añiiri iroñaaka kipatsiki. Iro poshiritantyaawori pantanairo kamiithari, aakowinta pinkantya pamanamanaatya. ⁸ Iro kowapirotachari, piyaatakaapiroyitanairo pitakotawakanaiya. Tima: Itzimirika atakoyitairi, apiyakotairi jowaariprowaiwitakai.

⁹ Poimaantantapiinti pipankoki, iiro pikiñaanikowintziro. ¹⁰ Itasonkawintayitaimi onkantya pantantyaawori ikowakaayitzimiri Pawa. Okaatzi ikowakaayitzimiri iiroka, pimitakotairi pashini, pantanairo kamiithari, tima inishironkataimi iiroka Pawa. ¹¹ Ikaatzi jowayitakiri ikinkithatzi, iriitaki Pawa ikinkithatkoziri. Ikaatzi jowayitakiri jitakotantayiti, jantawaitantyaawo ishintsinka ipakiriri Pawa. Ari onkantya impinkathayitiantyaariri Pawa, ikantakaantziro Jesucristo

otzimotairi jowaniinkawo, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Kimisantzinkari ananzi oiyiki ankimaatsityaari

¹² Nitakotani, ñaa omapokimikari aririka piñaanakiro pomirintsitzimotimini. Tii awijiyimowaitashitzimi jiroka, aña jiñaaantashiritaitatziimi. ¹³ Iro iki-maatsitapaintari iijatzu Cristo. Aririka piñiuro iiroka inkimaatsitakaapiroyitaimi ikimitaitakiri irirori, kantatsi pinkimoshiriwintiro. Tima ari pinkimoshiriwintairi impiyairika irirori jamairo jowaniinkawo. ¹⁴ Aririka inkishimaitimi iiroka okantakaantziro pawintaashiritaari pipairyagairi Cristo, tasonkawintaari pinatzi. Tima iro oñaagantzirori isaikantzimi shintsitatsiri Itasorinka Pawa. ¹⁵ Tii okantzi powamaanti, pinkoshitanti, pantiro kaaripirori, pimaamanitanti, ari piñaaakiro jowasankitaawintaitimiro. ¹⁶ Iro kantacha iroorika jowasankitaawintaitimiri jashitaimira Cristo, iro pikaaniwaitashita. Aña iro kamiithatatsiri pinthaamintyaari Pawa jiiyitaimi “Cristo-wiri”. ¹⁷ Tima monkaataka iroñaaka jiyakawintantzi Pawa. Aakaiti akaatzi jashiyitai, jitayitakai jowasankitayitakai. Iri mapirotaironi inkimaatsitaiya ikaatzi thainkagirori Kamiithari Ñaantsi.

¹⁸ Tima otzimimoyitziri iroñaaka pomirintsitzimoyitariri kamiithashiriri onkantya jawisakoshiritantaiyaari, ¿Tsikama oita awijiyimotairini kaaripiroshiriri thainkatasorintsitatsiri?

¹⁹ Tima ikaatzi kimaatsiwaitachari iroñaaka, iri Pawa shinitairiri inkimaatsiwaitya. Ontzimatyii jawintaashiritaiyaari witsikakiriri, jantayitanairo okaatzi tampatzikayitatsiri.

5

Ikaminaitziriri kimisantzinkariiti

¹ Tzimatsi nokowiri nonkaminaimiri iirokaiti pikaatzi pijiyaitairi kimisantzinkariiti. Iijatzu naaka nojiwatziri kimisantzinkariiti, ari akaataiyini. Naaka ñaajaantakiriri Cristo tsika ikanta ikimaatsitakaitakari, aritaki nimatairo naaka onkaati jiñaitairi paata owaniinkapiro onkantaiya.

² Jiroka nonkaminaimiri: Kimpoyaa powayitairi kimisantzinkariiti pinkimitakaantiri ikimpoyaitziri oijya. Iiro pantashiwaitawo aririka ishintsiwintaitimi pantiro, aña iriirika Pawa kowakaimironi, pimatiro. Iiro pantziro pikowashitari paantyaawo kiriki, aña iro pantantyaawori piminthatashitanatyaawo iiroka. ³ Iiro pikowashiwaita pompiratantya, ontzimatyii poñaayiri ikaatzi pikimpoyaaayitairi pantanainiri iiroka inkini jimatanairo iriroriiti. ⁴ Inkini paata aririka inkoñaatapai Jiwaripirori itzimi pikimpoyaaakiriri joiyati, ari jamathaitantaimiro owaniinkatachari kantaitachani oshipakiryani. ⁵ Iirokaiti mainariiti pimpinkathatari antaripiroriiti. Ontzimatyii pimpinkathatawakaayitaiya maawoni. Tima: Tii ikowiri Pawa asagaawintzinkari, Iriima itzimi tsinampashiritatsiri owanaa jitakotaiyaari.

⁶ Tsinampa pinkantawintyaawo okaatzi jimatakaayitaimiri Pawa. Irojatzu paata aririka inkowapaaitapaaki, iriitaki kantakaiyaawoni onkantya impinkathariwintantaimini. ⁷ Aririka piñaaayitiro onkantzi-moshiriwaiyitimi, pawintaiyaari Pawa. Tima iriitaki nishironkataimini.

⁸ Pinkinkishiritapiintairo kamiithari, aamaakowintashiri pinkantya. Tima kamaari itzimi kisaniantiri, ikimitakari kajyikari kinakinawaitatsiri, jasootzi jaminanatzi iita jatsikiri. ⁹ Iro kantacha ontzimatyii pimpiyatyaari, pintyaaryoowintanairo pawintaashiritanaiyaari Pawa. Tima piyotzi ari pikimitakari maawoni iyikiiti pikimaatsitaiyani jaka

kipatsiki. ¹⁰ Iro kantacha aririka onkaatapaaki pikimaatsiwaitaka kapichiini, ari intampatzikashiripirotakaimi Pawa, jaawiyashiritakaimi, amawiwaini inkantakaayitaimi. Tima nishironkataniri jinatzi, iriitaki kaimashiritaimini piñaantaiaawori kantaitachani jowaniinkawo Cristo. ¹¹ Iriitaki inkimoshiriwintaiti Pawa. Ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai. Ari onkantyaari.

Iwiyaantapaakawori withataantsi

¹² Iri Silvano nosankinatakaaki jiroka. Iriitaki nokimitakaantairi naaka iriirikami iyi okaakiini. Irootaki nosankinatakaantakariri iipichokiini nokaminaimi, nokamantzimiro tsika ikanta Pawa inishironkapirotantzi. Ontzimatyii pintyaaryoowintairi. ¹³ Jiwithayitaimi kimisantzinkariiti itzimi apatotapiintachari Babilonia-ki, ikaatzi kimiyitzimiri iirokaiti jiyoshiiyi-itaimi. Jiwithatzimi iijatzi Marcos, itzimi nokimitakaantari iriima notomi.* ¹⁴ Itako pinkantya piwithatawakaanaiya. ¡Onkamintha pisaikayitai kamiithaini pikaatzi jashiyitaimi Jesucristo! Ari onkantyaari.

* **5:13** Ikantakotziri Pedro jaka "Babilonia" iro ikinkithatakotziri Roma. Tima jimanakotatziro inampi Roma ikinkithatakotaitziro, irootaki ikinkithatakotantapiintawori Babilonia. Ari onkantya iiro jiyotaitantari tsikarika isaiki osankinatzirori, iiro jowasankitaantaitari.

APITTANAINTSIRI JOSANKINARI PEDRO

Withataantsi

¹ Naaka Simón Pedro osankinatzimirori jiroka. Naaka jompiratani Jesucristo, Jotyaaantapirotani ninatzi. Iirokaiti nosankinatzeni pikaatzi pikimisantanai pikimiyitaana naakaiti, tima iri kamiithapirotatsiri akimisantairi, okantakaantakiro itampatzikashirinka Pawa, ari ikimitaari iijatzi Jesucristo owawisaakoshiritairi. ² ¡Onkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha! Iikiro piyotanaatyiri Pawa iijatzi Awinkathariti Jesús.

Tsika onkantya pintasorintsishiritantaiyaari iirokaiti

³ Tima antawoiti itasorinka Pawa, iriitaki kantakaiyaawoni ontzimomotantairi maawoni kowityiimoshiritairi ampinkathasorintsitairi. Ari okanta, imapiro ayopiroitairi. Tima owaniinka ikantaka irirori, owanaa ikamiithapirotaki, iro imatantaari ikaimashiriyitai. ⁴ Irootaki ishinitantairori pinapirotachari, kamiithapirotajaantatsiri, inkin pintasorintsishiriyitai iirokaiti. Iro powajyaantantaiyaawori pikaaripiroshiriwaitzi, pikimiwitari isaawisatzi antapiintakirori ikowashiyitari. ⁵ Pinkimisantapiintairi iiroka, iiro pamataawaitashitawo. Aririka pinkimisantapiintana, ari piñaayitairo pintampatzikashiritai. Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki piyotanitai. ⁶ Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki piñaakotanaiya. Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinkamawintanaiyaawo. Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinishironkayitantana. Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinishironkayitantana. ⁷ Ompoña pimatapiintanairo jiroka, aritaki pinishironkayitantana. ⁸ Iroorika pimatapiintanaiki iiroka, ari jijnaitaimi imapiro piyotairi Awinkathariti Jesucristo, iiro itzimawaitzi kantakotimini: “Tii opantari jirika”. ⁹ Irooma intzimirika kaari matanaironi kinkithatakotainchari, ikimitakari kamampotaakiri. Aña jimajantakitziro jantayitakiri Cristo ikitishiritakaantariri, tima kaaripiroshiriri jinawita pairani. ¹⁰ Ari okantari iyikiiti, ontzimatyii pinkinkishiritapiintaiya, iiro piñaantawo pinkisoshiriwintiro jiyoshiiyitaimi, kaimashiritaari pinatzi. Tima iroorika pimatapiintanaiki ikowakaayitakimiri tsika pinkantanaiya, iiro piñiuro pintzipinashiriyitai. ¹¹ Ari onkantya piñaantaiyaawori owanaa okamiithapirotaki intyaakaayitaimi ipinkathariwintantapai owawisaakoshiritairi Awinkathariti Jesucristo.

¹² Irootaki, iiro nowajyaantantawo nokinkishiritakaimiro okaatzi akinkithatakotakiri, okantawita aritaki piyowitakawo, pikantayitzi: “Imapiro inatzi jiroka”. ¹³ Iro tampatzikatatsiri nonkinkithashiritakaimiro iinta nañi naaka, ¹⁴ tima kapichitapaaki nonkamantyaari. Ari okanta jiyoshiritakaakina Awinkathariti Jesucristo. ¹⁵ Ojyiki nokowi naaka iro pinkamaitya pinkinkishiritapiintairo jirokapaini aririka nookawintanaimi nonkamaki.

Ñajaantakirori jowaniinkawo Cristo

¹⁶ Tima pairani, owakiraa nokinkithatakotapaakimiri Awinkathariti Jesucristo, nokantapaakimi: “Otzimimotziri ishintsinka, aritaki japiitairo impiyai”. Tii niyotashitawo naakaiti, tii namatawitantapaakimiro. Aña naakatajaantaki okikitakariri Cristo, owanaa ipinkatharipirotaki

irirori. ¹⁷ Iriitajaantaki Ashitairi Pawa kantakaawori ipinkathayitairi, joñaagantakiro jowaniinkawo, ikantaki pairani jiñaawaitaki: Notomi jinatzi jirika nitakotakari, owanaa nokimoshiriwintakiri, pinkimisantairi.

¹⁸ Naakayitaki kimajaantakirori jiñaawaitakiranki inkitikinotsipatantariri Jesús janta otzishiki tasorintsiitoki. ¹⁹ Ontzimatyii pinkimathayitairo josankinatakiri Kamantantaniriiti. Irootaki yotakaapirotaimini, okimitakowaitatyaari ootamintotsi ikofiiinkatzi otsinirikitzi. Iro pantayitanairi iiroka irojatzi impiyantaiyaari Jesucristo inthaamintashiritakaapaimi, inkimitapaatyaari impokiro oñaaminki. ²⁰ Ontzimatyii ankimathatiro jiroka: maawoni osankinatainchari pairani osankinarintsipiroriki, tiira ikinkithatashiwaitawo Kamantantaniri. ²¹ Tii iri yotashiwaitaawoni atziiriiti, aña Tasorintsinkantsi yotakaantakirori ikowakaakiriri Pawa.

2

Kamantantashiwaitachari ipoña yotaantashiwaitachari (Jud. 3-13)

¹ Iro kantacha, tzimatsi pairani kamantantashiwaitachari. Irojatzi okanta iroñaaka pisaikayitzi iirokaiiti. Ari piñaaki kantimini, “Naaka yotaantaniiri”. Aña amawinawaitaniri jinatzi, ikowatzi jirikaiti jowaaripirotan-timiro jiyotaaayitimiiri. Jimanintatziiri Awinkathariti, pinakowintakairi jowawisaakoshiriyitai. Iiro oiyinkaa jiñaayitairo jirikaiti japirotaiya. ² Iro kantacha tikira japirotaata, tzimatsi oiyiki kimitakotyaarini joñaagantakiri, imayimpiriwaitzi. Iri kijyimatakaantirini aniitantanaawori “Aatsipirori”. ³ Owanaa inkowapirotiri kiriiki, inkowapiintaki pimpinatiri okaatzi jiyotaashiwaitakimiri. Iro kantacha Pawa iiro ijiyinkaa jaminakoyitairi jantayitzi, ari japirotairi.

⁴ Tima pairani ikaaripiroppaitantakariri kiyopayipaini maninkari, jimatakiro Pawa jowasankitaayitakiri, jookakiri sarinkawiniki, tsiniriki ikantakoyitaka joyaawinta jowasankitaapirotaitiri. ⁵ Ari ikimitaakiri Pawa kaaripiroshiriri atziiriiti itayitanakawori pairani inampitawo kipatsiki, apirotaka ipiinkaki oonkapaititantakariri. Iro kantacha Pawa jowawisaakotakiri Noé, itzimi kinkithatakotakirori pairani tsika inkantya kamiithashiriri. Tima irijatzi Pawa owawisaakotakiriranki ijiyininkaiti, ikaatzi 7.

⁶ Ari ikimitsitakariri iijatzi nampitawori Sodoma opoña Gomorra, japirotakiri ipomitakiri. Ari jiñaaitziro oitya awijyimotairini thainkatasorintsitaniriiti.

⁷ Iro kantacha, Pawa jowawisaakotairi Lot, tima kamiithashiriri jinatzi. Jirika Lot antawoiti oñaashirinkakiri kaaripirori okaatzi jantayitzi piyathariiti. ⁸ Ari okantatya kitiijyiriki jirika tampatzikashiriri Lot tsipatakariiri kaaripiroshiriri, jiñiiri, ikimiri jantayitakiro kaaripirori. Antawoiti okantzimoshiritakiri. ⁹ Ari okantari, jowawisaakotziri Awinkathariti pinkathatasorintsitaniri ñaapiintakirori ñaantashiritaantsi, onkantya iiro inintashiriwaitanta. Tima jitakawo kitziroini jowasankitaayitzi kaaripiroshiriri, irojatzi paata jaminakoyitantaiyaariri maawoni. ¹⁰ Jimapirotairi Pawa jowasankitairi antayitziirori kaaripirotsatsiri inintashitari, ipiyathayitakawo ikantawitairi. Tii jiñaakotanita kantakaapirori. Tii ithaawantaajaitari ikijyimatziri maninkariiti otzimimotziri ishintsinka.

¹¹ Iriima maninkariiti, okantawitaka otzimimopirotziri ishintsinka, tii ikijyimatziri jirikaiti, jiyaatashitapiintziri Pawa ikinkithatakotziri. ¹² Jirikaiti kaaripiroshiriri ikimiwaitakiri piratsi, tii jiyotzi inkinkishiryiia. Itzimashiwayitaka impoña jiñiuro japirotaiya. Ari inkimitaiyaari japirotaiya kijyimayitakiriri maninkariiti kaari jiyotakotaajaitzi tsika ikantayita

iriroriiti. ¹³ Iro inkimaatsitanyaaari okantakaantziro ikimaatsitakaantaka irirori, iro kimityaawoni impinataatyiiromi iyaaripironka. Tima jirikaiti, tii ikaanitanitzi jantayitziro kaaripiroiyatsiri kitiiyyipaiti. Okimiwaitakawo iriimi owsintayitakimimi jatyooyitakimi jirikaiti ikowayitzi jamataawiyitimi. ¹⁴ Iro jaakowinta imayimpiryookiwaitzi, iwathakitakawo kaaripirori. Ikaimashiriyitzi shipitashiriri inkaaripirotakairi. Jaminaminatapiintaki kiriki. Iro jowasankitaitantyaariri. ¹⁵ Ikinashiwaiyitaka, jimanintakiro tampatzikari. Jantakiro okaatzi jantakiri Balaam, itomi Beor, jaminaminataki impinaitiri jantantyaawori kaaripirori. ¹⁶ Iro kantacha jirika Balaam, jantakiro kantachari, iri burro shintsithatakiriri. Okantawita tii jiñaawainiwita burro, jirika burro ikimitanakari atziri jiñaawaitanaki, ari okanta jowajyaantakaantaariri ikinkishiritari inkojyikawaityaami Balaam.

¹⁷ Jirikaiti kaaripiroshiriri inkantaitatyaani jowasankitaayitairi otsinirikiprotzi. Tima ikimiwaitakawo okantaranki opiryaatzi omotyaa jiña, ikimiwaitakawo iijatzi okantaranki minkori atainkatziro tampiya, ompoña añiuro iiro oparyi inkani. ¹⁸ Ari okanta jojyakaawintaitziri kaaripiroshiriri, tima jowapiyashita tsika ikanta jiñaawiiitiri, ikimitakawo opiryaatzi omotyaa jiña. Tima kantakaapirori ikanta jiñaawaiyitzi, ari onkantaki jamatawitiri owakiraa kimisantatsiri, shiyapithawitawori kaaripirori, inkantiri: “Kamiiitharini apiitairo akowashiyitiri, tikaatsi oitya amayimpiriri”. ¹⁹ Jamatawitantashita jirikaiti jiyotaantzi, ikantayitzi: “Oshinitaantsitzi pantayitairo pikowashiyitiri”. Iro kantacha, jirikaiti yotaantashiwaitachari, tii isaikashiwainita irirori, aña ikimitakotakari ompirataari, ikimitakaantawo kaaripirori iroomi iwinkatharitimipi ompirawaityaarini. ²⁰ Pairani jirikaiti kaaripirori owakiraa ikimisantawitanakari Awinkathariti Owawisaakotairi, jowajyaantawitanakawo jantayitziro kaaripirotsatzi. Okanta osamaniityaanaki jimajitananairo, jantayitanairo kowiinkayitatsiri, irojatzii jimapirotantakari iroñaaka tii ikimita ikantawita pairani. ²¹ Ari okamiiithawita iiroimi jiñiuro “Aatsipirori” tampatzikashiritakaantatsiri. Tima mapirotakena okowiinkatzi okaatzi jantayitanairi, ikimisantawitanakawo ikantakaantawitiri tasorintsitatsiri, ipoña jowajyaantakanakiro osamaniityaanaki. ²² Ikimiwaitakawo ikantapiintaitziri:

Otsitsi, aririka inkamaankaki, ipiyashitawo jowaiyaawo.

Ipoña ikantayitzi iijatzi:

Chancho, aririka inkiwaitiri joipatsitaka, ipiya iijatzi joipatsiwaitya.

3

Impiyantaiyaari Awinkathariti

¹ Nitakotani, iro apititatsiri jiroka osankinarantsi notyaantzimiri, nominthashiritakaantimini, ² pinkinkishiritantyaawori ikantayitakiri Kamantantaniriiti tasorintsishiriri, ikantakiri iijatzi Awinkathariti Owawisaakotantaniri, otyaantayitakinari nonkamantaimiro iirokaiti. ³ Ontzimatiyii ankimathatiro jiroka: Tikira ipiyaminthataa Cristo, intzimi ojyiki thainkawaitantaniri. Iriiyitaki antashiwaityaawoni inintashiyitiri. ⁴ Ojyiki inthainkawaiti inkanti: “¿Tsikapaitima jiñaitiro ikantaitzi ari impiyi Cristo? Iiro ipiyaa. Kaarima añiuro ompashiniti kipatsi, irojatzii okanta owakiraa jiwitsikaitakiro. Ari kamayitaitaiki tsika ikaatzi itanakawori Otyaantapirori, tii añiuro ompashiniyiti”. ⁵ Ikinakaashiwaitakawo ikaatzi kantatsiri. Tii jiyotzi iri Pawa witsikakirori inkiti, jiñaani jiwitsikantakari. Jiwitsikakiro iijatzi kipatsi, iro otzimantanakari jiña, tima okantaitanatyani kipatsi okowi jiña. ⁶ Irojatzii jiña japirotantakari

Pawa pairani, oonkantakari kipatsi. ⁷ Iro kantacha, tii ipashinitakairo Pawa inkiti iijatzi kipatsi. Iro ikantakaantakiri pairani iiro opashiniwaitzi jiwitsikani irojatzji paata aririka jaminakoyitairo maawoni, impoña japirotairi kaaripirori thainkatasorintsitaniri aririka intagairo maawoni. ⁸ Nitakotani, ontzimatyii piyotairo jiroka: Ikimitakaantawo Awinkathariti apaani kitiiyjiri, oyyikini osarintsi. Aririka onkaati oyyiki osarintsi, iroowaitaki onkaatimi apaani kitiiyjiri. ⁹ Tii josamaninkashitawo Awinkathariti jimonkaatairo okaatzji ikajyaakaantakiri, tima tzimayitatsi kinakaashiwaitakawori ikinkishirita josamaninkashitayyaawo. Aña amatsinka ikanta Awinkathariti, ikowi jawisakoshiriyitaimi maawoni, tikaatsi piyashiwaitaachani apaani. ¹⁰ Irooma paata impiyairika, inkimitapaatyaaari jomapokantzi koshintzi. Ari inkimayitairo antawoiti poimataatsini, aripaiti apirotaiyaari inkiti. Ari onkimitsitaiyaari iijatzi kipatsi, apirotaiya. maawoni okaatzji jagaitakiri jiwitsikaitantakawori kipatsiki, onthontya ontagaiya. Ari onkimitagaiyaari maawoni jiwitsikani atziriiiti, ontagaiya maawoni.

¹¹ Tima ari inkantayitairo japiroyitairo maawoni, ¿Tsikama pinkantya pisaikai iirokaiiti iiro otzimanta pikinakaashitani? ¿Iiroma pinkitishiritai? ¿Iiroma pimpinkathatasorintsitai? ¹² Aamaakowinta pinkantawintanaiya, pinkamaitanaiya, tima irootaintsi impiyi Awinkathariti, aripaiti intaayitairo Pawa inkiti, impookayitairo jagaitakiri jiwitsikantaitakawori kipatsiki. ¹³ Irooma aakaiti, aritaki añaampiyakawo owakiraari inkiti, iijatzi owakiraari kipatsi, tsika janta inampiyitaiyaawo kamiithashiriri. Tima iro ikajyaakaakairi Pawa.

¹⁴ Ari okantari nitakotaniiti. Tima aritaki piñaampiyakawo iirokaiiti maawoni jiroka, minthashiri pinkantya, inkini jiñaapaimi paata Pawa kitishiri pinkantya, iiro ikantakowaitzimi pantakiro kaaripirori. ¹⁵ Pinkinkishiritiro, amatsinka ikanta Awinkathariti, josamaninkatziro impiyantaiyaari onkantya jawisakoshiriyitantaiyaari atziriiiti. Tii opashinitzi jiroka, ari okimitawo josankinatakimiri atakotani iyiki Pablo. Tima iri Pawa yotakaakiriri Pablo maawoni jiroka, ¹⁶ ari okimitakari iijatzi pashini josankinayitakiri. Kompitaa inawita inkimathaitiro okaatzji josankinayitakiri Pablo. Irootaki itzimantayitari atziri kaari yotakopirotoni, tima tii jaawiyashiritanitzji, ikinakaashiwaitanakawo jiyotantawitawo josankinari Pablo. Ari ikimitaayitakiro iijatzi maawoni Osankinarintsipirori. Arimaita japiroyitairi ikaatzji kinakaashiwaitakawori.

¹⁷ Irooma iirokaiiti nitakotaniiti, tima aritaki nokamantsitakimiro, aamaakowinta pinkantayitaa iiro ikinakaashiwaitantzimi jirikaiti piyathariiti. Paamaakowintya jowajyaantakaimirokari pikamaitanitzji. ¹⁸ Aña iro kamiithatatsi iirokaiiti piyaataakairo pantapashiriyitai, piyaataakaanairo piyopirotakoyitanairi Awinkathariti Owawisaakotantaniri Jesucristo, tsika ikantakiro irirori inishironkatantaimiri. Ari jashi jowaitatyiiro irirori impinkathayitairi. Ari onkantyaari.

JITAKARI JOSANKINATAKIRI JUAN

Ñaantsi okantakota Añaamintotsi

¹ Jirika nosankinatokatotzimiri jaka: Iri jiiitaitziri “Ñaantsi okantakota Añaamintotsi”. Itzimitataika pairani owakiraa itantanakawori jiwitsikantaitzi. Naakayitaki kimataikiriri, naakayitaki ñaataikiri, notirotopiintakiri. ² Tima jirika iitachari “Añaamintotsi”, joñaagantaka irirori. Inampitapaintawo kipatsiki, naakayitaki ñaakiriri. Irootaki nokinkithatakotantzimiriri kantaitachani añaamintotsi, tima jañiitataika pairani irirori itsipatakari Ashitariri. Iriitaki oñaagaanari naakaiti. ³ Irootaki nokinkithatakotantzimiriri nokikitajaantakari, nokimajaantakiri iijatz, inkini aapatziyawakaayitaiya aakaiti. Iriitajaantaki Ashitairi aapatziyaari, ari akimitsitanaari iijatz Itomi. ⁴ Iro opoñaantari nosankinayitaimiro iirokaiti, ari onkantya pinintaapirowaitantyaari.

Jiitaitziri Pawa “Kitainkari”

⁵ Jiroka ñaantsi jiyotakaanari Cristo, irootaki nowawisaimiri iirokaiti: Jiitaitziri Pawa “Kitainkari”, tii ikimitawo tsiniriri. ⁶ Aririka ankanti “Naapatziyari Pawa”, iikirorika antapiintatyiro kaaripirori, athiyyaka. Okimiwaitakawo tsiniripaiti aniitzi, apiyathatakawo tyaaryoori. ⁷ Irooma aririka asaikanai kamiitha tikaatsi antzimotanti, ayotaantanairo tyaaryoori, ari amatakiro aapatziyawaiya. Tima okimiwaitakawo asaikanaatyimi okitiiyyitzi, akimitakotanaari Pawa isaiki irirori okitiiyyitzi. Ari onkantya impiyakotantairori antawitakawo kaaripirori, irootaki ikapathainkatantakari Cristo ikamawintakairanki. ⁸ Aririka ankanti “Tii nantanziro kaaripirori”, apaniroini amatawiwaitaka, tii ayotakotziro tyaaryoori. ⁹ Irooma aririka ankamantairi Pawa antayitziro kaaripirori, aritaki jimatakiro irirori impiyakotairo. Tima ityaaryowintapiintakai irirori, tampaatikashiriri jinatz, iriitaki kitishiripirotakaini. ¹⁰ Aririka ankantawaiti “Tii nokaaripirotz”, okimiwaitakawo ankantatyimi “Thiyyinkari jinatz Pawa”. Tii ayotakotairo jiñaani.

2

Iri Cristo ookaakowintayitairi

¹ Notomiiti, opoñaantari nosankinatzi miro jiroka onkantya iiro pantantawo kaaripirori. Aririka antakiro kaaripirori, tziimatsi ookaakowintaini janta Ashitairiki. Iriitaki Jesucristo, kamiithashiriri. ² Iriitaki ot-simaryaakiriri Pawa jowasankitaawintairimi ayaaripironka. Tii apani jooakaakowintai aakaiti, aña maawoni atziri ikaatz nampitawori kipatsiki. ³ Jiroka ayotantyaari tyaaryoorika ayotairi Cristo: Aririka amonkaatapiintanairo ikantakaantairi. ⁴ Tzimatsirika kantawitachani, “Niyotziri naaka”, iro kantacha jirika iinro ipiyathatawo ikantakaantani, ithiyyaka jirika. Tii jiyotakotziro tyaaryoori. ⁵ Itzimirika monkaatanairori ikantakaantaitani, iri itakopirotanaariri Pawa. Iro ayotantyaari tyaaryoo atsipashiritanaari. ⁶ Tzimatsirika kantatsini, “Notsipashiritaari naaka”, ontzimatyii isaikanai kamiitha jojyakotaiyaari ikantapainta Cristo.

Owakiraari ikantakaantaitani

⁷ Iyikiiti, kaari owakiraari ikantakaantaitani nosankinatzi miri. Aña iro piyotsitakari pairani. Irootaki ñaantsi pikimayitakiri pairani

iirokaiiti. ⁸ Irojatzimaitaka kimitakawori owakiraari ikantakaantaitani, okantakaawo jantapaintziri Cristo. Okantakaawo pantayitanairi iijatzi iirokaiiti. Kimiwaitaka awisainkatanaki tsiniriinkatsiri, iri kitiijiinkatapaitsiri ñaapirori kitainkari. ⁹ Tzimatsirika kantatsini, “Jashitaana kitainkari”, irojatzimaitaka ikisaniintawakaa ikaatzi ikimisantzinkaritzii, tikiraata jimatziro, aña okimiwaitakawo irojatzimi isaikimi otsiniritzi. ¹⁰ Iriima itakotanaariri ikaatzi ikimisantzinkaritzii, iriitaki kimitanaariri aniitanaatsiri okitiijiinkatzi, tii jantziwawaita, tima tikaatsi inkantzimoniintakaiyaari. ¹¹ Itzimi kisaniiintawakaachari ikaatzi ikimisantzinkaritzii ikimitakari aniitantawori otsiniritzi. Tii jiyotzi tsika ikini, tii jokichaatzii otsiniripaitziii.

¹² Notomiiti, iiroka nosankinayitzini jiroka tima pikimisantairi Cristo, pipairyaaapiintairo iwairo, irootaki ipiyakotantaimirori piyaaripironka. ¹³ Iwaapatiitari, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Cristo añaitsitainchari pairani itantanakawori jiwitsikantayitzi. Mainariiti, iiroka nosankinayitzini jiroka tima poitsinampagairi kamaari. Notomiiti, iiroka nosankinayitzini jiroka tima piyotairi Ashitaimiri. ¹⁴ Iwaapatiitari, iirokaiiti nosankinayitzini tima piyotairi añaitsitainchari pairani jitananakawori jiwitsikantayitzi. Mainariiti, iiroka nosankinayitzini jiroka tima shintsishiri pikantayitaa, piyotairo iñaani Pawa, poitsinampagairi kamaari.

¹⁵ Iiro pitashiwaitawo isaawisato. Tzimatsirika itashiwaitaawoni isaawisato, tii jitakopirotaraari Pawa. ¹⁶ Timaa maawoni isaawisato tii ompoñiia Pawaki, aña isaawiki opoñaawo. Jiroka okanta isaawisato: anintashiwaitawo kaaripirotsiri, anintashiwaitawo añaayitzi, ankowi ankantakaapirowaitya. ¹⁷ maawoni jiroka isaawisato jinintayitzi atziriiti, ari apirotaiya. Iriima antanaironi ikowiri Pawa, jashi jowairo jañagai.

Kisaniintziriri Cristo

¹⁸ Notomiiti, irootaintsi onthonkimataiya kipatsi. Pikimayakini iiroka ari inkoñaatapaaki kisaniiintirini Cristo aririka onthonkimataiya. Tzimataiki iroñaaka jaka kisaniiintayitziiriri Cristo. Iro ayotantari irootzimataintsii onthonkimataiya kipatsi. ¹⁹ Jirikaiiti kisaniiintayitakiriri Cristo, iriitaki akaawitapiintakari akimisantzi, itzimi ookawintanakairi. Imapirotatyaarikami intspayitaimi, iiroki jookawintayitaimi. Irooma jookawintayitanakai, ari ayoyitzi tii jimapirotajaanta inkaashiriyitai aakaiti. ²⁰ Iro kantacha iirokaiiti, jotyaaantakimiri Tasorintsinkantsi inampishiritantaimi, kimiwaitaka isaipatziitotantayiiimiri. Aritaki piyotairo iirokaiiti jiroka. ²¹ Irootajaantaki nosankinatanzimirori jiroka, tima aritaki piyotairo iiroka tyaaryoopirori. Aritaki piyotsitaawo iijatzi pinashiyitawo iroorika thiyaaantsi. ²² ¿Itzimikama thiyachari? Iriitaki kantatsiri “Jesús kaari Cristo”. Iriitaki kisaniiintakiriri Cristo. Irijatzi manintakiriri Pawa, ari ikimitaakiriri iijatzi Itomi. ²³ Itzimirika manintawaitakirini Itomi Pawa, irijatzi imanintajaantaki Ashitariri. Iriima tsika itzimi kimisantairiri Itomi, imapiro jashitajaantaari Ashitariri. ²⁴ Irooma iirokaiiti, oisokiro pinkantanakiro pitakiri pikimakiro pairani. Iroorika pimatanakiri, ari poisokirotaiyaari Itomi, ari pinkimitaanakiri iijatzi Ashitariri. ²⁵ Jiroka ikajyaakaajaantakairi irirori: Ari ankantaitatyaani añaashiriyitai.

²⁶ Iro nosankinatzimiri tsika ikantakota ikaatzi kowatsiri jamatawiyitimi. ²⁷ Iro kantzimaitacha iirokaiiti, oisokiro pikantawintanakawo isaipatziitoiyitakimi. Irootaki iiro okowityaanta intzimi pashini yotaimini. Jirika Tasorintsinkantsi ikimitakaantakimiri isaipatziitoiyitiantyaamiri, iri yotaayitzimiri kamiitha. Jiyotaimiro tyaaryoori, kaari thiyaaantsi jiyotaimiri.

Ontzimatyii pantayitairo tsika okantajaanta jiyotaimi irirori, pintsipashir-itaiyaari.

²⁸ Ari okanta notomiiti, ontzimatyii antsipashiriyitaiyaari Cristo, onkantya iiro akaaniwaitanta aririka impiyaki, aña awintaashiri akantya antonkiyotawaiyaari. ²⁹ Aritaki piyoyitairi kamiithashiriri jinatzii Cristo, ari piyotairi iijatzii itzimirika ashiminthatanaawori jantanairo kamiithari, kimiwaitaka japiitakiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Cristo.

3

Itomiiti Pawa

¹ Pinkinkishiritiro jiroka: Antawo jitakotai Pawa, itomiyitai. Imapiro. Tii ikimathatziro isaawisatzii tsika iita Cristo-tatsiri, ari ikimiyitairi iijatzii aakaiti tii ikimathayitai. ² Ari okanta nitakotaniiti. Itomi Pawa anayitai. Tikira ayotaaajaitziro tsika ankantayitaiya paata. Apa ayotzi ari ankimiyitaiyaari ikanta Cristo aririka impiyapaaki, tima ari onkantaki añaari tsika ikantajaanta irirori. ³ maawoni atziri kowaironi jiñiiro impiyantaiyaari Cristo, jantapiintairo onkaati kitishiritakairini. Tima kitishiri ikanta irirori Cristo.

⁴ Iriima kaari owajyaantironi jantayitziro kaaripirori, piyathatatyaaawo ikantakaantziro Pawa. Tima jiroka kaaripirori, piyathataantsi inatzii. ⁵ Piyotaiyini iiroka oita ipokantakari Cristo kipatsiki, iro ipokantakari inthonkairo kaaripirori. Tii jantapaintziro irirori kaaripirori. ⁶ Ikaatzii oisokirotanaariri Cristo, tii okantzi jantairo kaaripirori. Tima ikaatzii oisokirotawori kaaripirori, tii jiyotaaajaitziri Cristo. ⁷ Notomiiti, iiro jamatawiitzi. Inkaati antapiintanaironi kamiithari, iriitaki kamiithashiriri, ikimitakotanaari Cristo ikamiithashiritzi irirori. ⁸ Itzimirika antapiintakirori kaaripirori, joisokirotatyaari kamaari. Tima iri kamaari itakaantakawori jantakiro kaaripirori. Iro ipokantajaantakari Itomi Pawa kipatsiki, inthonkairo kaaripirori jofaagantakiri pairani kamaari. ⁹ Iriima ikaatzii jowamiithashiritairi Pawa kimiwaitaka owakiraami intzimayitaimi, tii jantapiintanairo kaaripirori. Tima Pawa tomitanaariri, kimiwaitaka japiitayiiromi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. ¹⁰ Irootaki kaari ikompitanta ayotiri jashiyitari Pawa, jashiyitari kamaari. maawoni kaari antapiintaironi kamiithari, tii itsipataari Pawa. Ari ikimitari iijatzii kaari itakotawakaachani ikimisantzinkaritzii, tii itsipatari Pawa.

¹¹ Jiroka ñaantsi pikimayitawakiri pairani owakiraa pikimisananaki, ikantaitzi: Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. ¹² Iiro oyyakotari ikanta Caín, kaaripiroshiri jinaki jowamaakiri iririntzi. ¿Oitama jowamaantakariri? Aña iro jowamaantakariri okantakaari ikaaripiroshiritzi Caín, iriima iririntzi kamiithashiri jinawitaka irirori. ¹³ Iyikiiti, iiro okantzimotzimi aririka inkisaniintawaitimi isaawisatzii. ¹⁴ Ayotaiyini aaka, kimiwaitaka kamashiri akantayiwitaka pairani. Irooma iroñaaka, kimiwaitaka añaashiriyitai. Iro ayotantari, tima atakoyitawakaapiinta akimisantayitai. Kaari itakotantachani, ikimitakiri kamashiriri. ¹⁵ Itzimirika kisaniinantatsiri, ikimitakari ashiryaantzinkari. Ayotaiyini, apaani ashiryaantzinkari iiro jiñiiro jañaashiriyitai. ¹⁶ Jirika oñaagantapirotakirori tsika ikantaita jitatokantaita: Ikamimotakai Cristo aakaiti. Iro amatanairi aakaiti, shiriitha ankantya ankamimotanti. ¹⁷ Tzimatsirika otzimimotziri jajyaagawo, impoña ifi iyiki okowityiimowaitari, ari ijyampitsiwaitakiri jirika iyiki, tikira jimapirotziro

jitakotaiyaari Pawa. ¹⁸ Notomiiti, tii okantzi ankantashiwaitapiintya, “Nitakotanta”. Ontzimatyii antanairo oñaagantzirori itakotaantsi.

¹⁹ Irootaki ayotantaari imapiro jashiyitai Pawa. Tima ayotai jashiyitai Pawa, irootaki awintaashiritantaariri amanamanaataari, ²⁰ onkantawitayta ontzimayitimi oita katsitzimoshiritaini. Tima Pawa jiyotziro maawoni, jiyotsitawo akinkithashiritani okaatzi katsitzimoshiritaini akaaripirootaki. ²¹ Nitakotaniiti, aririka owajyaantairo okaatzi katsitzimoshiritakairi, ari añaakiro awintaashiritaiyaari Pawa amanamanaataari. ²² Iro ayotantyaawori aritaki jimatakairo okaatzi akawakotziriri. Tima amonkaayitairo ikantakaantani, antapiintainiri ikowiri irirori. ²³ Jiroka ikantakaantani: Ontzimatyii awintaiyaari, ampaiyaapiintairi Itomi Jesucristo. Ontzimatyii atakotawakaayitaiya. Iro ikantakaantani amatairi. ²⁴ Inkaati monkaayitaironi ikantakaantani, iriitaki tsipashiritaariri. Iri Tasorintsinkantsi jotyaantakairi yotakaayitairi imapiro atsipashiritaari.

4

Itasorinka Pawa ipoña iisaniintashiritani Cristo

¹ Nitakotaniiti, tzimatsi oiyiki kantawitachari: “Naaka kamantantainiri”. Iri kamaari ñaawaitakairiri. Iiro pikimisantziri inkantayitiri, ontzimatyii piñaantyaari iriitajaantakirika Pawa ñaawaitakaakiri jirika kamantantainiri. ² Jiroka ayotantyaari iroorika Itasorinka Pawa ñaawaitakairiri, aririka inkanti: “Jatzirizimotai Jesucristo”. ³ Iriima thainkairori ikantaitakiri, tii jashitari Pawa, iriitaki jiñaawaitakaakiri iisaniintashiritani Cristo. Pikimakotakiri iirokaiti, ari intzimaki jaka kipatsiki ñaawaitironi jiroka. Aritaki tzi-maki. ⁴ Irooma iirokaiti, notomiiti, jashitaimi Pawa, iiroka anaakoyitakiriri. Tima antawoiti ishintsinka Cristo, pitsipashiritaari iirokaiti. Janaakotairi ikaatzi tsipashiritakariri isaawisatzi. ⁵ Jirikaiti oiyawitakariri kamantantainiri, isaawisatzi jinatzi. Irootaki ikimisantawakaantari ikaatzi jisaawisatzitzi. ⁶ Irooma naakaiti, jashiyitaana Pawa. Irootaki pikimisantantainiri pikaatzi jashipirotaimi Pawa. Tiimaita ikimisantayitai kaari yotairini Pawa. Ari okanta, tii okompita ayoyitairi jiñaawaitakairi Tasorintsinkantsi, jimatantanaawori jiyotaantairo tyaaryoori. Ari ayotziri jashitari kamaari yotaantzirori kantashiwaitachari.

Pawa jiiitaitziri “Itakonkantsi”

⁷ Nitakotaniiti, ontzimatyii pitakotawakaayitaiya. Itzimirika antanairori jiroka, kimiwaitaka japiitakiroimi intzimayitaimi ikantakaanaari Pawa. Iriiyitaki yoyitairiri. ⁸ Itzimirika kaari itakotantachani, tii jiyotairi Pawa. Tima Pawa jiiitaitziri irirori “Itakonkantsi”. ⁹ Jiroka ikanta Pawa joñaagairo imapiro jitakotai: Jotyaantakairi japintziti Itomi jaka kipatsiki, okanta jimatakaayitantairori aakaiti añaashiriyitai. ¹⁰ Jiroka okantakota iroopirori itakotaantsi: Tii aakaiti poñaakaantyaawoni atakotaiyaari Pawa, aña iri Pawa poñaakaantakawori jitakoyitai. Tima antawoiti jitakoyitai, jotyaantakairi Itomi. Iriitaki oitsimaryaakiriri Pawa jowasankitaawintaironi ayaaripironka. ¹¹ Nitakoyitani, jitakotai antawoiti Pawa, ari ankimiyyitaiyaari aakaiti atakotawakaayitaiya. ¹² Tikaatsi atziri ñaakirini Pawa. Iro kantacha aakaiti kantatsi antsipashiritaiyaari, aririka atakotawakaayitaiya. Iriitaki Pawa matakaironi aatakaantyaawori atakotantapiintaiya.

¹³ Tima Pawa jotyaantakairi Tasorintsinkantsi inampishiritantai, iro ayotantaari imapiro atsipashiritaari. ¹⁴ Tima naakayitajaantaki ñaayitairiri

Itomi Pawa, jotyaantakiri kipatsiki. Iriitaki nokinkithatakoyitairi. ¹⁵ Itzimirika kantatsiri, “Jesús Itomi jinatzi Pawa”, iriitaki mapirotzirori itsipashiritaari Pawa. ¹⁶ Ayotai aakaiti tsika ikanta jitakoyitakai Pawa, akimisantayitairi. Tima Pawa jiitaitziri “Itakonkantsi”. Inkaati itakotantanaachani, itsipashiritanaari Pawa. ¹⁷ Irootaki atakaantyaawori atakotantaiya awintaashiri owiri Pawa, irojatzji paata antonkiyotantawaiyaariri aririka jiyakawintairi maawoni. Tima aripaiti ankimitaiyaari Cristo. Aritaki amatsitaitakawo akimitakari iroñaaka iinta asaikayitzi jaka kipatsiki. ¹⁸ Iiro athaawantari itzimi itakopirotaari. Itako jowai irirori, iiro athaawantari jowasankitai. Aririka anthaawantatyaari, tikiraata ayopirotzji imapiro jitakotai. ¹⁹ Irootaki atakotantaariri aakaiti Pawa, oipiyatziiniri jitakoyitakai kitziroini aakaiti. ²⁰ Intzimirika kantatsini, “Nitakotani Pawa”, iro kantacha ikisashiriwaitziri iyiki, ithiyyaka jirika. Tima kaari itakotyaarini iyyininka, jiñiiri, ¿Tsikama inkini jitakotyaari Pawa, kaari koñaanitatsini? ²¹ Irootaki otzimantari ikantakaantakiri, ikantaki: Ikaatzji itakotaariri Pawa, ontzimatyji jitakotaiyaari iyikiiti.

5

Awintaashirinka oitsinampaantyaawori isaawisato

¹ maawoni awintaashiririiti kantatsiri, “Jirika Jesús, Cristo jinatzi”, itomi Pawa jinayitaatzi, kimiwaitanaa japiitaatyiiromi intzimayitaimi. Ikaatzji itakotanaariri Ashitairi, jitakotaari iijatzji itomiyitaari irirori. ² Aririka atakotaiyaari Pawa, aririka amonkaataniiri ikantakaantani iijatzji, iro ayotantatyaari imapiro atakoyitaari itomiyitari irirori. ³ Aririka atakopirotanaiyaari Pawa, irootaki kimitawori amonkaatiniri ikantakaantani. Iiro opomirintsita amonkaayitairo ikantakaantani. ⁴ Ikaatzji ikimitakaayitari Pawa japiitatyiiromi intzimayitai, ari joitsinampaayitairo isaawisato. Tima awintaashirinka oitsinampaantayitaya. ⁵ ¿Itzimikama matironi joitsinampagairo isaawisato? Iriitaki awintaashiririiti, kantatsiri: “Itomi Pawa jinatzi Jesús”.

Ikinkithatakaantziri Tasorintsinkantsi

⁶ Tima Cristo ipokaki jaka kipatsiki. Iro kantzimaitacha, tii apa ipokaki impiinkaantantyaawo jiña, aña ontzimatyji inkapathainkati iijatzji, jowamaitakiri. Iri Tasorintsinkantsi kinkithatakaantakirori okantakota jiroka. Okaatzji ikinkithatakaantakiri irirori, iroopirori inatzi. ⁷ Tima mawajatzji japiitaitakiro ikantaitzi, “Itomi Pawa jinatzi jirika Cristo”.* ⁸ Iriitajaantaki Tasorintsinkantsi kinkithatakaantatsiri. Iriitajaantaki Pawa ñaawaitaintsi jowiinkaapaitantakari Jesús. Iriitajaantaki

* **5:7** Jowawisaañaanitantaitakawori pairani jiroka osankinarintsi iñaaniki Roma-jatzji (Latin), ari jowanaayitakiro kapichiini kaari osankinatajaantachani owakiraini. Jiroka okantzi jowanaayitakiri: “Mawa ikaatzji ñaawaitatsiri inkitiki: Ashitairi, Ñaantsi, Tasorintsinkantsi. Jirika mawatatsiri, apaani ikanta”. Irootaki jiroka ñaantsipaini josankinayitakiri iñaaniki Wirakocha jiitaitakiri “Reina Valera”.

Pawa ñaawaitaintsi ikinkithawaitakotziro Jesús tsika inkantya jowamaitiri.†
 9 Tima akimisantziri atziriiti ikantayitairi, iri owatsipiro ankimisantairi Pawa ikantairi. Jiroka ikantaki ikinkithatakotziro Jesucristo, ikantzi: “Iritaki Notomi jirika”. 10 Itzimirika kimisantairini Itomi Pawa, iriitaki kimathatairori imapiro Jesús itomitari Pawa. Iriima kaari kimisantatsini, ithiyanitakaakari Pawa, tima ithainkañaanitakiri iijatzi ikantaki “Notomi jinatzi Jesús”. 11 Jiroka ikantaitakiri: Iri Pawa kantakaiyaawoni añaashiritantaiyaari, tima atsipashiritaari Itomi. 12 Intzimirika oyaashiritanairiri Itomi ari jañaashiritai. Iriima kaari oyaashiritanairini Itomi Pawa, iiro jañaashiritai.

Ayoyitai ari ankantaitayaani añaashiriyitai

13 Pipairyaapiintairi iirokaiti Itomi Pawa pikimisantairi. Irootaki nosankinatantzimirori jiroka onkantya piyopirofantyaari ari pinkantaitayaani pañaayitai paata. 14 Awintaashiri ankantairi Pawa, tima ayoyitzi ikimayitai aririka amanamanaatakotyaawo tsika okanta ikowakaajaantairi irirori. 15 Ayoyitai ikimai Pawa aririka amañaari, ayotsita iijatzi ari imatakiro okaatzi akowakotakiriri. 16 Piñiirika iiroka apaani iyiki tzi-matsiri ikinakaashitani, pamanakotaiyaari, aritaki jañaakaashiritairi Pawa. Iri nokinkithatakotziro jaka tzi-matsiri ikinakaashitani kaari mapirotachani okaaripirozti. Tima tzi-matsi kaaripirori owamaashiritantatsiri. Tii iro nonkinkithatakotiri. Tima tii okantzi amanakotyaari antakirori jiroka mapirotachari okaaripirozti. 17 Nokinkithatakotakiro “kaaripirori kaari imapirotachani”, tii nokantatyi kamiitha jiroka. maawoni kaari kamiithatatsi, iiro okantzi antayitiro. Iro kantacha tzi-matsi kaaripirori kaari owamaashiritantatsini.

18 Ayoyitzi tii jantapiintairo kaaripirori ikaatzi itomitaari Pawa. Iri Cristo kimpoyaawintairiri, iiro ikimaatsitakaantaari kamaari. 19 Ayoyitai aaka jashiyitai Pawa. Iriima isaawisatzi, iri ashitaariri kamaari, ipinkathari-wintziri.

20 Ayoyitai ipokaki Itomi Pawa, iri kimathatakaayitaironi tyaaryoori. Irootaki amatantaawori ayotairi jiiitairi “Tyaaryoori”. Atsipashiritaari Tyaaryoori, tima atsipashiritaayari itomi. Iriitaki Pawa jiiitairi “Tyaaryoori”, jiiitairi iijatzi “Kañaaniri”. 21 Notomiiti, paamaiyaari ojyakaawairintzi. Ari onkantyaari.

† 5:8 Okaatzi kantakotachari jaka, iri ikinkithatakoyiitzi: “Tasorintsinkantsi, Jiña, Iraantsi. Ikaataki mawa, tii opashinitzi ojyakaawintachari”. Ikowatzi jaka Juan, jiyotakopiroyiitiri Jesús imapiro Itomitari Pawa. Mawajatzi ikinkithatakotziro okaatzi ikantayitakiri, “Itomi Pawa jinatzi Jesús”. Itanakawori, iriitajaantaki Tasorintsinkantsi yotakaayitakiriri jotyaaantaniiti Cristo jiyotaantayiti. Apititatsiri, iro “Jiña” ojyakaawintachari jowiinkaataka Jesús. Irootaki ikinkithatakotajaantakiri Pawa, okaatzi osankinatanchari Mt. 3.16-17. Mawatatsiri, iro “Iraantsi” ojyakaawintacha ikapathainkataki Jesús jowamaantaitakiriri. Iro ikinkithatakotajaantakiri Pawa isaikantakiri Jesús otzishiki ikinkithawaitakairi Moisés, Elías tsika onkantya jowamaitiri. Okaatzi osankinatanchari Lc. 9.31-35; Jn. 12.27-33.

APITITANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

¹ Antaripirori ninatzi nosankinatakimiro jiroka. Iroka nosankinatziini jiiyiitzi “Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”. Nitakotani pinayitzi, tima akaatzi akimisantziro tyaaryoori. Ti apaniroini naaka nitakotzimi, aña jitakotsitzimi maawoni yotairori tyaaryoori.* ² Ari okantari, oisokiro owayitairo tyaaryoori, ari ankantaityaani. ³ Onkamintha inishironkayitaimi Ashitairi Pawa. Jitakoyitaimi, kamiitha pisaikayitai. Ari inkimitaimiri iijatzi Itomi Jesucristo, piyoyitairo tyaaryoori, pitakotawakaayitaiya.

Oisokiro powiro jiyotaimiri Cristo

⁴ Ojyiki nokimoshiritanaki noñaayitaki tsika pikaatzi iirokaiti pimatapiintanakiro tyaaryoori, pimatajaantanakiro ikantakaantakiri Ashitairi. ⁵ Iiro nosankinatziini iroñaaka owakiraari ikantakaantaitani, iro nonkinkishiryaakaimiri okaatzi nokamantayitakimiri owakiraa pikimisantantanakari. Jiroka okanta: Ontzimatyi atakotawakaiya. ⁶ Aririka antapiintanairo ikantakaantani Ashitairi, aritaki amatanairo atakotawakaanaiya. Iro nokantsitakimiri pantapiintairo okaatzi pantayitanakiri owakiraini pikimisantantanakari. ⁷ Tzimayitatsi iroñaaka ojyiki thiiyinkariiti. Ikan-tayitzi jirikaiti, “ti jatziritaajaitapaintzi Jesucristo”. Tima thiiyinkari jinatzi ñaawaitzirori jiroka, ikisaniintatziiri Cristo. ⁸ Paamaakowintya, powajyaantzirokari okaatzi niyotaakimiri. Ti nokowi paminaashiwaitaiya, iiro piñiuro pinintaawaitaiya paata. ⁹ Itzimirika owanaashiwaitawori, ti joisokiro-tawo jiyotaantapaintziri Cristo, ti itsipashiritari Pawa. Iriima tsika itzimi oisokiro-takawori jiyotaantapaintziri Cristo, iriitaki matakirori itsipashiritari Ashitairi, ari ikimitsitakariri iijatzi Itomi. ¹⁰ Itzimirika iita ariitimiini, impoña inkowi jiyotaimiro inashitachari kinkitharintsi, iiro pishinitziri isaikapankotimi. Iiro okantaajaitzi piwithatyaari iijatzi. ¹¹ Tima aririka piwithatyaari, kimiwaitaka pakakotatyirimi iyaaripironka okaatzi jantziri irirori.

Nokowaki noñagayimini

¹² Tzimatsi ojyiki nosankinatimiri, iro kantacha ti apa nonkowi nosankinatimiro, aña nokowatzi niyaatashitimi noñiimi, onkini nonkinkithawaitakami, ankimoshiritaiyaiini iijatzi.

¹³ Jiwithatzimi jiiitaitziri “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”. Ari onkantaayari.†

* **1:1** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitzi “Iyoshiitaawo tsinani ipoña otomiiti”, iri ojyakaawintachari jaka ikaatzi kimisantzinkariiti itzimi apatoyitachari nampitsiki. Okantawitaka ti ayotziro tsika otzimi nampitsi japatoyitantari jirikaiti kimisantzinkariiti. † **1:13** Tzimatsi kinkishiritakotawori jiiyiitzi “otomiiti pitsiro iyoshiitawo”, iriitayitaki ojyakaawintachari kimisantzinkariiti apatoyitachari janta tsika inampitawo Juan osankinatzirori jiroka.

MAWATANAINTSIRI JOSANKINATAKIRI JUAN

Withataantsi

¹ Antaripirori ninatzi, nosankinatantzimirori jiroka. Iiroka nosankinatzi ni Gayo, nitakopirotoni pinatzi. ² Nitakotani, namanamanaatakotzimi piñaantyaawori ontzimimotimi kowityimoyitakimiri koñaawoini. Namanamanaatakotzimi iijatzi piñaantyaawori pintikatsiti kamiithaini. Tima niyotzi kamiitha pikanta poshiritanaa. ³ Ari nokimoshiripirotonaki noñaakiri jariiyitaka iyikiiti ikamantapaakina irojatziki pikantaiyanakani iiroka poisokiroto tyaaryoori. ⁴ Tikaatsi anaironi nokimoshiritanaki, nokimaki oisokiro jowanakiro tyaaryoori ikaatziki nokimisantakaayitairi naaka.

Ikimoshiriwintairi Gayo joimaantapiintaki ipankoki

⁵ Nitakotani, pimatakiro iiroka tampatzikatatsiri pimitakoyitakiri iyikiiti ikaatziki awisayitatsiri pisaikinta. ⁶ Ikinkithatakoyitakimi iriroriiti jaka japatotaiyani iyikiiti tsika okanta pitakoyitakiri. Tima jantawaitakaani jinayitzi Pawa jirikaiti, ari okamiithatziri pimpayitiri kowityimotariri aririka piñiiri. ⁷ Tima jiyaayitatziki jirikaiti ikinkithatakotairi Cristo, kaari kaaripiroshiririiti payitirini ikowayitzi. ⁸ Irootaki ampayitantaariri aakaiti oitarika kowityimotariri. Ari onkantya antsipatantaariri kinkithatzirori tyaaryoori, inkimakoyiitantaayaawori.

Ithainkañaanitantziri Diótrufes

⁹ Nosankinawitakanari pairani apatoyitachari pinampiki. Iro kantacha Diótrufes ithainkawakiro nosankinari. Ikimitakaantashiwaitaka irirori ñaapirorimi jinatyi. ¹⁰ Irootaki nonkamantapaakiriri maawoni janta okaatziki jantakiri jirika. Ikantakowaitashitakina. Ti apaani jiroka, oiyiki jimanitashiriwaitawakiri “iyikiiti”, ti ishinitziri jaawakiri kamiitha jariiyita. Jomishitowayitakiri iijatzi japatotapiinta kimisantzinkariiti.

Kamiitha ikinkithatakoyiitakiri Demetrio

¹¹ Nitakotani, ti okantzi pimatiro iiroka kimitawori jiroka kaaripirori. Aña iro pimatapiintai kamiithari. Itzimirika antaironi kamiithari, iri jashitaari Pawa. Itzimirika antzirori kaaripirori ti jiyotakotairi Pawa. ¹² Iriima jirika Demetrio, maawoni ikinkithatakoyiitakiri kamiithaini, ikanitzi “Jiñaawaitapiintziri tyaaryoori irirori”. Ari nimatsitakawo iijatzi naaka, nokantzi “Kamiithari jinatzi”. Piyotaiyini iirokaiti okaatziki nokantziri tyaaryoori inatzi.

Iwiyaantawori withataantsi

¹³ Tzimawitacha oiyiki nosankinatimiri, ti apa nonkowi nosankinatimiro, ¹⁴⁻¹⁵ aña nokowatzi niyaati noñiimi, onkini ankinkithawaitaiyini. Onkamintha pisaikayiti kamiitha. Jiwithataiyimini akaayitzi. Piwithatsitirori iijatzi saikatsiri janta.

JOSANKINATAKIRI JUDAS

Withataantsi

¹ Naaka Judas osankinat zimirori jiroka. Jompiratani Jesucristo natzi. Naaka iririntzi Jacobo. Iirokaiiti nosankinayitziini itasorintsitakaimi Ashitairi Pawa, pikaatzi ikaimashiriyitaimi. Iirokayitaki ikimpoyaaawintani Jesucristo. ² Inkamintha inishironkapiroyitaimi, isaikakaapiroyitaimi kamiitha, tima jitakopiroyitaimi!

Yotaantashiwaitachari

(2 P. 2.1-17)

³ Nitakotani, nokowawitaka nosankinatakotimiro tsika okanta awisakoshiriyitantaari aakaiti. Iro kantacha iroñaaka okowapirotatya nosankinatimiro tsika okantakota piyaatakaantyaawori pinkimisanti, pinkiminkotyaari itayitanakawori oitishiritaari. ⁴ Tima tzimayitatsi atziri amawinwaitachari isaikimotantayitzi. Thainkatasorintsitaniri jinayitzi, ikinkithatakaantashiwaitaka, ikantayitzi: "Inishironkatani jowayitai Pawa, kantatsi iroñaaka antayitiro akowayitzi, kantatsi iijatzu amayimpiriwaiti". Jirikaiti ñaawaitakirori ñaantsi, jimanintakiri Pawa, apaniroinitsiri jompiratanta. Ari ikimitaakiri iijatzu Awinkathariti Jesucristo. Irootaki ikinkishiritantakari pairani Pawa jowasankitaayitairi jirika.

⁵ Nokowi nonkinkishiritakaimiro onkaati piyopirotaiyirini. Okantawitaka Pawa itasonkawintapirowaiwaitakari jashitaari irirori, jirikaiti jomishitowayitairi Egipto-ki, iro kantzimaitacha japathakiroryaitakiri ikaatzi thainkatasorintsitaniriiti. ⁶ Ari ikimitakari iijatzu maninkariiti jomishitowayitakiri inkitiki, kaari jatakaironi tampatzikaini impinkathariwintanti. Kimiwaitaka joojotakotatyirimi Pawa tsika otsinirikitzi, ari joyaawintari jowasankitaayitairi. ⁷ Ari ikimitari iijatzu pairani Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi ipoña saikanampitakiriri. Kaaripiroshiri jinayitaki, ipaantawakaawaitaka ishramparinkakiini, jimayimpiriwaitzi. Iro jowasankitaantakariri paampari. Ari jinaitziro oitya awijiyimoyitairini kimityaarini jirikaiti jowasankitaantaitaari paampari kaari tsiwakanitatsini.

⁸ Ari ikimitakari jirikaiti kinkithatakaantashiwaitachari, kinkishiritakaantashiwaitachari, paantawakaawaitachari, thainkawaitaniri. Ti ithaawantari ikijiyimatziiri maninkariiti otzimimotziiri ishintsinka.

⁹ Iro kaari jimataajaiti maninkari Miguel, jiwatziiri maninkariiti, ti jinawaitashiwaita irirori jināanaminthatziri kamaari ikinkithatokatziiri Moisés ikamantapaintari. Apa ikantaki Miguel: "Iri Pinkathari kijiyimini".

¹⁰ Iriima jirikaiti atziri kamantantashiwaitachari, ithainkashiriwaitakiro kaari jiyotaaajaitzi. Tima okaatzi jiyotashiwaitari iriroriiti okimitakawo jiyotanitari piratsi. Apaniroini japirowaitaka. ¹¹ Jijimapiroitiri jowasankitaayitairi! Tima jantakiro ojaywori jantakiri pairani Caín.

Iknashiwaitaka ikimitakari Balaam, apa ikowashiwaitaka jaantyaawo kiriiki. Ikimitakotakari ikaatzi kamayitaintsiri jowayiritantakari Coré.

¹² Okimiwaitakawo iriimi owitsintayitakimini jatyooyitakimi. Tima itsipatashitzimi ithainkatasorintsiwaitantzi, apa ikowi jantayitiro inimotziiri irirori. Ikimitakawo minkori otasonkainkatziro tampiya iiro oparyimaita. Ikimitakawo pankirintsi ti okithokinitzi imonkaapaitiwaitaka onkithokiantyaari, kamapirotaki, aritaki imponchakiryaitairo.

¹³ Ikimitakawo otamaryaani inkaari oshimoryaatakaashiwaitawo

jiña, irootaki jimayitakiri jirikaiti joñaagantashiwaitakawo iyaaripironka. Ikimitakotakari jinitsi ikimakaanta apirotaiya, ari inkimiyitaiyaari iriroriiti japirotaiya otsinirikitzi.

¹⁴ Iriiyitaki ikinkithatakotsitakari pairani Enoc icharinitanakari Adán, ikantakiranki:

Pamini, ipokaki Pinkathari itsipatakari oyyiki itasorintsiti.*

¹⁵ Ipokaki jowasankitairi maawoni.

Ipokaki jaminakotairi okaatzi jantayitakiri thainkatasorintsitaniri.

Ipokaki jaminakotairo ikijyimatantaki iijatzi.

¹⁶ Jirikaiti kinkithatakaantashiwaitaniri, kijyimatantaniri jinayitatzi. Thi-iyakowaitantaniri ikantaka. Jantayitziro inintashiyitari irirori. Kantakaapirowaitaniri jinayitzi. Inintaathatantakimiro jiyotaantziri ikowi jaantashiwaityaawo kiriki.

Ikaminaayitziiriri kimisantzinkari

¹⁷ Irooma iirokaiti, nitakotani, poshirityaawo jiyotaayitakimiri pairani Jotyantapirotani Awinkathariti Jesucristo. ¹⁸ Tima ikantayitaki irirori: “Paata iwiyaantapaatyaaawoni intzimayiti thainkantaniriiti, iri antashiwaityaawoni jinintashiyitari”. ¹⁹ Iriiyitaki kantakaawori inkisawakaantayitaaari, apa ikinkishiritawo isaawisato. Ti inampishiritantari Tasorintsinkantsi.

²⁰ Irooma iirokaiti, nitakotani, piwitsikashiritawakaayitaiya pinkimisantapiintanairo tasorintsitatsiri awintaankantsi. Pamanamanaataiyaaari Pawa, tsika okanta ikowakaajaantairi Tasorintsinkantsi.

²¹ Oisokiro jowanakimi Pawa jitakoyitaimi, oyaako powiro piñaayitiro inishironkatani Awinkathariti Jesucristo onkantaitatyaani jañaakaayitai. ²² Nishironka powiri inkaati kisoshiriniironkatatsini.

²³ Pashini, pinkimitakaantiri kapichiini okantaka powawisaakotantaariri intagaiyaami. Pashini, ontzimaty pinishironkayitairi. Irooma iyaaripironka, kisaniinta powiro. Ari pinkantakiro ikithaatari ikaaripiroshiritantakari, pinkimitakaantiro pinkisaniintatyiromi. Thaawanta powiro jiroka pimatzirokari iiroka.

Thaamintaantsi

²⁴ Anthaamintaiyaari matziroori ikimpoyaawintayitai iiro antziwashiriwaitanta. Anthaamintaiyaari jirika kimoshiritakagaini antsipataiyaaari, iiro otzimai akinakaashitani. ²⁵ Anthaamintaiyaari Pawa apaanitatsiri, yotaniri, owawisaakotantaniri. Iriitaki jirika Pawa tzimatsiri jowaninkawo, pinkatha jowaitakiri, imapiro otzimi ishintsinka, pinkatharipirori jinatzi, iri itakawori itzimi tikiraamintha otzimayitzi maawoni, irojatziki kanta isaiki iroñaaka, ari inkantaitatyaani. Ari onkantaayari.

* **1:14** Jirika Enoc, iri 7-tanantsiri icharinitanakari Adán. Jiroka okaatzi jiñaanitikari Enoc, ti opoñaayita janta Osankinarintsipiroriki, aña pashiniki osankinarints opoñaakawo, jiiitziro “Josankinari Enoc”.

JOÑAAGAITAKIRIRI JUAN

Joñaagantakiri Jesucristo

¹ Jiroka joñaagantakiri Pawa tsika ikantakota Jesucristo, iri Pawa kantaawori jiyotantyaari jompirataniiti tsika onkantakoty pokimataintsiri jiñaitiro. Iro jotyaaantakariri Pawa imaninkariti inkamantiri Juan. Tima jirika Juan iri jompiratapiintakari Pawa. ² Iri Juan kinkithakirori okaatzi jiñaakiri. Iñaani Pawa ikinkithatakiri ikantakaantakiri Jesucristo inkamantantiro. ³ Kimoshiri inkantaiya ñaanataironi jiroka kamantaantsi, ari inkimityaari iijatzi kimsantaironi. Kimoshiri inkantaiya monkaataironi osankinainchari. Tima okaakitzimatai jiñaantaityaawori.

Jiwithaitari kimsantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoita

⁴ Naaka Juan osankinatzirori jiroka. Iiroka nosankinatzi kimsantzinkariiti kaatatsiri 7 papatoyita nashiyitachari nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima añaatsi Pawa, iri itakawori pairani itzimaki, irootaintsi impiyi, nishironka inkantaimi irirori, kamitha isaikakaayitaimi janta. Ari inkimitaimiri jiiitatziri “7 tasorintsi”. ⁵ Ari inkimitaimiri iijatzi Jesucristo, tyaaryoori inatzi ikinkithatakotziri. Iriitaki itanaawori ipiriinta ikamawitaka, iri pinkathariwintairiri maawoni pinkathariwitachari jaka kipatsiki. Iriitaki ifakoyitairi aakaiti. Iriitaki kimitakaantairi inkiwaatyimi, ipiyakotairo ayaaripironka ikapathainkatakai pairani ikamawintayitai.

⁶ Iriitaki pinkatharitakaayitakairi. Iriitaki ompiratatorintsitakaayitairi antawaitaananariri Pawa Ashitariri. Iriitaki otzimomotairi jowaniinkawo, iriitaki pinkatharipirotatatsiri. Ari inkantaitatyaani. Ari onkantyaari. ⁷ Jirika Cristo, inkinapai minkoriki, maawoni jiñaitawairi. Jimatsityaawo jiñaawairi owathaamirikitakiriri. Jiraakoitaiyaari maawoni jaka kipatsiki, jimatsityaawo kaari jyininkatawakaachani. Ari onkantyaari.

⁸ Jiroka ikantzi Awinkathariti Pawa:

Naakataki ojoyawori itawori osankinarintsi, Naaka ojoyawori iijatzi iwiyaantawori. Añaachana Naaka iroñaaka, Naaka itakawori pairani notzimaki, Naaka piyaatsini paata. Naakataki tzimapirotatsiri noshintsinka.

Joñaagantaka Itomi Atziri

⁹ Naaka Juan, pirintzi powayitana pikimisantzinkaritari, ari akaataiyakini amawitakiro akimaatsiwaitaka, ari atsipatawakaa ipinkathariwintayitai Jesús. Pairani nosaiki othampishiki iitachari Patmos nokinkithatziro jiñaani Pawa, nokamantantziro ikantakinari Jesús. ¹⁰ Okanta apaani kiti-ijyiri ikinkishiritakatapiintaitari Awinkathariti, tzimatsi joñaagakinariri Tasorintsinkantsi. Nokimakiri notaapiiki iita kantanari, ikimitakawo tyootaantsi jiñaawaitzi, ¹¹ ikantakina: “Posankinatiro onkaati noñaayimiri. Iro potyaantiniriri kimsantzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka nashitakawori nampitsi saikatsiri Asia-ki. Tima jiroka 7 nampitsi, iitachari: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatura, Sardis, Filadelfia, Laodicea”.

¹² Ari nopithokanaka notaapiiki naminiri iita ñaanatanari. Noñaatziiri ootamintospaini jiwitsikatziri oro. Ikaatzi 7. ¹³ Iro kantacha janta niyankiniki ari josatikaka apaani kimitakariri Itomi Atziri. Opamankakiri iitziki iithaari. Jontarikakari ichopiniiki jiwitsikajyironkaataitziri oro.

¹⁴ Kitamaapowainka ikantaka iitoki, kimiwaitaka iroomi iwitzi oijya, kitamaaki okantaka iroowaitaki jiriniki. Irooki okimitakari paampari. ¹⁵ Shipakiryaa okantayitaka iitzi, iriwaitaki iporiryaaatzi kiriiki itagaitziri. Okimiwaitakawo iñaani opoimaatzi oshinchaani jiña. ¹⁶ Joirikaki impokiropaini jakopiroki, ikaatzi 7. Jomishitowimaitawo ipaantiki kimitakawori osataamintotsi, apimini okanta othoyimpitaki. Ikimitakari ipooki ikanta ooryaatsiri ishipakiryaaaprotzi tampatzikapaiti.

¹⁷ Ikanta noñaakiri, tyaanakina nokamanaki. Iro kantacha jotirotantakinawo jakopirori, ikantana: “Iro pithaawi, Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawori. ¹⁸ Naakataki kañaaniri, nokamawitaka iro kantacha ari nonkantaitatyaani nañagai. Naakataki ashitaawori shintsinkantsi jowaitaana nompiyakaantya notyaantantai sarinkawiniki. ¹⁹ Posankinatiro okaatzi piñaakiri, iro pitanatya piñaakiri iroñaaka, impoña onkaati piñiiri paata. ²⁰ Ikaatzi ootamintotsi piñaakiri kaatatsiri 7, iri oiyakaawintariri kimisanzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka jinashitakawo nampitsi. Ikaatzi piñaakiri impokiro noirikakiri nakopiroki, kaatatsiri 7, iri oiyakaawintariri maninkariiti tsipataariri kimisanzinkariiti kaatatsiri 7 japatoitaka”.*

2

Kamantaantsi jotyaaantaitakiniriri 7 japatoita kimisanzinkariiti:

Kamantaantsi jotyaaantaitakiri Efeso-ki

¹ “Jiroka posankinatiriniriri imaninkariti kimisanzitsiri apatotachari Efeso-ki. Iri ñaanatziriri oirikakiriri 7 impokiro jakopiroriki, osatikainchari niyanki ipaampataki 7 ootamintotsi. Ikantziri:

² “Niyotziro okaatzi pantayitziri, tsika pikanta pantawaitaki, okaatzi pamawitakiri. Pismayitakari kaaripiroshiririiti. Piñaantawaitaari iitashiwaitachari, “Otyaantapiririiti” itzimi yotaantashiwaitachari. Piyotairi iiroka thiiyinkari jinayitzi. ³ Tyaaryoori pinatzi, amawiwaini pikantaka, oiyiki pikimaatsiwaitaka jowasankitaawintaitzimiro pipairyairo nowairo. Timaaita pismawaita. ⁴ Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Powajyaantanakiro iirokaiti pitakotanta, tii pantairo pikimiwitanakawo pairani. ⁵ Pinkinkishiritiro tsika pikanta pairani owakiraa pikimisananaki. Powajyaantiro tsika pikanta iroñaaka, pantairo tsika pikantanaka owakiraini pikimisananaki. Tima iirorika powajyaantairo, ari niyaatashitakimi, naapithataimiri ootamintotsi saikimotakimiri janta. ⁶ Iro kamiithataintsu pantakiri iirokaiti pikisaniintakiro jantakiri ikaatzi kimsantanairiri jiyotaantziri pairani Nicolás. Nimatsitataikari naaka.* ⁷ Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanziriri kimisanzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi, ari noshinitairi joyawa chochoki añaakaantatsiri pankitainchari itasorintsipathatiki Pawa’”.

Kamantaantsi jotyaaantaitakiri Esmirna-ki

⁸ “Jiroka posankinatiriniriri imaninkariti kimisanzinkariiti apatotachari Esmirna-ki. Iri ñaanatziriri itakawori, iwiyaantyaawoni. Iri ñaanatziriri kamawitainchari iro kantacha añaagai iijatzu. Ikantziri:

* **1:20** Tzimatsi kantatsiri jirikaiti “maninkariiti” kinkithatakotainchari jaka, iriitaki atziriiti ikaatzi jiyayitairiri kimisanzinkariiti. Tzimatsi pashini kantatsiri, iriityitaki tyaaryoori maninkariiti.

* **2:6** Tii jiyopiroitzi itzimi “kimsantanairiri jiyotaakiri pairani Nicolás”. Kimitaka iriitaki nashitaincha japatota, iri yotaashiwaitakariri kimisanzinkariiti, aamashitya iri kimitakariri Balaam okaatzi jantakiri pairani irirori.

⁹ ‘Niyotziro pantayitziri, niyotziro pikimaatsiwaitaka, niyotziro pashironkaawaitaka, irokawitaka ajaagantashiritaniri. Niyotzi iijatzi ithiyyakotakimi Judá-mirinkaiti janta. Jiitashiwaitaka Judá-mirinka, aña Satanás ashitakariri. ¹⁰ Iiro pithaawantashitawo onkaati pinkimaatsityaari. Tima irootaintsi piñiiri tsika inkaati jomontyaakaantiri kamaari. Ari pisaikiri onkaati ¹⁰ kitiijiyiri pinkimaatsiwaitya, jiñaantashiritatziimi kamaari. Iro kantacha ontzimatyii pintyaaryooshiriti irokaiti piyaatakaairo onkantawitatyia intsitokaitimi, aritaki nañaakaimi paata, onkimiwaityaawo namathaiyitaatyimimi. ¹¹ Kowirori inkimathairo, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiñaanatziiri kimisanzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, iiro jiñaairo inkimaatsiwaitaiya japiitairo inkamai’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Pérgamo-ki

¹² “Jiroka posankinatiriri imaninkariti kimisanzinkariiti apatotachari Pérgamo-ki. Iri ñaanatziiriri otzimimotziiri josataaminto apiminitatsiri othoy-impitzi. Ikantziri:

¹³ ‘Niyotziro pantayitziri, niyotzi pisaikimotakiri ipinkathariwintziri Satanás. Iro kantacha niyotzimi iijatzi oisokiro powakina pipairyaapiintakiro nowairo, tii powajyaantziro pawintaashiritana. Tii powajyaantanakiro irokaiti okantawitaka jowamaawiitakari noyimisantakaapirotani Antipas, itzimi kinkithatakotakinari inampitawo Satanás. ¹⁴ Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Tzimayitatsi pikaataiyini kimitakariri Balaam jiyotaantzi. Tima pairani Balaam, jiyotaapiintakiri Balac onkantya inkaimashiryaaantyaariri charinitanakariri Israel-ni jowakaiyaari itainiriri ikimitakaantashitari iwawani. Imayimpir-itakaakiri iijatzi. ¹⁵ Ari okimitakari iijatzi tzimayitatsi kimisantayitakirori jiyotaantziiri pairani Nicolás. ¹⁶ ¡Powajyaantairo! Iirorika powajyaantziro, ari niyaatashitakimi nowayiritiri, iro nowayiritantyaariri osataamintotsi shitowatsiri nopaantiki. ¹⁷ Kowirori inkimathairo, inkimisantiri Tasorintsinkantsi iñaanatziiri kimisanzinkariiti. Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari nompakiri joyaawo manaantsitatsiri maná. Ari nompakiri iijatzi kitamaari mapí osankinataka owakiraari wairontsi kaari jiyoitzi, apa jiyotairo aakironi jiroka mapí’ ”.

Kamantaantsi jotyaantaitakiri Tiatira-ki

¹⁸ “Jiroka posankinatiriri imaninkariti kimisanzinkariiti apatotachari Tiatira-ki. Iri ñaanatziiriri Itomi Pawa, kimitakariri irooki paampari, poriryaaantsiri iitziiki. Ikantziri:

¹⁹ ‘Niyotziro pantayitziri, pitakoyitantaka, pikimisantaki, pantawaitaki, kamaitaniri pinatzi. Iikiro pinkamaitanatyawo iroñaaka panaakaanakiro pikantawita pairani. ²⁰ Iro kantacha, tzimatsi yotapainchari, iro kaari kamiithatatsini. Jiroka okanta: Paapatziyakawo irokaiti tsinani iitachari Jezabel. Okantzi iroori kamantantaniro inatzi, iro kantacha okaatzi iyotaantakiri iroori, ojyiki oitzipinashiritakiri nompiratani. Iro opoñaantari owakaayitakiri itagaaitziniriri ikimitakaantashiitari iwawani. Omayimpir-itakaayitakiri iijatzi. ²¹ Osamani noyaakowitakawo owajyaantantyaawori antakiri, iro kantacha tii okowi owajyaantiro omayimpiriwaitzi. ²² Iirorika owajyaantashitaawo, ari nomantsiyaakiro tsika omayimpiriwaitapiintaki, ari onkimaatsiwaityaari. Ari nonkimitaakiri inkaati mayimpiritakironi. ²³ Ari nowamaayitairi ikaatzi iyotaayitakiri. Iro ompoñaantyaari jiyotai maawoni kimisanzinkariiti naakataki iyoshiritziri maawoni, niyotzi iita ikinkishiriyitari, niyotzi iita ikimashiritziri. Ari onkantya noipiyantimirori okaatzi pantayitakiri irokaiti. ²⁴ Irooma irokaiti, yotapainchari janta

Tiatira-ki kaari kimisantakironi okaatzi iyotaantashiwitakari, iiro noshintsithatzimi. Tima tii pipankinawaitawo okaatzi iyotaashiwitantakari jiiatiziri “jimanakaapirotani Satanás”.²⁵ Iro kantacha iirokaiti ontzimatyii pintyaaryooniti irojatzi nompilyantatyaari.²⁶ Intzimirika kitsirinkakironi jimonkaatiro noŋaani irojatzi iwiyaantapaatyaawoni, aritaki nimatakaakiri impinkathariwintairi atziriiiti.²⁷ Ari ojyatyawo ikimitaakina Ashitanari naaka, jimatakaakinawo ipinkatharitakaana, ari inkimitagairi iijatzi iriroriiti impinkatharitakairi.

Ari ijiwatantaiyaari jashirokotziti.

Irijatzi apirotairini iisanitani, inkimitakaantairi ipookaitziro kowitzi.

²⁸ Niitairi naaka kimitakariri impokiro Oŋaaminki.[†] ²⁹ Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi jiiŋaanatiziri kimisantzinkariiti’ ”.

3

Kamantaantsi jotyaaantaitakiri Sardis-ki

¹ “Jiroka posankinatiriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Sardis-ki. Iri ŋaanatiziri jiiatiziri ‘7 tasorintsi’, oirikiriri 7 impokiro. Ikantziri: ‘Niyotzimiro pantayitakiri, ikantaitzimi “aŋaashiriri”, aŋa tii ari pinkantya, kamashiriri pinayitzi.

² Pinkakimpishiritai. Pintyaaryooshiriti iiro pikamashiritanta. Tima Pawa jiiŋiro okaatzi pantziri tii pimonkaatziro ikowakaimiri.

³ Pinkinkishiritiro ikamantaaitakimiri pairani, pimonkaatiro. Powajyaantiro pantapiintakiri. Iirorika pikakimpitai, ari nomapokapaimi nompilyairika, nonkimityaari jomapokantzi koshintzi.

⁴ Iro kantacha tzimatsi janta Sardis-ki kiyopayipaini matakirori ikitishiritzi. Iriiyitaki kimitakariri kaari oipatsitironi iithaari, irootaki jiriipirotaantairi jirikaiti onkantya intsipantantaiyaanari nokithaatawo kitamaari.

⁵ Intzimirika kitsirinkakironi, aritaki nonkithaatairi kitamaari. Iiro nojyitziro iwairo itsipataari josankinatakotaka inkaati kaŋaaniyitaatsini. Nonkantairi Ashitanari, iijatzi maninkariiti: “Ikimisantaana jirika”.

⁶ Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti’ ”.

Kamantaantsi jotyaaantaitakiri Filadelfia-ki

⁷ “Jiroka posankinatiriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Filadelfia-ki. Iri ŋaanatiziri Tasorintsitsiriri, Tyaaryoopirori. Iri ŋaanatiziri jowaitakiri jashitaryagainiri atziriiiti, irijatzi jowaitakiri jashitapithatairi intyayaiti. Ari inkimitaiyaari David-ni. Tikaatsi shintsithatirini jirika jashitaryagainiri, jashitapithatairi iijatzi. Ikantziri:

⁸ “Niyotziro pantayitzi. Pamini. Noshinitakimi pintyai, tikaatsi otzikawakimini. Iro nimatakimiri tii pishintsishiritaiyini, iro kantacha pimonkaatakinawo noŋaani, tii ikimaizimi pinkanti: “Tii jashitana Pawa”.

⁹ Iriima jirikaiti kantashiwaitachari: “Naaka Judá-mirinka”. Kaarimaita Judá-mirinkapirori, aŋa iri jashiyitakari Satanás. Irootaki notzirowakaan-taiyaariri paata impinkathayitaimi. Ari jiyotairi imatatyana nitakotakimi.

¹⁰ Tima pityaaryoowintakiro iirokaiti pimonkaayitziro noŋaani, aritaki nonkimpoyaawintakimi iiro jiiŋaantashiritantaitzimi. Tima kapichitapaaki jiiŋaantantimiri ikaatzi nampitawori kipatsiki. ¹¹ Irootantsi nompilyaki. Kiso powiro pikimisantakiri, iiro paminaashiwaitanta pinintaiyaawo impayitaimiri, jamathaitaimi. ¹² Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, ari

[†] 2:28 Ari jiiitsitari iijatzi Jesús, ikantaitzi “Oŋaaminki”. Paminiro Ap. 22.16.

nonkimitakaantairi tzinkamitsi otzinampitzirori itasorintsipankoti Pawa. Ari jashi jowairo isaikai. Ari nonkintakotainiri iwathaki iwairo Pawa, ari jiyoti Pawa ashitaari. Ari nonkintakotainiri iwathaki owairo nampitsi Jerusalén, ari jiyoti isaikai jirika inampiki Pawa, ariitaachani isaawiki ompoŃagayiaawo inkitiki. Ari nonkintakotainiri iijatzi iwathaki owakiraari nowairo. ¹³ Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti' ”.

Kamantaantsi jotyaaantaitakiri Laodicea-ki

¹⁴ “Jiroka posankinatiriri imaninkariti kimisantzinkariiti apatotachari Laodicea-ki. Iri Ńaanatziriri jiiitaitziri ‘Ari onkantaari’, iri jawintaashiritapi-intaitari jiŃaawaitziro tyaryoori. Iri Ńaanatziriri jiwitsikakaitakiri pairani jiroka kipatsi. Ikantziri:

¹⁵ ‘Niyotziro pantayitziri. Pikimitakawo saawaironkatatsiri, jampaatatsiri. Nokowiri naaka, saawaari. Iirorika osaawatzi, katsinkaari. ¹⁶ Irooma pikimitawo jampaatatsiri jiŃaa, ari noowawintaimi.

¹⁷ Pikantapiintaiyini iirokaiiti: “Ajyaagantakina, tikaatsi nonkowiyyiri”. Iro kantacha tii ari pinkantya, aŃa owashiriri pinatzi, manintaari, ashironkaari, amajyookiri, aatonkoryaamirikiri. ¹⁸ AŃa ontzimatyii pinkimitakaantairo pamanantaatyirimi n-oro-ti itagaitakiri imporikapirotantyaari. Ari pimatairo pajaagantya. Pinkimitakaantairo pamanantaatyiiromi kitamaari noifhaari, iiro paatonkoryaamirikiwaitanta ompoŃaantyaari pinkaaniwintawaitya. Pinkimitakaantiro pamanantaatyiiromi naawintawo pishintsitantaiaari pikamaatyaakitaki. ¹⁹ Iro namitari naaka noshintsithatiziri nitakotani, nowasankitairi. Ontzimatyii pintyaaryootai iirokaiiti, pimpiyashiritai. ²⁰ Pamini, kimiwaitaka nonkatziyatyiiimi jikokiroki nokaimi nontyaantyaari. Tzimatsirika inthomainta kimakinari, ishinitanarika nontyi, ari atyootawakaiyaari. ²¹ Intzimirika kitsirinkakironi jiroka, aritaki intsipataina nompinkathariwintanti. Tima nimatakiro naaka nokitsirinkakiro, notsipataari isaikamintoki Ashitanari nopinkathariwintanti. ²² Kowirori inkimathatiro, inkimisantiri Tasorintsinkantsi ikantziriri kimisantzinkariiti' ”.

4

Thaamintaantsi inkitiki

¹ Okanta othonkapaaka jiroka, noŃaatzii ashitaryaanaka inkiti. Irijatzi apitapairo jiŃaanatapaana noŃaakiri kitziroini poimatapaintsiri ikimitari tyoorinti. Ikantana: “Pimpoki jinoki, ari noŃaayimiro onkaati awijatsini paata”.

² Ikanta niyaashirinkatanaki jinoki, noŃaakiro saikamintotsi, okimiwaitakawo isaikantapiintari pinkatharipirori, owaniinka okantaka. Tzimatsi saikantakawori. ³ Jirika saikaintsiri shipakiryaa ikantaka, ikimitakawo kityonkaironkari mapi kaninakitsiri. Itapotakiri oyi isaikamintoki, ikimiwaitakawo oyi natsiryaaakiri mapi kaninakitsiri.* ⁴ Tzimatsi pashini saikamintotsi okaatzi 24, iro osatikakiriri niyankiniki saikaintsiri. Ari isaikayitakiri Antaripiroriiti, kitamaa okantayitaka iithaari, oro inayitaki jamathairi.

⁵ NoŃaaki ookathawontsi, nokimakiro oŃaanaki opoŃaanaka saikamintotsiki. Tzimatsi 7 ootamintotsi owaampatainchari, iri imontitakari saikamintotsi. Iriitaki oiyakaawintziriri Itasorintsiti Pawa, kaatatsiri iijatzi 7.

⁶ Tzimatsi inkaari imontitakari saikamintotsi, kitijyaaniki okantaka. Tzimatsi 4 inkitiwiri katziyainchari, iri piyowintakawori saikamintotsi. Iro

* **4:3** Mapi “kityonkaironkari kaninakitsiri” jiiitaitziro “jaspe”, jiiitaitziro iijatzi “cornalina”. Irooma mapi “natsiryaaakiri kaninakitsiri” jiiitaitziro “esmeralda”.

kantacha jirika inkitiwiriiti otzimi oyyiki irooki, irootaki jaminantayitari tsikarika, jaminantayitawo iijatzi itaapiiki.[†] 7 Apaani inkitiwiri joyyakari kajyikari. Pashini joyyakari vaca iryaani. Pashini atziripoo jinatzi. Iriima pashini joyyakari jiwowaita pakitha. 8 Omapokashitanaka otzimayitanaki ishiwanki jirika inkitiwiri, 6 ishiwanki tzimayitanaintsiri. Otzimi oyyiki irooki iwathaki, otzimitanaka irooki inthomainta iwathaki. Iriitaki aakowintanakawori ipampithaapiintaki, kitiiyyiriki iijatzi tsiniripaiti, ikantzi: Tasorintsi, Tasorintsi, Tasorintsi jinatzi Pinkathari Pawa, Shintsipirotsiri. Iriitaki añaagatsi iroñaaka, iri itakawori pairani itzimakiri, irootaintsi impiyi. 9 Ari ikantapiintatya jirikaiti inkitiwiri ithaamintawintari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ikanta joñaagantakiro jirikaiti ipinkathatapiintaitakiri, ipaasoonkitapiintakiri, 10 jimatanakiro iijatzi 24 Antaripoririiti jotzirowashitanakari saikaintsiri, kantaitachari jañi. Ithaamintawintanakari, jamathairiyimotanakiri. Ari jiñaitziro imapiro janaakotantzi jirika saikaintsiri ipinkatharitzu, okantawita ipinkathariwintantawita iijatzi Antaripoririiti. Ikantaiyanakirini:

11 Nowinkathariti, Pawá,

Iro kowapirotaitacha ontzimimotimi iiroka powaniinkawo, pinkatha inkantaitimi, ontzimimotimi pishintsinka.

Irokataki witsikayitakirori maawoni, tima irokataki kowashitainchari ontzimayiti piwitsikani.

5

Osankinarintsi ipoña Oijya

1 Noñaatziiri saikaintsiri saikamintotsiki, joirikaki jakopiroki osankinarintsi. Kamiitha apainataka, 7 okaatzi japiipiintaitakiro jontsirikaitakiro iiro japinairyaantaitawo. 2 Noñaatzi apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, shintsiiini jiñaawaitzi, ikantzi josampitanti: “¿Litaka jowaitakiri jontsirikariyiro osankinarintsi, impoña japinairiyi?” 3 Tikaatsi apaani matironi japinairiyi jiñaanatiro. Tii itzimi inkitiki, tikaatsi iijatzi kipatsiki, ari ikimitakari sarinkawiniki, tii itzimi apinairiyironi. 4 Antawoiti niraanaka, tima tikaatsi matironi japinairiyi jiñaanatiro. 5 Ikantana apaani Antariporiri: “Aritaki piraaka. Pamini. Tzimatsi apaani matakirori otzimimotziri itasorinka, iri matironi jontsirikariyiro, japinairiyi iijatzi. Iriitaki charinitakariri Judá, jiitaitziri ‘Kajyikari’. Irijatzi charinitakariri David-ni. Iriitaki jowaitakiri jimatiro”.

6 Opoñaashitaka noñaaki apaani Oijya. Ikatziyaka niyankiniki osaikaki saikamintotsi, josatikari inkitiwiriiti, josatikari Antaripoririiti. Kimiwaitaka jirika Oijya aritaki jowamaawiitakari pairani. Tzimatsi okaatzi 7 ichii. Tzimatsi iijatzi 7 irooki. Iri oyyakaawintachari 7 Tasorintsi, ikatzi jiñaitairi maawoni kipatsiki. 7 Ikanta jirika Oijya, jiyaaashitakiri okaakiini saikaintsiri. Joirikapaakiro osankinarintsi. 8 Ikanta inkitiwiriiti ipoña Antaripoririiti, jotzirowashitanakari Oijya, ipinkathatanakiri. Tzimayitatsi ipampithaaminto. Tzimayitatsi kasankainkari itaayitzi jottitaitakiro oro-nakiki. Jiroka kasankainkari iro oyyakaawintacha jamanamanaatani oitishiritaari. 9 Ari ipampithagaiyanakironi owakiraari pampithagaantsi, ipampithaakotziri Oijya, ikantzi:

Iiroka jowaitakiri porikiro osankinarintsi, iiroka ontsirikariyironi, Timá iiroka kaphathaintsiri jowamaawiitakimi, ari pipinakowintairi atziriti jashitantaariri Pawa.

† 4:6 Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

Ari opoña jashiyitaari Pawa tsika ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*

¹⁰ Iiroka kantakaawori ikimitantaariri pinkathariiti, ikimitaari Ompiratasorintsitaari, jantawaitainiri Pawa.

Iriiyitaki pinkathariwintairini isaawijatziiiti.

¹¹ Opoñaashitaka noñaaki ijyiki maninkariiti piyowintapaakawori saikamintotsi, tsika isaikaki inkitiwiriiti ipoña Antaripiroriiti. Ari ipiyopirotaiyaapaakani ijyiki, ijyiki maninkariiti. ¹² Ikantaiyini:

Jirika Oijya jowamaawiitakari, iri iriipirotaitatsiri otzimimotziri: itasorinka, jajyaagawo, jiyotani, ishintsinka. Impinkathayiitairi, jowaniinkataiya, inthaamintawintaityaari.

¹³ Nokimatzi ipampithagaiyanakini maawoni saikantawori inkiti, kipatsi, inkaari, sarinkawini. Ikantaiyini:

Jirika saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya, thaamintaari jinatzi, pinkathataari jinatzi, otzimimotziri jowaniinkawo, ipinkathariwintantzi, ari inkantaitatyaani.

¹⁴ Iri inkitiwiriiti apiipiintzirori ikantzi: “Ari onkantyaari”. Iriima Antaripiroriiti otzirowa ikantaiyakani ipinkathataiyirini jirika kantaitaachaniri.

6

Jontsirikayitakiro

¹ Ipoña noñaakiri Oijya jontsirikaryaanaakiro itanakawori jontsirikaitakiro. Ari ishinchwiinkatanaki jiñaawaitanaki apaani inkitiwiri, okimiwaitakawo ookathawotsi, ikantzi: “¡Pimpoki! ¡Pamini!” ² Noñaatziiri ishiyataipaaka kitamaari mora, joirikakiro iyaani tyaakaakariri mora. Jamathaitawakiri, jataki jowayiritya, japirotanti.

³ Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi: “¡Pimpoki! ¡Pamini!” ⁴ Ari ishiyataipaaka pashini mora kityonkari, ipaitawakiri antawoiti owathaamintotsi tyaakaakariri. Iri jowayitaki jowajyaantakairi atziriiti isaiki kamiitha kipatsiki. Irojatzii opoñaantanakari jowamaawakaayita.

⁵ Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi: “¡Pimpoki! ¡Pamini!” Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kisaari, joirikataiki jotinakaminto tyaakaakariri. ⁶ Nokimatzi ñaawaitanaintsiri ikatziyaiyakani inkitiwiri, ikantaitzi: “Pimpimantayiti iipiyokiini piwankiri, pimpinatakaapirotyaawo, tima tii otzimapirotzi. Ari paaki oiyiki kiriiki apaani kitiiyyiri, irojatzii jiñaitantyaawori antawoiti tajyitsi. Iro kantacha tikiraata powaaripirotzii pankirintsi tsika jaayitziro imiriitari, tsika jaayitziiri iijatzi yiinkantsi”.*

⁷ Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Ari jiñaawaitanaki pashini inkitiwiri, ikantzi: “¡Pimpoki! ¡Pamini!” ⁸ Noñaatziiri ishiyataipaaka pashini mora kitiriri, jiitaitziri “Kaamanitaantsi” tyaakaakariri. Ari itsipatakari

* **5:9** 5.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzii ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini. * **6:6** Iro ikantajaantaitakiri jaka: “Pimpimanti apaponawoini harina onkaati ompinatya apaani denario. Pimpimanti mawaponawoini cebada onkaati ompinatya apaani denario”.

jiitaitziri “sarinkawini”. Jirika jiitaitziri “Kaamanitaantsi” jowaitakiri jowamaayiti iyyiki isaawijatziiiti. Tzimayitatsi jowamaakaanakiri jowathaan-tayityaari osataamintotsi, tzimatsi owamaayitiri itajayi, pashini aayitakiri mantsiyarintsi, pashini jatsikayitiri katsimari piratsi.[†]

⁹ Ipoña jontsirikaryaakiro Oijya pashini. Noñaatzi oponkitziki taapirimintotsi ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ityaaryootzi ikinkithatziro iñaani Pawa. ¹⁰ Iri kaimayitanaintsi shintsiiini, ikantaiyini: “Nowinkatharipiroriiti, Tasorintsiri, Tyaaryoori. ¿Tsikapaitima onkaati poyaawintya pimpiyakowintantyaanari, powasankitaayitairi isaawijatziiiti?” ¹¹ Ipoña ipayitakiri kitamaari kithaarintsi inkithaayta, ikantaitziri: “Apaatyaami pimakoryaawaki irojatzji jariitantayiaari pirintziiti pitsipatakari pantawaitaki. Tima ontzimatyii jowamaitiri iijatzji iriroriiti inkimitakotaimiro iirokaiiti”.

¹² Noñaatziiri Oijya jontsirikaryaakiro pashini, yotapaaka apaani inthonkatantyaawori. Ari omapokanakari antawoiti ontziñaanaka. Tsiwakimatanaki ooryaatsiri, tsiniriki okantanaka. Kityonka ikantanaka kashiri ikimitanakawo iraanisi. ¹³ Ari itziroyaayitanaki impokiro, ikimiwaitanakawo oparyaakitzji irakakiri chochoki otikakitziro antawoiti tampiya.[‡] ¹⁴ Tii okoñaatanai inkiti, okimiwaitanakawo apinaita antawoiti tsipana. Tii jiñaitairo otzishipaini otaankayitanaki, iijatzji othampishipaini. ¹⁵ Manaiyanakani atziriiti impiitamooki. Ari ikaatzi jimanaiyanakani maawoni, pinkathariiti, ñaapiroriiti, ijiwaripaini owayiriiti, ajaagantaniriiti, shintsiriiti, ompirataariiti, saikashiwaitaniriiti iijatzji. ¹⁶ Jirikaiti manayitanainchari ikaimakaimatanakiro otzishi, mapiiti, ikantzi: “Pimpichiina. Pimanina iiro noñaantari saikaintsiri saikamintotsiki. Pimanina iiro noñaantari Oijya kisaniiintakinari”. ¹⁷ Tima monkaapaititapaaka iyatsimanka. ¿litama amawitironi?

7

144,000 ikintakotamakoiitakiri

¹ Ikanta othonkapaa jiroka, noñaaki ikatziyayita 4 maninkariiti ochimpitapaa kipatsi. Iriitaki otzikakirori antawoiti tampiya. Iro kaari jiñaitantawo ontamaryaatakaairo inkaari, tii jiñaitziro iijatzji aapanatakaairo oshi incható. ² Ipoña noñaaki iijatzji pashini maninkari itonkaapaaki ishitowapiintzi ooryaatsiri. Shintsiiini jiñaanatapaakiri 4 maninkariiti. Tima jirikaiti 4 maninkariiti, otzimimotziri ishintsinka, jowaitakiri jowaaripirotiro kipatsi iijatzji inkaari. ³ Ikantapaakiri: “Paata powaaripirotziro kipatsi, inkaari, inchatopaini, nonkintakotamakotawakiri jompirayitaari Pawa”. ⁴ Nokimatzi apaani kinkithatakotanakiriri ikaatzi ikintakotamakoiitakiri. Ikaataiyini 144,000. Iriiyitaki kaatatsi 12 jinashiyitaa ichariniyitari Israel-ni. ⁵ Ikintakotamakoiitaki 12,000 Judá-mirinkaiti, 12,000 Rubén-mirinkaiti, 12,000 Gad-mirinkaiti, ⁶ ipoña 12,000 Aser-mirinkaiti, 12,000 Neftalí-mirinkaiti, 12,000 Manasés-mirinkaiti, ⁷ ipoña 12,000 Simeón-mirinkaiti, 12,000 Leví-mirinkaiti, 12,000 Isacar-mirinkaiti, ⁸ ipoña 12,000 Zabulón-mirinkaiti, 12,000 José-mirinkaiti, 12,000 Benjamín-mirinkaiti.

Kitamaayitaintsiri ikithaayitaka

[†] 6:8 Jiroka kantakotachari jaka “tzimayitatsi”, intzimirika 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantyaari pashiniki nampitsi tsikarika itzimayitzi 4 atziri, apaani kamagaantatsini. Ari inkantayityaari maawoni kipatsiki. [‡] 6:13 Jiroka chochoki ikantakoitzi jaka higuera inatzi.

⁹ Ikanta othonkapaaka jiroka, noŃaatzi ipiyotaiyakani atziriiti. Tima ijyikiptiro ikantaka, tikaachaaaini matironi jiyotiri tsikarika ikaataiyini. Iriiyitaki atziriiti nampiyawori tsikarikapaini. Jirika atziriiti, iritaki katziyayitachari isaikamintoki Oijya, kitamaa ikantayitaka ikithaayitaka. Jotiyaki oryaani kompiroshi.* ¹⁰ Thaaminta ikantaiyakani, ikaimaiyini ikantzi:

Iri Pawa owawijaakotantatsiri, iriitaki saikaintsiri saikamintotsiki, itsipatakari Oijya.

¹¹ IpoŃa jotzirowaiyanakani ikaatzi tapothaitakirori saikamintotsiki. Jirika ikaataiyakini: maninkariiti, Antaripiroriiti, ipoŃa inkitiwiriiti. Ithaamintawintanakari Pawa, ¹² ikantaiyini: “¡Ari onkantaari! Thaamintaari jinatzi irirori, otzimimotziri jowaniinkawo, yotaniri jinatzi, paasonkitaari jinatzi, pinkathataari jinatzi, tzimatsi itasorinka iijatzi ishinsinka. Onkantaitatyaani anthaamintaiyaari Pawa. Ari onkantaari”.

¹³ IpoŃa jiŃaanatanakina apaani Antaripirori, ikantzi josampitana: “¿Litaka jirikaiti kitamaathaitaintsiri ikithaataka? ¿Tsikama ikinapaakika?” ¹⁴ Ari nokantanakiri naaka: “Iintaantya, piyotziro iiroka nowinkathariti”. IpoŃa ikantanakina irirori: “Iriiyitaki Ńaayitakirori ‘Antawoiti Kimaatsiwaitaantsi’. Okimiwaitakawo inkiwantantyaawomi iithaari iriraani Oijya, irootaki kitamaamawotakaapirotakirori. ¹⁵ Irootaki ikitsirinkantaawori jirikaiti ikatziyimotaari Pawa isaikamintoki. Ari inkantaitatyaani kitiiyiri, iijatzi tsiniririki jantawaitainiri itasorintspankotiki. Jirika saikaintsiri isaikamintoki, ikimitaawo iriimi katziyathaantitainchani jontsirityaarimi jirikaiti. ¹⁶ Iiro itajyaaniintawaitai, iiro imiriniintawaitai, iiro ikimaatsiwaitaari ooryaatsiri, ¹⁷ tima jirika kimitakariri Oijya, katziyimotakariri niyankiniki saikaintsiri isaikamintoki, iriitaki aamaakowintaiyaarini, inkimitakaan-tairi jaamaakowintaitari oijya, iriitaki aayitairini jirakairi jiŃaa otzimi aŃaakaanatsiri. Tima Pawa ojjiyookipirotairini, jiraawaiytaka”.

8

Kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro

¹ Ikanta Oijya jontsirikaryaakiro kaatapaintsiri 7 jontsirikaitakiro. Osamaniironka jimairiitapaintzi inkitiki, tikaachaaaini apaani Ńaawaitatsini.* ² IpoŃa noŃaakiri 7 maninkariiti itsipatapiintakari Pawa. Ipaitakiri tyoomintotsi. ³ IpoŃa ipokapaaki pashini maninkari, ikatziyimotapaakawo taapirimintotsi, joirikanakitakiro jiwitsikaitziri oro. Jirika maninkari, ipaitawakiri ojyiki kasankainkari intaantyaawo joirikanakitakiri. Ari otsipatakawo jamanamanaatani atziriiti oitishiritaari, kimiwaitaka ompiyotatyaami onaminaki taapirimintotsiki. ⁴ Okanta otaanaka kasankainkari janta joirikanakitakiri maninkari, katziyainkatanaka oyachaarinka otsipainkatanakawo jamanamanaatani oitishiritaari, owanaa inimotakiri Pawa. ⁵ IpoŃa jirika maninkari oirikanakitakirori ikitaminto, jaaki owaampariminkiti taapirimintotsi, jotitakiro joirikanakitakiri. Jookakiro kipatsiki. Ari omapokanakari kamiŃainkatanaintsiri, antawoiti ookathatanaka, antawoiti ontziŃaanaka iijatzi.

Tyoomintotsiiti

* **7:9** 7.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshi-iyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimaŃaanitawakaachari tsikarikapaini. * **8:1** Kantakotachari jaka “osamaniironka”, aamaashitya okaatzi 1/2 hora.

⁶ Witsikaiyanakani 7 maninkariiti intyootaiyini.

⁷ Ari jitanakawo apaani maninkari ityootanaki, omapokashitapaaka oparyaapaaki kipatsiki jiriniki, iijatzi paampari, kimiwaitapaaka iraantsi. Otaapaakiro kipatsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi ontaiya inchatopaini, iijatzi inhashipaini.†

⁸ Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka otonkanaki kimitakawori antawoiti otzishi, shitowanaki paampari, ookapaaka inkaariki, okimitapaakawo iraantsi. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi tsika otzimayitzi jiña, ⁹ iro japirotyaami inkamayitimi ikaatzi saikayitantawori inkaari, iijatzi ikimiyitakari saikayitantakawori antawoiti pitotsi. ¹⁰ Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itziroryaanaki impokiro, paampa ikantanaka irojatzi tsika otzimayitzi jiña, iro apirotyaami kajyitani kipatsi otzimayitzi jiña. ¹¹ Jirika impokiro paryaantsiri kipatsiki jiiitaziri “Kipishiri” Tima kipijyaa ikantakaapaakawo maawoni jiña tsika oparyaayitaki ipomiki. Iro apirotyaami kajyitani kipatsi inkamayitimi atziri opiyakiri jirakiro jiña.

¹² Ipoña ityootanaki pashini maninkari, omapokashitanaka itsiniritanaki ooryaatsiri, iro japirotyaami kajyitani tii jooryaantsipirota. Ari ikimintanankari iijatzi kashiri ipoña impokiro, tii joorintapirotaa tsiniripaiti.

¹³ Nokimatzi poimatapantsiri jaapaaki inkitiki, noñaatziiri pakitha jinatzi, ikantapaaki jatiki: “iijowí, iijowí, iijowí, inkantamachiitiri inkaati nampitaiyaawoni kipatsiki, iriitaki apishityaawoni iwiyaantapaakawori intyootawai mawa maninkariiti!”

9

¹ Ipoña ityootanaki pashini maninkari. Noñaatzi iyyaawiinkapaaki kipatsiki apaani kimitakariri impokiro. Iri jowaitaki jashitaryiuro omoona inthomaintapirotsiri. ² Ikanta jashitaryaakiro, ari oshitowainkatanaki kachaari, iroowaitaki okanta antawoiti ootaantsi. Opamankanakiri ooryaatsiri, iijatzi tampiyanka. ³ Ari ishitowanakiri kachaariki ijyiki tsitsiriniro, ikimitapaakari ikintantzi kitoniro. ⁴ Tii ishiniitaziri jowaaripirotiro pankirintsi, inhashipaini, inchatopaini. Apa ikintayitapaakiri atziriiti kaari ikintakotamakoyitzi Pawa. ⁵ Jirikapaini tsitsiriniro, tii ishiniitzi jowamairi atziriiti ikintayitakiri. Apa ikimaatsitakaashitakari ikaatzi 5 kashiri. Antawoiti ikatsitzimotakiri, iroowaitaki iyatsinka kitoniro. ⁶ Owanaa inkimaatsiwaitya atziriiti, inkowayitanaki atziriiti inkamapithatiri, iro okantzimaita.

⁷ Jirikapaini tsitsiriniro ikimitakotakari morapaini iñaantakaayiitari jowayiritya, jamathaiyitakari oro. Atziripoowaitaki ikantayitaka.

⁸ Santhapitaishi okanta iishi, iroowaitaki oishi tsinani. Antawopaini iraiiki, iroowaitaki iraiiki kajyikari. ⁹ Kimiwaitaka inkithaatyaawomi ashirotaki ishpaniiki. Antawoiti impoimatanaki jaiyanakini, irirowaitaki ipoimatzi imorani atziriiti aririka jowayiritawakaiya. ¹⁰ Ikimitakari kitoniro otzimayitzi ithoyini ipatzishithaki. 5 kashiri osamanitzi awijantyaari iyipiyanka. ¹¹ Jirika ijwaritikari tsitsiriniro, maninkari jinawitaka, iriitaki pinkathariwintantatsiri janta inthomaintapirotsi omoona. Jiiitaziri jirika “Apirotantaniri”. Iñaaniki Heber-mirinka, jiita “Abadón”. Iñaaniki Grecia-jatzi, jiita “Apolión”.

† 8:7 Jiroka kantakotachari jaka “Iro apirotyaami kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori, maawoni inchatopaini, shimapaini, othonka oshityaatanaki jiña janta.

¹² Ari iwiyaari itanakawori jatikaita “jijowí!” Iro kantacha iiniro iyota apiti inkantaiti “jijowí!” imonkaatya.

¹³ Ipoña ityootanaki pashini maninkari, iiniro iyotapaaka intyootawai apaani maninkari iroatzi imonkaatantyaari 7 maninkariiti. Nokimatzi ñaawaitanaintsiri osorinachiinampiki taapirimintotsi montitakariri Pawa. ¹⁴ Jiñaanatapaakiri maninkari tyootanaintsiri, ikantziri: “Poojoryaakotiri 4 maninkariiti kimitakawori oojotatyirimi antawaani jiña jüitaitziri ‘Eufrates’ ”. ¹⁵ Jashitaryaakoitakiri maninkari ayimatakiri intsitokanti. Iri apirotirinimi intsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi. Irootaki jashitaryaakoitantakariri japirotanti.* ¹⁶ Tzimatsi ijyiki owayiriiti tyaakaayitanakariri imorani. Ikantaitakina, ikaataiyini 200,000,000 owayiriiti. ¹⁷ Ipoña noñaaki ikoñaapirotanaki jirika owayiriiti noñaawiyatakari, ikithaayitakawo ashiretakai ishapaniiki. Tzimatsi porikathaitaintsiri ikimitakari paampari, pashini kityonkaniironkathaitaintsiri, pashini kitirithaitaintsiri. Jirika morapaini, iriwaitaki iito kajyikari. Oshitowanaki ipaantiki paampari, kachaari, kitirimoiito okantanaka, oiyiki oshitzinka. ¹⁸ Iro apirotirinimi owamairi atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi, okaatzi shitowanaintsiri ipaantiki. ¹⁹ Tima ipaantiki morapaini otmayitaki ishintsinka. Aña kantatsi jatsikantantyaawo iijatzi ipatzishitha, ikimiwaitakari maanki.

²⁰ Iro kantzimaitacha, tii jowajyaantziro ikaaripiroyitzi atziriiti kaari jowamaayiti. Iikiro jiyaatakaatziro ipinkathayitanakiri kamaari, ipinkathatziro ojyakaawontsi jiwitsikaitziri oro, kiriiki, ashiro, mapi, inchakota, ikimitakaantakiri pawa, tiimaita ikimanitzi, tii janiitanitzi.† ²¹ Tii jowajyaantanakiro iijatzi itsitokantayitzi, ikisaminthatantzi, imayimpirtzi, ikoshiyitzi.

10

Maninkari oirikakirori oryaani osankinarintsipana

¹ Ipoña noñaaki ijyaawiinkapaaki pashini maninkari, ikinantapaakawo minkori, kimitawaitaka iro inkithaatatyaami minkori. Kimitawaitaka iri oyi jamathaitatya iitoki. Shipakirya ikantaka ipooki, kimiwaitaka ooryaatsiri. Omorikataiki iporipaini. ² Joirikaki oryaani osankinarintsipana. Jayiitzimataapaaki, jaatzikantapaakawo iitzipirori inkaari, irooma jampati, iro jaatzikantapaaka kipatsi. ³ Ikaimapaaki shintsiiini, iriwaitaki ikaimi kajyikari. Omapokashitanaka ookathatanaka, 7 okaatzi apiipiintanakiro. ⁴ Okanta othonkapaaka 7 ookathataka, ari nokowawita nosankinatiromi nokimakiri jiñaawaiyitakiri ookathawontsiki. Nokimatzi jiñaanatanakina apaani inkitijatzi, ikantana: “Iro posankinatziro pikimakiri ookathawontsiki”. ⁵ Ipoña jiñaawaitanaki noñaakiri maninkari jaatzikaapaakiro inkaari, ipoña kipatsi. Itzinaawakotanakiro jakopirori, ⁶ iro jiyootantyaari tii ithiyya jiñaawaitziri ipairyiro iwairo Pawa Kañaniri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, maawoni ikaatzi tzimantawori. Ikanatanaki: “Tii osamanitapai, ⁷ irootaintsi intyooti wiyaantawori maninkari, ari imonkaapaititya ikaatzi Pawa ikantakiriri Kamantantaniiriiti inkamantantiro kaari jiyotakowiita pairani”.

* **9:15** Jiroka kantakotachari “Iri apirotirinimi itsitokiri atziri nampiyitawori kajyitani kipatsi”. Aririka ankotaryiromi mawakota kipatsi, impoña aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzimantawori.

† **9:20** Kantakotachari jaka “ashiro” irijatzi jüitaitziri bronze.

⁸ Nokimatzi japiitanakiro jiŃaanatana inkitijatzi, ikantana: “Piyaatashitiri maninkari katziyainchari inkaariki iijatzi kipatsiki, payiro iiroka panaryainchari joirikakiri”. ⁹ Ari nokantakiro. Niyaatashitanakiri maninkari, nokamitapaakiri, nokantziri: “Pimpinawo osankinarintsi”. IpoŃa ikantanakina irirori: “Jiroka, poyaawo. Owanaa owochanka, iriiwaitaki pitsi aririka powatyaawo, irooma aririka piniyakiro, owanaa oyipishikimi pimotziki”. ¹⁰ Ari nokantakiro, naakiro, nowakawo. Ari okantaka, pochakitaki iriiwaitaki pitsi, iro kantacha owanaa oyipishikanakina nomotziki. ¹¹ IpoŃa ikantanakina maninkari: “Pinkamantayitiri onkaati awijiyimoyitirini atziriiiti nampiyitawori tsikarikapaini. Pinkamantayitiri iijatzi pinkathariiti”.*

11

Apiti kinkithatakaantaniri

¹ IpoŃa ipaitakina apaani kotzitsi, nimonkaaminto inaty. Ikantaitana: “Piyaati pimonkaatiro tasorintsipanko, iijatzi taapirimintotsi. Piyotiri iijatzi tsika ikaatzi piyotainchari janta ipinkathatantzi. ² Iiro pimonkaatziro jikokiroki tasorintsipanko. Iro ishinitaitakiniriri pashinijatzi atziriiiti, ari impiyotaiyaani maamanitantaniri janta tasorintsinampitsiki. Ari awijiyiri inkaati 42 kashiri osamaniti.* ³ Aripaiti, notyaanti apiti kinkithatakotinari, iriitaki kinkithatapaakironi awijayitatsini, onkaati 1260 kitiiyiri inkinkithatakotina. Inkimitakotyaari ikanta ikithaayita owashiritakotariri kaminkari”.

⁴ Jirikaiti apiti kinkithatakaantaniri, iri jojyakaawintaitakiri pairani apiti inchato, irijatzi jojyakaawintaitakiri apiti jootaminto Pawa pinkathariwintziriri kipatsijatzi.† ⁵ Intzimirika kowatsini jimaamanitiri jirika apiti kinkithatakaantaniri, ari ishitowanaki ipaantiki paampari, japirotakiri kisaniiintziriri. Ari inkantyaari maawoni kowawitachani jimaamanitiri, ari inkamaki. ⁶ Jirika kinkithatakaantaniri ontzimimotiri ishintsinka. Ari inkantakaatyaawo irirori iiro oparyaagai inkani irojatzi jimonkaatanatyaawori inkinkithatakaantzi. Ari onkantaki impiyiro iraantsi jiŃaapaini. Ari onkantaki ontzimi oitya pomirintsitzimowaityaarini isaawijatzi. Ari japiipiintiro okaatzi ikowiri irirori. ⁷ Aririka onthonkapaatya ikinkithataki, ari ishitowanakiri kowiinkari piratsi impoŃaatyaawo omooki inthomaintapirotatsiri, jimaamanitapaakiri apiti kinkithatakaantaniri, irojatzi jowamaantatyaariri. ⁸ Jookanakiri jowamaani aatsiki saikatsiri janta antawoiti nampitsi, tsika ipaikakotajaaantaitakiri pairani Iwinkathariti. Iro ojyakaawintachari janta “Sodoma” ipoŃa “Egipto”. ⁹ Iiro ishiniitzi inkitaaitiri jowamaani, ari awijaniintanakiri mawa kitiiyiri onkaati osamaniti jaminaminhaitiri. Inthontya jiŃaayitiri ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.‡ ¹⁰ Antawoiti joimoshirintya kipatsijatziiti, impashitawakaayitya oiyitarika. Kimoshiri inkantayitya jowamaitakiri apitiroiti kinkithatakaantaniri kimaatsitakaayitakariri kipatsijatziiti. ¹¹ Iro kantacha, awijaniintanaki pashini mawa kitiiyiri, itasonkairi Pawa jirikaiti, aŃaayitai. IpoŃa ipiriintaa.

* **10:11** 10.11 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiytachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimaŃaanitawakaachari tsikarikapaini. * **11:2** Kantakotachari jaka “42 kashiri” irojatzi oiyawori ikantaitakiri “1260 kitiiyiri”. Irootaki kantakotachari awijaniintanaki mawa osarintsi osamaniti.

† **11:4** Kantakotachari jaka “apiti inchato” irootaki “olivo”. ‡ **11:9** 11.9 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiytachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimaŃaanitawakaachari tsikarikapaini.

Owanaa ithaawaitanaki jiŋaitakiri ipiriintaa. ¹² Ikimaitaki shintsiri ŋaantsi inkitiki, ikantaitaki: “Patiiti jaka jinoki”. Jomapokashitanaka itzinaan-tanaawo minkori. Ari jiŋaawari maawoni kisaniantawaitakiriri. ¹³ Ari otziŋaanakari antawoiti kipatsi, iro apirotiromi nampitsi, ikamayitaki ikaatzi 7000 atziri. Iriima kaari kamatsini, ikantayitanaki: “Imapiro otzimi ish-intsinka Pawa saikatsiri inkitiki”.[§]

¹⁴ Iro awijawitaka apiti ikantaitaki “ijijowí!” Iro kantacha, irootaintsi jiŋaitiro mawatatsini.

Iwiyaantawori tyootaantsi

¹⁵ Ipoŋa ityootanaki iwiyaantawori maninkari, ari ikaimaitanaki shintsini inkitiki, ikantaizi: “Iroŋaaka impinkathariwintantai Awinkharithi kipatsikinta. Ari impinkathariwintantai Cristo, itzimi jotyaantakiri Pawa, ari inkantaitatyaani impinkathariwintantai”.

¹⁶ Ari jotzirowaiyanakani 24 Antaripiroriiti, ithaamintawintanakari Pawa, ¹⁷ ikantaiyini: “Pawá, Pinkathari, Shintsipirori, irokataki aŋaagatsi iroŋaaka, pitzimita iiroka pairani, irootaintsi pimpiyi. Owanaa nompasoonkitimi, tima pimatakiro poŋaagantziro pishintsinka, pipinkathariwintantzi. ¹⁸ Pairani owanaa ikisaniintakimi atziriiti, iro kantacha iroŋaaka, monkaatapaaka poŋaagantyaariri piyatsimanka, powasankitaayitairi kamayitaintsiri, papiroyitairi owamaantayitaintsiri. Aripaiti pimpinayitairi Kamantantaniiriiti pompiratani iiroka, ari pinkimitaakiri otishiritaari pairyaayitairori piwairo ipinkathayitaimi, maawoni pimpinayitairi pitanatyaari antariiti irojatz iryaaniiti, maawoni”.

¹⁹ Ipoŋa ashitaryaanaka itasorintsipankoti Pawa janta inkitiki, koŋaawaitanaki tatorintsinaki tsika jotitakoitziro kajyaakaawakaantsi. Antawo ookathatanaka, ontziŋaanaka kipatsi, paryainkatapaaki antawoiti jiriniki.

12

Tsinani ipoŋa noonki

¹ Opoŋa okoŋaatanaki inkitiki aamparyaantsi. Noŋaatzi apaani tsinani, ojoyawaitakari ooryaatsiri okithaatakari, iri kashiri okatziyantaka. Amath-aitakotakari ikaatzi 12 impokiro.* ² Omotzitatzi jiroka tsinani. Owanaa okaimakaimawaitaki okimaatsita ontzimaaniti. ³ Opoŋa okoŋaatanaki inki-tiki pashini aamparyaantsi. Noŋaatzi apaani noonki, kityonka ikantaka. Tzimatsi 7 iito, ipoŋa 10 ichii. Jamathaiytakiro iito. ⁴ Ijyiki impokiro jataan-takari itzinko, iro japirotirimi kajyitani inkitiki ikaatzi tzmayitatsiri impokiroiti. Ari ipokashitapaakiro tsinani, ikowi jowitsityaawo iinchaanikiti aririka intzimapaaki.† ⁵ Okanta ontzimaanitaki tsinani, shiramparyaani jinatzi. Iriitaki jiwatantyaarini atziriiti jashirokotziti. Omapokashitaka jagaitanakiri isaikaki Pawa isaikamintoki. ⁶ Okanta tsinani shiyanaka iroori otzishimashiki. Ari jiwitsikiniro Pawa tsika onampityaawo, onkaati 1260 kitijyiri intziyaitiro.

⁷ Aripaiti otzimaki owayiritaantsi inkitiki. Iriitaki Miguel itsipayitakari imaninkariti. Iri jowayirita noonki itsipayitakari imaninkariti

§ 11:13 Ikantaitziri “otziŋaanaka antawoiti kipatsi”, tsika otzimi 10 pankotsi, opookanaki apaani. Ari okantakari maawoni nampitsi. * 12:1 Kantakotachari jaka “tsinani”, iriitaki ojyakaawintachari Judá-mirinkaiti. Kantakotachari “otomiyaaniki”, iri ojyakaawintachari Jesucristo. † 12:4 Jiroka kantakotachari jaka “kajyitani inkiti”, aririka ankotaryiromi mawakota inkiti, impoŋa aaki apakotawo, apirotakiro okaatzi tzmantawori.

irirori. ⁸ Iro kantacha jirika noonki, tii otzimapirotzi ishintsinka, jotsiroryaitakiri inkitiki. ⁹ Ari itsipatsitakari imaninkariti jotsiroryaitakiri. Jirika noonki jotsiroryaitakiri, iri iitachari “Kamaari”, jiita iijatzi “Satanás”. Iri kowatsiri jamatawitiri maawoni atziriiiti ikaatzi nampitawori kipatsiki. ¹⁰ Nokimataitazi ñaawaitanaintsiri shintsiiini inkitiki, ikantzi: “Jitainakawo ipinkathariwintantzi Pawa, jitainakawo joŋaagantziro ishintsinka, jowawijaakotantai. Jitainakawo iijatzi Cristo jashitanta. Tima aritaki jotsiroryaakiri thawitakotapiintakiriri Pawaki jiitaitziri ‘iyikiiti’. ¹¹ Iro kantacha jirikaiti jiitaitziri ‘iyiki’ joitsinampagari kamaari, tima aritaki ikamawintairi Oijya, kapathainka ikantaka ikamaki. Iro joitsinampaantairi iijatzi ikinkithatairo ñaantsi, jominthataawo irirori inkamawintairi Cristo. ¹² Irootaki, pinthaamintantyaari iirokaiiti inkitijatzzi. Inkantamachiitimi iirokaiiti kipatsijatzzi, iijatzi inkaarijatzzi, tima katsima ikantanaka kamaari jotsiroryaitakiri, jiyotzi yotakotapaaka kapichiini”.

¹³ Ikanta jiŋaakiro noonki jotsiroryaitakiri kipatsiki, jitanakawo ikimaat-sitakaawaitanakawo tsinani owayyantakiriri shiramparyaaniki. ¹⁴ Iro kantacha, tzmanaki apiti oshiwanki, iroowaitaki ishiwanki pakitha. Iro aan-tanari iyaatiro otzishimashiki. Ari jimanapithatakari antariiti maanki. Ari awijaniinantakiro mawa osarintsi osaikawaitzi janta. ¹⁵ Ikanta antariiti maanki joimishitowanaki jiŋaa ipaantiki, iroowaitanaki antawaani jiŋaa. Ikwawita jowiinkiro mirika oonkakotanatya. ¹⁶ Iro kanzimaitacha, tankanaki kipatsi, oniyaatawakiro jiŋaa, ari okanta awijakotantakari tsinani. ¹⁷⁻¹⁸ Ari ikatsimapirotanaki noonki. Jataki jowayirityaari pashini otomiiti jiroka tsinani. Iriiyitaki joyyakaawintaitzi kimisantakirori ikantakaantani Pawa, kamaitanakawori ikinkithatakotairi Jesucristo.

13

Apiti kowiinkari piratsi

¹ Ipoŋa nokatziyapaaka inkaarithapiyaaki. Noŋaatzi ishitowaatapaaki kowiinkari piratsi. Tzimatsi okaatzi 10 ichii, 7 iito. Jamathaitakiro ichi-ipaini. Tzimatsi josankinaaitakiri iitoki, ithainkatasorintsiwaitaitzi. ² Jirika piratsi iriwaitaki kaninari kajyikari. Joyyawaitakari okanta iitzipaini maini. Iroowaitaki ipaanti kajyikari. Ikanta noonki, ipakiri ishintsinka jirika piratsi, ñaapiro ikantanaka ipinkathariwintantanaki. ³ Okanta apaani iito kimitawaitaka jowamagaitakityiuro, iro kantacha iijatzi aŋaagai. Iyok-itzi ikantanaka isaawijatzziiti, ⁴ owanaa ipinkathaitanakiri, ithaamintawintanakari, ikantaiyini: “¿Iitama monkaatyaarini jirika piratsi? ¿Iitama kitsirinkirini?” Ari ikimitsitaitanakari iijatzi noonki, ithaamintawintanankari, tima iriitaki pakiriri ishintsinka jirika piratsi.

⁵ Ipoŋa jiŋaawaitanaki jirika piratsi, ithainkatasorintsiwaitanaki. Iriitaki jowaitaki impinkathariti, onkaati osamaniti 42 kashiri impinkathari-wintanti. ⁶ Owanaa ithainkatasorintsiwaitaki ipairyaaminthawaitashitakariri Pawa, ipairyaaminthawaitashitakawo tasorintsiithaanti, ipairyaaminthawaitashitakariri inkitijatzzi. ⁷ Jirika thainkatasorintsitaniri, iriitaki owayirityaarini oitishiritaari, inkowi joitsinampairi. Iri jowaitaki impinkathariwintairi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini.*

† 12:14 Kantakotachari jaka “ari awijaniinantakiro mawa osarintsi”, iro ikantajaantaitziri: “apaani osarintsi, osarintsipaini ipoŋa kajyitani osarintsi”. * 13:7 13.7 Ikantakoitziro jaka “nampiyitawori tsikarikapaini”, irojatzzi ikantaitsitari ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimaŋaanitawakaachari tsikarikapaini.

8 Owanaa ipinkathatanakiri kipatsijatziiti kaari osankinatakotachani tsika josankinatakoyitaka jiyoshiitakiri pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, inkaati jaŋaakaayiitairi, ikaatzi ikamawintayitairi Oijya. 9 Kowirori inkimathatiro jiroka, inkimisanti. 10 Inkaati jomontyaawaitaitiri, jimatiro! Inkaati owamaantantyaawoni osataamintotsi, ari inkimitaitiri paata irirori jowamaantanyiitaiyaari osataamintotsi. Irootaki joisokirotantyaawori oitishiritaari.

11 Ipoŋa noŋaaki pashini kowiinkari piratsi ikitawaryaanaka kipatsiki. Tzimatsi apiti ichii, iroowaitaki otapotirimpita ichii Oijya. Jiŋaawaitapaaki, ikimitapaakari noonki. 12 Jirika piratsi otzimimotziri ishintsinka. Irootaki ipasapiyaakariri itakawori piratsi jowamaawiitakari iitoki, ipoŋa jaŋagai iijatzi. Ishintsiwintakiri atziriiti impinkathatiri itakawori piratsi. 13 Joŋaagantapaaki kaari jiŋaitapiintaitziri. Ithonka jiŋaayitakiri maawoni atziri jowayiiitaki paampari. 14 Ojyiki kipatsijatziiti jamatawitantakari ishintsinka ipasapiyaakariri itakawori piratsi itsitokawiitakari iitoki. Ipoŋa ishintsiwintakiri atziriiti jiwitsiki jojyakaawo itakawori piratsi. 15 Ikanta jirika piratsi kimitakariri ichii Oijya, itasonkakiri ojyakaawontsi, aŋaanaki. Kantanaki jiŋaawaitzi. Japirotakiri jowamaayitakiri kaari pinkathatirini. 16 Ikintakotamakotakaantakiri atziriiti, tiirika jakopiroki. maawoni atziriiti ikintakotakaantakiri, antariiti, iryaaniiti, kowityaawainiriiti, ajaagantaniriiti, ompirataniriiti, ompirataariiti, maawoni. 17 Tzimatsirika kaari ikintakoyiitzi, tii ishiniitzi jamanantawaiti, iijatzi impimantawaiti. Irootaki okowantapirotari inkintakoyiitini iwairo piratsi maawoni atziriiti. Intzimayiti pashini ikintakoyiitakiniri ojyawitawori iwairo piratsi. 18 Apaani yotaniri, ari onkantaki inkimathatiro jiroka ojyakawori iwairo piratsi. Tima jiroka ojyakawori iwairo piratsi, irootaki josankinaitziri "666".†

14

Ipampithaani kaatatsiri 144,000

1 Ipoŋa napiitakiro naminanai, noŋaatziiri Oijya ikatziya janta otzishiki jiiitaitziri Sion. Ari itsipayitakari kaatatsiri 144,000 kintakotamakoyitakawori iwairo irirori, iijatzi jashi Ashitariri. 2 Nokimatzi poimatanaintsiri inkitiki iroowaitaki owaryiinkariti jiŋaa, iroowaitaki shintsiri ookathawontsi, iroowaitaki ipiyompiwaitaitzi. 3 Iri pampithagaiyatsini kaatantsiri 144,000 ipinakowintairi Oijya. Itapothaitakiri ipampithaawintziri saikantsiri saikamintotsiki, ari ikatziyitakari iijatzi 4 inkitiwiri, ipoŋa Antaripiroriiti. Iri iyoshiitacha ipampithagaiyakini jirikaiti, tikaatsi pashini matironi impampithairo. 4 Jirikaiti kaatantsiri 144,000, kitishiriri jinayitatzi, tii jantayitziro kamaawoyitatsiri imayimpiritiro tsinani. Iriiyitaki oyaatapiintakiriri Oijya tsikarika ikinayitzi. Iriiyitaki jitakari jashitaari Pawa, irijatzi jashiytakari Oijya. 5 Tii inthiyyapaantitya, tii otzimawaitzi iyaaripiroshirinka oitya inthawitakoitiriri isaiki Pawa.

Ikamantantakiri mawa maninkari

6 Ipoŋa noŋaaki jaapaaki inkitikii pashini maninkari, ikinkithatakaapaakiri kipatsijatzi ikaatzi nampiyitawori tsikarikapaini. Ikinkithatakotapaakiniri

† 13:18 Kantakotachari jaka, tima maawoni letra josankinantantari Heber-paantiri ipoŋa Grecia-paantiri, kantatsi inkimitakaantaitiro númeru. Okimitatya jiroka: a=1, b=2, c=3, ari okantayita maawoni. Aritaki okantaki ayoyitiro wairontsipaini aririka apatotiro letra-paini. Irootaki kantakotachari iijatzi jaka.

kantaitachari Kamiithari Ŋaantsi.* 7 Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “Pimpinkathatiri Pawa. Pinthaamintawintaiyaari. Tima irootaintsi jam-inkoitaari maawoni jantayitakiri. Irootaki pinthaamintawintantyaariri, witsikakirori inkiti, kipatsi, inkaari, iijatzi jiŋaapaini”.

8 Ipoŋa ipokapaaki pashini maninkari, shintsiini ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawoiti nampitsi Babilonia. Japiroitakiri atziriiti nampitawori, aakowintawori imayimpiriwaitaki. Tima ikaimashiriyitakiri pashinijatzi atziriiti jimatakotiri okaatzi jantayitakiri irirori. Okimiwaitakawo ishinkitayiirimi okanta imayimpiritakaantakariri”.

9 Ipoŋa ipokapaaki pashini maninkari, ikaimapaaki shintsiini ikantzi: “Itzimayitzirika pinkathatakiriri piratsi, pinkathayitakirori iijatzi joyyakaawo, kintakotamakoyitakawori iwairo, jakoki, 10 irijatzitaka inkisaniintayitiri Pawa. Onkimiwaitaiyaawo joiyitaatyiirimi piyantatsiri. Antawoiti inkimaatsitakaayitaiyaari intagairi, jatsipitaiyaawo kachaari, kitirimoito onkantanatya, owanaa oshitzinka. Ari jiŋaayitairi maawoni maninkariiti tesorintsaitaintsiri, ari jiŋiiri iijatzi Oijya. 11 Ari inkantaitatyaani inkimaatsitaiyaawo kachaari, kitiiyyiriki iijatzi tsiniripaiti, iiro otsiwakaajaitzi kapichiini. Ari inkimitagaiyaari maawoni pinkathatakiriri piratsi, pinkathatakirori joyyakaawo, kintakotakawori iijatzi iwairo”.

12 Irootaki inkamaitantyaawori jamawiwainiti ikitishiritakaitairi ikimisantairi Jesús, jimonkaatapiintairo ikantakaantziri Pawa.

13 Nokimatzi jiŋaawaitanaki apaani inkitijatzi, ikantzi: “Posankinatiro jiroka: Aririka inkamayiti ikaatzi jashitaari Awinkathariti, kimoshiri inkantaiya”. Irojatzzi ikantanakiri iijatzi Tasorintsinkantsi, ikantzi: “Imatyaata, tima tii okowajaanta iroŋaaka iŋaashintsishiriwaitaiya, aŋa kamiitha jimakoryaawaiti, jinintaawaitapaawo okaatzi jantawintakiri”.

Joyiipataitziri kipatsiki

14 Opoŋa okoŋaatapaaki kitamaari minkori, noŋaatziiri isaikaki kimikakariri Itomi Atziri. Jamathaitakari oro, joirikaki thoyimpiminitatsiri kotsiro. 15 Ipoŋa ishitowanaki tesorintsipankoki pashini maninkari, ikaimotanakiri shintsiini pashini saikaintsiri minkoriki, ikantziri: “Sampainkataki pankirintsii, poyiipatantyaawo piyotsiroti”. 16 Ikanta jirika saikaintsiri minkoriki, itotantakawo iyotsiroti, joiyipatantaki kipatsiki.

17 Ikanta pashini maninkari saikantawori tesorintsipanko janta inkitiki, shitowanaki irirori, irojatzzi joirikaki thoyimpiyaanikiini kotsiro.

18 Ari ishitowanaki pashini maninkari ipoŋaanakawo taapirimintotsiki. Jiyaatashitanakiri jowayitakiri inkimpoyairi paampari. Ikaimotanakiri shintsiini pashini oirikakirori kotsiro, ikantziri: “Pinchikayitiro kithokiyitaintsiri kipatsiki, aritaki irakayitaki”.† 19 Ari jimatakiro maninkari, ichikakiro kithokitaintsiri kipatsiki, ipiyotakiro inchatonaaki, inkawirinkaitiro. Okaatzi ojyakaawintari piyantatsiri imiriitari, iro ikajyaakaakiriri Pawa maawoni iisaniintani. 20 Okaatzi ojyakaawintari inchatonaa irootaki othapiki nampitsi tsika jowamaantaitaki. Ojyakaawintakiri ikawirinkaitakiri, iro iriraani kamayitaintsiri. Tima ojyiki iraantsi shitowaintsiri opamankanakiro nampitsi. Ari imonkaatakari

* 14:6 14.6 Ikantakoitziri jaka “nampiyitawori tsarikapaini”, irojatzzi ikantaitsitiri ikaatzi iyoshiiyitachari jinampitawo tsarikara, ipinkathariwintaitziri tsarikara, ikaatzi kimaŋaanitawakaachari tsarikapaini. † 14:18 Kantakotachari jaka kithokiyitaintsiri, okithoki “uva” inayitatzii.

ipaantiki mora iwiyaiya ochiinkaatzí iraantsi. Jataki intaina oonkaatya onkaati 300 kilómetro.‡

15

Maninkariiti amironi paata 7 owasankitaantsi

¹ Ipoña noñaaki pashini aamparyaantsi inkitiki. Kamiitha okantaka, owanaa niyokitziwintanakiro. Tzimatsi ikaatzí 7 maninkari. Iriiyitaki nashiyitakawori jowasankitaantayitaki. Tima okaatzí jantayitakiri maninkari, ari imonkaatari jiñaitziro iyatsimanka Pawa.

² Ari noñaaki iijatzí inkaari, okimiwaitakari ñaawontsi. Iro kantacha morikathanthaataki jiroka inkaari. Ari ikatziyayitakari oitsinampaakiriri kowiinkari piratsi, joirikayitakiro iwiyompiminto ipawairiri Pawa. Iriiyitaki kaari pinkathatironi jojyakaawo piratsi, kaari kintakoyityaawoni iwairo. ³ Iro ipampithagayirini jirikaiti ipampithaakiri pairani Moisés-ni. Jiitaitziro “Iwampithaani Oijya”, okantzi:

Nowinkathariti Pawá, Shintsipirotatsiri,
Kamiitha pantakiri, iyokitzi nokanta.

Pantapiintakiro iiroka tampatzikari, tima piñaanitawo tyaaryoori.
Iiroka pinkathariwintairiri atziriiti.

⁴ ¿Iroma itzimi iitya pinkathataimini, iitya thaamintawintaimini, iitya pairyaironi piwairo?

Apaniroini iiroka pitasorintsitzi.

Iiroka impokashiyitai atziriiti, ipinkathayitaimi.

Tima aritaki poñaagantakiro owanaa okamiithataki pantayitakiri.

⁵ Opoña noñaaki inkitiki tasorintsipanko, ashitaryaanaka tasorintsisagaakipirori. ⁶ Ari ishitowanakiri tasorintsipankoki 7 maninkariiti intzimi owasankitaantatsini. Kitamaaniki okantayitaka iithaari, shipakiryaaapirowaitaki owaniinkataka. Jowathakichopiniiitakari oro.

⁷ Ikanta apaani inkitiwiri kaatatsiri 4, ipayitawakiri maninkariiti apaani pamoko. Kimiwaitaka janta pamokoki, ari ojaikitimi iyatsimanka Pawa, kantaitachari inkañaanitai. ⁸ Kachaaryiinkatanaki tasorintsipanko, okantakaakawo jowaniinkawo Pawa iijatzí itasorinka. Tikaatsi kantironi intyi tasorintsipankoki irojatzi onthonkantapaatyaari jowasankitaantaki maninkariiti.

16

Pamokopaini ojaikitaka katsimataantsi

¹ Nokimatzi inkitiki, iita ñaanatanakiriri 7 maninkariiti, ikantziri: “Piyaaati pisakotiro kipatsiki okaatzí jaikitaintsiri 7 pamokoki kimitakawori iyatsimanka Pawa”.

² Ari jitanakawo apaani maninkari isakotakiro kipatsiki jaikitaintsiri iwamokotiki. Ari omapokashitanakari ipathaawaitanaki antawoiti ikaatzí kintakotakawori iwairo kowiinkari piratsi, ikaatzí pinkathatakirori jojyakaawo.

³ Ikanta pashini maninkari isakotakiro inkaarimashiki jaikitaintsiri pamokoki. Okimitanakawo iraantsi inkaari, japirotaka ikamaki saikantawori.

⁴ Ikanta pashini maninkari isakotakiro jiñaamashiki, oyaapiyaaki jiñaatinimashi jaikitaintsiri iwamokotiki. Okimiwaitanakawo iraantsi jiñaapaini. ⁵ Nokimatzi jiñaawaitanaki maninkari jowayitakiri

‡ 14:20 Okaataki iyaataki 300 kilómetro, iro kimitakawori aririka aniiti onkaati 7 kitijiyiri, iiorika onkaati 8 kitijiyiri. Irootaki ikantaitziri 1600 estadio.

inkimpoyaawintiri jiŋaawiri, ikantanaki: “Tasorintsí, ikaatzi añaatsiri, jañiitaka pairani, tampatzikashiriri pinatzi iiroka, tima iiroka aminakotaironi kamiithaini jiroka. ⁶ Tima ikaatzi owamaayitakiriri oitishiritaari, ikaatzi kapathainkataakaakiriri Kamantantaniiriiti jowamaayitakiri, iriyyitaki miriyityaawoni jiroka iraaantsi. Tima iro ikowatziiri”. ⁷ Ipoña nokimaki jiŋaawaitanaki pashini janta taapirimintotsiki, ikantanaki: “¡Ariwí! Nowinkathariti Pawá, okaatzi pikowakiri pantiro tampatzika okantayitaka. Tyaaryoori inatzi”.

⁸ Ikanta pashini maninkari, isakotakiro ooryaatsiriki jaikitaintsiri iwamokotiki. Jomapokashitanaka ooryaatsiri jotsiyanakiri atziriiti. ⁹ Antawoiti jotsiyakiri atziriiti ooryaatsiri, ari ipoñaanakari ithainkatasorintsiwaitanaki, jookimowaitashitanakari Pawa, ashitawori ishintsinka, owasankitaantatsiri. Tii okantzimoshiritari impiyashiriyitai, impinkathatairi Pawa.

¹⁰ Ikanta pashini maninkari, isakotakiro tsika ipinkathariwintantzi piratsi jaikitaintsiri iwamokotiki. Antawoiti otsiniritanaki. Antawo jashironkaayitaka atziriiti janta, jatsikawaitakiro inini ikimaatsiwaita. ¹¹ Ari ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyimawaitanakiri Inkitijatzi Pawa, tima ojyiki ikimaatsiwaitaka, ojyiki ipathaawaitaki. Iro kantacha tii jowayaantzimaitawo iyaaripironka.

¹² Ikanta pashini maninkari, isakotakiro antawaaki jiŋaa Eufrates jaikitaintsiri iwamokotiki. Omapokashitanaka opiryaatanaki. Kantatsi imontyaayitapaaki pinkathariyitatsiri tsika ishitowapiintzi ooryaatsiri, jowayiritya. ¹³ Ipoña ishitowanaki piyari ipaantiki noonki. Ishitowanaki iijatzi piyari ipaantiki piratsi, ari okimitakari ipaantiki thiiyinkari kamantantaniri, ishitowanaki piyari. Ikaatzi piyari shitowayitapaiintsiri, iriwaitaki majjiro, ¹⁴ kantatsi jantayitiro kaari jiŋaitapiintzi. Ithonka jiyaatashitakiri ikaatzi pinkathariyitatsiri kipatsiki. Jiŋaantakaayitakari jowayiritakaiyaari, impiyapaittakirika Pawa shintsipirotsiri. ¹⁵ (Pamini, nonkimitapaiyaari koshintzi aririka nompiai. Kimoshiri inkantya itzimirika aamagaiyaanani, kimitakariri owiroi okaakiini iithaari inkini inkithaatanatyaawo, iiro ishiyamirikitantanaka, jowaañitairi.) ¹⁶ Ipoña jirikaiti piyari, japatoyitakiri pinkathariiti janta oita “Armagedón”. Iñaani inatzi Heber-paantiri jiroka Armagedón.*

¹⁷ Ikanta iwiyaantapaakawori maninkari, isakotakiro tampiyainkaki jaikitaintsiri iwamokotiki. Ikimaitatzi kaimanaintsiri tasorintsiipankoki, osaiki saikamintotsi, ikantaitzi: “¡Ari othonkapaaka!” ¹⁸ Ari jiŋaitakiro oporikanaki ookathawonsi, ikimaitakiro antawoiti ontziñaanaka kipatsi. Tii jiŋaitapiintziro kimitakawori jiroka ontziñaantsi, irojatzii pairani owakiraa itzimayitantanakari atziriiti kipatsiki. ¹⁹ Okanta antawo nampitsi, mawakota okantanaka otankanaki. Ari apirotakari iijatzi opookanaki nampitsiiti tzimayitatsiri kipatsiki. Ari inkinkishiritakoitanatyaawo awijyimotirini Babilonia-jatzi, imirityaawo “imashirinka Pawa”, okimitakawo piyantatsiri. ²⁰ Ari apirotakari maawoni othampishi, tii jiŋaitairo. Ari okimitakari iijatzi otzishipaini. ²¹ Ari oparyaapaaki tinayitatsiri jiriniki, awitsinaayitapaakiri atziriiti. Iikiromaitaka jiyaataakaanakitziiro ithainkatasorintsiwaitanaki, ikijyimawaitantanaki ikimaatsiwaitaka ojyiki.†

* **16:16** Kantakotachari jaka “Armagedón”, iro janta tsika jowayiritapiintaka pairani Judá-mirinkaiti.

† **16:21** Kantakotachari jaka “tinayitatsiri”, iro ikantaitziri iijatzi “apaani talento”, irojatzii ikan-taitairi iroñaaka “40 kilo”.

17

Jowasankitaitziro kimitakawori antawo mayimpipro

¹ Ipoña ipokashitapaakina apaani maninkari kaataintsiri 7 joirikayitakoriri iwamokoti, ikantapaakina: “Pimpoki, piñiuro tsika inkantaitiri jowasankitaayitiri atziriiti, tima ikimitakawo apaani mayimpipro saikathapiyaatantakawori oponkityaamashiki jiña^a”.

² Jiroka kimitakawori mayimpipro, kimiwaitaka iroomi imayimpiriyitakimi ikaatzi pinkathariwintantsiri nampitsiitiki. Okimiwaitakawo iijatzi, apirotakirimi oshinkiyitirimi kipatsijatziiiti.

³ Ipoña jaashirinkatanakina otzishimashiki. Ari noñaakiro apaani tsinani otyaakaakari kityonkari piratsi, okaatzi 7 iito, 10 ichii. Tzimatsi wairontsipaini osankinatainchari iwathaki, ithainkatasorintsiwaitaitzi.

⁴ Okityonkamawotatzi okithaatakari jiroka tsinani, opitzirishimawotaki iijatzi. Kamiitha jowaniinkayitiantakawo oro, ipoña poriryaatatsiri mapiki. Oirikanakitaki jiwitsikaitziri oro. Kimiwaitaka ari ojaikitakimi oyaaripironka, iijatzi omayimpirinka.

⁵ Tzimatsi osankinatainchari otamakoki, kaari ikimathawiita pairani, okantzi: ANTAWO BABILONIA, ANTAWOITI MAYIMPIRO, KISANIINTAPIROTAAWO KIPATSIKI.*

⁶ Naminapirotanakiro jiroka tsinani, aña oshinkitatyawo iriraani oitishiritaari ikaatzi jowamaayitakiri. Iriraani iijatzi ikaatzi jowamaayitakiri ikinkithatakotanakiri Jesús. Ikanta noñaakiro jiroka, iyokitzi nokantanaka.

⁷ Ipoña ikantana maninkari: “¿Litama iyokitziitakaantzimiri jiroka? Ari nonkantakimi oita otyakaawintachari, tii jiyotakowiitawo pairani jiroka tsinani, iijatzi jirika piratsi otyaakaakari, otyikitatsiri iito, iijatzi ichii.

⁸ Itzimitaka pairani joyyakaawintaitziri piratsi, tii jiñaitziri iroñaaka, iro kantacha irootaintsi ishitowi impoñaatyawo omoonaki inthomaintapirotsiri. Impoñaashitaya jowamaayitakiri. Jirikaiti kipatsijatzi, kaari osankinatakotachani pairani jiwitsikantaitakawori kipatsi, iyokitzi inkantiri piratsi. Tima iiro ikimathatziro oita kantakotachari: ‘Itzimitaka pairani, tii jiñaitairi iroñaaka, irootaintsi impiyaki’.

⁹ Imatantyaari inkimathaitiro jiroka, okowapirotatya ontzimi yotanitaantsi. Kaataintsiri 7 iitontsi otyaakaakari tsinani, iro otyakaawintacha 7 otzishi.[†]

¹⁰ Tzimaki pairani ikaatzi 7 pinkathariwintakoriri janta. Aritaki joitsinampagaitaki ikaatzi 5 pinkathari. Tzimatsi apaani pinkatharitatsiri iroñaaka. Iriima pashini, intzimi pinkatharitatsini, tikiraamintha itzimaajaitzi. Jirika iwiyaantyawoni kapichiini impinkathariwintantapainti, iiro osamanipirotz.

¹¹ Jirika piratsi tzimitachari pairani, kaari jiñaitzi iroñaaka, pashini jinatzi, iriitaki kaatapaintsini 8. Iro kantacha, ari joyyawitapaatyaari pashini kaataintsiri 7 pinkathariiti. Ari japirotzimaitaitatyaari.

¹² Irooma kaataintsiri 10 chiitsi, irijatzi otyakaawintziri pinkathariiti, kaatatsiri 10. Tikiraata ipinkathariwintantayitzi irirori. Tima aririka impinkathariwintantanaki piratsi, iriyyitaki intsiipayityaari impinkathariwintanti. Iiro osamanipirotz-imaite, apa ishirinkapaintya kapichiini ooryaatsiri.

¹³ Jirikaiti pinkathariiti jakakotawakaiyaawoni jantiri. Pinkatha inkantiri piratsi, iiro ipiyathawaitari. ¹⁴ Owanaa jowayiriminthatyaari Oijya. Iro kantacha jirika Oijya,

* 17:5 Tzimayitatsi kantatsiri jiroka “Babilonia”, irootaki nampitsi Roma. Tima iro iñaaniyitakari imananiikiini pairani kimisantzinkariiti, ikinkithatakotziro jiroka Roma, ikantzi: “Babilonia”. Paminro iijatzi janta 1 P. 5.13. † 17:9 Tzimayitatsi iyitziro nampitsi Roma, ikantaitziro: “Roma, inampitsiti 7 pinkathariiti”. Ikantaitzi iijatzi: “Roma, onampitawo 7 otzishi”.

iriitaki oitsinampaantatsini. Tima iriitaki ompirayitari ikaatzi ompirayitachari. Iriitaki pinkathariwintziriri pinkathariwintantatsiri. Iriitaki intsipayitaiyaari irirori, ikaatzi ikaimashiriyitairi, jiyoshiiyitakiri, ikaatzi oisokirotakariri”.

¹⁵ Ipoña ikantakina iijatzi maninkari: “Jiroka oponkityaamashi jiña osaikathapiyaatantakari tsinani, iri oiyakaawintachari atzirii piyoyitainchari tsikarikapaini.† ¹⁶ Jirikaiti atziri saikantawori 10 nampitsi, oiyakaawintakari 10 chiitsi, ari inkisaniintanakiri saikantawori nampitsi oiyakaawintakari tsinani. Ari inkimitaakiro iijatzi piratsi owanaa inkisaniintanakiro. Onkimiwaityaawomi jaatonkoryaatziromi tsinani, jowawathawaitatyaawomi, intaawaitakiro. Tima japirotakiro nampitsi oiyakaawintakari tsinani. ¹⁷ Iriitaki Pawa kantakaawori akakotawakaantawori antayitankawori jiroka. Irijatzi kantakaawori ikimisantantakariri piratsi. Irootaki jantaaitiri, irojatzi imonkaantantayaari ikantakiri Pawa. ¹⁸ Ari okantakari, tima jiroka tsinani iro oiyakaawintacha antawo nampitsi. Tima ikaatzi saikantawori nampitsi, ipinkathariwintawitakari nampiyitawori pashini nampitsiiti”.

18

Japathakiroryaitakiro Babilonia

¹ Ikanta othonkapaaka jiroka, noñaatzi ijyaawiinkapaaki pashini maninkari. Oztimimotziri irirori owanaa ishintsinka, ojyiki jowaninkawo. Joorintapaakiro kipatsi. ² Ikaimapaaki, ikantzi: “Japathakiroryaitakiro antawo nampitsi Babilonia. Apa inampiyitaawo iroñaaka nashiwaiyitachari piyari janta, tii ishiniitairi ishitow janta. Ari ikimitagaitakiri iijatzi nashiwaiyitachari tsimiri ipinkaitziri owapiintakariri kaminkari. ³ Tima atzirii ikaatzi saikantawitakawori nampitsi oiyakaawintakari tsinani, ajyaagantapirowaiwitaka, jiyompariwitapiintakari atzirii saikayitatsiri pashiniki nampitsi. Ikaimashiritakiri atzirii jojakotaiyaari ikantayiwita iriroriiti, apa ikowapiroyitziro ajyaagawontsi, inintashiminthawaitari iijatzi. Iro opoñaantari iñaayitakiro tii ikinataari Pawa, ikimiwaitakawo okanta tsinani mayimpuro. Irootaki oiyantakawori ishinkitayiyawomi ajyaagawontsi, iro jantayitakawori kimitawori mayimpiritaantsi”. ⁴ Ipoña nokimaki japiitanakiro jiñaawaitanai inkitijatzi, ikantzi: “Ajyininká, iro pitsipataro saikantawori nampitsi oiyakaawintakari tsinani, pitsipataariki jowasankitaayitairi. ⁵ Tima Pawa, ikinkishiritziro iyaaripironka ikaatzi tsipatakari, kimiwaitaka ontzinagaatyaami iyaaripironka inkitiki, ari opiyotakari. ⁶ Pimpiyakowintaiyaari, papiipiintiri powasankitairi. Tima okaatzi oiyakaawintachari omiritakaakariri tsinani shinkitantatsiri, poipiyiniro iroori, tontaaki pinkantakiro oyipiyanka. ⁷ Aminaashiwaitaka iroori okantapiintzi: ‘Naaka pinkathawo, iiro iñaitana nashironkaawaitya nonkimitakotyaawo kamatsiri oimi’. Tima ojyiki okantakaapirowaiwintakawo owaniinkatani, aakowintakawo omayimpirowaitaki. Irootaki oñaantyaawori iroñaaka onkimaatsipiroitaiya. ⁸ Irootaki omapokantaiyaari jowasankitagairo apaani kitiiyiri, ari omantsiyataki, onkimaatsiwaitaiya, ojyiki ontajyaaniintawaitai, ompoña intagaitairo. Iriitaki mataironi Awinkathariti Pawa jowasankitagairo. Tima oztimimotziri irirori ishintsinka.

† 17:15 Ikantakoitziri jaka atzirii “piyoyitainchari tsikarikapaini”, irijatzi ikantaitsitiri nampiyitawori tsikarika, ipinkathariwintaitziri tsikarika, ikaatzi kimañaanitawakaachari tsikarikapaini.

⁹ Aririka iñaayitakiro oyachaarinka ontagaiya nampitsi oiyakaawintakari tsinani, owanaa jowashiritakotyaawo, jiraakowaityaawo pinkathariti, tima iri tsipayitakariri saikantakawori jantayitakiro okaatzi oiyayitawori mayimpiritaantsi. ¹⁰ Intaina inkatziyaki iriroriiti inthaawantaiyaawo jowasankitaitakiri, inkantaiyini: ‘jikantamachiitzi nampitawori Babilonia-ki!’ Iroopirowaiwitaka nampitsi. ¹¹ Okatzimatakima jowasankitaitakimi? Tiki-raatya ishirinkapirotaajaitzi ooryaatsiri.

¹¹ Ari inkimitatyaari ikaatzi jiyomparitapiintakari, owanaa jowashirini-intakotyaari, jiraakowaityaari, tima tikaatsi jiyomparitaiyaari. ¹² Tima iri jiyompariwiitapiintakari ir-oro-ti, iiriikiti, poriryaari imapini, nashiwaiyitachari kithaarintsi, kitamaamawori, pitzirishimawotatsiri, kityonkama-wopirotsiri, karinthamawotatsiri. Tzimayiwitacha oiyawori santari. Tzimayiwitacha jiwitsikani ipothoyitakiri kamiithaini, chiitsi, inchakota pinayitachari, ashiro, mapi. ¹³ Tzimayiwitacha mitaki, tzimayiwitacha nashi-waitachari kasankawori, tzimayiwitacha imiriitari, tzimayiwitacha owaaki inchato kimitariri yiinkantsi, tzimayiwitacha opani jowayitari, tzimayiwitacha i-vaca-ti, jojiyati, imorani ishiyakomintotari, tzimayiwitacha jompit-ratanipaini iijatz. ¹⁴ Ari othonkapaakari chochoki pinintapiintsitakari. Tii otzimayitai ajyaagawo pikowapiintakiri, ari okaatapaaki owaniinkata.

¹⁵ Intaina jaminakotairo jiyomparitapiintari, thaawa inkantya iiro it-sipataayitzi jowasankitagaitakiri. Antawoiti jiraakotyaari jowashiritakotanatyaari. ¹⁶ Inkantaiyini: ‘jikantamachiitzi nampitawori janta! Iroopirowaiwitaka nampitsi. Tzimayiwitacha oiyiki iroopirori kitamaamawori imanthaki, pitzirishimawotatsiri, iijatz kityonkapiromawotatsiri. Tzimayiwitacha oiyiki ir-oro-ti, imapini poriryaayitatsiri. ¹⁷ Apa ishirinkaniintanaka kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro antawo ajyaa-gawo’. Ari ikimitakari saikayitaintsiri jamaatakomintoki, intaina ikatziyayitaka jaminakotziri tsika ikanta japiroitakiri. Ari ipiyotaiyakani ikaatzi antakoyitziro jamaatakominto, itsipayitakari ikaatzi otitantawori. ¹⁸ Ikanta jiñaakiro oyachaarinka nampitsi otagaa, owanaa jiraakotakawo, ikantayitzi: ‘Tikaatsi pashini nampitsi kimitaiyaawoni jiroka iroopirowita’. ¹⁹ Antawoiti jowashiriniintaka, ikantaiyakini: ‘Ikantamachiitzi ikaatzi nampitakawori janta. Tima ajyaagantayiwitakai aakaiti aayitapiintakiro ajyaagawontsi amaatakomintoki. Tima apa ishirinkapainta kapichiini ooryaatsiri, ari japiroitakiro’. ²⁰ Irooma iirokaiti inkitijatz, oitishiritaariiti, otyaantapirori-iti, kamantantariiti, ontzimatyii pinkimoshiriyiti, tima ikamantsitayitakai Pawa iro jowasankitaantakariri saikantawori antawo nampitsi, ipiyakow-intaiyatziiimini iirokaiti”.

²¹ Ikanta apaani maninkari tzimatsiri ishintsinka, jaaki antawo mapi, jookakiro inkaariki, ikantzi: “Nokimitaakiro nookakiro antawo mapi, ari nonkimitaakiro iijatz antawo nampitsi Babilonia. Ari ompiyaari, iiro jiñaitairo. ²² Iiro ikimaitairo pimpampithai, onkamiñainkati piwiyompim-into, pisonkari, iijatz pityoori. Iiro jiñaitaimi pikaatzi piwitsikayifziro tsikarika oiyitari. Iiro ikimaitairo ompoimati pitoonkaminto. ²³ Iiro jiñaitairi imporikai pootaminto. Iiro jiñaitaimi paawakaiya. Ari okaatapaaki maawoni jiroka, tima oiyiki poitzipinashiriyitakiri pashinijatz atziriti, kimi-waitaka pinkisaminthatayiriimi. Tima antawoiti ishintsitwita ikaatzi yomparitapiintakamiri. ²⁴ Iriitaki owatsinawaitakiriri pashinijatziiiti, ikap-athainkatakaawaitakiri Kamantantariiti. Ari ikantakiri maawoni oitishir-itaari”.

Ithaamintaita inkitiki

¹ Okanta othonkapaaka jiroka, nokimatzi kamiñainkatanaintsiri inkitiki ikaimaiyini, ikantzi:

¡Iijowí! Iriitajaantaki Pawa owawijaakoyitairi. Otzimimotziri jowani-inkawo, iijatzi ishintsinka.

² maawoni ikowiri jantiri irirori, tampatzika okantayitaka.

Tyaaryoori inatzi.

Tima jowasankitaakiro mayimpuro owaariprotakiriri kipatsijatziiiti.

Ipiyakowintaari ikaatzi jowamaitakiri jompiratani.

³ Irojatzí japiipiintaiyirini, ikantzi:

¡Iijowí! Onkatziyainkatawiiti oyachaarinka.

⁴ Ikanta 24 Antaripiroriiti, itsipatakari 4 inkitiwiriiti, jotzirowaiyanakani, tima ipinkathatanakitziiri Pawa isaikaki irirori saikamintotsiki, ikantaiyini:

¡Ari onkantyaari! ¡Iijowí!

⁵ Tzimatsi ñaawaitanaintsiri saikamintotsiki, ikantaitzi:

maawoni jompirayitairi Pawa, pinthaamintaiyaari.

Pimpinkathatairi maawoni, pitanatyaawo tsinampashiririiti iijatzí iri-
ipiroriiti, maawoni.

⁶ Ipoña nokimaki kamiñainkatapaintsiri, iriwaitaki ipiyotaiyani atziririiti, iroowaitaki oparyiinkatzi jiña, iroowaitaki iijatzí ookathawontsi. Ikan-
taitzi:

¡Iijowí! Aritaki pinkathariwintantai Pawa, iri Apinkatharitsitaari
Shintsipirori.

⁷ Thami ankimoshiriwintiri, thami ampinkathatiri, tima irootaintsi
joimoshirinkiri jaawakaiya Oijya. Aritaki witsikaka iinatyaari.

⁸ Kitamaa okantaka ithaari, tii okipatsiwaitzi, poriryaa okantaka. Ojyakaawintachari “iinatyaari”, iriitaiyitaki oitishiritaari. Ojyakaawintachari “tí okipatsiwaitzi iithaari”, iro kamiithari jantayitakiri jirikaiti.

Jatyootaitiri jaawakaiya Oijya

⁹ Ipoña ipokashitapaakina inkitijatzí, ikantzi: “Posankinatiro jiroka: Owanaa inkimoshiritai ikaimaiyitakiri jatyootairi jaawakaiya Oijya”. Ipoña ikantakina iijatzí: “Jiroka, iñaanipiro inatzi Pawa”. ¹⁰ Ari notzirowanaka nopinkathatanakiri maninkari, ipoña ikantana: “¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Oijya, ari nojyimi iiroka, ari nojyakari iijatzí ikaatzi oisokiroiyitakawori ikinkithatapaintziri Jesús. Aña iri pimpinkathatajanta Pawa. Tima okaatzi ikinkithatapaintziri Jesús, iroota-
jaantaki yoshiritakaariri Kamantantaniiriiti”.

Tyaakaakariri kitamaari mora

¹¹ Ipoña noñaaki ashitaryaanaka inkiti. Tzimatsi janta kitamaari mora. Itzimi tyaakaakariri, iriitaki jiiitatziri “Oisokirotaniri”, jiiitatziri iijatzí “Tyaaryoori”. Aririka jowasankitaanti, tampatzika okanta. Ari okimitari iijatzí aririka jowayiritanti. ¹² Irooma irooki iriwaitaki paampari. Amathaapirowaita ikantaka. Josankinatakawo wairontsi kaari jiyotakoitzi apa jiyotziro irirori. ¹³ Ikithaatakotakawo othakakiri iraantsi. Iri jiiitatziri iijatzí “IÑAANI PAWA”. ¹⁴ Tzimatsi inkitikinta jowayiriti. Kitamaathaitaki okantaka iijatzí iithaari, tii onkipatsiwaiti. Iriitaki oy-
aatakiriri tyaakaakariri iijatzí kitamaari imorani. ¹⁵ Ari oshitowanakiri ipaantiki kimitakawori othoyimpiminitzi osataamintotsi, irootaki jompo-
jantayitaiyaariri iisaniintani. Iri ompirantantaiyaarini jashirokotziti. Iri-
jatzí witsikakiniriri ojyakawori jimiritaitari jiiitatziri “Imashirinka Pawa
Shintsipirori”. ¹⁶ Josankinatakawo wairontsi iithaariki, iijatzí iporiki. Jiroka

waironsi: PINKATHARIWINTZIRIRI PINKATHARIITI. OMPIRATARIRI OMPIRATANIRIITI.

¹⁷ Ipoña noñaaki pashini maninkari ikatziyantakari ooryaatsiri, ikaimapaakiri maawoni tsimiriiti aayitatsiri, ikantziri: “Pimpoki papatotyā, poyaawo onkaati impayitimiri Pawa. ¹⁸ Tima powayityaari atziriwatha: iwatha pinkhariiti, iwatha ijiwari owayiriiti, iwatha ŋaapiroriiti, iwatha tyaakaapiintariri imoraniti. Ari powanatyāawo iijatzi iwatha imoraniiti. Tii apa powaiyaari jirikaiti, aña powayitaiyaari iijatzi iwatha maawoni: ompirataari, ompirataniri, antaripiroriiti, oryaanipaini, maawoni”. ¹⁹ Ipoña noñaakiri kowiinkari piratsi, noñaakiri iijatzi kipatsijatzi pinkhariiti itsipayitakari jowayiriti. Ari ipiyotaiyakani inkini jowayiritiri jirika tyaakaakariri kitamaari imorani itsipayitakari iijatzi jowayiriti. ²⁰ Tzimatsi iita oirikawakiriri kowiinkari piratsi. Ari ikimitaakiri thiiyinkari kamantantaniiri itsipatiintakari itasonkawintantzi. Ari okanta jamatawitantakariri kintakoyitakawori iwairo piratsi, ikaatzi pinkathayitakirori jojyakaawo. Jirika piratsi ipoña thiiyinkari kamantantaniiri, jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari, tsika okitiryainkataki shitziwawo oyachaarinka. ²¹ Jowamaayiitakiri maawoni kimisantanakiriri, jowathaitantakari shitowapaintsiri ipaantiki tyaakaakariri kitamaari mora. Kimaniintapirowaitaka tsimiripaini.

20

Ojyiki osarintsi, onkaati 1000

¹ Ipoña noñaaki jayiiitapaaki pashini maninkari. Joirikakiro jashitryaantyaawori omoona inthomaintapirotatsiri. Joirikaki iijatzi antawoiti ashirotha. ² Jaakiri noonki, maanki tzimitainchari pairani. Iriitaki Kamaari, Satanás. Joojotakiri onkaati 1000 osarintsi, ³ jotsiroryaakiri omoonakiki inthomaintapirotatsiri. Jojyipitakotakiri, jiwichaakotakiri onkantya iiro jamatawitantaari atziriiiti, irojatzii imonkaatantyaari onkaati 1000 osarintsi. Aririka onthonkapaatyā jiroka, ari joojoryaakotapaintiri kapichiini.

⁴ Ipoña noñaaki ojyiki saikamintotsi tsika isaikayitai inkaati pinkathariwintantatsini. Ari noñaakiro ishiriiti ikaatzi jowamaawintaitakiri ikimisantairo iñaani Pawa, ikinkithatapaintziri Jesús. Jirikaiti, tii ipinkathatziri kowiinkari piratsi, tii ipinkathatziro jojyakaawo iijatzi. Tii ikintakotamakotawo iriroriiti iwairo piratsi, iijatzi jakoki. Iriiyitaki piriintaachari, ipinkathariwintantayitai itsipataari Cristo okaatzi 1000 osarintsi. ⁵ Iriima pashini ikaatzi kamayitaintsiri, tii jañaayitai irirori, irojatzii imonkaatantapaakari 1000 osarintsi. Irootaki jiiitatziri “Itawori Añagaantsi”. ⁶ Kimoshiri inkantaiya inkaati piriintaachani jiiitakiri “Itawori Añagaantsi”. Tima tasorintsishiriri jinayitaki. Iiro japiitziro inkamayitai. Aña kañaaniri inkantaiya, iri kimitaiyaarini Ompiratasorintsitaari jantawaitainiri Pawa, jantawaitainiri iijatzi Cristo. Ari itsipataari ipinkathariwintantai okaatzi 1000 osarintsi.

⁷ Aririka imonkaatapaatyā 1000 osarintsi, ari jomishitowaitapaintiri Satanás jashitakoitakiri. ⁸ Aririka ishitowanaki, jitapaiyaawo jamatawitapai maawoni atziri tsikarika inampiyitawo. Jiroka nampitsiiti jiiitakiro “Gog”, pashini “Magog”. Japatotari maawoni inkini jowayiritakaiyaari. Intzimapiroti ojyiki atziri, irowaitaki okanta ojyikitzi impaniki jiñaathapiyaaki. ⁹ Jiyaaatayakini tsika owintinipathatzi, jotzika-paakiri oitishiritaariiti tsika ipiyotaiyakani iriroriiti. Ari okaatzi jotzika-paakiro iijatzi jiiitatziri “Itakopirotaawo Nampitsi”. Omapokashitanaka

oparyaapaaki paampari, apirotakiri maawoni. ¹⁰ Ari jookaitakiri Kamaari janta opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainka okantaka shitziwawo oyachaarinka. Tima ari jookitsitaitakari irirori kowiinkari piratsi, itsipataitakiri thiiyinkari kamantantaniri. Ari inkantaitatyiiro inkimaatsiwaitaiya.

Jaminakoitantai kitamaariki saikamintotsi

¹¹ Ipoña noñaaki antawoiti kitamaari saikamintotsi. Tzimatsi saikantakawori, iriitaki matakirori japirotairo inkiti iijatzi kipatsi. ¹² Ari ikatziyiyakani kamayitaintsiri janta kitamaariki saikamintotsi, jitakari itsipayitaari antariiti iijatzi iryaaniiti, maawoni. Ari japinairyaanakiro osankinarintsi, japinairyaanakiro iijatzi pashini tsika josankinatakoyita añaayitaatsini. Jaminakoyitairi atziri tsikarika oiyita jantakiri okaatzi josankinatakoitakiriri. ¹³ Iijatzi ikaatzi piinkayitaintsiri jiñaaki, ari ipiyoyitakari iriroriiti. Ikaatzi kamayitaintsiri, ari isaikitsitari iijatzi janta, okimiwaitakawo atzirityiimi “Kaamanitaantsi”, ompakagairi ompirawaiwitakari. Ari ikaatzi jaminakoitairi iriroriiti jantayitakiri. ¹⁴ Ari jookaitakiro “Kaamanitaantsi” opaampaporinthaataki inkaari ontagaiya. Jiroka opaampaporinthaataki inkaari, iro jiitaitakiri “Apititanaintsiri Kaamanitaantsi”. ¹⁵ Ipoña jookaitakiri opaampaporinthaataki inkaari maawoni kaari osankinatakotachani jañaayitai.

21

Owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi

¹ Ipoña noñaaki owakiraari inkiti, owakiraari kipatsi. Tima aritaki apirotaka pajjatori inkiti, iijatzi pajjatori kipatsi. Tii jiñaitairo inkaari. ² Ipoña noñaaki iyyaawiinkapaaki inkitikii apaani nampitsi tasorintsitsitsiri, jiitaitziri “Owakiraari Jerusalén”. Iri Pawa owayiitakaantakiriri. Owani-inkakitaka, iroowaitaki apaani tsinani owaniinkatashitari oimityaari. ³ Ari jiñaawaitaitanaki shintsiini saikamintotsiki, ikantaitzi: “¡Pamini! Ari osaikimotairi kipatsijatziiti jiroka tasorintsithaanti tsika inampitawo Pawa. Ari itsipatajaantaari Pawa tsika isaikayitzi iyyininkataari. ⁴ Tima Pawa ojyiyookipirotaarini, inkimoshiritakaayitairi. Iiro ikaamaniyitai, tikaatsi onkatsizimowaitai, tikaatsi iragaachani, tikaatsi kimaatsiwaitaachani. Tima ari okaatapaaki maawoni jiroka”.

⁵ Ipoña jiñaawaitanaki saikaintsiri saikamintotsiki, ikantzi: “Nowakiraataakagairo maawoni”. Ikantanaki iijatzi: “Posankinatiro jiroka, tima tyaaryoori ñaantsi inatzi, ari okantaitayaani”. ⁶ Ari ikantana: “¡Ari iwiyaapaaka! Naakataki ojyawori itawori osankinarintsi. Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzi. Naakataki itakaantanakawori. Naakataki thonkaironi. Tzimatsirika miritatsiri, ari nomiritakaiyaari jiña tsika otzimi añaakaantatsiri. Impashitaiyaari, tii opinawontsiti. ⁷ Irootaki nokajyaakaakiniriri kitishiritaniriiti. Naaka Pawa ipinkathayitai. Iriitaki nonkimitakaantairi notomiiti. ⁸ Iro kantzimaaitacha iiro notomitaari thaawinkariiti, kisoshiriri, kisaniintaniri, tsitokantaniri, mayimpiri, matsitaniri, pinkathatakiriri oiyakawontsi, thiiyinkariiti. Aña iri taayitaachani opaampaporinthaataki inkaari, kitiryainkaintsiri oyachaarinka. Iro apititanaintsini inkamayitai”.

Owakiraari Jerusalén

⁹ Ikanta othonkapaaka jiroka, ipokashitapaakina apaani maninkari owasankitaantaniri oirikakirori iwamokoti. Ikantapaakina: “Pimpoki, noñaayimiro ojyakaawintari tsinani iinatyaari Oijya”. ¹⁰ Jaashirinkatanakina tonkaari otzishiki. Joñaagakinawo nampitsi

tasorintsitsiri jiiitaziri Jerusalén, jowayitairi Pawa opoñagaawo inkitiki. ¹¹ Janta nampitsiki, ari jiñaitairo jowaniinkawo Pawa, shipakiryaaawaitaki, iroowaitaki okanta mapiki porikatsiri, pinapirotachari.* ¹² Antawo okantaka otantonampi. Tzimatsi 12 ityaapiintaitzi. Tzimatsi 12 maninkariiti aamaakowintayitawori ityaapiintaitzi. Ari josankinaitakiro iwaro itomiiti Israel-ni. ¹³ Okaatzi mawa ityaapiintaitzi montitakariri ishitowapiintzi ooryaatsiri. Iijatzi ityaapiintzi ooryaatsiri, okaatzi mawa. Katonkanta, okaatzi mawa. Kirinkanta, okaatzi mawa. ¹⁴ Tzimatsi okaatzi 12 antawoitii mapi otzitakirori otantonampi. Ari osankinayitakari 12 iwairopaini Otyaantapiroriiti.

¹⁵ Jirika ñaanatakinari, joirikaki imonkaamintoshithaki jiwitsikaitziri oro, iro jimonkaantantyaawori otantonampi, iijatzi ityaapiintaitzi. ¹⁶ Ari jimonkaanampitawakaa jiroka nampitsi, tii anaawakaa. Ikanta jirika, jitanakawo jimonkaanampitakiro, okaatzi 2200 kilómetro osanthanka, iijatzi okaataki ojinokitzi.† ¹⁷ Ipoña jimonkaatakiro iijatzi otantonampi, okaatzi otontatzi 144 jimonkaantakawo ikonaki. Iro jimonkaantantakariri jirika maninkari kimitawori ikonaki atziri jimonkaantantapiintakari irirori. ¹⁸ Jiroka otantonampi, ojoyawaitakawo mapi porikaki okantaka.‡ ¹⁹ Itzinkamiitantakawori otantonampi, jaayitiki porikakiyitatsiri mapiki, pinapiroyitachari. Jiroka owairopaini mapiki jaayitakiri: jaspe, zafiro, ágata, esmeralda, ²⁰ ñice, cornalina, crisólito, berilo, topacio, crisopraso, jacinto, amatista. ²¹ Okaataki 12 ityaapiintayitzi, iro jaayitiki antawopirori kitamaari mapi, iro jimokakiri jiwitsikantakawori. maawoni aatsiti nampitsi, jiyoshiita oro jiwitsikaitantakawori, porikaki okantaka.§

²² Tii otzimapai janta tasorintsipanko. Tima iro inampi Awinkathariti Pawa Shintsipirori itsipataari Oijya. Iriiyitajaantaki poyaataiyaawoni tasorintsipanko janta. ²³ Tii ikowajaanta ooryaatsiri, iijatzi kashiri. Tima jowaniinkawo Pawa kitijjiyinkatakaironi. Iri Oijya kimitaiyaarini ootamintotsi. ²⁴ Iriitaki kitijiyitakaironi janiiyitai atziriiti janta. Pinkathariti tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, kamiithaini isaikayitai janta ipinkathatairi Pawa. ²⁵ Iiro otsiniritapai, aña okantaitatyaani onkitijiyitapai. Iiro ashitanitaa nampitsi janta. ²⁶ Ikaatzi tzimayiwitachari jowaniinkawo kipatsiki, ipinkathayitairi, kamiitha isaikayitai ipinkathatairi Pawa. ²⁷ Iiro itzimai kaaripirotpaatsini, iiro jiñaitairi antayitaironi ipinkaitziri, iiro itzimapai iijatzi thiiyapaachani. Apa inampitaiyaawo josankinatakotakiri Oijya jañaayitai janta.

22

¹ Ipoña joñaagakinawo jiñaa kañaanitakaantatsiri. Kitijyaaniki okantaka. Iro shitowaatatsiri isaikamintoki Pawa itsipatakari Oijya,* ² irootaki shiyaatainchari niyankiniki aatsi. Omontithapiyaatakawo ojoyookantakawo chochoki kañaanitakaantatsiri. Okantaitani kashiriki okithokitapai osarintsiki. Oshinchaantapai oshi. ³ Iiro otzimapai owasankitagaantsi janta. Ari osaikapairi isaikaminto Pawa, iijatzi jashi Oijya. Inkantaitatyaani

* **21:11** Kantakotachari jaka “porikatsiri”, iro jiiitaziri iijatzi “jaspe”. † **21:16** Kantakotachari jaka “2200 kilómetro” iro ikantaitziri iijatzi “12000 estadio”. ‡ **21:18** Kantakotachari jaka “porikaki”, okimitakawo okanta botella, iijatzi vidrio. § **21:21** Kantakotachari jaka “kitamaari mapi” irojatzi jiiitaziri “perla”. * **22:1** Kantakotachari jaka “kitijyaaniki” okimitakawo okanta botella, vidrio iijatzi cristal.

jantawaitapainiri jompiratani. ⁴ Ari iŋaapooyiitairi Pawa. Inkintakotamako-taiyaawo atzirriiti iwairo Pawa. ⁵ Iiro otsiniritapai janta. Iiro itzimapai ooryaatsiri. Tima iri kitiiyiinkataatsini Awinkathariti Pawa. Ari ikantaitatyiiro impinkathariwintantapai atzirriiti janta.

Irootaintsi impiyi Cristo

⁶ Ipoŋa ikantanakina maninkari: “Tyaaryoo inatzi jiroka ŋaantsi, kantatsi ankimisantiro”. Tima ikimitaakiri pairani Awinkathariti Pawa jiyotakaay-itakiri Kamantantaniriiti, ari ikimitaakinari iijatzii naaka, jotyaaantakinari imaninkariti joŋaagayitakinawo jiroka, iro jiyoitantaiyaari jompirataniiti irootaintsi awijayiti oiyityaari paata.

⁷ Jiroka ikantzi Jesús: “¡Pamini! Irootaintsi nompiyi. Kimoshiri inkantaiya kimisantakironi ikamantantaitakiri jaka osankinarintsiki”.

⁸ Naakataki Juan osankinatzirori jiroka. Naaka ŋaajaantakirori maawoni, naaka kimajaantakirori iijatzii. Ari notziirowawitanaka nompinkathatiri maninkari oŋaagakinawori maawoni jiroka. ⁹ Ikantanakina irirori: “¡Iiro pipinkathatana naaka! Ari akaataiyini jompiratai Pawa, ari nojyimi iiroka, ari nojyari Kamantantaniriiti piyitziri ‘iyikiiti’, nojyakari iijatzii inkaati kimisantaironi osankinayitainchari jaka. Aŋa iri pipinkathatajaantai Pawa”.

¹⁰ Ipoŋa ikantanakina iijatzii: “Okaatzi posankinatakotakiri awijayitatsini paata, iiro ponsirikakotziro, tima irootaintsi iŋaitiro awijatsini.

¹¹ ¡Inkaaripiroshiritawiiiti kaaripiroshiritaintsiri iroŋaaka! ¡Inkamaaripiroshiritawiiiti kamaarishiritaintsiri iroŋaaka! ¡Inkamiithapirowaitai antakirori kamiithari iroŋaaka! ¡Inkitishiriprowaitai kitishiritaintsiri iroŋaaka!

¹² ¡Irootaintsi nompiyi! Irootaintsi nompinatairi atzirriiti okaatzi jantawintakiri apaanipaini. ¹³ Naaka ojyawori itawori osankinarintsii, Naaka ojyawori iwiyaantawori iijatzii. Naakataki itawori, Naakataki iwiyaantyaawoni. Naakataki itakaantanakawori, Naakataki thonkaironi”.

¹⁴ Kimoshiri inkantaiya kiwayitaironi iithaari, inkini ishinyiitainiri chochoki aŋaakaantatsiri, inkini intyaayitai ityaapiintaitzi nampitsiki. ¹⁵ Iiro ityaayitai kimitakoyitariri otsitsi, kisaminthafantainiri, antapiintakirori kamaawotatsiri, tsitokantaniri, pinkathatakiriri oiyakaawontsi, amitapiintakawori ithiyanita.

¹⁶ “Naakataki Jesús, otyaantakiri maninkari inkamantimiro jirokapaini, inkini powawijayiniri iiroka apatowintapiintakariri Pawa tsikarikapaini. Naaka charinitariri David-ni. Naakataki jiiitaitzi ‘Impokiro Oŋaaminki’”.

¹⁷ Ikantzi Tasorintsinkantsi: “Pimpokiita”. Ari okantsitari iijatzii kimitakawori tsinani iinataityaari. Inkaati kimayitaironi jiroka, inkantayitai: “Pimpokiita”. Impokayitiita miriyitatsiri. ¡Itzimirika kowanaintsiri imirityaawo jiŋaa aŋaakaantainiri, jirawaiti, ti opinanita!

¹⁸ Tzimatsi nonkamantiriri inkaati kimaironi jiroka tsika osankinatakoyitaka awijayitatsini paata: Tzimatsirika owanaawaitakironi okaatzi osankinatainchari jaka, ari jowanagainiri Pawa inkimaatsitaiyaawo irirori okaatzi kinkithatakotainchari osankinarintsiki.

¹⁹ Tzimatsirika thaŋaapithatantyaawoni okaatzi osankinainchari jaka, ari inthaŋaapithatataiyaari paata Pawa irirori iiro ishinitainiri chochoki aŋaakaantatsiri. Iiro ityagai nampitsiki ikinkithatakotaitakiri jaka.

²⁰ Jirika kinkithatakantakirori maawoni jiroka, ikantzi: “Irootaintsi nompiyi”. Ari nokantzi naaka: “Ari onkantyaari, thaankiini pimpiyi”. ²¹ Onkamintha inishironkayitaimi Awinkathariti Jesucristo janta. Ari onkantyaari.